Michel Zevaco

Michel Zevaco

Buridan & Regina Blestemată

CUPRINS: e-book Buridan:

Partea întâi – Marguerite de Bourgogne – 1 -
Capitolul I Grădiniţa cu trandafiri – 1 -
Capitolul II Marşul regal – 3 -
Capitolul III Montfaucon – 7 -
Capitolul IV Tatăl Myrtillei – 10 -
Capitolul V Întâlnirea misterioasă – 14 -
Capitolul VI Enguerrand de Marigny – 21 -
Capitolul VII Contele de Valois – 28 -
Capitolul VIII Turnul Nesle – 31 -
Capitolul IX Marguerite de Bourgogne – 37 -
Capitolul X Buridan – 43 -
Capitolul XI Luvrul – 50 -
Capitolul XII Lancelot Bigorne – 58 -
Capitolul XIII „Temple” – 66 -
Capitolul XIV Mama – 70 -
Capitolul XV Răzbunarea lui Bigorne – 75 -
Capitolul XVI Mesagera – 86 -
Capitolul XVII Cei doi fraţi – 90 -
Capitolul XVIII Leoaica îndrăgostită – 94 -
Capitolul XIX Turnul cu draci – 104 -
Capitolul XX Anna de Dramans – 110 -
Capitolul XXI Pré-aux-Clercs – 117 -
Capitolul XXII Mabel – 126 -
Capitolul XXIII Dumnezeu ascultă – 129 -
Capitolul XXIV Lancelot Bigorne în căutarea unei poziţii sociale – 135 -
Capitolul XXV Simon Malingre – 140 -

Capitolul XXVI Unde e vorba de fiul contelui de Valois şi de locuinţa pe care o găsi Bigorne – 144 -
Capitolul XXVII În groază – 149 -
Capitolul XXVIII Temniţa misterioasă – 156 -
Capitolul XXIX Elixirul de dragoste – 159 -
Capitolul XXX Mama lui Buridan – 162 -
Capitolul XXXI Sticla cu otravă – 170 -
Capitolul XXXII Stafiile de la turnul Nesle – 173 -
Capitolul XXXIII Lupta lui Bigorne contra unor vulturi – 179 -
Capitolul XXXIV Mama lui Buridan – 181 -
Capitolul XXXV Cum se îmbogăţi societatea Buridan, Bigorne, Bourasque şi compania – 184 -
Capitolul XXXVI Louis Vicleanul – 193 -
Capitolul XXXVII Malingre şi Gillone – 198 -
Capitolul XXXVIII Vrăjitoarea – 202 -
Capitolul XXXIX Palatul D'Aulnay – 210 -
Capitolul XL Bucuria şi spaima lui Valois – 215 -
Capitolul XLI Regina se plictiseşte – 225 -
Capitolul XLII Fraţii – 232 -
Capitolul XLIII Urmarea răzbunării Gillonnei – 236 -
Capitolul XLIV Palatul Valois – 245 -
Capitolul XLV Prizonierul lui Buridan – 256 -
Capitolul XLVI Hi, Han! – 266 -
Capitolul XLVII Philippe d'Aulnay (I) – 280 -
Capitolul XLVIII Philippe d'Aulnay (II) – 290 -
Capitolul XLIX Zână sau vrăjitoare? – 294 -
Capitolul L Smaraldele – 302 -
Capitolul LI Roller – 320 -
Capitolul LII Logodna Gillonnei cu Simon Malingre – 326 -
Capitolul LIII Curtea Minunilor – 335 -
Capitolul LIV Curtea Franţei contra Curţii Minunilor – 341 -
Capitolul LV Fiecare se pregăteşte de luptă – 346 -
Partea a doua – Myrtille – 356 -
Capitolul I Marguerite – 356 -

Capitolul II Temniţele subterane ale Luvrului – 368 -
Capitolul III Ordinul de trecere – 376 -
Capitolul IV Când Simon Malingre şi Gillone cred că visează – 380 -
Capitolul V Vegherea armatelor – 387 -
Capitolul VI Libera trecere – 396 -
Capitolul VII Bătălia – 406 -
Capitolul VIII Cei doi regi – 414 -
Capitolul IX Lancelot Bigorne face pe nebunul – 419 -
Capitolul X Regele şi bufonul – 425 -
Capitolul XI Fuga lui Simon şi a Gillonnei – 429 -
Capitolul XII Ce se făcuse cu memoriul Annei de Dramans – 437 -
Capitolul XIII Urmarea evadării lui Malingre – 442 -
Capitolul XIV Lancelot Bigorne la lucru – 446 -
Capitolul XV Enguerrand de Marigny – 452 -
Capitolul XVI Memoriul Annei de Dramans – 459 -
Capitolul XVII Urmarea precedentului capitol – 463 -
Capitolul XVIII Întâlnirea – 467 -
Capitolul XIX Stragildo – 472 -
Capitolul XX Turnul Nesle – 479 -
Capitolul XXI Splendoarea şi mizeria lui Bigorne – 487 -
Capitolul XXII Era scris! – 494 -
Capitolul XXIII Gillone vorbeşte – 499 -
Capitolul XXIV Geniul lui Simon Malingre – 502 -
Capitolul XXV Lupta între doi diavoli – 507 -
Capitolul XXVI Unde e vorba de o lădiţă, un fluier şi o pălărie – 512 -
Capitolul XXVII Simon Malingre trece din uimire în uimire – 521 -
Capitolul XXVIII Ideea lui Buridan – 526 -
Capitolul XXIX Pivniţa de la grădiniţa cu trandafiri – 533 -
Capitolul XXX Stragildo la lucru – 536 -
Capitolul XXXI Temniţele de la Temple – 542 -
Capitolul XXXII Turnul Luvrului – 549 -
Capitolul XXXIII Sfârşitul Juanei – 558 -

Capitolul XXXIV Pergamentele lui Stragildo – 566 -
Capitolul XXXV La Temple – 580 -
Capitolul XXXVI Încercarea hotărâtoare – 587 -
Capitolul XXXVII Cea din urmă vedenie a Margaretei – 597 -
Capitolul XXXVIII Furcile spânzurătorii prinţului de Marigny – 603 -
Capitolul XXXIX Cum fu înmormântat Marigny, rămânând totuşi spânzurat şi cum Lancelot Bigorne se îmbogăţea a treia oară – 607 -
Capitolul XL Gautier d'Aulnay – 617 -
Capitolul XLI Chinul fraţilor d'Aulnay – 623 -
Capitolul XLII Comoara lui Enguerrand de Marigny – 627 -
Capitolul XLIII Turnul Nesle – 631 -
Concluzie – 636 -

Partea întâi – Marguerite de Bourgogne.

Capitolul I Grădiniţa cu trandafiri.

În apropiere de „Temple” şi aproape învăluit în umbra deasă şi posomorâtă a acestei fortăreţe, de care nimeni nu îndrăznea să se apropie, se răsfăţa un loc împrejmuit, plin de flori, neînchipuit de vesel şi fermecător, vuind de ciripit de păsărele, de parcă ar fi fost o pajişte primăvăratică aşternută la piciorul unei ciuperci uriaşe.

Îi zicea „Grădiniţa trandafirilor” – poreclă cât se poate de nimerită a acestei minunate grădini – în care, de cum începea să se desprimăvăreze, se deschideau toate soiurile de trandafiri, întocmai ca nişte boschete vrăjite.

În curticică era o căsuţă, un giuvaier, cu acoperişul ascuţit şi larg în streşini, cu turnuleţ, ferestre ogivale cu geamurile colorate… în sfârşit, o locuinţă care tresărea de fericire.

În dimineaţa aceea limpede, alintată de adierea vântului nebunatic, acolo, într-o sală împodobită cu ţesături şi mobile bogat sculptate, se afla un grup adorabil de tinereţe

şi frumuseţe… doi îndrăgostiţi! Ea, gingaşă şi mlădioasă, drăgălaşă, răpitoare; el, subţirel, mândru şi foarte chipeş în costumul său cam ros.

În fundul odăii, o femeie bătrână, cu faţa firavă, cu un rânjet scârbos, îi pândea cu priviri false.

— Adio, Myrtille… pe mâine, şopti tânărul.

— Mâine! Răspunse tânăra fată. Mâine, vai! Pot să fiu sigură că te voi mai vedea mâine sau vreodată, când tu alergi spre o primejdie aşa de mare? Oh, Buridan, dacă mă iubeşti, renunţă la nebunia asta!

Cu braţele de gâtul iubitului, cu părul auriu despletit şi cu ochii ca cerul, plini de lacrimi, ea îl rugă fierbinte:

— Gândeşte-te că tatăl meu va sosi în astă seară! Gândeşte-te că diseară îi voi destăinui dragostea noastră!

— Tatăl tău, Myrtille! Zise tânărul tresărind.

— Da, Jean, da, scumpul meu logodnic, astă seară tatăl meu va şti totul!

— Tatăl tău! Dar acestui tată, pe care nu-l cunosc, care nu mă cunoaşte, i-oi fi oare pe plac? Cine ştie? Şi, cine e tatăl tău? O, Myrtille, de şase luni de când te-am zărit în această curticică dosnică, din seara când ţi-ai aţintit asupra mea privirea blândă, de câte ori n-am încercat să întâlnesc pe acest om care e tatăl tău! În zadar, însă! Totul a fost în zadar!

Bătrâna cu privirea chiorâşă înaintă spre ei:

— Maestrul Claude Lescot, zise ea, este veşnic pe drumuri în depărtata ţară flamandă, pentru comerţul său de ţesături. Dar astă seară, desigur, se-napoiază, după cum m-a vestit…

— Şi-i voi mărturisi tot! Urmă Myrtille. Dacă ai şti cât mă iubeşte, cât îi sunt de dragă! Când i-oi spune că te vreau ca soţ, că mor dacă nu sunt a ta, el va fi foarte fericit să te iau!

— Pe mâine, dar! Zise tânărul, cu voce bună. Şi, dare-ar Dumnezeu ca vrednicul Claude Lescot să primească pe Buridan care se va crede atunci, admis în paradisul îngerilor!

— Scumpul meu iubit! Dar tocmai într-o zi ca asta, în ajunul fericirii noastre, tu vrei… oh! Jură-mi că nu te vei duce… oh! El dă din cap… Gillonne, scumpa mea Gillonne, vino-mi în ajutor ca să-l conving!

Bătrâna se apropie şi-şi puse mâna uscată pe braţul tânărului.

— Aşadar, zise ea, eşti hotărât să vorbeşti cu Seniorul Enguerrand de Marigny?

— Chiar în dimineaţa asta. Şi pentru că ai pătruns acest secret, bătrâno, şi pentru că nu ţi-ai putut ţine limba şi că i-ai vorbit cu orice preţ tinerei tale stăpâne, repară-ţi greşeala spunându-i adevărul: că nu sunt în primejdie.

— Nici o primejdie! Bombăni Gillonne. Nebune! Trebuie să ai pe dracu-n tine ca să ataci pe Seniorul Enguerrand de Marigny! Ascultă, Jean Buridan, ascultă: nu ştii că primul ministru e mai puternic ca regele însuşi? Vai de acela care se izbeşte de această stâncă! Acela e fărâmiţat. Căci acest om ştie tot, vede tot, poate totul! Unul câte unul, duşmanii lui sunt nimiciţi de pumnal sau otravă. Şi mai e încă securea şi spânzurătoarea. Ochii lui de vultur vor citi în conştiinţa ta, proiectul pe care nu-l vei fi şoptit decât gândului tău, în tăcerea nopţilor adânci. Mâna sa aspră te va găsi în fundul celei mai sigure ascunzători şi, gâfâind, te va azvârli călăului.

Gillonne făcu semnul crucii.

— Auzi? Bolborosi Myrtille.

Fruntea tânărului se-ntunecă, dar, dând din cap zise:

— Enguerrand de Marigny de-ar fi oricât de puternic, de-ar fi urmat de o sută de diavoli dintre cei mai cornuţi şi mai îndrăciţi, nimic nu mă va putea împiedica să mă duc la întâlnirea hotărâtă de vitejii mei prieteni, Philippe şi Gautier d'Aulnay. Şi, chiar de nu le-aş fi făgăduit ajutorul acestor doi cinstiţi gentilomi, tot îl urăsc pe Marigny, cum mă urăşte şi el. Trebuie, în sfârşit, ca faţă-n faţă…

— I-auzi! Strigă Gillonne.

Un dangăt de clopote traversă spaţiul.

Myrtille se agăţă de gâtul iubitului.

— Jean! Zise ea cu voce sfârşită, fie-ţi milă, nu te duce!

Alte clopote răsunară… apoi altele, pretutindeni în Paris, şi aerul se umplu de un vuiet puternic.

— Iată că iese regele de la Luvru! Strigă Buridan. A sosit ceasul! Adio, Myrtille!

— Buridan! Iubitul meu logodnic!

— Pe mâine, Myrtille! Mâine, dragoste. Astăzi, răzbunarea! Mâine, grădiniţa cu trandafiri! Astăzi, Montfaucon!

Şi, smulgându-se din braţele disperate, aruncă o sărutare pe vârful degetelor Myrtillei şi plecă în goană.

Înnebunită de spaimă, plângând cu hohote, Myrtille căzu în genunchi în faţa icoanei Sfintei Fecioare…

În clipa aceea, Gillonne ieşi pe furiş în curte şi, din curte, trecu în drum.

Un om înaintă grăbit dinspre colţul gardului, unde şezuse ascuns.

— S-a făcut, Gillonne?

— Da, Simon Malingre. Iată ceea ce ţi-am făgăduit.

Bătrâna scoase dintr-un buzunar o cutioară pe care omul o deschise cu teamă.

În cutioară se afla un lucru ciudat. Era o figurină de ceară împodobită cu o diademă şi acoperită de o mantie regală! În partea inimii sta înfipt un ac! Atunci, Gillonne, cu ochii cercetători, cu vocea înăbuşită, şopti:

— Spune-i stăpânului tău, nobilul Charles, conte de Valois, că această figurină e prima vrajă făcută de vrăjitoarea Myrtille ca să omoare pe rege. Myrtille a mai pregătit o alta pe care o vor găsi în odaia ei. Du-te, Simon Malingre, şi spune-i întocmai aceste cuvinte contelui de Valois!

Simon Malingre ascunse atunci cutioara sub mantia lui, apoi fugi, strecurându-se pe lângă uluci.

Gillonne, cu un surâs de nălucă pe buzele sale subţiri, se ntoarse în grădiniţa cu trandafiri şi intră în sala unde Myrtille se ruga Fecioarei pentru logodnicul ei…

Capitolul II Marşul regal.

Sunetele de clopote, fanfarele, zgomotele care umpleau Parisul de vâjâieli puternice, erau vuietele nemărginitei bucurii populare care saluta pe noul rege al Franţei.

Pentru prima dată, Louis1 al X-lea se arăta parizienilor.

Cortegiul triumfal ieşise de la Luvru în armuri scânteietoare, în tropotul cailor acoperiţi de valtrapuri splendide, în zgomotul enorm al aplauzelor poporului.

În colţul străzii Saint-Denis, o mulţime şi mai numeroasă era strânsă aclamând pe marii demnitari ai coroanei care-l escortau pe rege.

Cu toate astea, trei oameni stăteau tăcuţi, trei tineri care se lipeau unul de altul, pândind cu priviri arzătoare pe aceiaşi demnitari pe care poporul îi saluta cu urale.

— Iată-l! Zise încet unul dintre ei, arătând pe un cavaler aşezat în stânga regelui. Gautier, priveşte! Philippe! Philippe d'Aulnay, priveşte! Iată omul care a omorât pe mama ta! Iată-l pe Enguerrand de Marigny!

— Da! Răspunse şi mai încet Philippe d'Aulnay. Da! El e! Dar mai bine să mă trăsnească Dumnezeu decât să fac vreo prostie. Buridane! Oh! Buridane, nu cumva ochii mi se-ntorc spre Marigny?

— Philippe! Tu te îngălbeneşti! Tremuri!

— Tremur, Buridane, şi simt că mă sfârşesc… căci… iat-o! Ea e!

Aclamaţiile răsunau mai înfocate, mai ameţitoare, mai fanatice.

Într-adevăr, într-o caleaşcă, sau mai bine într-un car descoperit tras de patru cai albi înhămaţi, cu podoabe albe, apăreau surâzătoare, înfrigurate de plăcere, trimiţând bezele, înveşmântate cu costume bogate de mătase şi de catifea, regina şi cele două surori ale ei: Jeanne, nevasta contelui de Poitiers; Blanche, soţia contelui de La Marche.

Însufleţirea poporului ajunsese delir, căci erau grozav de frumoase, oh! Frumoase de o frumuseţe îmbătătoare şi puternică, în stare să reprezinte grupul celor trei zeiţe de

pe muntele Ida, şi cu ceva în plus, orgolios şi fatal, în voluptatea surâsului lor… mai cu seamă ea!

Ea! Cu talia ei sculpturală, cu părul blond auriu ca al Afroditei ieşind din valuri, cu ochii cu gene lungi printre care scăpăra foc câteodată, cu sânul care bătea puternic, ca şi cum dragostea sa ar fi visat să-nlănţuie poporul în clipa aceea de neuitat!

Ea! Al cărui nume nu era pronunţat decât cu o admiraţie pasionată!

Ea! Regina!

Marguerite de Bourgogne!

Era ea… era Marguerite pe care, cu o privire de pasiune nebună, o contempla Philippe d'Aulnay, pe când fratele său Gautier şi Buridan îşi aţinteau privirile asupra primului ministru, Enguerrand de Marigny.

Şi acolo, în colţul străzii Saint-Denis, se opri cortegiul.

În clipa aceea, regina se aplecă prefăcându-se răpită de uralele poporului. Şi-n acea mişcare, ochii ei alunecară asupra tânărului care sta alături de Philippe d'Aulnay, asupra logodnicului Myrtillei, asupra lui Buridan!

Un fior o furnică pe Marguerite. Ea îngălbeni, după cum îngălbenise şi Philippe. Inima îi zvâcni. Un oftat de dragoste… un suspin de pasiune arzătoare… una din acele pasiuni care consumă, pustieşte şi omoară!

Cortegiul porni iar.

Philippe d'Aulnay, cu mâinile împreunate într-un gest de adoraţie, bolborosea:

— Marguerite!

Şi Marguerite de Bourgogne, regina Franţei, în acel suspin care se sfârşea pe buzele ei, şoptea:

— Buridan!

Şi-n clipa aceea, Buridan apucă de mână pe Philippe d'Aulnay şi pe fratele său, strigând:

— La Montfaucon!

Escorta regală se-ndrepta, într-adevăr, spre Montfaucon.

Prin străzile în care cele două sute de mii de locuitori ai Parisului, se striveau şi se legănau într-un întins flux şi reflux, cortegiul se desfăşura precedat de prefect care, de pe calul său cel mare împodobit cu valtrapuri albastre cu flori de aur, striga cât îi lua gura:

— Loc regelui! Loc reginei! Loc puternicului conte de Valois! Loc seniorului de Marigny! Arcaşi de strajă, daţi înapoi mulţimea!

Escortaţi de cavaleri – cu steaguri fâlfâinde, de episcopi scânteietori de pietre scumpe – călări pe caii lor cu frâuri de aur, de căpitani cu pene la pălării, de seniori luxoşi – ducele de Nivernais, contele d'Eu, Robert de Clermont, ducele de Charolais, Geoffroy de Malestroit, principele de Coucy, Gaucher de Châtillon şi alţi o sută de somptuoşi, încărcaţi de broderii, scânteietori – armuri strălucitoare, coifuri cu podoabe, mantale de hermelină, albastre, roşii, ostaşi în armuri de fier, gardieni cu suliţe de oţel, cavalcadă minunată care reprezenta puterea războinică a feudalităţii, iar din acest cadru de forţă şi de glorie, din zgomotul asurzitor al aclamaţiilor, apăru regele!

Regele! Astăzi, doar o vorbă. Atunci, un lucru grozav, o fiinţă excepţională, mai aproape de cer decât de pământ.

Elegant, îndrăzneţ, puternic în floarea celor douăzeci şi cinci de ani ai săi, Louis al X-lea surâdea poporului, glumea cu burghezii, saluta femeile, striga bună ziua bărbaţilor şi se juca, înclinându-şi calul.

Şi, Parisul, care se deştepta din coşmarul sângeros, care fusese domnia lui Philippe cel Frumos, Parisul – care de ani de zile nu mai răsufla, se minuna, aplauda şi credea că dintr-o dată i se sfârşiseră mizeriile căci pentru popor, schimbarea de stăpân e totdeauna o nădejde care se naşte, chiar dacă ar pieri curând.

— Ah! Bunul principe! Cum zâmbeşte scumpului său oraş!

— Un viclean! Un adevărat viclean!

— Viclean, fie! Strigă regele, culegând cuvântul. Căci viclean înseamnă şi bătăios! Să se ferească duşmanii mei

care sunt şi ai voştri!

— Trăiască Louis Vicleanul!

Poporul mugea de bucurie, entuziasmat de acea bunăvoinţă şi de splendoarea cortegiului care-şi desfăşura pompa orbitoare în faţa ochilor lui. Şi cu toate astea…

În acest cortegiu, chiar după oamenii regelui, era târât un nenorocit cu picioarele goale, cu capul aplecat, cu ochii rătăciţi, cu o lumânare de ceară-n mână, între doi călugări şi două ajutoare ale călăului: care erau escorta lui.

Prima ieşire a regelui, era o partidă de plăcere.

Partidă de plăcere, era ceea ce numim astăzi o inaugurare.

Ceea ce trebuia să se inaugureze în acea dimineaţă, era un monument pe care, cu muncă multă şi mare cheltuială, ministrul Enguerrand de Marigny îl clădise pentru serviciul regelui său Philippe cel Frumos. Louis al X-lea moştenise, atât pe ministru, cât şi monumentul.

Şi, acest monument era spânzurătoarea de la Montfaucon!

Nimeni, în mulţime, nu se ocupa de condamnat, care trebuia să fie cel dintâi atârnat de noile furci ale spânzurătorii, onoare de care bietul om s-ar fi lipsit. Numele său? Abia se ştia. Crima lui? Nimeni n-o cunoştea.

Nimeni nu-l băga în seamă, afară de un om înalt, lat în umeri, cu faţa rece şi mândră, în costum splendid, care mergea călare, alături de Louis al X-lea.

Şi, acest om, care se preocupa singur de condamnat, era contele Charles de Valois, unchiul regelui.

Condamnatul se întorcea câteodată şi privea pe furiş spre conte, cu ochi disperaţi în care scânteia o supremă ameninţare. Atunci, contele, puternicul senior, se cutremura, se îngălbenea şi-şi grăbea mersul.

Ce misterioasă legătură putea exista între acel mândru personaj, atât de sus pus pe treptele tronului, aproape tot atât de sus ca şi regele, şi acest mizerabil condamnat pe care-l duceau să-l spânzure la Montfaucon?

De ce privirea omului, dat pe mâna călăului, făcea să tremure pe cel care sta, în cortegiu, la dreapta regelui?

După ce cavalcada trecuse, mulţimea se-mprăştiase, unii îndreptându-se spre crâşmele din care vinul urma să curgă toată ziua; alţii se opreau în faţa scamatorilor şi a cântăreţilor – bunicii târgoveţilor noştri – care cântau cântece de ocazie, la răspântii; alţii, în număr mai mare, se-ndreptau spre Poarta Pictorilor (mai târziu numită Poarta Saint-Denis) ca să-şi ocupe loc în jurul spânzurătorii de la Montfaucon.

Şi, pe toate străzile pe unde trecea Louis, era acelaşi spectacol de bucurie, erau aceleaşi aclamaţii frenetice, salutând unul după altul pe toate personajele care figurau în acea minunată cavalcadă.

Toate? Nu! Căci murmure, blesteme înăbuşite se strecurau ca nişte fiori de groază şi de îngrijorare când privirile mulţimii se-ndreptau asupra feţei întunecate pe care am zărit-o: Valois, unchiul regelui! Pe fizionomia şi mai mohorâtă şi mai frământată a lui Enguerrand de Marigny.

— Primul ministru al regelui!

Valois şi Marigny, unul la dreapta, celălalt la stânga lui Louis, îşi aruncau priviri ucigaşe. Ura nemărginită care-i învrăjbea, se dezlănţuia acum în văzul tuturor. Zdrobit, sfâşiat de ură şi invidie, redus la neputinţă de Marigny, triumfător sub Charles cel Frumos, Charles de Valois se înveninase ani de-a rândul.

Ce răzbunare înspăimântătoare pregătea oare, de când nepotul său era rege?

Orice ar fi fost, mulţimea murmura aceleaşi blesteme când treceau aceşti doi oameni, tot atât de temuţi şi tot pe atât de urâţi.

Dar îndată, ca şi cum o rază magică ar fi risipit norul acela de groază şi de ură, aclamaţiile răsunară şi mai delirant ca să salute pe aceea pentru care nu mai păreau că sună clopotele, ci răsunau fanfarele, strălucea soarele

primăvăratic, fâlfâiau steagurile şi răcneau de dragoste cele două sute de mii de parizieni:

— Regina! Marguerite de Bourgogne!

Capitolul III Montfaucon.

O estradă imensă. Regele s-a aşezat pe un jilţ aurit, sub un baldachin. La picioarele estradei se-nghesuia garda. Şi, sub razele soarelui, priveliştea era grandioasă, de o bogăţie de culori şi de o măreţie care electriza poporul, veşnic spectator al reprezentaţiilor fastuoase – pe care le plăteşte!

Prinţesele rămăseseră în carul lor, puţin mai la o parte de estradă.

Colina strălucea de aur, de oţel, de broderii, de giuvaeruri… şi asupra tuturor acestor minunăţii, spânzurătoarea îşi întindea umbra întunecoasă…

Spânzurătoarea! Colos de zidărie cu şaptezeci de stâlpi uriaşi, care – la rândul lor – suportau trei etaje de bârne enorme, de unde atârnau laţuri.

Aceasta forma o combinaţie fantastică.

— Unde mai bine de o sută de condamnaţi puteau să se legene odată în bătaia vântului – părea ca un vis înspăimântător, şi Enguerrand de Marigny surâdea în faţa acelui vis realizat din pietre şi fier. El surâdea numărând firele acelei pânze de păianjen uriaş.

Charles de Valois urmărea cu o privire invidioasă mişcările primului ministru, ploconit în faţa regelui. Şi, Charles de Valois se-năbuşea de necaz în faţa acestui nou triumf al rivalului său.

— Iată, sire, zicea Enguerrand de Marigny, ce am făcut pentru gloria şi siguranţa ilustrului vostru tată. Nu vreau să coste nici o leţcaie pe Stat. Totul, adăugă el cu un gest larg, va fi plătit din mica mea avere. Ceea ce doream să ofer tatălui, o dau fiului, prea fericit să fie, regele meu, mulţumit de devotamentul meu!

— Mulţumesc! Strigă Louis al X-lea, eşti un bun servitor şi această spânzurătoare e într-adevăr minunată.

Un murmur de admiraţie salută atunci pe Marigny care, dintr-o privire, părea că vrea să-l zdrobească pe Valois.

Acesta scrâşni din dinţi şi-şi şterse sudoarea, cu care ura făcea să i se broboneze fruntea.

În aceeaşi clipă, un om care ajunsese să se strecoare pe estradă, ajunse până la contele de Valois şi-i atinse braţul. Apoi îşi întredeschise mantia şi-i arătă un obiect… un cufăraş pe care-l deschise puţin! Apoi îi şopti câteva vorbe la ureche…

Valois luă cufăraşul şi se ridică semeţ: o bucurie grozavă scânteia în privirea pe care, la rândul său, o aruncă lui Marigny… şi mormăi:

— În sfârşit! Te zdrobesc! Eşti în mâna mea!

Din minutul acela prefectul Parisului, văzând că regele începea să se plictisească şi se frământa pe jilţul său, făcu semn călăului să sfârşească cu cel care trebuia să fie spânzurat.

Capeluche, călăul, se apropie de condamnat.

În minutul acela suprem, nenorocitul îşi ridică ochii asupra lui Valois şi acesta se dete înapoi, verde la faţă, tremurând…

— Vreau să vorbesc! Strigă condamnatul cu glas tare.

Valois se clătină…

Dar în clipa când toţi tăceau ca să audă ce avea de spus condamnatul, cornul răsună deodată, cu putere, de trei ori.

Toată lumea, regină, rege, principese, seniori, păzitori, călău, toţi se-ntoarseră spre locul de unde venea chemarea şi fiecare văzu un grup de vreo douăzeci de cavaleri în fruntea cărora se aflau trei tineri semeţi.

— Sfântă Fecioară! Strigă Louis al X-lea sculându-se, palid de necaz, cine îndrăzneşte să sune din corn?

— Eu! Răspunse o voce puternică.

— Tu? Şi, cine eşti tu?

— Cineva care cere dreptate! Dreptate contra lui Enguerrand de Marigny!

La aceste cuvinte, un murmur înăbuşit se ridică din mijlocul mulţimii, vuiet de ură, explozia disperării unui

popor întreg.
— Da, Sire! Dreptate! Dreptate!
— Sire, şopti Valois la urechea nepotului său, ascultă vocea poporului, căci este vocea lui Dumnezeu.
Şi contele se dete înapoi, pe când Marigny, galben ca ceara, privea pe îndrăzneţii cavaleri, ca şi cum ar fi privit nişte fantasme.
— Să vedem până unde o să le meargă îndrăzneala, zise Louis al X-lea. Cum te cheamă? Urmă el cu asprime.
— Jean Buridan! Vorbiţi, Gautier d'Aulnay! Philippe d'Aulnay!
— Eu, Gautier d'Aulnay, grăi cavalerul din dreapta lui Buridan, în faţa lui Dumnezeu şi-n faţa regelui, acuz pe Enguerrand de Marigny de asasinatul tatălui şi mamei mele şi declar că, dacă nu mi se face dreptate, mi-o voi face singur!
— Atest! Strigă Buridan.
— Eu, Philippe d'Aulnay, continuă cavalerul aflat la stânga lui Buridan, în faţa lui Dumnezeu şi în faţa regelui, îl acuz pe Enguerrand de Marigny de a fi încercat să ne omoare, pe mine şi pe fratele meu, că ne-a furat proprietatea noastră prin fraudă şi crimă, şi declar că dacă nu mi se va face dreptate, mi-o voi face singur!
— Atest! Strigă Buridan.
Şi, îndată, în tăcerea încremenită, care domnea în timpul acestei scene:
— Eu, Buridan, în faţa poporului Parisului, aci de faţă, acuz pe Enguerrand de Marigny de a fi oprimat regatul, de a-şi fi clădit averea din mizeria publică, de a fi vărsat sânge nevinovat, de a fi făcut mai mulţi orfani decât poate face un război. Şi, cum e destinat blestemelor oamenilor, zic că merită să fie cel dintâi spânzurat în acest monument de infamie şi de moarte, cu care ameninţă Parisul. Cum pretind să fac dreptate, convoc pe Enguerrand de Marigny la o luptă cinstită, în termen de opt zile, în Pré-aux-Clercs. Şi, ca să nu uite, îi arunc aci mănuşa!

Buridan se-nălţă în scări, avu un gest violent şi mănuşa aruncată căzu pe estrada regală, pe când o vijelie de strigăte, de aclamaţii şi de ameninţări se dezlănţuiau deasupra Montfauconului.

— Sire! Sire! Urla Marigny, lăsa-veţi să insulte pe servitorul tatălui vostru şi al vostru?

— Nu, mii de draci! Gărzi! Hei! Căpitane de gardă!

În minutul acela, un urlet de spaimă izbucni din piepturile tuturor!

Îngroziţi de zbieretele şi de zăngănitul armurilor, înnebuniţi, cei patru cai înhămaţi la carul prinţeselor şi al reginei, porniseră într-un galop nebun, furioşi, drept înaintea lor, răsturnând, zdrobind pe acei care încercau să-i oprească.

Într-un nor de praf, se văzu carul zguduindu-se, bălăbănindu-se, coborând dealul cu o iuţeală vertiginoasă. Se văzu regele înnebunit de spaimă, plângând cu hohote, şi se auzi cum striga, cu braţele întinse spre cer:

— Maică Precistă, dacă scapi pe regină, fac jurământ că în primul meu an de domnie voi spânzura o sută de eretici în furcile aceste!

În clipa aceea de zăpăceală, de disperare şi de groază, Capeluche, călăul, care cu o clipă înainte încercase să se arunce în faţa cailor, se-ntoarse la picioarele spânzurătorii să supravegheze pe condamnat.

Dar Capeluche dete un ţipăt groaznic: osânditul nu mai era acolo.

Condamnatul fugise!

Carul se rostogolea cu o iuţeală nebună, acea iuţeală pe care o au caii care au luat vânt. Marguerite, Jeanne şi Blanche, regina şi prinţesele, cele trei surori, se ţineau îmbrăţişate ca să moară împreună şi aveau priviri sălbatice, care sfidau moartea.

— Carul se îndreaptă de-a dreptul spre şanţ! Zise Jeanne, cu o linişte ciudată.

— Suntem pierdute! Adăugă Blanche.

— Murim! Strigă Marguerite. Ce păcat… când viaţa e aşa de frumoasă!

În minutul acela, ele tresăriră. Însufleţite de speranţă, înmărmurite de spectacolul pe care-l aveau în faţa lor, uitând până şi primejdia de moarte şi urmărind isprava neaşteptată care se săvârşea înaintea lor…

Întrecând pe nenumăraţii cavaleri care se repeziseră în zadar, fiind prea greoi înarmaţi, un cavaler care se azvârlise într-o fugă fulgerătoare, ajunsese carul şi galopa alături de calul din dreapta… calul conducător…

Asta ţinu o clipă…

Apoi îl văzură pe omul acela plecându-se, apucând coama conducătorului… o săritură avu loc şi, deodată, sărind pe şeaua sa, prin cea mai îndrăzneaţă şi primejdioasă manevră, omul încălecă calul conducător al carului. Deodată, străluci o licărire de oţel, apoi un nechezat grozav… Calul din stânga, lovit drept în piept, căzu în genunchi, ceilalţi trei, împiedicaţi, se rostogoliră… şi prinţesele, scăpate ca prin minune, liniştite, reci, nemişcate la locul lor în car, răspundeau cu un surâs ciudat cavalerului… lui Jean Buridan care, sărind jos, cu călcâiele alipite, cu mâna pe garda săbiei, ca la paradă, le salută…

Lumea alerga din toate părţile… strigăte de bucurie răsunau…

Buridan dispăruse…

În clipele cât fură singure, regina şi cele două prinţese, apropiindu-se una de alta, vorbindu-şi la ureche, aruncându-şi priviri aprinse, îşi spuseră lucruri misterioase, lucruri formidabile, fără îndoială, căci, atunci când îşi ridicară din nou capul, erau zbuciumate şi livide… ele care abia păliseră în faţa morţii…

Cel dintâi, care ajunse lângă carul nemişcat, fu un cavaler cu faţa oacheşă, cu privirea vicleană.

Regina se uită în urmă şi, văzând că are încă timp să vorbească, îşi consultă încă odată surorile dintr-o privire.

— Da, răspunseră ele din ochi.

— Stragildo! Zise regina Marguerite.

Cavalerul se apropie, se aplecă, cu un surâs ironic pe buze.

Cu vocea înăbuşită, întretăiată, sacadată, regina întrebă:

— Cunoşti pe aceşti doi gentilomi care au acuzat pe Marigny?

— Da, Maiestate, sunt Philippe şi Gautier d'Aulnay!

— Stragildo, cunoşti pe tânărul care a provocat pe Marigny?

— Şi care a scăpat pe Maiestatea Voastră?

— Da, îl cunoşti? Întrebă regina tresărind.

— Îl cunosc, Maiestate. E Jean Buridan.

— Stragildo, şopti regina, vreau să vorbesc cu aceşti trei cavaleri. Caută-i, găseşte-i şi adu-mi-i!

— Când?

— În astă seară!

În clipa aceea numeroşi cavaleri soseau, înconjurau carul pe jumătate zdrobit, fâlfâiau eşarfele şi scoteau urale frenetice...

— Scăpate... sunt salvate!

— Să trăiască prinţesele! Trăiască regina!

Stragildo se aplecă mai mult, surâsul său satanic se făcu mai viclean şi şopti scurt:

— Unde?

Şi, pe când ea saluta cu mâna mulţimea care se strânsese, în vreme ce mulţumea surâzând, cu vocea înăbuşită, Marguerite de Bourgogne răspunse:

— La turnul Nesle!

Capitolul IV Tatăl Myrtillei.

Umbra nopţii învăluia grădiniţa cu trandafiri. Împrejur, nu era decât întuneric şi tăcere. În întunecimea care se-ntindea, zidăria nelămurită a fortăreţei Temple apărea mai ameninţătoare şi silueta sa părea că reprezintă un monstru la pândă.

Cu coatele pe marginea unei ferestre, Myrtille, cu inima bătând, cerceta drumul pe care trebuia să sosească tatăl

său: dar uneori, fără voie, îşi ridica ochii asupra întunecatei fortăreţe şi se cutremura.

— Gillonne, şopti ea, tatăl meu o să trebuiască să caute o altă locuinţă. Vederea acestei clădiri mă-ngheaţă de spaimă…

— Idei de fetiţă! Zise Gillonne, râzând în silă. Cu toate astea n-ar trebui să te temi de nimic. N-ai aflat adineauri că nu numai că scumpul dumitale Buridan e în afară de orice pericol, dar încă a scăpat viaţa reginei… faptă pentru care va primi o răsplată splendidă de la rege?

— Într-adevăr! Zise Myrtille îngândurată. A scăpat pe regină! Gillonne… este adevărat că regina este atât de frumoasă, cum se zice?

— Aşa de frumoasă încât toţi seniorii curţii şi chiar mulţi burghezi din oraş sunt amorezaţi de ea şi gata să meargă-n iad pentru dânsa. Dar, regina e tot atât de înţeleaptă pe cât e de frumoasă. Şi apoi, cine ar îndrăzni să spună că iubeşte pe soţia regelui?

— Fortăreaţa asta mă-nspăimântă! Zise Myrtille, închizând fereastra.

— Într-adevăr… eşti galbenă ca ceara… ochii îţi sunt plini de lacrimi… Haide, de ce te temi, copilo? Nu sunt eu aici ca să te apăr? Şi, maestrul Claude Lescot va sosi…

— Da! Şopti înfrigurată tânăra fată. Şi-l voi ruga să mă ia de aici chiar de mâine… Niciodată clădirea fortăreţei Temple nu mi-a făcut aşa impresie… Dar, urmă ea dând din cap, spune-mi Gillonne, crezi că tatăl meu va consimţi să iau pe Buridan?

— Fără-ndoială! Răspunse bătrâna. Unde s-ar găsi un cavaler mai perfect, mai frumos, mai brav şi mai… dar vei şti la ce trebuie să te aştepţi, căci iată pe maestrul Claude Lescot…

— În sfârşit, strigă Myrtille.

Şi, ea se aruncă în braţele tatălui său care deschisese uşa şi înainta repede. El strânse la pieptul său pe tânăra fată, o

sărută dulce pe fruntea-i feciorelnică şi murmură cu vocea tremurândă:

— Lasă-mă să te văd… tot aşa de frumoasă! Şi mai frumoasă ar trebui să zic? Scumpă copilă! De mai bine de o lună de când n-am putut veni, cât m-am gândit la tine! Şi tu? Te-ai gândit puţin la tatăl tău?

— Tată dragă! Cum nu m-aş gândi la tine, căruia îi datorez toate bucuriile vieţii mele… tu care eşti familia mea întreagă… deoarece n-am cunoscut pe mama!

O umbră trecu pe fruntea maestrului Lescot, dar venindu-şi în fire îndată, începu să pună pe masă darurile pe care le adusese, eşarfe frumoase de mătase, giuvaeruri de aur împodobite de pietre scumpe, pe care Myrtille le privea şi le mânuia cu o bucurie copilărească.

Maestrul Claude Lescot, punând întrebări Gillonnei, scoţându-şi toca şi mantia de neguţător bogat, privea pe fiica lui surâzând, fericit de bucuria sa.

Era un om de vreo patruzeci şi cinci de ani, cu trăsăturile aspre, cu privirea rece, cu fruntea îngrijorată, aspru şi scurt la vorbă, obişnuit după aparenţă să comande.

Această fizionomie, în clipe de mânie, trebuia să fie grozavă.

Dar în acel moment, ea se-mblânzea printr-o dragoste adâncă care strălucea în ochii negri, înfundaţi în orbite, sub nişte sprâncene stufoase.

Trecu o jumătate de ceas în mângâieri, întrebări şi răspunsuri; apoi, pe când Gillonne punea masa, maestrul Lescot se aşează pe un fotoliu, luă pe genunchi pe fiica sa şi o învălui într-o privire adâncă.

Myrtille tremura, se roşea, îngălbenea… Momentul atât de straşnic şi de dulce sosise!

— Tată, începu ea, cu speranţa secretă de a amâna pe a doua zi mărturisirea, de data asta vei sta cel puţin câteva zile?

— Nu, copila mea… din contră, n-am să pot sta cu tine nici măcar o zi întreagă ca ultima dată… trebuie să plec mâine

dimineaţă… am să petrec noaptea aici ca să respir câteva ore acelaşi aer ca tine… când vei adormi tu, te voi privi dormind şi va fi o dulce privelişte pe care o voi lua cu mine, înger mângâietor al acestei vieţi mizerabile, care e a mea.

— O dragă tată! Dar de ce n-ai înceta cu comerţul dumitale? Pentru ce atâta zbucium când ai putea fi aşa de fericit? Nu eşti destul de bogat?

— Comerţul meu merge rău, zise maestrul Lescot posomorât, pe când ochii lui negri scânteiau. Dacă m-aş retrage acum, ar fi o înfrângere, o ruină, o mărturisire de incapacitate, şi, nu vreau! Vai! Ah! Vai de aceia care m-au adus la marginea prăpastiei! Le voi arăta, le voi proba…

Claude Lescot se opri cu un gest violent.

Dar îndată, dând din cap ca şi cum ar fi vrut să gonească gânduri înspăimântătoare, îşi îndreptă ochii asupra fiicei sale tremurânde şi surâse cu dragoste nemărginită.

— Sunt nebun, zise el, nebun să te tulbur aşa! Uită ce am spus, Myrtille dragă… totul se va orândui, în curând, da, în curând nădăjduiesc că voi putea să trăiesc totdeauna lângă tine… Atunci copila mea, vreau, oh! Vreau din tot sufletul să fii fericită. Dintre cei mai bogaţi, dintre cei mai buni, dintre cei mai nobili chiar, îţi voi alege soţul… nu te roşi… eşti în vârstă să te măriţi… şi uite, cunosc un tânăr care…

Myrtille se îngălbenise grozav.

Îşi ascunse capul la pieptul tatălui său, îl luă de gât şi, cum mărturisirea îi aluneca pe buze, ea şopti:

— Tatăl, bunul şi veneratul meu tată, ascultă-mă! Trebuie să-ţi cer iertare pentru că nu te-am ascultat…

Maestrul Lescot se sculă repede, o trase pe Myrtille lângă făclia de ceară care ardea în piciorul de argint; dădu la o parte mâinile cu care-şi acoperea faţa, o fixă un minut şi, cu vocea joasă, mormăi:

— A fost cineva pe aci!

— Da! Zise Myrtille în şoaptă.

— Cineva cu care ai vorbit! Pe care l-ai revăzut! Care a profitat de lipsa mea, ca să te-ncânte! Cineva pe care-l

iubeşti!

— Da, repetă Myrtille.

Maestrul Lescot plecă capul şi, cu o nemărginită amărăciune, murmură:

— Trebuia să se întâmple! Încă unul din visele mele distruse! Dar nu te pot învinui, Myrtille. Voiam să-ţi aleg eu un soţ demn de tine… Dar Dumnezeu să mă ferească de a-ţi zădărnici dorinţa inimii tale. Mai bine aş vrea să mor, decât să te văd plângând din cauza mea. Visul meu, îl zdrobesc. Cuvântul dat, îl voi relua…

Myrtille izbucni în hohote de plâns, căci după faţa disperată a tatălui său, după cuvintele tremurate, înţelegea că în minutul acela el îndeplinea un imens sacrificiu…

— Tată, scumpul şi veneratul meu tată, Maica Domnului şi Îngerii să te binecuvânteze pentru proba de iubire pe care mi-o dai în minutul ăsta! Căci dacă n-aş putea fi a aceluia pe care-l iubesc, aş muri…

— Da, simt, vai, că tu iubeşti pentru totdeauna pe acest necunoscut. Ei bine, fie! Zise maestrul Lescot suspinând adânc. Şi, ce-mi pasă, la urma urmei, dacă e demn de tine!

— Desigur, tată! Şi, te iubeşte fără să te cunoască! Îl vei iubi şi dumneata când îl vei cunoaşte. El e aşa de bun, de drăgăstos şi vesel ca un copil… Dacă e nobil, n-aş şti să-ţi spun, dar poartă spada cu mândreţe şi are gânduri demne de cel mai mândru gentilom! De câte ori n-a dorit să te vadă! De câte ori nu te-a căutat!

Maestrul Lescot, încetul cu încetul, în faţa fericirii fiicei sale, reîncepea să surâdă cu drag.

Sacrificiul visurilor lui fiind îndeplinit, el nu se mai gândea decât la bucuria acelei copile adorate.

Şi apoi, el era sigur că Myrtille cu firea ei mândră, delicată, cu simţul profund al frumuseţii şi al generozităţii, nu putuse alege un om nedemn.

La fiecare din cuvintele ei, dânsul vedea limpede că acest amor puternic şi absolut era nevinovat, şi că necunoscutul

respectase candoarea fiicei sale… În inima lui începea chiar să-l iubească pe necunoscut.

Nebună de fericire, Myrtille, îl acoperea de mângâieri şi sărutări.

Şi acum, dând drumul dragostei, vorbea de iubit, îl descria de o sută de ori, îi pomenea cuvintele cele mai neînsemnate, istorisea cum îl văzuse prima dată şi cum îl iubise…

— Foarte bine, zise în sfârşit maestrul Lescot cu un surâs radios, dar această perlă a amorezaţilor, acest Phoenix, în fine, acest gentilom, căci după descrierea ta nu poate fi decât un gentilom şi încă dintre cei mai mândri, de logodnicul tău, zic n-ai uitat decât un lucru, să-mi spui numele său…

Myrtille pufni de râs bătând din palme…

— Îl cheamă Jean Buridan!

— Ce-ai zis? Urlă maestrul Lescot, devenind plumburiu la faţă.

— Tată, îngână Myrtille înspăimântată, am zis: Jean Buridan, e numele logodnicului meu…

— Nenorocito! Strigă Claude Lescot, îmbrâncind-o puternic şi, pe când înnebunită de spaimă, Myrtille cădea într-un fotoliu, el, cu faţa schimonosită de ură, cu pumnii ridicaţi spre cer, într-un gest ameninţător de sfidare, spunând cuvinte bâlbâite, răguşit, teribil, urlă:

— Jean Buridan! Pe Jean Buridan îl iubeşti?

Un hohot de râs grozav clocoti între buzele-i albe.

— Tată! Tată! Se văita Myrtille, nebună de groază şi de îngrijorare.

— Ce vârtej te-a cuprins? Fie-ţi milă şi vino-ţi în fire. Oh! Mă omori…

El se apropiase, îi luase mâinile şi, aplecat asupra fetei cu faţa înflăcărată, cu glasul înecat de lacrimi, sau de paroxismul furiei, strigă:

— Ah! Pe Jean Buridan îl iubeşti! Spune! Pe Jean Buridan? Nenorocito! Ah! Da, nenorocito! Ştii tu cine e Jean Buridan?

Ştii cine e acest om pe care îl iubeşti? Spune, ştii? Nu, nu ştii… Ştiu eu! Şi, am să-ţi spun!

În acest moment, trei bătăi puternice răsunară în poarta grădiniţei.

Fără îndoială loviturile acelea sunau în chip deosebit, ceea ce maestrul Lescot pricepu pe dată, căci tresări tot şi se repezi chiar el să deschidă, gâfâind de spaimă şi de disperare. Myrtille leşină şoptind:

— O, scumpul meu Buridan!

Dintr-o săritură maestrul Lescot străbătuse curtea.

În poarta deschisă, apăru un călăreţ care ţinea de căpăstru un alt cal.

— Tu aici, Tristane? Mormăi Claude Lescot îngrijorat şi posomorât. Ce s-a întâmplat?

Omul se aplecă la urechea bogatului neguţător de ţesături flamande şi-i şopti câteva cuvinte repezi, care îl făcură să se cutremure.

— V-am adus un cal, adăugă omul sfârşind.

— Bine, zise Claude Lescot, aşteaptă-mă!

În sala în care se repezi, nu luă în seamă pe fiica lui leşinată, ci o prinse de braţ pe bătrâna guvernantă care îngrijea de Myrtille:

— Gillonne, îi zise cu vocea grozav de rece, ascultă-mă. Îţi încredinţasem fata. Mulţumită nebăgării tale de seamă, mă loveşte o nenorocire mai grozavă ca oricare. Fiica mea iubeşte un om pe care îl voi omorî sau mă va omorî. Gillonne, meriţi moartea…

— Isuse Christoase! Milostive stăpâne…

— Taci şi ascultă. Dacă îndeplineşti bine ordinele mele, te voi ierta…

— Mă arunc şi în foc! Trebuie să…

— Taci! Trebuie numai să pregăteşti totul ca s-o pot lua pe fată cu mine, în noaptea asta. Mă-napoiez peste două ore. Până atunci, trage zăvoarele, întinde lanţurile, baricadează uşile… Dacă vine acel Buridan, nu deschide! Iată ce vreau de la tine: două ore de supraveghere, şi te iert… dacă nu,

moartea! Peste două ore totul să fie gata pentru plecarea Myrtillei.

Fără să aştepte răspunsul bătrânei, şi sigur de supunerea pasivă a Gillonnei, maestrul Claude Lescot se repezi la uşă, sări pe calul pe care i-l adusese omul şi porni în galop spre centrul Parisului.

Peste puţin timp descălecă în faţa unui palat ca o fortăreaţă, dădu santinelelor cuvântul de trecere, străbătu o curte, se sui pe o scară şi trecu repede prin mai multe săli splendide.

În sfârşit, ajunse în faţa unei uşi înalte păzite de un uşier. La vederea maestrului Lescot, paznicul deschise repede şi, cu glas tare, anunţă:

— Excelenţa Sa, Primul Ministru, Enguerrand de Marigny!

Capitolul V Întâlnirea misterioasă.

Aproape de Luvru se afla uliţa Fromentel sau Froidmantel, ulicioară unde doi cavaleri abia puteau să meargă alături. Căci, pe atunci, străzile nu erau decât nişte ulicioare, şi ulicioarele nişte cărări.

Parisul nu era încă frumosul oraş care era să devină mai târziu sub Francisc I-ul şi care urma să prospere în întregime numai de la Henri al IV-lea.

În vremea aceea îndepărtată, când domnea Louis Vicleanul, Parisul era o încurcătură de drumuri întortocheate, sucite, pline de gropi, cu casele clădite după placul fiecăruia, deoparte, strâmbe, în lung, în larg, una astupând drumul deodată, alta – dimpotrivă – retrasă, reţea de nepătruns, având ca punct de recunoaştere bisericile, hotelurile seniorilor, stâlpii de infamie şi spânzurătorile… o înghesuială diformă de case strâmbe, rezemându-se una pe alta, trecând una peste alta sau susţinându-se, etaje depăşindu-se, acoperişuri ascuţite întinzând, de la o margine a uliţei la cealaltă, coame cu grinzişoare de lemn de-a curmezişul, ferăstrui cu geamlâcuri prinse în plumb şi aşezate alandala, o sfidare generală a oricărei reguli, o renegare generală a alinierii, exuberanţa fanteziei, o

independenţă nemăsurată, pe care, mai devreme sau mai târziu, poliţia şi arta, coalizate, trebuiau să le orânduiască: căci în înfăţişarea unui oraş, independenţa este tot atât de primejdioasă ca şi spiritul unui popor.

Şi, trebuie spus că era atunci independenţă câtă puteau să socoată moravurile. Mulţimea vorbea regelui cum sigur n-ar îndrăzni să vorbească azi cu un sergent de stradă. În schimb, societatea fiind veşnic în ceartă, te spânzurau pentru crime care i-ar face chiar pe sergenţi să râdă azi. Şi, nimeni nu se mira, după cum nu ne mirăm de o lovitură de puşcă în război. Unii pe alţii se atacau şi se apărau, de sus până jos, pe treapta socială. Iată tot…

Cât despre strada Froidmantel, era un drum sau mai bine o ulicioară întunecoasă, între acoperişurile căreia soarele abia găsea loc ca să strecoare câte o rază pe drumul noroios, unde curgea un râuleţ în care se turnau lăturile gospodăriilor şi care aştepta să fie măturată de unicul măturător: vijelia.

Spre mijlocul uliţei era o curte, în fundul căreia se ridica o clădire încăpătoare şi solidă. Această curte era înconjurată de ziduri înalte şi trainice, şi, pentru mai multă pază, acestea erau încununate de un grilaj de fier cu vergele groase, împletite şi înalt de douăzeci de picioare.

Din această clădire se auzeau, câteodată, zbierete îngrozitoare. Mai cu seamă vara, când aerul se-ncărca cu electricitate, acele voci ciudate formau un concert formidabil, care înspăimânta vecinătatea.

Această clădire era o menajerie, conţinând o duzină de fiare sălbatice, pe care regele le întreţinea şi pe care le vizita bucuros în tovărăşia reginei, căreia îi plăcea mult să cerceteze de aproape aceşti musafiri primejdioşi.

Deci, în stânga curţii cu lei, se-nălţa un hotel antic care trebuia să fi existat încă de pe vremea Sfântului Louis, hotel părăsit în aparenţă, cu şanţurile astupate, zidurile împrejmuitoare dărâmate, ferestrele închise de când şi-aduceau aminte vecinii… un hotel care trebuia să fi fost

foarte îmbelşugat şi în care introducem pe cititor, chiar în seara acelei zile când, pe dealul Montfauconului, Jean Buridan, Philippe şi Gautier d'Aulnay insultară şi provocară pe Enguerrand de Marigny.

Acolo, într-o odaie bine dosită, dând spre curtea leilor, în jurul unei mese pe care erau trei sticle şi trei pahare de argint, îi regăsim pe cei trei tovarăşi, pe care cerem voie să-i înfăţişăm, cu angajamentul de a face cât mai scurtă această indispensabilă prezentare.

Buridan era subţirel şi chiar slab, dar bine făcut. Ochii săi cenuşii, mai mult şireţi decât mânioşi, înfăţişarea sa îndrăzneaţă şi uneori provocantă, surâsul său puţin binevoitor, mai mult batjocoritor, vorba lui tăioasă şi gestul aspru ar fi făcut din el tipul aventurierului, în vremea aceea când bătăioşii şi gălăgioşii mişunau, dar acest ansamblu era corectat prin fineţea trăsăturilor şi printr-o demnitate inconştientă a ţinutei. Purta cu mândrie spada, şi poate că n-avea dreptul, ţinând seamă de prescripţiile regale care, sub pedeapsă de moarte, ordonau tuturor burghezilor, studenţilor şi mijlociilor să iasă fără de arme, îngăduind numai gentilomilor portul spadei.

Dar acest drept, dacă nu-l avea, şi-l luase. Asta-i tot! El era întotdeauna foarte bine îmbrăcat, cu toate că era evident că-şi cumpăra costumele mai ieftin de pe la negustorii de vechituri… Iată-l pe Buridan ca fizic; cât despre moral, îl vom vedea la treabă.

Philippe d'Aulnay era de vreo douăzeci şi şase de ani. Era un tânăr cu privirea blândă şi adâncă, de o frumuseţe curată, cu apucături distinse. Avea în el acea melancolie, care se observă la fiinţele cu senzaţii aproape nesănătoase, căci părea de o sensibilitate vibrantă. Era de statură mijlocie, admirabil proporţionat, de o perfectă eleganţă în gesturi, ţinută şi cuvinte.

Mai tânăr cu doi ani ca fratele său, mai înalt, mai puternic ca el, Gautier d'Aulnay forma un contrast izbitor cu fratele său, Philippe. Dezmăţat, îmbrăcat alandala, curtezan, stâlp

al cârciumilor deocheate, cu gusturi mojiceşti, palavragiu şi cam mincinos, cu chipul vesel, obrajii roşii, mustaţa zbârlită, totdeauna gata pe bătaie, îl vedeai trecând, bălăbănindu-se cu o sabie mare atârnată de şold, bruftuind pe burghezii care nu se dădeau destul de repede la o parte, şoptind fetelor frumoase cuvinte cu înţeles care le făceau să se roşească şi să fugă, apoi isprăvind prin a se înfunda într-o cârciumă, unde-i zăpăcea pe toţi pentru o jumătate de litru de vin fiert, înjurând, blestemând, vorbind numai de ruptul urechilor, de spartul capetelor şi de înjunghieri. La urma urmei, până în ceasul când facem cunoştinţa grozavului Gautier, nu tăiase încă decât urechile căpăţânilor de porc pe care le mânca la cârciuma „Floarea de Crin”, din piaţa Greve, şi după care era înnebunit.

Întreita tovărăşie odată alcătuită, cum am zice, putem să pornim în onorabila-i societate destinată să joace un rol de căpetenie în povestirea de faţă.

— Mii de draci! Striga Gautier cu un râs care-i înroşea faţa – aş risca de bună voie spânzurătoarea sau securea, numai ca să mai văd odată mutra urâcioasă pe care o făcea Marigny.

— Pentru ce să nu-l fi opărit într-un cazan în piaţa porcilor? Zise Buridan care părea necăjit. E foarte frumos ce am făcut, îndrăzneţii mei prieteni. În faţa curţii şi a poporanilor Parisului i-am cam spus adevărul acelui călău, vărsătorului de sânge, jefuitorului, criminalului nevoiaşilor, falsificatorului aceluia de bani, acelui… dar lista fărădelegilor i-ar fi prea lungă… Cum vedeţi dar, am provocat pe Marigny şi asta ne dă dreptul să ne mândrim, dar…

— Poate te căieşti de îndrăzneala de azi dimineaţă? Întrebă cu blândeţe Philippe d'Aulnay.

— Oh! Scumpe prietene, nu cred că vorbeşti cu mine. Nu-mi pare rău de nimic. Dacă ar trebui s-o iau de la capăt, aş merge din nou cu voi. Ar fi chiar păcat să ne gândim că trei

flăcăi ca noi, frumoşi şi semeţi, nedorind decât să trăiască, ar voi să moară pe eşafod!

— Lasă! Zise Gautier, Marigny n-o să-ndrăznească. Tot Parisul s-ar scula ca să ne apere. Buridane, n-o să ne ducă pe eşafod şi capetele or să ne rămână pe umeri.

— Numai de nu ne-ar spânzura, de nu ne-ar pune pe roată, jupui de vii, ori arde în piaţa Greve, sau tortura până vom muri… Toate mijloacele pe care vi le înşir, de a ne duce pe lumea cealaltă, nu sunt nimica pe lângă cele care-i stau lui Marigny la îndemână.

— Unde vrei să ajungi, Buridane? Se miră Philippe.

— Vreau să zic, că Marigny ne-a condamnat desigur, cum l-am condamnat şi noi, şi că acum, nu ne rămâne decât să ne apărăm… Am atacat… răspunsul va veni noaptea, în chip mişelesc… Am pornit într-un război fără cruţare.

— Ah! Buridane, ce ne pasă de cele ce va încerca Marigny! I-am spus ce aveam pe inimă. În mod cinstit, l-am prevenit de intenţia ce avem de a ne face dreptate. I-am oferit lupta… Cât despre mine, mă simt mai uşor de azi dimineaţă. Şi voi, mai cu seamă, trebuie să fiţi fericiţi… şi zău că pizmuiesc norocul… că voi aţi salvat-o… i-aţi vorbit… aţi văzut-o de aproape.

— Pe cine? Întrebă Buridan.

— Pe regină! Răspunse Philippe d'Aulnay, pe când o paloare ciudată i se împânzea pe faţă.

— De fapt, zise Gautier, umplându-şi paharul – regina trebuie să ne vină în ajutor, deoarece am scăpat-o! Zic să ne vină, căci Buridan este noi, şi noi suntem Buridan. E cu neputinţă ca doamna Marguerite să nu ştie acest lucru.

Buridan apucă mâna lui Philippe d'Aulnay.

— Aşadar, îi şopti, tot îţi chinuieşte sufletul dragostea asta nenorocită?

— Tot, Buridane! Zi că s-a mărit atât, încât am ajuns cel mai nenorocit om! Răspunse Philippe, stăpânindu-şi plânsul.

— Bea! Îl îndemnă Gautier, împăciuitor. Când îmi dau seama că sunt îndrăgostit, eu beau până când cad sub

masă… iar când mă deştept, nu mai am nimic, sunt tămăduit. Vezi cât e de simplu?

Philippe îndepărtă paharul pe care i-l întindea fratele său, apoi îl apucă cu un fel de furie şi îl bău dintr-o sorbitură, ca să-l umple şi să-l golească mereu, ca şi cum ar fi nădăjduit într-adevăr să-şi înece durerea.

— Mii de draci! Strigă Gautier înmărmurit.

— Buridane, urmă Philippe, strângând cu putere mâna tânărului, ai zis dragoste nenorocită, şi-i chiar adevărat, căci de ea mi-e dat să mor. Când mă gândesc că sunt atât de nebun ca să iubesc pe regina Franţei, parcă-mi vine să îmi zdrobesc capul de un zid, sau să-mi vâr spada în inimă ca să-ncerc să ucid suferinţa asta înspăimântătoare care e dragostea mea! Ştii, Buridane? Pentru un surâs al ei, mi-aş da şi viaţa! Ştii? Oh! Că dacă ea mi-ar porunci să iert pe ucigaşul tatei şi al mamei, i-aş uita pe amândoi şi chiar aş prinde drag pe Marigny! Tu nu ştii că, azi dimineaţă, ca să am ceva de-al ei, am trecut printre străjile dimprejurul carului sfărâmat, după plecarea ei, şi am furat această eşarfă uitată între perne, eşarfa asta pe care am pus-o la inimă şi care parcă îmi arde sufletul! Ştii tu cum mă urmăreşte pretutindeni şi întotdeauna vedenia ei, treaz ori în vis, şi cum simt că mor încetul cu încetul pentru că ştiu că doar de vedenia ei voi avea parte!

Philippe d'Aulnay îşi acoperi faţa cu mâinile şi începu să plângă.

— Mii de draci! Strigă Gautier, am să-ncep şi eu să bocesc ca un bou! Ei! Ce dracu? Vrei să mă duc, să ţi-o aduc, pe Marguerite? Iată, mă duc la Luvru… o iau de acolo şi ţi-o aduc! Şi apoi, nu văd ce grozăvie mare-i să fii… amorezat! Şi eu sunt îndrăgostit.

— De câte minute? Întrebă Buridan.

— De câteva ceasuri: de azi dimineaţă.

— Şi, de cine eşti amorezat, scumpul meu Gautier?

— De principesele Blanche şi Jeanne, îi răspunse Gautier, fără să râdă.

— De amândouă, deodată?

— Da! Şi de ce nu? Dacă domnişoarele sunt deopotrivă de frumoase? Şi apoi, frate-meu iubind o regină, eu nu mă pot coborî mai tare decât iubind două prinţese, ca să stabilesc echilibrul.

Buridan aprobă această aritmetică amoroasă, dând din cap.

În minutul acela din curtea vecină izbucniră nişte strigăte. Cineva zbiera:

— Pace, Brutus! Pace Neron! De nu… uite furca!

— Ce-i asta? Făcu Buridan.

— Sunt leii reginei, care se joacă, şi păzitorul lor, faimosul Stragildo care ameninţă, îl lămuri Gautier. Să mă ia dracu dacă nu mi-e mai drag urletul fiarelor decât glasul omului…

— Buridane, zise Philippe, ai auzit cum răcneşte leul? Ei bine, închipuie-ţi că e vocea amorului din inima mea. Pizmuiesc fiarele acelea Buridane, căci le găsesc mai fericite decât mine! Ea vine să le vadă, le mângâie cu privirea, le vorbeşte cu blândeţe… Şi eu, mă ascund după fereastră şi plâng, că sunt numai un om…

— Un om! Zise Buridan. Da, caută să fii un om, Philippe! Ştiu ce va să zică să iubeşti. Şi eu, m-aş simţi foarte nenorocit dacă aceea ce mi-e dragă n-ar putea fi a mea. Totuşi, cu toate astea, cred că n-aş uita primejdia în care s-ar afla prietenii mei.

— Ai dreptate! Strigă înfuriat Philippe. Uit că de azi dimineaţă suntem legaţi de aceeaşi soartă şi că sunt al vostru.

— Iartă-mă, prietene… Am întreprins o luptă grozavă şi, înainte de a ne gândi la moarte, trebuie să învingem!

— Aşa te vreau, curajos, gata să înfrunţi primejdia, în stare să te măsori cu un om ca Marigny! Iată dar ce pregătesc: sigur că Marigny nu va veni la Pré-aux-Clercs (locul de luptă), dar e tot aşa de sigur că o să trimită un număr respectabil de zbiri şi de arcaşi ca să ne aresteze, căci ştie bine că noi o să ne ducem! Ei bine, să fiţi gata, că n-am

poftă să mucegăiesc la Châtelet sau la Temple şi pregătesc o apărare de care, v-o jur, că o să se vorbească.

— Bravo! Strigă Gautier entuziasmat.

— Chiar astă-seară, o să mă întâlnesc cu câţiva prieteni zdraveni. Ne vom duce la Pré-aux-Clercs, întovărăşiţi de oameni în stare să-l facă să tremure şi pe rege în Luvrul său.

— Ah! Ah! Strigă Gautier dând cu pumnul în masă. O să avem de lucru! Pare-se că o să-i zguduim puţin pe domnii străjeri! Drace, drace! Nu o să mă mulţumesc până n-oi omorî vreo douăzeci chiar cu mâna mea, şi până nu le-oi tăia urechile ca să le-ndop tovarăşii cu ele!

— Adio dar! Izbucni Buridan, care se scula. Dacă am uimit Parisul cu provocarea noastră, îl vom minuna şi mai tare, când ne vom duce la Pré-aux-Clercs. Până atunci.

— Însă – nici o imprudenţă, nici chiar ca să vezi pe regină, Philippe, nici chiar ca să admiri prinţesele, Gautier! Dacă ieşiţi, înarmaţi-vă. Dacă vă duceţi la cârciumă, puneţi să guste vinul ce vi-l dă de băut! Dacă vă opreşte cineva în stradă, scoateţi sabia şi apoi vorbiţi, căci otrava şi pumnalul sunt arme dragi lui Enguerrand de Marigny… Gândiţi-vă că dacă acest om ar putea omorî de la depărtare, ne-ar trăsni în minutul ăsta.

Şi, Buridan, ieşind, Gautier se cutremură şi se grăbi să închidă uşa, să-ntindă lanţul şi să-mpingă zăvorul.

Dar în aceeaşi uşă, în acel moment, cineva bătu.

Gautier d'Aulnay era la fel de curajos ca fratele său şi ca Buridan, dar un fior rapid îl trecu pe şira spinării. După cuvintele lui Buridan, această vizită neaşteptată la acest hotel abandonat, în cazul în care nimeni nu ştia prezenţa lor, îl lovi cu un fel de superstiţie înfiorătoare.

— Cine e acolo? Mormăi el.

— Cineva care doreşte să vorbească pentru afaceri importante cu domnii Philippe şi Gautier d'Aulnay.

— Du-te dracului! Bombăni Gautier.

— Deschide! Vorbi hotărât Philippe.

Gautier trase spada, apoi deschise.

În uşă sta un om mascat, cu o glugă pe cap, care-i salută cu un respect batjocoritor aplecându-se până jos.

— De unde ştii că suntem aici, astă seară? Întrebă Philippe încercând zadarnic să întrezărească chipul celui venit.

— Ce-ţi pasă? Principalul e că v-am găsit.

— Intră!

— Nu-i nevoie. N-am să vă spun decât câteva cuvinte!

— Vorbeşte dar, de-ai fi chiar Satana care ar încerca să ne ducă-n iad! Mormăi Gautier.

Omul tresări.

— Vorbeşte prietene, zise Philippe.

Necunoscutul se aplecă spre ei şi şopti:

— O primejdie grozavă vă ameninţă, un duşman puternic vă pândeşte. Vreţi să scăpaţi de primejdie? Vreţi să doborâţi duşmanul?

— Ghicesc de ce şi de cine vorbeşti. Dar dumneata… în numele cui vii?

— În numele unei persoane puternice care v-a văzut azi dimineaţă la Montfaucon şi care urăşte de moarte pe acel pe care-l urâţi şi voi! Dacă vreţi să răzbunaţi uciderea tatălui şi a mamei voastre, duceţi-vă astă seară pe malurile Senei şi urmaţi pe acel care vă va zice: „Marigny” şi căruia îi veţi răspunde: „Montfaucon!”…

— Şi, pe care mal al Senei să ne găsim?

— La piciorul turnului Nesle!

După aceasta necunoscutul salută şi mai adânc şi dispăru pe scara şubredă a vechiului hotel d'Aulnay lăsându-i încremeniţi pe cei doi fraţi…

După ce se despărţise de prietenii săi, Buridan pornise pe uliţa Froidmantel, îndreptându-se spre Halle. Nu făcuse însă nici zece paşi, când o femeie, care apăru de după un colţ al străzii, se apropie de el, îl apucă de braţ şi-i şopti:

— Bună seara, Jean Buridan!

Buridan aruncă o privire ageră în jurul lui, punând mâna pe spadă, dar văzând că uliţa era deşartă şi liniştită, îşi

îndreptă privirea spre cea care-i vorbea. Nu-i putea zări faţa, îmbrobodită cum era şi, pe deasupra, şi mascată.

— Hei! Zise Buridan, eşti vrăjitoare, de ştii cum mă cheamă?

— Poate! Răspunse înăbuşit femeia.

— Ei aş! Şi, ce vrei cu mine? Dacă vii să mă pofteşti la vreun sabat, ceea ce aş primi nu-i vorbă, te-aş ruga să amâni invitaţia pentru mai târziu, căci sunt foarte grăbit.

— Buridane, vrei să-nvingi pe Marigny? Vrei să-l ai în mână pe acest duşman care nu te va cruţa, care te pândeşte şi care te-ar fi răpus chiar, dacă o voinţă puternică nu te-ar fi scăpat… până azi?

— Să-nving pe Marigny? Desigur că vreau!

— Buridane, eşti sărac şi cu viitorul nesigur. Vrei să câştigi dintr-o dată averi şi onoruri?

— Iată ceva care mi-ar prii cât nu se poate spune, femeie.

— Ei bine, această persoană puternică de care-ţi vorbesc te aşteaptă diseară, la ora zece şi jumătate: să te afli în minutul acela la întâlnire, unde vei vedea pe cineva care-ţi va zice: „Marigny”. Tu-i vei răspunde „Montfaucon”.

— Şi, unde va fi întâlnirea?

— La piciorul turnului Nesle…

Necunoscuta făcu o plecăciune şi se-ndepărtă repede, tăcută, ca un spectru.

Să o urmăm un minut.

Ea intră la Luvru, unde santinelele o lăsară să treacă, cu un fel de respect şi de groază, apoi străbătu mai multe curţi, ajunse la o scară ascunsă pe care se sui, şi pătrunse într-o galerie în fundul căreia era o capelă în care, palidă şi tremurând, aştepta o altă femeie.

— E gata Mabel? Şopti cutremurându-se femeia din capelă.

— Da, Maiestate! Răspunse aceea care se numea Mabel.

Regina Marguerite de Bourgogne făcu un salut scurt şi maiestuos şi, potolindu-şi bătăile inimii cu mâna, ieşi din capelă.

Mabel o urmări cu privirile până când regina dispăru.

Atunci, îşi scoase broboada şi masca, şi faţa-i apăru rece, însufleţită numai de privirea-i scânteietoare.

— Aşteaptă, regină nebună!

— Gemu femeia. Încrede-te în mine! Lasă-te să te prind în laţul pe care-l întind în juru-ţi… Când o veni vremea, n-am să am decât un cuvânt de spus, un semn de făcut ca să-ţi cadă frumosul cap sub securea călăului! Dar mai întâi trebuie să suferi ceea ce am îndurat şi eu din pricina ta! De ai putea fi mamă cum am fost eu… şi atunci…

Un hohot de plâns o întrerupse şi rămase îndelung în acelaşi loc, nemişcată şi gânditoare.

Apoi, încet, îşi duse mâinile la fruntea întunecată. Cine s-ar fi aflat lângă ea, ar fi auzit-o plângând şi şoptind încet:

— Acest Buridan se numeşte Jean… Şi, pe copilul meu îl cheamă tot Jean…

Capitolul VI Enguerrand de Marigny.

Tatăl Myrtillei, pe care l-am văzut părăsind repede grădiniţa cu trandafiri, intrase în sala mare unde sosise cu pas hotărât, ca un om obişnuit să vadă toate capetele aplecându-i-se înainte.

Ajuns la Luvru, îşi scosese numai mantia cu care se-mbrăcase ca să se ducă la grădiniţa cu trandafiri şi, Tristan, servitorul care venise să-l ia, îi dădu o spadă grea cu garda de fier, cu care se-ncinsese.

Enguerrand de Marigny se-ndreptă spre un grup, care şedea în fundul sălii în care intrase.

În picioare, galben şi tulburat sta Louis al X-lea. Tot acolo era şi contele Charles de Valois, încrustând pe chip un surâs triumfător. Erau şi conetabilul Gaucher de Châtillon, Geoffroy de Malestroit, căpitanul de gardă, Hugues de Trencavel, precum şi alţi seniori, aplecaţi cu toţii în jurul unei mese, ce priveau la o lădiţă cu luare aminte şi dând din capete cu un fel de groază.

— Sire, zise Enguerrand de Marigny. Sunt la ordinele Maiestăţii Voastre. Să mă ierte Maiestatea Voastră, eram

departe de palatul meu. Vestit de un servitor că regele mă chema pentru afaceri grave, am lăsat totul baltă şi am venit!

Marigny aşteptă, cu mâna pe mânerul spadei de război, şi aruncă o privire scrutătoare asupra seniorilor prezenţi. Toţi îşi întoarseră capetele, afară de Geoffroy de Malestroit care-l privi în ochi şi-i făcu un semn nebănuit. La semnul acesta Marigny păli, dar, cu sprâncenele încruntate, îşi luă un aer ameninţător şi sfidător.

Regele Louis, pe care burghezii Parisului îl supranumiseră în dimineaţa aceea „vicleanul”, umbla de colo până colo, mormăind blesteme înăbuşite. În drumul lui găsi o masă încărcată cu sticlărie preţioasă; cu o lovitură de picior o răsturnă. Ajuns la ferestre, dădu un pumn straşnic în geamuri, care se sparseră-n bucăţi. Mâna regelui sângeră şi Louis începu să înjure şi să zbiere atât de tare încât, de l-ar fi auzit, ar fi încremenit şi pescarii Senei.

— Pe toţi dracii din iad, pe sufletul blestemat al mamei mele, care m-a născut! E, oare pe lumea asta vreun rege mai nenorocit ca mine? Vor să mă omoare mişeleşte. Vor să crăp ca un stârv în colţul pieţei Greve.

Apoi începu să curgă o nouă furtună de înjurături, urmată de lovituri de picioare în jilţuri şi mobile… de pumni care cădeau în dreapta şi în stânga. În câteva minute, cabinetul regal fu pustiit de parcă ar fi fost năvălit de-o ceată de bandiţi. Scaunele fură răsturnate, porţelanurile sparte, perdelele rupte…

Liniştit şi grav, Marigny aştepta sfârşitul dezlănţuirii furiei acesteia.

În sfârşit, Louis al X-lea înaintă spre primul ministru, îşi încrucişă braţele şi răcni:

— Ştii ce se petrece, domnule?

— Sire, zise Marigny, Parisul chefuieşte, regatul e liniştit, iată ce se petrece. Despre rest, nu ştiu dacă mai e ceva.

— Nu ştii? Dumneata care ar trebui să ştii! Nu ştii că vor să mă omoare! De un ceas îţi strig acest lucru! Vino!

Priveşte! Urmă Louis târându-l pe Marigny până la masa pe care se aplecau martorii acestei scene.

Marigny văzu lădiţa, şi-n lădiţă, ca-ntr-un coşciug, o figurină de ceară acoperită cu o mantie regală, cu un ac înfipt în dreptul inimii. Primul ministru luă păpuşa şi-o cercetă cu băgare de seamă.

— Ştii ce-i asta? Strigă Louis al X-lea.

— Da, sire, e isprava vreunei ticăloase de vrăjitoare din neamul acela blestemat de fermecători şi vrăjitori de care o să trebuiască să curăţim Parisul şi regatul. Această fermecătorie pare că a fost făcută împotriva Maiestăţii Voastre.

Contele de Valois se apropie de rege şi-i şopti la ureche.

— Auzi, Sire?

— Fără îndoială, zise Marigny, care îi prinsese cuvintele. Lucrul e incontestabil. Ar trebui să fii duşmanul regelui ca să nu recunoşti în această figură o vrăjitorie orânduită să-l răpună pe Maiestatea Sa…

Primul ministru aruncă lui Valois o privire de sfidare şi adăugă:

— Oare monseniorul conte, unchiul Maiestăţii Sale, ar avea îndoieli în privinţa asta?

La rândul lui Valois fixă pe Marigny şi răspunse tot atât de sfidător:

— Nu numai că nu mă-ndoiesc, ci chiar am prevenit înaintea dumitale pe scumpul meu rege şi nepot de complotul acesta dezgustător, înjghebat contra lui, de vrăjitori sau vrăjitoare.

Marigny scrâşni din dinţi. Era gata să dea un răspuns fulgerător, când, Louis, punând mâna pe umărul ministrului, îi aruncă o privire lungă, plină de bănuieli.

Marigny pricepu şi se cutremură până-n măduva oaselor, căci bănuiala aceea, dacă nu-l zdrobea… nu era numai ruina, decăderea, ci chiar moartea, chinul, groaznica tortură aplicată regicizilor2!

— Marigny! Zise Louis al X-lea cu o gravitate care cutremură pe toţi martorii acestei scene mai adânc decât furia lui, Marigny, ai jura că n-aveai cunoştinţă de existenţa acestui sacrilegiu?

Marigny se-nchină adânc. Apoi, ridicându-se cu măreţie, grăi cu vocea răsunătoare:

— Gentilomi, seniori, duci şi conţi, e un om care să-şi fi pus viaţa în primejdie de o sută de ori şi averea sa de o mie de ori pentru slujba gloriosului Philippe, tatăl ilustrului nostru rege? Acest om şi-a dat sângele în războaiele contra duşmanilor Franţei şi n-a şovăit niciodată! În zilele când regele, ieşit din minţi, îşi vedea lăzile goale, acest om n-a pregetat să-şi vândă şi cel din urmă giuvaer ca să dea regelui aurul, de care avea nevoie! Acest om a petrecut nopţi înfrigurate, muncind ca să poată dormi regele lui liniştit! Acest om şi-a scăpat regele din mâna Templierilor. Acest om a făcut ca Parisul revoltat să ceară iertare regelui! Dacă, Maiestatea Sa, Philippe, ar ieşi din mormântul în care l-am culcat acum o lună, şi ar afla ceea ce se petrece în Luvrul său, Regele Philippe cel Frumos, ar intra, v-ar privi pe toţi în faţă şi v-ar striga ceea ce vă strig eu: Cine îndrăzneşte să bănuiască pe servitorul monarhiei? Cine îndrăzneşte să ceară lui Marigny să jure că e fidel regelui? Acela să vorbească! Acela să dea jos masca. Şi, jur pe trăsnetul din cer, acela, chiar aici, va fi un om mort!

Vorbind astfel, Enguerrand de Marigny îşi scoase pe jumătate spada din teacă şi, maiestuos, superb de îndrăzneală şi de putere, îl fulgeră cu privirile pe Valois.

Contele se dădu înapoi, vânăt de necaz. Un fior electric trecu printre seniorii prezenţi.

— Cruci şi Dumnezei! Strigă Geoffroy de Malestroit, dacă se bănuieşte astfel la curtea Franţei, nu ne mai rămâne decât să ne frângem spadele şi să ne călugărim!

— E drept, aşa e! Strigară ceilalţi. Sire, Enguerrand de Marigny e stâlpul regatului.

Puternica apostrofă a ministrului îşi făcuse deja efectul şi asupra lui Louis şi gonise orice bănuială din sufletul său.

— Marigny! Zise el, spui adevărul şi iată mâna mea!

Enguerrand de Marigny, îşi îndoi genunchiul, apucă mâna regală şi o sărută!

Contele avu un surâs care părea că zice:

— Nu s-a sfârşit!

— Maiestate, adăugă Marigny, ridicându-se, chiar în noaptea asta, voi pune să se cerceteze toate casele bănuite că ar fi locuite de vrăjitori şi vrăjitoare, şi mâine, vinovaţii vor fi daţi pe mâna justiţiei.

— Nu mai e nevoie, zise Valois.

Cuvintele fuseseră pronunţate cu vocea paşnică. Şi, cu toate astea, ele făcură pe Marigny să se cutremure. Un fel de spaimă i se strecură în suflet.

— Nu mai e nevoie? Pentru ce? Întrebă el.

— Pentru că, zise Valois, am putut pune mâna pe vrajă, primul ministru al regelui trebuie să se gândească că o cunosc şi pe vrăjitoare… Sire, o idee! Pentru că am prins o vrăjitoare, ar fi o frumoasă ocazie să inaugurăm splendida spânzurătoare a Montfauco-nului, construită de ministrul vostru…

— Vrăjitoarea? Izbucni Marigny. Aşadar e… femeie?

— O fată tânără! Zise Valois cu o privire cruntă şi pătrunzătoare ca aceea a unui tigru când îşi ţine-n loc prada.

Ceva ca o presimţire de moarte, care te cuprinde deodată în unele clipe crâncene încercui inima lui Marigny.

— O fată tânără? Bolborosi el maşinal.

Şi, Valois, cu ochii însângeraţi, cu o spumă de triumf la colţul buzelor, pronunţă:

— O fată tânără, care locuieşte lângă Temple, locuinţa blestemaţilor vrăjitori pe care ai pus să-i ardă, Enguerrand de Marigny! O fată care locuieşte într-o curte numită grădiniţa cu trandafiri! O fată care se numeşte Myrtille!

Enguerrand de Marigny se clătină. Îşi duse mâinile la frunte, un geamăt surd i se strecură printre buzele vinete. Îşi ridică privirea rătăcită spre potrivnicul său… o privire îngrozitor de tristă, care cerea iertare!

Marigny se da învins!

Cu un gest vag al mâinilor, Marigny avu ca o rugăminte nebună spre Valois…

Cu braţele încrucişate, Valois sorbea picătură cu picătură amara şi totuşi plăcuta licoare a triumfului. Dar asta nu ţinuse decât o clipă! Marigny îşi venise-n fire. Cu iuţeala fulgerătoare a închipuirii lui, îşi şi făurise planul. Însărcinat fără îndoială să aresteze pe vrăjitoare, se va duce să-şi ia fata şi va fugi cu ea!

Să-ncerce s-o dezvinovăţească ar fi fost o încercare tot atât de nebunească pe vremea aceea întunecată de superstiţii grozave, ca şi aceea de a face să strălucească soarele în miezul nopţii.

Printr-o sforţare sălbatecă, tatăl îşi porunci inimii să se liniştească, nervilor săi să se potolească, muşchilor să nu mai tresară, chipului să nu încrusteze nici o mirare.

— Ei bine! Zise Louis, ce crezi de asta, Marigny?

— Sire, zise tatăl Myrtillei cu vocea liniştită şi hotărâtă, cred că pentru o crimă aşa de monstruoasă trebuie o pedeapsă grabnică şi grozavă. Când Satana ridică capul, trebuie să-l trăsnească Dumnezeu! Peste o oră vrăjitoarea va fi arestată.

— Şi, cine o va aresta? Zise Louis. Căci trebuie o îndrăzneală straşnică ca să intri la o vrăjitoare.

— Eu, Sire! Zise Enguerrand de Marigny.

Regele aruncă o privire lui Charles de Valois, ca şi cum ar fi vrut să-i zică:

— Vezi că bănuielile dumitale erau nedrepte!

— Sire, zise Valois, eu am descoperit vrăjitoarea şi complotul; revendic onoarea s-o arestez chiar eu! Este dreptul meu. Dacă mi se va face nedreptatea de a mi se

refuza acest drept, nici chiar tortura nu m-ar face să spun unde se află a doua vrajă pregătită de fermecătoare.

— Drept este! Strigă regele, îngrozit de celălalt farmec de care îi atârna viaţa. Drept este! Du-te conte de Valois.

Marigny rămase trăsnit, frângându-şi mâinile, aci întrebându-se dacă i-ar face bine să sară de gâtul lui Valois să-l ştranguleze, aci zicându-şi că putea să se repeadă, să ajungă la grădiniţa cu trandafiri înaintea contelui…

În minutul acela, Charles de Valois adăugă:

— Peste două ore, Sire, mă voi înapoia şi-ţi voi da seama de însărcinarea mea. Până atunci, cer ca uşile Luvrului să fie închise, pentru ca nimeni să nu poată intra, sau ieşi… nici chiar Maiestatea Voastră! Căci s-ar putea distruge farmecul, şi atunci…

— Domnilor, zise Louis, sunteţi prizonierii mei până la-ntoarcerea contelui. Căpitane, pune să se-nchidă porţile şi să se ridice punţile.

Marigny îşi încovoie umerii, ca şi cum ar fi fost prea grea lovitura ce o primea şi rămase înmărmurit.

Hugues de Trencavel se repezi să execute ordinul. Valois ieşise deja.

„Ce e de făcut? Se gândea Marigny, care simţea că înnebuneşte. Ce să zic, ce să inventez ca s-o scap?”

— Domnilor, urmă regele, sunteţi sau mai bine suntem toţi prizonieri în Luvru, dar pe Sfânta Fecioară, pretind ca închisoarea noastră să nu fie o locuinţă prea tristă, şi o să petrecem aceste două ore sărbătorind minunatul vin de Brie! Cine mă iubeşte, să mă urmeze!

Louis se îndreptă spre sala mare a serbărilor.

Marigny făcu câţiva paşi repezi şi-i tăie drumul.

— Ce este? Întrebă regele, încruntând sprâncenele.

Enguerrand de Marigny era palid ca moartea. Omul acesta atât de puternic, care făcea să tremure un regat, tremura el însuşi. Nebunia îi licărea în ochii rătăciţi, pricepea că era jucăria fatalităţii, răsărea viziunea hidoasă

a unui rug, pe care se aruncă membrele sângerânde ale vrăjitoarei sfâşiate.

Vrăjitoarea! Myrtille! Acea blândă şi nevinovată copilă! Fata lui iubită! Raza de bucurie a vieţii lui zbuciumate!

Căuta cuvinte ca să le spună, să explice, să se roage, dar dintre buzele lui nu ieşeau decât sunete neînţelese… numai lacrimi fierbinţi îi alunecau încet pe obraji şi se pierdeau pe buze, care i le sorbea una pe câte una…

— Dar, ce este? Se miră regele.

Marigny căzu greoi, în genunchi.

Făcu o sforţare grozavă ca să vorbească, să strige, ceea ce urla în gândul lui şi nu izbutea să îngâne măcar cuvintele care îi răsunau în minte: „E fata mea, Sire! Această vrăjitoare, această Myrtille e fata mea! Fiica mea, înţelegi? N-am decât surâsul ei pe lume! N-am decât privirea ochilor ei atât de blânzi. Sire! Sire! Pe fiica mea o arestează! Pe fata mea vrei s-o dai pe mâna călăului!”

Dar toate astea nu le striga decât în el însuşi! Şi buzele lui albe nu rosteau decât un murmur nelămurit.

— O să vorbeşti, ori nu, domnule de Marigny? Îl întrebă ameninţător Louis.

O sforţare supremă îi puse puţină rânduială în înspăimântătoarea agonie a spiritului. Marigny îşi ridică faţa spectrală, spre rege. Întinse mâinile tremurânde… Era gata să vorbească!

În minutul acela, uşa se deschise şi uşierul anunţă, cu vocea puternică:

— Maiestatea sa, regina!

Dintr-o săritură Marigny fu în picioare. Privirea lui arzătoare se-ndreptă spre Marguerite de Bourgogne, care intra, şi-n sufletul lui urlă aceste cuvinte: „Afurisenie! Să spui aceste vorbe în faţa reginei? Imposibil! În faţa reginei! În faţa Myrtillei!”

— Sire, bolborosi Marigny zăpăcit, voiam să cer iertare Maiestăţii voastre de pornirea mea de adineauri în faţa voastră…

— Nu-i decât atât, bravul meu Marigny? Ei da! Te iert! Mai cu seamă că erai în dreptul tău şi greşisem bănuind, nu fidelitatea ta, dar băgarea ta de seamă. Să nu mai vorbim de asta.

Şi, trecând înainte, regele se-ndreptă repede spre regina care se apropia urmată de domnişoarele de onoare. Cu inima zvâcnind, cu fruntea îmbrobonată de o sudoare rece, Marigny privea pe Marguerite de Bourgogne. Un gând fulgerător îi trecu prin minte. În minutul acela tragic, o licărire de speranţă îi lumină inima chinuită!

„Marguerite! O, Marguerite, şopti el în gându-i înspăimântat. Nu voiam să-ţi spun unde e fata ta, fata noastră… fructul tânărului nostru amor! De câte ori te-ai târât la picioarele mele, s-o vezi! Şi, eu eram hotărât să nu-ţi spun niciodată, Marguerite! Mi-era frică! Ei bine, vei şti – Am să-ţi spun unde e fiica ta! Căci, dacă chiar Dumnezeu n-ar putea s-o scape pe Myrtille de vina vrăjitoriei, tu o vei scăpa Marguerite, căci eşti mama ei!”

Şi, cu neastâmpăr, ascultă vorbele pe care Marguerite de Bourgogne le spunea regelui:

— Sire, am aflat groaznicul complot înjghebat de o vrăjitoare contra zilelor sfinte ale Maiestăţii voastre. Vin să vă anunţ că am hotărât să petrec noaptea în rugăciuni.

— Ah! Doamnă, zise Louis sărutând mâna reginei, niciodată n-am avut atâta nevoie de rugăciuni ca acum. Îţi mulţumesc şi te binecuvântez, căci dacă poate să se ridice o voce de la pământ la cer, aceea e numai a voastră, doamnă.

— Voi petrece noaptea întreagă în capela mea. Doresc să nu fiu deranjată de nimeni şi de nimic. Voi fi recunoscătoare Maiestăţii Voastre să mi se respecte reculegerea.

— Du-te Doamnă, zise regele adânc mişcat, voi da ordine ca, sub pedeapsă de moarte, nimeni să nu se apropie de galeria cupolei.

Regina făcu o reverenţă înceată, graţioasă şi maiestuoasă al cărei secret părea că numai ea-l deţinea. Apoi, trecând printre seniorii aplecaţi în dreapta şi-n stânga ei, se retrase

cu pasul mlădios, mândru şi triumfător, întocmai aşa cum trebuie să fi păţit Venus Astartela pe cărările Olympului.

Cu şapte ani mai în vârstă ca Louis, în plina dezvoltare a celor treizeci şi doi de ani, câţi avea, Marguerite părea şi mai tânără decât domnişoarele ei de onoare. Era cu neputinţă de închipuit o armonie mai desăvârşită de graţie tinerească şi de splendidă plasticitate decât acelea împreunate în această frumuseţe.

Louis al X-lea o privi vrăjit cum se depărtează, apoi oftând:

— Haide să chefuim, vitejii mei!

După o jumătate de ceas, Enguerrand de Marigny izbuti să iasă, fără ca regele să fi băgat de seamă plecarea lui.

Fără îndoială, primul ministru cunoştea drumurile şi-ntorsăturile de nepătruns ale bastioanelor, curţilor, ulicioarelor, punţilor şi galeriilor care alcătuiau vechiul Luvru, de care Luvrul modern nici n-are idee. Oricât de splendid şi grandios, Luvrul modern nu e decât un palat.

Vechiul Luvru era un oraş în alt corp. Luvrul păzit de ziduri înalte şi groase, înconjurat de un şanţ plin de apă, cu turnuleţe ameninţătoare, cuprinzând, în incinta-i largă, tot ce era nevoie pentru întreţinerea celor două mii de oaspeţi ai săi, de la moară până la brutărie, Luvrul era o lume, în care vom conduce pe cititor.

Acea lume, Marigny o cunoştea. În loc să se ducă la galeria în fundul căreia se afla capela reginei, Marigny coborî, trecu prin mai multe curţi, ajunse în dosul clădirii de unde plecase, se sui pe o scară, ajunse în faţa unei uşi secrete şi, acolo, gâfâind, bătu de trei ori.

După câteva minute, uşa se deschise şi Marigny intră.

El se afla în apartamentele private ale reginei!

O femeie cam în vârstă.

— Să schiţăm dintr-un condei această figură, pe care de abia am întrezărit-o şi care va juca un rol în povestirea noastră – înaltă, grasă, cu figura împietrită, cu ochii fără expresie şi fizionomia rece, femeia aceasta trebuia să sufere de o durere incurabilă; obişnuit, ea purta o mască de

catifea, ceea ce nu părea ciudat pe vremea aceea; era îmbrăcată în negru, ca şi cum ar fi purtat un veşnic doliu – femeia aceasta îi deschise lui Marigny.

— Mabel, zise cu vocea surdă primul ministru, vreau să văd pe regină!

— Imposibil, regina este în rugăciune!

— Este vorba de viaţa mea! Mabel, du-te de spune Margueritei că Enguerrand vrea să-i vorbească numaidecât. Du-te, nenorocito!

Şi, cum femeia nu părea dispusă să-l asculte, Marigny sări la uşă, o deschise cu putere, străbătu mai multe odăi alergând şi pătrunse într-o cameră sever împodobită, unde atârna un Christos mare pe zid şi un scaun de rugăciuni zăcea la picioarele Christului.

Era capela reginei!

Marigny aruncă în juru-i o privire nebună şi îşi înăbuşi ţipătul care sta să-i izbucnească.

Capela era goală!

Păru că pricepe! Căci îşi plecă capul, îşi lăsă braţele în jos, şi, clătinându-se ca un om beat, se-ntoarse spre Mabel, bâlbâind:

— Regina nu e la Luvru?

— Nu, zise cu răceală Mabel.

— Ascultă. Priveşte-mă. Ştii cine sunt, ce sunt, ce înspăimântătoare secrete deţin, ce prodigioase recompense îţi pot da. Acum răspunde: Vrei să-mi spui unde e regina?

— Nu, răspunse Mabel.

Marigny, îşi ridică pumnii ca şi cum ar fi vrut s-o zdrobească, apoi fugi, legănându-se, gemând surd, lovindu-se de toate zidurile, ţinându-şi mâinile la urechi ca şi cum ar fi voit să nu mai audă ţipătul care nu răsărea însă decât în închipuirea lui:

— Tată, scapă-mă de călău! Tată, scapă-mă, te rog!

O ultimă speranţă îi rămânea, cu toate astea, plutind în acest spirit capabil să lupte până la ultima suflare.

În câteva minute Marigny se înapoie în sala ospăţurilor, unde regele şi seniorii beau şi glumeau.

Marigny luă de braţ pe căpitanul de gardă, Hugues de Trencavel, şi-l duse cu sine în cabinetul regal.

Era aşa de palid încât Trencavel îşi simţi inima înfiorându-se sub platoşă.

Marigny îl luă de umeri, îl privi în ochi şi-i zise:

— Trencavel, averea mea se socoteşte la douăzeci şi cinci de milioane în aur. Am completat ultimul milion acum opt zile.

Sumă fabuloasă pentru vremurile acelea, reprezentând aproape cincizeci de milioane de monedă modernă.

Trencavel căscă ochii, minunat, şi-şi răsuci mustaţa.

— Pe dracul, eşti regele aurului, seniore! Eşti mai bogat ca zece regi.

— Trencavel, acest aur este orânduit în saci de câte cincizeci de mii de livre fiecare, bine aşezaţi în fundul unei pivniţe, la distanţă de trei minute de Luvru…

Căpitanul de gardă începu să râdă, îşi răsuci şi mai apăsat mustaţa şi mormăi:

— De ce nu pot să pătrund în această fericită pivniţă, un singur minut, şi eu, care n-am nici zece galbeni, şi să iau în spinare măcar unul din sacii aceia minunaţi?

Marigny se agăţă de umerii căpitanului, îşi înfipse unghiile şi-i strigă:

— Trencavel, scoate-mă din Luvru şi te duc în pivniţă. Îţi dau cheile. Vei veni cu o căruţă. Vei încărca cât aur vei putea într-o oră… numai scoate-mă din Luvru!

Căpitanul gărzilor se smuci din mâinile lui Marigny, se dădu doi paşi înapoi, şi-i zise:

— Mă numesc Hugues de Trencavel, adică sunt dintr-o familie în care niciodată n-a pătruns trădarea. Am jurat regelui supunere. Propunându-mi să nu dau ascultare stăpânului meu, într-o noapte, când e în joc viaţa lui, îmi propui seniore, o trădare pe care zece pivniţe pline fiecare de atât aur, cât este într-a voastră, nu mi-ar putea-o plăti.

Tot ce pot face, pentru admiraţia ce am pentru geniul dumitale, e să-ngrop pe veci în secretul conştiinţei mele propunerea ruşinoasă cu care ai vrut să mă cumperi ca pe un mojic, ca un lucru la mezat. Adio seniore!

Trencavel se înapoie în sala serbărilor fluierând un marş războinic.

Enguerrand de Marigny ridică ochii spre cer şi strigă:

— Afurisenie!

Şi căzu la pământ, învins, copleşit.

Capitolul VII Contele de Valois.

Valois ieşise din Luvru cu vreo douăzeci de arcaşi călări, care aşteptau în curtea cea mare, având ordine date dinainte. La galop, precedat de torţe, prin ulicioarele întunecoase şi pustii, cavalcada, străbătuse Parisul în zgomotul zăngănitului armelor şi descălecă în faţa grădiniţei cu trandafiri.

— Băgaţi de seamă! Le zise Valois. E vorba de o vrăjitoare. Aşadar, fiecare să se păzească şi să se recomande sfântului la care ţine mai mult.

Blesteme izbucniră printre soldaţi, strigăte de ură, injurii, ameninţări.

— Să îndrăznească să se uite la mine că-i sparg capul cu o lovitura de spadă!

— Dacă face un semn, e probă că vrea să ne farmece. Atunci o şi răpun cu o singură ghioagă!

— Mai bine să-i scoatem ochii!

— Şi să-i tăiem îndată mâinile!

— Camarazi, să ne ţinem bine! Iată, monseniorul conte bate în uşa blestemată…

— Îndrăzneţ trebuie să mai fie?

În zorul ce-l avea, Valois bătea chiar el cu pumnul. Arcaşii se cutremurară şi-şi făcură semnul crucii.

— Gillonne, Gillonne! Ce sunt zgomotele astea?

Tremurând, galbenă, ca un crin care se veştejeşte, de la scena pe care o avusese cu tatăl ei, Myrtille rămăsese în acelaşi loc, neavând putere decât să plângă.

La zgomotul cailor, fata ridicase capul şi ascultase cu groază.

Să fi fost atacată casa de o ceată de bandiţi? Totul îi era indiferent. Ea nu se gândea decât că era să plece din grădiniţa cu trandafiri fără să poată preveni pe Buridan, şi că tatăl său ura pe acela pe care ea îl iubea din tot sufletul…

— Gillonne du-te şi vezi cine sunt oamenii aceia şi ce vor!

Gillonne deschise poarta şi Valois intră.

— Este aici? Întrebă el pe şoptite.

— Da, monseniore.

— Unde o să găsesc vraja?

— În odaia de sus, vei vedea un scăunel de rugăciuni. Deasupra scăunelului e Icoana Maicii Domnului şi, sub icoană, un aghiazmatar. Am scos apa sfinţită. Acolo, în aghiazmatarul acela, Monseniorul va găsi o figurină fermecată, la fel ca aceea pe care i-am trimis-o…

— Şi, vei fi gata să mărturiseşti că această Myrtille este chiar fata lui Enguerrand de Marigny… care se numeşte aici maestrul Lescot?

— Da, Monseniore!

— Şi, vei fi gata să mărturiseşti că tatăl vrăjitoarei a fost de faţă când s-a fabricat farmecul?

— Da, Monseniore!

— Şi că a primit să fie naşul figurinei?

— Da, Monseniore!

— Bine. Du-te la hotelul meu. Ţi s-a pregătit o odaie. Vei sta acolo până când voi avea nevoie de tine şi, drept răsplată, vei găsi jumătate din suma cu care ne-am înţeles…

— Şi, când o să primesc cealaltă jumătate, Monseniore?

— În ziua când se va legăna stârvul lui Marigny în spânzurătoarea de la Montfaucon! Răspunse Valois.

Bătrâna surâse tot atât de scârbos pe cât era ea însăşi. Apoi învăluindu-se în mantia-i cu glugă, ieşi din curte fără să-şi întoarcă capul şi se îndreptă spre Paris.

Valois chemă pe şeful escortei şi-i porunci:

— Suie scara aceasta până la camera de sus. La capul patului, vei găsi aghiazmatarul. Ia ce vei găsi în acel aghiazmatar şi adu-l încoace!

Soldatul se repezi şi Valois pătrunse în casă, pe când arcaşii se apropiau încet, pe măsură ce el înainta, şi intrară în grădiniţa cu trandafiri. El era întunecat de atâta bucurie, căci la unele naturi şi pe unele fizionomii, bucuria ia o înfăţişare lugubră.

O ură înspăimântătoare îi umplea inima până a i-o face să plesnească. Umilirea pe care o suferise, necazul, invidia, în cei din urmă ani ai domniei lui Philippe cel Frumos, atunci când el, fratele regelui, era mai puţin onorat decât un intendent, de la Marigny, acel lung supliciu al ambiţiosului care n-are încotro, al invidiosului silit să se aplece în faţa rivalului său, urât de moarte, toată tortura asta, distrusese în el orice sentiment omenesc şi nu-i lăsase decât o singură raţiune de a trăi: răzbunarea!

— Oh! Va fi nemiloasă, sălbatică, cu rafinării de cruzimi, pe care în lungile lui nopţi de insomnie, le închipuise una câte una. Să se răzbune se va coborî până la laşitate? Se va face câine, se va face şacal, neputând să fie leul care dintr-o lovitură de gheară sfărâmă capul adversarului.

Cu toate astea, omul acesta avea calităţi strălucite, de care vorbeşte istoria. Şi, cine ştie dacă nu tocmai din cauza calităţilor acelora, decât din pricina dorinţei de a-i plăcea lui Marigny, Philippe cel Frumos, zbuciumat întotdeauna de bănuieli nu-şi ţinuse fratele la o parte. Înalt, puternic, îndrăzneţ, brav, întreprinzător… cine ştie de ce faptă eroică ar fi fost capabil Charles de Valois, dacă avea prilejul să dezvăluie ce era mândru şi generos în el şi nu s-ar fi înnămolit în noroiul acela puturos, care mocneşte în fundul inimii fiecărui om: invidia!

Acum, totul era pe sfârşit. Se simţea decăzut. Pricepea că ajunsese pe ultimele trepte ale infamiei şi-şi zicea:

— Să fiu urât, să fiu dispreţuit prin mijloacele ce întrebuinţez, fie! Dar cel puţin răzbunarea mea să fie atât

de îngrozitoare încât ura să rămână mai puternică decât ruşinea!

Răzbunarea lui! O avea în mână! Atât de întreagă, după cum o visase! A doua zi Marigny va fi dat judecăţii!

Neputincios, Marigny va vedea murind sub ochii lui copila pe care o adora. Apoi va fi târât şi el la supliciu!

Iată ce-şi zicea Charles de Valois pătrunzând în locuinţa Myrtillei.

Uşile fuseseră lăsate deschise de Gillonne. El ajunse în sala cea mare, liniştită, unde Myrtille, într-un fotoliu, cu faţa în mâini, uitase de zgomotul de cai şi arme şi se gândea la nenorocirea ei...

— Dumneata te numeşti Myrtille? Întrebă Valois cu voce aspră.

— Eu sunt, domnule! Răspunse tânăra care se sculă tremurând.

Valois, grăi:

— Fată, eşti acuzată de fermecătorie şi vrăjitorie contra persoanei sfinte a regelui. Vrăjitoare, în numele Maiestăţii Sale te... te...

El voia să zică: „te arestez!" Şi, cuvântul îi rămânea în gât!

Contele de Valois se bâlbâia, se îngălbenea, se roşea... şi-o mânca din ochi pe vrăjitoarea pe care venise s-o aresteze, pe fata lui Enguerrand de Marigny!

Ce se petrecea în el? Ce tulburare se opera în spiritul lui? Voia să spună: te arestez! Şi, înnebunit de uimire şi de admiraţie, bolborosea:

— Cum? Asta e fata lui Marigny! Asta e fata pe care o voi da pe mâna călăului? Pe această copilă o voi acuza de vrăjitorie? Cum e cu putinţă atâta frumuseţe, atâta graţie nevinovată întrunite pe o faţă omenească! Ce se petrecea în gândul sau în sufletul lui Charles de Valois? O pasiune puternică, vijelioasă, grozavă prin iuţeala-i năprasnică, una din acele pasiuni care se aprinde de neaşteptate în inima omului, întocmai cum cade trăsnetul, se dezlănţuia în el! Fără să o recunoască, fără să ştie, atunci când credea că

luptă numai contra unei slăbiciuni trecătoare de milă, Charles de Valois începuse să iubească din tot sufletul, cu toate simţurile, cu toată fiinţa lui pe Myrtille, fata lui Enguerrand de Marigny!

Sub acuzarea asta înspăimântătoare, Myrtille se cutremură! Ea ştia prea bine ce o aştepta, chiar nevinovată. O astfel de acuzare nu însemna decât moartea, cea mai grozavă, în chinuri şi flăcări!

Înspăimântată de teamă, îşi încrucişă mâinile, ridică asupra posomorâtului personaj privirea nevinovată a ochilor ei ca cerul şi, cu vocea slabă, ca de căprioară în agonie, murmură:

— O! Domnule, ce v-am făcut?

Era aşa de neaşteptată această întrebare, atât de dureroasă… vădea o pricepere aşa de adâncă a grozavului adevăr, că orice apărare, oricât de elocventă, ar fi părut deşartă şi nepotrivită, după această strigare, care spunea totul.

Lovit în inimă, Valois stătea mut, zăpăcit, gândind mereu:

— E imposibil! E monstruos! Trebuie s-o fac să fugă.

Se gândea la toate aceste lucruri, dar era nehotărât… Tot ce pricepea e că simţea o ameţeală de groază la gândul ca s-o dea pe mâna călăului pe copila aceasta, căreia nu-i mai dorea moartea şi pe care voia s-o scape acum, din toate puterile lui.

Fără să-şi dea seama de cele ce făcea, se duse la fereastră, bombănind:

— Poate fugi pe aici! Ascultă copilă eu…

— Monseniore! Monseniore! Urlă în minutul acela o voce, am găsit lucrul! Am găsit vraja! Blestemăţie! E în aghiazmatar, sub icoana Maicii Domnului, acolo a ascuns-o vrăjitoarea!

Comandantul arcaşilor dădu buzna în sală, cu figurina de ceară în mână!

În acelaşi timp, soldaţii lui intrau cu toţii blestemând grozav. Într-o clipă Myrtille fu înconjurată, luată pe sus…

Înmărmurit de groază, nu în faţa arestării Myrtillei, dar de ce întrevedea născând în fundul inimii lui, Valois urmă să se plimbe încoace şi încolo – tăcut – ca într-un vis.

După câteva minute, îmbrâncită mojiceşte de escorta turbată, Myrtille trecea puntea fortăreţei „Temple”.

Ca o umbră de zâmbet de o nemărginită amărăciune îi înflori pe buze şi şopti:

— Ştiam bine că umbra zidurilor acestora or să-mi îngheţe viaţa!

Între Valois şi guvernatorul fortăreţei Templierilor, transformată în închisoare de Philippe cel Frumos, avu loc o scurtă lămurire. Apoi, contele de Valois încălecă şi, la pas, încet, covârşit de gânduri grozave, se înapoie la Luvru.

Myrtille, fu luată de doi temniceri, care închinându-se şi făcând o droaie de cruci.

— O împinseră pe jumătate moartă pe o scară care cobora în fundul pământului şi o aruncară într-un fel de groapă de câteva picioare pătrate, apoi izbiră cu putere uşa de fier a carcerei...

Myrtille rămase adâncită în bezna tăcută, asemănătoare întunericului unui mormânt... În liniştea aceasta deplină nu răsuna altceva decât un plescăit monoton, regulat: erau stropii de apă, care se adunau pe tavan şi care picau în băltoaca ce acoperea podeaua temniţei...

În adâncul nopţii acesteia care-o împrejmuia străluceau puncte abia întrezărite cu o licărire: era silitra care acoperea zidurile mormântului...

Capitolul VIII Turnul Nesle.

Cu toate aerele lui războinice, Gautier d'Aulnay, era mai prudent decât fratele lui, nu vom zice – însă – şi mai puţin viteaz. Dar Philippe era un brav dintre aceia care nu vor să stea de vorbă cu primejdia. În situaţia sufletească în care se afla, cu o dragoste fără de leac în suflet, fără nici o scăpare, el căuta cu sete prilejurile de a se expune primejdiilor şi dăduse ideea provocării lui Marigny.

Chefliu, iubind viaţa uşoară, purtând mereu grija să nu şi-o încarce cu nici un bagaj sentimental, Gautier ar fi vrut să trăiască şi să găsească cârciumi demne de el; aşadar, Gautier, un chilipirgiu şi jumătate, ştia să-nfrunte primejdia, dar găsea nepotrivite ocaziile de a-şi expune degeaba, loviturilor, grumajii săi puternici.

Astfel, după ce primiră vizita omului care le dădea întâlnire la turnul Nesle, Gautier, începu prin a se închide cât mai bine şi a pune lacăte la uşi, dându-şi părerea hotărât:

— Nu ne ducem! E tot o cursă, pe care ne-o întinde Marigny. Dar prea e cusută cu aţă albă. Proşti ne mai crede. E umilitor, zău. O să i-o pun şi pe asta la socoteală.

— Ne vom duce! Hotărî Philippe.

— Drace! Explică-mi, te rog, pentru ce trebuie neapărat să ne ducem să ne facă terci zbirii cu care Marigny neîndoios că va veni la turnul Nesle? Că tu ai poftă să mori, te-nţeleg… dacă o iubeşti pe regină şi regina e o sfântă! Dar mie, frate.

— Mie mi-s dragi amândouă prinţesele şi, mii de draci! Ar fi… prea de oaie dacă n-aş face-o măcar pe una, din două, să mă iubească. Deci, nu văd…

— Nu vom găsi nici un zbir, îl curmă Philippe. Dacă Marigny ar fi ştiut că suntem aici, în loc să ne trimită o iscoadă ca să ne atragă în cursă, ar fi trimis vreo doisprezece arcaşi şi, acum… am fi printre cei drepţi!

— Hei! Că bine mai zici! Haidem dar şi la turnul Nesle. Mai cu seamă… stai puţin!

Gautier se apropie de fratele său. Se înveselise grozav, făcea cu ochiul şi chipul încântat parcă-i spunea:

— Oh! Oh! Da, desigur… asta e!

— Ce să fie, dragul meu Gautier?

— Nişte poveşti, pe care mi le-a istorisit la un chef… despre un turn… oarecare. Acum mi-aduc aminte… E vorba chiar de turnul Nesle în istoriile acelea…

Gautier pufni de râs.

— Şi, ce ţi s-a povestit? Ia să vedem!

— Zicea… Zicea… Ciudat lucru, vezi? Cică uneori ferestrele turnului Nesle se luminează… Unii zic că în unele nopţi au zărit o femeie de o frumuseţe răpitoare… Oh! Dar de o frumuseţe, ştii? De care ar fi geloasă chiar şi regina Marguerite.

— Frate! Murmură, celălalt, te rog, nu amesteca numele neprihănit al reginei în palavrele amorurilor grosolane a cine ştie cărei depravate…

— Basme? Pe viaţa mea! Zi fapte reale, autentice. Nu e cârciumă din strada Val-d'Amour şi din strada Tirevache, unde să nu se vorbească de asta, ca de un lucru absolut sigur! Se zice că, femeia asta straşnică pândeşte pe trecători şi, când vede vreunul care-i place, îl momeşte cu cântecul şi-i face cu mâna… şi, cică, atunci se aud în turnul Nesle zgomote de chef care ţin până târziu.

— Ascultă! Vrei să-ţi spun? Adesea am trecut prin faţa turnului, pe seară, în speranţa c-o să fiu şi eu alesul pentru vreo noapte a frumoasei aceleia necunoscute…

— Şi, ai văzut-o? Întrebă Philippe, zâmbind.

— Niciodată. Aşa că, vezi bine, nu s-ar fi putut să nu mă bage-n seamă. N-am văzut decât pietrele negre şi crăpate ale turnului vechi, zăbrelele înspăimântătoare ale ferestrelor şi apa mocirloasă a pârâului care curge furios la picioarele lui, pierzându-se mugind, ca şi cum, după ce s-a atins de acele pietre, Sena ar fi cărat cu ea sufletele morţilor înăuntru…

— Ei vezi! Şi, ai întâlnit vreodată pe vreunul din acei poftiţi la petrecerile nocturne?

— Ce să fie? Nici pe unul! Şi, n-am întâlnit pe nimeni care să fi cunoscut aşa ceva… Dar, dacă diseară vom da cu ochii de dama misterioasă? Dacă mi-o zâmbi? Sau, dacă ţi-o surâde ţie?

— În cazul ăsta, nu m-aş duce. Dar nu-i nimic adevărat, dragă Gautier! La urma-urmei, ce-mi pasă, când acela care ne cheamă e un duşman al lui Marigny. Asta-i principalul.

Şi… e destul! De-ar fi chiar dracul, omul acela, şi tot îl voi binecuvânta, dacă ne va mijloci o răzbunare a tatălui şi a mamei noastre!

Hotărârea fiind luată, cei doi fraţi aşteptară cu nerăbdare minutul arătat pentru întâlnirea cea tainică.

Pe la nouă şi jumătate, porniră, trecură Sena, nu pe podurile care erau barate şi înlănţuite, de cu seară, ci mulţumită unui barcagiu binevoitor, aşa că pe la orele zece se apropiară de Nesle.

Turnul îşi înălţa silueta dărăpănată în noaptea întunecoasă şi era asemănător chiar nălucirii unei sentinele titanice, chiar în faţa vechiului Luvru, care, de partea cealaltă a apei, îşi proiecta pe cerul mohorât, amestecul clădirilor sale, al turnuleţelor şi al zidurilor împrejmuitoare. Şi, cele două arătări fantastice palpitau în negură, păreau că se privesc ca şi cum ar fi avut să-şi destăinuiască taine grozave…

Deodată, Gautier puse mâna tremurândă pe umărul fratelui său.

— Ai văzut? Zise el încet.

— Ce?

— Ferestrele turnului sunt luminate… oh! Luminate… întocmai cum se istoriseşte în povestirile de la Agnes Piedeleu!

Philippe dădu din umeri.

— Deoarece acela care ne cheamă ne aşteaptă chiar în turn, trebuie să fi aprins făcliile.

— Adevărat! Oftă Gautier, cu un suspin.

În clipa aceea, o umbră răsări lângă ei.

Philippe recunoscu sau crezu că recunoaşte silueta omului care se înfăţişase şi la Froidmantel.

El se apropie şi şopti:

— Marigny.

— Montfaucon! Răspunse omul, care porni drept spre turn, făcându-le semn să-l urmeze.

Cu mâinile pe mânerele spadelor, ei se supuseră şi, în curând, ajunseră înaintea unei porţi joase, a cărei boltitură

era crăpată.

— Intraţi, gentilomi! Sunteţi aşteptaţi!

Philippe aruncă o privire scrutătoare în lături – dar totul era liniştit… şi, apoi, ar fi fost şi prea târziu să dea înapoi.

El intră cel dintâi. Gautier îl urmă. Dădură într-o sală mare poditǎ cu lespezi de piatră, unde nu era nici o mobilă şi-n fundul căreia începea o scară încovoiată.

În minutul acela, cum se-ntorcea, Philippe îl văzu pe om închizând poarta fără zgomot, fără nici o scârţâitură, trăgând zăvoarele şi întorcând în broască cheia pe care o ascunsese sub mantia lui.

Se cutremură.

Tăcerea adâncă ce domnea în turn, frigul care parcă li se lăsa din bolţile sălii pe umeri, mişcările omului, toate astea făcuseră să i se strângă inima de presimţiri triste… dar călăuza începuse să urce scările…

— Afurisită treabă! Şopti Gautier, trebuie să recunosc că dacă ceea ce se istoriseşte e adevărat, doamna cu întâlnirile şi-a ales un loc prea trist pentru petreceri. Mă trec numai fiori prin şira spinării!

La primul etaj impresia asta pieri deodată. Era un apartament bine închis, călduţ, cu mobile frumoase, cum aveau toţi burghezii bogaţi de pe vremea aceea în casele lor, împodobite – îndeobşte – cu o pricepere perfectă de ceea ce numim noi „confort”. Căci pe vremurile acelea, lumea trăia în casă, uliţele Parisului fiind prea departe de a fi ceea ce sunt astăzi: adevărate saloane de plimbare, conversaţie şi afaceri.

La al doilea etaj, rămaseră şi mai uimiţi. Philippe şi Gautier d'Aulnay fură introduşi într-o odăiţă tapetată cu ţesături alese, cu fotolii împodobite cu perne groase. În aer plutea un parfum plăcut, pe care Gautier îl aspiră mormăind uimit, îmbujorat la faţă:

— Aici miroase mai frumos ca la Agnes!

Însă o îngrijorare nemărginită îl cuprinse pe Philippe. Călăuza dispăruse. Dar în clipa când omul trecu pragul uşii

din fund, făcându-le semn să aştepte, Philippe îi zărise chipul, sub gluga care se mişcase puţin într-o parte.

El tresări şi, apucând braţul fratelui său, îi şopti:

— Dracu să mă ia, dacă călăuza noastră nu seamănă cu cineva… pe care l-am văzut adesea, de la fereastra noastră, din strada Froidmantel!

— Ei aşi! Şi, cu cine?

— Cu Stragildo!

— Cu paznicul leilor regali?

— Da! Şi al leilor reginei!

— Ei aşi! Ce vrei să zici cu asta? Se zice că şi eu semăn ca două picături de apă cu regele nostru, Louis! Şi, cu toate astea, din nenorocire, nu sunt regele, căci dacă ar fi să fiu, mii de draci! Aş începe prin…

Gautier n-avu vreme să înşire nenumăratele petreceri de care ar fi huzurit, dacă ar fi purtat chipul regesc, de care-i părea destul de rău că nu-l avea… Cei doi fraţi rămaseră deodată ca trăsniţi, întocmai ca acei oameni care sunt puşi pe negândite în faţa realităţii de necrezut.

Uşa se deschise larg şi înaintea ochilor le apăru o cameră somptuoasă, necuprinsă, luminată de şase candelabre, cu câte şase făclii de ceară rozăşi a căror lumină blândă răspândea un fum uşurel şi parfumat. În fund era un bufet, pe care se afla un serviciu de argint, cum nu putea avea decât regele: ibrice, vase de fructe, farfurii, solniţe ciudate şi sticle preţioase şi lucrate cu meşteşug. În faţă, pe o etajeră, stăteau înşirate fel de fel de bucate şi o masă strălucitoare îşi aştepta oaspeţii, împodobită cu flori rare, care nu puteau să provină decât din vreo seră dintre cele mai îngrijite.

La masă şedeau trei femei.

Între fiecare era un scaun gol.

Deci, trebuia să sosească trei musafiri…

În faţa celor trei necunoscute, care apăruseră, deodată, ca nişte zâne, sau ca nişte fantasme, Philippe şi Gautier d'Aulnay rămăseseră uimiţi. Îi cuprinsese, un fel de

sfârşeală, o amorţeală a simţurilor, datorita miresmelor răspândite de făclii şi, totodată, o surescitare a spiritului, care-i făcură să se creadă transportaţi, dintr-o dată, pe tărâmul vreunui vis minunat.

Într-adevăr, cele trei femei erau de o frumuseţe răpitoare. Vorbim de frumuseţea formelor trupeşti căci chipurile le erau mascate cu negru şi nu li se vedeau decât gurile, roşii ca nişte rodii, care ar fi înflorit sub sărutul arzător al soarelui Spaniei, cum şi ochii, scânteind ca stelele pe cerul negru al nopţilor de iarnă.

Toate trei erau cu grumajii, sânii şi braţele goale. Purtau rochii forte subţiri, dintr-un fel de tarlatan, pe care o femeie desfrânată din cârciuma de la Val-d'Amour n-ar fi îndrăznit să le pună… rochie făcută înadins ca să dezbrace acele admirabile statui, care păreau că sunt copii după zeiţele Pantheonului… dar nişte copii pline de viaţă.

Una dintre ele se ridică puţin şi, cu o voce îngerească, grăi:

— Poftiţi! Intraţi, domnilor, şi luaţi loc lângă noi, până când o sosi prietenul vostru Buridan, fără de care nu vom începe acest ospăţ. Până atunci vom asculta muzică şi vom vorbi de dragoste. Căci, trebuie să v-o spunem, tot ce am făcut ca să vă aducem până aici a fost doar un pretext. Adevărul e că suntem… să zicem, trei surori… da, trei surori îndrăgostite de voi… Sora mea, Pasithée, e îndrăgostită de dumneata senior Philippe, până la moarte. Thalie se topeşte de dragul dumitale, senior Gautier, şi eu Églé ard în para dragostei după seniorul Buridan!

După ce-şi făcură prezentările sub numele celor trei zeiţe, fiicele lui Jupiter şi ale Venerei, doamna făcu un semn graţios celor doi fraţi pe care-i pofti să stea jos.

Cuvintele astea ciudate, neruşinarea frenetică a mărturisirii de dragoste, splendida nepăsare a ţinutei şi a costumelor, neprevederea scenei care părea concepută de imaginaţia în delir a vreunui bard pasionat, misterul bogat al decorului aceluia… umpluse de uimire mintea celor doi

fraţi, dar dacă lui Philippe i se părea că perversitatea celor trei necunoscute depăşea marginile omeneşti, se gândea, cu toată nepăsarea de superstiţiile epocii lui, că avea – poate – a face cu o apariţie infernală.

Încântat, aproape răcnind, dar palid, Gautier înainta fermecat, aiurit, şi se aşează lângă aceea care se numea Thalie.

— E blondă! Se gândea el. Pe legea mea, astă seară, ador blondele.

Şi, cum căuta zadarnic să spună vreun cuvânt necunoscutei, îşi lipi doar buzele – ca un mojic – pe umerii ei albi, sărutare adâncă, care o făcu să tresară pe desfrânată, căci cum am putea numi astfel de femei?

În momentul acela Gautier porni într-un râs ciudat în care plutea – de bună seamă – şi puţină nebunie:

— Aşadar, bravul nostru Buridan o să fie de-al nostru?

— Trebuia să fi venit până acum, zise cu vocea tremurând de nerăbdare, aceea care îşi dăduse singură numele de Églé.

— Dar dumneata seniore Philippe, ce aştepţi ca să te aşezi lângă sora mea Pasithée? N-ai auzit că te iubeşte… Nu vezi că-ţi întinde braţele?

Un necaz ascuns tremura în glasul acelei care rostea vorbele acelea ciudate. Palid ca moartea, Philippe d'Aulnay sta în picioare în acelaşi loc, fără nici o mişcare.

Şi, cum muzica violelor începuse să răsune – o muzică tot atât de dulce, de misterioasă ca şi parfumul făcliilor, ca armonia florilor minunate care se vestejeau pe masă, o melodie creatoare de senzaţii perverse şi de lâncezeală nebună – ca acea muzică, aşa de ciudată în curioasa-i simplitate, care începuse să se răspândească în acorduri depărtate care păreau să coboare din vârful turnului sau din cer, Gautier apucă o sticlă de argint, plină cu un vin aromat, vărsă valuri de rubin în cupa de cristal a Thaliei şi-şi umplu până-n gură cupa lui pe care o bău dintr-o răsuflare, zicând:

— Beau pentru nemuritorul stăpân care învălmăşeşte lumea în minunăţiile viselor desfrânate şi-nvingătoare: Amorul! Beau pentru voi zeiţe sau muritoare, fiicele cerului sau ale iadului, frumuseţi suverane, şi pentru tine fermecătoare Thalie, al cărui surâs mă înfioară de voluptăţi nemaipomenite… Haide, frate, apropie-te, dacă te invită! Lasă-ţi o clipă grijile, pe care le vei relua la ieşirea din acest turn; să trăim un ceas în acest vis, deoarece am ajuns la el… Cât despre mine, mă las pradă farmecului care m-a cuprins, chiar de-ar fi să mor!

— Bine-ai vorbit! Strigă aceea care se numea Pasithée. Dar, adăugă ea cu o ironie, care avea ceva lugubru, fratele dumitale nu pare că ar fi tot aşa de galant ca dumneata! Numai dacă nu m-ar găsi mai puţin frumoasă decât o găseşte seniorul Gautier pe sora mea Thalie…

— Doamnă, zise Philippe adresându-se Égléei, adică celei care părea că dirijează totul, doamnă aş dori să vorbesc numai cu dumneavoastră singură.

Cu un gest necăjit, Églé lovi în masă cu un ciocănel de argint.

O servitoare sosi – tânără, frumoasă, tot aşa de puţin îmbrăcată ca stăpânele ei, în stare să-şi îndeplinească serviciul la masă fără să strice armonia orgiei.

— Buridan? Întrebă Églé.

Servitoarea dădu din cap negativ. O roşeaţă de furie se întinse pe puţinul ce se zărea din faţa mascată a Égléei.

— Bine, bombăni ea. A sunat unsprezece şi seniorul Buridan nu vine. Fără îndoială că nu cunoaşte legile curteniei… ca domnul! Adăugă dânsa arătând pe Philippe.

— Doamnă, repetă Philippe, doresc să vă vorbesc… numai dumneavoastră. Poate că veţi binevoi să mă iertaţi aflând cauzele atitudinii mele care, drept vorbind, o mărturisesc, poate să pară stranie.

Era o politeţe atât de adâncă şi de nobilă în cuvintele şi accentul tânărului, încât doamna păru convinsă.

— Să se servească masa, zise ea sculându-se. Demnul Gautier va avea bunăvoinţa să ţină de urât câteva minute surorilor mele, Thalie şi Pasithée…

— De-ar fi zece, strigă cu-ngâmfare Gautier cu paharul în mână, cu dragostea în suflet, voi găsi cuvintele potrivite fiecăreia dintre ele!

Şi, cu câte un braţ, cuprinse pe Thalie, care era în stânga lui, şi pe Pasithée, care-i şedea la dreapta, şi-ntr-o îndoită sărutare, murmură:

— Pe ce am mai sfânt! Am ţinut piept într-o seară la Val-d'Amour, la patru prinţese… şi sunteţi aici numai două!

La pronunţarea cuvântul „prinţese”, pe care Gautier îl azvârlise în chip nevinovat, cele două femei tresăriră… Muzica îndepărtată îşi urmă melodia în care uneori părea că trecea ca o adiere de vaiete şi de plâns; făcliile de ceară îşi ardeau mereu flacăra lor parfumată, care uneori pălea ca flăcările lumânărilor funerare… În sala aceea de orgie, peste masa splendidă, printre femeile superbe pline de neruşinare, peste bărbatul acela care se îmbăta cu propriile lui gânduri de amor, treceau suflări de gheaţă, apăsau tăceri funebre, şi se părea că peste grupul ciudat al lui Gautier, Thaliei şi Pasithéei, îmbrăţişaţi, în clipa aceea, moartea îşi întindea aripile uriaşe şi întunecate…

Capitolul IX Marguerite de Bourgogne.

În odaia mică ce preceda sala serbării, Philippe d'Aulnay nu se mişcase din loc. O văzu pe cea care se numea Églé sculându-se de la masă, venind spre el şi se aşează jos. Philippe rămase în picioare. În ţinuta femeii se făcu o schimbare aşa de neaşteptată… deodată ea îi păru atât de mândră şi dispreţuitoare, de o demnitate aşa de maiestuoasă, încât, uitând aproape monstruosul spectacol pe care-l avusese sub ochi, şi cuvintele atât de imprudente, încât păreau inconştiente, Philippe se-nchină adânc în faţa-i, cu un respect nemărginit.

— Ce-ai să-mi spui? Întrebă ea cu un ton măreţ şi rece.

Şi, cum Philippe, a cărui inimă zvâcnea nebună, a cărui minte era prea zăpăcită de aventura asta minunată, tăcea, ea urmă:

— Aceea, pe care o numesc sora mea, Pasithée, aceea care te-a remarcat, aceea care ţi-a mărturisit dragostea pe care ai făcut să încolţească în ea, aceea căreia i-ai făcut un afront atât de insultător, este o femeie din înalta burghezie, senior Philippe. Ea ar putea să se răzbune pe dispreţul dumitale. Dar această prietenă, al cărei suflet e mai curat decât poţi bănui, această prietenă care s-a lăsat târâtă într-un minut de nebunie şi de zăpăceală, nu e capabilă de un astfel de gest. În ea totul e numai bunătate. Poţi să vorbeşti fără teamă. Ce ai de spus?

— Că sunt un biet om care nu-mi mai aparţin, doamnă, că o pasiune nebună hotărâtă… nebunie a vieţii mele, îngrijorare a nopţilor mele, delirul viselor mele, mă poartă prin viaţă ca pe un corp fără de suflet… că niciuna din privirile mele, niciunul din gândurile mele, nici o fărâmiţă din inima mea, chiar de aş vrea oricât de mult, nu se pot îndrepta spre alte femei decât spre aceea…

El se opri cu un gest violent. Necunoscuta îl privea cu un fel de mirare, ca şi cum poate că nu pricepuse că mai pot exista astfel de iubiri.

— Iubeşti? Întrebă ea, cu glasul îmblânzit.

— Da, doamnă! Răspunse Philippe cu un fel de deznădejde.

— Şi… prietenul dumitale Buridan… iubeşte şi el, care n-a voit să vină?

— Buridan, doamnă? Dacă ar fi aici v-ar răspunde singur. Eu n-am pătruns încă secretele inimii lui, zise Philippe înclinându-se.

— Foarte bine, eşti tot atât de credincios în prietenie ca şi în dragoste… Cine ar putea să-ţi facă o crimă din asta? Trebuie să mă mulţumesc să invidiez pe aceia care-ţi sunt prieteni şi pe aceea pe care o onorezi cu dragostea dumitale!

În faţa ironiei reci a necunoscutei, Philippe îşi clătină capul palid, ca de ceară. Disperarea i se strecură pe buze. Ca toţi îndrăgostiţii sinceri, care suferă, simţea nevoia de a fi mângâiat cu o compătimire, care să-i potolească durerea cu o lacrimă care să-i răcorească inima.

— Doamnă, zise el, cu vocea înăbuşită, nu ştiu dacă aceea pe care o iubesc e de invidiat, dar, ceea ce ştiu, e că eu sunt foarte de plâns!

— Ea nu te iubeşte? Întrebă femeia mascată, cu acea curiozitate vie, care împinge pe femei să se intereseze de toate istorisirile de dragoste şi să se amestece în ele.

— Ea nu m-a văzut niciodată, zise Philippe cu vocea mohorâtă. Sau dacă, din întâmplare, privirea ei a căzut asupra mea, acea privire a alunecat nepăsătoare asupra atomului de praf, ce sunt în ochii ei…

— Oh! Oh! Aşa… e vreo nobilă?

— Da! O nobilă!

— De la curte, poate?

— Da, doamnă, de la curte!

— Nu te pot întreba de numele ei… şi, cu toate astea… iartă-mă domnule, nu mă-mpinge o curiozitate de rând… te văd atât de nenorocit… Oh! Niciodată n-am văzut în priviri bărbăteşti, lacrimile pe care le văd în ochii dumitale…

— E adevărat, doamnă, gemu Philippe izbucnind în lacrimi, plâng… şi binecuvântez această milă care, o clipă, a făcut să vă tremure vocea… plâng, doamnă, pentru că aceea pe care o iubesc este prea sus pentru dragostea mea.

— Soţia vreunui înalt conte sau baron?

— Pentru că o ador, urmă Philippe exaltat de dezlănţuirea pasiunii lui, cum adori o himeră pe care n-ai s-o ajungi niciodată, o iluzie care e mai mult un vis dumnezeiesc decât o realitate pământească! Plâng, pentru că e puritatea absolută în acelaşi timp cu frumuseţea care te scoate din minţi! Plâng, pentru că, dacă e cea mai nevinovată, e şi cea mai sacră şi tot atât de venerată de un popor întreg, ca şi cum ar fi o sfântă!

— Oh! Gâfâi necunoscuta, cuvintele astea înflăcărate mă tulbură!

— Mai plâng, zise Philippe, pentru că stă mai sus, deasupra mea, decât stau cei mai nobili baroni, cei mai mândri prinţi, încât abia din fundul întunericului unde se târăşte dragostea mea, îndrăznesc să ridic ochii asupra-i, ca spre o stea îndepărtată, de care nu te poţi apropia niciodată!

Necunoscuta se sculă deodată, dreaptă, cu sânul palpitând, cu gâtul strâns, şi strigă:

— Nu e decât o femeie în Franţa de care se poate vorbi astfel!

Philippe puse genunchiul în pământ şi, cu un accent de pasiune asemănător acelui al credincioşilor care vorbesc Divinităţii, şopti:

— Marguerite!

— Regina?

— Da… Regina!

Necunoscuta scoase un ţipăt grozav, nelămurit, un strigăt în care era bucurie, orgoliu, o mirare nemărginită, un regret cumplit şi – poate – o adâncă compătimire…

Apoi căzu în jilţ, strângându-şi cu amândouă mâinile sânul zbuciumat.

— Regina! Repetă Philippe sculându-se în picioare. Vă spuneam, doamnă, că sunt un biet trup fără de suflet, o fiinţă care nu mai e stăpână pe sine, un fel de nebun… vedeţi că aveam dreptate… Nu-mi pare rău că am lăsat să-mi scape secretul acestei iubiri nebune în faţa dumitale, care-mi eşti o necunoscută… căci taina aceasta aş vrea s-o strig întregului pământ, dar, vedeţi doamnă, că nu mai pot sta un minut mai mult aici şi că trebuie să mă iertaţi, cum se iartă nebunii.

— Rămâi! Îţi ordon! Grăi cu o sforţare cumplită necunoscuta, văzându-l pe Philippe îndreptându-se spre uşă.

În cuvintele ei plutea o spaimă netălmăcită…

Doamna din turnul Nesle, aceea care purta numele orgolios de Églé, ceea ce înseamnă: Splendoare… se zbătea într-o emoţie ciudată.

Se apropie de Philippe. Îl apucă de mână. Şi, Philippe d'Aulnay simţi că acea mână fină, nervoasă, ardea. Cu vocea întretăiată, rugătoare şi stăpânitoare totodată, ea vorbi întretăiat:

— Pentru ce deznădăjduieşti? Poate că aceea de care ne vorbeşti nu e de neajuns, după cum crezi! Dacă ar avea în ochii ei spectacolul acestei iubiri, care mă mişcă până în suflet, poate că… şi inima ei ar palpita, ca a mea…

— Vis, nebunie! Şopti Philippe, zdrobit de gândurile lui.

— Ascultă-mă! Vreau… Cunosc… Iată! Îţi voi spune şi secretul meu! Nu sunt o burgheză… sunt o doamnă de la curte… Cunosc pe regină! Oh! Tremuri?

— Tremur, murmură Philippe înnebunit, să mă simt atât de aproape de o fiinţă care vede zilnic pe regină, care se apropie de ea… îi vorbeşte.

Cu un avânt pasionat, tânărul duse la gură mâna pe care o ţinea într-a lui şi o sărută pătimaş făcând-o pe străină să tresară.

— O cunosc pe Marguerite, urmă ea cu vocea înăbuşită, zdrobită; îi pot spune ce pasiune ţi-a inspirat… Cred… sunt sigură că va fi mişcată…

— Doamnă! Oh! Ce spuneţi?

— Adevărul! Marguerite, poate, nu e nevinovată, după cum o crezi! Şi Marguerite e o femeie! Are şi ea o inimă, care vibrează…

Un fel de delir se dezlănţui în necunoscuta, care părea aproape gata să se sfârşească.

— O femeie? Ah! Nu e o alta mai înfocată. Nici o femeie nu iubeşte dragostea mai mult ca ea! Ascultă! Oh! Ascultă până la sfârşit! Ştii ce e o sărutare de-a Margueritei? Ştii ce comoară acoperă mantia regală, pe care o aruncă pe umerii ei? Ştii că sufletul ei poate să răspundă pasiunilor delirante… că regina e femeie, mândră de a fi femeie, şi că

acei, pe care i-a strâns odată în braţe, mor de disperare, şi cât de siguri sunt de a nu mai întâlni în viaţă o astfel de voluptate!

Philippe se dădu trei paşi înapoi şi, vânăt la faţă, cu mâna pe spadă, bâlbâi:

— Doamnă, ai insultat-o pe regină! Ai necinstit-o, ca şi cum ar fi o desfrânată! O desfrânată ca dumneata!

— Regina? Strigă necunoscuta, cu un hohot de râs nebunesc.

În acelaşi timp, ea lăsă să-i cadă mantia şi reapăru cum era la-nceput, cu sânul gol, cu pieptul bătându-i, cu trupul de-abia acoperit de o ţesătură foarte uşoară…

— Mulţumeşte lui Dumnezeu, urmă Philippe, cu vocea înăbuşită, că eşti femeie. Căci, de erai bărbat, jur pe tot iadul că ţi-aş fi vârât insultele pe gât, cu spada asta!

— Regina? Repetă necunoscuta cu acelaşi accent de pasiune descătuşată… Iubeşti pe regina?

— Oh! Bâlbâi Philippe, de ce nu e ea aici să mă târăsc la picioarele ei, ca să-i cer iertare… Oh! Iertare… iertare pentru insultele care, din cauza mea, îi murdăresc numele sfânt!

— În genunchi dar, Philippe d'Aulnay! Strigă Marguerite de Bourgogne, lăsând să-i cadă masca. În genunchi în faţa reginei tale!

Efectul acestor cuvinte fu zdrobitor. Tâmpit, zăpăcit, prostit de groază şi de emoţie Philippe d'Aulnay sta trăsnit, cu ochii ficşi asupra femeii aceleia ca asupra unei prăpăstii fără de fund… Ceva grozav, păru că se sfâşie în el, în clipa aceea nenorocită.

Visul lui de iubire se sfârşea în noroi! Regina era o femeie pierdută! Înfocată, Marguerite se apropie repede de el, îl cuprinse-n braţe şi-i şopti cu vocea stinsă:

— Mai spune, oh! Mai spune cât mă iubeşti! Mai îmbată-mă cu cuvintele fermecătoare care tremurau adineauri pe buzele tale! Te iubesc, Philippe. Te iubesc şi sunt a ta!

— Buridan?

— Nu! Nu te mai gândi la ce ţi-am spus… Îl urăsc pe acest Buridan! Pe tine te iubesc!

El se smuci cu putere şi se-ndepărtă, prostit, nebun de durere, speriat de disperarea care urla în el!

Să nu fie iubit de regină, s-o iubească de departe, fără nădejde, era iadul… S-o vadă pe regină purtându-se ca o desfrânată, s-o audă vorbind ca o femeie de stradă, să simtă sfâşiindu-se în el acea floare de adoraţie, sfârşindu-se visul de nemărginită feciorelnicie… era mai mult decât iadul: era o durere de om, sfâşietoare, grozavă.

— Ce? Gemu Marguerite, mă respingi? Ce-nseamnă asta? Mă iubeşti! Ai spus-o! Cuvintele tale răsună încă din fundul inimii mele! Ei bine, te iubesc! De n-ar fi decât o oră, te iubesc şi sunt a ta!

Un urlet de furie crispă buzele Margueritei, care, la rândul ei, se trase înapoi, răcnind ca o panteră rănită. Privirea pe care i-o aruncă Philippe d'Aulnay fu îngrozitoare. Tot aşa privesc şi blestemaţii, din legendele biblice, cerul care li se-nchide pe veci…

El îi aruncă privirea aceea de disperare sublimă şi, fără nici un gest, se-ndreptă spre uşa pe care o deschise şi ieşi…

În minutul acela, Marguerite de Bourgogne se repezi la un fel de gong, atârnat într-un colţ al odăii, apucă un ciocan şi lovi cu putere. Gongul răsună cu vuiet, un sunet grav, solemn, funebru, care se răspândi şi făcu să vibreze tot turnul Nesle, din temelii până la acoperiş.

La sunetul acela prelung, care deşteptă ecouri lungi, lugubre, zvoni ceva ca un freamăt, în etajul al treilea, adică deasupra sălii de serbări. Se auzi un umblet repede, de paşi înfundaţi, izbituri înăbuşite, zăngănit grăbit de arme, apoi pe scară începură să coboare nişte fiinţe nebănuite…

Şi, în clipa când, fără să-şi dea seama de ce făcea, uitând de fratele său, uitând unde era şi ce căuta acolo, Philippe d'Aulnay începuse să coboare scara, se trezi prins deodată – pe la spate, ridicat, dus în etajul de sus… armele îi pieriră,

iar braţele şi picioarele îi fură legate de mâinile aspre a şase oameni, şi pus în neputinţă de a se mai apăra.

Să se apere! Nici nu se gândea! Dar, în clipa când se simţi încătuşat astfel, încercă ceva ca un fel de bucurie ameninţătoare şi strigă:

— Fii binecuvântată Moarte… tu, scăpare supremă! Fiţi binecuvântaţi, voi care o să mă ucideţi!

— Fii pe pace, domnule d'Aulnay, răspunse batjocoritor o voce, acest lucru se va face în linişte şi cu toată repeziciunea pe care o doreşti! Dar e pentru întâia oară când aud pe cineva binecuvântându-mă în turnul Nesle!

Şi, omul se aplecă spre Philippe, care recunoscu faţa frământată, obrajii slabi, ochii ironici şi surâsul schimonosit al lui Stragildo.

— Oaspeţii turnului Nesle!

— Murmură tânărul îngrozit.

— Hei! Dacă ştiu să număr, eşti al şaptesprezecelea! Cu nobilul dumitale frate face optsprezece. Frumoasă socoteală şi care – ne face onoare, căci… Dar acest nobil senior nu mă mai aude… Puneţi-l în colţul acela şi hai să-l dăm gata!

Philippe nu putuse să rabde mai mult: un geamăt grozav străpunsese pieptul nenorocitului tânăr şi-şi pierdu cunoştinţa…

Tot în clipa când Philippe d'Aulnay fusese prins, o altă ceată, de vreo opt-zece inşi înarmaţi cu pumnale, năvăliră în sala ospăţului. Gautier era la masă, între cele două prinţese. Răsturnat în fotoliu, cu faţa îmbujorată, cu ochii scăpărători şi cu limba încărcată, bolborosea lucruri straşnice, de care cele două femei râdeau cu poftă, fiecare din ele turnându-i să bea la fiecare minut, ca să-l excite şi mai mult…

La zăngănitul funebru al gongului, ele săriră în sus, speriate, cu inima bătându-le puternic… căci nu era încă ceasul… ora hidoasă, când musafirii turnului erau daţi pe

mâna lui Stragildo. De abia începea orgia, sau mai bine zis nu-ncepuse încă…

— Ce e asta? Bolborosi Gautier. Veniţi încoace căprioarele mele! Oh! Urmă el, cu un hohot, care făcu să tremure cristalurile de pe masă în îmbrăcămintea lor de aur, cine sunt oamenii aceştia? Ne vin în ajutor, ca să golim sticlele acestea respectabile? Poftiţi, vitejilor, poftiţi la băutură! Gautier d'Aulnay vă invită, pe crucea mea, şi o să…

Dar nu mai putu scoate nici o vorbă. Unul dintre oameni îi azvârlise o cârpă în jurul capului şi-l legă bine la gură. Pe jumătate dezmeticit, Gautier puse mâna pe sabie, dar spada îi fu smucită. În acelaşi timp, încercă să se scoale şi se-mpiedică, prins de picioare şi de mâini… Privi în juru-i cu ochii rătăciţi şi văzu că cele ce se numeau Thalie şi Pasithée dispăruseră din sală.

O spaimă grozavă îl cuprinse… Beţia i se risipi ca fumul când suflă vijelia. Şi, în minutul grozav, când se simţi luat pe sus, pricepu de ce nimeni nu mai văzuse niciodată pe vreunul dintre acei care intraseră în turnul Nesle!

Gândul morţii îl cuprinse, cu toată hidoasa ei ameninţare… El nu voia să moară! Se-ncordă într-o sforţare disperată şi, în acea sforţare, căluşul îi căzu de la gură.

— Sări, Philippe! Sări frate!

— Urlă el – Ajutor, dragă Thalie! Ajutor, Pasithée iubită! Oh! Mi-aţi spus că mă iubiţi! Mi-aţi dat buzele voastre! Şi, acum… mă lăsaţi să mor!

Zbieretele lui Gautier care, chiar în acel minut suprem mai avea oarecare încredere în cele două necunoscute şi se credea încă iubit, se stinseră pe scară.

— Oh! E îngrozitor, murmură prinţesa Blanche.

— Să scăpăm pe acest nenorocit, care ne-a făcut să râdem atâta!

— Bolborosi Jeanne, galbenă, ca de ceară.

Marguerite, care sta aplecată, cu sudoarea pe frunte, ascultând strigătele sfâşietoare ale lui Gautier, dădu din cap cu asprime şi zise:

— Aceşti oameni ne-au recunoscut! Ştiu cine suntem…

— Atunci să moară, strigară cele două prinţese, cutremurându-se.

Ajuns la al treilea etaj al turnului, Gautier d'Aulnay văzu că se afla într-o odaie mare, nemobilată, umedă, asemănătoare cu cea de jos. Îl lăsaseră jos şi zece oameni îl ţineau.

Nu mai striga… Ochii încruntaţi îi rătăcea de colo până colo.

Deodată, privirea îi căzu asupra fratelui său, culcat ca şi el, pe lespezi, la câţiva paşi, dar pe care nimeni nu-l ţinea.

Ochii i se umplură de lacrimi şi îngână:

— Sărmanul meu frate! L-au şi omorât! Cu toate astea, el a vrut să vină! Adio, viteazul meu Philippe… Şi voi, bandiţi, ce mai aşteptaţi, de nu mă omorâţi, ca pe el?

— Răbdare, ce dracu!

— Stragildo! Mormăi Gautier înspăimântat de ce întrevedea mai groaznic în aventura lui, Stragildo e păzitorul leilor regelui! Stragildo aici?

Şi, cu ochii holbaţi, cu nervii încordaţi, de parcă stăteau gata să-i plesnească în sforţarea ce-o făcea ca să scape, cu un fel de curiozitate nebună, urmărea mişcările lui Stragildo. Şi, atunci, groaza se adăugă spaimei. Spaime, ca de coşmaruri, se adăugară spaimelor care-i rodeau creierul…

Cu o frânghie, Stragildo legă o bucată uriaşă de fier de fundul unui sac de pânză groasă, pe care-l mânuia iute ca un om obişnuit cu o astfel de treabă… Gautier pricepu!

N-au să-l înjunghie! Căci sângele lasă urme! Sângele acuză! Degeaba se spală sângele, el reapare şi rosteşte acuzări care fac să cadă capetele, chiar de-ar fi împărăteşti!

Nu! Nu-l vor înjunghia! Or să-l vâre în sacul acela pe care greutatea fierului îl va târî în fundul apei!

Or să-l arunce în Sena! Or să-l înece!

— Oh! Asta nu! Asta nu! Mai bine o lovitură de spadă în inimă! Oh! Sunteţi demoni? N-aveţi nici inimă, nici suflet? Şi, femeile acelea sunt oare femei din iad!

— Iată unul! Zise Stragildo cu un râs tăios.

— Unul? Cum, unul? Un sac, fără îndoială?

Erau doi condamnaţi… deci doi saci?

Nu! Binişor, doi oameni apucaseră pe Philippe, care leşinase şi-l vârâră în sac, în singurul sac care trebuia să-i târască pe amândoi fraţii în fundul Senei… Părul lui Gautier se zbârli pe cap: era să moară la un loc cu fratele lui, era să moară în acea îmbrăţişare grozavă, când va simţi corpul fratelui său palpitând în spasmul suprem!

Un sughiţ de agonie şuieră printre buzele vinete ale lui Gautier, şi, paralizat de spaima ajunsă la paroxism, se lăsă în voia soartei!

Când îl ridicară şi îl vârâră în sacul grozav, el nu se mai împotrivi.

În clipa aceea o uşă se deschise şi un glas femeiesc întrebă:

— S-a făcut?

— Îndată! Răspunse Stragildo.

Într-o ultimă sforţare vitală Gautier izbuti să-şi ridice capul, şi atunci, în uşă, în picioare, demascată, învăluită în mantia-i largă, semănând cu o apariţie de pe lumea cealaltă, el o zări pe femeie şi o recunoscu!

Se ridică, întinse pumnul şi cu voce solemnă grăi:

— Regină infamă, regină de orgie, regină însângerată, în numele meu, în numele fratelui meu, care moare ca şi mine, asasinat de tine, în numele victimelor de la turnul Nesle te blestem! Marguerite de Bourgogne, blestemată să fii!

În clipa aceea, sacul fu strâns legat… Apoi, vreo doisprezece oameni îl apucară, îl ridicară şi, peste câteva minute, ajunseră cu trista lor povară pe platforma turnului.

— Băgare de seamă! Ordonă Stragildo. Cumpăniţi bine! Aruncaţi bine, departe, în curent! Una… Două… Trei!

Se auzi un strigăt înăbuşit. Sacul spintecă aerul şi dispăru în adâncul beznei… Apoi, Stragildo, aplecat în gol, ascultă zgomotul apei care clipoti, sări în sus şi căzu cu vaiete asemănătoare blestemelor… Apoi se făcu linişte adâncă.

— Călătorie bună! Strigă el.

— Omul acela m-a blestemat! Murmură Marguerite de Bourgogne.

Şi, fluviul îşi urmă cursul, nepăsător şi liniştit… Totul se sfârşise…

Philippe şi Gautier d'Aulnay erau în fundul Senei!

Capitolul X Buridan.

După ce am istorisit cum îşi petrecuseră seara cei doi fraţi, trebuie neapărat să spunem cum şi-o petrecuse Buridan pe a sa. Plecând de la hotelul d'Aulnay şi din strada Froidmantel, Buridan se-ndreptase spre hale. Se gândea la ciudata întâlnire, pe care i-o dase femeia aceea necunoscută. Era aproape hotărât să nu se ducă la turnul Nesle. Nu că ar fi avut bănuieli hotărâte, împotriva aceleia care-şi zicea duşmanca lui Enguerrand de Marigny, dar i se învârteau alte griji în cap.

„Trebuie, îşi zicea el umblând repede, să reglez din astă seară toate, ca să-mi fie ziua de mâine liberă. Deci, dacă voi sfârşi la vreme, mă voi duce la Turnul Nesle, chiar numai să-l cunosc pe duşmanul duşmanului meu. Dar e probabil că n-am să sfârşesc înainte de douăsprezece noaptea… Atâta pagubă! N-am să mă duc! Mâine! Adăugă el cu un suspin. Ce mă aşteaptă mâine? Scumpa mea Myrtille îmi va anunţa că tatăl său, stimatul Claude Lescot, se învoieşte la fericirea mea? O să vezi, sărmane Buridan, că n-ai să ai acest noroc, căci te-ai născut într-o zodie rea, cum zicea vrăjitoarea aceea, care ţi-a citit în palmă, într-o zi… Cum o cheamă oare? Mabel! Da, aşa o cheamă.”

Cum ajunsese în faţa stâlpului de infamie de la Halle şi monologă astfel, după vechiul obicei al amorezaţilor în particular, şi-n general al persoanelor care simt nevoia, la teatru sau în romane, să spună publicului ce gândesc, şi cum îşi zicea, aceste lucruri destul de triste, pe care, cu toate astea, le dezminţea o speranţă ascunsă… deodată un om îi tăie calea zicând:

— Bucurie, onoare şi noroc, seniorului Buridan! Am onoare să vă salut cu respect seniore şi să vă urez tot ce doriţi!

Omul era numai zdrenţe, cu o pălărie năbădăioasă pe cap, acoperit cu o mantie largă, înciucurată, ridicată într-o parte de o sabie enormă.

— Ce? Bombăni Buridan, astă seară întâlnesc numai oameni care mă cunosc şi pe care nu-i cunosc? Cine eşti?

— Vrei să-mi cunoşti numele sau ocupaţia?

— Mai întâi, numele tău.

— Lancelot Bigorne.

— Frumos nume. Acum… ocupaţia!

— Osândit la moarte!

— Ce spui?

— Zic, condamnat să fiu spânzurat cu funia de gât… Împodobit cu această frumoasă cravată de in, să mă bălăngănesc în vânt, până mi-oi da sufletul! Chiar azi dimineaţă trebuia să am onoarea să fac safteaua spânzurătorii de la Montfaucon.

— Ah! Ah! Te recunosc acum. Tu eşti acela care trebuia să fii spânzurat în faţa regelui şi care, fugind, ai făcut mojicia să nu dai Maiestăţii sale această reprezentaţie caraghioasă…

— Tocmai aşa, seniore! Răspunse Lancelot Bigorne, încântat de această glumă macabră. Nu mi s-au spus minciuni când am auzit că Buridan e un tovarăş vesel!

— Şi, ce vrei de la mine? Ce ai să-mi spui?

— Am să-ţi spun, că am o mie de lucruri de destăinuit şi… că, dacă vei vrea să mă asculţi, cred că n-o să-ţi pară rău… O vorbă, urmă acest om cu tonul mai grav. Azi dimineaţă, graţie dumitale, am putut să fug. Şi, apoi, când alergai pe când eram urmărit, ai găsit mijlocul să răstorni cu pieptul calului dumitale…

— Pe acei care voiau să te prindă? Drept vorbind, n-am făcut-o înadins…

— Hm! Trebuie să te cred! La urma urmei nu face nimic. Îţi datorez viaţa, asta-i tot ce ştiu. Ceea ce e, iarăşi sigur, e că Lancelot Bigorne nu uită niciodată nici insulta, nici binefacerea. Acum, senior Buridan, dacă vrei să-mi spui unde şi când pot să-ţi vorbesc…

— Când? Ei bine, când vei vrea. Unde? Strada Saint-Denis. Ştii, la firma celor „Trei Magi”? Da? Ei bine, casa de alături de „Cei Trei Magi” aparţine doamnei Chopinel, persoană matură, respectabilă, mai venerabilă ca oricare şi pe care o venerez, pentru că-mi dă locuinţă fără să-i plătesc. Mă vei găsi acolo.

Lancelot Bigorne salută până la pământ şi dispăru după colţul unei ulicioare, pe când Buridan, fără să se mai gândească la acea ciudată întâlnire, îşi urmă drumul şi se îndreptă spre piaţa Greve.

Acolo, în faţa casei cu stâlpi, unde se-ntruneau consilierii municipali, între stâlpul de execuţie de pe piaţa Greve, unde erau expuşi bârfitorii şi spânzurătoarea, unde se spânzura cam în toate zilele, acolo, deasupra uşii cu geamlâc a unei case cu înfăţişare frumoasă, o firmă enormă se legăna în vântul care bătea dinspre Sena. Firma aceea reprezenta o floare de crin. Şi casa era hanul „Floarea de Crin”, foarte convenabil, vizitat mai cu seamă de tinerii gentilomi, studenţii bogaţi şi oamenii în căutare de aventuri…

Fără să se oprească, Buridan străbătu sala cea mare, plină de cheflii, care jucau table. În clipa aceea patronul strigă cu o voce răguşită:

— Iată semnalul stingerii luminii! Afară gentilomi… afară bravi studenţi! Afară dragi clienţi!

— Să te ia ciuma!

— Să te zgâlţâie frigurile pân-ai crăpa!

— Să te-arunce Tartorul în fundul celui mai fierbinte cazan!

Astea fură urletele care, urmate de alte gingăşii, primiră ultimatumul patronului şi, cu toate astea, turbând de necaz,

lumea se supunea şi mulţimea se împrăştia încet.

Buridan judecă, fără îndoială, că ordonanţele nu-l priveau, căci, după cum am spus, după ce trecuse prin sală, pătrunse într-o odăiţă retrasă, unde doi oameni păreau să chefuiască aşezaţi în faţa unor resturi de pui şi a unei tarte întregi precum şi a mai multor sticle goale şi două-trei încă pline…

— Bine-ai venit Jean Buridan! Strigară cei doi oameni, ridicând paharele.

— Bine v-am găsit, Riquet Haudryot, regele breslei grefierilor, şi Guillaume Bourrasque, împăratul Galiléei! Ei, bine vitejilor, aţi fost bine trataţi? Aţi mâncat şi băut de-ajuns?

— Ordinele tale, Buridan.

— Zise Guillaume Bourrasque – au fost executate punct cu punct de respectabilul stăpân al casei… Ne-am umflat ca nişte caltaboşi de Crăciun…

— Da, adăugă Riquet Haudryot, dar Buridan n-a venit să mănânce cu noi prânzul pe care ni l-a dat… cel mai bun pe care l-am mâncat, de când cu sărbătoarea nebunilor. Am dat gata tot, dar mai e de băut, se amestecă Bourrasque. Bea, Buridan, bea, frate! În sănătatea ta!

Buridan îşi pironi ochii verzi şi scânteietori asupra celor doi beţivi şi gândi:

— Iată-i gata pentru orice!

Şi, înghiţind dintr-o sorbitură paharul pe care i-l umpluse, se rezemă de masă şi le vorbi:

— Acum ascultaţi-mă…

— Aşteaptă, bolborosi Riquet Haudryot, aşteaptă să fac trei părţi frăţeşti din turta asta, căci principiul frăţiei este egalitatea… Aşa stă scris în Aristotel…

— Ei aş! Răspunse Guillaume Bourrasque, în batjocură, crezi că Aristotel…

Restul se pierdu într-un hohot de râs. Aceşti doi închinători ai lui Bachus erau personaje serioase şi de

seamă. Unul era regele grefierilor (Basoche), celălalt, împăratul Galiléei.

Cititorul să nu creadă că acele titluri erau derizoriile titluri ale unor regate şi împărăţii închipuite. Se va vedea în curând, ce puternice asociaţii erau regatul Basochei şi imperiul Galiléei.

Acum, ne mulţumim să spunem că titlurile acelea pompoase erau dintre cele mai autentice, deoarece regele Franţei le recunoştea; monarhilor Franţei le-a trebuit secole întregi să poată distruge monarhiile Basochei şi a Galiléei; cele două monarhii beneficiau de privilegii puternice, iar şefii lor de-o autoritate care a putut să concureze pe aceea a prefectului Parisului, a episcopilor şi a Universităţii!

Pentru moment, cei doi monarhi, cărora – cum am văzut – le plătise Buridan un chef, erau beţi… de vin, de discuţii filosofice şi de înduioşare.

Cu tot numele lui vijelios, Guillaume Bourrasque era un om cu înfăţişare paşnică, corpolent, gras, rumen, părând întotdeauna adâncit în cugetări misterioase, mai cu seamă în ceasul când digera un prânz bun, cugetări, care, de obicei, trebuiau să fi fost plăcute, căci un veşnic zâmbet de fericire îi flutura pe buzele cărnoase.

Cu toate că era mai slab, mai uscat, mai nervos în mişcări Riquet Haudryot nu-şi dădea, cum se zicea pe atunci, bucata lui câinilor.

— Expresie care s-a păstrat până în zilele noastre, din vremea depărtată când câinii fără stăpân mişunau pe toate străzile. Ca şi prietenul său Bourrasque, Haudryot aprecia mâncarea bună şi bea cu plăcere o oală de hipocras. Dar nu se îngrăşa atâta, căci era un temperament mai neliniştit.

Cam astfel erau cei doi inşi cărora, în seara aceea neuitată, Buridan venise să le istorisească lucruri misterioase, în odăiţa retrasă, din fundul cârciumii ale cărei obloane fuseseră închise de mult timp.

Care erau tainele acelea? De care mari hotărâri voia să le vorbească Buridan?

O să aflăm în curând.

Deocamdată, porniţi în povestea noastră şi doritori să lăsăm întâmplărilor rostul lor firesc, ne vom abţine de a trage cu urechea la cele ce ascultau cu atâta încordare regele Basochei şi împăratul Galiléei.

Dar, n-ar fi drept să-i părăsim pe Buridan şi cei doi tovarăşi ai săi, chiar aşa… de tot.

Propunem cititorului să-şi închipuie – şi întotdeauna îţi poţi închipui tot ce vrei – că a băut în tovărăşia noastră, şi pe îndelete, o cană de hidromel, în sala cea mare, în care, pe un scaun, sforăia patronul cârciumii, pe când Buridan, Haudryot şi cu Bourrasque stau de vorbă, în odăiţă.

În sfârşit, uşa odăiţei se deschise şi Buridan apăru, urmat de împărat şi de rege care se cumpăneau pe picioare, sprijinindu-se unul de celălalt.

El deşteptă pe crâşmar, îi plăti socoteala şi, uşa de afară fiind îndeajuns de întredeschisă, regele, împăratul şi aventurierul ieşiră, salutaţi până la pământ de patronul de la „Floarea de Crin”.

În clipa aceea paznicul de noapte, cu felinarul în mână, trecea încet, de-a lungul stâlpilor care susţineau casa consilierilor municipali şi care răsăreau ciudat din noapte, cu formele lor fantastice.

Cu glasul lui grav şi tărăgănat, paznicul strigă în tăcerea adâncă:

— Au băut unsprăzece ceasuri! Parizieni, dormiţi în pace! Totul e liniştit!

Ca şi când ar fi dezminţit asigurarea paznicului, burghezilor înfundaţi sub plapumele paturilor lor, nişte umbre începură să mişune la colţurile străzilor, fulgere de oţel scânteiară în adâncul întunecat, şi – deodată – vaiete îndepărtate, ţipete de groază răsunară în tăcerea nopţii.

— Săriţi, mă omoară! Foc! Hoţii!

Ţipetele rarilor trecători atacaţi şi despuiaţi până la cămaşă, fără ca nimeni să se sinchisească, nici măcar straja de noapte, care era alcătuită din zece oameni, comandanţi de un sergent, trecea uneori cu pasul îngreunat de somn şi de arme.

— Adio, scumpi prieteni, zise Buridan, care se opri în apropierea Luvrului.

Regele Basochei îl apucă de braţul stâng şi împăratul Galiléei de cel drept.

— Cum, adio? Miorlăi Guillaume Bourrasque. Să nu ne mai despărţim, Buridane. Ne-ai făgăduit că o să petrecem noaptea împreună. Buridane, nu mă părăsi tocmai în clipa când mi-e atât de sete…

— Sete? Îngână Riquet Haudryot pufnind de râs. Dar foamea? Buridane, ai zis că o să petrecem noaptea împreună… Mie mi-e foame!

— S-a strigat ora unsprezece de mai bine de o jumătate de ceas… E vremea culcării!

Cele două „Maiestăţi” protestară indignate.

Buridan se aşeză în marginea drumului care, tocmai, făcea o cotitură şi-şi încrucişă braţele.

— S-a îmbătat Buridan! Zise Guillaume Bourrasque.

— Nu mai poate face un pas?

— Adăugă Riquet Haudryot.

— Scumpii mei prieteni, se rugă Buridan. Lăsaţi-mă să dorm. Iată câte un galben la fiecare, dar – în numele Sfântului Laurenţiu care a dormit pe un grătar – lăsaţi-mă să mă culc chiar aici!

— Buridane, stărui regele Basochei, ţi-e sete? Eu, parcă aş avea iadul în gât.

— Buridane, adăugă împăratul Galiléei. Nu ţi-e foame? Mie? Parcă-mi vine să turbez de foame. Riquet, ia seama să nu muşc din tine!

— De unde conchid, începu Guillaume…

— De unde conchid, că mi-e şi foame şi sete! Întrerupse Buridan.

— În acest caz, bolborosi Riquet Haudryot, dacă ţi-e aşa de foame, haidem în Strada Gâştelor. La: „Taie-i gâtul”, se mănâncă gâşte albe, împănate cu slănină, umplute cu castane şi rumenite în grăsime aurită.

— Nu! Bombăni Guillaume Bourrasque, dacă-i e sete trebuie să mergem la „Pâlnia Mare”, unde se beau vinuri albe şi spumoase, şi unde pâlpâie şi se cântă gloria divinului Bachus!

— Ascultaţi, scumpii mei prieteni, ascultaţi! Strigă Buridan. Tu, Riquet, spune-mi: La ce distanţă suntem de „Taie-i-gâtul”, unde zici că se mănâncă aşa de bine?

— La trei sute de metri! Uite… pe-aici!

— Şi tu, Guillaume, spune-mi, la ce depărtare suntem de „Pâlnia-mare”, unde se beau vinurile acelea grozave?

— La trei sute de metri… pe acolo!

— Bine! Va să zică suntem la o egală depărtare şi de mâncare şi de băutură?

— E adevărat, strigară cele două Maiestăţi.

— Bine! Urmă Buridan. Şi, acum, să presupunem că sunt un măgar…

— Un măgar? Tu? Întrebară încremeniţi Guillaume şi Riquet.

— Da. Un măgar cu urechi lungi, cu picioare ca fusul, cu coada jupuită… aşa, cum e măgarul! Unii oameni sunt lei, alţii tigri, alţii lupi! Eu vreau să fiu măgar. Şi acum, fraţilor, să presupunem că acestui măgar îi este deopotrivă de foame şi de sete! Închipuiţi-vă că, stau aşezat la egală distanţă de o porţie de orz şi de-o găleată cu apă rece… Ce o să facă măgarul, Guillaume Bourrasque?

— Pe dracu! O să pornească spre găleata cu apă, mai cu seamă dacă s-o schimba apa în vin.

— Şi tu, Riquet Haudryot, ce zici?

— Pe dracu! Are s-o ia spre traista cu orz, mai cu seamă când în loc de orz, s-or zări ceva păsări!

— Bateţi câmpii, tovarăşi! Zise Buridan, căci măgarul, fiindu-i tot atât de sete ca şi foame, şi tot atât de foame ca şi

sete, iar bietul măgar tot atât de ademenit de găleata de apă cât şi de porţia de orz, nu va putea nici să mănânce, nici să bea! Dacă se îndreaptă spre apă, foamea îl trage spre orz, şi, dacă vrea să se ducă spre mâncare, setea îl va împinge spre găleată. Deci, el va trebui să moară de sete şi de foame, pe loc… Am zis!

— E beat!

— Bolborosiră Maiestăţile. E beat mort!

— Zic, urmă Buridan, că atras tot atâta de găinile de la „Taie-i gâtul”, cât şi de vinul vioriu de la „Pâlnia mare”, iar eu aflându-mă la aceeaşi distanţă de fiecare dintre ele, nu mă mai pot mişca de aici. Adio, tovarăşi!

Şi, întinzându-se pe pământ, Buridan începu să sforăie.

— Adio, dar!

— Gemu Riquet Haudryot, zăpăcit de logica lui Buridan. Mă duc la „Pâlnia-mare” să beau galbenul pe care mi l-ai dat. Adio!

După o ultimă privire aruncată lui Buridan adormit, după o ultimă clătinare de cap, regele Basochei şi împăratul Galiléei se îndreptară fiecare unde-l îndemna sufletul, clătinându-se şi mormăind crâmpeie de fraze, în care măgarul lui Buridan juca un rol covârşitor.

Dar, de abia făcură vreo douăzeci de paşi, că Buridan se şi sculă, mai sprinten ca oricând, şi o porni şi el… şi fără să se împleticească câtuşi de puţin.

— Dă-i dracului de beţivi!

— Mormăia grăbindu-se. Credeam că n-am să mai scap de ei, toată noaptea! Acum aş vrea să văd dacă, din întâmplare, omul de la turnul Nesle nu m-o fi aşteptând… La urma urmei, n-am întârziat decât o oră şi jumătate! Se zice că regele Philippe, tatăl regelui nostru, ar fi sosit la Mons-en-Puelle cu întârziere de două ceasuri, şi asta nu l-a împiedicat câtuşi de puţin să câştige bătălia…

Mândru în sine, de a se fi comparat cu Philippe-cel-Frumos şi să fie într-un câştig de o jumătate de oră asupra monarhului, Buridan ajunse pe malul Senei, în apropierea

turnului cel mare al Luvrului, care se ridica aproape faţă în faţă cu turnul Nesle.

— Ferestrele sunt luminate, gândi el, tresărind. Deci… sunt aşteptat.

Departe, foarte departe, răsună chemarea străjii de noapte.

— Parizieni, a bătut miezul nopţii!

Buridan înaintă până la marginea apei, ale cărei valuri uşoare fâşâiau pe malul nisipos. Câţiva pari zdraveni erau înfipţi în pământ. De fiecare dintre ei era legat câte un lănţişor de fier, care stăpânea câte o barcă.

Buridan nu şezu mult pe gânduri, dezlegă prima barcă, sări în ea şi începu să vâslească de dinapoia luntrii, după cum era obiceiul marinarilor Senei. În picioare, la spatele bărcii, el se îndreptă spre turnul Nesle, a cărei zidărie întunecoasă răsărea pe fundul negru al nopţii. Îl privea stăruitor, foarte emoţionat.

De unde-i venea acea emoţie de care nu-şi da seama?

Răspunsul era foarte simplu. Buridan ştia să privească, adică ştia să culeagă, din orice privelişte, înţelesul trebuitor.

Sunt naturi peste care impresiile trec fără întipăriri.

— Acestea sunt firile cele mai fericite.

— Sunt altele care se pătrund de ele şi chiar le exagerează. Buridan era dintre aceste din urmă.

Aţi băgat de seamă, vreodată, cum… cutare faţadă de casă burgheză cinstită, liniştită, vă inspiră, cu toate astea, deodată, o groază instinctivă? Cum… cutare colţ de drum, la răspântia unei păduri, vi se înfăţişează ca un loc de crimă? De unde vin impresiile acelea? Sunt oare numai în voi? Sunteţi creatorul lor inconştient? Au lucrurile o înfăţişare care e tristă sau veselă? Or fi având ele un suflet nepătruns, care cuprinde secrete ascunse şi pe care le dezvăluie deodată, trecătorului?

Cine poate şti?

De ce, ajuns în mijlocul apei, Buridan simţi că-l cuprinde ca un fel de toropeală?

De ce? Cine va spune: de ce – în faţa turnului Nesle, la fel cu atâtea alte turnuri care înconjoară Parisul – se abătu asupră-i o întristare greoaie, un fel de nesfârşită groază, care făcea să-i treacă fiori prin ceafă?

Impresia asta fu atât de puternică, încât Buridan se pregătea să se înapoieze…

De pe malul drept, strigătul melancolic al păzitorului răsună iarăşi:

— Parizieni, dormiţi în pace… e miezul nopţii!

Şi, de pe malul stâng, îi răspunse un alt strigăt, mai prelung, ceva… ca un vaiet trist… Era pristavul morţilor care îndemna:

— Parizieni, rugaţi-vă pentru sufletul morţilor!

În aceeaşi clipă, deasupra capului său, foarte de sus, din spaţiu, Buridan prinse un vuiet înăbuşit, un ţipăt sfâşietor. I se păru strigătul de agonie a vreunei pasări de noapte, lovită de moarte… şi, în minutul acela, când, lovit de un fel de spaimă misterioasă, îşi ridică capul, văzu o fiinţă, sau ceva enorm, care se învârtea prin aer şi cădea… cădea! Arătarea se prăbuşi la două palme de barca ce se clătină puternic… Apa sări în sus… şi, apoi, totul se linişti!

Încet, alunecând îndelungul fluviului, apoi, prinsă într-o viitoare, barca se învârti într-o parte şi în alta… se sui, se coborî! Acum era goală. Unde era Buridan?

Fără să se gândească, fără şovăire, Buridan se aruncase în apă!

În clipa când lucrul care cădea, ajunse la suprafaţa apei, Buridan îşi dete seama că nu era decât un sac!

Cu o clipă mai înainte, el auzise un ţipăt de groază, care nu putea veni decât din acel sac!

De aceea se aruncase în valuri… Şi, se afundă, ca să zic aşa, în pâlnia pe care o făcu sacul în apă, în minutul când se prăbuşea în prăpastie.

Era un înotător straşnic.

Ajunse până la fund.

Adâncirea lui şi a sacului se petrecu în acelaşi moment, şi Buridan simţi că mâinile-i ating ceva, ca o stofă. Se agăţă de stofa aceea şi astfel se duse cu ea în fundul apei…

În mintea lui, înnebunită de spaimă, mugi un gând de groază. Simţi că-i e frică… că e în faţa unui mister înspăimântător!

Acolo, în sacul acela, erau doi oameni vii, pe care mâinile lui îi ghicea! Doi oameni! Asasinaţi? Cu o astfel de moarte?

Lupta cu sacul, în fundul Senei, pe când apa urla, în vreme ce Buridan simţea spasmurile necunoscuţilor, fu asemuitoare doar bătăliilor pe care închipuirea perversă le poate concepe în visele ei înfrigurate. Apa îl luase şi pe Buridan… apa însă îl respingea! Apa voia să păstreze sacul şi taina lui!

Îl prinse furia… Buridan se agăţă, însă, cu dinţii, apucând sacul de gură, şi, în poziţia asta, se menţinu două secunde împotriva curentului… În acele două secunde mâinile îi rămaseră libere. Asta îi fu de ajuns. Trase spada şi o vârî în stofa, care se rupse… Îl zgudui de câteva ori… Sacul crăpă în lung… apoi se auzi ceva, ca o gâlgâitură. Sub apă se zbătură trei umbre nedesluşite… Trecuse de abia o jumătate de minut de când sacul fusese azvârlit din vârful turnului Nesle. Şi, trei capete, galbene ca de ceară, înspăimântate, se iviră deasupra apei.

Buridan se scutură, aruncă o privire în juru-i şi zări barca, care cobora curentul, la vreo douăzeci de metri. Îşi dădu seama că cei doi necunoscuţi, susţinându-se unul pe altul, înotau perfect.

— Pe aici! Strigă el, suflând greu.

Se îndreptă spre barcă. O ajunse, într-o ultimă sforţare se sui în ea şi, sleit de puteri, căzu pe fundul ei. Aproape în acelaşi minut, barca se aplecă în stânga, apoi la dreapta… Buridan văzu nişte mâini, încleştate nebuneşte de amândouă marginile… şi, deodată, la marginea din stânga, apăru un chip învineţit… apoi alt cap în dreapta… pe a cărei faţă era întipărită o disperare de moarte…

Buridan simţi că spaima îi îngheaţă sângele… Crezu că trăieşte un vis nemaipomenit, grozav, în care realitate era mai puţin înspăimântătoare, decât ceea ce credea că descoperă în dosul ei… căci el recunoscu acele două capete! Cei doi oameni, pe care îi salvase, îi erau cunoscuţi! Privi capul din stânga şi, încremenit, bâlbâi:

— Gautier!

Apoi se întoarse spre capul din dreapta şi, într-un fel de simţ de nebunie, urlă:

— Philippe!

Philippe şi Gautier d'Aulnay erau în sacul acela? Aruncaţi în Sena? Din vârful turnului Nesle? Din acel turn, în care chiar el fusese poftit? Cum? De ce? Ce era acel turn? Ce se petrecea în el? Ce fiinţe ucigaşe îl locuiau? În acel minut, de negrăită îngrijorare, nu găsea răspuns cu putinţă pentru grozăvia întrebărilor pe care şi le punea, căci cei doi fraţi, ca înnebuniţi, nu păreau că-l recunosc!

Poate chiar nici nu-l vedeau!

Ridicând pumnii şi faţa aprinsă spre cer, Gautier ameninţă:

— Tot e o dreptate pe lume! Marguerite… Marguerite de Bourgogne! Vai de tine, dacă Gautier d'Aulnay e în viaţă!

Şi, Philippe, în picioare, cu faţa învineţită, întoarsă spre turnul blestemat, cu privirea deznădăjduită, pironită asupra ferestrelor luminate şopti:

— O, Marguerite, trăiesc! Pentru tine! Ca să te scape, Philippe d'Aulnay va trăi!

Şi cum, într-o mişcare firească, cei doi fraţi se-ntorceau unul spre altul, amândoi tresăriră, căci amândoi pricepură că… răsărise ceva între ei şi-i despărţea – poate – pentru vecie!

Capitolul XI Luvrul.

În vremea aceea, Charles, conte de Valois, după ce pusese mâna pe vrăjitoarea Myrtille, se înapoia la Luvru. Când pătrunse în sala în care regele şi seniorii îl aşteptau, nimeni nu observă chinul întipărit pe faţa sa.

Enguerrand de Marigny era lângă Louis al X-lea. Printr-o sforţare energică, care putea să-l omoare sau să-l înnebunească, părea liniştit şi rece, ca de obicei.

Valois îl privi şi nu-şi putu înfrâna un gest de admiraţie. Marigny îi apăru într-o înfăţişare nouă. Acest om, pe care-l ura din tot sufletul, era tatăl Myrtillei! Nu-l ura mai puţin ca înainte de a o fi văzut pe fată, dar acum nu-i mai dorea moartea copilei. Totuşi, trebuia să găsească mijlocul să omoare pe Marigny şi să o scape pe fată… el care nu lovise în Myrtille decât ca să doboare pe primul ministru!

Toate astea îi erau încă nelămurite, căci dacă Myrtille avusese asupra-i o înrâurire fulgerătoare, dacă era încă sub vraja înmărmuririi admirative şi pasionate, resimţită în grădiniţa cu trandafiri, nu recunoştea lămurit că în sufletul lui se strecurase un element nou, de care trebuia să ţină seama: amorul!

Da, acum, toată chestia era asta: să-l omoare pe Enguerrand de Marigny, fără să pricinuiască vreun rău Myrtillei.

Ce să facă? Nu-şi putea da seama.

Oh! Se gândea el, adineauri plecasem s-o arestez pe vrăjitoare, şi cu ce bucurie îmi ziceam că, la întoarcere, voi striga: „Sire, această vrăjitoare are un tată! Acel tată este Enguerrand de Marigny. Mă gândeam la astea şi tremuram de nerăbdare până-n fundul sufletului… Cine mi-ar fi spus că acum, câteva ore mai târziu, n-am să-ndrăznesc să denunţ pe omul pe care-l urăsc la nebunie şi că numai vederea acelei fete o să fie de ajuns ca să-mi facă sfânt capul lui Marigny… Sfânt? Da! Pentru o zi… pentru două… Răbdare!

Şi, urmă tare:

— Sire, Maiestatea voastră e salvată! Iată noua figurină vrăjită, pe care am găsit-o la vrăjitoare…

Marigny îngălbeni îngrozitor, dar nu se mişcă.

— Ce ai făcut cu femeia aceea? Întrebă Louis al X-lea, cercetând păpuşa găsită în aghiazmatarul Myrtillei, fără să

o atingă însă.
— E închisă într-o carceră din „Temple”, deci… în neputinţă de a vă face vreun rău, de aici încolo.
— De mâine să i se înceapă procesul. Să tremure de groază toate vrăjitoarele Parisului şi ale regatului. Ai grijă de astea, scumpul meu Marigny.
— Da, sire! Răspunse tatăl Myrtillei, cu o voce care nu tremura.
— Domnilor, puteţi să vă retrageţi! Zise regele. Trencavel, pune să se deschidă uşile Luvrului: consemnul s-a ridicat. Adio, domnilor! Mulţumesc că m-aţi ajutat în această grea încercare. Duceţi-vă de vă culcaţi! Eu mă duc să anunţ reginei că rugăciunile ei au fost ascultate. Valois îţi dau comanda fortăreţei Temple. Marigny, ocupă-te de proces. Châtillon, mâine vei răspândi în Paris patrule armate, şi, dacă mişcă cineva, trage! Trencavel, vei îndoi garda Luvrului! Bună seara domnilor!
Şi, cu pasul repede şi violent, Louis trecu printre cele două rânduri de seniori aplecaţi, şi se-ndreptă spre galeria oratoriului.
La uşa galeriei, ofiţerul de gardă îi taie drumul, zicând:
— Nu e voie să intraţi, Sire!
— Eşti nebun, domnule? Strigă regele, pe care îl prinse o furie înspăimântătoare.
— Sire! Zise nenorocitul ofiţer, palid ca un mort, aţi dat ordin să nu intre nimeni, nici chiar Maiestatea voastră, cât timp regina se va ruga!
Fără să răspundă, Louis apucă pe ofiţer de brâu, îl ridică în braţe şi, trântindu-l cu putere, îl rostogoli la zece paşi. Deodată izbucni în râs:
— Domnule, zise el, du-te la căpitanul dumitale, domnul de Trencavel, şi spune-i să te pună la carceră. Mâine vei muri!
Ţeapăn de spaimă, ofiţerul salută, şi, cu un pas automat, străbătu galeria. Louis îl urmă binişor. Trencavel era încă în sala serbărilor, cu câţiva seniori care dormeau la Luvru.

— Căpitane, zise ofiţerul, ordin de la Maiestatea sa: puneţi-mă la carceră. Apoi, mâine, să chemaţi călăul să taie un cap: pe-al meu!

Încremenit, Trencavel repetă întrebarea regelui:

— Eşti nebun, domnule?

— Nu e nebun! Lămuri Louis, intrând repede, el e un viteaz. Domnule, urmă el, adresându-se ofiţerului, te-ai înşelat: ţi-am dat ordin să te duci să te culci în patul dumitale!

— Sire! Bâlbâi nenorocitul, care, de data asta, se clătină.

— Şi am adăugat că-ţi ordonam să treci mâine pe la casa tezaurului meu, ca să ţi se numere o sută de galbeni de argint. Du-te.

Ofiţerul salută şi plecă. Dar acest om, care suferise cu stoicism condamnarea la moarte, nu făcu nici zece paşi şi se prăbuşi leşinat.

Louis Vicleanul ieşise. De data asta, nimeni nu-l mai opri în galerie şi ajunse la oratoriu. Deschise uşa cu putere… Şi, pe dată, furia, care la el era un lucru natural, i se potoli.

Înfăţişarea reginei îi era de ajuns să-l liniştească.

Îngenuncheată pe scaunul de rugăciuni, cu capul în mâini, Marguerite de Bourgogne sta nemişcată, într-un fel de extaz.

Un minut, regele o privi cu pasiune.

O iubea ca un nebun… O iubea cu toată pornirea tinereţii lui înflăcărate, şi amorul acesta a fost – fără îndoială – singurul sentiment serios, care a tulburat pe acest monarh.

Cu spiritul şovăitor, mai neînvăţat ca toţi seniorii lui, în acel secol când era o onoare să nu ştii nimic.

— Mai superstiţios ca o femeie bătrână, Louis al X-lea, bun când avea chef, mai adeseori crud, fără să-şi dea seama de ce, Louis Vicleanul, care arăta pumnul consilierilor lui, când îl ţineau prea mult în consiliu… acest om, deci, un fel de soldăţoi încoronat, dispreţuia grozav munca cerebrală şi sentimentele inimii.

Şi, cu toate astea, simţea pentru regină o pasiune admirativă, pe care căuta s-o ascundă.

Pentru el, Marguerite era un fel de divinitate, o fiinţă excepţională, ale cărei virtuţi egalau splendida-i frumuseţe.

În răstimpurile lui de furie, pe care un nimic le dezlănţuia, prezenţa reginei îl făcea să surâdă deodată, liniştit, fericit, ca un copil care-şi regăseşte jucăria cea mai dragă.

Marguerite nu-l iubea…

De ce? Regele era foarte frumos… mai îndrăzneţ, mai mândru în asalturi de arme, mai tare în lupte, mai fastuos în ceremonii, decât oricare dintre seniorii creştinătăţii. Nu trebuie să-ntrebăm niciodată pe femei: de ce iubesc, sau de ce nu iubesc, pentru că mai întotdeauna nu ştiu nici ele.

Marguerite nu iubea pe soţul ei de neam împărătesc, şi… asta-i tot!

După câteva minute de contemplare, regele se apropie de Marguerite vorbindu-i liniştit:

— Doamnă, Maica Precista şi sfinţii te-au ascultat, şi… ar fi putut face, oare, altfel când te rugai dumneata?! Nu mai deranja pe aceste onorate personaje căci ţi-au îndeplinit cele ce doreai…

Nu era nici o ironie în aceste cuvinte, ci doar logica adâncă şi lesnicioasă a unui credincios sincer, care îi privea, pe Dumnezeu şi pe sfinţi, ca pe nişte oameni şi care găsea inutil să-i supere mai multă vreme în ocupaţiile lor cereşti, câtă vreme el era salvat!

Regina tresări, ridică capul încet şi, mirată de a-l vedea pe rege, murmură:

— Dumneata, scumpul meu rege?

Tresărirea nu era prefăcută, mirarea nu era făţarnică, rugăciunea, pe care o făcea Marguerite, nu era o ipocrizie… Dar, dacă dânsa se ruga, nu o făcea pentru rege!

Ea se ridică. Şi, numai atunci, regele îi zări faţa palidă şi atât de schimbată. Un orgoliu copilăresc îl cuprinse.

— Marguerite, zise el, nu te mai teme. Goneşte spaima, pe care o văd încă zugrăvită pe frumosul tău obraz. Îţi repet că

sunt scăpat. Vraja-i nimicită, iar vrăjitoarea arestată.

— Ah! Sire, ce fericită veste! Bolborosi Marguerite, făcând o sforţare ca să revină la situaţia prezentă, din întunecoasele şi depărtatele regiuni, prin care plutea spiritul ei.

Louis îi apucă mâna şi şi-o duse la buze.

— Sire, murmură regina, dacă nu mai am să vorbesc cu sfinţii pentru zilele glorioase ale Maiestăţii voastre, trebuie să le mulţumesc, cel puţin. Am făgăduit să stau toată noaptea, în rugăciuni. Ce ar zice acele venerabile personaje, dacă nu le-aş mulţumi?

— Drept e! Pe maica mea, e foarte drept! Exclamă Louis, prins, cum am zice, în propria lui logică, de credincios. Fă cum vrei, doamnă, şi iartă-mă de a te fi deranjat un moment…

Regina zâmbi… făcu o reverenţă şi îngenunche iar pe scaunul de rugăciuni.

Louis Vicleanul o privi îndelung, cu o expresie de părere de rău şi de dragoste, apoi ieşi binişor, în vârful picioarelor, şi se întoarse în galerie. Acolo începu să umble iarăşi cu paşi mari, furios, bombănind:

— Sfinţii ăştia sunt prea pretenţioşi. Nu puteau să aştepte până mâine, ca să le mulţumească. Apoi se duse în odaia lui de culcare şi-n curând o tăcere fără margini puse stăpânire pe Luvru.

Regele dormea…

Regina se ruga…

După ce Louis al X-lea se depărtă, Marguerite se ridică, întinse braţele şi căscă nervos şi îndurerat, apoi grozav de palidă, şopti:

— Buridan n-a venit!

Capul i se aplecă pe sânul zbuciumat. Şi alte gânduri, ca nişte păsări de noapte, veniră să-şi fâlfâie aripile în capul ei, căci de data asta, paloarea i se accentuă, ca o groază îi fulgeră în priviri şi se cutremură:

— Blestemată! Omul acela… acel Gautier… m-a blestemat!

Se-ndreptă, încet, spre odaia vecină, un fel de vestibul care despărţea oratoriul de odaia de culcare. O femeie aştepta, tot aceea pe care am zărit-o de atâtea ori.

— Mabel! Chemă regina, cu vocea înăbuşită. E adevărat… Oh! Tu care studiezi secretele vieţii şi arcanele morţii… tu, care ştii să citeşti pergamente acoperite cu semne misterioase… spune-mi, e adevărat că cuvintele pronunţate de un muribund se îndeplinesc întotdeauna? Că… ultima dorinţă a omului care moare, e culeasă de îngerul morţii?

— Închipuire!

— E adevărat, urmă regina, ai cărei dinţi clănţăneau… e adevărat că, dacă un om moare asasinat, ultima persoană pe care o priveşte rămâne înlănţuită de el până la moarte?

— Cine a murit în noaptea asta? Făcu Mabel.

— Nu-mi răspunzi?

— Răspund! Nebunie, doamnă! O regină puternică nu trebuie să se înjosească până la crezurile acestea, bune doar – pentru popor! Moartea, doamnă, e un mister asupra căruia omenirea se apleacă în zadar, e prăpastia al cărui fund nu-l puteţi vedea. Lăsaţi morţii în coşciugele sau în giulgiurile lor, îmbrăcăminte de lemn, ori îmbrăcăminte de stofă, cusută în formă de sac… lăsaţi-i somnului veşnic! Şi, dacă, din întâmplare, vreo stafie vine să vă tulbure nopţile, chemaţi-mă şi-o voi înlătura… Numai de n-ar fi stafia unei moarte!

— Vezi? Oh! Vezi că pot să revină? O spui chiar tu! Şi dacă ar fi o moartă, nu m-ai apăra?

Un surâs slab înflori pe buzele decolorate ale lui Mabel care, semănând singură cu o stafie, urmărea, cu priviri pătrunzătoare, tulburarea pe care groaza o năştea în spiritul reginei.

— Crezuri, zici tu? Urmă Marguerite. Atunci, de ce cauţi să pătrunzi secretele hidoase ale morţii?

— Nu studiez moartea, ci viaţa! Răspunse Mabel cu vocea gravă. Şi, principiul vieţii, regina mea, e în dragoste.

— Amorul! Gemu Marguerite cu vocea înăbuşită, urmând cu gândul pe povârnişul pe care-o împingea Mabel. Amorul! L-am căutat, îl caut şi nu-l găsesc… sau, cel puţin, nu-l găsesc pe acel, pe care-l doresc! Ascultă Mabel… Băutura aceea pe care ai făgăduit să mi-o pregăteşti… filtrul acela, care va pătrunde pe acel care-l va bea, de o pasiune puternică pentru aceea care i-l va da să-l bea…

— Elixirul dragostei!

— Da!

— Ei bine, ai ajuns să-l faci să se scurgă, picătură cu picătură, din plantele pe care le distilezi?

— Mai caut încă, regina mea. Aşteaptă câteva zile… şi elixirul de dragoste, cel mai presus de toate şi pe care toţi alchimiştii l-au căutat în zadar, va fi gata…

Marguerite de Bourgogne îşi ascunse faţa în mâinile-i fierbinţi şi Mabel o privi cu o privire încruntată, în care scăpăra tot focul urii.

— Mabel, urmă regina, suspinând, Buridan n-a venit…

— Mi-aţi spus-o, Doamnă!

— Şi, cu toate astea, întrebuinţasem pretextul cel mai bun ca să-l atrag pe acel tânăr aventurier. Apelasem la ura lui contra lui Marigny… Altă dată am să fac apel la dragoste. Voi zice că o nobilă prinţesă, îndrăgostită de el, vrea să-i dea averi şi fericire, şi vom vedea dacă, în omul acesta, amorul nu-i mai puternic decât ura. Cine ştie.

— Şopti regina tot cu mâinile la ochi, ca şi cum ar fi vrut să-şi concentreze gândul asupra unei viziuni – cine ştie ce gândeşte şi ce farmece îl pot influenţa? Nu l-am văzut niciodată mai bine ca la Montfaucon, când cu un gest de insultă şi-a aruncat mănuşa până la estrada regelui… Şi, apoi, Mabel… când şi-a pus viaţa în primejdie, ca s-o scape pe a mea… Atunci, Mabel m-a privit şi am văzut că nu e amor pentru mine în acea inimă… Mabel, sunt foarte nenorocită!

Şi, între degetele subţiri ale reginei se strecurară două lacrimi, pe care Mabel le privi cu nesaţ.

Marguerite de Bourgogne plângea…

Aceasta este a doua înfăţişare a fiinţei aceleia ciudate.

La Turnul Nesle, am văzut-o neruşinată şi depravată, oferind frumuseţea ei lui Philippe d'Aulnay, pe care nu-l iubea. Am văzut-o infamă şi scârbos de crudă.

Am văzut-o, ordonând, ca o vampiră, cu nepăsare, moartea a doi oameni… şi am auzit pe Stragildo, executorul său, făcând socoteala omorurilor, care avuseseră loc înaintea acestora, numărând fantasmele care vizitaseră turnul blestemat.

Tot aceeaşi femeie plângea!

Tot depravata de adineauri care se văieta încet şi înduioşător, ca o fată nevinovată, tot vampirul sinistru recunoştea că are suflet omenesc!

Şi acum, iată a treia înfăţişare a Margueritei.

O uşă se deschise în depărtare, şi, cu simţurile ei rafinate şi exasperate, Marguerite auzise acel zgomot uşor.

— Lasă-mă, zise ea, Enguerrand se întoarce. Ce o fi vrând să-mi spună?

În aceeaşi clipă expresia ei se schimbă. Orice urmă de emoţie dispăru din înfăţişarea ei, sânul care-i bătea se potoli, ochii înecaţi în lacrimi îşi regăsiră strălucirea.

Mabel dispăruse.

Enguerrand de Marigny se înclină cu un profund respect în faţa reginei. Marguerite se aruncase într-un fotoliu mare şi, cu picioarele pe un taburet, bogat cusut, cu cotul pe braţul fotoliului, cu bărbia în mână, într-o poză de melancolie graţioasă, fixă pe primul ministru.

— E atât de mult, zise ea cu o voce armonioasă.

— De când nu te-ai folosit de dreptul de a intra pe această uşă, a cărei cheie o ai singur. Sunt trei ani dacă nu mă înşel. De atunci s-au petrecut multe… şi-ntre altele… evenimente recente. Tatăl lui Louis a murit… Soţul meu se numeşte azi, Louis al zecelea şi mie, care mă numesc Marguerite… mi se zice: regina!

O flacără licări în ochii Margueritei şi, cu un accent de nemărginit dispreţ, ea adăugă:

— De aceea, fără îndoială că ţi-ai reamintit de drumul pe unde veneai, să vizitezi pe principesa Marguerite de Bourgogne. Ei bine, domnule, regina te ascultă!

Enguerrand de Marigny, se aplecă din nou. Dar de data asta el se înclină atât de jos încât genunchii îi ajunseră de parchet şi rămase astfel aplecat la pământ.

— Ridicaţi-vă, domnule, zise cu răceală regina.

Enguerrand de Marigny rămase în genunchi. Doar faţa lui, atât de îndurerată şi-o îndreptă spre regină, atât de zbuciumată de deznădejde, încât ea tresări.

— Nu vreau să vorbesc reginei, zise înăbuşit ministrul, ci Margueritei. Doamnă iertaţi-mi îndrăzneala. Chemaţi pe păzitorii voştri şi dacă vreţi aruncaţi-mă în temniţă… luaţi-mi averea… trimiteţi-mă la spânzurătoare… dar, mai întâi, ascultaţi-mă! Ascultaţi-mă, cum mă ascultaţi odinioară! Foarte de demult… până-n ziua când Charles de Valois mă înlocui în inima dumneavoastră!

În minutul acela, un covor de la uşă tremură puţin.

După acel covor, Mabel, care asculta, şopti:

— Ce am să aflu? Oare putea-voi prinde secretul Margueritei? Voi putea afla, în fine, de ce, singuri din toţi amanţii ei, Marigny şi Valois au fost cruţaţi? De ce Enguerrand trăieşte şi a scăpat de amorul omorâtor al Margueritei!

— Vorbeşte, domnule! Zise regina, gânditoare în faţa acelui îndoit trecut de dragoste, pe care Marigny îl redeşteptase.

— Suntem singuri? Urmă Marigny. Înţelegeţi-mă doamnă. Spun că nimeni nu trebuie să ne audă!

— Nu e în apartamentele mele decât Mabel. Şi Mabel, nu ascultă, nu vede. Ea nu aude şi nu vede decât când îi ordon eu. Dar ridică-te mai întâi… De data asta Marigny se ridică şi rămase în picioare, în faţa reginei.

Cu vocea înăbuşită, zdrobită, tremurândă, primul-ministru al lui Louis al X-lea vorbi:

— Marguerite, sunt şaptesprezece ani, de când, într-o noapte, din luna Martie, pe o vreme vijelioasă, cu trăsnete, care erau poate şi un semn de supărare cerească, o fată tânără intră într-o casă singuratică, din împrejurimile Dijonului. Ea era urmată de un cavaler, care o susţinea şi o încuraja, şi de o femeie bătrână, care trebuia să aibă grijă de ea. Tânăra fată suferea grozav şi-i trebuise un curaj straşnic, ca să vină până la casa aceea… căci era pe punctul de a naşte!

De la primele cuvinte ale acestei povestiri, ochii Margueritei se măriră ciudat şi inima începuse să-i bată cu putere. O tremurătură nervoasă o scutură.

— În acea noapte chiar.

— Urmă Enguerrand de Marigny.

— Fata născu o fetiţă, o fiinţă minunată, frumoasă ca un amoraş, şi atât de dulce! De-abia se auzeau gongănelile ei… şi, câteva ore după ce se născuse, ceva ca Aurora drăgălaşă a unui surâs, se strecură pe buzele-i mititele.

Marguerite înăbuşi un hohot de plâns.

— Din primul moment, mama îşi adoră copilul. Astfel, cu toată primejdia grozavă, trei zile şi trei nopţi ea şezu în casa aceea singuratică. Şi, cu toate astea, viaţa îi era în primejdie. Trebui să se despartă de odorul acela scump, de n-ar fi fost decât numai pentru câtva timp. Cavalerul care întovărăşea pe mama aceea şi care era amantul tinerei fete, plecă cu copilul şi cu bătrâna care îngrijise de mamă. La o mie de paşi mai încolo de casă, cavalerul o înjunghie pe femeie ca să nu rămână nici un alt martor al naşterii copilului, decât mama, tatăl şi Dumnezeu.

Regina păru că geme.

Şi, primul ministru al lui Louis al X-lea, sfârşi:

— Acel cavaler era ambasadorul regelui Franţei la curtea de Bourgogne şi se numea Enguerrand de Marigny, acea

tânără mamă se numea Marguerite de Bourgogne, fiica cea mai mare a lui Hugues, al patrulea duce de Bourgogne.

— Fiica mea!

— Gemu Marguerite. Oh! Dacă nu ai o inimă de bronz, spune-mi ce a devenit acea copilă, carne din carnea mea, sânge din sângele meu? Ah! Mizerabilă regină! Mizerabilă mamă! Mizerabilă femeie! Ştii tu, Enguerrand, lacrimile pe care le-am vărsat! Da, le ştii! Căci, de câte ori nu m-am târât la picioarele tale?

În minutul acela covoraşul din fundul odăii tremură încă odată, mai tărişor. Şi, dacă Marigny ar fi ridicat acea scoarţă, iată ce ar fi văzut: La ultimele cuvinte pe care le pronunţase, Mabel căzuse în genunchi. Braţele ei se ridicaseră către cer. Şi ea mormăia:

— Mamă! Ea e mamă, ca şi mine! Dumnezeule din cer, Dumnezeule răzbunător, binecuvântat să fii în vecii-vecilor. Tu, care-mi trimiţi răzbunarea în ceasul când începeam să disper!

Marguerite de Bourgogne urmă:

— Ştii, Enguerrand, ce am ajuns. Da, tu ştii, blestematule! Căci niciuna din faptele mele nu-ţi scapă! Şi ce aş fi, spune, dacă aş avea pe fiica mea? Ce aş fi… ce aş fi fost dacă lumina zâmbetului nevinovat ar fi luminat infernul sufletului meu?

— E adevărat, doamnă, zise Marigny, cu vocea posomorâtă. Refuzând de a vă înapoia copilul… fiica noastră, eram poate criminal. Dar, ce vreţi? Mi-era frică! Mie, care nu mă tem de nimic, mi-era frică de dumneavoastră! Ştiam că atâta vreme cât nu veţi putea să-mi smulgeţi acel secret, voi trăi! Ştiam că în ziua în care n-o să mai aveţi nevoie de mine, ca să regăsiţi copilul, eram condamnat! De aceea, doamnă, am comis această crimă de a vă lăsa să vă târâţi la picioarele mele. De aceea, când mi se înduioşa inima, când simţeam că o să-mi spun secretul, mi-aş fi smuls mai bine limba decât să vorbesc şi fugeam.

Marguerite îşi înfigea unghiile în palme. O sudoare rece îi şiroia pe frunte. Ea făcu o sforţare grozavă ca să nu se repeadă la gâtul acelui om, care-i ghicise gândul şi care, cu o simplitate atât de puternică, îşi destăinuia gândul acela de moarte!

— Şi acum, strigă ea, ce vrei de la mine, Enguerrand de Marigny? Ce favoare vii să smulgi reginei, care e mama fiicei tale? Cu ce ameninţări vii să înfrunţi femeia nenorocită, care n-are în suflet decât un gând curat: copilul ei?

— Marguerite, zise Marigny cu vocea slabă ca un suspin, vin să-ţi spun unde e fata ta.

Regina sări în sus.

O schimbare ciudată se făcu pe faţa ei. O mirare nemaipomenită îi trecu în ochi, o bucurie adevărată, venită din fundul inimii şi, în acelaşi timp, îndoiala, teama. Mâna i se încleştă în a lui Marigny şi zise scurt:

— Vorbeşte! Şi apoi, cere-mi ce vei vrea! Cere-mi să dezmembrez regatul Franţei şi să-ţi dau jumătate! Vorbeşte! Unde-mi e copila?

— La Temple! Zise Marigny, cu un accent care o pătrunse pe Marguerite cu un fior de groază.

— La Temple? Repetă ea. Şi, ce face ea în acel loc sinistru?

— Ceea ce se face la Temple, Marguerite! Suferi, deznădăjduieşti, mori de groază, când nu te prăpădeşti de frigul îngheţat al carcerelor, de foame, de tortură! Fiica ta, Marguerite, e la Temple, pentru că e prizoniera regelui.

— Fiica mea… prizonieră?

— Bâlbâi Marguerite trecându-şi mâna pe frunte. Fata mea… murind de disperare, de frig? Fata mea în carceră? Marigny, sunt nebună, sau tu eşti nebun? Tu, cel dintâi din regat după rege, tu cel mai puternic decât cei doi prinţi, fraţii regelui, şi decât Valois unchiul lui! Tu, ai lăsat să fie arestată fata ta?

— Am lăsat-o, Marguerite, pentru că, pe când o arestau, şi eu eram prizonier în apartamentele regelui! Pentru că

porţile Luvrului erau închise.

— Pricepi?

— Pe când Charles, conte de Valois o aresta pe Myrtille, acuzată de farmece contra regelui! Pentru că, am venit aici ca să-ţi cer să mă laşi să ies din Luvru şi nu te-am găsit Marguerite! Pentru că pe când Valois o arunca pe fiica ta în iadul de la Temple, tu, Marguerite, tu… erai la turnul Nesle!

Un ţipăt sfâşietor sfredeli tăcerea greoaie, care apăsa asupra Luvrului adormit. Şi Marguerite de Bourgogne, mama Myrtillei, scoţând un răcnet de groază, care pe Marigny îl făcu să se clatine, se prăbuşi:

— Blestemul lui Gautier d'Aulnay!

Capitolul XII Lancelot Bigorne.

Locuinţa doamnei Clopinel, aşezată în Strada Saint-Denis.

— Alături de prăvălia unui postăvar, care nici el nu ştia de ce îşi pusese negustoria lui sub protecţia celor „Trei Magi”.

— Avea o înfăţişare simplă şi cuprindea un parter, un etaj şi o mansardă. Doamna Clopinel – văduvă bătrână, superstiţioasă, fricoasă, plină de cucernicie şi totdeauna tremurând de frică să n-o prade tâlharii, avea o băcănie.

Mansarda era închiriată lui Buridan, cu următorul contract:

Locatarul nu plătea nimic; stăpâna casei se angaja să-i cârpească ciorapii şi să-i spele rufele. În schimb, Buridan trebuia s-o apere pe doamna Clopinel „cu sabia”, în cazul când s-ar fi întâmplat s-o atace cineva noaptea.

În chipul ăsta, şi tânărul şi bătrâna puteau dormi liniştiţi: Buridan pentru că scăpase de grija chiriei şi doamna Clopinel pentru că, sub protecţia unui astfel de păzitor, nu se mai temea de hoţi.

Doar se-ntâmpla, uneori, că tânărul se-napoia târziu, ori nu se mai întorcea deloc. Astfel de nopţi, doamna Clopinel le petrecea numai în rugăciuni, aşa că, ori de câte ori Buridan lipsea noaptea de acasă, bătrâna se scula dimineaţa cu ochii traşi şi faţa obosită.

Ceasurile erau aproape nouă de dimineaţă când Buridan isprăvea să se-mbrace, bombănind:

— Grea noapte! Ce ciudată întâmplare pentru bietul Philippe şi vrednicul Gautier! Ce dracu s-a petrecut? N-a vrut, niciunul nici altul, să spună nimic Dar am să aflu, de m-aş duce cincisprezece nopţi de-a rândul să bat la poarta turnului Nesle… Lasă! Să uităm aceasta pentru câteva ore…

Şi, gândul său urmă alt drum, chipul i se lumină de un zâmbet.

— O scumpa mea Myrtille! Murmură el, te voi vedea, dar! Ce o să-mi mai spui? Ducă-se dracului presimţirile rele şi, la ce bun să-mi frământ mintea dinainte? Şi apoi, pentru ce m-ar refuza maestrul Lescot? Dacă vrea, mă voi face ca el negustor de ţesături… Şi, de ce nu? E o meserie cinstită şi, apoi, tapiţeriile acelea poartă pe ele lupte, lovituri frumoase de spadă, cu vârful şi tăişul… şi asta o să mă mai mângâie… Afară de asta, voiajezi, te duci prin Flandra… am auzit că flamanzii sunt oameni zdraveni, probă bătălia de la Courtrai. Vreau să-i cunosc pe flamanzi. Voi vinde tapiţerii, voi înăbuşi pe maestrul Lescot sub covoarele mele, voi ajunge un burghez mai bogat ca el, şi atunci voi lua-o pe Myrtille în căsătorie… Iac-aşa!

Cernând astfel de gânduri, Buridan umbla de colo până colo, fluierând, surâzând, deschizând fereastra cât mai larg să intre soarele, ascultând strigătele care veneau din stradă, cu totul fericit că… trăieşte.

Mansarda era foarte curat mobilată, cu un pat cu coloane, îmbrăcat în perdele de stofă albastră, cu un scrin mare, o masă, mai multe scaune şi două fotolii.

De ziduri atârnau săbii şi o colecţie de spade dădeau camerei un aspect bătăios, care o făcea pe văduva Clopinel să tresară de plăcere.

Pe masă, erau rânduite o călimară, un pachet cu pene de gâscă, unele tăiate, altele aşteptându-şi rândul şi, în fine, adevărat lux, cinci şase copii de manuscrise.

Aşadar, Buridan se îmbrăca cu îngrijirea, cu emoţia, cu înduioşarea pe care o pun toţi amorezaţii în această afacere importantă, când... cineva bătu la uşa care se deschise ca să lase să pătrundă un om mare, gros, oacheş, cu faţa plină de cicatrice, şi îmbrăcat cu nişte haine, cărora nu le-ai fi putut zice decât... zdrenţe.

— Ah! Ah! Izbucni Buridan. Tu eşti, voinicule spânzurat!

— Nu de tot spânzurat, seniore, dar trebuie să recunosc, că... era cât p-aci... Deci, eu sunt, Lancelot Bigorne... la ordinele dumitale...

— Vii să-mi spui cele o mie de lucruri, pe care mi le pomeneai ieri?

— Şi altele încă, dacă Măria-ta vrea să mă asculte.

— Te-ascult! Dar, voinicul meu Bigorne, e ora nouă. La unsprezece trebuie să fiu lângă Temple... Aşadar, fă astfel ca cele o mie de lucruri şi altele, să mi le istoriseşti într-un ceas. Întrebuinţând bine cele şaizeci de minute, nu mă îndoiesc că vei izbuti. Acum, ia un scaun, toarnă-ţi un pahar din vinul acela alb pe care-l vezi pe scrinul acela şi începe... fără să cauţi însă să vezi dacă... te ascult... căci nici eu nu ştiu.

— Mă vei asculta, zise grav Lancelot Bigorne. Şi, la urma urmei, nici n-am nevoie de atâtea minute câte-mi îngădui, cu atâta generozitate.

După ce se gândi puţin, Lancelot Bigorne simţi nevoia să-şi dea curaj şi, dintr-o înghiţitură, goli sticla, pe care i-o arătase Buridan.

Buridan se-nvârtea de colo până colo fluierând, fără să pară că-l bagă în seamă pe străin, dar nu-l pierdea din ochi.

— Iată omul care mi-ar trebui, se gândea Bigorne. Îndrăzneţ, tovarăş vesel, nepăsător... încât viu la el şi mă instalez, ca şi cum am fi cine ştie ce prieteni...

— Ce-o fi vrând de la mine păcătosul ăsta? Se gândea, la rândul lui, Buridan. Are mutră deşteaptă, ochi şiret şi îndrăzneţ... Vreo haimana, fără-ndoială! De altfel, pentru ce trebuia să-l spânzure?

— Domnule, zise deodată Bigorne, ai nevoie de o slugă şi eu am nevoie de un stăpân… Vrei să fii unul şi vrei să fiu celălalt?

— Ah! Ah! Izbucni Buridan, căscând ochii. Crezi că am nevoie de slugi?

— Fără îndoială. Un om ca dumneata, vârât în aventuri… care provoacă scandalul de la Montfaucon… un om care o să se lupte cu un Marigny… împotriva unui rege, a reginei, a curţii… contra străjerilor, a prefectului… a vijeliei, vântului, ploii, împotriva a tot ce poate duce pe un om la spânzurătoare… un om ca dumneata, zic, are nevoie, la orice oră din zi şi din noapte, de cineva care să fie o inteligenţă, capabilă să priceapă tot, un braţ capabil să execute orice; cineva în stare să primească, la nevoie, lovitura de pumnal care-i va fi îndreptată, să prindă-n zbor şi să-l sugrume pe banditul care se va azvârli asupră-i, un devotament…

— Şi, crezi că eşti atât de inteligent?

— Am servit.

— Zise Bigorne, scrâşnind din dinţi – am servit pe nobilul conte Charles de Valois, adică pe omul cel mai şiret din regat, stăpânul al cărui servitor trebuie să fie un geniu al vicleniei.

— Şi, crezi că eşti atât de viteaz?

— Am pe corp şaptesprezece răni şi poţi admira câteva pe faţa mea, ceea ce dovedeşte că am, întrucâtva, obiceiul de a mă război…

— Şi, crezi că eşti atât de devotat?

— Mi-ai scăpat viaţa!

— Dar, dacă eu am nevoie de un servitor, şi mi-ai dovedit aceasta, ca un profesor de la Sorbona… pentru ce ai tu nevoie de un stăpân?

— Pentru că sunt sărman, am ajuns în mizerie şi sunt silit să cer punga sau viaţa burghezilor care întârzie noaptea. Şi, vezi dumneata, asta-mi sfâşie inima. Ori de câte ori despoi vreun burghez, am atâtea remuşcări, încât mă

grăbesc să duc jumătate din prada mea prea cuviinciosului preot de la Saint-Eustache. Şi, ca să înec cealaltă jumătate, beau restul prăzii. Dar se-ntâmplă întotdeauna că, ici-colea, tot mai rămân ceva remuşcări, ceea ce mă sileşte să beau şi mai mult decât mă ţine punga. Atunci, remuşcarea nevrând să-mi facă credit, beau pe datorie. Din toate astea rezultă că, cu cât despoi mai mulţi burghezi, cu atât mi se măreşte datoria la Noël-Picioare-Strâmbe, cârciumarul din strada Tirevache. Şi cum, pe de altă parte, remuşcările se-ngrămădesc, având în vedere că nu vând decât jumătate din ele popii de la Saint-Eustache, din fiecare expediţie, rezultă că, în curând, voi fi sugrumat şi de remuşcare şi de sete totodată.

Buridan începu să râdă.

— Şi, dacă te-oi lua, zise el, ce leafă vrei?

— Locuinţă, mâncare, fundul sticlelor dumitale şi hainele pe care nu le mai porţi.

Buridan deschise o uşă, care da într-o cămăruţă, unde-şi punea vechiturile.

— Iată cuşca, zise el; vei lua o saltea şi o plapumă din patul meu; alege din cuier ceva, din care să-ţi înjghebezi un costum mai cumsecade; cât despre fundurile sticlelor, ţi le făgăduiesc şi, despre mâncare, vei mânca şi tu când voi putea să mănânc şi eu.

— Şi… voi posti în toate zilele când vei posti. Deci, mă iei?

— Din minutul ăsta, faci parte din casa mea. Acum vreau să ştiu; de ce trebuia să fii spânzurat la Montfaucon?

— Nu ţi-aş fi destăinuit aceasta, dacă nu m-ai fi angajat. Am să ţi-o spun acum, căci sunt al dumitale.

— Vorbeşte, mai am o jumătate de ceas ca să te ascult.

Lancelot Bigorne se gândi câteva minute. O expresie de nemărginită gravitate se aşternu pe chipul lui viclean.

— Domnule, zise el, după ce suspină adânc, sunt şaptesprezece ani de atunci, eram în Bourgogne, la Dijon, oraş frumos, locuit pe-atunci de ducele Hugues, tatăl veneratei noastre regine.

— Vrei să-mi istoriseşti tot, ce ai făcut de şaptesprezece ani încoace? Întrebă Buridan, îngrijorat.

— Nu, linişteşte-te, cu toate că, drept vorbind, s-ar putea face din întâmplările mele o poveste, care ar fi la înălţimea multor altora. Aşadar, eram la Dijon. Şi eram, domnule, în calitate de fecior al monseniorului, contele de Valois… feciorul de încredere. Eram sufletul lui blestemat şi n-ai să-ţi poţi închipui nicicând cât de urâcios putea fi sufletul blestemat al seniorului aceluia puternic. Într-o mahala a oraşului locuia pe atunci, o femeie grozav de frumoasă, care se numea Anne de Dramans. Doamna de Dramans era din înalta nobleţe a ţării. Era frumoasă, bună, îşi adora fiul… un băieţel, care trebuie să fi avut patru-cinci ani, un demon frumuşel, rumen, grăscior pe care-l chema Jean…

— Ca pe mine! Zise Buridan.

— Tocmai, seniore Jean Buridan. Nobilul meu stăpân se ducea regulat, în fiecare zi, la doamna de Dramans. Am uitat să-ţi spun că, de aproape cinci ani, Anne era amanta contelui, care era, deci, tatăl micului Jean.

— Îmi pare rău pentru micul Jean, zise Buridan, căci acest conte de Valois e o piază rea, care, ca şi Marigny, merită să fie spânzurat.

— Cui o spui, domnule! Contele de Valois era amantul Annei de Dramans şi, pe cât am putut pricepe, trebuia să se cunune pe dată ce, oarecare dificultăţi, venite tot din partea lui, ar fi fost biruite. Doamna de Dramans plângea. Dar cum îşi iubea prea mult amantul şi cum, scumpul ei Jean îi era o mângâiere, aştepta cu răbdare. Deodată contele de Valois încetă să se mai ducă la Anne. Era, într-o marţi. Şi, dacă-mi reamintesc bine, în ajun, luni, în ziua Sfântului Babolin, plecă spre Franţa, monseniorul Enguerrand de Marigny, care se afla la curtea Bourgognei, în calitate de ambasador.

— Valois! Marigny! Bombăni Buridan, erau o frumoasă pereche de destrăbălaţi…

— Aşa e, precum spui, senior Buridan, zise Lancelot, a cărei privire scânteia. Acum, află că, la curtea Bourgognei,

în acea vreme era o fată tânără, a cărei minunată frumuseţe n-o putea vedea nimeni fără să se îndrăgească nebuneşte de ea. Fata aceea ajunse amanta contelui de Valois…

Aci glasul lui Bigorne se prefăcu în şoapte. Se sculă, se duse până la uşă, să asculte puţin, apoi se-ntoarse, se aplecă la urechea lui Buridan şi-i şopti:

— Acest secret e grozav, senior Buridan! Am să-ţi spun numele acelei fete… dar, dacă ţii la capul dumitale, nu împărtăşi niciodată, nimănui, taina aceasta… căci tânăra de care-ţi vorbesc… ei bine!

— Se numea Marguerite. Era cea mai mare dintre fetele ducelui de Bourgogne, iar azi e soţia regelui nostru, a lui Louis al X-lea.

— Regina?

— Murmură Buridan, care se cutremură.

Lancelot Bigorne făcu din cap semn că: da! Şi, cu vocea înceată, cu ochii la pândă, urmă:

— Cum s-a făcut lucrul ăsta? Cum, fata ducelui de Bourgogne, care trecea drept cu mult mai cuminte decât era de frumoasă, consimţi să se dea contelui de Valois? Cine o să ştie, vreodată? Dar eu jur, pe partea mea din cer, că lucrul e adevărat!

— Te cred, zise Buridan, cu un surâs şiret. Şi, apoi, nu e un lucru aşa de grozav, cum spui tu să ştim că regele a purtat coarne, înainte chiar de a fi în drept. Dar, ce legătură pot avea amorurile reginei Marguerite cu Valois şi cu juvăţul cu care erai să fii strâns de gât?

— Răbdare, domnule! Ai să pricepi legătura! Ah! De-ar fi dat Dumnezeu şi Sfântul Barnabé să nu mai fi fost acea legătură! Deci, am spus că stăpânul meu, contele de Valois ajunsese amantul Margueritei şi părăsi pe Anne de Dramans şi pe fiul său, Jean. Trecu o lună, în care vreme, la fiecare două-trei zile, fusei însărcinat să duc veşti false sărmanei Anne, care se topea şi se usca, atât de tare, încât eu, care nu eram deloc milos, văzând-o aşa de

deznădăjduită, simţeam bătându-mi inima. Vorbii stăpânului meu. Şi, fie că i se făcu milă, fie că se temea ca părăsita să nu se răzbune cine ştie cum, contele de Valois se duse s-o vadă odată, la vreo două luni după plecarea lui Enguerrand de Marigny. În momentul când, pentru a mia oară, contele de Valois îi spunea, nenorocitei Anne că în curând o va lua de soţie, uşa se deschise şi Marguerite apăru… Da, domnule! Marguerite era geloasă. Marguerite pusese să-l urmărească pe conte! Marguerite venea să surprindă sărutările şi făgăduielile lui Valois! Şi… intră furioasă! Ah! Te asigur că eu, care asistam la scenă, dintr-o odaie vecină, am tremurat…

— Nu te mai pot asculta decât vreo zece minute, zise Buridan.

— Am sfârşit, domnule! Ajungem la ţintă, după cum era să ajung la moarte, scopul suprem al vieţii noastre păcătoase. Iat-o dar pe Marguerite ca o tigroaică.

— Această femeie e amanta dumitale", strigă ea contelui.

Valois îngălbeni, bâlbâi, începu să tremure. Anne înaintează şi răspunse:

— E adevărat, sunt amanta lui, în aşteptarea de a-i fi soţie. Şi, dumneata, cine eşti? Ce vrei?"

— Să mă răzbun!"

Şi, în acelaşi timp, ea scoate un pumnal mititel pe care-l purta totdeauna la brâu şi-i dădu o lovitură, atât de puternică, doamnei de Dramans, încât aceasta se prăbuşi, neînsufleţită. Contele de Valois nu se mişcase. Eu, în colţul meu, rămăsesem ca tâmpit. Nu puteam să-mi iau ochii de la acea Marguerite atât de frumoasă, care – în acel moment – era înflăcărată, ca fulgerul care omoară… Şi, domnule, iat-o că se pleacă asupra rivalei sale, apoi se scoală, zicând:

— Moartă!"

Apoi ea se întoarse spre Valois, alb ca o cârpă, tremurând ca varga şi strigă:

— Copilul, acum!"… Ah! Senior Buridan, asta e grozav. După ce omorâse pe mamă, voia să-l omoare pe fiu! O

tigroaică… îţi spun că era o tigroaică.

— Şi, ce a făcut Valois?

— Valois? Asta e partea frumoasă a afacerii! Tigroaica începu să răcnească:

— E rândul copilului, conte, sau alerg la palat, asmut curtea contra dumitale şi pun să te gonească ca pe hoţ de onoare!”

Şi Valois, clănţănind din dinţi, răspunse:

— Bine! Mă supun!”

Atunci mă chemă. Şi Valois, îmi zice, da, domnule, îmi zice:

— Ia acest copil şi du-te de-l îneacă!”

Ies. Mă duc în camera copilului, unde dormea micul Jean. Îl iau, îl învălui în mantia mea şi mă întorc să-l arăt Margueritei în speranţa că-l va ierta. Ah! Da, iertare! Ea mă priveşte drept în ochi, şi, când mi-aduc aminte de privirea ei, îmi îngheaţă şi acum inima… Şi-mi zice:

— Ai auzit, nu-i aşa?”

Atunci, plec din casă, alergând, înăbuşind ţipetele şi plânsul bietului copil. Umblu un ceas cu fruntea întunecată în sudori, apoi intru într-o cocioabă părăsită… Copilul adormise. Îl depun pe un maldăr de frunze şi mă-ntorc la conte.

— Copilul?”, îmi zice el.

— Înecat!” îi răspund eu…

Nu a plâns, domnule! Doar că s-a îngălbenit puţin… Aştept o oră… aştept două ore şi iată-mă plecat… să iau copilul şi să-l duc într-un loc sigur. Trecând prin faţa locuinţei damei de Dramans, o curiozitate grozavă mă cuprinde: s-o revăd pe moartă. Intru şi o văd pe Anne, plină de sânge încercând să se târască, ca să ajungă la uşă… Nu murise, domnule!

— Nu mai ai decât cinci minute, ca să-mi spui sfârşitul, zise Buridan.

— Am ajuns! Anne nu murise! Şi acum, ascultă ceea ce e groaznic în toate astea! Nu numai că nu murise, dar auzise ordinul, care mi se dase: să-i înec copilul! Cel puţin, asta am priceput din cele câteva cuvinte, care tremurau pe buzele

ei. Atunci, îngrozit, cu părul zbârlit, mă reped să-i readuc copilul… Ajung la cocioabă, nici urmă de băiat, domnule! Micul Jean dispăruse!

Lancelot Bigorne tăcu o clipă, cu ochii pierduţi în zare, de parcă ar fi revăzut întâmplările acelea îndepărtate.

Apoi urmă:

— Trecuseră şaptesprezece ani de atunci! Convins că, negreşit, contele de Valois ar pune să mă omoare dacă ar afla că acel copil… fiul lui, nu murise, îl părăsii într-o bună dimineaţă. Se mistuiră luni şi ani, şi isprăvisem prin a uita această afacere, când, suirea pe tron a lui Louis al X-lea, soţul Margueritei, mi-o reaminti. Aşadar, sunt trei zile, domnule, de când hoinăream prin preajma hotelului Marigny, din strada Saint-Martin, în căutarea vreunui burghez întârziat, ca lupul, pe care foamea îl goneşte din pădure. Rătăceam, zic, cu inima destul de amărâtă, căci nu prânzisem, când zăresc o umbră, care părea că încearcă să vadă ce se petrecea la hotelul Marigny?! Iată ocazia, îmi zisei îndată. Omul e singur. Cerul ţi-l trimite. Mulţumind sfântului Barnabé de această pleaşcă! Mă apropii, pun spada în pieptul burghezului, şi, politicos, îi cer punga… Dar iată-l strigând după ajutor. Vreo doisprezece voinici se reped asupra mea. Mă prind, mă leagă, mă duc până la Châtelet, urmat fiind de burghezul meu. La Châtelet, la lumină, mă uit la om şi pe cine-l recunosc? Pe monseniorul conte de Valois, fostul meu stăpân… O idee îmi trecu prin cap, o idee pe care, fără îndoială, mi-o şopti dracul, la ureche.

— Monseniore, îi zic eu încet, vă dau opt zile ca să mă faceţi scăpat… Altfel, fac tot ce-oi putea ca să ajung până la regele Franţei şi-i istorisesc tot amorul reginei Marguerite cu Charles de Valois…

El se făcu alb ca varul… Mă cercetă cu de-amănuntul şi murmură cu groază:

— Lancelot Bigorne!”

— Chiar eu, monseniore” – îi răspunsei, sigur fiind că l-am dat gata.

— Taci! Îmi porunci contele. Nici o vorbă. Peste opt zile vei fi liber şi bogat…”

— Nu mai ai decât un minut!

— Întrerupse Buridan.

— Am isprăvit, domnule. Adormii liniştit, încredinţat că Valois mă va libera. A treia zi, de dimineaţă, veniră să mă ia din temniţă. Mă scol vesel. Mă duc afară… şi mă pun între călugări şi ajutoarele călăului, ca să mă ducă la Montfaucon! Restul… îl ştii!

— Şi, ce conchizi din toate astea? Zise Buridan.

— Conchid că: viaţa mea nu ţine decât de un fir de păr… că Valois o să pună să mă caute peste tot, pe unde mişună vagabonzii de teapa mea şi, cum ţin să mor mult mai târziu, a trebuit să-mi schimb felul traiului şi să mă supun meseriei de om cinstit, alipindu-mă de cineva care, la nevoie, să mă poată apăra!

— Amin! Zise Buridan. Şi, spune-mi ce s-a făcut cu micul Jean? M-a mişcat întâmplarea micuţului aceluia!

— Asta n-am aflat-o niciodată, după cum nu ştiu ce a devenit, nici maică-sa, doamna de Dramans… Dar, fără îndoială a murit din lovitura de pumnal a Margueritei…

Pe Buridan părea că nu-l prea interesase povestirea lui Lancelot Bigorne.

În realitate, ascultase cu o încordată băgare de seamă istoria aceea ciudată, în care regina Marguerite juca un rol care-i părea cu neputinţă să fie adevărat având în vedere marea ei reputaţie de femeie virtuoasă!

— Caută să nu mai dai nas în nas cu contele de Valois!

— Urmă el, pregătindu-se să iasă.

— Cu toate astea, mi s-a întâmplat asta, ieri noapte. Era cât pe ce să mă prindă iar, ca pe un dobitoc. Să ne ferim de-a treia întâlnire! Va trebui ca, ori eu, ori el, unul din noi, să-şi lase oasele acolo! Domnule, adăugă Lancelot Bigorne, te

urmez; îmi încep chiar în clipa asta serviciul meu pe lângă dumneata.

— Bine, zise Buridan. Urmează-mă până la o oarecare locuinţă, unde voi intra, şi la uşa căreia mă vei aştepta.

Buridan se şi coborî, puse de-i scoase calul, dintr-un grajd mic, alături de prăvălie, încălecă şi se-ndreptă spre strada Vieille-Barbette. Urmă calea aceea lungă cu case rare, despărţite unele de altele de grădini mari. În curând, casele deveniră căscioare, apoi nu se mai văzură decât împrejmuiri de curţi. În faţa uneia dintre ele se opri şi Buridan: Grădiniţa cu trandafiri.

După cum am spus, Buridan era călare. Pe acele vremuri, pentru tot felul de motive, dintre care cel mai de căpetenie – era murdăria străzilor, nu mergeau pe jos decât oamenii aceia a căror avere nu le îngăduia să întreţină un cal.

Deci, când Buridan descălecă în faţa grădiniţei, trecu frâul calului lui Lancelot, care-l urmase pe jos.

Bigorne, văzându-l pe stăpânul său apropiindu-se în locul acela, o cam băgase pe mânecă…

Dar Buridan nu-l luă în seamă şi… cu inima zvâcnind, deschise uşa curţii, care era crăpată, ca de obicei.

Tânărul nu venise decât ziua la grădiniţa cu trandafiri. Şi, cum se ştia ceasul sosirii lui, Gillonne avea totdeauna grijă să-i deschidă uşa.

Buridan intră în curte şi o străbătu cu iuţeala îndrăgostiţilor, căci nu e nimeni mai grăbit pe lume decât amorezaţii, afară doar de cămătari şi apoi, un îndrăgostit nu e un fel de creditor? Şi, dimpotrivă, dacă vrem să mergem până în inima lucrurilor, nu putem să-l privim pe cămătar ca un amant al banului? Într-un cuvânt, în două sărituri Buridan ajunse în faţa uşii înfloritului şi veselului adăpost, şi ea se deschise.

De data asta, Myrtille nu mai era acolo.

Buridan intră în sala mare a locuinţei, unica odaie în care intrase vreodată.

Nimeni! Totul era liniştit, ca de obicei, de o tăcere pe care o tulbura numai certurile scatiilor şi ale sticleţilor, de pe gardul ogrăzii.

O rază de soare, îndulcită de geamlâcuri, lumina odaia aceea în care ei schimbaseră, de atâtea ori, jurăminte de dragoste.

— Gillonne!

— Chemă Buridan, cu glasul sugrumat.

Avu o clipă de şovăire, apoi, palid, ca un mort, cu inima strânsă, începu să cutreiere casa. N-avea decât un gând… Myrtille destăinuise maestrului Lescot dragostea ei şi acesta, burghez bogat, îl respingea fără să-i facă măcar cinstea să cunoască pe cel pe care îl iubea fiica lui… Ca să-i despartă pe logodiţi, o luase pe Myrtille cu el.

Dar cum, în dragoste, nu există deznădejde adevărată, decât când nu eşti iubit, şi cum Buridan ştia că dragostea lui era împărtăşită… simţea mai mult, un mare necaz.

— Vreau! Striga el, înainte de trei zile, vreau să-l regăsesc pe acest Lescot… pe răpitorul ăsta îndrăcit, pe bărbatul care o face pe Myrtille să plângă, şi dacă nu revine la sentimente mai bune, pe Dumnezeul meu, fur fata în nasul unchiaşului.

Cum îşi zicea acestea, aşezat în jilţul în care obişnuia să stea, deodată, din palid cum era, simţi că se face verde. Inima i se cutremură… Îngrijorarea îl gâtui şi pricepu că disperarea îl cuprinde, numai la gândul grozav de simplu şi plin de adevăr, care-ţi fulgeră prin minte:

— Maestrul Claude Lescot n-a luat-o pe Myrtille. Ea ar fi găsit mijlocul s-o trimită pe Gillonne, să mă aştepte aici, în dimineaţa asta! Şi, de ce ar fi lăsat Lescot uşile locuinţei deschise oricăruia?

Atunci începu să plângă cu hohote… căci se afla în faţa nepriceputului… În minutul acela o umbră întunecă razele soarelui, care-i lumina figura delicată şi zbuciumată de durere. Buridan ridică capul şi recunoscu pe Bigorne.

— Plângi?

— Zise haimanaua, care – după propria lui vorbă.

— Se resemnase la meşteşugul de om cinstit.

— Nu!

— Zise Buridan, cu dinţii strânşi pe când lacrimile i se rostogoleau pe faţă.

— Plângi.

— Urmă haimanaua.

— Şi am să-ţi spun de ce: pentru că azi noapte a fost furată fata care locuia aici. Ştiu asta!

Buridan sări în sus, îl apucă de umeri pe Bigorne, care dintr-o smucitură se dase înapoi până dincolo de prag. Mâna lui Buridan alunecă însă în gâtul lui Bigorne, ochii lui scânteiau, plini de bănuieli.

— Cum, ştii?

— Mugi el. Vorbeşte! Recunoaşte că nu ai fost trimis de acel, care a furat-o pe Myrtille!

— Cum vrei să vorbesc, dacă mă strângi aşa de gât? Horcăi Bigorne.

— E drept, scrâşni Buridan, care slăbi strânsoarea. Vorbeşte acum! Şi spune tot adevărul, altfel… vezi mărul acela… nu-i aşa?

— Frumos pom, într-adevăr!

— Ei bine, peste două minute va fi spânzurătoarea, unde stârvul tău va speria vrăbiile afară numai dacă-mi vei istorisi totul.

— Ei! Pe dracu şi pe sfântul Barnabé, amândoi patronii mei! Ai fi aflat de mult adevărul, dacă… nu-mi curmai vorba. Dumnezeule! Ce degete! Uf! De abia mai răsuflu! Văd, seniore Buridan, că-ţi voi servi cu mare bucurie ca fecior.

— O să vorbeşti odată?

— Iată, stăpâne: ieri seară, hoinăream prin jurul Luvrului, când îl văzui pe contele de Valois ieşind, escortat de arcaşi călări. De curiozitate şi pentru că am ideile mele despre conte, încep să urmăresc banda, care, ca un stol de corbi, zbura din vechiul cuib al Luvrului. Mă strecor deci în urma lor şi-i văd pe corbii mei coborând spre locuinţa asta…

— Valois? Bolborosi Buridan, care simţi cuprinzându-l un fel de spaimă. Valois? Zici că Valois a venit aici?

— Monseniorul Charles, conte de Valois, prinţ al Infernului, unchiul regelui şi… vărul Satanei… Da, domnule, Valois în carne şi oase! Valois care venea, după cum am putut pricepe, din croncănelile corbilor lui, să aresteze pe fata aceea!

— S-o aresteze? Horcăi Buridan, zguduit de un lung fior. Şi, ce a făcut zbirul? Arestată? Myrtille arestată?

— Şi dusă la Temple! Tot atât de adevărat, după cum adevăr e că ne luminează soarele! Tot atât de adevărat că sunt creştin şi că n-am despuiat un burghez, fără o rugăciune sfântului Barnabé. Tot atât de adevărat, domnule, pe cât urăsc pe Valois şi că mi-aş da ultima picătură de sânge, ca să-l ţin cinci minute singur, noaptea, în colţul vreunei ulicioare… Această fată a fost dusă la Temple!

O spaimă nebună se dezlănţui în inima lui Buridan.

— Dar, pentru ce? Urlă el, apucându-se de păr cu amândouă mâinile.

— Pentru că e acuzată de fermecătorii contra regelui, arcaşii strigau: „La moarte, vrăjitoarea!”

Buridan recăzu zdrobit în fotoliu.

Capitolul XIII „Temple”

Câteva ore mai târziu, spre seară, pristavul jandarmeriei, înconjurat de sergenţi, escortat de un trâmbiţaş sunând din goarnă, se oprea pe piaţa Greve, după o lungă plimbare prin Paris.

Gornistul sună. Mulţimea se strânse şi pristavul începu să citească un pergament pe care-l desfăşură treptat, cu

citirea: „Astăzi, în douăsprezece ale lunii Mai, din anul 1314, Noi, Jean de Précy, prefectul acestui oraş, facem cunoscut tuturor locuitorilor, lucrătorilor, burghezilor şi altora, voinţele exprese ale Maiestăţii sale, regele nostru, pe care să-l păzească Dumnezeu, şi care voinţi sunt:

Mai întâi, monseniorul conte de Valois este ales guvernator al fortăreţei Temple.

Al doilea, să fie aspru pedepsiţi, de oamenii de pază, burghezii sau alţi locuitori, care nu vor respecta ordonanţele semnalelor de stingerea luminilor.

Al treilea, se ordonă ovreilor, locuind în acest oraş, să se supună, de bunăvoie, perchiziţiei exacte, care li se va face în locuinţele lor.

Al patrulea: ordonăm oricărui locuitor să denunţe imediat pe orice vecin, sau orice vecină care, după ştiinţa sa, ar avea legături cu dracul şi ar face farmece sau vrăji.”

Apoi, pristavul sfârşindu-şi raita, se-ndreptă spre Châtelet, iar mulţimea, care-l ascultase, se împrăştie foarte mulţumită, pentru două motive.

— Mai întâi: regele vorbea de schingiuirea ovreilor, ceea ce era întotdeauna un prilej de petrecere ţinând seamă că, după fiecare percheziţie, trebuiau să fie arşi câţiva dintre ei.

— Apoi, regele nu vorbea de impozite noi, lucru de care se temeau totdeauna burghezii, când auzeau trâmbiţa pristavului poliţiei…

Adânc mulţumiţi – în felul acesta – de ce zicea şi de ceea ce nu zicea regele, „cască-gură” se retrăgea, strigând cât putea:

— Trăiască Louis Vicleanul!

În momentul acela, o trăsură închisă, cu perdele de piele, trecea piaţa şi intra în strada Vieille-Barbette.

Acest vehicul era de o înfăţişare simplă şi nimeni nu-l lua în seamă. Mergea încet şi nu se opri decât la capătul străzii, adică în vecinătatea fortăreţei „Temple”.

Un singur om, călare, simplu îmbrăcat, fără arme, cu capul acoperit de o glugă, escorta căruţa.

Când trăsura se opri în faţa porţii de la Temple, omul descălecă şi se îndreptă spre podişcă.

— Treci înainte! Strigă santinela.

— Cheamă pe ofiţerul de gardă! Vorbi omul, cu un ton de comandă.

Soldatul, surprins de acest ton poruncitor, se supuse şi, ofiţerul care comanda la uşă, înaintă cu un aer ameninţător spre burghezul acela destul de îndrăzneţ ca să ordone unui militar.

Burghezul îşi ridică gluga şi atunci, înmărmurit, ofiţerul se înclină, tremurând.

— Înaintează! Zise cel venit.

Ofiţerul se apropie şi omul îi vorbi încet, apoi, militarul făcu un gest de respectuoasă supunere şi se înapoie în fortăreaţă.

Burghezul cu glugă se apropie de trăsură şi zise:

— Drumul e liber, Doamnă!

Înăuntru se afla o femeie. Ea era tot atât de simplu îmbrăcată şi purta aceeaşi glugă ca şi burghezul.

— Aşteaptă-mă aici!

— Zise doamna, sărind cu uşurinţă din căruţă.

— Voi aştepta, doamnă! Voi aştepta cu moartea în suflet.

— Nu-ţi fie frică, Marigny, zise femeia, nimeni n-ar îndrăzni să se împotrivească unui ordin al reginei! Nimeni! Nici chiar regele!

Ea trecu podişca, grăbită. Intră sub boltă şi acolo, îl găsi pe ofiţer, care o aştepta. Şi o apucă înaintea ei, cu mişcările pline de cel mai profund respect. Ajunseră în faţa unei uşi, care se deschidea în nişte încăperi mari şi bogate, locuinţă cu câţiva ani înainte a marelui maestru al Templierilor, şi acum, adăpostul noului guvernator, care se mutase acolo abia de două ceasuri.

Ofiţerul murmură:

— Să intru, ca să anunţ monseniorul conte, augusta vizită pe care Maiestatea voastră binevoieşte să-i facă?

— Nu, domnule!

— Răspunse femeia. Poţi să te retragi.

Şi, deschizând singură uşa, intră. După uşă sta de pază, rezemat de halebardă, un miliţian nemişcat, în picioare, enorm, cu capul sub cască, cu viziera peste faţă şi pieptul sub platoşă, cu picioarele şi braţele acoperite de oţel, semănând cu una din armurile care se văd în zilele noastre prin muzee, ca nişte carapace de fiinţe dispărute de pe glob.

Doamna rosti:

— Du-te şi spune stăpânului tău, că regina vrea să-i vorbească pe dată!

Armura tresări, se puse în mişcare zăngănind ca şi fiarele, şi porni greoaie…

Câteva minute în urmă, se auzi un pas grăbit, apoi contele de Valois intră aproape speriat. Doamna lăsă să-i cadă gluga şi-şi scoase masca.

Valois îndoi genunchiul, apoi, sculându-se, aşteptă să-i vorbească regina.

— Conte, zise Marguerite de Bourgogne, vin să-ţi vorbesc de vrăjitoarea pe care ai arestat-o!

Valois tresări, cu prevestirea spaimei care cuprinde pe om, când se vede pe marginea unei prăpăstii, unde va cădea dacă face un pas greşit, şi în care va cădea şi mai sigur, dacă nu încearcă să facă vreo mişcare.

Vocea reginei era aspră, tăioasă, ameninţătoare.

Şi… doar cunoştea vocea aceea! Suflarea aceea ucigaşă… mişcarea aceea febrilă a mâinii frumoase, care, numai ridicându-se, putea face să cadă un cap… le cunoştea!

— Doamnă, zise el, permiteţi-mi să poftesc pe Maiestatea sa într-o sală mai demnă de ea.

— Nu e nevoie! Strigă regina, ale cărei buze tremurând de furie şi privire de oţel, îl făcură pe conte să se clatine. Cu atât mai rău pentru dumneata, dacă în jurul acestor ziduri

sunt urechi care ascultă! Susţii dar, că tânără fată, arestată de dumneata, Myrtille, este o vrăjitoare?

— Doamnă! Bolborosi contele, îmi pare că farmecele care s-au găsit la ea…

— Conte de Valois, zise Marguerite, cu voce îngheţată, vrei să cunoşti marea vrăjitorie pe care i-o poţi imputa acestei nenorocite?

— Nu pricep, Maiestate!

— E că… e fiica lui Enguerrand de Marigny!

— Sunt pierdut! Gândi Valois, care se ghemui, se umili, se înclină până la pământ.

— Conte, urmă regina, vreau să văd numaidecât pe fata aceasta!

— Dorinţele Maiestăţii voastre sunt ordine sfinte. Am să dau ordin s-o aducă aici şi…

— Ba, deloc! Întrerupse regina, care cu un gest aspru, oprind pe Valois în momentul când se îndrepta spre uşă, condu-mă la celula ei. Vreau s-o întreb. Dacă e o vrăjitoare, cu atât mai bine pentru dumneata, conte. Dar dacă descopăr nevinovăţia acuzatei…

Ea strânse pumnii şi înaintă asupra lui Valois, de parcă ar fi vrut să-l strângă de gât.

— Ce va face Maiestatea voastră? Întrebă Valois înălţându-se.

— Ei bine! Zise regina, stăpânindu-se, am s-o iau de aici. Asta e tot!

Primejdia apropiată, făcu pe Valois să-şi redobândească toată energia.

— Doamnă, zise el, cu glas hotărât. Regele m-a numit guvernator al fortăreţei Temple înadins ca s-o supraveghez pe prizonieră. Sunt la ordinele Maiestăţii voastre, dacă doreşte să pună întrebări acestei fete… Dar ca s-o las să plece de aci pe aceea de care răspund cu capul, n-am s-o fac decât cu un ordin al regelui!

— Iată acest ordin! Zise Marguerite de Bourgogne, care zdrobi pe Valois cu un surâs triumfător.

În acelaşi timp, ea scoase din sân o hârtie pe care i-o întinse contelui.

Zăpăcit, cu mintea vuindu-i parcă, Valois luă maşinal hârtia şi o desfăşură.

De abia citi primele cuvinte şi ridică asupra Margueritei o privire îngrozită. Începu să tremure spasmodic.

Hârtia aceea nu era pergament cu vreun ordin regal! Era o scrisoare semnată de contele de Valois! O scrisoare adresată Margueritei de Bourgogne, al cărui nume se află în diferite pasaje… o declaraţie de dragoste arzătoare. O cerere de întâlnire nocturnă! O descriere îndrăzneaţă a pasiunii celei mai puternice pe care o poate simţi un om. Cea mai sângeroasă insultă făcută regelui Franţei!

Dar acea scrisoare era datată: 22 Februarie 1297, adică la vremea când Marguerite, în vârstă de aproape şaptesprezece ani, locuia încă în palatul tatălui său, Hugues al IV-lea, duce de Bourgogne.

— Charles de Valois, zise Marguerite cu voce joasă şi şuierătoare, recunoşti această scrisoare? E mult de când ai scris-o! Poate că o şi uitaseşi!

— Scrisoarea aceasta nu e scrisă de mine!

— Bâlbâi Valois.

— Nu e decât copia… adevărata ta scrisoare, Valois, e la Luvru! Astă-seară ea va fi în mâinile regelui!

Contele scoase un suspin ca de agonie.

— Ea datează de şaptesprezece ani! Zise Valois, scrâşnind din dinţi. Voi spune regelui adevărul! Îi voi spune că v-am iubit într-o vreme când aveam dreptul să vă cer în căsătorie. Îi voi spune că am fost respins de voi… că v-am arătat întotdeauna mai mult respect decât dragostea pe care o nutream.

— Spunând aceasta, vei minţi Valois… căci nu te-am refuzat.

— Ei bine, voi minţi! Strigă Valois. Minciună pentru minciună, viaţă pentru viaţă, moarte pentru moarte! Mă atacaţi… mă apăr. Data acelei scrisori va mărturisi!

Marguerite avu un surâs ciudat, şi, în faţa acelui surâs, contele simţi că înnebuneşte de frică.

— Cunoşti pe Mabel? Zise regina. Nu, tu n-o cunoşti. Nu ştii cât de învăţată e acea femeie care-mi este devotată, care îmi aparţine, care face ce vreau, care nu trăieşte decât pentru mine!

— Mabel? Bâlbâi Valois.

— Da, însoţitoarea mea devotată, care veghează asupra-mi, când dorm… care se gândeşte pentru mine… care ştie totul… pentru mine! Ei bine, ascultă Valois! Prin ştiinţa ei, Mabel a găsit mijlocul de a reda cernelii îngălbenite a scrisorii aceleia toată frăgezimea, astfel că pare a fi fost scrisă ieri!

— Este data ei! Scrâşni furios Valois.

— Mabel a găsit şi mijlocul să şteargă data. Şi, în locul datei de 22 Februarie 1297… ştii ce a scris? Şi cu scrisul tău! Ei bine, a pus: 11 Mai 1314… adică ieri dimineaţă!

Contele scoase un geamăt lung.

— Te vei supune, Valois?

— Da, Maiestate! Răspunse contele, cu glasul sugrumat.

— Şi, dacă recunosc că Myrtille este nevinovată, mă vei lăsa s-o iau cu mine? Nu vei spune nimănui că eu am luat-o?

Zdrobit, Valois se ridică ca o viperă, pe care o calcă cineva.

— Îmi cereţi viaţa, zise el. Luaţi-o dar! Căci e a voastră! Oh! Plătesc scump amorul pe care privirea voastră l-a aprins în mine! Oh! Mă simt în mâna unei puteri grozave şi blestemate, chiar de-ar veni din cer acea putere! Dar, băgaţi de seamă, Marguerite, regina mea! Ca să uit tortura pe care mi-aţi impus-o, ar trebui să fiu un înger… şi nu sunt decât un om!

— Zi: un demon din Iad! Dar, nu mă tem de tine, şi probă e că trăieşti! Roagă-te la Dumnezeu, dacă poţi, să mă facă să uit ceea ce ai zis, şi, până atunci, mergi înaintea mea! Du-mă la celula vrăjitoarei!

Capitolul XIV Mama.

Întunecat, ca un condamnat pe care-l duci la supliciu, Valois apucă înaintea reginei.

În clipa aceea uitase tot, până şi pasiunea pe care o resimţea pentru prizoniera sa. Situaţia era plină de primejdii. Pricepea, sau i se părea că pricepe, că ar fi o înţelegere între Marguerite şi Enguerrand de Marigny. Acea alianţă izbutea să închege un complot a cărui ţintă era să asigure fuga Myrtillei, deci, fuga vrăjitoarei.

— Căci fuga, care se pregătea, nu era numai zdrobirea lui şi triumful lui Marigny, ci şi procesul de înaltă trădare… era condamnarea lui sigură… moartea!

Valois putuse dar să exclame cu siguranţă: „Îmi cereţi viaţa!”

Regina îşi reaşezase masca şi gluga pe cap.

Ajunseră într-o curte, şi, la un semn al lui Valois, un om, care purta nişte chei şi o torţă în mână, apucă înaintea lor. Se înfundaseră repede pe o scară, care cobora sub turnul cel mare. Acolo stăpâneau miresme înăbuşitoare, dar Marguerite nu le băgă în seamă, iar dacă se cutremura, o făcea numai din cauza gândurilor ei. Chelarul deschise o uşă. Marguerite se întoarse spre Valois şi-l privi în ochi.

Contele o înţelese: facla fiind fixată într-un picior de fier, care servea drept sfeşnic, el se retrase, luându-l şi pe temnicer.

La urma urmei, puţin îi păsa, ce avea să discute cu prizoniera! Când ieşi în curte, era destul de întuneric ca să nu i se observe paloarea.

— Sunt pierdut, îşi repeta el mereu. De orice parte m-aş întoarce, nu văd nici o scăpare. Înarmată cu acea scrisoare nemiloasă, cu sufletul de gheaţă, când e vorba de milă… de foc, când e vorba să omoare… regina mă va face praf la primul gest pe care-l voi face ca să mă apăr. Ei bine, fie! Am să plec. Mă voi refugia la unul dintre seniorii care nu se supun de la moartea fostului rege. Şi acolo, voi pregăti, împotriva lui Marigny, a reginei, regelui, a Parisului… împotriva tuturor celor care mă urăsc… da, voi ţese unul

din acele comploturi, care încurcă o mie de victime! Cu răbdare şi putere, vreau să-mi asigur una din răzbunările acelea care uimesc lumea şi care o face să zică: „Acela, era un om tare! Odată, a întreprins o luptă înspăimântătoare contra a tot şi a tuturor, şi… a izbutit!”

O mândrie groaznică învăpăie, o clipă, fruntea omului care, mai adineauri, se înconvoiase şi acum se ridica.

— Simon! Strigă el scurt.

— Aici sunt, Monseniore!

Şi Simon Malingre – acel pe care l-am văzut o clipă la grădina cu trandafiri, când am început această povestire – Simon Malingre, care nu se despărţea niciodată de contele de Valois, ieşi din umbră.

Simon Malingre răsărea totdeauna din colţurile umede şi întunecoase, ca gândacii.

— Simon, zise contele, pe şoptite, dar înfierbântat.

— Totul e pierdut…

— Am auzit totul, şi am priceput totul, monseniore!

— Aleargă la hotel. Într-o oră, toate să fie gata pentru fuga mea!

— Suntem totdeauna gata, monseniore! Caii aşteaptă veşnic înhămaţi! Catârii sunt gata să primească burdufurile pline cu galbeni, care n-au decât să fie puse pe samare. Pentru rest, îl sfătuiesc pe monsenior să lase hotelul cum este. Poate că fuga nu va fi neapărat trebuitoare pentru noaptea asta.

— Ce vrei să spui? Strigă contele, vorbeşte!

— Îmi vine foarte greu să plec, lăsând aici pe această Myrtille…

Contele îşi înăbuşi un suspin.

— Să citească, mai întâi, monseniorul această scrisoare! Zise Simon Malingre.

Mirat, Valois luă hârtia pe care i-o întindea servitorul său, se apropie de un felinar agăţat în zid şi începu să citească.

Iată ce conţinea scrisoarea: „Monseniore.

Nu mă cunoaşteţi, dar eu vă cunosc şi asta e destul pentru moment. Ştiu că urâţi pe Marigny. Ura mea o egalează pe a dumneavoastră. Iată ce pot să vă spun. Vreţi ca din aceste două uri să facem una singură? Vreţi să vă ajut ca să învingeţi pe Marigny? Vreţi să-mi ajutaţi şi dumneavoastră să-mi asigur răzbunarea împotriva acestui om? Dacă nu, ardeţi această scrisoare pe care o încredinţez onoarei dumneavoastră de cavaler… Dacă da, vă voi aştepta trei nopţi la rând, de mâine încolo, pe la miezul nopţii, în afară de poarta Pictorilor.

Iscălesc cu propriul meu nume:

JEAN BURIDAN”.

— Jean Buridan! Îngână Valois… scăparea, poate! Da, omul care a fost în stare să îndrăznească ceea ce a îndrăznit acesta, la Montfaucon, acest om tare poate să mă scape! Cu o mie de galbeni pot să mi-l alipesc… Simon!

— Sunt aici, monseniore.

— Simon, zise Valois, nu vom pleca astă noapte!

Marguerite pătrunsese în temniţa pe care lumina roşiatică a torţei, lăsată în galerie, o învăluia ca într-o pânză aurie, fâlfâitoare şi nelămurită.

În colţul cel mai adânc al locuinţei aceleia mizerabile, ea o zări pe Myrtille.

O privi o clipă cu nesaţ, tăcută, palpitând de o emoţie pe care căuta s-o stăpânească, şi, în fundul sufletului său, ea şopti:

— Fiica mea!

Cu ochii măriţi de spaimă, Myrtille privea şi ea spre necunoscută…

Dacă aţi văzut vreodată o păsărică prinsă în lanţ, tocmai în momentul când – fericită, beată de libertate.

— Ea destăinuia cerului, pădurii, râului, nemărginita fericire de a fi liberă şi de a iubi… Dacă aţi văzut-o tremurând, cu inima bătândă, cu ochişorii plini de spaimă, ghemuită cât poate mai departe şi părând că-ntreabă: de ce

sunt fiinţe aşa de rele sub lumina soarelui care străluceşte pentru toţi?

— Veţi avea o idee de ţinuta şi de gândurile Myrtillei!

Regina se gândea:

— Ce frumoasă e! Tot aşa de frumoasă cum eram şi eu la vârsta ei, dar cu mai multă nevinovăţie în priviri! Sărmana copilă!

Poate că în inima Margueritei se năştea gelozia ascunsă împotriva acelei frumuseţi, care o mira. Ea clătină din cap şi, voind parcă să se îndemne spre milă, zise tare, cu voce atât de armonioasă şi milostivă încât pe Myrtille o podidiră lacrimile.

— Sărmana copilă! Cum tremuri! Nu-ţi fie frică de mine, copila mea!

În minutul acela, cu pasul nehotărât încă, fata înaintă spre femeia care-i aducea o rază de mângâiere.

Marguerite tremura… Asta era copila pe care o ceruse atât de des lui Marigny! Oh! De câte ori plânsese, gândindu-se la dânsa! De câte ori îşi închipuise, cu spasmuri de îngrijorare, minutul când o va revedea! Şi acel minut sosise. Fiica sa era în faţa ei. Marguerite avu ca un fel de mişcare a braţelor spre fata ei.

În fundul inimii, îi bolborosi un strigăt care i-ar fi fost poate mântuirea!

— Sunt mama ta!

Dar acel strigăt i se stinse pe buze. Braţele, care i se întindeau ca să cuprindă copilul dorit cu atâta înfocare, recăzură.

Şi Marguerite îşi zise iar:

— Ce frumoasă e!

De data asta tresări, căci înţelegerea aceasta o făcea să sufere!

Încă odată, geniul răului triumfa în acel suflet.

— Oh! Doamnă, îngână Myrtille, păreţi aşa de bună şi blândă! Mi-aduceţi veşti de la tatăl meu? Cum o fi plângând

şi s-o fi frământat! Ah! În groaza situaţiei în care mă aflu, gândul acesta, vezi dumneata, îmi face cel mai mult rău!

— Nu cunosc pe tatăl dumitale, zice cu glas înăbuşit Marguerite.

Myrtille aplecă capul şi se trase înapoi.

— Am vrut să te văd, urmă regina, după cum vin să văd pe toate prizonierele, pe care le aduc aici… Am vrut să-ţi aduc o mângâiere.

— Fiţi binecuvântată, doamnă, zise Myrtille, cu glas întunecat.

— Dar… de ce te-au adus la Temple, dragă copilă? Vorbeai de tatăl dumitale… Dar mama dumitale? Şi ea trebuie să plângă?

— N-am mamă, zise Myrtille. Ea a murit a doua zi după naşterea mea. Până azi, vezi dumneata, când mă gândeam la mama mea, eram mâhnită că n-o cunoscusem, dar acum văd că e o fericire c-a murit… căci… ce ar fi deznădejdea ei!

Marguerite tresări, şi-şi muşcă buzele cu putere.

— Mă-ntrebaţi, urmă prizoniera, pentru ce sunt aici? Nu ştiu nici eu, doamnă! Nişte oameni au venit la ogrăjoara cu trandafiri… E în vecinătate de Temple şi, pe când priveam spre fortăreaţă, îmi reamintesc că umbra turnului care se lungea până la fereastra mea, mă îngrozea… mi se părea că voia să mă înghită… Dar, alta voiam să vă spun. N-am făcut nici un rău… Tatăl meu se numeşte maestrul Claude Lescot; cumpără şi vinde ţesături, din care se fac în depărtata ţară a flamanzilor, după cum – poate – că ştiţi. Vreau să vă spun… mă lăsase să stau cu Gillonne, la grădiniţa cu trandafiri, unde, de ani întregi, trăiam foarte fericită, neavând altă grijă decât să mă rog pentru sănătatea tatălui în serile când vânturile şi ploile şuierau în jurul locuinţei… Ce rău aş fi putut face?

— Se zice că eşti vrăjitoare, zise Marguerite, încercând să-şi dreagă glasul.

— Cum aş fi vrăjitoare, zise cu blândeţe Myrtille, când m-am împărtăşit la Paşte, după cum poate mărturisi preotul

de la capela Saint-Nicolas?

Şi Myrtille începu iar să plângă. Era atât de palidă, atât de tristă, atât de frumoasă, încât şi cei mai nepăsători oameni ar fi fost înduioşaţi văzând atâta graţie şi nevinovată frumuseţe pătimind în acel loc groaznic.

Marguerite simţea că i se rupe inima. În ea se închegă ca o scânteie de dragoste de mamă. Gândurile perverse, pasiunile grozave, ideile sângeroase se împrăştiară ca nişte păsări de noapte, din găurile nesănătoase în care, din întâmplare, pătrunde o rază de lumină. Sânul ei zvâcni, gâtul i se sugrumă… Făcu grăbită doi paşi, prinse fata în braţe şi o strânse cu putere…

— Nu mai plânge! Gemu ea. Nu mai plânge, copilo! Pot mult… Pot să te smulg de la moarte! Pot – chiar în clipa asta – să te scot din locul acesta groaznic!

Înmărmurită, ameţită, Myrtille îi asculta cuvintele şi credea că visează…

În inima ei, de o desăvârşită curăţenie, întrevedea libertatea, viaţa, fericirea… Ea îşi împreună mâinile şi îngână:

— O! Bunul meu părinte, nu vei mai plânge! O! Scumpul meu Buridan nu vei muri… de moartea Myrtillei!

Marguerite de Bourgogne se desprinse încet din părintească îmbrăţişare în care înlănţuise pe fiica sa. Apoi se trase încet îndărăt. Şi cum Myrtille îşi ridică spre dânsa privirea-i nevinovată şi curată, o văzu grozav de palidă.

— Doamnă, zise ea cu vioiciune, ce aveţi? Oh! Sunteţi suferindă?

— Nu! Nu! Bolborosi Marguerite. Linişteşte-te. Iată, vorbeşte-mi mai bine de fericirea acelora pe care ai să-i vezi! Tatăl dumitale… bunul dumitale tată… Şi, apoi… cum ai zis?

— Buridan… Jean Buridan! Şopti Myrtille, cu un surâs de nemărginită dragoste.

Marguerite înăbuşi mugetul care i se suia la buze. Şi, pe când, ca după o linişte trecătoare, vijelia,

înspăimântătoarea vijelie a pasiunilor, se dezlănţuia, urla în inima ei… buzele-i zâmbiră! Şi zise cu blândeţe:

— E fratele dumitale, poate? Nu? Atunci un prieten, fără îndoială?

— Logodnicul meu! Oftă Myrtille.

— Logodnicul dumitale? Întrebă Marguerite cu un surâs răutăcios. Şi, te iubeşte? Îl iubeşti?

— Cred că, dacă ar muri Buridan, aş muri şi eu, doamnă! Şi sunt sigură că, dacă mi s-ar întâmpla vreo nenorocire, ar veni să moară şi el, acolo unde aş fi eu!

— Da, da! Bombăni repede regina. Pricep! Ei bine… ei bine… linişteşte-te copilo! E cu neputinţă ca amorul lui Buridan să nu te scape! Mai aşteaptă câteva ore, încă… mă duc să mă ocup de fericirea dumitale.

Vorbind astfel, ea se dădu încet înapoi… intră în galerie… împinse uşa… şi, când închise, cum temnicerul plecase cu Valois, mâna ei… mâna ei albă, delicată şi nervoasă… mâna ei de mamă apăsă pe zăvorul enorm, botniţă de fier pentru gura temniţei.

Privi în jurul ei, ca şi cum ar fi fost gata să săvârşească irevocabila crimă pentru care nu e cu putinţă nici o iertare.

Un minut ea şovăi.

Împinse zăvorul…

Zăvorul scârţâi…

Temniţa hohoti de plâns…

Şi mama Myrtillei, închizându-şi copila, încet, cutremurându-se, gârbovită, se furişă de-a lungul galeriei şi se înapoie sub lumina stelelor…

Valois era acolo.

Văzând-o apărând singură, se înfioră. Dar nu avu vreme să întrebe: ce însemna asta? Bine sau rău? Marguerite se apropie de el.

— Conte, zise ea, cu glasul încă tulburat, nu iau cu mine pe prizonieră. În loc să-ţi fiu inamică, devin aliata ta. Ascultă-mă bine, urmează-mi ordinele, şi poate că niciodată n-ai fost atât de aproape de puterea pe care o urmăreşti…

Valois se aplecă. Dar se gândea: „Tigroaica mă ia cu binele! Să fie, oare, prea târziu ca să mă pot apăra?”

— Astă seară, la miezul nopţii, vei încredinţa pe prizonieră oamenilor mei care vor veni s-o ducă într-un loc sigur. Din parte-mi, nimeni pe lume n-o să ştie că vrăjitoarea nu mai e la Temple. Şi cum regele n-o cunoaşte, îţi e lesne… ascultă! Îţi e lesne s-o înlocuieşti cu vreo fată care să fie interogată şi torturată, apoi spânzurată sau arsă, ca şi cum ar fi Myrtille… Ne-am înţeles, Valois!

— Da, Maiestate!

— Răspunse contele.

— Cu condiţia asta, cum s-o sfârşi procesul pe care o să-l începi, îţi voi da scrisoarea… ştii! Scrisoarea cea frumoasă, de dragoste, care, mâine, te trimitea la Montfaucon, dacă i-o dădeam astă seară regelui!

Cu această ultimă ameninţare, regina se îndepărtă.

— Du-te, mugi contele, piei, vipero! N-am să am nevoie să te zdrobesc ca să-ţi scot dintele otrăvit cu care cauţi să mă înspăimânţi! Acel Buridan… da! El poate, cu o lovitură straşnică de spadă, să mă scape de Marigny… Şi atunci Marguerite, între noi doi! Atunci, Marguerite, o să fie rândul tău să tremuri! Căci, te-am pândit, Marguerite! Am sondat fluviul în care îngropi sângeroasele-ţi secrete! Am întrebat stafiile care fac alaiul tristei sale Maiestăţi! Şi, mi-au răspuns: „Caută la turnul Nesle!”

Regina se înapoiase la trăsura ei, lângă care aştepta Enguerrand de Marigny. Nu se mişcase din loc. Stătuse ţeapăn, cu ochii ţintă la podişca închisorii.

Când văzu că Myrtille nu venea cu regina, mâinile începură să-i tremure. Şi când Marguerite i se alătură, el o cercetă cu o figură atât de întunecată, încât ea se cutremură.

— Nu se dă bătut! Zise ea, repede. Cu nimic n-am izbutit. Nici rugăciuni, nici ameninţări! Marigny, trebuie să căutăm un alt mijloc, ca s-o putem scăpa!

— Ai văzut-o?

— Întrebă nerăbdător primul ministru.
— Da, am văzut-o!
— Ce face? Ce zice? Oh! Cât o fi plângând! V-a vorbit de mine?
— Nu plânge, Marigny! Nu mi-a spus nici o vorbă de tatăl său…
— Nici o vorbă? Cum? Nici o vorbă pentru mine!
— Nu, Marigny! Nici o vorbă. Şi e natural, deoarece nu e preocupată decât de acela pe care-l iubeşte! Căci, ea iubeşte… Mi-a spus-o… Nu mi-a vorbit decât de amorul ei pentru acel Jean Buridan…
Marigny se îndreptă, furios. Faţa lui, îndurerată până atunci, luă o expresie de furie, şi de ură sălbatică.
— Ah! Strigă el, îl iubeşte! Chiar după cele ce i-am spus! Chiar în fundul închisorii. Nici o vorbă pentru tatăl ei! Buridan… şi numai Buridan! Ei bine, de-ar trebui să mor şi eu de durere, văzând-o murind, tot mai dulce mi-ar părea decât să primesc infamia acestei iubiri!
— Aşadar… Marigny?
— Aşadar? Să moară dar!
Capitolul XV Răzbunarea lui Bigorne.
A doua seară, după întâmplările de mai sus, patru oameni ieşeau din Paris în clipa când porţile urmau să se închidă. La două sute de paşi de poarta Saint-Denis sau poarta Pictorilor, prin care trecură de ziduri şi şanţuri, se aflau câteva cocioabe dărăpănate chiar în marginea câmpului, în zarea căruia ondulau înălţimile Montfauconului, încumetate de silueta uriaşă a spânzurătorii celei noi.
La uşa uneia dintre cocioabe era atârnat un şomoiog de frunze, iar deasupra lui, era bătută o scândură pe care un pictor nepriceput încercase să zugrăvească un butoi cu vana deschisă, prin care vinul curgea gârlă.
Oricât de modestă ar fi fost acea concepţie, trebuie să recunoaştem că geniul necunoscut nu izbutise să redea decât o foarte nelămurită idee despre ceea ce voise să reprezinte. Din fericire, cu litere mari, neîndemânatec

scrise, se citeau pe partea scândurii, care reprezenta cerul, aceste cuvinte, care dădeau explicaţia rebusului: „La polobocul care curge!”

Era lung, dar expresiv, şi chiar nu era lipsit de un oarecare realism elegant.

Deci, cei patru oameni se îndreptară spre „Polobocul care curge”. Unul dintre ei ducea un coşcogeamite coş, bine încărcat.

— În numele Basochei triumfătoare, bine am făcut că am luat de ale mâncării, strigă unul dintre oameni. Căci e sigur că Buridan vrea să ne lase să murim de foame în cârciuma asta blestemată, la care ne târâie de două zile.

— De foame şi de sete, adăugă tovarăşul său, o sete cum nu ne-a mai fost dat în Galilée, unde, cu toate astea, viaţa nu-i ursită decât… ca să-ţi fie sete!

Aceştia doi, erau Riquet Haudryot şi Guillaume Bourrasque.

— Răbdare, bunii mei prieteni, zise cel de-al treilea. Încă o seară de veghe şi alta mâine seară, şi isprăvim. Isprăvim, adăugă el în gând. Va fi oare într-adevăr un sfârşit?

Acesta era Buridan.

— Uf! Bombăni al patrulea, punând coşul pe o masă a sărăcăcioasei cârciumi. Dacă n-aş nădăjdui să mai beau şi să mai mănânc din coşul ăsta… zău, că ar fi fost o sarcină, pe care – din nebăgare de seamă – aş fi lăsat-o să cadă pe când treceam peste podişcă.

Acesta era Lancelot Bigorne.

Stăpânul acelei cârciumi pustii, pe unde treceau din când în când, în câte-o duminică, câţiva parizieni, să bea sub umbrarele-i sărăcăcioase o băutură proastă, jucând popice (şi pentru acei pe care îi interesează acel joc, putem adăuga că bilele erau încercuite cu fier), aşadar, acest patron îşi aştepta musafirii în pragul uşii, cu căciula în mână.

Buridan îi zise:

— Ţine ca şi ieri, un galben nou-nouţ. Şi, ca şi ieri, nu-ţi vom cere nici mâncare, nici de băutură. Dar… întocmai ca

ieri vei şterge putina de-aici… te vei culca, şi… ne vei lăsa să facem ce voim! M-ai înţeles?

Cârciumarul făcu o plecăciune respectuoasă, înşfăcă galbenul cu un aer de bucurie şi se grăbi să asculte de poruncă, nu înainte de a fi înlocuit torţa fumegândă, care lumina cât se poate de prost colţul acela, unde trei mese şi câteva scaune ocupau toată lărgimea.

Riquet Haudryot începuse să desfacă mâncărurile: pulpă de căprioară coaptă la tavă, o gâscă la frigare, o şunculiţă, un şir de cârnaţi prăjiţi şi – în fine, un burduf, dintr-o coşcogeamite burtă, plin cu vin de Epernay.

— Cu astfel de muniţii, zise el, puţin ne pasă de orice surprindere, ori… para-surprindere! Chiar de-ar vrea să ne atace şi… douăzeci de miliţieni cu steagurile desfăşurate şi pe care stau blazoanele sfântului Gheorghe…

— Zbieri ca un învăţăcel de la Sorbona! Se răsti Guillaume Bourrasque. Pe paharul meu, iată pe Jean Buridan, bacalaureat, căruia îi voi cere să-şi scrie teza cu acest surprinzător subiect: „Licitum est occidere loquacem guia nuns est bibendum”… „e îngăduit să omori palavragiul care nu te lasă să bei!” Oh! Jean Buridan, bacalaureat îndrăcit, m-auzi tu, ori nu m-auzi?

— Aud şi o probez! Îl încuviinţă Buridan, care se apucase să umple paharele.

Cei trei prieteni se aşezară la masă şi atacară laolaltă proviziile frumos orânduite.

De strajă la uşă, Lancelot Bigorne, primea şi el, bineînţeles, cu ce să-şi lumineze vederea şi ideile. În curând, în cocioabă nu se mai auziră decât sunetul glasurilor, râsul lor clocotitor, ciocnitul paharelor, apoi o tăcere relativă se stabili: Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot jucau table…

Sunetul ascuţit al unui clopot vesti unsprezece ceasuri.

În clipa aceea, Buridan întinse mâna pe masă şi grăi:

— A sosit ceasul, tovarăşi!

Guillaume Bourrasque făcu să dispară zarurile şi cornetul şi trase spada enormă, care îi atârna de-a lungul trupului. Riquet Haudryot făcu la fel. Regele Basochei şi împăratul Galiléei deveniră serioşi.

— Ordinele tale? Întrebară amândoi.

— Aceleaşi, ca ieri. Mă duc să aştept lângă Poarta Pictorilor. Omul va veni sau nu va veni. Dacă nu vine, vom aştepta aici să se facă ziuă şi ne vom întoarce în Paris, ca şi azi dimineaţă. Rămâne cazul al doilea.

— Vorbeşti mai bine decât un doctor în ştiinţele logicii!

— Te cred… căci n-am învăţat niciodată logica. Deci, cazul al doilea: omul vine. Şi atunci una două: vine sau singur, sau întovărăşit. Dacă vine singur, nu mişcaţi. Dacă vine întovărăşit, la strigătul: „Basoche şi Galilée”, vă repeziţi asupra stingheritorilor şi mă lăsaţi pe mine să mă răfuiesc cu omul meu.

— Fir-ar al naibii! De când lumea n-a fost cursă mai bine întinsă!

— Ajutor, Galilée! Mă frige spada!

— Adio, dar, tovarăşi, zise Buridan, ieşind şi câtă vreme nu mă veţi auzi strigând, staţi liniştiţi, ca sfinţii de la poarta centrală de la Notre-Dame! Şi tu, adăugă el, trecând pe lângă Bigorne, treci la postul tău!

Buridan se apropie de zidurile Parisului şi se duse să se adăpostească lângă poartă, dosindu-se sub umbra unul stejar cu ramurile joase. Ajuns acolo, nu mai mişcă… Vremea trecea. Miezul nopţii, sună. Tânărul tremura de nerăbdare şi scrâşnea înjurături înăbuşite.

În sfârşit, tresări de bucurie.

În minutul când, disperând că va mai da cu ochii de cel pe care-l aştepta, era cât pe ce să se înapoieze la cârciumă, lanţurile podişcii huruiră. În întuneric se auziră scârţâituri ascuţite şi puntea începu să se lase în jos.

— El e!

— Gemu Buridan, ale cărui priviri parcă ardeau.

Într-adevăr, pentru cine altul decât pentru un boier de neam, ca Charles de Valois, s-ar fi lăsat puntea?

După câteva minute se zăriră trei cavaleri, care înaintau cu grijă.

Buridan ieşi din umbră şi se îndreptă spre ei.

— Cine e? Întrebă o voce bănuitoare.

— Jean Buridan.

— Ah! Ah! Dumneata eşti, maestre?

— Da! Şi n-am nevoie să vă întreb cum vă numiţi, ca să vă recunosc, monseniore! Răspunse Buridan, cu un accent care tremura ciudat.

— Vorbeşte, ce ai să-mi propui? Zise Valois.

— Nu aici, monseniore. Poarta e prea aproape. Şi, o poartă are urechi… şi ochi! Vede şi aude lucrurile care trebuiesc să rămână secrete. Păziţi-vă de porţi, monseniore, de-ar fi chiar aceea a mormântului!

În vremea asta, Buridan se îndreptă spre cocioabe.

După o scurtă şovăială, cavalerii îl urmară şi când îl văzură că se opreşte, descălecară.

— Monseniore, zise Buridan. Aţi făcut rău că aţi venit însoţit. Vreţi să rugaţi pe gentilomii care vă escortează să se retragă?

— Sunt prietenii mei şi-mi cunosc afacerile. Vorbeşte fără teamă.

— Monseniore nu vreau să vă vorbesc decât… între patru ochi. Slobozi sunt aceşti gentilomi să cunoască afacerile dumneavoastră, dar nu e un motiv să li le spun pe ale mele…

— În cazul acesta mă voi retrage, fără a vă asculta! Zise Valois privind bănuitor în preajmă.

— Nu, monseniore, se împotrivi Buridan, cu vocea înăbuşită. E prea târziu. Veţi auzi ce am de spus şi veţi auzi singur. Dacă prietenii dumneavoastră nu vor să se retragă, mă voi vedea nevoit să-i atac.

— Obraznicule! Ameninţară cei doi inşi, care-l însoţeau pe conte. Cum îndrăzneşti să vorbeşti?

Şi se repeziră spre tânăr scoţându-şi săbiile.

— Basoche şi Galilée! Urlă Buridan care, în clipa aceea, se azvârli asupra lui Valois şi-l cuprinse în braţele lui nervoase.

Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot, cu săbiile scoase din teacă, se repeziră afară din cocioabă.

Lancelot Bigorne dispăruse.

— Nu sunt decât doi! Zbieră Guillaume. Dă-te la o parte Riquet, să-i iau în frigare!

— Şi eu, vreau să-i curăţ, să-mi bat joc de ei! Dă-te la o parte!

— Urlă Riquet.

Regele şi împăratul împingându-se, dând năvală, înjurând de toţi sfinţii şi de toţi dracii, mormăind, croncănind şi părând că petrec grozav, se găsiră fiecare în gardă în faţa unui adversar şi atacară cu o furie care nu înlătura metoda. Cu mâna stângă ţineau pumnalul.

— Nişte junghere ţepene şi ascuţite – şi-n dreapta spadele. Aproape un minut, tăcerea nu fu întreruptă decât de un zăngănit înfiorător şi întunericul fu punctat de licăriri de oţel.

— Ţin-te bine, domnule! Te omor! Zbieră Bourrasque.

— Bagă de seamă, gentilome… că-ţi scot maţele! Urla Haudryot.

Cei doi tovarăşi ai lui Valois, ţepeni, cu spada-n mână, cu braţele stângi apărate de mantia înfăşurată pe ele, se apărau, atacau, parau, răspundeau, fără nici un cuvânt…

— Pe sfinţii Paul şi Petre şi Maica Domnului, sunteţi morţi! Nu vă spusesem eu!

Guillaume îşi străpunsese – cel dintâi – adversarul care se rostogolise, fără mişcare.

Aproape în acelaşi timp, acel al lui Riquet căzu, cu un geamăt surd.

— Îmi pare rău, zise Riquet, dar de mult aveam poftă să măcelăresc un gentilom! Nu vă spusesem eu!

— Evohe! Urlară atunci cei doi tovarăşi. Nunc est bibendum! 3

Vârându-şi spadele în teacă, se luară de braţ şi se înapoiară în cocioabă.

Umplură paharele cu vin, scoaseră cornetul şi zarurile, şi, după câteva minute, i-ai fi putut auzi discutând:

— Iată! Un patru şi un cinci! Riquet, joc punga gentilomului meu!

— Dă zarurile! Contra pungii gentilomului meu! Vom socoti pe urmă… Iacă: doi, şase!

Cititori, aţi face rău să judecaţi pe aceşti doi oameni după moravurilor noastre. Bourrasque şi Haudryot, nu erau nici mai crunţi, nici mai nesimţitori, decât cei mai buni dintre cei care formau mediul în care se învârteau. Timpul lor nu era crunt, dar nebănuitor de acel simţ care s-a dezvoltat, cu încetul, în omenire: respectul vieţii omeneşti! Simţ care de abia azi se trezeşte… simţ atrofiat la mulţi moderni, simţ căruia îi vor trebui secole încă, ca să ajungă la forţa morală a celorlalte sentimente. În evul mediu, priveai moartea fără de emoţii, ucideai, erai omorât… viaţa n-avea valoare… Pentru ce? Istoricii au îngrămădit motivele. Au zis: barbarie, civilizaţie incompletă, ignoranţă, moravuri sălbatice, şi alte lucruri. La atâtea judecăţi de preţ putem adăuga pe a noastră, şi iat-o: În acele vremuri, nu mureai. Vrem să zicem: nu credeai în moarte. În credinţa adâncă şi absolută a tuturor, moartea era numai o schimbare de stare: trecerea de la o viaţă la alta. Esenţialul era: să fii în regulă cu păzitorul care veghea la uşa mormântului – Dumnezeu! Odată ce erai spovedit, nu era mai greu să mori, decât te-ai fi dus de la Paris la Montmartre.

Era… o simplă călătorie. Trebuia să ai doar preţul călătoriei, şi sfânta grijanie se numeşte şi acum: paşaportul… Azi e altceva: ne temem grozav de moarte, adică de concluzia definitivă a romanului vieţii; credem în cuvântul: „sfârşit”! Este dar cu cale să ţinem seamă de viaţa asta pentru că n-o „să mai fie”… mai târziu, pentru că nu-şi are „urmare în numărul viitor” şi, pentru că fiecare ţine la viaţă, nu e mai puţin cuminte să presupunem, că şi alţii ţin

tot atât cât noi şi asta se cheamă „respectul vieţii omeneşti”!

Avem cu atât mai mult, dreptul să tipărim aceste consideraţii, pentru că recunoaştem dreptul cititorului de a trece peste ele, şi astfel, iată-ne porniţi pe urmele lui Buridan, care îl ducea pe Valois cu dânsul.

După ce sărise asupra contelui, îl apucase vânjos în braţe şi îl strânse atât de vârtos încât îi paralizase orice mişcare. Valois trăsese spada ca să-l lovească pe la spate. Buridan i-o smulse din mână şi-i îndreptase vârful spre pieptul adversarului său, poruncindu-i cu tonul acela rece, grozav, care te face să pricepi că nu e de glumit:

— Mergi înainte, domnule… sau te ucid!

În momentul acela Valois zărise pe cei doi tovarăşi ai săi căzând.

Se gândi că orice împotrivire era zadarnică. Dând din umeri cu dispreţ, el mormăi:

— Văd că sunt în mâini de bandiţi…

— Nu, domnule, zise Buridan, liniştit.

— Am căzut într-o cursă.

— Asta-i adevărat. Cursa, e o vorbă adevărată. Se întrebuinţează pentru fiarele care se pretind în laţ.

— Vrei punga mea? Spune!

— Nu, monseniore.

— Ce vrei atunci, Buridan îndrăcit?

— O să vezi, Valois! Mergi înainte!

— Unde? Strigă contele.

— Acolo, sus! Zise Buridan, întinzând braţul.

Valois urmă cu ochii direcţia acelui braţ. Şi se înverzi. Atunci o sudoare îngheţată îi scăldă tot trupul, căci ceea ce vedea păzind acolo sus, adică în vârful dealului, pe fundul cerului presărat cu pulbere de stele era monstruoasa spânzurătoare, era pânza de păianjen întinsă de Marigny pe înălţimile Montfauconului!

Buridan îl apucase de braţ şi-l târa mojiceşte.

După o cale destul de lungă, printre mărăcinii de pe coastă, ajunseră la picioarele întinsei temelii care susţinea cele şaisprezece furci.

Valois aruncă o privire înspăimântată asupra groaznicului monument. Şi ceea ce zări atunci, îi schimbă spaima într-o groază care-i întunecă gândirea… Sus, călare pe cea dintâi bârnă de furcă, sta cineva care mişca laţul… fiinţă ciudată, pierdută în încurcătura uriaşului eşafodaj de moarte, se mişca de colo până colo şi săvârşea nu se ştie ce stranie pregătire, cântând cu un fel de mârâială aspră, batjocoritoare, întretăiată de chicote de râs:

Hei Mărină!

Mădălină, Tric şi troc, cu laţu-n gât, Hei şi hei, Una! Două! Trei!

Trage-i laba, voiniceşte, Ticălos, spânzurat bălăbăneşte.

Trageţi, trage, tra…

— Gata? Strigă Buridan.

Nu se ştie când s-ar fi curmat cântecul vesel, cu înţeles groaznic al fantasticului lucrător care călărea bârna spânzurătorii, pierdut în noapte, dacă Buridan nu l-ar fi întrerupt cu atâta asprime.

— Acum! Strigă necunoscutul, oftând mulţumit! Gata! Hi şi hei!

Şi dându-şi drumul cu o mlădiere de maimuţă, de-a lungul lanţului, căzu în picioare şi se apropie cu pas zglobiu, pufnind mereu de râs şi închinându-se până la pământ, cu un salut exagerat.

— Vocea asta… şopti Valois – ai cărui dinţi clănţăneau groaznic. Omul acesta…

— E gata, domnule! Şi încă… cu grijă! Laţul monseniorului e gata…

— Bine! Se încruntă Buridan. Stai aici şi… să nu te mişti, Lancelot Bigorne.

— Lancelot Bigorne?

— Urlă Valois, cu un sughiţ de spaimă nebună.

— Altădată spânzurat... în noaptea asta spânzurător! Ce onoare, monseniore! Hi şi Hei! Tric şi Troc, cu laţu-n gât...

— Taci odată, banditule! Monseniore, iertaţi-l. Bucuria de a şti că o să vă spânzure îl face prea obraznic.

— Cu laţu' în gât!

— Pufni Bigorne. Cine o să-l tragă pe monseniorul de nobilele-i picioare? Hi şi Hei! La...

— Ah! Măgarul dracului, sfârşeşte-ţi flecăria... sau te trimit de aici şi nu vei mai vedea nimic...

— Doamne-Dumnezeule! Să nu văd pe monsenior acolo unde voia el să mă vadă! Iacă, tac! Mai bine îmi smulg limba din gură! Am amuţit!

— Monseniore conte, urmă Buridan, trebuie să vă cer şi eu iertare. V-am scris, căci ştiu să scriu, fiind bacalaureat. V-am scris, căci doream foarte mult să vă vorbesc de celălalt senior, Enguerrand de Marigny, inventatorul şi constructorul acestei splendide maşini de ucis lumea... V-am minţit, monseniore! Nu voiam să vă vorbesc de Marigny...

— Atunci, ce voiai? Vorbeşte repede, maestre!

— Zise cu asprime Valois, care-şi venise în fire.

— Oh! Avem vreme... Voiam să vă spânzur. Atât numai...

Din colţul unde era Bigorne se auzi un mârâit vesel.

— Fie, zise Valois, cu un dispreţ aparent, cu atât mai îndrăzneţ, cu cât frica îi strângea minţile. Spânzuraţi-mă dar, şi să se sfârşească odată! Dar ascultă. Aceasta te va costa mai scump decât crezi.

— Nu-mi pasă! Viaţă pentru viaţă, mi-e egal să mor după ce vă voi lăsa acolo, sus, cu o cravată frumoasă în jurul grumazului.

— Cât... despre frumoasă, răspund eu! Scrâşni Bigorne. O frânghie nouă, pe care am cumpărat-o singur, cu bani număraţi de la maestrul Papelard, frânghierul din strada Vieille-Barbette, şi am uns-o cum nici Capeluche, zgârcitul ăla n-a uns, de când e el, o frânghie de spânzurat... pentru că fură banii, care-i sunt daţi ca să cumpere seu...

— Aşadar, monseniore, urmă Buridan, dacă aveţi vreo ultimă voinţă, încredinţaţi-mi-o, şi, pe cuvântul meu de bacalaureat, o voi executa. Dacă aveţi vreo rugăciune de făcut, fie lui Dumnezeu, fie Maicii Domnului, fie vreunui Sfânt, faceţi-o fără grabă, căci vă voi îngădui două-trei minute pentru acest lucru important…

Valois se simţi pierdut. Îşi lăsă capul în piept, oftă, şi, cu vocea deja slăbită de spaima apropiatei sale agonii, gemu:

— N-am nici o voinţă de exprimat. Şi cât despre sufletul meu… e în regulă.

— Cu atât mai bine, onorate senior, cu atât mai bine… Spânzură-l dar, Lancelot, şi fă lucru curat, că… de nu, îţi rup urechile!

Atunci, contele făcu o mişcare repede, nu cu speranţă să fugă, căci era legat strâns, şi deja Bigorne îi lega mâinile la spate, ci cu nădejdea să fie ucis mai repede, dintr-o lovitură de pumnal.

Buridan se mulţumi – însă – să-l ţină, pe când Bigorne îi lega picioarele.

— Înainte! Strigă Lancelot şi începu să-l târâie spre rampa care suia spre zidărie.

Cânta nebuneşte. Şi cum cântecul se împrăştia în beznă, s-ar fi zis că spânzurătoarea se însufleţise şi cânta:

Hei şi hei.
Una, două, trei!
Limba-i spânzură de-o şchioapă.
Ochiu-n cearcăne se-ngroapă.
Hei, Mărină.
Mădălină!

Buridan îi urma. Era posomorât. Năduşeala îi curgea şiroaie pe frunte. Inima-i zvâcnea. Şi se gândea: „Îi va fi destul de frică acestui om?”

Ajuns pe platformă, Lancelot împinse pe contele de Valois sub o coardă, care atârna de capătul unei bârne. Apoi, îi vârî gâtul în laţ. Buridan privea, cu braţele încrucişate, gânditor şi tremurând. Şi totul se petrecea în adâncul nopţii

nelămurite, luminată doar de stelele care străluceau în afunduri. Departe, foarte departe, se auzea gălăgia făcută de Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot care se certau, căci căutau să se-nşele unul pe altul la joc… iar mai departe, în Paris, sunetul grav al câte unui clopot de mânăstire, care chema pe călugări la rugăciunile de utrenie.

Buridan, cu ochii lacomi, ţintiţi, asupra chipului comandantului pe care căuta să surprindă spaima care nădăjduia Buridan făcu un semn lui Lancelot.

Acesta trase de frânghia, care se întinse, căci pretindea să spânzure victima ridicând-o şi nu lăsând-o să cadă, operaţie care cerea două, trei ajutoare.

Valois începu să simtă încercuirea înăbuşitoare împrejurul grumazului.

Închise ochii.

Buridan făcu încă un semn.

— Monseniore, zise de odată Lancelot, încetând de a trage de frânghie, vă aduceţi aminte de Dijon? Nu vă întreb dacă vă reamintiţi de a-mi fi făgăduit graţierea de la Châtelet! De a mă fi făcut să străbat tot Parisul cu o făclie în mână… de a mă fi condus până aici… de a-mi fi arătat moartea, atât de aproape, încât, de atunci, o văd şi în vis, în toate nopţile şi o văd şi deştept. O văd bând din paharul din care beau… Mă urmăreşte pretutindeni! Nu! Nu vă întreb aceasta! Hi şi hei, Monseniore! Vă vorbesc de Dijon!

Contele se cutremură, şi se clătină.

— Pe dumnezeul meu, pe sfântul Barnabé şi pe sfintele lui plăgi! Urmă Bigorne, îmi amintesc bine şi vreau să vă reamintiţi şi dumneavoastră… Călătoria aceea lungă vă va fi mai plăcută în tovărăşia duhurilor Annei de Dramans şi a micului Jean!

— Oh! Crima mea! Izbucni contele înnebunit, adevărata mea crimă!

— Da. Văd că începeţi să vă dumiriţi, monseniore. Doamna de Dramans a fost înjunghiată, aibă-i Domnul sufletul în

sfânta lui pază, căci desigur nu era pregătită de moarte fiindcă de-abia ieşise din braţele dumitale. Şi pe micul Jean… ştii ce au făcut cu el?

Valois oftă adânc.

— Da, micul Jean, fiul dumitale! Fiul monseniorului conte de Valois! Ce au făcut cu el? Frumos copil, pe legea mea! Ce drăguţ zâmbet, ce ochi mari, şireţi… Ah! Cum mai plângea mititelul, pe când îl duceam spre fluviu, cu apele încete şi verzi!

— Destul! Gemu contele. Oh! Destul! Iertare! Bigorne… taci!

— Plângea! O chema pe maică-sa, pe mama lui! Înjunghiată, cu pumnalul în ea ca o căprioară urmărită! El chema pe tatăl său! Da, monseniore conte… chema pe tatăl său, te chema pe dumneata.

Hohote de plâns izbucniră pe buzele lui Valois. El mormăi, câteva vorbe nelămurite, pe care Buridan, aplecat spre el, le prinse, cu lăcomie şi le înţelese…

— Ah! Mizerabilul, îmi smulge inima în ceasul morţii. Îmi deşteaptă fantasmele nopţilor mele! Crima, adevărata crimă a vieţii mele! Copilul… fiul meu… oh! Îl văd! Vine la mine, cu braţele întinse. Îndepărtaţi-l! Lasă-mă Jean! Lasă-l să moară în pace pe cel care ţi-a fost tată!

— Aşadar… vă căiţi că v-aţi ucis copilul? Gemu Buridan.

— Da! Oh, da! Abia îngăimă contele, în clipa când orice energie vitală se sfârşea în el.

— Şi dacă v-aş ierta?

— Să mă ierţi? Urlă Valois, ridicându-şi capul învineţit.

— Da! Dacă v-aş lăsa să trăiţi ca să vă pocăiţi, ca să ispăşiţi! Spuneţi! Mi-aţi da răsplata pe care v-aş cere-o?

La vorba de răsplată, speranţa se strecură iarăşi în inima contelui.

— Cere! Zise el. Nu te teme… cere-mi orice! Sunt foarte bogat!

— Dezleagă-l Bigorne!

Lancelot se aştepta fără îndoială la acest ordin, căci se grăbi să se supună, dar nu fără a mormăi o înjurătură.

— Acum, urmă Buridan, am să vă spun prin ce mijloc, şi cu ce preţ vă las viaţa… Cine comandă la Temple, în lipsa dumitale?

Valois ridică ochii miraţi asupra lui Buridan şi începu să presimtă în acel tânăr un alt gând, decât acela al unei lovituri de îmbogăţire.

— Cine comandă? Zise el. Căpitanul arcaşilor de la Temple.

— Şi acel căpitan s-ar supune unui ordin scris şi semnat de dumneata?

— Orbeşte!

— Oricare ar fi ordinul?

— Chiar dacă în ordin ar sta scris să dea foc fortăreţei… să asalteze Luvrul!

Buridan oftă adânc şi se înfioră de bucurie. El întinse braţul spre cocioaba unde strălucea nelămurit lumina „Polobocului care curge”.

— Vedeţi acea lumină? Zise el. Acolo e o sală şi mese: pe o masă este un pergament şi o călimară. În jurul mesei cei doi viteji ai mei care au ucis pe acoliţii dumitale. Răsplata dumitale, monseniore, iat-o: Vă veţi coborî cu mine, veţi scrie căpitanului arcaşilor de la Temple, ordinul pe care-l voi dicta. Eu mă voi duce să-l pun să execute acest ordin. Şi dumneata vei rămâne prizonierul celor doi tovarăşi ai mei, până când voi veni să vă dau drumul. Primiţi? Primiţi această răscumpărare? Sunteţi hotărât să scrieţi?

— Primesc, zise Valois, scurt. Ce o să trebuiască să scriu?

— Am să v-o spun!

Buridan se apropie de Valois, până se lipi de el.

— Domnule, zise el cu glas înăbuşit, aţi luat cu asalt o locuinţă, care se numeşte grădiniţa cu trandafiri. Aţi ridicat o fată, care n-a făcut mai mult rău decât fiul dumitale Jean care, după ordinul ce l-aţi dat, a fost aruncat în fluviu de Lancelot Bigorne.

Contele avu o tresărire de îngrijorare… remuşcare, sau numai de frică.

— Această fată, urmă Buridan, aţi condus-o la Temple şi aţi azvârlit-o în temniţă. Şi acum, află acest lucru: iubesc pe fata asta, şi e logodnica mea…

Un fior grozav îl scutură pe Valois. O mie de gânduri îi fulgerară prin mintea înfierbântată.

Deznădejdea, ura contra lui Marigny, pasiunea lui pentru Myrtille, gelozia spontană care se dezlănţuia în el contra lui Buridan, toate astea se amestecară şi nu-i lăsară decât senzaţia unei mirări îndurerate…

— O iubesc, zise Buridan, după ce răsuflă adânc. O iubesc. Şi pentru că ai îndrăznit să pui mâna pe ea, ar trebui să-ţi strivesc capul de pietrele astea… ar trebui să-ţi smulg inima, ar…

Mâinile lui tremurânde şi puternice apucară pe Valois, care se topi de spaimă şi îngână:

— Răscumpărarea! V-am jurat răscumpărarea!

— Da, zise Buridan care se linişti. Şi cum viaţa dumitale este cauţiunea vieţii ei, te iert! Vei trăi! Vino, o să vezi ce trebuie să scrii căpitanului arcaşilor. Dar fii sigur că, dacă nu va executa ordinul, mâine la ora douăsprezece, vei fi mort!

— Îl va executa! Jur pe Dumnezeu şi pe Sfânta Fecioară!

— Bine, vino!

Buridan apucă pe Valois de braţ şi-l târî. Lancelot Bigorne îi urma cu pumnalul în mână, gata să-l înjunghie pe prizonier, dacă făcea vreo mişcare. Ajunseră astfel între cocioabe şi intrară în sala cârciumii.

— Guillaume, zise Buridan, şi tu Riquet, iată omul. Ce trebuie să faci cu el dacă mâine la douăsprezece punct nu m-am întors ca să-i dau drumul?

— Pe paharul meu! Ticălosul va fi omorât, spintecat şi cu maţele expuse în bătaia vântului!

— Neţinând seama că va fi jupuit, şi că din pieile lui, vei face o faţă, ca să înlocuiesc pe cea de porc, care acoperă

scăunelul meu, pentru că începe să se roadă…

— Stai jos, monseniore, zise Buridan, şi scrie!

Valois se supuse. Buridan dictă:

— Din ordinul regelui, eu, Charles de Valois, poruncesc şi ordon, sub pedeapsă de sfâşiere, căpitanului arcaşilor, să execute îndată conţinutul prezentului ordin şi anume: „Zisul căpitan al arcaşilor va da drumul – pe dată – fetei numită Myrtille, deţinută sub învinuirea de vrăjitorie, acuzaţie recunoscută falsă şi greşită. Numita fată va fi încredinţată purtătorului prezentului ordin, însărcinat să-i asigure îndeplinirea”.

Contele scrise. Apoi semnă. Apoi întinse pergamentul lui Buridan, care-l apucă tremurând. Contele se sculă şi adăugă:

— Am primit răscumpărarea, înainte de a o cunoaşte? Am consimţit să scriu înainte de a şti ce ordin ai să dictezi?

— O recunosc! Zise Buridan cu o îngrijorare nedesluşită.

— Aşadar… viaţa mi-e cruţată?

— Desigur…

— Ei bine, acum ascultă ce am să spun: căpitanul arcaşilor va executa ordinul scris, pe care-l va primi de la mine, de-ar fi să elibereze pe toţi prizonierii din Temple şi sunt unii învinovăţiţi de înaltă trădare. Dar pentru acest ordin…

— Ei bine! Mugi Buridan.

— Nu-l va putea executa pentru cuvântul că această fată nu mai e la Temple!

— Blestem pe capul meu!

Buridan se trase înapoi încet, şi se aşează pe o bancă, cu capul în mâini, cu inima zdrobită de durere.

— Cuvântul unui cavaler, ar trebui să vă convingă! Urmă Valois. Dar vreau să fac şi jurământ… Jur pe Dumnezeul care ne va judeca… Jur, da uite, jur pe micul Jean… pe copilul meu asasinat de mine…

— Grozăvie! Bolborosiră Guillaume şi Riquet îngălbenind.

— Vă jur să spun tot adevărul… mă credeţi?

— Vă cred, zise Buridan, cu vocea înăbuşită.

— Deci, e adevărat că din ordinul regelui am condus la Temple pe acea fată de care vorbeşti. Dar nu e mai puţin adevărat că a venit cineva s-o i-a noaptea trecută şi că am fost nevoit să las s-o ia.

— Unde a fost dusă? Întrebă Buridan cu speranţa încăpăţânată a dragostei.

— Pe Dumnezeul şi pe copilul meu, nu ştiu! Dar am convingerea că n-a fost dusă într-o închisoare…

— Nu într-o închisoare? Îngână Buridan. Dar… unde?

— Nu ştiu; dar cum am făcut jurământul de a spune adevărul, ascultă restul; din ordinul expres al unei persoane puternice, această fată a ieşit din Temple.

— Ce persoană? Ah! Nu mai ascunde nimic în minutul ăsta!

— Regina! Zise Valois.

— Marguerite de Bourgogne? Strigă Buridan, care sări în sus. Regina? Regina? Repetă el, pe când mintea lui, zăpăcită, căuta în zadar să găsească, să întrezărească o rază de lumină din acea tainică învălmăşeală de întâmplări.

— Acum, urmă Valois, ţineţi-mă aici, du-te la Temple, caută, întreabă şi, la întoarcere, dacă am minţit, duceţi-vă înapoi, la Montfaucon!

Buridan îşi şterse năduşeala, care-i curgea pe tâmple, se îndreptă spre uşa colibei pe care o deschise mare, se întoarse spre Valois şi-i zise:

— Sunteţi liber…

— Mă crezi, dar?

— Zise Valois, care tresări.

— Da, căci aţi jurat pe copilul dumneavoastră… Plecaţi, domnule! Ceea ce vă protejează în minutul ăsta… e copilul dumneavoastră.

— Fiul meu, murmură Valois plecând capul, în care vâjâiau gânduri ciudate.

Apoi, făcând un gest, ca şi când ar fi scăpat de o povară, cu pasul hotărât, se îndreptă spre pragul colibei. Acolo, se întoarse şi grăi:

— Ai fost destul de generos să mă crezi fără să cercetezi. La această generozitate, trebuie să răspund cu alta: Te previn dar să te păzeşti. Ai pus mâna pe un prinţ de sânge, ai omorât doi servitori ai lui, l-ai umilit, batjocorit şi insultat. Peste o oră, regele o va afla. Peste o oră, toată poliţia va fi sculată în picioare. Şi eu nu voi conteni până nu te voi spânzura de această spânzurătoare, unde mi-ai pus ştreangul de gât. Păzeşte-te, căci mă păzesc!

Guillaume şi Riquet se pregăteau să se năpustească asupra lui Valois.

Buridan îi opri cu un gest şi salută pe Charles de Valois, care se îndepărtă încet, fără să arunce măcar o privire asupra celor două cadavre, ale tovarăşilor lui, omorâţi de Guillaume şi Riquet, pe lângă care trecu.

Uită chiar să-şi încalece calul, care păştea alături de ceilalţi doi, cu gâtul întins, cu genunchiul îndoit în verdele gras al ierbii alese.

— Regina! Şopti Buridan trecându-şi mâna pe frunte. Myrtille reclamată şi scăpată de regina? De ce? De unde cunoaşte Marguerite de Bourgogne pe Myrtille. De ce se interesează de fiica lui Claude Lescot? Unde o fi pus s-o ducă?

Oricare ar fi îngrijorarea acestor întrebări, nu era mai puţin adevărat că Myrtille, pentru motivele necunoscute, scăpa de grozava temniţă de la Temple şi de şi mai grozava învinuire de vrăjitorie! Pentru câteva zile ea era ferită de tortură!

Pentru câtva timp, pe care nu-l putea şti, Myrtille, era scăpată de moartea grozavă care aştepta pe vrăjitoare!

Şi, cu toate că amestecul reginei era o taină pentru el, în fundul inimii lui, Buridan era ispitit să binecuvânteze pe omul care o arestase pe Myrtille şi care-i anunţase că era scăpată! Începuse chiar să caute mijlocul să se apropie de regină!

— La ce te gândeşti? Îl întrebă Riquet Haudryot.

— Hei! Oftă Guillaume, se gândeşte dacă va fi spânzurat… jupuit… opărit… atârnat de stâlp, sau îi vor fi scoase maţele de îndrăcitul acela, căruia era atât de lesne să-i facem de petrecanie, când îl aveam în mână!

— Nu, Guillaume Bourrasque, zise cu blândeţe Buridan, mă gândesc la teza pe care trebuie s-o susţin la Sorbona: pro et contra! Şi această teză mi-ai găsit-o tu aici, chiar adineauri, scumpul meu tovarăş…

— Ah! Ah! Licitum est occidere… loquacem! Frumos subiect de teză! Splendid şi de efect: Să omorâm pe vorbitori!

— Nu! Zise Buridan cu un surâs trist. Licitum est occidere reginam!

Împăratul Galiléei şi regele Basochei, speriaţi, cutremurându-se, încremeniţi, aruncară o privire lungă, înspăimântată, asupra lui Buridan. Dar Buridan îşi goli liniştit, dintr-o sorbitură, paharul pe care şi-l umpluse până la gură.

Capitolul XVI Mesagera.

Era în ajunul zilei pe care Buridan o rânduise, în numele lui Philippe şi Gautier d'Aulnay, lui Enguerrand de Marigny pentru o luptă pe viaţă şi pe moarte, adică unui duel judiciar. Şi nu fără temei alesese drept teren, tăpşanul de la Pré-aux-Clercs. În marginea acelui frumos loc de plimbare, se afla prea-sfânta mânăstire Saint-Germain-des-Prés. Şi, luptele pe viaţă trebuiau totdeauna să aibă loc în incinta, sau în vecinătatea unui lăcaş sfânt, deoarece Dumnezeu asista la duel ca să favorizeze dreptatea, împotriva nedreptăţii, pe luptătorul nevinovat contra adversarului răutăcios.

Poate că Buridan avusese şi alte motive ca să aleagă Pré-aux-Clercs.

În ajunul acelei zilei mari, spre amiază, Buridan ieşi din locuinţa doamnei Clopinel, gazda lui şi, urmat de Lancelot Bigorne, care umbla la zece paşi îndărătul stăpânului, cu gluga trasă pe frunte, cu gulerul ridicat până la bărbie, cu

mâna pe mânerul pumnalului, suflând greu şi bolborosind crâmpeie de gânduri, care ar putea fi tradus astfel:

— Ce îndrăzneală! Să se arate în stradă la miezul zilei, câtă vreme e căutat de poliţie şi de mama poliţiei! O să facă să ne spânzure! E tot aşa de sigur pe cât e de sigur că sfântul Barnabé, ocupă un post de vază printre confraţii lui, sfinţii din Paradis. Eh! La urma urmei ce înseamnă să fi fost spânzurat ieri sau să fii mâine? Şi apoi va fi o mângâiere pentru mine să mă sui în spânzurătoare în tovărăşia stăpânului meu, care, hotărât lucru, mi-e nespus de drag.

— Afară doar că nu m-a lăsat să strâng de gât pe fostul meu stăpân!

Ajuns la Luvru, Buridan se apucă să înconjoare încet fortăreaţa regească fără altă idee hotărâtă decât să studieze împrejurimile.

Avea oare intenţia să pătrundă în Luvru? Să-şi rişte viaţa, să înfrunte garnizoana, ca să ajungă până la regină? În realitate, nimic nu era hotărât în capul lui, afară numai de gândul că voia să vadă pe regină.

Umbla de-a lungul şanţului, se oprea în faţa uşilor secrete ale fortificaţiilor, ridica privirea spre locurile de unde se aruncau proiectilele, examină turnurile burtoase, în vârful cărora fâlfâia steagul regal şi unde apăreau siluetele arcaşilor, care se desenau pe cerul albastru, studia porţile formidabil apărate după punţile întotdeauna gata să se ridice într-o clipă, graţie unui sistem particular de lanţuri şi contra greutăţi…

Bigorne, mai înfofolit, mai ursuz ca oricând, cerceta chiorâş zidurile înnegrite, dincolo de care apăreau locuinţele regale, cu creasta plină de turnuleţe, cu balcoane, cu balustrade, cu acoperişurile îmbâcsite de vâjâitori…

— Cel mai neînsemnat lucru care ni se poate întâmpla este că putem fi recunoscuţi de străjile care se plimbă pe ziduri şi să primim o ploaie de săgeţi…

Punând aproape o oră ca să facă înconjurul incintei, Buridan sfârşi prin a se opri, oftând cu îndoială, nu departe de turnul cel mare, unde – după tradiţia instituită de Philippe-August – marii feudali ai coroanei trebuiau să-şi prezinte în curând, omagiile noului rege Louis al X-lea, de unde, de altfel, a şi venit expresia, multă vreme consfinţită, că baronii feudali „ţineau de turnul cel mare al Luvrului”.

Mai departe, de-a lungul malurilor înverzite de sălcii şi de plopi ale Senei, Buridan aruncă o privire lungă asupra celor trei turnuri: al Potcoavei, al lui Windal, şi al Prăjinilor, care apărau incinta în partea aceea.

Apoi, îşi îndreptă privirea spre turnul cel mare, numit şi turnul Phillipine, asupra celor opt ferestre de la fiecare etaj, garnisite cu bare enorme de fier, şi asupra platformei cu creneluri, care se ridica la nouăzeci şi şase de picioare de la pământ.

Deodată, se întoarse repede, atras de ceva parcă, împotriva voinţei lui, şi, de partea cealaltă a apei în faţa lui, văzu Turnul Nesle.

Şezu multă vreme pe gânduri, cu sprâncenele încruntate, cu ochii ţintiţi asupra uriaşului de piatră, care, la lumina zilei, se colora cu tonuri verzui şi păstra ceva din înfăţişarea unei misterioase ameninţări.

Apoi, dând din cap, făcu o mişcare ca şi cum ar fi voit să se retragă.

În minutul acela o femeie se ivi lângă el. Îl privea nemişcată, cu o curiozitate ciudată.

De unde apăruse? Pe unde venise? Poate, de după sălciile din faţă? Sau, poate, chiar din turnul cel mare al Luvrului? Buridan nici n-o văzuse, nici n-o bănuise venind.

Încercă să-i zărească faţa, sub glugă, dar era mascată.

Buridan se cutremură.

Femeia era înaltă, cu proporţii armonioase, una din acele femei după care, când trec, te-ntorci ca să le admiri eleganţa naturală a ţinutei omeneşti.

Buridan socoti că trebuia să fie înaintată în vârstă, cu toată frumuseţea liniilor trupului său – căci părul, pe care-l zări, avea fire argintii.

— Ei, zise el, cine eşti?

— Cum, Jean Buridan, nu mă recunoşti? Zise necunoscuta, cu un fel de ironie.

Buridan recunoscu vocea şi tresări.

— Ba da, pe sfântul Dumnezeu! Zise el cu glas răguşit, pe când simţea cum îngălbeneşte. Eşti vrăjitoarea care, într-o seară, te-ai apropiat de mine şi mi-ai dat o întâlnire.

— E adevărat. Sunt tocmai aceea care spui. Numele meu e Mabel. Nu sunt vrăjitoare, ci o femeie sărmană pe care o întrebuinţează unii şi alţii pentru dus bileţele şi făcut comisioanele lor. Asta e totul.

Ea tăcu un minut, cam încurcată, ca şi cum ar fi căutat mijlocul să spună un lucru greu de zis.

— Nu te mai duci în strada Froidmantel? Zise ea deodată.

— De unde ştii că mă duceam în strada Froidmantel? Şi de unde ştii că nu mă mai duc?

Mabel începu să râdă.

— Ştiu că te duceai, pentru că te-am urmărit de mai multe ori şi te-am văzut intrând într-o casă veche, unde locuiesc cei doi prieteni ai tăi… le-am uitat numele!

— Philippe şi Gautier d'Aulnay, zise Buridan, cu vocea cea mai naturală.

El se simţea în faţa unui mister.

Femeia aceea era incarnaţia misterului Turnului Nesle.

Pricepea că va căuta să-l prindă într-o reţea de întrebări.

Şi îi vorbea, o întreba, răspundea ca şi cum ar fi atacat sau s-ar fi apărat într-un duel.

— Philippe d'Aulnay, Gautier d'Aulnay! Ăştia sunt! Mi-aduc aminte!

— Urmă femeia. Iată, ştiam că te duceai adeseori pe la gentilomii aceia. Asta şi explică de ce te-am căutat şi cum te-am găsit în strada Froidmantel. Dar… de ce nu te-am mai întâlnit?

— Ah! Zise Buridan, pentru că nu mai am treabă în strada aceea. Şi chiar mi-ar fi oroare să mă mai duc pe acolo… Ascultă femeie, ai locuit în viaţa ta în vreo casă unde ai fost mulţumită, unde stăpânea fericirea? Dacă nenorocirea a intrat odată în acea locuinţă, nu e adevărat că ai urât-o şi că te-ai depărtat pentru totdeauna de ea ca şi cum, fugind de locul de suferinţă, ai nădăjdui să regăseşti fericirea pierdută? E adevărat?

— Aşa e! Răspunse Mabel, cu vocea atât de amărâtă, cu un accent atât de grozav, încât Buridan fu mişcat, până în suflet!

— Ei bine, urmă tânărul, află că în strada aceea, în locuinţa aceea veche, de care vorbeşti, am cunoscut multă vreme zâmbetul sănătos, nepăsător, băutura veselă împrejurul mesei, lungile convorbiri în serile de iarnă… Philippe şi Gautier, vezi tu?

— Erau fraţii mei. Îi iubeam. Şi cum n-am cunoscut nici tată, nici mamă, îi priveam ca pe o familie a mea…

Buridan tăcu.

O emoţie adâncă şi puternică trebuie s-o fi stăpânit pe femeie, căci şi ea tăcea.

Dar îndată, dând din cap, ca pentru a-şi reveni în fire, la gânduri mai pozitive şi mai de seamă.

— Sfinte Hristoase! Şopti ea. Nu te-oi mai fi înţelegând cu acei pe care-i iubeşti?

— Nu, femeie. Între noi nu a fost neînţelegere. Aveam acelaşi gând. O singură inimă bătea în piepturile noastre…

— Vai! S-or fi prăpădit?

— Nu ştiu. Au dispărut, asta e. Dar, aşa de bine-s dispăruţi, că nimeni nu mi-a putut da vreo ştire despre ei. Au plecat din Paris, fără să-mi spună? Sunt în fundul vreunei temniţe? Sau, au murit în vreun duel? Cine poate şti?

— Cum? Nimeni n-a putut să-ţi dea cel mai mic indiciu?

— Dacă aş fi episcop, aş întreba pe Dumnezeu. Dacă aş fi vrăjitor, aş întreba pe dracu. Şi atunci poate că aş afla ce s-au făcut… şi încă, nu se ştie nici atunci!

O mulţumire nebănuită apăru, nu în gesturi, dar în ţinuta mai liniştită a lui Mabel.

— Adio, femeie, zise repede tânărul, amintirile care le-ai redeşteptat în mine, cu întrebările tale mă întristează. În orice caz, dacă vreodată ai voi să-mi vorbeşti, nu trebuie să mă mai cauţi în strada Froidmantel.

— Încă un minut, zise Mabel, ţinându-l de braţ.

Era ca un fel de emoţie ascunsă în accentul ei. Şi deodată, cu o voce stranie ea şopti:

— Jean Buridan, ai mărturisit adineauri un lucru care mă miră.

— Un lucru grozav de trist… Spuneai că n-ai cunoscut nici pe tatăl, nici pe mama ta.

— E adevărat, răspunse tânărul, a cărui frunte se încreţi.

— Ah! Urmă Mabel, cu vocea mai joasă. Din ce ţară eşti?

— Din Béthune, în Artois! Răspunse Buridan.

Mabel îşi trecu mâna peste frunte şi, dacă Buridan ar fi putut să asculte gândul acelei femei cum poţi asculta cuvântul, iată ce ar fi auzit şoptind în fundul inimii ei:

— Sărman tânăr! Nici tată, nici mamă! Oare n-ar trebui să-l cruţ, eu, care sunt mamă fără copil? Să-l cruţ! Să renunţ la răzbunarea mea! Ah! Mai bine să-mi smulg inima! Îl cheamă Jean… ca pe fiul meu… Şi cine ştie dacă nu e un semn pe care mi-l trimite Dumnezeu… că e cu mine!

Aruncă o privire fugară asupra turnului cel mare, al Luvrului, apoi ochii i se întoarseră asupra turnului Nesle…

— Jean Buridan, urmă ea atunci, am să-ţi vorbesc. Ca în seara din strada Froidmantel, sunt trimisă la tine de o persoană puternică… dar de data asta nu mă trimite un om, ci o femeie! Ascultă, Jean Buridan… nu de ură vrea să-ţi vorbească, ci de dragoste!

Inima lui Buridan bătea să se spargă.

— Marguerite! Marguerite! Strigă el în mintea lui, vii tu singură! Mă chemi tocmai în minutul când disperam să te pot apropia!

Mabel îl privea cu băgare de seamă. El pufni de râs.

— În numele Dianei, pe care Jupiter, regele zeilor o onoră cu amorul lui, întâmplarea e hazlie de tot! Femeie, nu te ocupa de urile mele, căci răzbunarea, vezi tu, este o mâncare din care nu vreau să dau nici o bucăţică. De aceea, dacă ai studiat logica, trebuie să pricepi de ce n-am venit să văd pe omul care mă chema. Dar azi, e altceva! O femeie! Amorul! Cum să rezişti la aşa ceva?

— Aşadar, Jean Buridan, vei veni?

— Cred bine: O persoană puternică mă cheamă! Zici, puternică, nu e aşa? Adică în stare să mă înăbuşe în braţele ei? Mie îmi plac la nebunie femeile puternice!

— În măsură a-ţi asigura situaţia!

— Zise Mabel cu oarecare îndoială, cu un fel de părere de rău.

— Ah! Vreo baroană? O contesă poate? Averea mea are mare nevoie să fie asigurată şi deoarece se prezintă ocazia… Când sunt aşteptat?

— Astă-seară, la zece…

— Bine, unde?

— Priveşte în faţa dumitale, zise Mabel, peste apă.

— La turnul Nesle? Zise Buridan cu acelaşi hohot de râs. Mă voi duce, de ar trebui să văd chiar iadul deschizându-se.

Mabel îl învălui pe Buridan într-o privire lungă, buzele ei tremurară ca şi când ar fi vrut să şoptească unele cuvinte misterioase, în ochii ei trecu o umbră de compătimire, dar deodată făcu un gest ca să impună prudenţa şi tăcerea lui Buridan, apoi se îndepărtă încet, de-a lungul malurilor fluviului.

Buridan rămase în acelaşi loc, cu ochii ţintiţi asupra turnului Nesle.

Capitolul XVII Cei doi fraţi.

Când rămase singur Buridan înconjură Luvrul, apucând drumul îndărăt şi se înfundă în întortochetura de străzi, care se încurcau una într-alta şi mişunau la picioarele fortăreţei regale, ca un cuib plin la piciorul unei stânci. Erau ulicioare cu nume prost, prin care regele n-ar fi

îndrăznit să se aventureze, şi prin care paznicii nu pătrundeau niciodată.

Prin aceste ulicioare lăturalnice Buridan ajunse în strada Froidmantel, cu Lancelot Bigorne ca ariergardă, şi se înfundă în vechiul hotel, pe jumătate ruinat, unde, pe vremuri, strămoşii lui Philippe şi Guillaume d'Aulnay trăiseră cu demnitate, ţinuseră casă şi întreţinuse o garnizoană care se ridicase, câteodată, până la cinci lănci, ceea ce reprezenta vreo treizeci de oameni de arme.

Tot acolo locuiau cei doi fraţi, cu toate că strada Froidmantel nu era mult mai frecventată decât celelalte ulicioare dimprejur. Un fel de superstiţie îi legau de acel loc.

Singura precauţie pe care o luau de când cu întâmplarea lor, de la turnul Nesle, era să nu iasă decât noaptea şi să nu deschidă la nimeni.

De multe ori, venise câte cineva să bată la uşa lor.

Şi, Gautier putuse să-şi dea seamă că încăpăţânatul vizitator, nu era altul decât Stragildo. Sinistrul executor, călăul operelor reginei, venea, fără îndoială, să se convingă dacă Sena îşi păstrase sau nu depozitul lugubru. Odată, chiar forţă uşa. Philippe şi Gautier, ascunşi într-un cabinet secret, îl lăsară să viziteze casa cea veche din pod până-n pivniţă. Stragildo se linişti, căci nu se mai întoarse.

Ajuns la etajul unde cei doi fraţi se instalaseră, Buridan imită ţipătul bufniţei, acel fel de jelanie ironică, sfârşită într-un hohot de râs.

Uşa prăfuită se deschise îndată, şi Gautier apăru.

Buridan intră cu Bigorne, care rămase ca santinelă, în sală.

— Unde e Philippe? Întrebă Buridan, când se aşezară jos.

— A ieşit, răspunse Gautier, scurt şi necăjit.

— Vrea să-l omoare?

Gautier d'Aulnay dădu din umeri şi ridică mâinile spre cer, ceea ce însemna că: nu mai număra imprudenţele fratelui său.

— N-am putut face nimic, zise el. A trebuit să iasă. Nu mai putea. M-am supărat. M-am pus chiar în uşă, şi… ştii ce mi-a zis, Buridan? E de necrezut, dar a zis-o… pe viaţa mea! Mi-a spus cum că nu-şi simţea curajul să vâre pumnalul în mine, pentru că-i sunt frate, şi cum pe de altă parte nu mai putea răbda mai multă vreme să nu ia aer, se va omorî în faţa mea dacă îi mai stau în cale…

— Să ia aer? Să ia aer? De ce nu iese noaptea, după cum eram înţeleşi?

— Da, dar noaptea nu poate s-o întâlnească pe Marguerite…

— Hm! Mai lesne te poţi lovi prin întuneric de fiinţa aceea drăcească.

— Ce vrei, scumpul meu prieten? Philippe e nebun. N-am ce-i face! O să facă să ne spânzure, sau să ne sfâşie… şi turbez când mă gândesc la asta!

— A dracului treabă! Scrâşni Buridan, care-şi mişca pumnii. Şi, zici că vrea să vadă pe regina?

— Zice că moare, dacă n-o mai vede! Dar eu cred că o să moară tocmai fiindcă are s-o vadă, sau are să dea ea cu ochii peste el. Câtă vreme ne crede morţi, n-am nimic de zis… Dar, dacă o şti că am scăpat din sacul jupânului Stragildo… nu mai dau o para chioară pe pielea noastră!

Gautier oftă adânc şi izbi cu pumnul în masă.

— Dar, să nu crezi că am să mă las să mor de dragul lui Philippe, nu ştii pofta grozavă de viaţă, care vâjâie în mine! Vreau să trăiesc, cu capul şi cu burta! Ascultă Buridane! Dacă Philippe ar iubi vreo fată frumoasă, glumeaţă şi cu suflet drăgăstos, asta poate m-ar înduioşa, dar, ce iubeşte el, e moartea, un spectru ieşit din iad, un demon, turbat după sângele nostru… Astăzi ştiu ce este întristarea, Buridane, căci fratele meu nu-mi mai e frate…

Gautier se cutremură de deznădejde, şi urmă:

— Să bem, cât mai ne e îngăduit încă… să bem! Pentru fericire, am o idee!

— Să-ţi văd ideea, zise Buridan.

— Ascultă! Strigă Gautier.

— Din curtea vecină străbătu până la el un răcnet de fiară.

— Acela e Nero, murmură Gautier, am isprăvit prin a le cunoaşte şi glasurile…

Şi, pe faţa lui veselă, trecu un surâs grozav, care-l făcu pe Buridan să tresară.

— Ai auzit? Urmă Gautier cu glas înăbuşit.

— Da, e un glas destul de înspăimântător.

— Vino! Îl îndemnă Gautier, golindu-şi paharul. Vei vedea că, dacă vocea animalului e grozavă, animalul nu-i lipsit de oarecare mândreţe… E cel mai iubit de regină!

Gânditor, visând… nici el nu mai ştia la ce straşnică nălucire, care-i răsărise în minte, Buridan urmă pe Gautier, a cărui frunte îngălbenise, ai cărui ochi luaseră o expresie de asprime, care nu le era obişnuită.

Ajunşi în odaia de alături, unde domnea o umbră adâncă, Gautier îl duse pe Buridan până la o fereastră putrezită, de la care lipseau mai multe ochiuri din reţelele de plumb şi la care erau puse perdele groase, bătute cu cuie. Gautier îi arătă o gaură făcută în perdea şi Buridan îşi alipi ochiul.

— Am petrecut multe ore în locul acesta – îl lămuri Gautier. Spune-mi, ce vezi dragă prietene?

— Văd, şopti Buridan, o curte înconjurată de clădiri.

— Da, sunt locuinţele unde stă armata de slugi ale fiarelor, comandaţi de altă fiară, numită Stragildo. Dar, vorbeşte-mi puţin de palat…

— Palatul?

— Ei, da! Locuinţa leilor, tigrilor şi a altor verişori ai doamnei Marguerite. Palatul, care e în fundul curţii, îl vezi?

— Da. O clădire ţeapănă, un şopron împărţit în odăi pătrate, care dă una într-alta şi care îşi întoarce faţada spre curte. Fiecare parte a locuinţei e întărită cu gratii groase de fier şi, în dosul lor, văd simandicoasele fiare care umblă de colo până colo, cu pas mlădios şi-nfricoşător… În adevăr, trebuie să fie foarte puternice, adăugă Buridan, încetând de a mai privi.

— În adevăr, încuviinţă Gautier, par în stare să sfărâme, dintr-o muşcătură, un piept, sau să zdrobească un craniu omenesc dintr-o singură lovitură de gheară.

— Omenesc? Se-nfioră Buridan, care privea ţintă spre Gautier.

— Omenesc… sau femeiesc! Răspunse cu răceală Gautier. Dar, n-ai văzut tot, scumpul meu prieten! Ai băgat de seamă că ograda e împărţită în două printr-un grilaj care o străbate în toată lungimea, un grilaj gros şi foarte înalt? Ai mai băgat de seamă că această fereastră dă tocmai în partea curţii care vine alături de locuinţa fiarelor?

— Ei bine? Făcu Buridan, care îl urmărea cu atenţia încordată.

— Ei bine! Urmă Gautier, cu un râs straniu. Află că, din când în când, cuştile se deschid şi că leii ies în această curte de din dos, care e tocmai sub fereastră. Atunci, în curtea din faţă, regele şi cavalerii se aşează sub baldachinul pe care l-ai văzut şi asistă la jocurile bestiilor… Atunci să le vezi sărind, să le auzi zbierând. Regele aplaudă, strigă, dă din picioare, îşi arată pumnul la fiare, le înjură, le desfide… Ah! Crede-mă… e un spectacol măreţ!

— Ei, bine? Repetă Buridan, care se-nfiora de cele ce întrevedea.

— Ei bine! Urmă Gautier. Închipuie-ţi că aceste cuşti au fost deschise de Stragildo, închipuie-ţi că leii sunt liberi, în curtea din dos, cu gurile căscate şi ghearele pe grilaj. Închipuie-ţi că deschid această fereastră, şi… că te cobor sau că te azvârl în curte… pe tine sau pe oricare altă persoană, pe care aş fi atras-o aici!

— Oribil! Murmură Buridan.

— M-ai înţeles! Făcu Gautier. Văd asta, după fiorul care te-a cutremurat. E acelaşi fior care m-a încrâncenat şi pe mine, când mi-a venit, pentru întâia dată, gândul acesta.

— Gautier, o tigroaică, tot ce vrei, dar nu o femeie.

— Ah! Se cunoaşte că n-ai văzut apărând în beţia vinului, a parfumurilor, şi a amorului, fiinţe asemănătoare cu acelea,

pe care le creează delirul frigurilor agoniei! Se cunoaşte că, plin de viaţă, cu râsul pe buze, cu flăcările pasiunii în suflet, n-ai fost apucat şi târât… şi că n-ai văzut legându-se sacul, monstruosul linţoliu în care am fost cusuţi de vii, ca să ne coborâm, împreună, în mormânt! Eu am văzut acest lucru şi de-ar trebui să trăiesc o sută de ani, am să simt totdeauna prin spate fiorul de groază din clipele acelea! Buridan, uite-te la părul meu, nălbit! Am văzut-o, oh! Am văzut-o pe Marguerite, palidă şi rece, ascultându-mi rugămintea, fără nici un gest de compătimire! Fiinţa asta, pe care o numeşti femeie, a privit pregătirile supliciului, şi inima ei n-a tresărit… Buridane, nu mai ştiu ce înseamnă să râzi! Nu mai ştiu ce-i aceea să bei un pahar de vin cu poftă, cu capul uşurel, cu inima tare! Buridane, mi-e frică! Totdeauna mi-e frică! Teama mă strânge în gheare, trăiesc cu frica, în închipuirea mea nu se urzesc decât stafiile fricii! Inima îmi tremură de frică, noaptea, dacă se mişcă un şoarece, mă deştept cu fruntea scăldată în sudori. Mâna mea dibuie pumnalul şi inima-mi urlă: Cine e acolo? Cine e acolo? Buridane, e frica! Şi ce e grozav în toate acestea, e că ştiu că nu sunt laş! Buridane, o să-mi fie întotdeauna frică… până n-o voi vedea moartă.

Buridan privea cu un fel de spaimă spre omul acesta atât de puternic, atât de viteaz, aşa de fericit de a trăi, şi plin de o veselie neînfrânată câteva zile-n urmă… pe acel Gautier, care-l apucase de braţ şi cu ochii holbaţi, cu fruntea palidă, îi vorbea cu o voce care ai fi zis că vine… de dincolo de mormânt… Gautier purta cu el stigmatul morţii!

— M-ai înţeles, urmă Gautier. Când te-ai aruncat în apă, când ai spintecat sacul, când ne-ai văzut în barcă, ai înţeles că Gautier nu mai era Gautier… Pentru că, acei care au trecut pe la turnul Nesle, dacă n-au murit, au înnebunit… Zici că sunt nebun! Nebun de frică! Nebun de ură! Eşti foarte fericit, Buridane, că ai ajuns prea târziu şi n-ai intrat în turnul blestemat…

— Astă seară, vorbi Buridan, nădăjduiesc să ajung la timp…

Gautier sări în sus, îngrozit şi rămase mut de mirare.

— Ei bine, da!

— Urmă tânărul. Astă seară e rândul meu. Astă seară sunt aşteptat la turnul Nesle. Astă seară, Marguerite, regina Franţei, îmi va întinde braţele şi…

O mână îl apucase de umăr pe Buridan.

Se întoarse şi, lângă el, îl văzu pe Philippe d'Aulnay, alb ca varul.

Gautier se-ntoarse, reintră cu paşi mari în sala de alături, îşi turnă un pahar de vin, pe care-l înghiţi dintr-o sorbitură, şi mormăi un blestem.

Un minut întreg, Philippe şi Buridan se priviră în tăcere. În sfârşit, Philippe şopti cu blândeţe:

— Nu te vei duce, Buridane!

Acesta nu răspunse.

— Nu te vei duce, urmă Philippe. Îmi e prea greu s-o ştiu pe Marguerite o desfrânată neruşinată. Simt că suferinţa asta mă va ucide! Dar, ca tu… tu, Buridane, să primeşti întâlnirea depravatei pe care o iubesc… a neruşinatei pe care o ador… a sceleratei, criminalei şi însetatei de sânge, care mi-a luat inima, mintea… tot ce gândesc, tot ce simt… ca tu Buridane, să-mi furi pe Marguerite, fie numai chiar pentru o noapte, de-aş şti că vei muri, oh! Ar fi prea puţin… Vezi tu? Ar fi să mă-ndoiesc de pământ, de cer, şi că nu mai e nevinovăţie, prietenie, că… nu mai e speranţă pe lume.

— Speranţă?

— Scrâşni Buridan. Aşadar… tot mai speri? Şi ce anume, mai poţi nădăjdui?

— Sper, Buridane! Sper că am visat un vis groaznic, în noaptea aceea blestemată… Sper că… ochii m-au minţit… că urechile m-au înşelat… că mărturia simţurilor mele e o… mărturie mincinoasă! Cred, vreau să cred! Cu furie, cu frenezie, am să-mi chinuiesc mintea… ca să cred că Marguerite e curată, cinstită… aşa cum era în nălucirile

sufletului meu… Buridane… nu te vei duce diseară la întâlnire… Ştii tu, ce fac în toate nopţile? Întreabă-l pe Gautier! De cum se-nserează, mă pun la pândă, la piciorul turnului Nesle… Cu jungherul în mână, ascuns în scorbura unei sălcii, pândesc, ca un bandit, ca un ucigaş plătit, ca un spion… Pândesc! Şi-ţi jur că, dacă se apropie cineva de turn, e mort! Dar, adăugă Philippe, cu un surâs ciudat, nimeni n-a venit! N-a venit încă… Cine ştie, de ce? Oh! Buridane, cine ştie!

Buridan dădu din cap, apoi întrebă, în şoaptă:

— Aşadar, astă seară, vei fi lângă turn, aşteptând şi pândind?

— Voi fi!

— Şi dacă mă voi duce?

— Te voi ucide, Buridane.

Se lăsă o tăcere grea, în care porni un îndoit muget: în afară, în vecinătate, acela al fiarelor.

— Înăuntru, acela al lui Gautier, care asculta din odaia de alături.

— Aşadar… mă vei ucide, Philippe? Făcu, în sfârşit Buridan. Vei uita că mâine trebuie să te lupţi în Pré-aux-Clercs… vei uita sfidarea aruncată asasinului părinţilor tăi, spoliatorului familiei tale? Pentru dragostea Margueritei, vei fi de două ori sperjur, uitând sfidarea lui Marigny şi jurământul solemn, făcut pe mormântul tatălui tău.

— Fir-ar al dracului! Ucigă-l toaca. Hai-hui! Urlă Gautier, izbind de zid oala de pământ din care băuse şi care se făcu mii de fărâme.

Philippe nu zise nimic, dar tremura şi ochii i se roteau cu priviri de nebunie.

— Gautier! Chemă Buridan.

— Iată-mă, răspunse Gautier, care apăru, zbârlit, cu faţa udă de vin şi de lacrimi.

— Gautier şi tu Philippe… ascultaţi-mă. Diseară mă voi duce la turnul blestemat. Voi fi acolo la ora zece. Cunosc salcia aceea scorburoasă. Voi trece la un pas de ea. Voi fi

fără arme. Fiţi acolo amândoi şi înjunghiaţi-mă când voi trece, căci vă jur pe prietenia care ne leagă, că Dumnezeu chiar, dacă ar pune la poarta lui pe arhanghelul înarmat cu paloşul de foc, n-ar putea să mă oprească să intru în turnul Nesle!

Buridan se-ndreptă spre uşă şi cei doi fraţi îl auziră vorbind:

— Haide, Lancelot, să ieşim din această vizuină de bandiţi, ca să ne ducem într-alta.

Philippe izbucni în plâns. Se repezi pe urma lui Buridan şi-l ajunse, îl luă în braţe.

— Iartă-mă! Bolborosi el. Uită tot ce am vorbit. Eşti prietenul meu… fratele meu! Eşti răzbunătorul celor care nu mai sunt. Buridane, mâine voi fi lângă tine, la Pré-aux-Clercs. Şi dispare… dacă mă duc la turnul Nesle… ei bine, va fi… ca să te apăr, să te scap, după cum ne-ai scăpat şi tu…

— Uf! Gemu Gautier, ştergându-şi lacrimile. Ce fericire că am spart oala, goală.

Cei trei oameni se-mbrăţişară într-o strângere frăţească. Apoi, Gautier se grăbi să umple paharele de argint şi se aşezară împrejurul mesei.

— Acum, am să vă spun de ce trebuie să mă expun astă seară în văgăuna acestei splendide bestii: a reginei!

— Începu Buridan.

Capitolul XVIII Leoaica îndrăgostită.

Se înserase. Noaptea începuse să-şi întindă umbrele-i din ce în ce mai dese asupra Parisului adormit, deasupra Parisului, în care nici o lumină nu-i răzbătea întunecimea, care – în nopţile moderne – împrăştie un foc de lumină spre cerul lui.

Fluviul curgea tăcut, între malurile-i nisipoase, de-a lungul căruia se zăreau nelămurite pâlcuri de sălcii, întretăiate de siluetele plopilor înalţi şi subţiri.

Buridan îşi petrecuse seara la „Cârciuma Iadului”. Crâşma aceea era cercetată de învăţăcei şi n-avea nimic infernal,

decât gălăgia nebună pe care-o făceau studenţii, corporaţie zgomotoasă, bătăioasă, arţăgoasă… mai prietenă cu spada decât cu condeiul.

— Şi de care studenţii moderni, fără să-i înlăturăm chiar pe studenţii cu săbii lungi şi cicatrice pe obraji, ai universităţilor germane, nu ne pot da nici o idee. În adevăr, studentul din zilele noastre, e socotit că… tot învaţă ceva. Afară de rare excepţii, studentul din evul mediu, se bătea, fura, făcea scandaluri, căuta pricină pândarilor, se certa cu abatele de la Saint-Germain, apăra unguibus et rostro4, contra regelui însuşi, privilegiile Universităţii şi, neavând vreme să „studieze” din cauza acestor numeroase ocupaţii… nu studia.

Trebuie să ne închipuim organizaţia colegiilor de atunci, ca pe un fel de instituţii cuvioase, clădite şi întreţinute cu banii lăsaţi de persoane doritoare să-şi salveze sufletul.

Când murea vreun episcop şi se temea de Infern sau numai de Purgatoriu, după cum era cazul multor episcopi, testamentul lui fonda un colegiu pentru şase, doisprezece, cincisprezece şcolari, după cât de bogat era testatorul, în bani şi… păcate… De acolo porneau numeroase colegii, care împănau colinele de la Sainte-Genevieve.

Deci, primiţi în aceste institute, studenţii erau găzduiţi, hrăniţi şi chiar li se dădeau şi ceva… bani de buzunar. E drept că locuinţele acelea semănau cu nişte vizuini.

— Hrana era dintre acelea pe care manualele moderne o declară cu totul nesănătoasă şi nehrănitoare – amintire pe care o păstrează oricare colegian.

— Dar… erai la adăpostul mizeriei.

Din asta rezultă că locurile de şcolari erau foarte invidiate de mulţimea haimanalelor zgomotoase, flămânde şi care nu găseau ce să facă cu cele zece degete ale lor; unii se făceau vagabonzi, alţii călugări, alţii… studenţi – trei meserii tot atât de temute de burghezi. Haimanaua fura, călugărul cerşea, şcolarul… jefuia şi bătea.

Toţi trei trăiau în marginile societăţii, din pleaşcă.

Să fii şcolar nu însemna dar, deloc, să fii şi… student, ci numai să fi căpătat putinţa de a te adăposti într-un colegiu.

Titlul de „şcolar” se purta în lume ca şi cel de „cavaler”, şi erau şcolari de treizeci şi chiar de patruzeci de ani.

Cine obţinea locuinţa şi tacâmul de care vorbeam? Haimanale sătule de mizerie, oameni buni de spânzurat, care – bineînţeles – odată graţiaţi de greşelile trecute şi viitoare, prin privilegiile meseriei lor, deveneau mai cârcotaşi, mai obraznici, şi mai bătăioşi ca oricând, trăgând spada pentru o privire chiorâşă şi pentru a da ajutor confraţilor marii bresle a… vagabonzilor.

Cu toate astea, unii dintre ei învăţau chiar să citească, dar erau şcolari nenorociţi care uitau adevărata lor situaţie şi ajungeau – uneori – până şi… doctori.

„Cârciuma Iadului” era unul din centrele cele mai renumite ale Universităţii, unde mişuna lumea aceea zgomotoasă. Se numea astfel numai pentru că era aşezată aproape de poarta de Fer sau d'Enfer (cam spre piaţa Saint-Michel, din zilele noastre).

Pe lângă faptul că lui Buridan îi venea atât de aproape de malul stâng, pe care se înălţa turnul Nesle, poate că avusese şi alte temeiuri să-şi petreacă seara acolo, în tovărăşia regelui Basochei şi a împăratului Galiléei.

La stingerea luminilor, după un ultim semn de înţelegere, se despărţi de ei şi, urmat doar de Bigorne, coborî pe malul apei şi se aşezară pe o podişcă, care servea, pesemne, la reparaţia podului.

Lancelot Bigorne rămase în picioare câteva minute, apoi, văzând că stăpânul său uita să-l poftească şi pe dânsul se aşeză lângă el, zicându-i:

— Credeţi-mă, domnule… renunţaţi la nebunească dumneavoastră încercare. E o minune că până acum n-am fost încă înjunghiaţi de zbirii lui Marigny sau ucişi de acoliţii lui Valois… trăsni-i-ar Cerul şi înghiţi-i-ar Iadul…

— Amin! Făcu Buridan.

— Da, dar dacă te mai vâri acum şi-n chichionul acesta…

— Lancelot, ai înţeles ordinele mele? Îi curmă Buridan.
— Desigur.
— Şi, pe Babolin şi Barnabé, care m-aud, să fiu spânzurat de picioare, între Valois şi Marigny…
— Ca şi Christos între cei doi hoţi.
— Da, domnule, vreau să fiu spânzurat în felul acesta dezonorant, în loc să fiu atârnat cu ştreangul de gât, după cum am dreptul, dacă…
— Lancelot, am să-ţi spun o veste straşnică…
— Să-l ia dracu pe zăpăcitul care nu o vrea să te priceapă!
— Bombăni Bigorne. Dacă e o veste bună, adăugă el tare, să nu mi-o spuneţi decât mâine, ca să pot visa toată noaptea… lucrul plăcut, pe care-l voi afla. Dacă e ceva rău, tot nu-mi spuneţi până mâine, ca să pot dormi liniştit… dacă mi-o fi dat să dorm în noaptea asta.
— Vei dormi… fii pe pace! Iată, însă, noutatea: nu mai am bani!
— Oh! Oh! Făcu Bigorne, care se sculă în picioare, apoi se aşează iar.
— Ce zici? Întrebă Buridan.
— Bună noutate, domnule! N-am ce zice… bună noutate!
— Cu toate astea, dragă Bigorne, dacă mi-o fi dat să nu mor mâine, o să trebuiască să mă despart de tine, căci vreau să-mi fie sete, dar… nu vreau să-ţi impun acest chin.
— Am să beau apă, domnule.
— Bigorne, eşti credincios… bine! Dar dacă oi fi silit să postesc?
— Ei bine… voi posti! Dar, nu mai mă despart de dumneata. Sunteţi… situaţia mea socială. Şi-apoi, vă voi arăta: arta de a trăi în ţara duşmanului. Tânăr, îndrăzneţ, întreprinzător cum sunteţi şi încercând o mică expediţie pe săptămână, trebuie să vă asiguraţi din belşug existenţa dumneavoastră şi pe a mea.
— Crezi că voi fi un bun tâlhar?
— Sunt sigur… un „găinar” cum nu se mai află în Paris, care cu toate astea, e ţara hoţilor. De aceea, domnule, dacă-

mi daţi voie, vă voi da – de pe acum chiar, câteva sfaturi.
— Şi dacă ţi-aş tăia urechile pentru că-mi dai acele sfaturi? Îl curmă Buridan.
— Mai bine ar trebui să-mi tăiaţi limba, ca să nu vi le pot da, sau urechile dumitale, ca să nu le auziţi!
— Zise liniştit Bigorne. Deci urmez, şi iată ceea ce, în locul dumitale…
— A sosit ora! Făcu Buridan, care se sculă.
Lancelot Bigorne oftă. Buridan pornise, apucând-o pe malul fluviului. Bigorne îl urma de departe, ascunzându-se pe după sălcii.
La câţiva paşi de turnul Nesle, Buridan se izbi de o formă neagră, nemişcată: era Mabel!
— De data asta, ai venit! Zise ea cu o voce care-i păru ciudată tânărului.
— Condu-mă! Îi şopti Buridan, cu glas hotărât. Sânt grăbit să prezint respectele mele acelei frumuseţi necunoscute, de care-mi spui că ar fi atât de puternică…
Mabel nu se mişcă. Lui Buridan i se păru că ea tremura şi că încercă să-l zărească. Îi vedea ochii strălucind în noapte şi o emoţie inexplicabilă îl cuprinse.
— Ce aştepţi? Urmă el, cu asprime, ca şi cum ar fi voit să alunge o groază misterioasă.
— Ce? Strigă Mabel, fără să răspundă, n-ai nici jungher, nici sabie?
— E nevoie să fii înarmat ca să intri în turnul Nesle? Întrebă Buridan, pufnind într-un râs nervos.
Ea tăcu o clipă. El o auzea răsuflând greu şi şoptind cuvinte neînţelese.
— Mi-ai spus, zise ea deodată, că n-ai cunoscut nici pe tatăl, nici pe mama dumitale!
— E adevărat, îi răspunse Buridan posomorât. Nu ştiu dacă au murit, sau trăiesc, şi fără îndoială, nu voi afla niciodată… Dar, destul în chestia asta, femeie. Condu-mă!
— Îl cheamă Jean! Îngână Mabel.

Buridan observă că-şi frângea mâinile şi că încerca mereu, cu nesaţ, să-l zărească prin întuneric.

Ea făcu câţiva paşi, nehotărâtă. Apoi îl apucă pe tânăr de braţ şi, într-un suspin înăbuşit, bolborosi:

— Ai zis că eşti din… din ce loc? Mai spune odată, te rog!

— Jean Buridan, născut în Béthune, în Artois, din părinţi necunoscuţi! Aşa stă scris, cu litere mari, în registrul cel mare al Sorbonei. Iată o droaie de lămuriri… Haide! Ia-o înainte!

Ea făcu câţiva paşi, apoi iar se opri…

Erau cât se poate de aproape de turnul Nesle. Uşa era crăpată. De dincolo de ea zări o lumină slabă, tristă.

— Nu intra! Gemu deodată, greu, Mabel, dacă ţii la viaţă, nu intra. Fugi copile, fugi! Nici ziua, nici noaptea, niciodată nu te apropia de turnul acesta… Oh! Ce faci? Ce faci? S-a sfârşit! A intrat!

Şi Mabel căzu în genunchi, cu capu-n mâini şi gemând mereu:

— Întotdeauna o să se işte o întâmplare neaşteptată sau un gând grozav, care să se ridice între răzbunarea mea şi mine! Seara trecută era gata totul! Îi aveam în mână pe amândoi… N-aveam decât să spun o vorbă regelui… Marguerite de Bourgogne şi Charles de Valois, asasinii copilului meu ar fi fost pierduţi… Şi întâmplarea neaşteptată s-a produs: Marguerite s-a întors la Luvru, în clipa când eram gata să mă duc la rege! Astă seara iar, totul e gata! N-am decât să mă duc la Luvru, să-l iau pe Louis de mână şi să-l aduc aici, ca un înger al morţii! Dar, şi de data asta, grozavul gând mă opreşte… „Cine mă opreşte?

— Urmă ea, după câteva minute în care ascultă cu foc dacă nu se auzea vreun zgomot în turn. De unde vine că, ori de câte ori îl văd pe tânărul acesta, inima mi se tulbură? Dacă-i rămâne vreo şansă de scăpare, de unde vine, că vreau să-i las norocul ei? O fi numai pentru că-l cheamă Jean? O fi pentru că… n-are nici tată, nici mamă? O fi mila?

Blestemată să fie mila asta! Cine a avut milă de mine? De fiul meu! De Jean al meu!

Buridan se năpustise în turn.

Ca şi Philippe şi Gautier d'Aulnay, văzu uşa închizându-se în urma lui. Ca şi ei, urmă pe omul care-i făcea semn şi urcă scara întortocheată. Ca şi ei.

— În fine – fu introdus în camera parfumată, călduţă, luminată de lumini blânde şi odihnitoare.

Pe ziduri, tablouri mari reprezentau Virtutea, Frumuseţea şi altele, în poze de o revoltătoare desfrânare.

Buridan privea cu un surâs plin de admiraţie „Frumuseţea, suindu-se în pat”, când o uşă se deschise la spatele lui. Se întoarse. Privirea lui cuprinse sala vecină, scânteietoare de mulţimea făcliilor aprinse, masa bogată, servită gata. Apoi, apăru venind spre el, o femeie mascată, învăluită într-o mantie de hermină, sub care ar fi putut ghici trupul gol, dacă n-ar fi fost preocupat de gândul groaznicului duel, care avea să-l susţină.

Asaltul fu puternic, grozav.

Cum intră, femeia misterioasă începu cu glas drăgăstos:

— Bine ai venit, senior Jean Buridan…

— Maiestate, răspunse el, închinându-se, sunt foarte fericit să vă pot spune cât sunt de mândru de a fi scăpat la Montfaucon viaţa voastră sfântă, atât de preţioasă regelui, soţul vostru.

Marguerite se opri, înspăimântată, îngrijorată, încremenită.

— Sunt convins, urmă Buridan, că Maiestatea voastră mi-a făcut nemărginita onoare să mă cheme aici, ca să-mi acorde favoarea unei răsplate. Dar, la ce bun răsplata? Să te devotezi, să-ţi pui viaţa în primejdie pentru rege sau regină, e datoria oricărui supus!

Marguerite scoase un fel de muget surd. Cu un gest violent îşi scoase masca şi faţa îi apăru atât de îmbujorată, încât un fior de gheaţă păru că trece prin inima tânărului.

Cu un accent de mândrie suverană, regina strigă:

— Dacă ştii cine sunt, dacă recunoşti în mine pe Marguerite de Bourgogne, trebuie să ştii că regina n-are de dat nici o răsplată supuşilor ei.

Buridan îndoi genunchiul. Ea urmă, cu acelaşi ton aspru.

— Cine te-a prevenit? Cine ţi-a spus că vei găsi aici pe regină? Vorbeşte!

— Lancelot Bigorne, zise Buridan, sculându-se.

— Lancelot Bigorne? Murmură Marguerite. Unde am mai auzit acest nume'? Cine e omul ăsta? Şi de unde ştie?

Timp de un minut regina rămase gânditoare, cu fruntea încreţită… Dar, curând, ea păru că se linişteşte şi figura ei luă o altă înfăţişare…

În acest spirit unde gândurile pasionate curgeau clocotitoare, chestiunea de a şti cine era Bigorne şi de unde aflase el, se întunecă ca o scânteie, ce se stinge.

Buridan era acolo.

Buridan era amorul…

Ura, răzbunarea, moartea… totul, fu amânat pe a doua zi.

În noaptea aceea, în ora aceea, ea nu dorea decât dragostea…

— Seniore, zise ea, cu un glas în care nu vibra decât dragostea, stai jos! Aici, lângă mine, căci avem multe de vorbit împreună.

— Iertaţi-mă, doamnă, în faţa reginei trebuie să stau în picioare.

— Regina! Zise Marguerite cu o blândeţe pătrunzătoare. Aici nu e regina. Nu ţi s-a spus nimic, Buridan? Nu ţi s-a spus că femeia care te cheamă la turnul Nesle, te iubeşte? Oh! Adăugă ea, luându-i mâinile, e multă vreme de când te-am zărit şi de când te iubesc. Dar, din ziua aceea de la Montfaucon, am priceput deşertăciunea oricărei împotriviri… Priveşte-mă! Spune-mi, dacă printre amantele, pe care le-ai putut visa, năzuinţele tale amoroase ţi-au închegat vreuna mai frumoasă, decât aceea care ţi se dă ţie în clipele acestea?

Vorbea cu glas înăbuşit dar, totuşi, armonios ca o stranie şi îndepărtată melodie de vioară. Şi destăinuirile acelea de o îndrăzneală neruşinată, ea le făcea de parcă ar fi fost cel mai natural fapt, ca, regina Franţei, să se dea primului venit… Şi era aşa de neaşteptat, faţă de ceea ce el ştia… era atât de departe, de tot ce ar fi putut bănui, încât Buridan simţea un fel de spaimă care i se strecura până-n măduva oaselor. Marguerite gâfâia. De data asta chiar amorul vorbea într-însa. Nu era numai desfrânata, însetata de plăceri, ci şi amanta a cărei inimă bătea.

— Buridan, urmă ea, destinul tău va minuna lumea. Ceea ce-ţi ofer mai întâi, e amorul, adică pe mine! Apoi: puterea! Spune o vorbă, Buridane, şi mâine, răsturnat din înălţimea măririlor, Marigny îţi va ceda locul!

Se sculă, se apropie de el şi, aplecată asupra lui, aproape rugându-se, urmă:

— Regele zise ea, e un copil! La Luvru trebuieşte un maestru al palatului, un maestru, Buridan, care – egal cu acel Heristal, care sfârşi prin a se încorona singur.

— Să guverneze, să domnească şi să fie stăpân! Stăpânul unei femei ca mine, stăpânul unui regat ca Franţa! Ce nu vei îndrăzni şi ce n-ai încerca să întreprinzi? Buridane, mi-am aruncat privirile în jurul meu şi, din înălţimea tronului meu, privirea se întinde departe! Am căutat un om şi… te-am găsit! Buridane, mi-am întins mâna asupra ta… slab, necunoscut, te-am condus pe muntele unde altă dată fu dus Christos şi, ca Satan lui Christ, îţi zic: „Priveşte la picioarele tale… Onoare, avere fabuloasă, putere neauzită, amor fără de margine… toate astea sunt ale tale, Buridane, ce zici?

— Maiestate, începu Buridan, cu o umilinţă adâncă, sinceră şi admirabilă, în acel moment, când ar fi putut înnebuni de mândrie, Maiestate, am venit să vă spun: Fie-vă milă de mine!

— Nu înţeleg!

— Urmă cu pasiune Marguerite. Ascultă! Cineva ţi-a spus că aceea care te aşteaptă, e regina! Dar… ţi-aş fi spus-o

chiar eu. Fără ca să mi-o ceri, mi-aş fi scos masca… Aceea, care-ţi vorbeşte-n minutul acesta, e regină şi femeie! Îţi ofer tot ce poate oferi o regină şi tot ce poate da o femeie!

Un hohot de plâns o înecă. Fără să ştie ce face, întinse braţele şi mantia i se desfăcu. Ea apăru splendid de frumoasă, cu inima bătându-i cu putere, armonioasă şi superbă ca un vis de marmură a lui Canova. Şi ea şopti:

— Buridane, aştept cele ce ai să-mi răspunzi!

— Să răspund cuvintelor grăite de Maiestatea voastră, ar fi actul unui nebun! Zise Buridan cu aceeaşi umilinţă. Am venit aici ştiind că voi găsi pe regina mea…

El căzu în genunchi…

— Şi am venit să-i spun: Maiestate, fie-ţi milă de mine! Un singur cuvânt al vostru poate să-mi redea viaţa şi fericirea pierdută!

— Acel cuvânt? Strigă Marguerite, încruntând sprâncenele. Ce vrei să zici?

— Unde e Myrtille? Gemu Buridan.

Marguerite, care se aplecase, se ridică. O lumină spectrala apăru în ochii ei. O paloare ciudată i se întinse pe faţă.

— Buridane, răcni ea, cu vocea scrijelită, ai pronunţat sentinţa de moarte a…

Întărâtată de nebunia furioasă a geloziei era să zică: a fetei mele!

— Sentinţa de moarte a acestei copile! Completă ea.

— Nu! Maiestate!

— Zise Buridan care se sculă în picioare.

— Zici, nu?

— Zic că nu veţi îndrăzni! Iertaţi-mă doamnă! Adineauri mă striveaţi şi mă plecam în faţa dumneavoastră. Acum ameninţaţi şi mă ridic la înălţimea voastră! Ameninţare pentru ameninţare! Doamnă, iubesc această copilă. În ea mi-am pus speranţa vieţii! Înainte de a o fi atins, dumneavoastră veţi fi moartă!

Marguerite scrâşni din dinţi. Privea cu groază şi se îndreptă spre acel gong al cărui sunet chema pe asasinii

care stau la pândă.

Dar, poate că-nspăimântătoarea luptă care se petrecea în ea, pentru un minut pasiunea fu mai tare.

— Buridane. Şi toate tremurau în ea: vocea, buzele, mâinile împreunate. Buridane, nu mă împinge la ireparabil. Fata aceea nu poate fi a ta. Daca-i şti… Dar poate că într-o zi vei şti… şi atunci vei avea milă de cele ce suferă Marguerite în minutul ăsta… Mai e încă vreme…

— Da… Dacă vreau să ies cu viaţă de-aici… dacă nu vreau să fiu cusut într-un sac şi aruncat în Sena… nu e aşa, Maiestate?

Vânătă la faţă, spumegând de furie, îngheţată de spaimă, la auzul cuvintelor acestea, care-i dovedeau că Buridan cunoştea tot secretul turnului Nesle, Marguerite răcni, ca fiara care-i gata să omoare.

Ea sări spre clopot şi apucă ciocanul.

Dar ciocanul nu recăzu pe bronz. Mâna lui Buridan se încleştase pe aceea a Margueritei, şi însuşi, învineţit de mânie, gâfâi:

— Doamnă, să ştiţi, că, peste o oră, regele va fi aici…

Marguerite se ridică cu un ţipăt groaznic, de spaimă. Faţa ei se tulbură în câteva clipe şi faţa-i trecu, de la cea mai înfocată expresie de dragoste, la aceea a celei mai straşnice uri, întocmai ca cerurile nopţilor de vară, când geniul furtunilor aprinde, deodată orizontul înspăimântat.

— Te lauzi, blestematule, horcăi ea.

— Doamnă, jur pe capul Myrtillei, tot ce am mai sfânt pe lume, că, dacă nu ies d-aici viu şi ştiind ceea ce vreau să aflu, regele va veni aici…

— Într-un sfert de oră, pot fi la Luvru! Strigă Marguerite. Şi tu… tu, mizerabile, vei muri!

— Săriţi! Săriţi! Urlă ea.

Uşile de deschiseră. Stragildo apăru, cu spada în mână, şi cu vreo duzină de oameni mascaţi, care se repeziră, zbierând:

— Pe el! Pe el! La moarte!

— Marguerite – strigă Buridan, cu glas puternic, vei muri de moartea mea. Căci nu mai poţi ieşi de aici! Am pus să închidă porţile turnului pe dinafară!

În acelaşi timp, Buridan se trânti jos pe burtă, apoi sărind în picioare, îl luă în braţe pe Stragildo şi-l muşcă de mână. Banditul scoase un urlet de durere şi dădu drumul la spadă. Buridan o apucă. Dintr-o săritură, fu în dosul unei mese. În minutul acelea, unul dintre combatanţi căzu, lovit de moarte. Toate astea se petrecuseră în două secunde, şi Buridan strigă:

— Marguerite peste un minut voi fi mort! Şi atunci va fi prea târziu ca să scapi! Căci uşa nu se va deschide şi regele va veni!

În acelaşi timp, un al doilea bandit atins la gât se trase îndărăt şi se învârti, prăbuşindu-se la picioarele reginei, care tremura de furie şi de spaimă, ca o tigroaică încolţită.

— Pe el! Pe el!

— Se îndemnau urlând, ucigaşii.

— Înapoi câini! Strigă Marguerite.

Ei se traseră îndărăt, în dezordine şi dispărură, luând cu ei pe cei doi răniţi. Buridan aplecă vârful spadei sale – a lui Stragildo.

— Fină şi tare, o spadă din fabricile milaneze. În aceeaşi clipă Stragildo reapăru, zăpăcit, şi bâlbâi:

— Doamnă, acest cerşetor a spus adevărul! Nu mai e chip să deschidem poarta!

— Cine-ţi dă voie să vorbeşti, fără să fii întrebat? Strigă regina. Ieşi d-aici, câine!

Stragildo, cu capul plecat tocmai ca şi câinele bătut, se strecură afară din odaie, dar mai mult ca oricând, un surâs ironic îi strâmba buzele.

Marguerite stătu un minut fără să vorbească. Căuta să se liniştească.

Încetul cu încetul, aerul de maiestate dispreţuitoare, care-i da acea înfăţişare grozavă, reapăru pe chipul ei.

— Bine! Făcu ea, fără ca din clipa acea glasul să-i trădeze vreo emoţie. M-ai învins. Gândeşte-te la răzbunarea mea. Ea va fi grozavă! Şi acum vorbeşte!

Buridan aruncă spada lui Stragildo se apropie de regină şi zise:

— Ştiu, doamnă, că ridicând degetul cel mic numai, puteţi să mă zdrobiţi. De aceea, voi aştepta felul de supliciu, pe care Maiestatea voastră va avea plăcerea să ordone împotriva mea.

— Vorbeşte! Îl curmă regina, cu asprime.

— Nu înainte de a vă proba că sunt, pentru un minut, stăpânul absolut care-mi ofereai să fiu pentru totdeauna! Maiestatea voastră să facă bine să se suie cu mine pe platforma acestui turn… Vă uitaţi la fereastră, doamnă? Sunt aşa de bine ferecate, încât unor lucrători îndemânatici le-ar trebui două ceasuri de muncă ca să facă o trecere… Credeţi-mă, mai bine să ieşiţi pe uşă, când voi pune s-o deschidă.

— Vino! Zise Marguerite tremurând de mânie.

Ea începu să suie scara, pe unde Philippe şi Gautier d'Aulnay fuseseră duşi până la platforma de unde trebuiau să fie azvârliţi în Sena.

Buridan o urma.

Seara era pustie. Turnul, odinioară plin de urlete era acum tăcut – stăpânea adânc tăcerea care urmează furtunilor.

Ajuns la platformă, Buridan se aplecă peste parapet, până aproape să cadă în prăpastie. Marguerite n-avea decât să-l împingă şi totul se sfârşea.

Poate că pofta nu-i lipsea, căci făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să se apropie de tânăr. În clipa aceea, privirea-i alunecă spre Luvrul întunecat, pe faţada căruia trei ferestre străluceau slab, ca nişte stele şterse, pe un cer posomorât. Tresări. Un gest de neputinţă şi de furie îi scăpă. Acele ferestre erau ale regelui.

— Bigorne! Strigă în minutul acela Buridan.

— Sunt aici, domnule, răspunse de jos vocea aspra a lui Bigorne.

— Ai baricadat bine poarta turnului?

— Baricadat? Pe sfinţii cerului, dacă porţile Iadului ar fi aşa de straşnic închise, când m-oi înfăţişa eu, or să fie nevoiţi să mă găzduiască în Paradis, având în vedere…

— Bine. Ştii ce ai de făcut?

— Barnabé să-mi vină în ajutor, ar trebui cel puţin trei ore ca să desfac totul în zece minute, căci…

— Bine, îţi zic! Ce ai de făcut acum?

— Să aştept. Şi mi-ar părea bine dacă aş fi în tovărăşia unei jumătăţi de oale de băutură.

— Cât timp să aştepţi?

— Hai! Să spunem vreun sfert de ceas…

— Şi apoi?

— Apoi? Numai dacă n-o să-mi dai un contra ordin, să mă duc la Luvru şi…

— Bine, zise cu glas înăbuşit Marguerite. Destul!

— Destul Bigorne! Strigă Buridan.

Lancelot Bigorne tăcu şi se auzi cum începu a fluiera un marş militar.

— Cine-i Lancelot Bigorne? Murmură Marguerite, tremurând. Unde am mai auzit acest nume? Domnule, cine e acest om?

— Bigorne, un pescar, de pe Sena, doamnă, totdeauna pe barca lui, întotdeauna pescuind în apele fluviului, aşa că i se-ntâmplă să descopere lucruri ciudate, uneori bani, alteori obiecte preţioase şi… chiar cadavre…

— Cadavre? Strigă Marguerite a căror unghii îi intrară în palmele mâinilor.

— Doamne! Da, Maiestate. Şi iată, sunt câteva zile de-atunci… într-o dimineaţă, la răsăritul soarelui, a tras lângă lanţul cel mare care barează fluviul, cadavrele a doi prieteni ai mei. Bieţii, băieţi! Viteji, spirituali, îndrăgostiţi, nevrând altceva decât să trăiască şi… să moară în chip atât

de grozav! Trebuie să vă spun, doamnă, că Philippe d'Aulnay şi Gautier…

Marguerite scoase un geamăt ca un fel de blestem.

— Ce aveţi, doamnă? Întrebă Buridan. Istoria asta cu cadavre vă pare hidoasă? În cazul ăsta, tac… Era să vă lămuresc, numai cine e Bigorne!

— Urmează, gemu Marguerite, într-un horcăit.

— Ziceam, dar că, nenorocitul de Philippe şi cu fratele său fuseseră cusuţi într-un sac şi aruncaţi în apă. De sac era atârnată, fără îndoială, o greutate de fier sau o piatră mare, dar piatra sau greutatea de fier, s-a desprins. N-a mai rămas decât frânghia. Sacul s-a abătut din drumul său, s-a agăţat de lanţul zăgazului şi acolo l-a găsit Bigorne.

— Ce a făcut cu cadavrele? Întrebă maşinal Marguerite.

— Doamnă, vă clănţănesc dinţii! Poate că am face mai bine să ne coborâm. Aerul e rece în vârful acestui turn şi poate fi mortal…

— Nu, nu! Strigă Marguerite. Urmează…

— Fie. Cum stă rău cu marele prefect al Parisului, cum n-avea nici un zor să vorbească de lugubra lui descoperire, pentru că ar fi putut fi acuzat, a azvârlit din nou cadavrele sărmanilor mei prieteni, care au urmat cursul apei. L-am certat foarte mult, din cauza asta, căci aş fi fost foarte fericit să îndeplinesc ultimele îndatoriri faţă de gentilomii aceia. Dar, Bigorne mi-a răspuns că destul că a păstrat sacul… Sac foarte ciudat pretinde el… Sac unde, din nebăgare de seamă, s-a rătăcit un obiect care ar face lesne să se dea peste asasini… E tot ce doreaţi să ştiţi asupra lui Lancelot Bigorne, doamnă?

— Da! Gemu regina cu dinţii încleştaţi.

— Cu toate astea, adăugă Buridan, lăsaţi-mă să vă mai spun că Lancelot Bigorne a locuit la Dijon acum vreo şaptesprezece ani…

Marguerite se clătină…

— Şi că atunci era feciorul de încredere al puternicului conte Charles de Valois…

— Să ne coborâm! Horcăi Marguerite.

— E rândul meu să zic: nu! Căci înainte de a ne coborî trebuie să vorbesc cu Bigorne. Şi, înainte de a vorbi lui Bigorne, trebuie să vă vorbesc dumneavoastră.

— Bine! Vrei să ştii unde e fata furată de la Temple?

— Da, doamnă, zise foarte grav Buridan. Dar gândiţi-vă: dacă mi-aţi da o adresă falsă…

— Ce s-ar întâmpla?

— Ei bine! Mâine dimineaţă, cu riscul vieţii mele, voi fi la Luvru, cu Lancelot, şi-i voi istorisi regelui romanul amorurilor voastre cu Charles de Valois… moartea damei de Dramans, înjunghiată de dumneavoastră… şi a micului Jean, pe care aţi dat ordin să-l arunce în apă. Aşa vă erau obiceiurile… încă de pe atunci!

Marguerite se cutremură, nu de teama ameninţării, ci din pricina ultimelor vorbe, care o făcea să ghicească că Buridan sau Bigorne, ştiau multe din misterele turnului Nesle.

Cu toate astea era o femeie greu de supus.

Ea privi primejdia în faţă, se îndreptă şi grăi cu un dispreţ admirabil:

— O regină nu minte, domnule. Acest lucru e bun pentru dumneata. Din toate insultele pe care mi le-ai adus astă seară, nu-mi reamintesc decât îndoiala pe care ai rostit-o. Du-te, domnule. La spatele casei cu stâlpi, în locuinţa care e alături de turnul pătrat, vei găsi pe aceea pe care o cauţi.

Buridan salută până la pământ.

Apoi strigă:

— Bigorne, mă cobor!

— Bine, domnule.

Buridan se-ntoarse o clipă spre regină ca şi cum ar fi vrut să exprime vreun gând. Dar, o văzu atât de ţeapănă, atât de palidă, sub lumina razelor lunii, atât de asemănătoare unei stafii, ca şi cum ar fi fost geniul sinistru al turnului blestemat, încât îl cutremură un fior şi se trase înapoi.

— Apoi se afundă pe scara întortocheată.

Marguerite scoase un geamăt groaznic de deznădejde şi se prăbuşi pe lespezile platformei. Sângele îi ţâşni din cap. Mormăi un blestem printre buzele vinete şi-şi pierdu cunoştinţa.

Capitolul XIX Turnul cu draci.

Buridan coborî, cu fruntea îmbrobonată de sudoare, nesfârşita scară întortocheată. La fiecare etaj, se aştepta să vadă sărind asupră-i o droaie de spadasini. Dar, fie că Marguerite fusese destul de înspăimântată, ca să-l lase să iasă, fie că nu-şi venise în fire destul de repede, pentru ca să dea ordin să-l prindă, el ajunse jos, fără să fi văzut vreo umbră măcar, fără ca să fi auzit alt zgomot, decât şuierul vântului, care suflă cu chiuituri prelungi.

Ajuns în sala slab luminată care forma cu un fel de vestibul al turnului, lovi cu pumnul în poartă.

— Gata! Se auzi vocea lui Bigorne.

Buridan trase zăvoarele interioare. După un minut, ieşi de acolo. Atunci ameţi. Reacţia emoţiilor puternice pe care le resimţise, îl doborau.

Patru oameni mascaţi, ascunşi pe malul fluviului, printre sălcii, săriră la chemarea lui Bigorne şi, în curând, graţie îngrijirilor lor, Buridan îşi veni în fire.

Cu un gest, le opri nenumăratele întrebări care le năpădeau pe buze.

— Iute, porunci el. Peste câteva minute va fi, poate, prea târziu… Barca!

— E acolo, legată de stâlpul acela!

— Zise unul dintre oamenii mascaţi.

— Să ne-mbarcăm!

Toţi cinci se repeziră pe mal şi se suiră în luntrea legată, acolo, cu vâslele pregătite, gata să pornească pe valuri.

— Bigorne! Zise Buridan, în clipa când era să desfacă frânghia.

Bigorne nu era acolo.

Frânghia era deznodată şi nu mai rămânea decât să împingă barca cu o lovitură de vâslă.

— Să plecăm! Îndemnă unul dintre oameni. Cine ştie dacă n-or să ne cadă o ploaie de săgeţi de sus.

— Bigorne! Chemă Buridan. Un minut! N-am să părăsesc pe vrednicul meu ajutor… Bigorne!

— Iată-mă! Răspunse, cu vocea stinsă de spaimă, Lancelot, care alerga şi care dintr-o săritură fu în barcă.

În acelaşi timp, picioarele i se muiară şi căzu în luntrea care, împinsă de două vâsle zdravene, alunecă pe luciul fluviului.

— Pe sângele Domnului! Murmură unul dintre acei care ramau, Lancelot a leşinat!

— Am şi de ce! Oftă Bigorne, clănţănind din dinţi. Am şi de ce, jupâne Guillaume Bourrasque.

— Pe dracu! Râse celălalt vâslaş, ai înghiţit strâmb, Lancelot?

— Nu, senior Gautier! Am văzut o stafie! Atât numai… Uf! Nu ştiam că vederea sufletelor, de pe lumea cealaltă, poate să facă o astfel de impresie asupra unui om viu! Parcă îmi simt şi acuma părul zbârlit!

Se făcu tăcere. Lancelot părea foarte înspăimântat şi prin cei cinci oameni îndrăzneţi, hotărâţi, în stare să înfrunte moartea, trecu un fior greu.

Riquet Haudryot – unul dintre cei care nu vâsleau – îşi făcu semnul crucii. Gautier d'Aulnay şopti o rugăciune, pe când Philippe d'Aulnay, cu vocea îngrijorată, întrebă pe Buridan despre cele ce se petrecuseră în turn…

Iată ce văzuse Lancelot Bigorne. În minutul când sfârşise de înlăturat întăritura de bârne pe care o ridicase ca să astupe uşa, în clipa când Buridan ieşea din turn, o umbră răsărise din întuneric, o femeie care, cu pas liniştit, intrase în sala de la parter.

Bigorne îi zărise figura? Sau curiozitatea, singură, îl împinsese. Femeia aceea care intra acolo atât de liniştită, într-un astfel de moment şi în condiţii atât de stranii, îi făcu o impresie misterioasă. Lancelot Bigorne se repezi după ea

şi o ajunse pe prima treaptă a scării. O apucă strâns de braţ.

Femeia era mascată cu negru…

— Pe dracu! Strigă Lancelot, voi afla cine eşti!

— Vrei să ştii cine sunt?

— Zise femeia, cu o voce care-l făcu pe Bigorne să dea înapoi.

Cu pas hotărât, ea se apropie de felinarul atârnat de zid, ca lumina să-i cadă pe faţa ei. Apoi ea zise:

— Fecior blestemat al unui stăpân afurisit, vrei să ştii cine sunt? Ei bine, priveşte Lancelot Bigorne!

În acelaşi timp, îşi scoase masca… Un minut, Bigorne o privi mirat. Apoi, deodată, amintirea i se trezi. Un fulger îi lumină memoria. Se învineţi de spaimă şi, clătinându-se cu groaza în el, fugi mormăind:

— Mama micului Jean! Doamna de Dramans! Moarta de la Dijon!

Femeia aceea era cea pe care Marguerite de Bourgogne o numea Mabel.

Mergând în susul apei, de-a curmezişul, barca se oprise mai sus de turnul Luvrului. Gautier o legă de unul din stâlpii înfipţi în nisip şi cei şase oameni săriră, cu Buridan în frunte.

După câteva minute, ajungeau în piaţa Greve şi, după ce trecură prin dosul casei cu stâlpi (actualul local al Primăriei), intrară sub un fel de arcadă, rezemată, din două părţi, de strada Mielului, care se numeşte azi Arcada Sfântului Ion.

La o sută de paşi de la arcadă, se înălţa un turn vechi, părăsit, care poate, făcuse parte din primele fortificaţii ale Parisului primitiv, pe vremurile acelea îndepărtate, când ceea ce trebuia să devină oraşul monstruos, abia începea să răsară din cuibul său, insula Cetăţii. Era un turn pătrat, cu două etaje. Zidurile-i erau crăpate, platforma dărâmată, poarta dezbârnată, ferestrele larg deschise. Se numea „Turnul cu draci”, pentru că se bănuia că era vizitat de

fiinţe mai mult sau mai puţin infernale, cu care – fără îndoială – vom avea ocazia să facem cunoştinţă, dacă această perspectivă nu-i înspăimântă pe cititori. Cât despre noi, nu ne este displăcută, având putinţa să constatăm că nu sunt demoni mai răi, ca acei care… nu vin din Iad. Se numea „Turnul cu draci” şi asta simplifică lucrul.

În sfârşit, alţii, care avuseseră fără îndoială, ocazia să cineze cu Satana şi să constate digestiile lui gălăgioase, îl numeau – cu voia dumneavoastră, „Turnul… pârţului drăcesc!” Nu e vina noastră, cititorule, dacă limba populară de pe vremea aceea, nu cunoştea sinonime elegante!

De partea stângă a acestui turn cu draci şi, cam în dos, se rezema o locuinţă care-şi arăta coama fără ferestre în stradă şi a cărei faţadă se deschidea într-o curte mică. Un zid despărţea curtea de stradă.

— Aici e! Zise Buridan, oprindu-se la picioarele zidului.

— Totul e, să ştim dacă desfrânata n-a minţit!

— Adăugă Gautier.

Philippe înăbuşi un suspin şi Buridan tresări.

— Frate, gemu cel dintâi, e cu neputinţă ca, în faţa mea, să las s-o insulte pe regină!

Gautier dădu din umeri. Dar Buridan, ajutat de Lancelot, pe umerii căruia se suise, sărise zidul şi intrase în curte. Regele Basochei şi împăratul Galiléei se căţărară, la rândul lor. Cei doi d'Aulnay rămaseră în stradă, de pază, pe când Bigorne, călare pe creasta zidului, se pregătea să sară, fie în interior, fie afară, după împrejurări…

— Cine-i acolo? Strigă, deodată, cineva.

În acelaşi timp, o fereastră de la parter se deschise brusc. Buridan, care înainta, văzu o sală luminată de făclii şi în sala aceea, cinci-şase oameni înarmaţi.

— Înapoi, haimanale! Strigă aceeaşi voce. Nu-i nimic bun aici, pentru voi.

Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot erau cât pe ce să se şi avânte.

Buridan îi opri, făcu doi paşi şi pronunţă:

— În numele reginei!
Omul care vorbea la fereastră se descoperi.
Ceilalţi aplecară săbiile.
— Ce vreţi? Întrebă şeful.
— Să luăm pe fata care vă este încredinţată şi s-o ducem la Luvru.
— Bine! Cuvântul de ordine?
— Marigny! Strigă Buridan, cu voce vibrantă şi sigură, fără cea mai mică şovăială.
De ce strigă el acel nume, înaintea oricărui altul?
Fu un raţionament iute şi instinctiv? Fu inspiraţie? Îl pronunţă la întâmplare?
Şeful salută cu respect şi făcu semn oamenilor săi să bage săbiile-n teacă.
Marigny era cuvântul de trecere! Întâmplarea este, adesea, mai aproape de adevăr decât calculul…
— Mă duc să vă deschid! Zise omul, cu respect. Aşteptaţi puţin, seniore!
În minutul acela, o fereastră se deschise la primul etaj al casei…
— Bine! Zise Buridan. Grăbiţi-vă, că suntem deja în întârziere.
În clipa aceea o voce, înfrigurată de bucurie şi de speranţă, răsună la fereastra de sus.
— Buridan!
— Myrtille!
— Iadul!
— Vociferă şeful de post. E Jean Buridan! Ho! Ho! La arme!
Paznicii săriră pe ferestre şi se repeziră în curtea slab luminată de faclele, care, din sală, îşi răspândeau în afară luminile lor roşiatice.
Myrtille scoase un ţipăt sfâşietor.
— Nu te teme, Myrtille! Strigă Buridan.
În minutul acela se văzu împins spre zid, pe când Guillaume şi Riquet, urlând, înjurând, blestemând, se

luptau, fiecare contra a câte doi năvălitori.

Buridan n-avea arme!

Îşi înfăşură iute braţul stâng în mantie şi cu dreptul căuta să se apere de lovituri, încercând să apuce una din săbiile pe care le vedea strălucind, la câteva degete de pieptul lui.

— Predă-te! Strigă şeful, sau te ţintuiesc de zidul ăsta!

— Adio, Myrtille! Strigă Buridan care trimese sus o sărutare.

Şeful se repezi asupra lui.

În clipa următoare, înnebunită de spaimă Myrtille văzu această scenă:

Omul care se aruncase asupra lui Buridan, se rostogolea pe pământ dezarmat, mormăind blesteme furioase! Şi Buridan, cu o sabie în mână, se repezea spre casă cu un strigăt de bucurie nebună! Spada şefului nu-l atinsese! În minutul când era să-i spintece pieptul ea deviase şi năvălitorul alunecase, zdrobit, turtit de ceva enorm, care căzuse peste el…

Acel ceva era Lancelot Bigorne, care, sărind din vârful zidului, venea, cu toată greutatea sa, pe umerii omului, rostogolindu-se împreună cu el, pe jos.

— Apucă asta! Zise Bigorne, ridicându-se uşurel şi întinzându-şi sabia lui Buridan. V-am sfătuit doar, să nu ieşiţi fără arme!

În acelaşi timp înfipse pumnalul între umerii şefului, care, de data asta, căzu, ca să nu se mai scoale, şi o luă la fugă, să deschidă poarta curţii, lui Philippe şi Gautier, care intrară în goană.

Oamenii de gardă, care mai erau în viaţă, fugiră urlând, pe poarta deschisă.

— Ne omoară! Hoţii! Păzitori!

Ceea ce de altminteri n-ar fi servit decât să pună pe fugă chiar patrula care, din întâmplare, ar fi trecut pe acolo.

Guillaume şi cu Riquet scăpaseră fără nici o zgârietură. Buridan avea două încrustări la mâini.

După câteva minute, Myrtille era în braţele lui Buridan.

Se îngădui amanţilor zece minute de bucurie, după care Gautier d'Aulnay comandă:

— Să plecăm! Acum e vorba să scăpăm de Satana de la turnul Nesle, după ce am omorât dracii din „turnul diavolilor”…

Plecară: Gautier în avangardă, cu spada-n mână, Bigorne în ariergardă cu pumnalul scos.

Restul, compus din Philippe, din Guillaume şi Riquet, escortau pe Buridan, de braţul căruia se agăţa Myrtille.

Astfel orânduită, trupa avea un aspect formidabil, care ar fi făcut să tremure o patrulă şi ar fi impus o prudenţă respectuoasă companiilor de pungaşi, care ar fi încercat să-i atace.

Cum treceau pe sub arcada sfântului Ion, Buridan zări o umbră neagră, nemişcată, în colţul stâlpului din stânga. Dar crezu că e vreun pungaş şi nu-i dădu atenţie. Ajunseră, dar, fără piedici, în strada Froidmantel. Dar, pe drum, Myrtille, cu ochii plini de lacrimi, avusese vreme să-i spună lui Buridan că avea să-i anunţe o mare nenorocire.

Şi-i istorisise că tatăl ei, Claude Lescot, nu voia să audă vorbindu-i-se de Buridan…

Tânărul nu se sinchisi prea mult de vestea asta, însărcinându-se să-l facă pe onoratul să-şi schimbe ideile.

Pentru Myrtille – însă – refuzul tatălui ei şi ura stranie pe care o arătase împotriva lui Buridan, era o mai mare nenorocire, decât chiar învinuirea de vrăjitorie.

Cu toate astea, Buridan o mângâiase puţin, făcând să înţeleagă că – la urma urmei – era mai lesne să obţii iertarea unui tată, decât acea a judecătorului însărcinat cu instruirea procesului de vrăjitorie.

— Când va afla maestrul Claude Lescot, că am scăpat-o pe fiica – îşi zicea, în gând, tânărul, o să trebuiască să fie făr' de milă ca să-mi refuze răsplata, care mi se cuvine!

Acest gând cuprindea ceea ce, în zilele noastre, s-ar numi un fel de… şantaj. Dar, pentru ca să ajungă la fericire, toate mijloacele i se păreau bune lui Buridan.

Un consiliu de război, avu loc în vechea locuinţă a lui d'Aulnay.

Myrtille istorisi, în amănunt, arestarea ei, cum fusese azvârlită într-o celulă a temniţei; apoi vizita unei doamne foarte frumoasă pe care o primise, şi… cum, în urma vizitei aceea, fusese transferată – în mijlocul nopţii.

— În o locuinţă, a cărei situaţie n-o cunoştea… Acolo, trăise sub supravegherea unei femei, orice fugă fiind imposibilă din cauza oamenilor care păzeau la catul de jos.

Toţi erau încredinţaţi că vizitatoarea de la Temple nu era alta decât regina, precum tot atât de sigur li se părea că Myrtille fusese arestată numai după instigaţiile Margueritei; apoi, aceasta se reculesese şi, ca s-o aibă pe fată la îndemână, pusese s-o mute în „Turnul dracilor”.

Dar de unde putea să pornească ura aceea, inexplicabilă, împotriva copilei?

Aici începea necunoscutul.

Numai Buridan, singur, se putu apropia de adevăr zicându-şi:

— Dacă e adevărat că regina asta grozavă şi-a aruncat privirile asupra mea mai de mult timp, după cum zice ea, trebuie să fi pus să mă urmărească şi ştia de vizitele mele la grădiniţa cu trandafiri. De aici dar, dorinţa de a o pierde pe micuţa Myrtille, victimă nevinovată… învinuirea de fermecătoare… arestarea şi restul.

Apoi, se puse chestia cea mare.

Trebuia găsit un adăpost sigur, pentru Myrtille.

Ea nu ştia unde locuia Claude Lescot, tatăl ei; cât despre Gillonne, aceasta dispăruse, poate închisă, zicea Myrtille… poate victima devotamentului ei!

Era cu neputinţă ca fata să fie instalată în casa lui d'Aulnay.

Guillaume Bourrasque, care era însurat, şi-ar fi oferit locuinţa, dar femeia lui era cumplit de geloasă, fapt pentru care îl şi bătea, uneori.

Cât despre Riquet Haudryot, n-avea domiciliu fix şi, apoi, trăia ca flăcăii neînsuraţi. Cu toate astea, trebuia să se găsească un adăpost, înainte de a se lumina de ziuă, şi personajele care formau acel consiliu de război se priveau nedumeriţi; Buridan începu să se gândească s-o încredinţeze pe Myrtille doamnei Clopinel, gazda lui, când Lancelot Bigorne, îşi prelinse capul prin crăpătura uşii.

— Am o locuinţă pentru fată, zise el.

— Intră! Strigă bucuros Buridan, şi explică-ne gândul tău!

— Dar goleşte, mai întâi, acest pahar cu vin!

— Adăugă Gautier.

După ce bău şi-şi şterse buzele cu podul palmei Lancelot Bigorne, explică:

— Iată! Zise el. Pe vremuri, când eram o haimana, trăind din seul duşmanului, adică a burghezilor bogaţi, hoinăream într-o seară sau mai bine zis într-o noapte, în tovărăşia a doi băieţi buni, prin jurul pieţei Greve. Deodată zărim apropiindu-se un felinar, care se clătina. Felinarul era purtat de o femeie, o leliţă groasă, urmată de bărbatul său. Ne întrebarăm din priviri. Mă rugai la repezeală, de sfântul Barnabé, ca să-i mulţumesc de pleaşcă. Făgăduindu-i, după obicei, jumătate din pradă, pentru sufletele din Purgatoriu, căci, doar, sunt bun creştin, slavă Domnului! Şi n-am tratat niciodată vreun creştin, ca pe un ovrei, şi e bine să ştiţi, monseniori, că dacă am păstrat întotdeauna tot ceea ce am luat de la un ovrei, am…

— Bea! Îl întrerupse Gautier. Bea sau te ucid!

— Ce bun basochian ai fi fost!

— Scurtează, dragă Lancelot!

— Scurtez!

— Reluă Bigorne. Aşadar, după ce ne înţeleserăm din ochi, cei doi tovarăşi ai mei se aruncă asupra omului, iar eu mă îndreptai spre leliţă! Dumneaei leşină. Omul căzu în genunchi. Îl buzunărim şi nu găsim nimic. Furioşi, tovarăşii mei voiră s-o ia cu ei pe femeie! Bietul om începu să plângă. Femeia se deşteptă îndată din leşin şi începu să ţipe atât de

tare, încât, eu care am suflet milos, lucru care mi-a stricat întotdeauna, strig confraţilor mei s-o lase pe femeie în pace. Ei mă înjurară. Mă reped la ei, îi gonesc, liniştesc cât pot pe cei doi şi-i urmai până la uşa Fert, ca să-i apăr de vreo întâlnire primejdioasă.

— Bigorne, zise Gautier, eşti un om cumsecade.

— Asta m-a şi împiedicat să mă îmbogăţesc, seniore! Deci, ajuns la poarta Fert, iată că leliţa mă sărută, plângând ca o lăuză, zicând că i-am scăpat virtutea, ceea ce nu era adevărat, domnilor, căci – vă jur – că nu aveam de gând s-o batjocorim. În sfârşit, asta era părerea ei; plângând ca un bou, bărbatul ei mă sărută pe obrazul stâng, mulţumindu-mi că i-am scăpat viaţa.

— Astfel că, între cele două sărutări, rămăsei încremenit, înăbuşit, bolnav de înduioşare şi plângând ca un măgar care zbiară de emoţie.

Un hohot de râs trezi ecouri lungi în casa ruinată. Numai Philippe d'Aulnay rămase pe gânduri.

Sufletul lui era departe.

Bigorne puse mâna pe inimă, mai înghiţi un pahar plin şi urmă:

— După ce am plâns destul, după ce ne puparăm destul, omul îmi zise: „Mă cheamă Martin şi pe nevasta mea Martina. Sunt grădinarul mânăstirii Saint-Germain-des-Prés, şi nevasta mea spală rufele monseniorului Clément Mahaut, stareţul, din voia lui Dumnezeu. Dacă treceţi vreodată pe lângă mânăstire, veţi vedea, în partea dinspre Pré-aux-Clercs şi lipită de zidul incintei, o casă cu înfăţişare veselă, lângă o mică grădină. E casa mea. Va fi a dumitale, ori de câte ori vei avea nevoie”…

— O faptă bună e întotdeauna răsplătită, mormăi Riquet Haudryot.

— Aşa mi-a spus onoratul grădinar al mânăstirii, urmă Bigorne. Aşadar, seniorii mei, aflaţi că, de mai bine de douăzeci de ori, am avut ocazia să cer ospitalitate bunului Martin şi bunei lui Martina, care totdeauna m-au primit cu

braţele deschise. Locuinţa e curată, veselă, luminoasă; odaia care dă în grădina stareţului o să fie numai bună pentru frumoasa domnişoară… Apoi, casa face parte din acareturile mânăstirii, sub protecţia directă a seniorului abate, şi nu ştiu, zău! Dacă însuşi regele ar îndrăzni să violeze un astfel de adăpost…

— Ştii că nu eşti prost, Lancelot! Se miră Buridan.

— Hei! Oftă Bigorne, sunt din împrejurimile Béthune-ului, din Artois. Şi cât despre cuminţenie, Artois este aproape ţară Flamandă, aproape Normandia – pentru viclenie, şi aproape Picardia – pentru şiretenie… Închipuieşte-ţi, domnule, că e în mine un sfert de flamand, un sfert de picard şi un sfert de normand şi… vei avea trei slugi în loc de una.

— Cum? Făcu Buridan, tu eşti din Béthune?

— Ca şi dumneata domnule şi sunt foarte onorat… credeţi-mă.

Lancelot Bigorne fu felicitat, în unanimitate, de către consiliul de război şi fu luată hotărârea că, de cum s-or deschide porţile, să o ducă pe Myrtille, la bunul grădinar al mânăstirii de la Saint-Germain-des-Prés.

Capitolul XX Anna de Dramans.

Recunoscând pe Lancelot Bigorne în lumina tremurătoare a felinarului, atârnat la parterul turnului Nesle, Mabel simţise o emoţie fulgerătoare, una din acele emoţii, care pustieşte sufletul, zbuciumă inima… răstoarnă o situaţie.

Lancelot Bigorne… pe care-l credea mort sau dispărut de ani de zile! Lancelot Bigorne, care-i luase copilul, pe micul său Jean, ca să-l arunce în fluviu! Lancelot Bigorne era una din cele trei uri ale ei. Celelalte două erau: Marguerite de Bourgogne şi Charles de Valois.

Ea nu-l ura mai puţin, îl ura însă, altfel… feciorul nu fusese decât instrumentul celor dintâi…

Pentru Marguerite şi Charles de Valois visa o răzbunare rafinată. Încet, dar sigur, ea îi conducea pe marginea

prăpastiei, în care trebuiau să cadă de la putere la mârşăvie… de la glorie la ruşine… de la bogăţie la mizerie.

I-ar fi fost lesne să-i omoare! Dar asta era prea puţin. Voia să-i vadă suferind. Voia să-i afurisească în viaţa asta, de s-ar fi afurisit şi ea, pe lumea cealaltă. Aşa mărturisi dânsa, mai târziu, duhovnicului ei, seniorul Clément Mahaut, abatele de la Saint-Germain-des-Pres, care… dar să lăsăm evenimentele să povestească singure.

Cât despre Bigorne, de cum îl recunoscu îi dori moartea îndată.

— Nebună! Şopti ea, suindu-se pe scara întortocheată, cu repeziciune, nebună ce sunt, să mă fi arătat mizerabilului acesta! Are să se păzească. Nu-mi pasă! Va muri!

— Şi adăugă cu un surâs: Marguerite îl va ucide. Dreptatea lui Dumnezeu e departe şi căile ei sunt întortocheate, dar când loveşte, este ca trăsnetul care nu se vede îngrămădindu-se într-un colţ de cer… Când trăsneşte e prea târziu.

Când ajunse la etajul unde se desfăşurau orgiile îngrozitoare ale celor trei surori, o văzu pe Marguerite, coborând de pe platformă.

— Unde-i omul acela? Întrebă Mabel…

— Buridan? Făcu regina, cu o linişte extraordinară, faţă de cele ce se petrecuseră.

— Buridan! Dar… nu face nimic, regina mea, zise Mabel, ridicând din umeri. Ghicesc ce s-a petrecut. Plecarea grăbită a nebunului acestuia, mă face să bănuiesc că ai suferit un afront grozav!

Marguerite rămase rece. După liniştea asta, Mabel se gândi că regina trebuia să fi suferit mai mult decât oricând.

Zâmbi. Ea privi câteva clipe faţa, parcă îmbătrânită, pe care se arătau pete roşii şi vinete.

— Oricând veţi voi, veţi plăti-o acelui Buridan. Durere pentru durere. Nu trebuie să căutaţi o răzbunare ordinară, adăugă ea, vorbind încet şi aplecându-se spre regină, asemenea unui gen rău. Puneţi să-l aresteze… aruncaţi-l

într-o temniţă. Şi acolo, în temniţa aceea, care nu va fi bucuria voastră, când îl veţi vedea târându-se la picioarele voastre, urlând de dragoste şi murind într-un chin mai grozav ca acela al roţii. Aşa va fi! Veţi vedea, regina mea. Îl veţi vedea pe Buridan murind în faţa voastră, de pasiune nesăturată, căci am izbutit în opera cea mare… Am descoperit elixirul amorului!

De data asta, Marguerite scrâşni din dinţi.

— Nu vă necăjiţi de Buridan, urmă Mabel. De celălalt trebuie să vă temeţi!

— Care… celălalt?

— De acel care a închis poarta… căci acela, e crima în picioare, regina mea… el e remuşcarea… care se deşteaptă.

— Oh! Gemu regina, privind-o în ochi pe Mabel. Cunoşti pe Lancelot? Când… cum l-ai cunoscut? Vorbeşte!

— II cunosc, e drept. Spre nenorocirea mea, l-am cunoscut. Era să mă facă să mor de durere. Când? Sunt trei ani de atunci… Vedeţi dar, că… e lucru vechi. Unde? Chiar în Paris… Marguerite daţi-mi pe acel om şi eu vă dau pe Buridan.

— Bine! Îl vei avea, îi vei orândui singură chinul. Vei pune să-l mănânce câinii, dacă vei voi… Dar, acum, ascultă! Buridan se duce la „Turnul dracilor”. Acolo am pus s-o ducă pe o fată tânără… de care mă interesez! Îngână Marguerite, cu un oftat înspăimântător.

— Fata ei! Mugi Mabel în ea însăşi!

— Buridan vrea să mi-o fure… Pricepi?

— Urmă regina. Trebuie ca, îndată, Stragildo…

— Nu, nu, întrerupse Mabel, care tremura. Nu-l amestecaţi pe Stragildo într-un astfel de secret. Încredeţi-vă în mine! Mă duc chiar eu!

— Vei putea?

— Încredeţi-vă în mine, vă zic! Plecaţi, regina mea. Întoarceţi-vă la Luvru. Restul mă priveşte!

Fără să pară că se grăbeşte, Mabel începu să coboare scara. Tresălta de bucurie şi mormăia:

— Myrtille! Fata ei! Chiar ea mi-o dă pe mână, pe fiică-sa! Oare, Dumnezeu a pus, în sfârşit, degetul răzbunător pe minutul nemărginirii, care trebuie să însceneze pedeapsa Margueritei?

— Stragildo!

— Strigă regina.

Cu spinarea încovoiată, paznicul fiarelor, apăru, bolborosind:

— Maiestate, nu e vina mea, dacă…

— Taci şi ia-o! Se încruntă regina, arătându-i o pungă pe care i-o aruncase pe masă.

Stragildo o luă şi mai înclinat şi mai umilit ca oricând, cu veşnicu-i zâmbet ironic în colţul gurii, gândea: „Încă zece astfel de premii, înseamnă încă zece nopţi de dragoste… ceea ce face încă vreo zece cadavre! Şi… apoi, voi putea să mă retrag în vreun colţ liniştit, ca să mă mai gândesc puţin şi eu la dragoste…”

— Stragildo! Urmă Marguerite. Peste o jumătate de oră, voi fi la Luvru. Vreau să găsesc acolo pe marele prefect al Parisului, pe contele de Valois şi pe primul ministru. Du-te!

Stragildo se năpusti pe scară.

Marguerite se aşează într-un fotoliu, cu capul în palme şi se gândea… La răzbunare? Sau, la dragoste? Când se ridică, era cu totul liniştită. Faţa ei care, până mai adineauri era tulburată, îşi regăsise acea strălucire de tinereţe şi frumuseţe, pe care înfrigurarea ochilor, din clipele acele, i-o făcea şi mai strălucitoare.

Şi şopti cu patimă:

— Elixirul dragostei!

Apoi părăsi şi dânsa turnul, străbătu nişte apartamente singuratice, enormul hotel Nesle, al cărui turn, purtând acest nume, nu era decât un fel de adaos al clădirii, trecu porţile, întovărăşită de un singur servitor, şi se înapoie la Luvru, strecurându-se prin uşa secretă, din marginea apei.

Ajunsă în apartamentele ei de la Luvru, i se vesti că sosise prefectul şi, cu toată ora înaintată, cerea să vadă pe regină,

zicând că e chemat de ea.

— Dacă spune că l-am chemat, trebuie să fie adevărat... Să intre! Porunci regina.

Şi, luând un pergament care purta pecetea regală, începu să scrie.

Jean de Précy, prefectul Parisului de la sosirea pe tron a lui Louis al X-lea, care urmase lui Nicolas Barbette, fu poftit şi aştepta să-i vorbească regina.

După ce sfârşi de scris, Marguerite îi întinse pergamentul. Prefectul îşi îndoi un genunchi.

— Citeşte!

Jean de Précy citi hârtia, care cuprindea aceste rânduri: „Prin prezenta ordonăm seniorului Jean de Précy, prefectul oraşului nostru, Paris, să aresteze, prin orice mijloc, pe haimanaua Lancelot Bigorne şi să-l închidă la Châtelet, până când îi vom ordona procesul de trădare contra regelui.

Anul de graţie 1314”

Marguerite de Bourgogne „Regina Franţei”

— Câtă vreme vă trebuie să găsiţi pe acest om? Întrebă Marguerite.

— Peste trei zile, doamnă, va fi încarcerat!

— Bine! Făcu regina, urmând să scrie. Acum, ascultaţi. Când veţi prinde pe derbedeul acesta, să mă anunţaţi! N-o să-i deschideţi proces!

Prefectul se-nclină.

— Dar vreau ca totul să se facă în taină... fără gălăgie iar omul să fie omorât, în închisoare...

— În ce fel, doamnă?

— O femeie de-a mea va veni să vă spună. Ca semn de recunoaştere vă va da această hârtie.

Fără să se arate deloc mirat, Jean de Précy citi al doilea pergament. Era un bon la purtător, de două sute de galbeni pentru casierul regelui: preţul uciderii lui Bigorne.

Jean de Précy înapoie bonul reginei, se închină până la pământ, mulţumind şi ieşi repede, ca să-şi trimită pe cei mai

buni poliţişti pe urmele lui Lancelot Bigorne.

Regina trecu în galeria oratorului, unde dădu ordin să-l introducă pe Enguerrand de Marigny şi pe contele de Valois, de cum vor sosi. Aceşti doi seniori aşteptau, însă, de câteva minute. Ei intrară pe două uşi diferite, fără să se privească, fără să pară că se văd. Fiecare din ei se simţea ajuns la marginea urii lor. Fiecare se gândea:

— Să-l ucid sau să mă omoare! Nu mai merge!

Marguerite se îndreptă spre Marigny şi-l luă de mână, îl trase spre Valois şi-l luă şi pe acesta de o mână.

Între cele două uri înverşunate, gata în orice clipă de explozii mortale, şi cu o voce care-i făcu să se cutremure, regina începu să le vorbească:

— Nu pun mâinile dumneavoastră una într-alta, căci, poate, acest contact ar dezlănţui în voi furia turbării, de care veţi muri. Dar prin mine, care stau între voi acum, ţinându-vă pe amândoi, sunteţi uniţi…

Ei dădură din cap cu putere, a neîncuviinţare.

— Aşteptaţi! Urmă ea. Peste opt zile, când n-oi mai avea nevoie de voi, puteţi să vă ucideţi, dar, până atunci, cer… vă implor… ordon să încetaţi ostilităţile…

Cu aceeaşi putere, ei făcură acelaşi semn negativ.

— Marigny, zise Marguerite, dacă nu consimţi la încetarea ostilităţilor, mă duc la rege şi… pierdere pentru pierdere, îi istorisesc că am avut o fată cu tine!

— Duceţi-vă, doamnă, strigă Marigny. Eşafodul e mai dulce pentru mine decât o prietenie, chiar şi de o clipă, cu acest om…

— Valois, urmă Marguerite, dacă nu consimţi să încetezi ostilităţile, mă duc la rege şi… pierdere pentru pierdere, îi mărturisesc că ai fost amantul meu, înainte de a-mi fi el soţ.

— Mai bine mi-ar plăcea roata şi spânzurătoarea decât dezonoarea unei împăcări între omul ăsta şi mine! Scrâşni Valois.

Marguerite îi asculta, palidă ca moartea. Cei doi oameni erau pământii.

Nici nu se uitau unul la altul.

Regina urmă:

— Vă cer împăcarea, vă cer să unim cele trei puteri diferite ale noastre şi iată pentru ce: de astă noapte avem, toţi trei, acelaşi duşman. Acest vrăşmaş ne va răpune pe toţi, dacă nu-l zdrobim. N-ar fi nimic să murim. Dar el ne va face să pierim deznădăjduiţi, blestemaţi, căci ne va lovi în inimă pe toţi trei…

— Să lovească, scrâşni Marigny, dar împăcarea… nu!

— Să mă ucidă! Gemu Valois, dar niciodată… împăcarea!

— Aşteptaţi! Porunci Marguerite. Nu v-am spus numele omului.

Cei doi dregători îşi îndreptară spre ea privirile lor arzătoare.

Marguerite pronunţă:

— Se numeşte Jean Buridan! Şi le dădu drumul de mâini.

Cei doi oameni se pomeniră faţă-n faţă… Avuseseră aceeaşi tresărire. Pentru amândoi, numele lui Buridan străbătuse până în fundul gândurilor lor. Şi, Valois înţelese că-l ura pe Buridan mai mult decât pe Marigny şi Marigny pricepu că, pentru ca să-l omoare pe Buridan, şi-ar sacrifica ura contra lui Valois.

Amândoi avură aceeaşi mişcare spontană şi se prinseră de mâini. Pacea era săvârşită. Act pe care nici o putere nu-i putea şterge în timpul perioadei convenite. Marigny şi Valois deveneau sacri unul pentru altul în acest timp şi trebuiau să se ajute mutual, ca nişte prieteni.

— Bine, zâmbi Marguerite. Pacea va dura până la exterminarea duşmanului. Dacă Buridan, moarte mâine, sunteţi liberi. Juraţi?

— Jurăm!

— Răspunseră amândoi, odată.

— Pe ce juri, Marigny?

— Pe capul fetei noastre, Marguerite!

— Şi tu, Valois?

— Pe copilul meu, mort din ordinul tău, Marguerite! Pe fiul meu, Jean!

— Bine! Urmă Marguerite, fără să tresară. Acum să deliberăm!

Se aşezară toţi trei, îngrozitori, ca nişte demoni…

După ce se coborâse din turnul Nesle, Mabel, urmase repede cursul fluviului până într-un loc, unde, într-o mică scobitură, formată de vârtejul apei, era o barcă. În fundul bărcii sta un om culcat. Mabel îl zgudui. Fără să zică o vorbă, omul luă vâslele şi barca îşi luă zborul, ca o pasăre de noapte, care rade uneori, suprafaţa apelor.

Ajunsă pe malul celălalt, Mabel o apucă repede spre piaţa Greve, unde ajunse curând. Înconjură casa primarului şi se îndreptă spre strada Mielului. Cum ajungea la arcada Sfântului Ion, ea zări în faţa ei o ceată care se îndrepta spre dânsa. Se ascunse în umbra unui stâlp şi aşteptă asemenea unei statui de granit, înnegrită, de vremuri. Statuia asta o zărise şi Buridan, în umbră.

Grupul trecu. Mabel ajunsese tocmai când, bătaia sfârşită, Buridan şi tovarăşii plecaseră.

Deci ei erau acei ce trecură pe sub arcadă.

Mabel îi numără. Îl recunoscu pe Buridan şi pe Lancelot Bigorne. Ceilalţi erau mascaţi. Cine erau? Puţin îi păsa. Ceea ce vedea sigur era că, lângă Buridan, agăţată de braţul lui, păşea o formă femeiască.

— Myrtille!

— Bombăni Mabel. Fata Margueritei! Mulţumescu-ţi Ţie, Doamne. Am ajuns la vreme! Şi începu să-i urmărească, neluând în seamă umbrele pe care le zărea mişunând în fundul ulicioarelor întunecoase.

Într-un rând, una din umbrele acelea, se apropie de ea şi ameninţă.

Mabel îl privi pe om cu ochii ei îngheţaţi. Şi privirea aceea cu luminile stranii, care licăreau pe faţa-i pământie, îl cutremură pe bandit, care rămase tâmpit…

— Stafie.

— Bâlbâi el, făcându-şi cruce – vii din Iad?

— Mă duc! Răspunse Mabel.

Banditul o rupse pe fugă. Ea îşi urmă drumul, fără să piardă din vedere ariergarda micii trupe care, după mai multe ocoluri, ajunse la strada Froidmantel.

Mabel îi văzu afundându-se în vechea locuinţă părăsită. Alese o fundătură şi se ascunse acolo hotărâtă să aştepte. Nedumerită, dusă pe gânduri, ea se întrebă:

— De ce au intrat în hotelul d'Aulnay?

Printre atâtea presupuneri care-i trecură prin gând, aceea că Philippe şi Gautier d'Aulnay ar fi putut să scape din sacul lui Stragildo, nu-i veni nici un minut. Sfârşi prin a hotărî că Buridan se servea de anticul hotel ca loc de refugiu. Apoi încetă a se preocupa de acest amănunt care o tulburase un minut. Ghemuită în negură, cu ochii ţintiţi spre intrarea locuinţei lui d'Aulnay, frământarea gândurilor o duse spre viziuni îndepărtate.

— Altă dată, se gândea ea, când eram bogată, onorată, frumoasă, tânără şi stăpâneam tot ce poate să facă fericirea omenească… când nu eram încă Mabel, cercetătoare a necunoscutului şi vrăjitoarea care scoate din sucul plantelor secretul vieţii şi al dragostei… când mă numeam Anne de Dramans şi aş fi putut alege printre cei mai nobili şi cei mai frumoşi cavaleri dintre gentilomii Bourgogniei… Charles veni… Şi, nenorocita de mine, fusei ameţită de titlul de… contesă de Valois! Să ajung soţia fratelui regelui, al aceluia care într-o zi, putea să fie însuşi el rege… mi se păru o fericire de invidiat… Iubeam sau crezui că iubesc pe Charles de Valois: ceea ce iubeam în el era titlul său! Aici e toată greşeala vieţii mele! Mă vândusem pentru titlul de regină, pe care-l nădăjduiam!

Mabel avu un fel de râs înăbuşit.

De titlu nu avui parte! Şi când pricepui că fusesem înşelată, dezonorată, bârfită… când nu mai îndrăzneam să mă arăt… când plecai să-mi ascund ruşinea în casa aceea

blestemată, aş fi murit dacă n-ar fi fost micul Jean! Un suspin lung porni din colţul unde se ghemuise Mabel.

— Micul meu Jean! Urmă ea. Pentru el am trăit… Pe măsură ce creştea, îmi ziceam: n-am putut fi soţie, voi fi mamă! Şi mi se părea că păşesc spre un viitor strălucitor. Trecutul se ştergea, ruşinea mea se topea. Trăiam în copil… şi e singura epocă din viaţa mea când am trăit adevărat.

Multă vreme gândul lui Mabel rămase mut. Nu-şi mai amintea nimic.

— Dar, dacă n-ar fi fost noapte, dacă cineva ar fi putut s-o vadă, ar fi rămas uimit de zâmbetul iluminat de dragoste care strălucea pe figura ei, transformând-o cu desăvârşire. Mabel îl vedea pe fiul său. Îl vedea, aşa cum era atunci, blond, rumen, cu părul buclat, vesel, şi se extazia înaintea viziunii ei. Deodată, zâmbetul îi pieri. Fu ca o rază de soare care apare între doi nori de furtună, ca să lase, în urmă, pământul şi mai trist şi mai înfrigurat.

Mabel bombănea:

— Valois? Marguerite! Două ulcere care-mi rod inima. Să mă fi omorât pe mine, fie! Să mă fi străpuns cu pumnalul ei, şi mai bine! Sărmană fiinţă nevinovată… ce făcuse el? Oh! Oribilul, groaznicul moment de neştearsă grozăvie, când întinsă jos – credeam că sunt moartă şi, cu toate astea, nu eram! Când toată fiinţa mea voia să se ridice şi… n-ajungeam nici măcar să-mi desprind pleoapele… Când auzeam plânsul şi ţipetele micului meu Jean, pe care monstrul de Bigorne îl ducea la moarte! Cum poate o mamă să sufere durerile acestea? Cum pot încă, să-mi mai redeştept, astfel de amintiri în suflet fără să cad trăsnită? De ce-am trăit?

Ea scrâşnea din dinţi şi, cu mâinile crispate, îşi smulgea părul de pe cap, fără să-şi dea seama de cele ce face.

— Am trăit, strigă ea, pentru că Dumnezeu a vrut ca Marguerite să fie şi ea mamă, la rândul ei. Pentru că, într-o zi sau alta, trebuia să mă măsor cu Marguerite de Bourgogne!

Se ridică în picioare, cu buzele contractate de un râs groaznic.

— Fata va muri! Cum a murit fiul meu Jean, va muri şi Myrtille, sub ochii mamei! Şi el… tatăl fiului meu, Charles de Valois! Ei bine, îi pregătesc spânzurătoarea. Cât despre ea, oh! Pe ea! N-am decât s-o împing cu vârful degetului… Prăpastia îi e săpată, căderea va fi aşa de neînchipuită, încât se va vorbi în vecii vecilor de întâmplarea asta. Şi, niciodată nu se va înţelege de ce o regină atât de frumoasă, de cuminte, de puternică, de iubită a avut un sfârşit aşa de jalnic!

Cum Mabel se gândea astfel, ea tresări şi murmură:

— Se şi luminează de ziuă?!

Raze palide sfredeleau întunericul care, puţin câte puţin, se împrăştia.

Mabel se retrase atunci ceva mai departe şi alese alt loc de pândă.

Voia să se încredinţeze dacă Buridan şi Lancelot Bigorne n-au să iasă din hotelul d'Aulnay…

Atunci va lua o hotărâre.

Dar cum îşi ticluia în minte planul acesta, deodată, îi văzu ieşind pe Lancelot Bigorne şi, după el, Buridan cu Myrtille şi doi oameni pe care nu-i cunoştea.

Mabel se cutremură de groază la gândul că, dacă ar fi plecat, n-ar fi aflat poate niciodată ce devenise Myrtille, căci, abia în minutul acela, înţelese că locuinţa lui d'Aulnay nu fusese decât un refugiu provizoriu şi că abia acum o conducea Buridan pe fată la adevăratul adăpost, pe care i-l rânduise.

Străzile erau pustii, dar se lumina repede.

Mabel îi luă din urmă, la distanţă, ca să nu fie zărită. Nu trebuie să ne închipuim Parisul de atunci ca pe Parisul de acum, cu străzile drepte, largi, curate, unde totul se vede de departe. Din colţ în colţ, ca într-o pădure stufoasă, din pom în pom, Mabel urmări mica trupă… în mişcare. Trecu punţile, pe urma lor, şi îi văzu ajungând în faţa porţii Fert,

tocmai în momentul când se deschidea şi se lăsa podul. Câteva căruţe de zarzavagii, care aşteptau dincolo de şanţ, şi voiau să intre în oraş, pătrunseră în Paris.

Mabel străbătu poarta.

Dincolo erau câmpii întinse, unele cultivate, cele mai multe părăginite, câteva pâlcuri de pomi, castani şi stejari şi, mai departe, se zărea Saint-Germain-des-Prés.

Buridan şi tovărăşii lui se îndreptară spre mânăstirea întinsă, al cărui zid începură să-l înconjoare, printre crenelurile căruia se vedeau din distanţă în distanţă, câţiva arcaşi nemişcaţi. La spatele crenelurilor, în dosul străjerilor, se zăreau acoperişurile mănăstirii şi ale diferitelor ei ziduri, dominate de clopotniţa bisericii, de unde porneau, în tăcerea dimineţii, slabe sunete de clopot…

Buridan ajunse la Pré-aux-Clercs. Mabel îl văzu intrând cu tovarăşii lui într-o casă albă, vârâtă în zidul mânăstirii, în uşa căreia bătuse Bigorne. După o jumătate de ceas, ei ieşiră şi se îndreptară, grăbiţi, spre Paris.

Myrtille nu mai era cu ei.

— Bine, şopti Mabel. Acum ştiu unde o să trebuiască să-ntind mâna, ca s-o prind pe fata Margueritei…

La rândul ei, fără să se grăbească, reluă drumul Parisului, unde nu întârzie să ajungă. Clopotele sunau la Universitate. Zgomote ciudate, ca tunetele furtunii, zvoneau în depărtare.

— Ce s-o fi petrecut în Paris?

— Se gândi Mabel, tresărind.

Ea dădu din cap ca şi când întrebarea i s-ar fi părut deşartă, şi se întoarse la Luvru, unde se adunau, în grabă, pâlcuri de arcaşi şi de balistari.

După câteva minute, fără să se mai intereseze de acele mişcări extraordinare, care făceau să se cutremure Parisul, ea intră în apartamentele reginei.

Capitolul XXI Pré-aux-Clercs.

Zgomotele pe care le auzise Mabel, freamătul mulţimii pe care îl zărise, porneau de la Universitate. Pe vremea aceea,

Universitatea era un adevărat cuib de haimanale, numărând doar câţiva cărturari, un stol de fluturi rătăciţi, fâlfâind în jurul unei lumini încă foarte slabe. Deci, acolo, în cartierul, sau mai bine în acel oraş aparte, revolta pornise ca în zilele de răscoală, când studenţii se baricadau contra regelui sau se duceau să asedieze pe abatele de la Saint-Germain-des-Prés.

Spre orele nouă dimineaţa, din toate cârciumile… de la „Călimara de aur”, de la „Cana cu bere”, „Cârciuma Iadului”, „Laba gâştei”, „Doctorul neghiob”, „Puţul fără vin”, „Măgarul bacalaureat”, „Porcul care grohăie”… cu nume ciudate, scârţâiau pe fiarele lor şi pătau cerul ca nişte steaguri… din toate acele cuiburi de jaf, de chefuri şi scandaluri, ieşeau bande, cu căciula pe urechi, cu spadele atârnate de şold şi bălăngănindu-se pe lângă pulpe, cântând în gura mare şi se întâlneau unele cu altele, ca nişte râuleţe ieşite din matcă şi care se duc să mărească acelaşi torent. Cu steguleţele în vânt, se îndreptau, cu paşi grăbiţi, fie spre poarta Fert, fie spre aceea a Ceaprazarilor.

În oraş, mişcări asemănătoare se pregăteau de Corporaţia ucenicilor procurorilor de la curtea de conturi care porneau din strada Galileu, cu muzica în frunte şi cu steagul corporaţiei.

Era înaltul şi atotputernicul imperiu al Galiléei, a cărui coloană se desfăşura ca un balaur uriaş cu pielea împestriţată, pe când evreii de pe uliţa aceea se baricadau prin casă, de teama omorurilor care se puteau întâmpla în orice clipă.

Afară de ziduri, imperiul Galiléei se uni cu regatul Basochei, adică cu Corporaţia ucenicilor procurorilor Parlamentului, a căror steaguri străluceau la soare cu armele autentice şi cedate, din ordin regal, Basochei domnitoare şi triumfătoare şi anume: galbenul regal pe albastru cu trei călimări de aur, deasupra, timbrul, casca şi coiful, cu doi îngeri care le purtau.

Împăratul Galiléei şi regele Basochei mergeau în fruntea trupelor, înconjuraţi de sfetnicii lor, de portărei şi breslaşi, iar în urmă venea grosul mulţimii.

Cele două coloane înaintau spre Pré-aux-Clercs formând două mase compacte, între care şi pe laturile cărora, studenţii alergau în grupuri gălăgioase.

Câmpia întinsă, pe care se desfăşurau bandele acelea, cuprindeau terenurile care, azi ar fi situate între Şcoala de medicină şi Palatul Bourbon.

În afară de ziduri, veneau, mai întâi, cocioabele dărăpănate ale locuinţelor zarzavagiilor, care, de bine de rău, cultivau o zonă de pământ destul de îngustă, doritori să rămână sub protecţia directă a turnurilor incintei.

În caz de atac, oamenii aceia îşi strângeau la repezeală vitele şi instrumentele de muncă şi intrau în oraş… dacă mai aveau vreme.

Adesea li se întâmpla să vadă, de pe înălţimea zidurilor, bietele lor locuinţe incendiate de războinicii străini şi, mai cu seamă, de războaiele civile. Dar, cu îndărătnicia ţăranului, ei îşi reclădeau după trecerea răzmeriţei, cocioabele de pământ, le acopereau cu stuf şi începeau să-şi lucreze din nou pământul.

Dincolo de căscioarele acelea se vedeau câteva ţarini împădurite, apoi venea imensa mânăstire Saint-Germain-des-Prés, şi, după asta, o frumoasă şi întinsă câmpie, care a fost multă vreme pentru Parizieni, un loc de întâlnire şi plimbări, aceea era Pré-aux-Clercs!

Dis de dimineaţă, trei companii de arcaşi ocupară acolo locul.

Una era comandată de contele de Valois, în persoană, reprezentând autoritatea regală, căci steagul lui purta armele lui Louis al X-lea.

A doua era comandată de seniorul de Châtillon, acelaşi care, înainte ca fiul cel mare al lui Philippe cel Frumos să se numească Louis al X-lea, îl poreclise, la Pampelune, regele Navarei.

A treia era comandată de Geoffroy de Malestroit, căpitan viteaz şi foarte bun prieten cu Enguerrand de Marigny, care se gândea poate să-i dea pe fiica sa.

Primul ministru era acolo, călare pe un splendid cal de luptă, dar nici nu se gândise să-şi îmbrace armura de război. O spadă lată şi greoaie îi atârna de-a lungul burţii calului.

Cele trei companii de arcaşi se orânduiseră astfel: întâia, urma o linie paralelă cu Sena, a doua, se ţinea în faţa şanţului mânăstirii, iar cea de a treia se aşezase perpendicular pe şanţ. Astfel, formau un pătrat, a cărui a patra parte ar fi fost şanţul mânăstirii. Dar unghiurile acelui pătrat nu se împreunau. Un spaţiu întins despărţea liniile soldaţilor. Mohorât şi gânditor, Marigny sta nemişcat în mijlocul acelui imens pătrat.

Astfel, el avea în spatele lui compania lui Châtillon, înainte mânăstirea, la dreapta compania lui Malestroit, la stânga aceea a lui Valois.

Uneori, îşi arunca ochii spre conte şi se gândea la împăcarea pe care o primise, şi pe care era hotărât s-o respecte… dar care-l făcea să se cutremure de necaz.

Alteori, privea departe, spre Paris, şi atunci se gândea la fata lui, se gândea la acel Buridan, care-l provocase în public… şi bombănea:

— Da, să moară mai bine! Chiar de-ar fi să mă doboare durerea, mai bine s-o văd moartă, decât în braţele acelui om! Şi, la urmă, dacă vine…

Un surâs de ură împăcată îi completă gândul.

— Dar… va veni? Urmă Marigny, privind cu nesaţ spre porţile Parisului.

În minutul acela, nişte zgomote îndepărtate ajunseră până la el.

— Iată-l! Făcu Marigny, tresărind.

Nu era Buridan.

Dincolo de mânăstire, era mulţimea studenţilor care se apropiau cântând, înjurând, zbierând, certându-se, suflând

ca nişte turbaţi în nişte trâmbiţe lungi şi fluturându-şi steagurile.

Zgomotul creştea asurzitor.

Strigăte de animale, miorlăieli, lătrături, fluierături, răgete, hohote de râs, înjurături straşnice se răspândiră peste Pré-aux-Clercs.

Împărăţia Basochei şi imperiul Galiléei, mai disciplinat, se aşezară pe două rânduri.

Marigny făcu un semn şi prefectul Parisului, care era lângă el, înaintă spre cei veniţi.

Se făcu oarecare linişte.

— Ce căutaţi aici? Întrebă prefectul, ameninţător.

— O „monstră” (un fel de paradă), răspunse Guillaume Bourrasque.

— Şi o să petreceţi pe gratis! Adăugă Riquet Haudryot.

— Azi nu e zi de… monstră! Strigă prefectul. Domnilor, retrageţi-vă îndată, sau… am ordin să trag!

La vorbele astea izbucniră nişte huiduieli înspăimântătoare.

— Atentează la privilegiile noastre! Urlă Basoche.

— La gârlă, cu prefectul! Vocifera imperiul Galiléei.

Printre studenţi zbieretele deveneau asurzitoare.

— Din ordinul regelui! Repetă prefectul.

— Du-te dracului, vrăjitorul evreimii!

— La spânzurătoare… golane!

— Să-l ducem la Târgul cel Nou!

— Huooo! Jean de Précy, vreau să-ţi fierb hârca urâtă în cazanul cel mare, de opărit!

— Pe Dumnezeul meu, furcile Montfauconului lâncezesc fără de tine!

— Ura! Ura! Ura!

Concertul blestemelor se transforma în tunete… furia studenţilor se preschimba în furtună… Companiile arcaşilor începuseră să se pună în mişcare, când o tăcere grea se întinse asupra mulţimii care clocotea.

Un semnal se dăduse: Guillaume Bourrasque fluierase de trei ori, un şuier ascuţit, care predomină zgomotul.

La semnalul acela, tăcerea se lăsase peste Pré-aux-Clercs. Totul se imobiliză. Şi arcaşii chiar se opriră din ordinul şefului lor.

Abia atunci putuse să vadă ceea ce Guillaume Bourrasque zărise în frământarea bandelor urlătoare.

Trei cavaleri, se apropiau de grupul central, unde se afla Marigny, înconjurând zidul mânăstirii.

La zece paşi de primul ministru, ei se opriră şi unul din el sună de trei ori din corn.

Doi din acei cavaleri erau aşa de bine mascaţi încât ar fi fost cu neputinţă să-i recunoşti.

Cel de-al treilea, care sunase din corn, înainta puţin în faţa lor cu faţa descoperită. Era Buridan.

Prefectul făcu un semn.

Sergenţii şi arcaşii poliţiei erau gata să se arunce asupra tânărului, să-l aresteze.

Dar Marigny ridică mâna: prefectul se trase înapoi, bombănind ca un câine căruia i se ia osul. Arcaşii şi sergenţii se opriră.

— Să vedem, mai întâi.

— Zise Marigny, cu o mândrie demnă.

— Ce scuze îmi face! Dacă sunt convenabile, ne vom mulţumi, poate să-l spânzurăm, numai!

La acele vorbe, Buridan încruntă sprâncenele şi-şi muşcă buzele. Dar, stăpânindu-se:

— Domnule de Marigny! Într-adevăr, vă aduc scuze!

Un murmur de nemulţumire izbucni dintre basochienii studenţi şi galiléeni, pe când Marigny da din umeri, cu un aer de compătimire!

— Ah! Ah! Iată-l şi pe acest brav! Strigă Valois, care se apropia.

— Haidem, zise Marigny, cere iertare în termeni cuviincioşi şi-ţi dau cuvântul că vei fi numai spânzurat, scutindu-te de alt chin.

— Monseniore.

— Zise Buridan care se-nchină până aproape de gâtul calului său.

— Când am ieşit adineauri din Paris, am auzit că sunteţi la Pré-aux-Clercs, şi un minut mi-am închipuit că primeaţi provocarea mea: vă prezint scuzele mele!

— La ce nevoie de atâtea fasoane, ca să-l arestăm pe derbedeul ăsta? Se miră prefectul.

— Monseniore, urmă Buridan, când, sosind la Pré-aux-Clercs, v-am zărit, mi-am zis: Marigny e mai puţin laş decât credeam… Vă cer iertare pentru gândul acesta.

Aplauze furtunoase izbucniră printre studenţi…

— Înainte, Buridane!

— Susţine cauza: pro et contra!

Marigny rămase nepăsător, ca de piatră… Ochii lui nu mai azvârliră scântei şi, cu un semn, recomandă prefectului să fie gata.

Buridan cu voce mai tare urmă:

— Vin în numele prietenilor mei Philippe d'Aulnay şi Gautier d'Aulnay omorâţi în chip mişelesc…

— Omorâţi! Strigă Marigny, pe când o furtună de blesteme se ridicau din mijlocul studenţilor.

— Au fost găsiţi în Sena…

— Atest! Zise o voce puternică.

Şi Lancelot Bigorne, ieşind din rândurile basochienilor, înaintă zicând:

— Eu am pescuit trupurile acelor seniori omorâţi. Cum şi de cine au fost asasinaţi! Doar dracul poate să ştie… Fapt este că erau cusuţi într-un sac.

— Lancelot Bigorne! Şopti Valois, îngălbenindu-se îndărătul rândurilor de arcaşi.

Dar Bigorne, făcându-se că-l vede numai atunci, se-ntoarse spre el, îl salută, şi-i strigă familiar:

— Bună ziua, monseniore! Nu e aşa că e interesant să vorbeşti de-necaţi?

— Aşteaptă un minut, păcătosule! Bombăni Valois, între dinţi, şi niciodată n-ai să mai poţi vorbi de-necaţi şi de-necători!

— Vin în numele acelor doi viteji.

— Urmă Buridan – şi vin şi pentru poporul Parisului asuprit de voi, şi la urmă, în numele meu. Vă întreb, domnule de Marigny, dacă sunteţi aici să primiţi sfidarea mea şi vă propun lupta pe moarte, cu pumnalul, lancea sau sabia. Dacă aveţi încredere în dreptatea dumneavoastră, puneţi la rând oamenii dumneavoastră şi… luaţi-vă poziţia.

— Tu, tu, mizerabile haimana, o să iei spânzurătoarea! Zbieră Marigny. Hei, gărzi! Hei, arcaşi! Arestaţi pe acest păcătos!

— Înainte! Urlă Jean de Précy.

— Înainte! Repetară Châtillon şi Malestroit!

— Înainte! Vociferară Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot!

Se produse o ciocnire grozavă, Basoche se pomeni împinsă asupra companiei lui Gautier de Châtillon. Printr-o mişcare rapidă de-nvăluire, galiléenii se arătară în faţa companiei lui Malestroit. Bandele de studenţi, strângându-se într-un grup compact, avură să se lupte cu compania contelui de Valois.

Trei bătălii, trei învălmăşeli, de unde porneau înspăimântătoare urlete, insulte, înjurături, gemete de răniţi, horcăieli de muribunzi.

În două minute, Pré-aux-Clercs ajunse un câmp de război. Se băteau grupuri-grupuri, se apucau în braţe, îşi dădeau lovituri de arme, săgeţile zburau, săbiile scânteiau şi zăngăneau.

— În numele regelui! Repetau arcaşii.

— În numele dracului! Urlau studenţii.

— Montjoye-Saint-Denis! Săriţi! Pe ei… pe haimanale! Vociferau oamenii guvernului.

— Galilée! Galilée!

— Basoche să domnească şi să triumfe!

În centru acelui înspăimântător vălmăşag, care trebuia să fie ultima răscoală serioasă a Universităţii, în centrul acestei lupte, Marigny şi cu Buridan se găsiseră faţă-n faţă.

La strigătul lui Marigny, la semnul pe care-l făcuse, prefectul şi cu oamenii lui se aruncaseră asupra lui Buridan. Dar, tovarăşii lui mascaţi, trăgându-şi săbiile grele, se azvârliseră în luptă. În acelaşi timp, Lancelot Bigorne se repezise asupra miliţienilor în capul unei bande, care nu era compusă nici de galiléeni, nici de basochieni, nici de studenţi… ci din bandiţii „Marii Haimanale”.

În câteva minute, arcaşii fură răzbiţi şi puşi pe fugă se amestecară cu arcaşii lui Valois.

Marigny rămase singur, în faţa lui Buridan.

Marigny aruncă o privire iute în jurul lui. Şi, ceea ce văzu, îl făcu să se cutremure de groază.

Arcaşii regelui erau respinşi pretutindeni. Compania lui Valois fusese împinsă până pe malul Senei. Aceea a lui Châtillon fugea şi aceea a lui Malestroit se retrăgea încet.

Urletele răscoalei triumfătoare se auzeau din Paris, unde clopotele începuseră să sune.

Marigny sări de pe cal.

Buridan îl imită şi, lângă el, veniră să se aşeze cei doi tovarăşi mascaţi. În urma lui era Lancelot Bigorne, apoi o mulţime de studenţi.

Toată lumea asta zbiera:

— La spânzurătoare, Marigny! La Montfaucon!

— La gârlă, cel care înfometează bietul popor!

— Monseniore, îi vorbi Buridan lui Marigny, care se învineţise de spaimă, primeşti lupta?

Marigny scoase sabia.

În clipa aceea, Buridan se repezi asupra lui, pe când studenţii, care-i înconjurau, scoaseră un formidabil „Ura!”. De pe întinsul câmpului, răsunau zgomote feroce şi în depărtare, suna clopotul de alarmă. Cei doi tovarăşi ai lui Buridan băgaseră iar săbiile în teacă. Lancelot Bigorne cu

derbedeii lui ţineau în loc studenţimea care voia să sară asupra lui Marigny.

În acel moment, Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot se întorceau învingători, pe când arcaşii încercau să se regrupeze mai departe sau să se înapoieze în Paris.

Malestroit era grav rănit. Châtillon lupta aproape singur. Valois dispăruse. Prefectul se ascunsese în mânăstire.

Marigny se simţi pierdut.

Începu să dea înapoi, apărându-se cu energia disperării, contra atacurilor lui Buridan. El observase, alături de zidul de incită al mânăstirii, o căsuţă care părea săpată în zid.

Îşi îndreptă retragerea spre casa aceea.

Şi tot spre această casă, Buridan privea câteodată, cu îngrijorare. În sfârşit, Marigny se rezemă de uşa locuinţei, care trebuie să fi aparţinut unui ţăran bogat sau să fi făcut parte din dependinţele mânăstirii.

Fără o vorbă, Buridan ataca lovitură după lovitură.

Cei doi tovarăşi mascaţi ai lui Buridan urmăreau, pas cu pas, toată desfăşurarea luptei. Guillaume Bourrasque, Riquet Haudryot, Lancelot Bigorne… o droaie de studenţi, iscodeau peripeţiile duelului, pe când aproape pretutindeni, pe Pré-aux-Clercs, bandele atacau ultimele grupuri de arcaşi.

Când Marigny se găsi lipit în uşa casei, toţi înţeleseră că… era pierdut, şi strigăte grozave răsunară, salutând dinainte moartea ministrului nesuferit.

— Pentru Philippe, pentru Gautier şi pentru mine! Scrâşni Buridan, dând trei lovituri fulgerătoare adversarului său.

Dar un strigăt de furie se ridică dintre asistenţi. O clipă, Buridan rămase uimit. Niciuna din loviturile lui nu atinseseră…

În adevăr, tocmai în clipa când ataca, ultima dată, uşa locuinţei se deschisese şi Marigny năvălise în refugiul neaşteptat.

Studenţii se repeziră asupra casei, urlând.

— La pradă! La pradă!

— Surcele… să punem foc!

— Ura! Ura!

— E al meu! Strigă Buridan, cu o voce care stăpâni mulţimea. Camarazi, retrageţi-vă şi lăsaţi-mă să-mi termin afacerea.

— Şi cine va fi martorul duelului judiciar?

— Dumnezeu! Răspunse Buridan, care se şi repezise în casă.

Cu mobilitatea caracterului lor, aţâţat de dimineaţa aceea de luptă, furioşi, aproape toţi plini de sânge, mai mult sau mai puţin răniţi, studenţii se împrăştiată ca să atace bandele de arcaşi ai regelui sau ai poliţiei care rătăceau în dezordine.

Cei doi oameni mascaţi, împăratul Galiléei, regele Basochei şi Lancelot Bigorne intraseră în casă, fie ca să ajute pe Buridan, fie să apere locuinţa contra studenţilor, care se puteau întoarce.

Astfel, toţi se găsiră într-o sală destul de mare şi curat ţinută.

Un om cu căciula în mână înaintă spre Buridan.

— Această casă e a mânăstirii. Aţi face o crimă contra monseniorului abate, atacând aici pe acest onorat senior.

El arăta cu degetul pe Marigny, care, foarte palid, cu spada-n mână se rezemase de un scrin.

— Pleacă d-aici, omule! Gemu Buridan, cu vocea scrijelită. Ar fi poate, o fericire pentru stareţ dacă aş omorî pe acest blestemat, dar îl iert. Ar fi să supăr de Dumnezeu, care e un senior cu mult mai puternic decât Clément Mahaut.

— Să ne pregăteşti o oală cu bere sau cu vin alb, Martine! Strigă Lancelot Bigorne. Căci, pe viaţa mea, începe să mi se facă sete!

Martin, grădinarul mânăstirii, făcu semnul crucii şi se îndreptă încet spre o scară de lemn, care era în fundul odăii şi ducea la etajul de sus.

Buridan înaintă spre Marigny.

— Seniore, zise el, vă rămâne o ultimă şansă de scăpare. Căci, am să vă ucid dacă nu primiţi condiţiile mele… Sunteţi hotărât să înapoiaţi familiei d'Aulnay bunurile pe care i le-aţi furat?

— Morţii n-au nevoie de nimic, zise rece Marigny. Ai spus că Philippe şi Gautier d'Aulnay au fost găsiţi înecaţi în fluviu.

— Fie! Sunteţi decis să restituiţi poporului Parisului imensa avere pe care i-aţi smuls-o? Sfanţ cu sfanţ şi leţcaie cu leţcaie?

Marigny ridică din umeri şi zise:

— Averea e a mea. Dar nu te ocupa de popor, haimana ce eşti. Dacă mă laşi să plec, voi plăti răscumpărarea!

— Apăraţi-vă, dar! Porunci Buridan. Căci, acum, nimic nu mă mai poate opri de a încerca să vă răpun. Şi, s-o ştiţi, dacă nu izbutesc, o să aveţi de-a face şi cu aceştia!

— Aceşti doi? Murmură Marigny aruncând o privire de groază asupra celor doi oameni mascaţi, din ai căror ochi săreau scântei şi ale căror braţe rămâneau încrucişate în toată această scenă. Aceşti doi? Cine sunt?

— Ultimii reprezentanţi ai familiei d'Aulnay! Zise Buridan şi îşi luă poziţia cuvenită. Săbiile se atinseră!

În momentul acela, un ţipăt sfâşietor răsună… O formă albă, se coborî repede pe scară şi se azvârli între luptători…

— Myrtille, murmură Buridan. Iată de ce mă temeam! Scumpă Myrtille, urmă el cu voce tare, trebuie să te duci în odaia ta, şi…

Nu avu însă vreme să sfârşească. Vorba-i îngheţă pe buze. Inima-i încetă de a bate. O mirare fără de margini îi paralizează gândul. Simţi că groaza-l strângea în ceafă ca nişte gheare.

Myrtille, aceea pe care o iubea, logodnica lui… Myrtille se aruncă în braţele lui Enguerrand de Marigny strigând:

— Tată! Bunul meu tată!

Marigny sta nemişcat, îngheţat, cu ochii în flăcări.

— Tată! Bâlbâi Myrtille, înspăimântată. Ce ai? De ce, când te regăsesc, fruntea ţi-e încruntată şi privirea ta mă sperie, Buridane… Ce se petrece? Cum ridici spada împotriva tatălui meu? Oh! Mă omorâţi amândoi!

— Tatăl tău? Gemu Buridan. Tu, zici că… acest om e tatăl tău?

— Bunul Claude Lescot, da, iubitul meu… Dar tu nu ştiai, nu-i aşa? Oh! Ar fi fost prea grozav! Tată, iată pe Buridan! O să-l iubeşti de dragul meu! Nedreptele dumitale păreri despre el vor dispărea! Buridane, scumpe Buridane, iată-l pe Claude Lescot, pe care trebuie să-l respecţi… căci sunt logodnica ta şi e scris: Pe părinţi îi vei onora!

— Claude Lescot? Gâfâi Buridan, într-un hohot de plâns. Dar priveşte-l Myrtille. Iată-i mantia de hermelină regală… uite-te la sabia lui împodobită cu diamante… uite-te la costumul lui de boier mare…

— Un… boier mare? Bolborosi fata înnebunită.

— Priveşte acest aer de mărire sălbatică şi recunoaşte în el, nu pe Claude Lescot, neguţătorul, ci pe puternicul şi grozavul ministru al cărui nume e blestemat de un popor întreg… primul ministru al regelui… inventatorul furcilor de la Montfaucon… Enguerrand de Marigny!

Buridan se dădu cu trei paşi înapoi, îşi rupse spada pe genunchi dintr-o lovitură şi îi aruncă crâmpeiele…

— Puteţi să mă omorâţi! Zise el ministrului. Buridan nu se poate bate contra tatălui Myrtillei.

— Enguerrand de Marigny? Repetă fata, aruncând asupra tatălui ei o privire încremenită de spaimă.

Cu un gest liniştit, Enguerrand de Marigny îşi vârî sabia în teacă. Apoi luă mâna Myrtillei care tremura.

O tăcere de moarte se lăsase în odaie.

Afară, se mai auzeau încă zbieretele studenţilor, ale basochienilor, ale galiléenilor… toată gălăgia revoltei învingătoare… Sau, cel puţin Guillaume şi Riquet, singurii care ascultau acea gălăgie, îşi închipuiau că era vuietul victoriei. Dar, dacă ar fi aruncat o privire afară, ar fi rămas

înspăimântaţi de schimbarea care se făcuse pe Pré-aux-Clercs.

— Myrtille, începu Marigny, cu ton aspru, o întâmplare funestă te face să afli ceea ce ar fi trebuit să nu cunoşti încă multă vreme şi, poate, niciodată. Nu mă numesc Claude Lescot!

Şi, cu un accent de-mândrie sălbatică, adăugă:

— E adevărat; mă numesc Enguerrand de Marigny! Acest nume, fiica mea… acest nume, urât de derbedei, acest nume, care va fi respectat ca şi numele celor mai mari monarhi, când s-o înţelege însemnătatea lui, îl port cu mândria conştiinţei mele. Şi voi, cei de faţă, ascultaţi! Dacă m-aş putea coborî la înţelegerea voastră, ca să vă explic gândul meu, v-aş spune că toată această ură, îngrămădită pe capul meu, mi-am atras-o asupra-mi din propria-mi voinţă. Ştiam la ce mă expuneam, când am întreprins să fac din monarhie o putere şi din rege un simbol! Nu am apăsat numai oamenii din popor şi pe burghezi, ci şi boierimea. Am vrut să nivelez regatul. Am încercat această supraomenească întreprindere, ca să fac din Franţa o întinsă câmpie, egală unde înaintea privirilor să nu rămână decât o stâncă nepieritoare: tronul! E adevărat. Am tremurat adesea în faţa actelor, pe care vulgul le numeşte crime, dar n-am dat înapoi.

Nu admit, judecători, conştiinţa mea mă iartă! Şi, dacă, uneori, m-am înspăimântat, dacă, aplecând urechea în nopţile adânci, auzeam un fel de vuiet de blesteme, atunci aveam un gând care mă mângâia: pe fata mea! Monarhia era gândul creierului meu. Myrtille era gândul inimii mele!

— O tată! Murmură Myrtille acoperindu-şi faţa cu mâinile.

— Myrtille, iată omul care a cules acele blesteme ale poporului, de care-ţi vorbeam şi care mă loveşte în faţă cu ele. Iată omul care a cules toate insultele, pe care le găsea în drumul meu şi care m-a pălmuit cu ele. Iată-l pe Buridan! Eu sunt Enguerrand de Marigny. Iată-l pe cel pe care-l

numeşti logodnicul tău. Tu eşti aceea pe care o numeam mângâierea mea.

Cu vocea mai acoperită, Marigny sfârşi:

— Alege, între el şi mine!

— Să aleg, îngână Myrtille, gata să se sfârşească. Să aleg între tatăl meu şi logodnicul meu?

În momentul acela, o voce poruncitoare, venită ca de sus, străbătu în tăcerea sălii:

— Nu trebuie să-l aleagă nici pe Marigny, nici pe Buridan. Un minut! Cred că nu sunt de prisos aici… şi, tu ştii Marigny, dacă am sau nu, drepturi asupra Myrtillei!

Toată lumea ridicase capetele.

Pe scara, pe care se coborâse Myrtille, se lăsa o femeie…

Era Marguerite de Bourgogne. Ea înaintă spre Myrtille, pe când Marigny o salută cu un fulger de bucurie în ochi şi pe când Buridan ducea mâna la pumnal simţind nebunia de-a o ucide suindu-i-se în capul, care-i ardea.

La vederea reginei, cei doi oameni mascaţi tresăriră puternic, şi unul din ei făcu o mişcare ca şi cum ar fi vrut să se repeadă spre ea.

În acelaşi timp, Marguerite de Bourgogne, scoţând din sân un fluier de argint, scoase un fluierat ascuţit, uşa se deschise brusc şi o mulţime de arcaşi se repeziră în sală.

— Păziţi-vă!

— Urlă Lancelot Bigorne.

Beat de necaz şi de disperare, Buridan, se repezi spre Myrtille pe care regina o târî spre scară. Un vălmăşag de oameni şi arme, un vârtej de piepturi şi de braţe îl cuprinse, îl târî, îl împinse, şi, în secunda când vedea pe Marigny şi pe regină suind scara cu Myrtille între ei, se pomeni încolţit în fundul odăii.

— Ajutor, Buridane! Strigă fata.

Buridan răspunse cu un muget şi se azvârli cu capu-n jos, judecând că trebuia să moară pe loc.

Douăzeci de braţe îl doborâră.

În câteva minute se pomeni dezarmat, legat, şi în ultima privire pe o aruncă în jurul lui, văzu că cei doi oameni mascaţi erau prizonieri şi ei. Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot dispăruseră. Dispăruse şi Lancelot Bigorne.

Capitolul XXII Mabel.

Am lăsat pe Mabel în momentul în care, după ce petrecuse noaptea să pândească pe Buridan şi pe tovarăşii lui, şi se încredinţase că Myrtille fusese lăsată în paza grădinarului mânăstirii, ea se-napoie la Luvru şi intră la regină. Marguerite o aştepta în odaia ei de culcare, odaie splendidă împodobită cu un lux într-adevăr regal – dar, un lux de o severitate scrupuloasă. Statuile şi tablourile profane lipseau de acolo.

În schimb, icoanele Maicii Domnului şi ale sfinţilor stăteau înşirate în rame de aur. Totul înfăţişa cinstea unei doamne de rang mare, şi se părea că, pe frontonul uşii, s-ar fi putut scrie: Aici locuieşte cea mai virtuoasă dintre regine.

Ipocrizie? Nu.

În toată sinceritatea, înăuntrul Luvrului, Marguerite nu voia să fie decât regina Franţei.

— Regină prin putere, prin frumuseţe, şi – mai ales – prin virtute.

După convorbirea cu Marigny şi Valois, ea se retrăsese acolo, singură, cu sentimentul care-i devenise gândul directiv al vieţii: amorul ei pentru Buridan.

Iubirea aceea o mira şi o înspăimânta.

— După cum unii se înspăimântă descoperind, în fundul sufletului lor, o idee criminală, pe care vor încerca să o înăbuşe, până a nu ajunge mai tare ca voinţa lor… Marguerite se înfricoşa găsind în inima-i sălbatică un gând ales şi de duioşie femeiască!

Acum, umbla de colo până colo prin odaie, reamintindu-şi incidentele scenei care se desfăşurase la Turnul Nesle. Se îndemna la ură, căuta să-şi amintească umilinţele

îndurate… dar nu găsea în ea decât o iubire deznădăjduită de umilirile la care fusese supusă.

În alte clipe, gândul i se îndreptă spre Myrtille! Fata ei! Rivala ei!

Şi atunci, lucru ciudat… se liniştea! Era în largul ei, în furie, şi găsea un temei de a-l urî pe Buridan. Dorea să-l condamne…

Cum se lumină de ziuă, chemă femeia de serviciu, care străjuia toată noaptea într-o odaie vecină, şi dădu ordin să-l cheme pe căpitanul gărzilor.

După zece minute, Huguet de Trencavel intră în oratoriu, din care Marguerite făcea sala ei de audienţe.

Căpitanul gărzilor nu se culcase, petrecându-şi noaptea să ia măsuri pentru a doua zi.

— Căpitane întrebase Marguerite, am auzit vorbindu-se de o mişcare printre studenţi… Ce se petrece?

— Doamnă, zise Trencavel, studenţii, ucenicii din Basoche şi cei ai Galiléei au hotărât să urmeze pe Buridan care a îndrăznit să provoace la duel şi pe primul ministru.

— Cum? Buridan ar îndrăzni să se ducă la Pré-aux-Clercs?

— Se zice că va avea această îndrăzneală, Maiestate.

— N-ar fi fost mai bine să-l aresteze, în acest caz, şi să înlăture, astfel, un scandal ca ăsta?

— S-a şi încercat, doamnă, dar a fost imposibil să punem mâna pe el. Străjerii au scotocit zadarnic Parisul, ca să-l găsească. Şi numai căutându-l, au putut afla spionii prefectului cele ce pregătea pentru azi dimineaţă. Sub pretext că fac o „monstră”, basochienii şi studenţii vor să încerce o revoltă la Pré-aux-Clercs.

Regina rămase pe gânduri. Nemişcat, ţeapăn, enorm în armura lui, căpitanul aşteptă câteva minute ca dânsa să-i dea ordin să se retragă. Dar Marguerite reîncepu:

— Trencavel, trebuie să-l prinzi pe omul acesta.

— Pe cine, doamnă, pe Buridan? Îl voi prinde! Regele a dat chiar ordinul. Peste câteva ore, va fi mort, să n-aibă teamă Maiestatea voastră.

— Trencavel, nu-ţi cer să-l omori, ci numai să-l prinzi. Îl vreau viu! Dar… asta nu-i totul! Vreau să asist la acea răscoală populară.

— Nimic mai lesne, doamnă. Trei companii se vor porni spre Pré-aux-Clercs. Chiar eu, cu o companie mai tare, am să mă închid în incinta mânăstirii. Dacă Maiestatea voastră îmi face onoarea să-mi primească serviciile, cu această ocazie, mă angajez s-o conduc într-un loc al mânăstirii, de unde va putea să vadă totul şi fără primejdie.

— Care-i locul acela?

— Casa grădinarului mânăstirii. Maiestatea voastră va lua loc în escorta arcaşilor?

— Nu, nu! Mă voi duce direct la mânăstire. Doresc să nu se ştie că regina face lucrul acesta. Pleacă. Te voi regăsi în mânăstire şi acolo îţi voi da noi ordine!

Trencavel se retrase, şi Marguerite se-napoie în camera ei, punându-şi aceeaşi întrebare pe care câteva ore mai târziu avea să şi-o pună şi Enguerrand de Marigny: „Va avea Buridan îndrăzneala să se ducă la Pré-aux-Clercs?”

Se făcu ziuă.

Femeia de serviciu intră la ora obişnuită.

— Desfă patul! Îi ordonă Marguerite.

Pe chipul femeii trecu o umbră de zâmbet şi începu să răvăşească totul, aşa că dacă regele ar fi făcut reginei vreo vizită matinală, după cum i se întâmpla, nimic să nu-i dea de bănuit că Marguerite veghease toată noaptea.

În clipa aceea apăru Mabel.

— Ei bine? Întrebă cu aprindere regina, de cum o zări.

— Prea târziu! Răspunse cu răceală Mabel. Am ajuns prea târziu. Casa era goală.

— Afurisenie! Dar oamenii pe care-i pusesem la turnul Dracului?

— Omorâţi, răniţi sau fugiţi. Am petrecut restul nopţii căutând să dau de urma blestematului de Buridan, dar toate cercetările mele au fost zadarnice, n-am putut afla ce s-au făcut… Buridan… sau Myrtille…

Pronunţând acest nume, Mabel o învălui pe regină într-o privire iscoditoare, dar nu putu surprinde nici cea mai mică urmă de emoţie pe faţa ei.

După scena de la turnul Nesle, după noaptea trecută în veghere, în sfârşit, după ştirea pe care o aflase şi care ar fi trebuit s-o tulbure, Marguerite părea tot atât de liniştită, tot atât de nepăsătoare şi senină, ca şi cum ar fi dormit.

— Dar filtrul, de care mi-ai vorbit? Urmă ea.

— E gata, regina mea!

— Şi zici că, acel care l-o bea, va resimţi toate chinurile amorului?

— Chinurile Iadului, doamnă! Chinuri sufleteşti, ale inimii şi ale corpului, pe lângă care chinul roţii şi chinul câinilor sunt nimica toată… căci fac să sufere numai corpul. Acelui care va bea acest filtru, doamnă, i se va sfâşia inima, sufletul, i se va sugruma de o nestinsă îndurerare corpul îi va arde într-un foc, pe care nimic nu-l va putea stinge. Sărutarea aceleia, pe care o va iubi, va putea – poate – să-i potolească un minut înfrigurarea, dar nu s-o şi tămăduiască. Acest om va iubi pe aceea care-i va da să bea filtrul. O va iubi cu voie, ori fără de voie. O va iubi cu furie, cu nebunie, chiar de o va urî. Şi, voinţa lui zdrobită, nu va putea lupta contra acestui amor. El va iubi nebuneşte, fără să poată nădăjdui sfârşitul acestei pasiuni arzătoare, chiar dacă femeia pe care o iubeşte, moare înaintea lui. În loc să se potolească sub mângâierile femeii iubite, pătimirea lui va creşte la nesfârşit. Friguri arzătoare se vor împrăştia în toate organele vieţii, sângele n-are să fie decât un puhoi de lavă… gândul său nu va mai fi decât un foc şi – în această ardere înceată a inimii, a trupului, şi a creierului său.

— El se va simţi murind şi va muri cu aceleaşi urlete, cu aceleaşi blesteme, ca ale jidovului, care-i pus pe rug. Dar flacăra rugului omoară în câteva minute, pe când această flacără de dragoste ucide îndelung în luni de zile… într-un an poate… un an care face cât un secol de Infern.

Regina ascultase cu nesaţ aceste cuvinte şi Mabel se mira că nu-i vorbea de Myrtille.

— Bine, zise Marguerite; peste două ore Buridan va fi în mâna mea.

Mabel tresări.

— Dar, Myrtille? Murmură ea.

— Din clipa în care Buridan va fi prins o să trebuiască să destăinuiască unde o ascunde.

Mabel o aprobă cu un semn maşinal din cap.

Ea vedea fărâmiţându-i-se planul de răzbunare.

— Dar, cum o să facă Maiestatea voastră ca să-l prindă pe Buridan?

— N-a dat el întâlnire lui Marigny, pentru astăzi la Pré-aux-Clercs?

— Ei şi?

— Ei bine, Marigny va veni la întâlnire. Dar va veni cu câteva companii de arcaşi. Am organizat cu Trencavel planul bătăliei şi cursa va fi bine întinsă. Şi apoi, voi fi acolo chiar eu.

— Maiestatea voastră se va duce la Pré-aux-Clercs?

— Nu, dar voi fi în mânăstire.

— În mânăstire? Şopti înăbuşit Mabel.

Şi cu o mânie rece, ea se gândi că locuinţa unde o văzuse intrând pe Myrtille făcea parte din Saint-Germain-des-Prés.

— Vei fi cu mine, urmă regina. Vom sta într-o cocioabă, un fel de căsuţă care aparţine abatelui şi unde locuieşte grădinarul lui.

Mabel se îngălbeni. Un fel de blestem îi alunecă pe buze.

— Doamne! Murmură ea în sine.

Pe atunci se zicea: „Doamne!” Mai înainte se zisese: „Fatalitate!” Azi se zice: „Întâmplare!” Trei vorbe care, în fond, înseamnă acelaşi lucru.

Toate trei învederează adevăruri subiective, adică adevăruri care sunt în noi, dar nu în afară de noi. Toate trei vor să însemne mirarea omului în prezenţa fenomenelor, pe care nu le poate înţelege…

De cum îşi simte neputinţa, face să-i intervină în explicaţie o putere străină, ca şi cum omul e incapabil să conceapă ceva care să n-aibă nume, el numeşte acea putere, îi pune o etichetă, o aşează într-un pocal şi o orânduieşte într-o cutie din creierul lui. O va găsi de câte ori va avea nevoie.

Şi atunci – pe drept ori pe nedrept, în orice moment, şi pentru că această explicaţie aranjează totul – suprimă orice nevoie de a căuta cauzele imediate, sau îndepărtate. Auzi persoane care zic că e întâmplare! Altele zic: „Aşa a vrut fatalitatea!”

Neputând înţelege cum o înlănţuire de fapte, foarte naturale, era să o conducă pe Marguerite de Bourgogne în locuinţa unde se ascunsese Myrtille, Mabel exclamă: „Doamne!” Dumnezeu aranjase afacerea.

Şi de astă dată Dumnezeu era rău cu ea!

— Oare, Dumnezeu nu vrea ca să mă răzbun? Se gândea ea. Sau, vrea să-mi arate că n-a sosit – încă – ceasul? Cu toate astea am suferit destul. Am îndurat mai mult chiar decât cei chinuiţi de dragoste şi de care îi vorbeam mai adineauri reginei. Am aşteptat prea mult… cu cea mai neclintită răbdare. De ani de zile, de când stau lângă femeia asta, n-am scăpat un cuvânt, n-am făcut un gest, n-am scăpat o privire, care să-i fi putut destăinui ura care i-o nutream. Ea nu mi-a văzut decât zâmbetele.

— Niciuna din lacrimile mele. N-a auzit niciunul din hohotele mele de plâns… Doamne, Dumnezeule! Pentru ce vrei să mai aştept? Nu te-ai încredinţat că am aşteptat destul? Doamne, Dumnezeule! Nu pot să nu te mustru şi nu-mi mai pot înfrâna revolta. Rogu-te din suflet, scuteşte-mă de chinul aproprierii Margueritei de fiica ei! Te implor şi… dacă ruga mea nu ajunge până la tine, ar trebui ca tu singur, dacă ar fi să-ţi ţii drumurile dreptăţii, să-mi părăseşti în mâinile mele ţinta asta a răzbunării mele… pe fiica celei ce mi-a ucis copilul!

Acestea erau gândurile care clocoteau în sufletul nefericitei Mabel.

Ameninţătoarea apostrofă îndreptată Dumnezeirii păru că o mai linişteşte.

În închipuirea ei, era aproape sigură că, fără îndoială, un înger trebuie să fi cules sfidarea aceea şi s-o fi dus în ceruri, la tronul scânteietor, de pe care Dumnezeu primeşte rugăciunile, plângerile şi ameninţările oamenilor.

Capitolul XXIII Dumnezeu ascultă.

Abatele de la Saint-Germain-des-Prés, seniorul Clément Mahaut, era un om de şaizeci de ani, bine păstrat, cu privirile agere sub sprâncenele negre şi stufoase. Bătăios din fire, susţinea cu îndârjire drepturile şi privilegiile comunităţii sale şi avea o neînfrânată ură pe studenţi.

Totdeauna se dase o luptă făţişă între mânăstirea Saint-Germain şi studenţime.

Buba neînţelegerii era tocmai Pré-aux-Clercs.

Studenţii pretindeau să domnească ca nişte adevăraţi stăpâni şi încercau să se-ntindă şi asupra domeniului bisericesc. De partea ei, mânăstirea nu le putea suferi vecinătatea şi încetul cu încetul căuta să acapareze şi alte fâşii de pământ în afară de hotarele ei.

De aci, veşnicul război, care avu episoadele lui sângeroase, eroii şi victimele lui, locurile lui de pândă şi bătălii în toată regula, care-şi aşteaptă – încă – pe Homerul lor.

Ca mai în toate războaiele, cele două partide avură, fiecare, pierderile şi victoriile lor.

Studenţii fură, adesea, respinşi cu pierderi de către călugării din mânăstire, şi, adesea, foarte mulţi călugări primiră destule lovituri, fără de care ar fi putut trăi foarte bine.

Dar ceea ce trebuie să spunem e, că sub stăreţia lui Clément Mahaut şi biruitoare după câteva hărţuieli însemnate, mânăstirea avusese parte de linişte până în dimineaţa aceea, când basochienii, galiléenii şi studenţii îşi uniră puterile, ca să atace arcaşii regali… Dar, în dimineaţa

aceea, mânăstirea n-avea nici un amestec în tărăboiul desfăşurat în faţa ei.

Seniorul Clément Mahaut primi, deci, cu entuziasm compania de arcaşi, comandată de Hugues de Trencavel, şi care, ascuns după zidul incintei, trebuia să intervină la momentul potrivit, în cazul când cele trei companii, care luau poziţie în Pré-aux-Clercs, nu erau îndestulătoare ca să înfrângă duşmanul.

Abatele stareţ puse să întindă masa în sufragerie încărcând-o cu toate bunătăţile pentru Trencavel şi ofiţerii lui, la care ospăţ – bineînţeles – luă şi el parte.

Apoi, chiar în faţa lui Trencavel, chemă pe chelarul şi pe economul mânăstirii. Acestuia din urmă îi ordonă să împartă fiecărui soldat o bucată de pâine şi o felie de vânat, sau altfel de carne; chelarului îi porunci să scoată în curtea în care erau arcaşii două butoaie de vin alb. Cu aceste obligaţii de găzduire îndeplinite, prea cuviosul stareţ porni să orânduiască însuşi gărzile pe crenelele zidului de apărare al mânăstirii.

Tocmai când sfârşea şi se îndrepta spre partea fortificaţiilor, care dădeau în Pré-aux-Clercs, lupta şi începea. Urletele învălmăşelii îl făcură să se cutremure, nu de frică, ci de nerăbdarea-i războinică.

— Ah! Se îndreptă spre Trencavel care-l urma, de ce nu sunt în locul dumitale, căpitane, şi dumneata în locul meu? În numele sfântului Gheorghe, care ne ocroteşte, ai vedea ce poate…

Un călugăr, care venea în goană, îl întrerupse spunându-i că două femei voiau numaidecât să intre în mânăstire.

— Două femei? Făcu stareţul, încruntându-şi sprâncenele. De când, părinte Hilarioane, femeile pot fi îngăduite în mânăstire? Se vede că… vuietul bătăliei te-a făcut să-ţi pierzi minţile? În numele Fecioarei, asupra noastră n-au avut nici un efect…

— Iertaţi-mă prea cuvioase! Bâlbâi părintele Hilarion, mai mult înspăimântat de supărarea stareţului decât de gălăgia

asurzitoare a basochienilor în luptă cu arcaşii. Iertaţi-mă, dar aceste două venite… sunt femei, dacă vreţi… dar mă îndoiesc să poată fi privite ca… simple femei, căci…

— Sfinţilor! Ce înseamnă încurcătura asta, părinte Hilarioane? Femei care sunt femei şi care nu sunt femei? Ţi s-a întors mintea pe dos? Du-te şi roagă-te, de fapt, spune psalmii penitenţei… item, de douăsprezece ori, Confiteorul… item rugăciunea…

Hugues de Trencavel întrerupse şirul canoanelor la care era să fie supus nenorocitul călugăr, şoptind câteva vorbe la urechea abatelui, care schimbându-şi deodată atitudinea şi tonul, se repezi spre uşa principală, poruncind să se coboare puntea. De cealaltă parte a şanţului aştepta o litieră care, de cum se deschise poarta, intră în incintă.

Din litiera înconjurată de o mică escortă coborâră două femei.

Una era regina, cealaltă… Mabel. Marguerite de Bourgogne ascultă surâzând uralele de bună venire, pe care abatele, îndoit în faţa ei, i le făcu într-o latinească cât se poate de proastă. Apoi, după ce mulţumi, se întoarse spre Trencavel şi-i porunci:

— Du-mă la locul de care mi-ai vorbit!

Câteva minute mai târziu, grupul format de regină, însoţitoarea ei, abatele şi Trencavel pătrundea în casa grădinarului, de unde, se vedea tot Pré-aux-Clercs, adică tot câmpul de bătaie.

Casa aceea era, cum am zice, încorporată în chiar zidul incintei şi avea dublă ieşire: una în afară, în Pré-aux-Clercs, cealaltă în interiorul mânăstirii, pentru grădinar.

Clément Mahaut, în persoană, conduse pe regină în etajul superior, o introduse într-o cameră, care era odaia de culcare a lui Martin şi deschise o mică fereastră.

Marguerite se aplecă pe prichici.

În spatele ei, Mabel aştepta, palidă ca moartea.

În aceeaşi casă se afla şi Myrtille! Însă, unde era tânăra acum? Poate că în odaia de-alături…

În timpul acesta Marguerite privea bătălia, asistând la înfrângerea arcaşilor regelui…

Pré-aux-Clercs nu era decât un nesfârşit amestec de oameni, de unde se ridicau urletele de triumf, sau strigăte de durere, înţesat de bande, care alergau de colo până colo într-un vălmăşag de necuprins.

Dar în acea încăierare, ea nu căuta decât un singur om…

Îl văzu tocmai în momentul când Marigny da înapoi încet, apărându-se. Tresări. Un fulger de bucurie îi lumină privirile întunecate, căci Buridan respingea pe Marigny chiar spre locuinţa unde se afla dânsa. Marguerite dădu câteva ordine grabnice lui Hugues de Trencavel, care ieşi repede.

Zbieretele izbucneau acum chiar lângă casă. Apoi se făcu tăcere adâncă.

Marguerite rămase încă câteva clipe la locul ei şi, în curând zări compania lui Trencavel, alergând în Pré-aux-Clercs… respingând studenţimea răsfirată şi schimbând izbânda în înfrângere. Vreo patruzeci de arcaşi se despărţiră din pâlc şi înaintară spre casă.

Atunci regina se sculă de la fereastră.

Mabel se gândea:

— Poate că Dumnezeu o fi ascultat ruga mea! Poate că Marguerite nu va şti că fiică-sa e atât de aproape de ea. Nu! Oh! Nu! Nu va afla… S-a sfârşit!

În clipa aceea regina deschidea uşa odăiţei. Uşa dădea într-o tindă în care răzbea o scară de lemn, care pornea din sala cea mare de la rândul de jos. În tinda aceea sta încovoiată o formă albă.

— Myrtille! Tresări Mabel.

Şi regina o zărise pe Myrtille. Înaintă spre dânsa, tocmai când fata se aruncase între tatăl şi logodnicul său. Marguerite se opri în tindă şi ascultă.

Când locuinţa fu năpustită de ceata pe care Trencavel o desprinsese din compania lui şi când Buridan fu arestat, iar Myrtille luată de Marguerite şi Marigny, când liniştea puse

din nou stăpânire peste Pré-aux-Clercs şi câmpia îşi reluă înfăţişarea obişnuită, când casa grădinarului îşi luă zâmbetu-i liniştit… din toată vijelia aceea, pe seară, abia dacă rămânea parizienilor amintirea ei, căci, pe vremea aceea răscoalele erau prea dese ca să lase întipăriri statornice.

Myrtille fusese închisă în odăiţa, pe care o ocupase din dimineaţa aceea chiar.

Marguerite şi Marigny se coborâseră în sala de jos, ca să se sfătuiască.

Marguerite era mama, Marigny era tatăl.

Cu intenţii deosebite, fiecare din ei, voia să-şi smulgă copilul celuilalt.

Marigny era tot atât de hotărât să n-o lase pe Myrtille în mâna reginei, pe cât de hotărâtă era şi ea să pună mâna pe fată. Amândoi erau stăpâniţi de acelaşi gând, a cărui însemnătate diplomatică era completată prin prezenţa lui Mabel. Nemişcată, cu ochii aţintiţi asupra reginei, indiferentă în aparenţă, Mabel se gândea:

— Ar fi un lucru greu, oare, dacă m-aş sui pe scară… dacă aş deschide uşa odăii, în care e închisă fata Margueritei… şi dacă aş lua-o cu mine?

Ea se îndreptă, încetişor, spre scară.

În minutul acela simţea că ura pe Myrtille din tot sufletul. Dacă ar fi putut-o ucide, chiar de ar fi fost omorâtă şi ea, ar fi făcut-o!

Dar, când era să pună piciorul pe prima treaptă a scării, regina, liniştită, grăi:

— Stai aici, Mabel! Nu ne tulburi, şi voi avea nevoie de tine…

Mabel înăbuşi un geamăt. O clipă, se gândi dacă nu trebuia să se repeadă sus, să înjunghie pe Myrtille, şi apoi să-i strige reginei:

— Mi-ai ucis copilul… ţi-am omorât copila! Suntem chit!

Cu toate astea, un fel de curiozitate o apropie de Marguerite, care tocmai îi spunea lui Marigny:

— Iat-o dar, pe fiica dumitale, regăsită printr-o întâmplare fericită. Pot spune tot în faţa lui Mabel, care-mi cunoaşte toate gândurile. Myrtille nu e numai fiica dumitale e şi a mea! Ce mai ai de adăugat, la aceasta, Marigny?

Ministrul se înclină fără să răspundă.

— O iubeşti! Urmă regina, dar o iubesc şi eu… O iubesc cu toată dragostea de mamă pe care i-am păstrat-o, de atunci de pe când nu o cunoşteam… de pe atunci când nu voiai s-o cunosc. Cât am plâns pe vremea aceea. Mabel e de faţă ca să mărturisească… Fiica mea, vezi, singurul meu gând curat în noianul gândurilor mele, floarea care a crescut singuratică, stropită cu lacrimile mele, în cel mai întunecos colţ al sufletului meu, mântuirea mea în lumea asta şi pe cealaltă. Femeile care mă vor judeca, dacă vor afla vreodată ceea ce cunoşti dumneata… după ce mă vor blestema, vor zice: „Fără îndoială că, dacă ar fi avut pe fiica sa lângă ea, n-am avea de ce s-o mustrăm…” Ce-ai de răspuns la aceasta, Marigny?

Mabel îi sorbea cuvintele, care-i pricinuiau o bucurie grozavă: cu cât Marguerite o iubea mai mult pe fiica ei, cu atât ea ar fi suferit mai mult dacă se despărţea de dânsa!

Regina vorbise cu un glas neînchipuit de emoţionat, ceea ce i se întâmpla foarte rar…

Cine ştie dacă, nu era sinceră?

Posomorât şi gânditor, cu privirea încărcată de blesteme, Marigny nu găsea nici un răspuns. Pentru a doua oară el se închină cu desăvârşire mut.

Mabel aştepta, tremurând, hotărârea care se va lua.

— Doamnă, zise, în sfârşit, ministrul, cu vocea înăbuşită, dreptatea şi… puterea, sunt de partea voastră!

— Puterea? Tresări Marguerite, cu mândrie, am făcut eu apel la ea? Dacă aş vrea să întrebuinţez această putere… dacă aş vrea să pun autoritatea mea de regină în slujba dragostei mele de mamă, aş fi aici? Spune!

— Iartă-mă, Marguerite! Da, ai dreptate… să nu vorbim decât de dreptul dumitale de mamă. Biruie dreptul meu!

— Eu n-am nevoie să spun dacă-mi iubesc sau nu copila! O ştii! Ea… e viaţa mea!

— Cred dar că-ţi va fi milă de mine şi că ceea ce vei hotărî nu va fi verdictul meu de moarte!

Pe chipul Margueritei trecu o umbră de zâmbet triumfal!

— Vei vedea, urmă ea, dacă ştiu sau nu, să fiu dreaptă. Să amânăm până după opt zile, până după cincisprezece, dacă vrei, orice hotărâre definitivă. Gândeşte-te la soluţia care ţi se va părea mai cinstită! Din partea mea… mă voi gândi şi eu, şi atunci, împreună, ca prieteni ce suntem, nu ca regină şi ministru, ci ca tată şi mamă, vom căuta un mijloc să asigurăm fericirea copilei acesteia… Ce zici de asta, Marigny?

— Primesc. Dar… ce o să facă ea în timpul ăsta? E imposibil să trăiască la Luvru!

— Desigur, tot aşa de imposibil ca în grădiniţa cu trandafiri sau la hotel Marigny. Să facem amândoi acelaşi sacrificiu şi să convenim ca, în timpul ăsta, Myrtille să nu fie nici cu mine, nici cu dumneata.

— Şi atunci cu cine?

— Cu Mabel! Hotărî regina.

Marigny ridică ochii asupra femeii şi o cercetă, vreme de un minut.

— Fie, zise el.

Mabel nu se mişcase; nici o cută din obrazul ei nu tresărise. Dar era aşa de palidă, încât ai fi zis că o să se prăbuşească la pământ. Ridică ochii în sus. Şi, zbuciumul sufletului ei îi scăpă până pe buzele pe care se stinse – însă – într-un fel de geamăt:

— Dumnezeu m-a auzit! Dumnezeu m-a ascultat! Dumnezeu mi-a îndeplinit dorinţa…

Câteva minute mai târziu, Marigny ieşea din casă împreună cu regina, pe când Mabel, rămânea singură. Dar,

înainte de a se îndepărta, ministrul se apropiase de Mabel şi-i şoptise o vorbă, la ureche:

— Dacă vrei să te îmbogăţeşti, vino astă seară, să mă găseşti la mine, acasă.

Regina, la rândul ei, atrase pe însoţitoarea ei într-un colţ şi-i şoptise:

— Până peste un ceas, să-mi spui în ce locuinţă ai dus-o pe Myrtille. Dacă ţii la viaţă, fă astfel ca să nu afle Marigny.

Regina se-napoie în incinta mânăstirii, şi, condusă de stareţ până la poarta cea mare, se suise în litiera ei şi se îndreptase spre Luvru, împreună cu mica gardă cu care venise.

Cât despre Marigny, compania lui Trencavel îi servi drept escortă…

Rămasă singură, Mabel se suise în odaia ocupată de Myrtille.

Ea ascultă la uşă şi nu auzi nici un zgomot. Atunci deschise, intră, şi o văzu pe fată stând jos, într-un colţ. Plângea încet. Mabel se duse spre Myrtille şi o atinse pe umăr. Fata tresări şi-şi ridică privirile spre femeie:

— Ce doreşti, doamnă? O întrebă blând.

— Să-ţi spun mijlocul să scapi pe Buridan, îi şopti Mabel. Eşti gata să mă urmezi?

Drept răspuns, Myrtille se sculă şi-şi aruncă gluga pe cap.

Mabel o luă de braţ zicând:

— Vino!

Ele se coborâră, ieşiră din casă şi, în curând, dispărură în dosul mânăstirii Saint-Germain, înspre Paris.

După cum am spus, regina pornise din mânăstire, urmată de stareţ şi de călugări până la poarta cea mare. Dar, înainte de a ieşi din curte, Marguerite de Bourgogne se oprise câteva minute într-un fel de vorbitor, în care o aşteptau doi oameni: unul era căpitanul gărzilor, Hugues de Trencavel: celălalt – pe care numitul căpitan îl privea de la înălţime, cu un dispreţ amestecat de scârbă – era un

personaj greu de recunoscut, atâta grijă avea să-şi ascundă faţa.

— Doamnă, zise Trencavel, după ce regina îl lăudă după cum merita, pentru fapta sa. Ce trebuie să facem cu cei trei prizonieri?

— Trei? Întrebă Marguerite?

— Fără îndoială: Jean Buridan şi cei doi mascaţi. Unde să-i duc? La Temple?

— Nu la Temple.

— Izbuti să-i răspundă Marguerite, după o scurtă şovăială.

— La Châtelet, poate?

Regina se gândi încă şi-i răspunse:

— Nu, nici la Châtelet!

Trencavel se înclină ca şi cum ar fi zis: „În acest caz, aştept ordinele Maiestăţii voastre!”.

Regina se apropie de el şi, repede, în şoapte abia auzite, îl lămuri.

— Trencavel… îmi eşti devotat? Ştii să te supui orbeşte, oricare ar fi ordinul… oricât de ciudată ţi s-ar părea porunca?

— E datoria mea de supus credincios şi de soldat! Zise Trencavel, Maiestatea voastră n-are decât să ordone. Eu va trebui să execut!

— Iată dar ordinele mele: pentru toţi, pentru Marigny, pentru Valois, pentru rege chiar, în sfârşit, pentru toată lumea, prizonierii dumitale au profitat de un moment de învălmăşeală ca să scape. Pricepi?

— Da, doamnă, făcu căpitanul, nemişcat.

— Unde sunt prizonierii?

— Acolo… în odaia alăturată!

— Bine, n-ai decât să te retragi cu oamenii dumitale.

— Şi cine va păzi pe prizonieri?

— Omul acesta! Îi răspunse Marguerite. Din minutul acesta, el răspunde de ei. A primit ordinele mele.

Hugues de Trencavel se înclină şi salută până la pământ. Omul misterios făcu la fel.

Căpitanul gărzilor se îndepărtă.

Cât despre cel mascat, el se îndreptă spre odaia unde erau închişi Buridan şi cei doi tovarăşi mascaţi ai lui.

Acest om era Stragildo.

Capitolul XXIV Lancelot Bigorne în căutarea unei poziţii sociale.

Am spus că Lancelot Bigorne dispăruse în momentul arestării lui Buridan şi a celor doi tovarăşi ai săi.

Înainte de a ne ocupa de soarta rezervată de Marguerite prizonierilor, e interesant, pentru urmarea acestei povestiri, să-l urmărim pe Bigorne.

Când văzu că lupta era pierdută, Bigorne se strecură din luptă şi zicem „luptă”, căci, această zi de răscoală, fu botezată „bătălia de la Basoche”.

Bigorne deci, fugi din locuinţa grădinarului Martin, în chiar minutul când îl văzu pe Buridan căzând copleşit de numărul năvălitorilor. Bigorne nu fugi – însă – fără să fi înapoiat ghiont pentru ghiont şi să fi împărţit o groază de pumni şi de lovituri de spadă… la nimereală. Fugise, după ce-şi pierduse câteva picături de sânge, câteva fâşii din haine şi din piele, câteva smocuri de păr, fără să-i mai punem la socoteală, fără să-i pomenim lobul urechii drepte, plus trei dinţi, idem un stuf din barba, care îi fu ca rasă pe jumătate, ca o mască antică. Bigorne avea acum două jumătăţi de chip care nu semănau – Doamne fereşte – una cu cealaltă. De altfel, am minţit lăsând să se creadă că acest onorat personaj ar fi părăsit pe Buridan. Nu, nu-l părăsise. Dar, foarte cu dreptate, îşi zise că, prizonier, nu-i rămânea nici o perspectivă ca să-i fie folositor aceluia pe care şi-l alesese drept stăpân, pe când dacă-şi păstra libertatea, ar putea – poate – să încerce mijlocul de a-l salva. Dacă nu ajungea să-l scape de chinuri, care-i păreau de neînlăturat, ar fi putut, cel puţin, să încerce să-i îndulcească ultimele momente.

Cât despre regele Basochei şi împăratul Galiléei, Riquet Haudryot şi Guillaume Bourrasque, fuseseră alungaţi din

casă de arcaşii lui Trencavel, după două trei încercări deznădăjduite ca să scape pe Buridan şi, astfel, trebuiseră să fugă.

Odată reîntors în Paris, Lancelot Bigorne începu prin a se duce în strada Saint-Denis, la locuinţa lui Buridan, adică în casa aparţinând damei Clopinel. După cum ni se pare că am spus, aceasta se îndeletnicea ziua cu o băcănie cu tot felul de fructe.

Când intră, Bigorne o găsi în prăvălie, ocupată cu un client. Clientul istorisea doamnei Clopinel că: Universitatea fu în Cetate, că ucenicii şi studenţii se duseseră, cu steagurile desfăşurate, la Pré-aux-Clercs ca să caute vină Monseniorului Enguerrand de Marigny, dar că arcaşii regelui şi aceia ai poliţiei îi atacaseră pe răzvrătiţi şi-i făcuse terci, ceea ce era – desigur – o adevărată binecuvântare.

După cum spunea clientul acela, nici nu se mai puteau socoti morţii şi răniţii.

Să ne grăbim să spunem că exagera pentru că şi el auzise povestea bătăliei de la un palavragiu… care-o aflase şi el de la altul, şi fiecare ştie că, în ocazii de felul ăsta, cifrele merg crescând, din gură în gură.

Într-un cuvânt, clientul acela o vestea că – pe puţin – două sute de studenţi zăceau morţi pe câmpie.

Doamna Clopinel făcu semnul crucii, care ajunse – repede – la cel puţin două sute: câte o cruce pentru fiecare mort.

Bigorne intră în prăvălie în clipa când clientul sfârşea dramatica sa expunere, şi pleca.

— Doamnă Clopinel, începu dânsul, am să-ţi anunţ veşti noi. Pe sfântul Barnabé! Straşnic flăcău şi viteaz, cum nu se poate spune, e stăpânul meu şi… chiriaşul dumitale!

— Desigur, făcu matroana. Viteaz şi drăguţ… aidoma e seniorul Buridan!

— Şi n-are pereche ca să apere o locuinţă de năvala bandiţilor!

— Aşa de bine că, de când locuieşte la mine, dorm liniştită.

— Şi mai cu seamă, urmă Bigorne, să apere, să ocrotească, cu preţul vieţii lui, persoanele virtuoase, înţelepte şi bătrâne, ca dumneata, cucoană Clopinel.

— Cât despre înţeleaptă şi virtuoasă, făcu cucoana Clopinel, cu un aer înţepat, apoi… chiar mă laud dar… despre bătrâneţe… îmi pare că nu sunt chiar aşa…

— Adică… vreau să zic, se grăbi s-o dreagă Bigorne, care văzuse c-o greşise, vreau să zic, coaptă!

— Sunt şi mai coapte ca mine! Bombăni bătrâna, bosumflată şi răstită.

— S-o ia ciuma, de maimuţă bătrână! Scrâşni Bigorne. În sfârşit… viu să-ţi anunţ că seniorul Buridan a plecat într-o lungă călătorie!

— Plecat? Tresări precupeaţa. Cine-o să mă mai apere pe mine, de azi înainte?

— Urmă ea, văitându-se.

Tocmai asta aştepta şi Bigorne.

— Strigătul de alarmă, pornit din inima bătrânei.

Îşi duse mâna pe inimă şi zise:

— Eu, cucoană Clopinel! Chiar eu! Află dar că, seniorul Buridan mi-a zis aşa: „Bigorne, îţi încredinţez ce am mai scump pe lume, adică pe doamna Clopinel. Veghează asupra ei, cât voi lipsi eu… Nu dormi decât iepureşte. Fii veşnic cu mâna pe pumnal. Dacă cineva ar umbla s-o omoare, mori tu mai bine decât…”

— Ce băiat cumsecade! Oftă cucoana Clopinel, ştergând o lacrimă, sau… numai prefăcându-se c-o şterge… Şi, zici, a plecat? Şi se duce departe?

— Departe! Adică – la drept vorbind – nu prea ştiu dacă o ajunge vreodată acolo unde se duce… atât de departe se duce! Aşa că… aşteptându-l… ai fi expusă tuturor atacurilor!

— Isuse-Hristoase!

— Tresări precupeaţa.

— Furtului, jafurilor… focului!

— Marie! Sfântă Fecioară!

— Haimanalelor, călugărilor, studenţilor, tuturor pacostelor!

— Stărui Bigorne, exaltat.

— Destul, Bigorne… că-mi vine să mor!

— Dacă n-aş fi eu aici! Urmă Lancelot. Dar… aici sunt!

— Da… eşti aici! Gemu, înduioşată, bătrâna.

— Iată dar, ce am să fac, cucoană Clopinel. Mă voi instala chiar în odaia pe care o ocupa stăpânul meu, până în ziua când se va reîntoarce.

— Foarte bine!

— Bineînţeles, voi plăti acelaşi preţ ca el…

— Ah! Ah! Vrei să plăteşti?

— Acelaşi preţ… adică nimic!

— Fie, zise bătrâna, oftând, văzând cum i se năruieşte visul unei afaceri bune.

— Dar vreau, urmă Bigorne, vreau să fac mai bine şi mai mult decât stăpânul meu. Între noi, rămâne zis, senior Buridan nu prea era cuviincios faţă de respectabila persoană care-l găzduia pe degeaba. Căci… ce făcea? Pleca de când răsărea soarele şi nu se întorcea decât seara, aşa că… nu te apăra decât noaptea.

— Cam aşa e! Oftă cucoana Clopinel.

— Ei bine, eu am de gând să te apăr şi noaptea şi ziua. Nici n-am să mă mişc d'aici. Dar, dacă nu mă mai mişc de la dumneata, risc să mor de foame şi de sete. Dacă mor de sete sau numai de foame, n-ai să mai ai apărător, aşa că cea dintâi bandă de pungaşi, care va trece pe aici, îţi va face de petrecanie… ştiindu-te cât eşti de bogată şi că nimeni nu te apără!

— Şi atunci? Gemu cucoana Clopinel pe jumătate neîncrezătoare în faţa propunerii, pe care o vedea venind.

— Atunci, iată ce e! Îmi vei da mâncărurile şi băuturile trebuitoare pentru buna stare a corpului acesta, gata să fie străpuns pentru dumneata.

Cucoana Clopinel avu un minut de îndoială, foarte natural la o persoană care era tot atât de zgârcită pe cât era de

fricoasă.

Totuşi, teama birui avariţia, şi într-o hotărâre eroică, fu cât pe ce să se prindă să hrănească gratuit pe Lancelot Bigorne. De altminteri, să gândea că, întrebuinţând rămăşiţele mărfurilor, ar scăpa ieftin. Dar, în acel moment, Bigorne făcu o mişcare nenorocită.

Trebuie să spunem că doamna Clopinel sta pe scaun, în dosul unei mese, şi Bigorne îi vorbea aplecat peste marginea mesei.

Precupeaţa nu-l vedea decât din profil, şi anume, din partea aceea în care figura îi rămăsese intactă şi cu barbă. Aşadar, în clipa când Bigorne văzu că bătrâna era să primească propunerea care-i asigura o poziţie socială: locuinţa, masa, liniştea, şi în sfârşit, el voi să sfârşească, s-o convingă cu o mişcare cuceritoare.

Se sculă în picioare, îşi puse mâna pe inimă şi se aplecă cu totul asupra ei.

Din nenorocire, se întoarse spre stânga, şi atunci, partea figurii lui, zgâriată, însângerată, cu urechea ruptă, jumulită de barbă, fu zărită de bătrâna Clopinel.

Scoase un ţipat de spaimă.

— De unde ai scăpat în halul ăsta? Se cutremură ea, arătând rănile cu degetul.

— Astea? Făcu Bigorne nedumerit.

— Oh! Dar eşti ciuntit, cu totul… Te-ai bătut?

— Eu! Niciodată! Nu mă bat decât ca să apăr înţelepciunea, virtutea şi bătrâneţea, adică! Tinereţea.

— Te-ai bătut cu oamenii regelui?

— Dar…

— Erai printre blestemaţii de ucenici şi printre îndrăciţii de studenţi? Ai fi şi urmărit de poliţie! Strigă baba, care turbase. De asta nu vrei să te mai mişti de acasă! Şi dacă te găseşte la mine, voi fi acuzată de a fi adăpostit un răzvrătit, pe care-l aşteaptă ştreangul, diseară.

— Cucoană Clopinel, baţi câmpii. Jur pe sfântul Barnabé…

— Şi voi fi arestată… pusă la stâlp, spânzurată, poate! Ieşi afară, haimana! Eu sunt supusă regelui, şi nu primesc pe răzvrătiţi! Ieşi afară! Urla, punând mâna pe o mătură.

În faţa acelei arme, şi mai cu seamă în faţa strigătelor care ameninţau să strângă mulţimea în jurul prăvăliei, Lancelot Bigorne o luă la picior, ieşi în stradă şi fugi, încercând să-şi ascundă, cât putea mai bine, sub mantie, zdrenţele hainelor sfâşiate, şi sub borul pălăriei trasă pe ochi, rănile chipului însângerat.

— Să te ia ciuma, zgripţuroaico! Vrăjitoare! Zgârcito! Precupeaţa dracului! Să te ţintuiască în pat frigurile galbene! Iar când ai dormi mai bine să te gâtuie toţi hoţii de pe lume. Aşteaptă puţin, cotoroanţo! Am să-ţi trimit eu vreo câţiva băieţi… o minune! Şi-ai să capeţi o lecţie… tocmai după cum meriţi! Dar până atunci, ce dracu mă fac eu? Ce-oi mai mânca? Nu mai am decât… un buzunar de smochine!

Pe când se retrăgea în faţa măturii cucoanei Clopinel, Bigorne îşi repezise mâna-i îndemânatică într-un sac cu smochine, pe care începu să le mănânce amărât, pornind-o spre ţinuturi mai primitoare. Acele ţinuturi mai ospitaliere, pe care, cel puţin, Lancelot Bigorne le nădăjduia astfel, se numeau puţin armonios, dar expresiv, şi-am putea zice chiar prea expresiv: strada Tirevache.

Spre strada Tirevache se-ndrepta bietul Bigorne, care bătut, rănit, pe jumătate şchiop, cu faţa jumulită, cu hainele sfâşiate… în adevăr, hidos, părea – după cum zice La Fontaine, vorbind de porumbelul său.

— Un ocnaş evadat. Numai că Bigorne nu se mângâia să-şi zică: se întorcea acasă. El n-avea casă şi îşi căuta una.

Strada Tirevache era un drum lung şi îngust, frecventat de fetele depravate şi de hoţi cu moravuri şi mai proaste, un şir de cârciumi obscure în care se întâlneau toate haimanalele, fie înaintea vreunei „lovituri” ca s-o pregătească, fie după ea, ca să-şi împartă bunurile victimelor lor.

Lancelot intră într-una dintre crâşmele acele. Casa aceea suspectă, era ţinută de un fel de om ciudat şi cu o înfăţişare respingătoare. Era un pitic, dar pitic cu braţele de lungimea obişnuită, adică pe picioarele lui, foarte scurte, avea un bust de bărbat şi braţe care ajungeau aproape până la pământ. La capătul braţelor atârnau nişte pumni straşnici: piticul avea o putere de uriaş. Când avea a face cu câte un client, care-i displăcea, sau care refuza să-i plătească socoteala, îl lua frumuşel de brâu, şi-l azvârlea tocmai în stradă. Acest mod de a se purta inspirase haimanalelor o admiraţie vie şi un respect adânc pentru „Noël-Picioare-Strâmbe”, numele piticului.

— Bună ziua, scumpe prietene!

— Zise, cu glas dulceag, Bigorne, intrând. Tot vesel, tot sănătos? Ah! Poţi zice că Noël-Picioare-Strâmbe face onoare străzii Tirevache. Nu ne-am văzut de mult, hei? Într-adevăr, mă topeam, mă uscam să te mai văd. De aceea, azi dimineaţă, nemaiputând să rabd, mi-am zis: Trebuie neapărat să mă duc să-l văd pe scumpul meu prieten… că, altfel, mă bate Dumnezeu!

— Ce vrei? Stărui piticul, cu un alt mormăit.

— Păi… să te văd, să te strâng în braţe, dragă prietene, să-ţi spun că, adesea, am vărsat o lacrimă gândindu-mă…

— Ce vrei? Stârni piticul, cu un alt mormăit.

— Să mănânc! Zise Bigorne, care-şi luă curajul în dinţi şi se aşează la o masă.

— E foarte lesne, făcu Noël-Picioare-Strâmbe. Ce vrei să mănânci?

— Ori ce-o fi, bunul meu prieten! O bucată de plăcintă ori o omletă cu slănină, cum nu se mănâncă decât la tine, pâine…

— Şi de băut? Ce vrei?

— Numai o cană cu vin alb, bunul meu tovarăş, scumpul meu camarad.

— Hei! Madelon! Strigă Noël-Picioare-Strâmbe.

— Hii-Haan! Făcu şi Bigorne (era un strigăt, un semn de înţelegere, şi nădăjduim să avem plăcerea să explicăm cititorului de ce zbieratul măgarului putea servi drept trâmbiţă, de semnal de adunarea haimanalelor).

O fată groasă, cu braţele goale, cu mâinile slinoase, cu părul zbârlit, apăru din fundul unei odăiţe, numită bucătărie.

— Tot frumoasă? Hii haan! Tot… mai frumoasă, din zi în zi! Exclamă Bigorne hotărât să se coboare până la cea mai josnică linguşire, numai ca să capete de mâncare.

Fata cea groasă răspunse cu o strâmbătură, care voia să însemne zâmbet.

— Madelon! Porunci piticul. O omletă cu slănină, pâine, o bucată de plăcintă şi o cană cu vin alb pentru Bigorne.

— Îndată! Zise Madelon.

Lancelot Bigorne nu mai putu de bucurie.

— Asta face nouă lei, patru bani şi şase parale! Socoti Noël-Picioare-Strâmbe.

— Cât? Tresări Bigorne, îngălbenind.

— Zic, urmă piticul, întinzând mâna, că face nouă lei, patru bani şi şase parale. Dă-le!

— Să-ţi dau? Ce? Noël, scumpe prietene, n-o să-mi faci ocară ca să-mi ceri să-ţi plătesc dinainte? Eu! Un vechi tovarăş! Eu, care n-am lipsit niciodată să vin să beau aici, când puteam să mă duc la „Butoiul de bere” la „Cingătoarea de aur”, la…

— Plăteşte! Strigă piticul.

— Ce, adevărat? Trebuie să plătesc?

— Plăteşte sau cară-te!

— Noël, scumpul meu Noël, îngăduie-mă până mâine.

— Creditul a murit. Plăteşte sau pleacă.

Lancelot Bigorne oftă de ar fi înduioşat şi pe un tigru. Îşi încinse spada, îşi puse mantia pe umeri, se şterse la ochi şi se îndreptă spre uşă, cu pas nehotărât, în speranţa că grozavul pitic o să se îmblânzească.

Dar ajunse şi la uşă, pe figura lui Noël-Picioare-Strâmbe tot nu se vedea nici emoţie, afară de un fel de mârâială ameninţătoare, care-i scăpa printre buze.

Lancelot Bigorne era gata să treacă pragul. Şi se gândea să-i tragă câteva înjurături nemilosului pitic, când, cineva strigă:

— Plătesc!

Capitolul XXV Simon Malingre.

La vorba asta aruncată brusc, Lancelot Bigorne se întoarse cu inima bătându-i, Noël-Picioare-Strâmbe întoarse privirile chiorâşe spre omul care grăise vorba aceea, care, de când e pământul, a strălucit ca nici alta pe lume: plătesc!

Şi după ce piticul îl cercetă cu băgare de seamă pe străin, zise liniştit:

— Bine! Poţi să stai, Bigorne. Madelon adu ce-am poruncit!

Omul întinse spre pitic pumnul plin cu bani.

— După! Bombăni Noël-Picioare-Strâmbe, dând din cap. Aici nu se plăteşte decât la urmă şi dacă eşti mulţumit!

— Aşa-i! Se grăbi se încredinţeze şi Bigorne, aşezându-se în faţa necunoscutului, care-i făcea semn să se aşeze la masa lui.

Acest om era îmbrăcat cu o mantie care, completată de o glugă cu cute lungi, înlesnea să-i acopere faţa, din care Bigorne nu zărea decât vârful unui nas ascuţit.

Dar când Bigorne se aşează jos, omul dădu deoparte gluga şi mantaua, şi arătă o figură uscăţivă, vicleană şi pământie, cu ochii ca nişte găuri date cu burghiul, cu înfăţişarea îngrijorată.

— Simon Malingre! Bombăni înăbuşit Bigorne, devenind bănuitor.

— Tăcere! Făcu omul. Da, eu sunt, Lancelot Bigorne. Şi acum, că m-ai recunoscut, mănâncă! După ce te vei sătura, o să vorbim… Suntem vechi tovarăşi, ce dracu! Suntem din acelaşi sat! Altă dată, la Béthune, ne-am jucat împreună. Mai târziu, am vânat împreună, prin străzile Parisului. Şi cu

toate că ne-am despărţit de mult, putem încă să ne considerăm prieteni…

— Nu! Şopti Lancelot, pentru că serveşti un om… care-mi vrea moartea!

— Eh! Monseniorul conte de Valois nu-ţi vrea moartea. Din contră. Vei vedea! Dar mănâncă, şi, pe urmă, îţi voi spune afacerea pentru care am venit.

— Aşadar, mă căutai?

— De trei zile.

Lancelot Bigorne avu o ultimă îndoială. Dar îşi zise că, din acea întâlnire neaşteptată, putea ieşi ceva bun pentru Buridan.

El mirosi o afacere minunată. Şi apoi, tocmai în minutul acela, Madelon punea pe masă omleta, de care fusese vorba.

Bigorne aruncă spre Simon o privire de sfială şi asupra omletei una de dragoste.

— Fie ce o fi, rămân!

— Se gândi el şi atacă cu furie omleta, căreia îi urmă o plăcintă, după care se arătă o spinare de pasăre şi după care veni o prăjitură.

Simon Malingre fu atât de generos, încât Bigorne îşi simţea crescându-i încrederea pe măsură ce foamea i se potolea. Când foamea îi fu cu totul astâmpărată, şi nu mai simţi în el decât neîncrederea, Bigorne se simţi tare ca Samson. Îşi sprijini coatele pe masă şi zise liniştit:

— Te ascult!

— Noël! Comandă Malingre, două porţii de hidromel.

— Hotărât, are ceva greu de spus! Se gândi Bigorne.

În minutul acela, nu era nimeni în cârciumă. Porţiile de hidromel erau pregătite dinainte, şi o dată puse pe masă, piticul dispăru. În sala joasă şi întunecoasă nu se zăreau decât băncile goale, oalele de metal, care străluceau slab, profilul de vulpe al lui Simon Malingre, şi profilul de lup al lui Lancelot Bigorne.

— Iată ce-i, începu Simon Malingre, înăbuşindu-şi glasul. Vrei să te îmbogăţeşti?

— Hei! Eu, sunt deja bogat!

— Ce fel? Asta mă miră, Bigorne.

— Fără îndoială! N-am nimic, dar tot ce-i bun de ciordit… e al meu. Seara, când mi-e punga goală, n-am decât să dau o raită prin unele mahalale, cercetate de burghezii bogaţi, şi mă înapoiez cu punga plină. E-o bogăţie, lucrul ăsta, o nesecată bogăţie, şi nici n-am măcar neajunsul să… trebuiască să mă păzesc de hoţi…

— Fără îndoială! Îl curmă Malingre, dar îţi pierzi sufletul! Şi asta… e ceva!

— Nu-l pierd, ci, dimpotrivă! Cu cât fac mai mult, cu atât îmi asigur un loc mai mare în Rai.

— Cum aşa? Întrebă Malingre, uimit.

— Pentru că dau popii de la Saint-Eustache jumătate din furtişagurile mele şi popa de la Saint-Eustache le transformă în acatiste. Judecă şi tu, câte acatiste au fost deja plătite pentru iertarea sufletului meu! Adică, orice s-ar întâmpla acum, orice aş face, mi-ar fi imposibil să nu mă duc, de-a dreptul în Rai, chiar de mi-ar plăcea mai bine iadul…

— E drept. Asta-i pentru sufletul tău.

— Dar pentru trup, Bigorne? Merită şi el oarecare consideraţie. Gândeşte-te că în fiecare moment, eşti în primejdie să fii bătut, să o păţeşti cu unii burghezi nesupuşi cum se întâlnesc, din nenorocire, căci toate s-au schimbat în… zilele noastre! Şi, dacă ar fi să te judec după halul în care te văd, după barba smulsă, după urechea însângerată şi hainele zdrenţuite, trebuie să te fi ciocnit, de curând, cu una din acele oi răzvrătite, care nu se lasă să le uşurezi de lână…

— E adevărat – gemu Bigorne, dar ia spune-mi, nu ştii nimic de cele ce s-au întâmplat azi dimineaţă, la Pré-aux-Clercs?

— Nu. N-am aflat nimic!

— N-ai auzit vorbind de lupta studenţilor?
— Nu, de trei zile, de când te caut, nu m-am ocupat decât de tine…
— Şi, spune-mi, de când nu l-ai mai văzut pe stimatul tău stăpân, pe puternicul conte de Valois?
— De trei zile, îţi spun! Dar, ce are a face cu toate lucrurile astea?
— Ai dreptate. Toate astea nu importă. Urmează cele ce voiai să-mi povesteşti…
— Îţi spuneam, dar, dragă Bigorne, că nu numai că eşti în primejdie s-o păţeşti cu cei pe care-i despoi, dar încă poţi fi prins de poliţie şi dus la spânzurătoare, unde ai fi atârnat fără de milă, după cum era s-o păţeşti la Montfaucon…
— Mulţumită îndrăcitului tău de stăpân! Scrâşni Bigorne, strâmbându-se.
— În locul tuturor ăstora, urmă Malingre, îţi propun bogăţia, câştigată liniştit, de care te vei bucura în pace, fericit, nemaiavând nimic de împărţit cu prefectul sau cu poliţia.
Bigorne, mohorât şi pe gânduri, cugetă, apoi urmă:
— O vorbă! Una singură. Vii din partea contelui de Valois?
— Nu. Vin din partea mea!
— Bine. Vrei să mă pui să lucrez pentru contele de Valois?
— Nu! Contra lui!
— Împotriva lui? A contelui de Valois!
— Sau contra lăzii lui! Zise Malingre cu răceală.
— Adu mâna! Strigă Bigorne. Sunt al tău. Am să uit că te-am văzut râzând, când Capeluche, era gata să-mi treacă ştreangul pe după gât. Voi uita că eşti sufletul blestemat al dracului aceluia, a Satanei aceleia, care se numeşte contele de Valois!
În el însuşi, Bigorne îşi zise că trebuie să se păzească mai mult ca oricând.
Simon Malingre părea că se reculege. Pe chipul său încrustat de viciu, de laşitate, de viclenie şi de zgârcenie, se răspândise ca o umbră…

— Gillonne, începu el, m-a sfătuit să mă adresez ţie. Şi Gillonne ştie ce spune…

— Gillonne? Cine e Gillonne?

— Ah! Da, e adevărat! Tu nu cunoşti pe acea Gillonne. Ei bine, Gillonne e bătrână, e urâtă, e rea, dar… are o calitate preţioasă care întunecă toate cusururile ei, dacă într-adevăr răutatea, bătrâneţea şi urâciunea sunt cusururi.

— Şi acea calitate?

— Iubeşte banul.

— E o calitate pe care o avem cu toţii, rânji Bigorne.

— Da, dar Gillonne îi iubeşte cu furie, cu frenezie, şi asta îi deschide mintea, asta-i dă priceperea trebuitoare ca să-i capete. Am văzut-o chiar, la treabă. A făcut contelui de Valois un serviciu, pe care s-a pus să i-l plătească foarte scump. Şi acel serviciu fiindu-i plătit, ea caută mijlocul să i se plătească altul. A studiat situaţia morală a stăpânului său. Şi din acel studiu a trăsnit un plan pe care am să ţi-l destăinuiesc. Suntem asociaţi. Dacă planul reuşeşte, Gillonne va ajunge foarte bogată şi voi lua-o de nevastă.

— Şi care o să fie partea mea? Zise Bigorne.

— Tot ce s-o câştiga în afacerea asta, se va împărţi în trei părţi egale: una Gillonnei, una mie şi alta ţie. Îţi convine?

— De minune! Dar, în toate astea, mi se pare că e vorba să cam vinzi pe stăpânul tău, Charles de Valois. Eşti dar un păcătos, un nimic, jupâne Malingre?

— Sunt tot ce vrei, gemu Simon Malingre, al cărui nas ascuţit păru că se lungeşte încă. Cât despre trădare, aş vinde şi pe Dumnezeu, dacă ar trebui să câştig ceva. Îl înţeleg pe Iuda, vezi tu? Ceea ce nu pricep sunt cei treizeci de creiţari! Iuda ar fi trebuit să ceară să fie plătit cel puţin în galbeni. În sfârşit, nu face nimic ceea ce sunt eu! Vreau să ajung bogat, iacă aşa! Pentru că, odată bogat, voi putea să mă duc să trăiesc fericit în Béthune, ţara mea. Hei! Noël! Adu hidromel!

Noël-Picioare-Strâmbe se ivi dintr-un colţ, întunecos, unde moţăia, fără să se gândească câtuşi de puţin să asculte ce-şi

spuneau atât de misterios Simon Malingre şi cu Lancelot Bigorne.

Ce-i păsa lui?

Îi cunoştea pe amândoi. Ştia bine că trebuie să fie vorba de vreun omor: propus de cel dintâi celui de-al doilea, pe socoteala vreunui boier mare.

Poate că omorul o să se petreacă chiar în casa lui.

Atunci ar da şi el o mână de ajutor şi ar avea partea lui – iacă aşa!

Restul nu-l priveşte. După ce piticul puse pe masă celelalte două porţii de hidromel şi se retrase, Simon Malingre urmă:

— Ţi-aduci aminte, Bigorne, de cele ce ţi s-au întâmplat, când îndeplineai funcţia pe care o îndeplinesc eu azi, pe lângă contele de Valois?

— Păi… mi s-au întâmplat cam multe pe vremea aceea! Zise Lancelot. Am putut să mai uit unele dintre ele…

— Dar, sunt sigur că aceea de care vreau să-ţi vorbesc, n-ai uitat-o, căci s-a petrecut la Dijon…

Bigorne se cutremură.

— Ah! Ah! Urmă Malingre cu un ton şiret, văd că ai priceput, e vorba de copilul pe care te-ai dus să-l arunci în fluviu?

— Da! Oftă Bigorne.

Niciodată Lancelot Bigorne nu istorisise nimănui ceea ce povestise lui Buridan, că nu executase ordinul dat de contele de Valois şi Marguerite de Bourgogne, ca să-l ucidă pe copilul doamnei de Dramans.

Şi parcă, revedea, în minutul acela, copilul la care se gândea cu o amărăciune pricinuită, în parte de amintirile lui şi în parte de damful vinului şi al hydromelului.

Îl revedea: mititel, cu chipul surâzător şi cu părul frumos buclat, blond. Îl auzea plângând, în braţele lui! Îl auzea ţipând… Întrevedea, în sfârşit, cocioaba dărăpănată, în care-l părăsise şi unde nu-l mai găsise, când venise să-l ia, ca să-l dea îndărăt mamei lui.

Un minut, fu aproape să mărturisească lui Simon Malingre că nu-l omorâse pe bietul copil. Cu toate astea se stăpâni, zicându-şi că Malingre era poate trimis de contele de Valois, interesat să ştie: ce se făcuse cu acel copil, care era fiul său?

— Da! Gemu Bigorne. Ai dreptate. Lucrul ăsta nu e din acelea care se pot uita. Mi-aduc aminte, de parcă ar fi ieri, şi o să-mi amintesc toată viaţa… de-ar fi să trăiesc încă un veac, ceea ce nu e probabil, căci, pentru asta, ar trebui să nu mai fie în Franţa oameni de felul lui Capeluche şi să nu se mai găsească nimeni care să mai fabrice ştreanguri… Şi încă – şi atunci – ar rămâne securea! Mi-aduc aminte, Simone! Parcă mă văd luându-l pe bietul copil, pe când mama sa trăgea să moară! Mă trecuseră toate năduşelile groazei până ajunsei la râul acela, cu apele verzi şi leneşe! Aruncai copilul! Valurile îl înghiţiră… Totul se sfârşise!

Bigorne vorbise cu glas aşa de înăbuşit şi atât de tremurat, încât, într-adevăr, părea că se cutremură de remuşcare. Şi, fără îndoială, dacă scena omorului nu era reală, remuşcarea era chiar adevărată… căci n-avusese de gând să execute ordinul monstruos al lui Valois şi al Margueritei.

Simon ascultase dând din cap, un zâmbet drăcesc îi deschidea gura ştirbă. Părea că se miră de fiorii şi de remuşcarea lui Bigorne.

— Aşadar, zise el, copilul a murit de-a binelea?

— Fără îndoială! Răspunse Bigorne oftând.

Simon Malingre tăcu câtăva vreme, apoi se aplecă peste masă şi apucă braţul lui Bigorne, pe care-l strânse. Şi grăi încet:

— Ei bine, Bigorne presupune un lucru acum: că băiatul nu a murit!

Capitolul XXVI Unde e vorba de fiul contelui de Valois şi de locuinţa pe care o găsi Bigorne

— Cum? Strigă Lancelot Bigorne, sărind de pe scaun.

Zâmbetul lui Simon Malingre se făcu şi mai misterios şi mai triumfător, şi urmă:

— Da, presupune, scumpul meu Lancelot că, având remuşcări înainte, cum ai avut mai pe urmă, să nu fi executat ordinul Margueritei de Bourgogne şi al amantului ei, contele Valois…

— Ce spui? Bâlbâi Bigorne, zăpăcit.

— Aşteaptă! Presupune că nevrând să arunci copilul în fluviu, să-l fi părăsit undeva… într-o căsuţă, în vreo colibă îndepărtată, de pildă!

Bigorne îngălbeni şi mâna lui dibui binişor pumnalul. Adevărul sau ceea ce crezu să fie adevărat, îi apăru cu o evidenţă orbitoare: contele de Valois ştia că fiul său nu fusese azvârlit în fluviu! De unde ştia el lucrul acesta?

Asta n-avea nici o importanţă!

Ştiind, însă, pusese să-l caute pe Bigorne, prin sluga lui, sufletul lui blestemat… Simon Malingre! Şi acum, fără îndoială, oameni aşezaţi la pândă, trebuiau să năvălească…

— Da, se gândea Bigorne, dar Simon care admiră atât de tare pe Iuda, n-o să aibă pentru trădarea aceasta nici treizeci de galbeni, va căpăta o lovitură straşnică de pumnal în inimă.

Cu toate astea, ţinuta liniştită a lui Simon Malingre, tăcerea cârciumii, şi, mai cu seamă, poziţia cârciumii, la marginea mahalalei cerşetorilor, îl liniştiră.

— Ei bine! Urmă Malingre, admiţi presupunerea că, în loc să duci copilul şi să-l arunci în Sena – să-l fi părăsit într-o cocioabă părăsită?

— Dar de ce l-aş fi lăsat acolo?

— Zise Bigorne cu glasul sfârşit.

— Ştiu eu? Făcu Malingre. Ca să-l iei, mai târziu!

Bigorne se cutremură, şi mâna i se încleştă din nou pe pumnal.

— Sau pentru oricare alt motiv, urmă Malingre. Şi doar… nu e greu de găsit! Principalul este că acel copil n-a murit. Sau cel puţin bănuim că n-a murit! Pricepi tu? E o

presupunere, pentru noi, dar pentru alţii va fi fiind un adevăr!

— Bine! Mormăi Bigorne.

— Ce bine?

— Nimic, ştiu eu ce zic! Urmează!

El pricepea acum adevărul: Malingre era condus de moartea copilului. El voia – însă – să-i facă pe alţii să creadă că copilul trăia. Numai că… presupunerea lui se nimerise să fie adevărată. Dar de unde venea detaliul atât de precis al părăsirii copilului în colibă?

După câteva minute de reculegere, Malingre urmă:

— Acum, când am admis că fiul contelui de Valois n-a murit, poate, ascultă ce-ţi spun, scumpul meu Bigorne. Sunt câţiva ani de-atunci, de când m-a apucat dorul de ţara mea. Simţeam nevoia neînfrânată să revăd câmpiile cenuşii ale ţinutului Béthune.

— Drace! Rânji Bigorne, nu te ştiam atât de îndrăgostit de ţara ta.

— De dragoste ori pentru altceva, trebuia neapărat să mă înapoiez pentru câtva timp la Béthune. Plecai acolo, cu învoirea stăpânului meu, contele de Valois. Deci ascultă şi ţine minte lucru ăsta: în faţa cârciumii unde mă instalasem, locuia o femeie bătrână numită Margentine. Ea nu se ducea la nimeni, ieşea rar şi vorbea şi mai puţin; dânsa nu era din Béthune, venise să se aşeze în locurile noastre cu un om şi cu un copil; când am ajuns eu, omul murise de vreo nouă ani şi copilul trebuie să fi avut vreo cincisprezece ani. Omul care murise se numea… o să-ţi spun numele.

Bigorne asculta povestirea cu o luare aminte pasionată.

— Cum era copilul? Întrebă el cu glas înăbuşit. Copilul sau mai bine zis tânărul… după vârsta pe care o spui?

— Nu ştiu, răspunse Malingre. Într-adevăr, nu l-am văzut niciodată pe tânărul acela. Dar, în schimb, am văzut pe Margentine, adică pe aceea care trecea drept mama lui Jean…

— Tânărul se numea Jean? Se cutremură Bigorne.

— Da! Acum, trebuie să-ţi spun un lucru, anume că dragostea ţării în care mă născusem şi despre care-ţi vorbeam adineauri mă apuca, mai cu seamă, noaptea. Ziua stam închis în fundul cârciumii. Dar seara nu puteam să mai rezist, trebuia să ies şi să vizitez unele localităţi pe care – tocmai printr-o fericită întâmplare – nobilul meu stăpân mă însărcinase să le cercetez. Mă urmăreşti bine în cele ce-ţi spun?

— Mergi înainte! Te urmăresc mai bine decât îţi închipui.

— Bine! Într-o noapte, pe la două, mă înapoiam dintr-o raită şi o apucasem spre cârciuma mea, când mi se păru că aud nişte gemete în casa din faţă. Şi, tocmai în minutul acela, uşa se deschise. Zării un fel de stafie albă şi dădui să fug, dar văzui îndată că stafia nu era decât o femeie care nu deschisese uşa decât să ceară ajutor. Mă repezii într-acolo şi, cu toate că nu-mi place să-mi pierd vremea cu lucruri nefolositoare mie, nu putui să nu intru şi să dau acelei nenorocite cele câteva îngrijiri, de care avea nevoie în starea în care se afla. Îngrijirile fură zadarnice – de altfel – căci era pe moarte, şi, într-adevăr, ea închisese ochii de vreun ceas. Aceea era femeia de care spuneam că se numea Margentine.

— Aceea care trecea drept mama tânărului de cincisprezece ani, numit Jean? Întrebă Lancelot Bigorne.

— Precum zici! Adică nevasta omului mort de nouă ani, al cărui nume am făgăduit să ţi-l spun. Deci Margentine murea. Şi – în curând – se convinse că orice îngrijiri erau de prisos… Simţea că moare. Eram să mă retrag, părându-mi rău de vremea pierdută acolo când femeia mă luă de mână şi-mi zise, că avea să mă roage să-i fac un mare serviciu. Eu care sunt bun creştin, nu putui să rezist unei astfel de rugăciuni, mai cu seamă că Margentine îmi spuse că mă va răsplăti, lăsându-mi o micuţă comoară, care era a ei. Nu numai că rămăsei dar, la cuvântul de comoară, mă dusei să trag zăvorul uşii, ca nu cumva să vină vreun nepoftit, să mă împiedice de a veni în ajutorul muribundei.

— Te-am cunoscut întotdeauna plin de inimă şi de delicateţe! Zâmbi Bigorne.

— Ce vrei? Aşa sunt eu şi n-am ce face! Eu n-aş fi avut curajul să mă duc să arunc un copil în apă. Nu zic asta, ca să te dojenesc. Deci, iată serviciul pe care-l cerea bătrâna Margentine. Era vorba să mă duc la Paris, la Universitate (ea îmi dădu chiar numele străzii şi al casei) să regăsesc pe tânărul numit Jean şi să-i comunic câteva taine. Căci tânărul Jean, îndrăgostit de aventuri, de viaţa de Paris şi învăţătură, plecase, spunea dânsa, ca să se înhăiteze ca student într-unul din acele localuri păcătoase, care mişună în jurul colegiului maestrului Sorbon.

În schimbul caznei mele, Margentine îmi dăruia şase galbeni! Restul comoarei sale se compunea din douăzeci de galbeni şi un lănţişor de argint, de care era atârnat un medalion în care era o şuviţă de păr de femeie. Am luat tot, jurând pe mântuirea sufletului meu să duc tânărului Jean cei douăzeci de galbeni şi lănţişorul de argint... Din nenorocire, pe medalion era un diamant destul de frumos...

Bigorne strânse pumnii, şi buzele i se pârliră.

Toată viaţa lui, Lancelot Bigorne nu fusese decât un bandit.

— Dar cinismul viclean al lui Simon Malingre îl revolta.

— Să vedem! Icni el cu glasul înăsprit. Să vedem tainele pe care trebuia să le spui tânărului...

— Iată! Urmă Simon Malingre. Tânărul Jean ştia că nu era fiul Margentinei, şi... nu ştia decât... atât. Luase – în adevăr – numele omului, care trăise cu Margentine, dar ştia că acel nume nu era al său. Aşadar, Margentine nădăjduia că făcând cunoscut tânărului tainele, în chestia asta, îi va aduce cinstea şi bogăţia, făcând să-şi regăsească părinţii, pe care-i ştia nobili şi foarte avuţi. Acum, pentru ce nu istorisise chiar ea lui Jean ceea ce mă însărcina pe mine să-i spun? Te întrebi şi tu, fără îndoială, şi asta am întrebat-o şi eu. Ea-mi răspunse că, în afacerea asta, nu era nici ea absolut nevinovată şi că se temuse de mustrările micului

Jean, pe care sfârşise prin a-l iubi… Răbdare, iată tainele care vei vedea şi tu că sunt cu deosebire de interesante pentru tine…

— Pentru mine? Ce caut eu în toate astea?

— Vei vedea! Şi dacă n-ai avea ce căuta, pentru ce ţi-aş povesti istoria asta?

— E drept. Urmează!

— Ei bine, după cele ce-mi spovedea Margentine, se pare că ea ştia numele părinţilor tânărului. Sau mai bine-l ghicise, după unele însemnări, făcute pe hainele copilului.

— Şi acel nume? Întrebă Bigorne tremurând.

— Asta n-a putut să mi le spună. Tocmai în clipa când era să-mi împărtăşească numele pe care trebuia să-l transmit tânărului Jean, moartea i-a închis gura. Dar avusese vreme să-mi istorisească restul. Şi acel rest iată-l: ea şi cu bărbatul ei găsiseră pe micul Jean şi ghicind cine erau părinţii lui, îl ţinuseră pe lângă ei, ca să-şi facă, mai târziu, un mijloc prin care să stoarcă bani părinţilor. Pricepi acum?

— Pricep cât se poate de limpede! Vorbeşti de lucrurile astea cu un fel de pasiune, care le fac limpezi şi interesante.

— Căci mă interesez de toate faptele nobile… Din nenorocire, omul muri un an după ce găsise pe micul Jean, cât despre Margentine, se pare că ea se căi şi renunţă la gândul de la început! Crescu copilul găsit, cât putu mai bine, amânând din zi în zi destăinuirile pe care voia să i le facă. Într-o zi el porni spre Paris. Ea tot nu-i vorbi, dar îşi făgădui să se ducă să se întâlnească cu Jean, ca să-i spună totul. Moartea, venită mai de timpuriu decât gândise, o împiedică de a o face. Iată povestea. Ce zici de ea?

— Interesantă, ţi-o repet, şi istoriseşti minunat. Dar… aştept urmarea.

— Crezi, dar, că are o urmare? Îl întrebă Malingre cu un aer şiret.

— Orice lucru are un început, o urmare şi un sfârşit; îmi rămâne să aflu urmarea!

— Te înşeli, Bigorne! Tu nu cunoşti începutul şi… am să ţi-l spun. Dar, mai întâi, să isprăvesc cu călătoria mea la Béthune. Dragostea pentru ţara mea se potoli în acelaşi timp cu afacerile, cu care mă însărcinase contele de Valois: coincidenţă fericită – de altfel – care-mi îngădui să mă reîntorc la Paris. Margentine murise; uitai de micul Jean. Păstrai, bineînţeles, lănţişorul şi medalionul cu diamant, în care era o şuviţă de păr. Uitai, de micul Jean până acum, în timpul din urmă, când, în faţa unor anumite împrejurări, şi după unele cuvinte ale Gillonnei, îmi reaminti, deodată, de el. Atunci m-am apucat să te caut… Acum Bigorne, am să-ţi istorisesc începutul: ştii unde au găsit Margentine şi cu bărbatul ei pe micul Jean, pe când străbăteau regatul ca să se ducă în Flandra?

— De unde o să ştiu? Tresări Bigorne, tremurând, ceea ce ar fi putut să pară ciudat convorbitorului său.

— Ei bine! Urmă Simon Malingre – micul Jean a fost găsit… ascultă! A fost găsit într-o cocioabă, dintr-o mahala a Dijonului! Ia aminteşte-ţi bine, Bigorne, eşti tu sigur că n-ai aruncat pe copil în apă?

Şi Simon Malingre îşi aţinti privirile în ochii lui Bigorne. Acesta oftă adânc, îşi trecu mâna pe frunte şi răspunse:

— Aş vrea să nu fiu sigur! N-aş avea această remuşcare pe conştiinţă. Văd încă pe bietul micuţ, zbătându-se în apă, căzând la fund. Am stat acolo, aproape o oră, ca un înnebunit de cele ce făcusem… Fiul lui Valois a murit de-a binelea, crede-mă!

— Bine! Acum trebuie să-ţi spun, pentru ce Gillonne şi cu mine ne-am gândit la tine. Ştii tu cum îl chema pe bărbatul Margentinei? Cum am zice, ştii numele pe care l-a luat şi-l poartă micul Jean, găsit lângă Dijon într-o cocioabă părăsită?

— De unde-l pot eu şti? Repetă Bigorne, care, cu toate astea, şopti în el însuşi numele şi se cutremură adânc.

— Buridan! Zise Simon Malingre.

— Buridan? Urmă Bigorne, cu vocea înăbuşită.

Da, el se aştepta să audă acel nume. De câteva minute pricepuse că băiatul găsit de Margentine era Buridan… Şi, cu toate astea îl cuprinse un fel de spaimă.

Lancelot Bigorne nu era o fire cu totul de rând. Era în stare să priceapă (nelămurit e drept) primejdioasa poezie a unor situaţii, orânduite de acel mare cârmuitor al vieţii, numit: întâmplarea! Aşadar, lui Bigorne, printre atâţia boieri mari şi burghezi, îi fusese dat să-şi aleagă drept stăpân chiar pe copilul pe care-l scăpase – odinioară – de la moarte!

Aşadar, Buridan era fiul doamnei de Dramans? Jean Buridan, care ura pe contele de Valois din toată inima, şi care era tot pe atât de urât de el, era fiul contelui de Valois?

Multă vreme, Bigorne rămase ca zdrobit sub povara gândurilor care-i apăsau mintea, impunând cu un gest tăcerea lui Malingre, care voia să sfârşească cu dezvăluirea planului său. În sfârşit, îşi regăsi sângele rece. Şi atunci o nemăsurată curiozitate îl cuprinse… Ce o fi voind cu dânsul Simon Malingre? Era să afle.

— Eşti hotărât să mă asculţi? Urmă Malingre.

— Vorbeşte!

— Iată ce am orânduit, inspirat de Gillonne, de care ţi-am spus că e o bună sfătuitoare şi m-ar întrece şi pe mine ca viclenie. Cum îţi spuneam la început, să presupunem o clipă că n-ai înecat pe copilul lui Valois şi al Annei de Dramans. Să presupunem că ai lăsat acest copil în căsuţa părăsită. Să presupunem, în sfârşit, că acest copil găsit de Margentine este chiar acela. Ar rezulta, deci, că stăpânul tău, Buridan, n-ar fi altul, decât chiar fiul monseniorului conte de Valois?

— E drept. Şi pe urmă!

— Pe urmă? Ei bine, dacă Valois ar afla că fiul lui trăieşte, dacă i s-ar da proba… şi tu ar trebui să-i dai acea probă…

— Ei bine? Gemu Bigorne, nerăbdător.

— Ei bine… cred că Valois ar da mulţi bani cui l-ar scăpa de acel fiu! Iată… dar, zic… pricepi? O mulţime de bani, o mulţime de aur…

— Se poate! Apoi?

Simon Malingre şovăi un minut, urmărind cu coada ochiului înfăţişarea aspră şi sinceră a lui Bigorne. Deodată el se aplecă spre el şi-i şopti:

— Haide, Lancelot, n-ai avut vreme să te alipeşti de stăpânul tău. Oare îl iubeşti mult?

— Pe cine? Pe Buridan?

— Da, pe Buridan… pe Jean Buridan, stăpânul tău.

— Îl urăsc, zise Bigorne, sfârşind paharul de hidromel. Bătăios, aspru, slobod la mână, mi-a displăcut de la început şi aveam de gând să-l părăsesc.

— Nu trebuie să-l părăseşti! Zise repede Malingre. Ne-am îmbogăţit! Să fii gata, Bigorne! Mai întâi, o să trebuiască să spui că nu l-ai înecat pe copil. Pe urmă, vom căuta împreună mijlocul să-l ucidem binişor pe acel Buridan, pe care-l urăşti. Îţi spun că ne-am îmbogăţit!

— Da, zise Bigorne, tuşind.

— Căci se îneca – dar partea mea care o să fie?

— Ţi-am spus: a treia parte din ce i-om smulge lui Valois!

— Ei bine, zise Bigorne, eu vreau cu totul altceva.

— Şi ce vrei? Făcu Malingre mirat.

— Vreau acel lănţişor de argint şi acel medalion, pe care le-ai păstrat şi care, după cum spui tu, are în el o şuviţă de păr de femeie. Am şi eu gândurile mele… Vreau… ori asta, ori… nimic!

— Ne-am înţeles!

— Rânji Malingre.

— Da, dar vreau lănţişorul şi medalionul nu pe urmă, ci… înainte, adică acum, pe dată…

— E lesne, repetă Simon Malingre. Numaidecât, dacă vrei. Urmează-mă în Strada cea mare a Sfintei Caterina şi ţi le dau!

Hotelul contelui de Valois se afla în strada cea mare a Sfintei Caterina (mai târziu strada Sfântul Paul), adică nu departe de poarta Sfântului Anton, unde cincizeci şi şase de ani, după aceste întâmplări, monseniorul Aubryot, prefectul

Poliţiei Parisului, era să pună cea dintâi piatră a fortăreţei aceleia, care trebuia să se numească mai întâi fortăreaţa Sfântului Anton, apoi numai „Bastilia”.

După o oră, Lancelot Bigorne intra în stăpânirea medalionului şi-l strângea cu drag la piept.

Cât aşteptase în colţul străzii Sfânta Caterina, Lancelot Bigorne se temuse să vadă ieşind din hotelul Valois un stol de zbiri, care să-l atace. Dar Simon Malingre era de bună credinţă: Lancelot Bigorne fu lăsat în pace.

— Unde să ne mai întâlnim, ca să ne înţelegem, de cele ce trebuie să mai facem?

— Îl întrebă Malingre, dându-i medalionul.

— Păi… la Noël-Picioare-Strâmbe! Răspunse Bigorne, care avea de gând să nu mai pună piciorul în cârciuma din strada Tirevache…

Porni deci, la vale, pe strada Sfântul Anton, strecurându-se prin umbra zidurilor, cugetând adânc la tot ceea ce auzise. În sfârşit, lăsând gândurile la o parte, el trecu la altă ordine de idei răsărite dintr-o îngrijorare mai grabnică.

— Şi acum, îşi zise el, ajungând în piaţa Greve. Unde am să mă culc? Clopinel m-a dat afară, ameninţându-mă cu mătura… Noël-Picioare-Strâmbe nu-mi dă nimic pe datorie… Nu-mi mai izbuteşte nimic de când sunt om cinstit. Cu toate astea trebuie să găsesc un adăpost şi… numaidecât…

Cum bombănea aşa, din fundătura unei case cu stâlpi, vreo cincisprezece arcaşi de pază se azvârliră asupra lui. Într-o clipă fu dezarmat şi legat.

— Ăsta e Lancelot Bigorne? Întrebă o voce.

— Da, domnule prefect! Răspunse un arcaş de la Châtelet! Îl cunosc bine! E un vechi client al nostru… Unde să-l ducem?

— La Châtelet! Răspunse prefectul, Jean de Précy.

Câteva minute mai târziu, nenorocitul Bigorne era închis într-o carceră, şi foarte întristat murmură:

— În sfârşit, am găsit un adăpost, în aşteptarea veşnicei locuinţe, pe care o găseşti la bolniţa furcilor spânzurătorii…

În vremea asta, Jean de Précy alerga la Luvru, obţinea audienţă de la regină şi-i vestea arestarea lui Lancelot Bigorne.

Capitolul XXVII În groază.

După cele ce se întâmplaseră în locuinţa grădinarului mânăstirii Saint-Germain, nedându-şi seama de cele ce face, fata o urmă suspusă. Ceea ce i se mai putea întâmpla, nu mai avea nici o însemnătate, în faţa îndoitei împrejurări, care-i părea de căpetenie.

Mai întâi Buridan era arestat. Apoi ea era fiica lui Enguerrand de Marigny. Claude Lescot, negustorul blajin, era primul ministru al regelui, era omul urgisit de popor şi al cărui nume nu-l auzise niciodată pronunţându-se decât cu scrâşniri de ură înăbuşită, neputincioasă, dar grozavă.

Lucru şi mai grav: era omul căruia Buridan îi declarase un război înverşunat; împreunând, cum am zice, toate acele uri generale ca s-o concentreze într-una singură şi făcându-se întrupătorul furiei populare. Luptă straşnică ce nu se putea sfârşi decât prin strivirea completă a lui Buridan, logodnicul ei, al acelui om pe care ea îl adora. Şi zdrobirea începuse, deoarece Buridan era arestat.

Admiţând chiar că Buridan putea să biruiască… admiţând că ar scăpa de toate capcanele, de toate chinurile şi că ar sfârşi prin a-l zdrobi pe Marigny, biata fată nu putea vedea chiar în sfârşitul acesta decât o pricină şi mai temeinică a unei veşnice despărţiri. Ar mai putea oare să-i împărtăşească iubirea ei omului care ar fi învins pe tatăl său? Oricare ar fi fost ura inspirată de primul ministru, orice ar fi auzit spunându-se despre asprimea, despre lăcomia lui, ea nu se simţea în stare să-şi condamne părintele pe care-l ştia bun şi drăgăstos faţă de dânsa. Şi Myrtille se răzvrăti la gândul că Marigny putea să merite atâta ură.

Cu hotărâre, cu sufletul îndrăzneţ şi simplu, cu inima-i sinceră şi generoasă, ea lua partea tatălui său, pentru că-i era părinte şi apoi, pentru că nu admitea ca omul acela, atât de bun faţă de ea, ar fi fost într-adevăr atât de aspru cu ceilalţi… Se găsea deci încolţită de o chinuitoare îndoială: să renunţe la Buridan, ori să renunţe la tatăl său? Aceste gânduri o chinuiau pe Myrtille, pe când Mabel – ţinând-o de braţ şi sorbind-o cu ochii ca pe o pradă sigură.

— O târa grăbită după dânsa. Ajunseră repede în Paris. Myrtille îşi dădu seama că trecuseră două poduri, apoi intrară într-o reţea întortocheată de străzi, de unde dădură într-un maidan înconjurat de garduri vii.

Acest loc era cimitirul.

În faţă le apăru o clădire solidă şi masivă, care se înălţa în dosul unui zid.

— Am ajuns! Murmură Mabel.

În zidul împrejmuitor era o uşă. Mabel o deschise. Myrtille intră într-o curte, năpădită de iarbă şi bălării. Fu împinsă în casă şi uşa se închise. Mabel o sui pe o scară de piatră mucegăită şi ajunse în încăperea de sus a casei.

Intrară într-o cameră ciudat alcătuită, pe care nici nu o luă în seamă, atât se simţea de tulburată. O străbătu numai, şi la urmă ajunse într-o odaie dărăpănată, dar destul de curat ţinută, unde era un pat, scaune şi o masă, pe care se găseau orânduite manuscrise voluminoase, legate în scoarţe de lemn, închise cu lacăte.

Myrtille îşi aruncă ochii spre fereastra zăbrelită cu gratii de fier.

— Asta e casa mea, o lămuri Mabel. Aici e odaia mea, care va fi a ta.

Casa aceea era cunoscută sub numele de „Casa cu stafii”. O spaimă superstiţioasă înconjura locuinţa aceea, care n-avea nimic extraordinar. Oamenii din mahala văzuseră adeseori ferestrele de la etaj luminându-se noaptea, cu pâlpâiri ciudate. Auziseră zgomote suspecte, care puteau fi vaietele sufletelor chinuite sau urletele blestemaţilor. În

mintea oamenilor simpli toate astea prindeau cu o îndărătnică crezare, mai ales prin vecinătatea unui cimitir.

Era greu să admiţi că morţii n-ar fi avut dorinţa să iasă din mormintele lor, deoarece şi ei trăiau o viaţă posterioară acesteia.

Deci, era sigur că, la anumite ceasuri, morţii ieşeau din pământ şi se plimbau. Învăluiţi în giulgiurile lor, şi cum, desigur, trebuiau să fi avut nevoie să se întâlnească, ca să-şi istorisească suferinţele, sau să orânduiască chinurile care le plăcea să le impună celor în viaţă, aleseseră acea locuinţă singuratică, construită, poate, anume pentru ei, de vreun vrăjitor sau vrăjitoare, care aveau legături cu lumea celor răposaţi şi a necuraţilor.

Astfel de idei erau tot atât de răspândite, pe vremea aceea, ca şi în ziua de azi. Myrtille le cunoştea, ca toţi acei între care trăia, şi, dacă cineva i-ar fi spus că locuinţa în care se afla, era o casă cu stafii, ar fi găsit acest lucru foarte natural.

— Iată! Începu Mabel. Vei locui aici atât cât treburile mele nu m-or chema în altă parte. Dar, când va trebui să ies, voi fi nevoită să te-nchid. Şi te previn că, orice încercare de fugă ar fi deşartă!

Cu toate că Mabel vorbea cu blândeţe, cuvintele, sau mai bine, vocea ei, o umplea de nelinişte pe fată.

— Nu te cunosc! Îngână ea, pe când două lacrimi îi jucau în ochi.

— Nu mă cunoşti, şi cu toate astea ghicesc că mă urăşti. Pentru ce? Ce ţi-am făcut?

— N-ai de ce să te temi, copilo! Nu eşti sub ocrotirea celui mai bun tată, Enguerrand de Marigny?

— Da, suspină Myrtille, cutremurându-se, tatăl meu se numeşte Enguerrand de Marigny! Şi logodnicul meu se numeşte Buridan…

— Şi apoi, urmă Mabel, ai o protectoare şi mai puternică decât primul ministru: pe regina Marguerite!

— Regina? Tresări fata. Regina? Femeia aceea care a venit, pe când eram închisă în carcera de la Temple, făcându-se că mă compătimeşte şi care a pus să mă conducă la „Turnul dracilor”?

— Adevărat că ţi-e teamă de regină? Mormăi Mabel, care se apropie de Myrtille.

— Vai! Simt că-mi poartă o duşmănie grozavă! Simt că-mi pregăteşte nenorocirea şi că, în mâinile ei puternice, sunt ca o biată păsărică, pe care stă gata s-o sugrume.

— Poate-i adevărat, zise Mabel cu un surâs straniu. E cu putinţă ca regina să te urască. Cu toate astea nu-ţi poate face nici un rău.

— Pentru ce?

Mabel o luă pe fată de mână şi zise:

— Cum poate o mamă să facă vreun rău copilului ei?

Myrtille simţi că ameţeşte. Înţelese că e prinsă ca într-o reţea de întâmplări ciudate şi grozave, din care-i părea cu neputinţă să se poată desface. Un fel de spaimă misterioasă îi holbă ochii. Cu mâinile împreunate, ea îngână:

— Ce spui, doamnă? Ce lucru groaznic spuseşi?

— Zic, strigă Mabel, care se aplecă, asupra fetei asemeni îngerului păcatului, care-şi întinde aripile negre asupra victimei ispăşitoare. Zic, fetiţo, că eşti prada mea! Că, prin tine, am s-o fac pe regină, să sufere ce m-a făcut şi ea să pătimesc! Marguerite de Bourgogne mi-a ucis copilul! Auzi? În tine, voi ucide, la rândul meu, pe fiica reginei, Marguerite de Bourgogne!

Era noapte adâncă, când Myrtille se deşteptă. De câtă vreme sta, oare, acolo, în fotoliul acela leşinată, în nesimţire? N-ar fi putut să spună. Cuvintele lui Mabel o zguduiseră grozav.

Fiica lui Enguerrand de Marigny! Fiica Margueritei de Bourgogne! A reginei Franţei! Fruct ruşinos al unei iubiri nemărturisite! Oh! Acum pricepea faţa întunecată şi scârba bunului Claude Lescot, când îl ruga, uneori:

— Tată, vorbeşte-mi de mama!

Pricepea de ce întorcea capul şi de ce se strecurau vorbe tainice dintre buzele lui palide, asemănătoare unor blesteme.

Myrtille se cutremură de spaimă.

Încotro să-şi îndrepte gândul? Unde să-şi găsească alinarea zbuciumurilor?

Fiică de regină… fiica omului celui mai puternic din regat… era – totuşi – singură, pradă tuturor capriciilor urii… ca un biet fir de pai, purtat de colo până colo, pe valurile întâmplării…

Ca o culme a nenorocirii, ea era în mâinile unei femei care urmărea neşovăitoare o răzbunare amarnică. Ajunsese instrumentul celei mai scârboase necunoscute.

Şi, ca Mabel să se răzbune pe regină, mama ei, trebuia să moară ea?

Astfel erau gândurile îngrozitoare deznădăjduite ce se perindau într-o goană vijelioasă prin mintea tinerei, care se zbătea în fotoliu. Era noapte. Noapte adâncă. Umbre tăcute o învăluiau de groază. Simţea că îngheaţă…

Se sculă cu greu, gândindu-se să se ducă până la pat şi să se culce… Cel puţin, acolo ar fi putut să-şi ascundă capul sub plapumă şi ar fi încercat să nu se mai gândească… să se adâncească din nou, în acel leşin, din care-i părea grozav de rău că se sculase.

În timp ce se scula, i se păru că aude o voce care rostea cuvinte înăbuşite.

Myrtille tresări. De unde veneau vorbele acele? Ce se făcuse femeia care o ameninţase cu moartea, destăinuindu-i numele mamei sale?

Cum simţurile începuseră să i se deştepte unul câte unul, ea băgă de seamă că uşa, care lega odaia ei cu cea vecină, era crăpată.

I se păru că şoaptele veneau din odaia alăturată. În acelaşi timp cu zgomotul înăbuşit şi monoton al glasului, care mormăia ceva, ca o rugăciune sau ca nişte blesteme, o dâră de lumină slabă se strecura până la ea.

Tremurând, împinsă de o pornire nestăpânită, care nu era curiozitatea, ci acea nelinişte grozavă, pe care o produce pustiul, ea se îndreptă spre uşă şi fură cu privire repede cuprinsul ciudat al camerei.

Încăperea aceea era mare, pătrată, pavată cu lespezi mari, şi rău aşezate, cu un tavan alcătuit dintr-o boltă, împărţită în patru; fiecare din acele bolţi mai mici care porneau din colţuri se înălţau spre centru şi acolo se îmbucau într-o rozacee în mijlocul căreia era scris un cuvânt, săpat în piatră. Fără îndoială, o vorbă cabalistică ce părea că stăpâneşte această unitate. În felul acesta camera părea împărţită în patru.

Sub una din ele se întindea o vatră imensă în care ardea focul, şi pe care fierbeau şapte-opt căldări de diferite mărimi, de unde scăpau felurite miresme.

Sub a doua se afla o masă mare, de lemn de abanos. Pe masă zăceau câteva manuscrise ale căror pagini erau despărţite cu panglici roşii, la marginea cărora atârnau medalii care reproduceau acelaşi cuvânt, săpat în floarea centrală a tavanului. În dosul manuscriselor se afla o cruce de lemn negru, cu un Christ de argint pe ea. Şi deasupra crucifixului se arăta o bufniţă cu aripile întinse, prinse în cuie, ciudată tovărăşie a religiei cu uneltirile socotite drept infernale.

Sub a treia boltă, erau orânduite pe nişte etajere, sticle de diferite forme şi mărimi pline cu felurite lichide.

În sfârşit, sub bolta a patra, agăţate cu rânduială, în cuie, atârnau mănunchiuri de ierburi uscate.

Aşadar, în acest cabinet de lucru se vedeau cărţile, sau, mai curând manuscrisele, care cuprindeau ştiinţa misterioasă a magiei şi formule de vrăjitorie, ierburi trebuitoare pentru fabricarea elixirurilor destinate să fie amestecate în cine ştie ce băuturi, şi, în fine, laboratorul, adică cuptorul.

Myrtille cuprinse acest amestec fantastic, dintr-o ochire… fără să priceapă însemnătatea exactă a celor ce vedea,

tocmai ea, care fusese acuzată de vrăjitorie. Şi murmură, cu groază:

— Sunt la o vrăjitoare!

În clipa aceea, uită ameninţările lui Mabel şi destăinuirile ei zdrobitoare; uită că tatăl ei se numea Enguerrand de Marigny, şi mama sa Marguerite de Bourgogne. Uitase tot!

Înlemnită de groaza celor ce se săvârşeau sub ochii ei, sta nemişcată, răsuflând greu, nefiind în stare să fugă, aşteptând – în fiecare moment – să vadă apărând spectrele, pe care – fără îndoială – Mabel îi chema.

În picioare, în faţa cuptorului, care pâlpâia de flăcări, Mabel sta cu spatele la ea, aplecată asupra oalelor care fierbeau, cu o mână întinsă spre manuscrisele deschise pe masa de abanos.

Ea îngână cuvintele dintre care unele ajungeau la Myrtille, care o asculta înspăimântată.

— În noaptea asta – bombăni femeia – în noaptea asta misterioasă, când, în cimitirul apropiat, cei vii vor intra în contact cu morţii, vă invoc, vă chem spirite ale singurei ştiinţe, inteligenţi spiritualizate, singure care sunteţi în stare să daţi puteri acestor ierburi, care puteţi transforma această apă spurcată în licoare magică. Dacă adevăr rostesc cărţile, dacă elixirul dragostei nu e o minciună, dacă am citit bine şi am pronunţat bine cuvintele tainice… această vrajă trebuie să izbutească în noaptea asta… prielnică operei extraumane, deoarece morţii vor ieşi din morminte…

Tremurând, ca sugrumată de o îngrijorare de nedescris, Myrtille asculta, fără să priceapă. Simţea că o învăluie neguri de nebunie. Îi venea să intre, pe neaşteptate, în laborator, s-o înfrunte pe vrăjitoare, să răstoarne vasele, să spargă sticlele! Groaza o stăpânea.

În minutul acela o lumină roşie, puternică, străfulgera odaia. O tresărire nervoasă o zgudui. Se întoarse, pe dată, şi văzu că lumina aceea, cu răsfrângeri fantastice, venea de la fereastra ei…

Oare ce se petrecea afară, pe când înăuntru Mabel lucra la acea vrajă drăcească. Curiozitatea neînfrânată care o împinsese pe Myrtille spre uşă, o îndreptă acum spre fereastră.

Ridică oblonul şi mâinile i se încleştară de drugii ferestrei, căci simţea că o să se prăbuşească. Atunci, trecând de la o groază la alta, simţind alte spaime luând locul celor de la început, iată ce văzu:

Fereastra da în cimitirul „Nevinovaţilor”. În acel cimitir, se zărea o mare mulţime adunată împrejurul unor torţi de răşină, înfipte în pământ. Mulţime ciudată, asemănătoare închipuirii unei minţi în delir, toată suflarea aceea, adunată acolo, scotea strigăte nelămurite, vaiete, plânsete furioase sau deznădăjduite…

Erau: călugări, meseriaşi, regi, episcopi, medici, lăutari, cardinali, femei, regine, burgheze, femei pierdute… cu toţii îmbrăţişaţi în strânsori pătimaşe, zbierând… laolaltă, nebuneşte, în întunericul nopţii, înălţându-se, despărţindu-se, îmbrăţişându-se iar, şi, la urmă, învârtindu-se în jurul unui butoi, aşezat lângă un mormânt gol!

Pe butoiul acela sta un schelet învăluit într-o mantie uriaşă, neagră.

— Un schelet al cărui cap numai se zărea, cu un zâmbet înfiorător… Rânjetul lui biruia de urletele disperate ale mulţimii. Cânta dintr-o vioară, un cântec de joc vioi, uşurel, ca un cântec de nuntă… o muzică plăcută şi naivă, care părea cu atât mai jalnică, mai cutremurătoare într-un astfel de moment, în locul acela, în împrejurările acelea înfiorătoare…

Lângă butoi, un alt schelet drapat într-o rochie largă, roşie, ţinea în mână o seceră uriaşă. Şi, cu secera aceea, Moartea secera pâlcurile care-i veneau la îndemână, iar secera aceea straşnică se învârtea fără de odihnă.

La fiecare lovitură, doi-trei din cei din preajmă cădeau şi se rostogoleau în spasmuri, precum mai târziu, peste câteva secole le fu dat să se rostogolească spasmodicii de la Saint-

Michel. Dar, ceea ce proba că mulţimea aceea de nebuni aveau o adâncă cunoştinţă de viaţă era că, toate grupurile de pe drumurile mai mult sau mai puţin lăturalnice, erau nevoite să treacă pe lângă grozava seceră. Grupurile acelea se zbăteau nevoind să se lase târâţi spre butoi. Şi, în acelaşi timp, se grăbeau totuşi să se îndrepte într-acolo…

Ţipete de furie, înjurături grozave, blesteme, hohote de plâns, porneau din mijlocul mulţimii aceleia în delir. Şi jocul urma… Se muşcau, se zgâriau unii pe alţii, îşi smulgeau părul, sângele curgea – sânge adevărat – şi vioara drăcească îşi urma cântecul uşurel, ironic, tânguios şi, totodată, atât de grozav… pe când secera-i cu o mişcare ritmică reteza într-una, ca şi cum ar fi fost acolo de la începutul lumii… ca şi cum ar fi trebuit să rămână acolo până la sfârşitul veacurilor.

Mută de spaimă, îngheţată de groază, cu mâinile încleştate pe gratiile ferestrei, Myrtille îl văzu pe rege smulgându-şi cu furie coroana şi aruncând-o în groapa goală, apoi se rostogoli şi el înăuntru.

— Iertare, urla un cardinal. Veniturile încă pe un an, o moarte! Şi te urmez!

O lovitură de seceră, şi cardinalul se prăbuşi şi el.

— Lasă-mă să trăiesc!

— Strigă o desfrânată. Amantul meu mi-a făgăduit o rochie verde. Lasă-mă să-mi pun, cel puţin odată, rochia mea verde!

— Sunt prea tânără şi prea frumoasă! Urla regina…

— Moarte nemiloasă, striga ameninţător, un călugăr – lasă-mă să mă pocăiesc de toate păcatele făcute!

Şi, din corul acela nebunesc se împletea un fel de melodie de groaznică îngrijorare, aceeaşi rugăminte urlată, zbierată, ţipată, văitată.

— Să trăim! Să mai trăim! Încă o clipă de viaţă! Să trăim! Lasă-ne să trăim!

În vreme ce scheletul infernalului lăutar, din vârful butoiului, conducea dansul, căruia nimeni nu i se putea

împotrivi – moartea nepăsătoare, mută, cu veşnicul ei rânjet nepăsător, secera, secera, într-una, fără să se uite măcar cine cădea sub loviturile ei.

Deodată, un cocoş trâmbiţă.

Un urlet înspăimântător, un amestec puternic şi grozav de voci, clocoti în cimitir… Scheletul sări de pe butoi şi pieri… Moartea fugi şi ea cu secera-i la subţioară… morţii doborâţi se ridicară şi porniră, care încotro, cu hohote ascuţite de râs, grupurile se-mprăştiară în fugă, lovindu-se, îmbrâncindu-se… şi deodată, torţele se stinseră, iar tăcerea şi întunericul îşi reluară în stăpânire ogorul lor!

Înlemnită de groază, Myrtille se trase înapoi, nemaigândindu-se la altceva decât… să fugă! Să fugă de locurile acestea de nespusă groază. Dar, unde? Unde să se ducă? Acolo! Oh! Acolo! În odaia de alături, era o fiinţă trăitoare lângă care se putea refugia. Femeia aceea o ameninţase, însă… o chinuise… Era vrăjitoare, şi – totuşi – era o fiinţă vie! Clătinându-se, Myrtille se îndreptă spre uşă, gata să intre… să se roage:

— Omoară-mă, dacă vrei, dar lasă-mă lângă dumneata, ocroteşte-mă împotriva spaimei!

În clipa când ajunsese la uşă, ea se opri înspăimântată din nou de o altfel de teamă decât cele resimţite până atunci.

În momentul acela, Mabel şoptea ceva care ajunsese până la urechea ei.

Şi Mabel zicea:

— Iată cu ce vei ucide pe Buridan, o regina mea! Vei avea elixirul dragostei, pe care o să i-l torni singură!

Myrtille se cutremură. Cu toate astea, dragostea e aşa de puternică într-o inimă sinceră, încât în clipa aceea, fata uită de frică. Întunericul, tăcerea, lumina care se stingea pe vatra vrăjitoarei, vârtejul dansului macabru… toate pieriră din gândul ei. În ea nu mai trăia decât gândul:

— Vor să-l omoare pe Buridan!

Întărită de o voinţă covârşitoare de a nu face vreun zgomot, şi a se da pe faţă, căci trebuia să scape pe Buridan,

ea se ascunse, urmărindu-i mişcările şi o văzu pe Mabel ridicând o sticlă, plină cu un lichid limpede, ca apa şi o văzu pe Mabel ridicând o sticlă, care trebuia să-l răpună pe Buridan. O expresie de mândrie şi de triumf ilumină trăsăturile îmbătrânite ale acestei femei şi le dădea o frumuseţe întunecată.

Mabel ţinea sticla în mâna dreaptă, în dreptul ochilor, şi începu să-l învârtă încet, ca şi cum i-ar fi admirat perfecta limpezime.

— Elixirul de dragoste! Şopti ea.

Atunci, cu un fel de îngrijire religioasă, duse sticla pe masa cu manuscrise şi o aşează lângă cruce, la picioarele crucifixului…

— Trei ore!

— Zise ea aproape tare. Trei ore trebuie să stai sub înrâurirea directă a aceluia care poate tot… Aşa spun cărţile. Şi cărţile nu mint. Înţelepţii Chaldéei, ai Indiei şi ai Egiptului, care au scris despre aceste mistere şi ne-au transmis secretul lor, nu pot să ne fi înşelat, nici să se fi înşelat pe ei. Acest elixir îşi va face efectul… Şi, în orice caz, dacă nu va pricinui faptul aşteptat, va avea un dar… va ucide!

Apoi, se duse până la rafturi, luă o sticluţă şi turnă câteva picături din conţinutul ei în sticla în care sclipocea elixirul amorului. Lichidul se turbură câteva minute; un nor alburiu se învârti în sticla în care Mabel o cerceta cu băgare de seamă. Apoi apa îşi reluă limpezimea-i de cristal.

— Mă duc să văd pe… fiica Margueritei! Grăi atunci Mabel, surâzând.

Se îndreptă spre odaia Myrtillei şi văzu că uşa era întredeschisă.

— Cum am putut uita s-o închid? Bombăni femeia, cutremurându-se. Dacă fata o fi surprins secretul meu, va muri îndată!

Dintr-o săritură, fu în cealaltă odaie şi, la lumina care venea din laborator, o zări pe Myrtille în fotoliul ei, tot aşa

precum o lăsase…

— Din fericire pentru ea! Se gândi Mabel care răsuflă şi se apropie de Myrtille. Doarme! Zise ea aplecându-se, sau, mai bine, e tot leşinată… Frumoasă copilă! La urma urmei, ce e ea de vină? Cu atât mai rău! Oh! Cu atât mai rău! De mine cui i-a fost milă? Trebuie să plângi şi tu, Marguerite! Ea doarme! Fără îndoială nu se va deştepta câteva ore. Somnul, care urmează leşinurilor provocate de dureri, este lung şi adânc… Le ştiu eu! De ce n-aş profita de somnul ei? Am să mă întorc, cel puţin peste un ceas… Da, trebuie să profit!

Repede şi fără zgomot, Mabel străbătu laboratorul, se coborî şi ieşi din locuinţa cu stafii…

După un ceas, cum zise ea, se înapoiase şi găsise pe Myrtille în acelaşi loc şi în aceeaşi poziţie, ca la plecare.

Capitolul XXVIII Temniţa misterioasă.

Trebuie să ne întoarcem la Buridan pe care l-am lăsat prizonier în mânăstirea de la Saint-Germain-des-Prés. Tânărul şi cei doi tovarăşi mascaţi şi tăcuţi, fuseseră închişi într-o cameră a mânăstirii, alături de vorbitor – cameră bine ferecată, cu o uşă zdravănă şi fără ferestre. Fuseseră atât de tare legaţi, încât nu-şi puteau mişca nici mâinile, nici picioarele.

După două ore, prizonierii primiră vizita scurtă a unui om, care intră zicând:

— Bună ziua seniorilor. Vă plictisiţi, nu-i aşa, în locuinţa acestor călugări îndrăciţi? Pricep! Dar, răbdare! Îndată o să avem onoarea să vă oferim o locuinţă demnă de dumneavoastră.

— Stragildo! Mormăi Buridan, în el însuşi.

— Bine, bine, foarte bine! Urmă Stragildo, care nici nu se mai ocupa de prizonieri. Tot e bine închis. O evadare nu e cu putinţă! Perfect! La revedere, scumpi prieteni!

Ziua se scurse cu încetineala cunoscută tuturor acelora care ştiu ce înseamnă izolarea forţată… zilele amare de închisoare. Şi încă să fii lipsit de libertate, e o suferinţă

uşoară pentru un suflet mândru, întrebându-te: ce fac fiinţele care-ţi sunt scumpe? Când gândurile-l duc pe prizonier pe aripile lor arzătoare, spre acei care suferă de lipsa lui… când prevede nenorocirile care au să-i lovească… când îşi zic că e tot atât de neputincios ca şi o piatră, ca să-i apere, atunci sufletul începe să îndure pătimiri cu atât mai grozave cu cât le e cu neputinţă să le prevadă sfârşitul.

Acest supliciu îl suferi Buridan toată ziua aceea, care-i păru aşa de lungă! Era – însă – un suflet curajos şi fatalist. Cu ochii ficşi şi îndârjiţi, cu fruntea încruntată, şezu întins în colţul lui, fără un geamăt, fără un murmur. Tăcerea-i fu respectată de prieteni, care, fără îndoială, aveau şi ei prea multe de gândit, ca să mai aibă timp să-şi treacă vremea cu discursuri şi văicăreli.

Se înseră.

— Apoi se lăsă o noapte adâncă. Prizonierii nu auzeau alt zgomot decât bălăngănitul clopotelor, care îi chemau pe călugări fie la munca de pe câmp, la rugăciune, ori la masă.

Putea să fie ora zece, când uşa se deschise, şi odaia prefăcută în închisoare fu luminată de pâlpâirile slabe ale unui felinar.

Buridan îşi ridică capul şi-l zări pe Stragildo.

— Executorul operelor Margueritei, se gândi el, e însărcinat să ne poarte de grijă. Unde o să ne ducă – oare – demonul ăsta? O să vedem! Mizerabilul ăsta nu trebuie să prindă pe chipul meu, nici teamă, nici întristare… Şi, orice-ar zice, orice-ar face, el şi cu al lui, îi voi privi numai în faţă.

Ca şi cum ar fi vrut să răspundă chiar acelui gând, Stragildo se apropie de Buridan cu buzele pornite într-o strâmbătură ironică şi ciudată, şi-i arătă o legătură de mătase, cu care îi legă ochii.

— Iată, ca să poţi vedea mai bine, onoratul meu domn! Rânji, batjocoritor, banditul.

— Cu ochii legaţi ori nu – zise Buridan – tot am să văd în sufletul tău!

— Ei aşi! Şi ce vezi, stăpâne?

— În minutul ăsta chiar, şi cu toate că sunt în lanţuri… văd că ţi-e frică de mine, păcătosule! Linişteşte-te, însă, căci n-am să te muşc de teamă să nu turbez!

— Haide, porniţi! Porunci Stragildo, cu glasul tăios.

Înainte de a fi fost orbit astfel, Buridan avusese vreme să vadă că tovarăşii săi erau legaţi, la fel.

— Să le luăm măştile? Întrebase unul dintre zbirii, care legau ochii celorlalţi doi.

— Haida, de! Pufni Stragildo. Pentru ce? Ca să vedem nişte chipuri de haimanale? Nu merită! Ne e destul acel al jupânului Buridan, şi, la adică, ne spune destul şi pentru ale celor doi.

Buridan prinse zgomotul paşilor tropotind prin odaie; apoi se simţi luat pe sus, dus şi aşezat pe ceva care trebuia să fi fost un car, care porni îndată. Unde mergeau? De abia-şi puteau închipui.

După mersul drept, sau oblic al căruţei, Buridan încercă să ghicească drumul urmat, să reconstituie distanţa străbătută.

Dar poate tocmai de asta se temuseră şi paznicii, căci zigzagurile căruţei fură numeroase, şi lui Buridan i se păru chiar că se întoarce de două-trei ori, prin acelaşi loc.

În curând trebui să renunţe la încercarea pe care o făcea. La ce bun, să recunosc drumul? Ajungea, fatal, la o temniţă şi nimic nu seamănă mai bine… ca o închisoare cu alta.

După o cursă, pe care Buridan o socoti de aproape două ore, ceea ce ar fi făcut ca, mergând la pas, căruţa să fi străbătut Parisul în toată lungimea lui, în sfârşit se opriră.

Buridan se simţi din nou ridicat şi dus pe sus. Apoi auzi închizându-se o poartă grea şi pricepu, după aerul mai greu, care începuse să-l înăbuşe cu miezmele lui mucegăite, că-l coborau într-o temniţă sub pământ.

Fu aşezat pe ceva, care trebuia să fi fost o lespede de piatră. Deodată, simţi tăindu-i-se frânghiile, care-i legau mâinile. Aşteptă puţin.

Auzi o uşă închizându-se… acela care-i dezlegase mâinile, nu îndrăznise să-i desfacă şi picioarele şi să-i dezlege legătura de la ochi. Stragildo fugise înainte ca tânărul să fi putut sări asupra lui.

Cu mâinile libere, Buridan începu să-şi scoată legătura de la ochi, apoi desfăcu sforile care-i strângeau gleznele şi se sculă în picioare, răsuflând adânc.

Era într-un fel de sală destul de mare, dar fără altfel de ferestre decât o răsuflătoare cu gratii, deasupra uşii, singura prin care aerul putea străbate în sala aceea de temniţă.

Încăperea era luminata de o făclie de ceară de care pe vremea aceea se întrebuinţau doar în casele bogate.

— Lumânarea de seu fiind apanajul caselor cu venituri mijlocii.

— Iar cât despre popor, se lumina cu torţe de răşină… ramuri de brad frânte din copac, sau – şi mai simplu – flacăra de pe vatră le servea de luminător. Era şi lampa, de fapt, candela, un vas oarecare în care se muia un fitil în untdelemn dar… şi untdelemnul era scump.

— Oh! Oh! Zâmbi Buridan, sunt tratat ca un boier mare! E pentru prima oară în viaţa mea. A trebuit să intru în puşcărie, ca să cunosc şi eu bogăţia!

Temniţa pe care o cerceta cu o privire curioasă, n-avea nimic din cale afară de înspăimântător. Era o cameră din subsol, cu tavanul boltit, susţinut de coloane subţiri şi elegante – dar, cu toate astea… tot temniţă era.

Buridan mai văzu – nu fără uimire – că încăperea cuprindea trei paturi în loc de braţul de paie, pe care se aştepta să-l zărească.

Şi nu putu să-şi reţină o exclamaţie când, în locul oalei cu apă şi pâinea neagră deasupra, în mijlocul temniţei, văzu o masă încărcată cu mâncăruri…

Masa era pusă ca pentru oaspeţi, pe care-i aşteptau trei scaune. Atunci, dintr-o aruncătură de ochi, Buridan făcu înconjurul închisorii şi într-un colţ zări pe cei doi tovarăşi ai

lui tot legaţi şi cu tot cu ochii acoperiţi. Se grăbi să-i desfacă din legăturile lor.

Cei doi prizonieri îşi scoaseră măştile şi figura melancolică a lui Philippe d'Aulnay apăru în acelaşi timp cu figura zăpăcită şi roşcovană a fratelui său, Gautier d'Aulnay.

— Drace! Strigă Gautier, întinzându-se, dar… unde om fi?

— Cine ştie? Făcu Buridan, înălţând din umeri.

— Pe drumul morţii! Gemu Philippe.

Cei trei oameni se cutremurară. Era neîndoios, că, oricare ar fi fost locul unde se aflau, n-or să mai iasă… decât ca să fie duşi la supliciu. Făcuseră răscoală… ceea ce nu era puţin! Făcuseră act de nesupunere în faţa armatelor regale, şi ce era şi mai grav îl ameninţaseră şi atacaseră cu armele pe Enguerrand de Marigny.

În sfârşit… erau în mâinile reginei.

— Pentru răscoală: spânzurătoarea! Zise Philippe.

— Pentru nesupunere: descăpăţânarea prin securea călăului! Gemu Buridan.

— Pentru ameninţările făcute primului ministru: tăierea mâinilor! Oftă Gautier.

— Astfel că… nu ne mai rămâne nimic pentru regină! Adăugă Buridan, pufnind de râs.

Philippe îngălbeni. Ori de câte ori se vorbea de Marguerite, simţea o zvâcnire dureroasă a inimii…

— Ei!

— Urmă Gautier, dacă suntem pe drumul morţii, după cum pretinzi tu, Philippe, trebuie să recunoaştem că suntem introduşi pe el prin… prânzuri foarte potrivite. Se pare că n-o să murim de foame… nici de sete!

— Adăugă el, măsurând greutatea unui coş. Pe viaţa mea!

— Orice va fi… să mâncăm! Mâine, cum spunea un oarecare Léonidas, a cărei istorie mi-a fost povestită, vom lua, poate, masa cu Pluton!

În faţa acestor adevăruri, cei trei prieteni se aşezară la masă.

Cu toate gândurile lui mâhnite, Buridan era grozav de flămând, fiindcă postise toată ziua, aşa că mâncă cât doi şi bău cât patru…

Gautier, tot pe atât de hămesit ca şi el, şi care n-avea nimic pe inimă, mâncă cât trei şi bău cât cinci.

Singur Philippe frunzui puţin din mâncare şi bău şi mai puţin. Natural, în timpul mesei, vorbiră despre întâmplările zilei, despre victoria definitivă a lui Marigny şi, mai ales despre ciudata întâmplare, atât de neprevăzută: Enguerrand de Marigny să fie tatăl Myrtillei! În sfârşit, îşi schimbară între ei o mulţime de bănuieli, încercând să ghicească: în ce închisoare nobilă, îi găzduia Marguerite, întocmai ca pe nişte prinţi.

Apoi, cum Philippe proclama că toate presupunerile nu i-ar putea duce la nici o descoperire… cum Buridan recunoştea că orice ar vorbi despre Myrtille şi Marigny n-ar fi de nici un folos, într-o astfel de împrejurare… şi Gautier asigurându-i că un somn bun, de câteva ceasuri, ar fi sfârşitul cel mai potrivit al ospăţului, cu care celebraseră viitorul lor supliciu, se duseră fiecare să se culce. După zece minute toţi trei dormeau duşi!

Cel puţin, Buridan dormea bine. Philippe se făcea că doarme.

Cât despre Gautier, sforăia de se cutremurau colonetele care susţineau bolta temniţei, ceea ce face dacă nu o probă, dar, cel puţin, dă aparenţa cea mai convingătoare a somnului…

Capitolul XXIX Elixirul de dragoste.

Pe la ora zece dimineaţa, Mabel ieşi din „casa cu stafii” de la cimitirul „Nevinovaţilor” după ce-şi închise cu cea mai mare grijă prizoniera. Sub mantie ducea sticla cu farmecul, a cărei preparaţie o terminase în noaptea aceea, pe când grozăviile dansului macabru se desfăşurau în cimitir.

Ea ajunse la Luvru şi, prin ganguri, prin galeriile tainice care-i erau obişnuite, ajunse la apartamentul reginei.

Prima vorbă a Margueritei de Bourgogne, plină de bănuieli şi nerăbdare, fu:

— Unde-i fata? De ce nu te-ai arătat ieri?

— Încep prin a-ţi răspunde la a doua întrebare regina mea… Nu m-aţi văzut pentru că toată ziua şi toată noaptea m-am ocupat de voi… cu fabricarea unui elixir, pe care vi-l aduc. Divinităţile misteriosului neant, care prezidează la preschimbarea amorului, vor să fie servite cu răbdare, încăpăţânare şi fidelitate, regina mea!

— Unde-i fata? Repetă Marguerite, tremurând.

— Într-o locuinţă, în care-i mai bine păzită decât la „Turnul Dracilor”. Vă jur. Vă voi conduce, când veţi voi, chiar astăzi, dacă doriţi.

— În ce loc e?

— La cimitirul „Nevinovaţilor”!

Marguerite se cutremură şi Mabel se gândi: „N-o să-i vină departe Margueritei de Bourgogne ca să ducă fata la ultima-i locuinţă!”

— Nu! Urmă regina, şovăind. Nu azi! Trebuie să mă liniştesc, să-mi limpezesc gândurile. Şi, apoi, dacă zici că e în siguranţă…

— Ca şi voi, între zidurile Luvrului!

— Ei bine, mă voi duce s-o văd peste două-trei zile. Nu-i grabă. Dar, să ştii că-mi răspunzi de ea cu capul tău, Mabel!

— Cu capul meu? Făcu Mabel, cu un surâs care ar fi înspăimântat-o pe Marguerite, dacă i-ar fi putut pricepe sensul. Nu-i nimic! Răspund de ea cu sufletul meu, care e în legătură cu toată afacerea asta…

Regina rămase pe gânduri câteva minute. Mabel o privi, umblând cu pasul mlădios, cu splendidul ei păr despletit şi revărsat pe umeri, dând câteodată din cap ca şi cum ar fi vrut să-şi gonească gândurile, care o tulburau…

— Mabel! Zise, deodată, regina.

— Am să-ţi anunţ o veste bună.

— O veste bună? Spune iute, regina mea!

— Bigorne… Lancelot Bigorne al tău, a fost prins. E la Châtelet! Fă ce vrei cu el. Ţi-l dau.

— După cum ţi-am făgăduit!

Mabel nu zise nimic. Dar privind-o în minutul acela, Marguerite murmură:

— N-aş vrea să fiu în pielea lui Lancelot Bigorne! Ascultă, urmă ea, iată pergamentul acesta Mabel. L-am păstrat pentru tine. Ţi-l dau!

Mabel luă hârtia pe care regina o scoase dintr-o cutie şi citi: „Ordonăm, prin aceasta, vistiernicului nostru să plătească seniorului Jean de Précy două sute de galbeni din ai coroanei.

Anul de graţie 1314.

Marguerite de Bourgogne.

Regina Franţei”

— Să binevoiască Maiestatea voastră să-mi explice însemnătatea acestui act, făcu Mabel, miratã.

— Înseamnă că, pentru ca să-ţi dau pe Lancelot Bigorne, a trebuit să-l cumpăr şi să ţi-l plătesc cu două sute de galbeni, din lăzile noastre. Când n-o mai fi aur în lăzi, Marigny e gata să le umple… Asta vrea să zică, că, graţie acestei hârtii, Bigorne nu va fi condus în faţa judecătorilor… Căci, un proces, poate fi o uşă pe unde se poate scăpa… ceea ce depinde de judecători. Deci, trebuia ca acest Bigorne să nu atârne decât de un singur judecător… de tine! N-ai decât să dai acest pergament prefectului. Şi, Jean de Précy, în schimbul lui, are ordin să ţi se supună orbeşte, în tot ceea ce-l priveşte pe prizonier! Acum, pricepi?

— Înţeleg, frumoasa mea regină, şi vă mulţumesc! Zise Mabel, care adăugă în inima ei:

— Am pus mâna pe unu! Mai rămâne Charles de Valois, mult mai vinovat decât zece Bigorni! Rămâne, apoi, Marguerite de Bourgogne, mai vinovată decât zece Bigorni şi zece Valois! Şi, apoi, pot muri şi eu!

Regina îşi reîncepuse plimbarea înceată şi gânditoare. Cu gândul aiurea, ea rupea florile, care erau orânduite în

buchete prin vase bogate. Se opri, din nou, în faţa lui Mabel, care se gândea: „În sfârşit, mi-am ajuns ţinta! Mărturiseşte Marguerite, că, de când am sosit, ceea ce te frământă, nu e nici fiica ta, nici Lancelot Bigorne! Ceea ce te tulbură e pasiunea drăcească, care-ţi roade inima rănită! Ceea ce te tulbură e… să ştii dacă elixirul de dragoste îşi va avea efect asupra lui Buridan! Nu te teme, Marguerite! Elixirul va lucra! O oră, după ce l-o înghiţi Buridan, vei putea strânge, în braţele tale, cadavrul omului pe care-l iubeşti!”

— Elixirul! Strigă Marguerite, cu vocea sfâşiată.

— Iată-l! Îi răspunse Mabel, scoţând sticla de sub mantia, pe care o lasă să cadă pe scaun. Regina apucă cu patimă sticla, şi cu o curiozitate înflăcărată, o examină la lumina zilei.

Lichidul pe care-l conţinea era cu desăvârşire limpede. Nici o umbră, niciunul din acei aburi, care se formează câteodată în apă nu-i tulburau străvezimea…

Marguerite desfăcu sticla şi o duse la nas. Mabel nu se mişcă.

Dacă Marguerite ar fi avut ideea să guste din grozava otravă, din care câteva picături erau de ajuns ca să omoare un om, poate Mabel nu s-ar fi mişcat!

Numai că, ar fi regretat că moartea reginei îi curma, pe neaşteptate, visul de răzbunare, tocmai în ceasul cel mai prielnic…

Din fericire pentru ea, Marguerite puse dopul de cristal care închidea ermetic sticla. Mabel răsuflă, uşurată. Ea grăi liniştită.

— Trebuie să ştiţi regina mea că acest elixir e făcut numai pentru bărbaţi.

— Ah! Făcu regina.

— Asupra voastră ar produce efecte dezastroase, poate… chiar v-ar omorî…

— Ah! Repetă regina gânditoare. Şi eşti sigură de efectul pe care o să-l producă asupra lui?

— V-am spus, frumoasă regină. Oricare ar fi omul, care ar înghiţi numai câteva picături din acest elixir, fie gol, fie amestecat cu orice altă băutură, apă, vin, sau bere, vă va iubi. O să vă iubească pe voi, şi numai pe voi, căci vrăjile către spiritele superioare au fost făcute în numele vostru: în numele Margueritei de Bourgogne, regina Franţei. Dacă acest om ar iubi o altă femeie, o va uita. Sau dacă n-o uită, o va urî. Voi, numai voi, veţi fi stăpâna absolută a gândului său, a inimii sale, a sufletului său şi a simţurilor sale. Nu va putea să nu se gândească la voi. Nu va putea să nu vă dorească cu înfocare, nebuneşte. Lipsa voastră îi va însuti pasiunea. Sărutările voastre vor fi ca untdelemnul pe foc. Îl veţi omorî, încetul cu încetul, după pofta voastră, sau dacă veţi voi, îl veţi lăsa să trăiască, să trăiască, ca să vă iubească, din ce în ce mai pătimaş. Dacă i-ar fi dat să moară, asta ar fi numai din dragoste… va fi într-o ultimă sărutare, într-un ultim strigăt de iubire, în braţele voastre.

La auzul minunatelor efecte, pe care trebuia să le producă elixirul, Marguerite începu să tremure, se bucura, se înfiora cu tot sufletul ei vijelios. Ea ura pe Buridan! Putea să-l omoare… să-l ucidă din dragoste. Visul răzbunării, era sublim… Să-l vadă, pe omul care o dispreţuise, târându-se la picioarele ei, arzând în vâlvătaia patimii, şi să-l omoare într-o sărutare! Nici nu putuse visa o răzbunare mai desăvârşită şi mai rafinată.

Natura ei desfrânată, sufletul ei pervers, simţurile exasperate, tot în ea se potrivea speculaţiilor acelora îndrăzneţe şi misterioase, în care se amestecau forţe superioare puterilor omeneşti.

În picioare, într-un colţ, Mabel o privea pe regină ca un geniu al răului, şi cu o căutătură întunecată urmărea tulburarea pe care otrava cuvintelor ei o prelingea în acea fiinţă, care nu avea decât nenorocirea de a revărsa o prea mare vitalitate din ea. Viaţa, puterea de a trăi, de a simţi viaţa, de a primi şi de a îngrămădi toate senzaţiile vieţii… acea putere, care spunem că e în toate fiinţele, dar pe care

omul singur probabil că o analizează, acea putere nu poate să rămână nici în urmă nici să depăşească marginile ei naturale. Rămânând în urmă, creatura este incompletă şi vegetează… atunci când pare că trăieşte. Omul nu înseamnă mai mult decât o ciupercă, care-şi vegetează întunecat existenţa, cu senzaţii restrânse. Depăşind marginile naturale, creatura trece de măsură, senzaţiile ei devin prea acute faţă de cantitatea gândurilor posibil de înfăptuit. Atunci omul devine un fenomen nenatural, un monstru, adică un individ anormal: şi s-ar numi Locuste, Agrippina, Neron… Marguerite de Bourgogne.

— Când credeţi că îi veţi da elixirul? Întrebă Mabel, cu un aer nepăsător.

— Ce-ţi pasă? Oftă regina.

— Mie? Puţin îmi pasă, cu toate că m-aş putea interesa şi eu de opera mea. Dar… vă pasă vouă, căci în ceasul când acela pe care îl veţi alege va bea elixirul, e nevoie să se spună nişte descântece. Şi numai eu pot, şi trebuie să cunosc formula acelor rugăciuni către spiritele superioare…

— Fie! Voi lăsa să treacă ziua şi noaptea asta. Mâine seară… pe la miezul nopţii, va trebui să-ţi spui descântecele.

Şi cu mersul ei mlădios şi armonios de zeiţă, regina se retrase în capela ei, unde căzu în genunchi în faţa icoanei lui Christ.

— Mâine seară, la miezul nopţii, Buridan va fi mort! Scrâşni Mabel.

Capitolul XXX Mama lui Buridan.

Prefectul Parisului, seniorul Jean de Précy, locuia în faţa casei cu stâlpi din piaţa Greve. Era un om cu înfăţişarea rece şi aspră, dar foarte practic în afaceri, foarte expeditiv şi în stare să facă mari servicii – superiorilor săi – în vremuri tulburi, cum se întâmplau atât de des în acele timpuri când autoritatea era foarte departe de a fi atât de stabilită ca în zilele noastre.

Jean de Précy deci, om de valoare, care urmase lui Barbette, n-avea pereche în ceea ce priveşte priceperea de a da poporului Parisului pilde mai sănătoase.

Să pună şi să aresteze o duzină de răzvrătiţi, să spânzure vreo doi, în piaţa Greve, alţi doi la crucea Trahorului, doi la Furcile de la Halle… să expună trei-patru la diferiţi stâlpi, să pună unul sau doi dintre ei pe roată, ca să-şi varieze plăcerile, era pentru el treabă de o zi, şi ce probează asta decât că… era foarte îndemânatic, după cum am spus.

Pe de altă parte, spuneam că era practic în afaceri.

De pildă, când i se întâmpla să trebuiască să înhaţe vreun evreu, învinovăţit de vrăjitorie – ceea ce însemna, în genere, că regele avea nevoie de bani – şi dacă evreul îi zicea:

— O mie de galbeni, ca să-mi dai drumul!

— Drept cine mă iei tu, mârşav păgân? Răspundea Jean de Précy. Să fie două mii şi… să nu mai vorbim.

În seara aceea – voim să vorbim de ziua în care Mabel dădu reginei elixirul de dragoste, otravă puternică destinată să omoare pe Buridan – în seara aceea, deci, Jean de Précy îşi isprăvise masa, între nevastă-sa – persoană plăcută şi veselă, şi fiica sa, când i se vesti că o femeie voia să-i vorbească, cu orice preţ.

Prefectul se duse în vorbitorul său, luând o înfăţişare posomorâtă, demnă şi aspră, care-l prindea de minune.

El se trezi în faţa unei necunoscute, cu gluga lăsată pe faţă, care – la prima lui întrebare şi drept orice răspuns – îi întinse un pergament.

După ce citi, prefectul simţi bucuria aceea nespusă, pe care o încearcă orice comerciant cinstit, când a făcut o afacere bună.

Dar bucuria o păstră numai pentru el, căci faţa îi rămase aspră.

Pergamentul nu era decât bonul asupra tezaurului regal, pe care îl semnase regina, şi care trebuia să servească drept semn de recunoaştere cui l-ar aduce.

— Trebuie să mă supun Maiestăţii Sale, zise cu simplitate prefectul, care, în acelaşi timp şi fără să aibă aerul că-l priveşte, făcu să dispară preţioasa hârtie. Regina vrea să nu fie proces… Cel puţin aşa mi-a spus!

— E adevărat, seniore. Nu vrea nici proces… nici scandal.

— Primejdios lucru! Regina vrea ca Lancelot Bigorne să fie sugrumat încetişor, în temniţa lui…

Şi, cum femeia tăcea:

— Aşa e? Mă duc, să mă ocup de afacerea asta, numaidecât…

— Regina vrea să executaţi ordinele mele! Îl opri atunci femeia.

— Aşa înţeleg şi eu! Nu ai vrea, femeie, ca acest Lancelot Bigorne să fie cel puţin… interogat? Vorbeşte! N-o să coste decât osteneala de a chema pe călăul jude.

— Îţi voi spune, după ce-l voi vedea! Unde e prizonierul?

— La Châtelet, unde e tratat cu toate onorurile datorate unui om care valorează două sute… adică unui om de care se interesează regina.

— Diseară, la ora unsprezece, voi intra în temniţa lui!

— Ah! Ah! Drace! Vrei să intri în celula lui? Ei, bine, fie! Şi asta, numai pentru că vrea regina! Şi… zici, astă seară, la unsprezece? Hei! La urma-urmei, ora e foarte bună, ca să putem lucra fără zgomot… după cum spuneai. Bine! Foarte bine! Diseară să fii în faţa punţii fortificaţiilor de la Châtelet. Voi fi şi eu acolo. Şi, apoi, cum sunt om chibzuit… cum ţin să dovedesc devotamentul meu Doamnei Marguerite, totul o să fie gata: spânzurătoare, ştrangulare, chinul, după pofta inimii tale… N-o să ai decât un cuvânt de spus, femeie!

— Acest cuvânt îl voi spune, când voi ieşi din celulă.

Mabel părăsi casa prefectului şi se duse la locuinţa cu stafii, de la cimitirul Nevinovaţilor. Ea văzu că Myrtille era tot închisă, în odaia care da în laborator.

Printr-o ferestruie din uşă, o privi îndelung pe fată. Apoi, cu un suspin uşor, se duse să se aşeze pe un scaun de lemn, şi, fără lumină, în tăcerea nopţii, începu să-şi vorbească.

— Myrtille şi Buridan… amândoi nevinovaţi. Şi amândoi vor muri. Buridan la noapte, Myrtille în zorii zilei, mâine… Ce mi-au făcut? Oare nu înfăptuiesc, în noaptea asta, o nedreptate cumplită? Da! E-o nedreptate! Şi e destul de grozav ca, eu însumi, judecător şi călău, să mă îngrozesc.

Buridan! Nu ştiu ce sentiment nelămurit mă împinge spre acest tânăr. Şi Myrtille? Am încercat, în zadar, s-o urăsc… Dar eu, eu care mă înduioşez aici, n-am suferit tot în iubirea mea de amantă şi de mamă? Marguerite trebuie să plângă, văzându-l murind pe cel pe care-l iubeşte şi văzând moartea propriului ei copil. Dacă nu, totul îmi scapă. Şi, ar fi păcat să mă fi prefăcut zadarnic, până acum… Ş-apoi, e prea târziu: otrava e în mâinile Margueritei.

Aceste rânduri reci, rezumă gândurile straşnice, care vâjâiau în mintea lui Mabel, în ceasul acela tăcut şi întunecos, când aştepta clipa să se ducă să-l ucidă pe Lancelot Bigorne.

Moartea lui Lancelot Bigorne!

Moartea Myrtillei!

Moartea lui Buridan!

Toate erau opera acelei nopţi fatale.

Şi Mabel răbda îngrozitoarea greutate a întreitului gând de moarte, lunecând cu mintea la ziua de mâine… A doua zi era ziua răzbunării. Era ziua când va vedea-o pe Marguerite murind însăşi de durere.

Şi dacă s-o întâmpla ca Marguerite să nu moară, o va ajuta ea, şi, atâta tot.

Atunci, din toţi actorii tragediei de la Dijon, din care Anne de Dramans, zbătându-se cu nebunia morţii, concepuse răzbunarea sa, nu mai rămânea de răpus decât contele de Valois!

Când Mabel ajunse în faţa Châtelet-ului, îşi dădu seama că prefectul se ţinuse de cuvânt şi că puntea nu o mai aştepta decât pe dânsa, ca să se ridice. Un arcaş de gardă o păndea. Omul veni la ea şi o întrebă:

— Eşti aceea pe care o aşteaptă seniorul Jean de Précy?

— Da! Eu sunt! Răspunse Mabel.

— Urmează-mă, dar.

Tocmai atunci la clopotul Châtelet-ului sunară orele unsprezece; soldatul care o conducea pe Mabel trecu printr-un coridor boltit, apoi printr-o curte şi intră într-o parte a clădirii. Mabel se trezi în faţa prefectului, care-i zise:

— Aşadar, femeie, vrei să te cobori în camera lui Bigorne?

— Suntem înţeleşi şi aşa e şi ordinul reginei.

— Da! Însă trebuie să te însoţesc sau să pun să te întovărăşească cineva…

— Vreau să fiu singură.

— Singură? Ce dracu? Şi dacă te-o strânge ticălosul de gât?

— Asta-i treaba mea! Făcu Mabel, liniştită.

— De fapt, se gândi prefectul, nu se va întâmpla altceva decât… să mai piară o vrăjitoare. Căci, să mă bată Dumnezeu dacă muierea asta nu e o adevărată fermecătoreasă… Bine! Urmă el cu glas tare. Şi când vei ieşi de acolo – dacă vei mai ieşi – vei spune ce doreşti… adică ce doreşte regina să se acorde acestui Lancelot Bigorne prin dărnicia noastră: un lanţ bun, o lovitură de secure peste gât, sau… un somn bun pe roată.

— Voi spune, dar… acum dă ordin să fiu condusă!

— Mă rog! Dar… am să te conduc chiar eu, femeie! Eu însumi… adică escorta de o jumătate de duzină de arcaşi, armaţi cu pumnale, căci puţin îmi pasă dacă mă duc să fac vizita Diavolului în tovărăşia ta!

Prefectul porni. Mabel ridică din umeri şi-l urmă. În galerie, aşteptau nu şase, ci doisprezece arcaşi. Şi, pe deasupra un chelar şi un om cu facla. În răsfrângerea roşiatică a făcliei fumegânde şi predominaţi de silueta spectrală a lui Mabel, trupa porni de-a lungul coridoarelor întunecoase cu bolţile joase, ca pentru a înăbuşi gemetele, cu zidurile dărăpănate ca şi cum atâtea dureri îngrămădite acolo ar fi lăsat întipărirea unghiilor care încercară să

zgârie pietrele nepăsătoare. Apoi, începură să coboare o scară întortocheată.

Cu cât coborau în întuneric, ochii lui Mabel străluceau mai vii. Cu cât se afundau într-o atmosferă mai grea şi mai umedă, ea părea că răsufla mai uşor.

Mabel se lăsa pe prima treaptă a răzbunării. Deodată, prefectul deschise o uşă.

— Aici e? Întrebă Mabel?

— Nu, dar priveşte.

Mabel îşi trecu capul prin uşa crăpată şi văzu o sală poditǎ cu lespezi stropite cu sânge: într-un colţ, un pat de chingi într-un alt colţ, un şevalet cu bucăţile de lemn pentru ca să zdrobească oasele picioarelor; frânghii, o spânzurătoare, securi, cleşti, un butuc pentru tăierea capetelor, şi un cuptor aprins unde se şi vedeau fiare înroşite.

Mabel nu se cutremură, aruncându-şi privirile înăuntrul odăii de tortură, unde doi oameni se grăbeau să-şi facă pregătirile.

Prefectul începu să râdă.

— N-ai decât să alegi, ceea ce-ţi trebuie pentru omul tău!

— Am să aleg, după ce-l voi vedea! Zise Mabel.

Prefectul făcu un semn, şi după câţiva paşi, chelarul deschise o altă uşă.

Era aceea a lui Lancelot Bigorne.

— Intră, zise Jean de Précy cu zâmbetul lui de zile mari, şi de afaceri bune. Te aşteptăm dincolo… în odaia cea frumoasă, pe care ai văzut-o.

Mabel făcu un semn din cap şi intră, purtând torţa, pe care i-o dase unul dintre oamenii care-l escortau pe prefect.

Ca şi Alexandru în ajunul bătăliei de la Artebes, ca Annibal în ajunul bătăliei de la Cannes, ca, mai târziu, Condé în ajunul bătăliei de la Lens, în sfârşit, ca toţi căpitanii care, după istorie – această mare mincinoasă – dormiră liniştiţi în momentul de a-şi pune viaţa şi destinul în joc, deci, ca şi acei iluştri războinici şi – poate – şi mai viteaz ca dânşii, căci

el era şi mai sigur, că o să piardă bătălia, Lancelot Bigorne dormea adânc.

O sforăitură sonoră şi foarte puţin armonioasă, dar ritmică şi bine cadenţată, sforăitul unei conştiinţe cinstite (de ce conştiinţa n-ar sforăi şi dânsa, deoarece o facem să se deştepte, să adoarmă, să vorbească?) acea sforăială a unui nas, care, în lipsă de conştiinţă – n-avea să-şi impute nimic, însemna că prizonierul nu se temea, nici măcar ca Sciţii, ca cerul să nu-i cadă pe cap. Lancelot Bigorne era fericit, sau, cel puţin, el visa că era fericit, ceea ce e forma cea mai precisă a fericirii.

Cu toate astea, lumina torţei izbindu-i pleoapele, el făcu o strâmbătură, mormăi o înjurătură, şi, cu umărul drept, se întoarse să-şi urmeze visul pe umărul stâng.

În minutul acela, o mână îl atinse.

Bigorne bombăni din nou ca un fericit adormit pe care-l deranjezi, şi se întoarse pe spate.

Apoi întredeschise pleoapele. În acelaşi timp, ochii i se măriră de spaimă. Se sculă speriat, cu nelămurita intuiţie că, de la visul fericit, trecea, deodată, la sperietura cea mai grozavă, şi se ghemui în colţul carcerei în care adormise. Făcu o cruce mare, şi cu dinţii clănţănindu-i murmură:

— Locuitor din alte lumi, te conjur să te înapoiezi în mormântul tău, să laşi un creştin cinstit să doarmă în pace ultimul său somn!

Apoi, trecându-i deodată un gând:

— Uf! Făcu el oftând, dacă cerul îngăduie să fiu încercat de această apariţie însemnează că, mâine dimineaţă, voi fi dus la spânzurătoare… Sfinte Barnabé, urmă el, nu pot să-ţi îngădui nimic. Dar, totuşi… îţi dam mult din ceea ce luam şi eu, şi dacă recunoştinţa locuieşte în cer, trebuie să mă scapi de nălucirea asta!

După aceasta, Bigorne care închise ochii, îi redeschise şi nu constată altceva decât… că sfântul Barnabé era un ingrat, care nu-i primea rugăciunea, căci stafia era tot acolo. Într-un al doilea oftat, la fel cu cel dintâi, el şopti:

— Uf! De data asta am păţit-o. Am murit dinainte, deoarece sunt în legătură cu locuitorii de pe lumea cealaltă!

Şi, trecând de la spaimă la un fel de vitejie disperată, se sculă în picioare şi privi stafia drept în ochi.

— Mă recunoşti, dar? Întrebă Mabel. Da! M-ai recunoscut şi la Turnul Nesle. Ştii cine sunt? Ştii ce socoteli vin să-ţi cer!

Şi mâna ei apucă mâna lui Bigorne. La minut, Lancelot observă două lucruri de o extremă importanţă, în starea de spirit în care se găsea.

Mai întâi vocea stafiei era sinceră şi naturală, cu toate că era cam înăbuşită şi tremura de emoţia unei mâhniri, sau bucurii răutăcioase. Apoi mâna acelei stafii era fierbinte. Dar se spune că stafiile sunt reci, că vocea lor e ştearsă, stinsă, greu de priceput de o ureche omenească.

— Oh! Oh! Strigă Bigorne, dar… n-ai murit?

Un zâmbet de o amărăciune nespusă strânse buzele femeii.

— Mai bine aş fi murit! Zise ea, cu o deznădejde adâncă; mai bine ar fi fost dacă lovitura de pumnal a Margueritei, ar fi însemnat sfârşitul existenţei mele mizerabile! N-aş fi suferit, toate câte le-am suferit. Şi, blestematule, află, că sunt aici ca să-ţi spun, că, dacă eşti arestat, trebuie să-mi mulţumeşti mie. Peste câteva minute, când te voi părăsi, voi face un semn. Şi atunci, după semnul meu, după o vorbă pe care o voi rosti, vei fi luat şi dus în temniţa de alături. Şi ştii ce e acolo? E camera de tortură.

Lancelot Bigorne se cutremură.

— Drace! Bombăni el. Voiam să mor, dar… să mori de o sută de ori dacă mai trebuie să te tortureze. E prea mult pentru un singur om, oricât de groasă i-ar fi pielea! Dar, urmă el tare, la ce bun să mă pună la caznă, dacă n-am nimic de spus?

Ea îşi aplecase capul şi părea prada unor gânduri dureroase.

— Revăd scena grozavă, rosti ea, în fine, încet… Frigul îmi îngheaţă inima, un nor negru mi se pune înaintea ochilor şi… pierd noţiunea lucrurilor, şi deodată, ascultă mizerabile… mi se pare că sunt totodată şi moartă, şi vie… Înţeleg, dar nu pot mişca nici mâna! Aud ce se spune, fac o sforţare din toată fiinţa mea… să strig, să vorbesc, să spun cel puţin un cuvânt şi pricep că sunt redusă la nemişcarea morţii…

— Moartă şi în viaţă! Bâlbâi Bigorne. Aşa e! Pricep acum, tot ce vrei să spui.

— Şi atunci, urmă Mabel, aud. Oh! Mizerabilii! Oh! Laşii, care n-au milă nici de mamă nici de copil! Îl aud pe Valois… o aud pe Marguerite dându-ţi ordinul îngrozitor… Şi tu, te supui! Aud ţipetele copilului meu… Vreau, oh! Să strig, să mi-l înece… Cum ai putut să trăieşti Lancelot Bigorne? Cum au fost nopţile tale, n-au fost pline de plânsetul sărmanului meu copil?

Mabel izbucni în plâns.

— Sărmanul meu copil! Bolborosea dânsa. Micul meu Jean!

Câteva minute nu se auzi decât plânsul femeii.

Poate că-l şi uitase pe Bigorne, îşi uitase de răzbunare, uitase totul de pe lume, căci, în clipa aceea, ea nu auzea alta decât ţipetele copilului, care o cheamă pe mamă în ajutor…

— Aşadar, zise Lancelot Bigorne cu vocea întunecată, mă întrebi cum, îndeplinind o astfel de crimă, am putut trăi?

— Ce-ţi pasă? Gemu Mabel, scrâşnind din dinţi. Principalul e că te am în mână. Sunteţi trei. Erai tu, era Valois, era Marguerite. Eşti lovit cel dintâi, iaca. Adio, Bigorne! Murind în chinuri, în fundul acestei temniţe, în deznădejde, trupul şi sufletul afurisit… află că numai eu te omor. Adio!

Bigorne făcu doi paşi repezi şi se puse în calea ei. Scoase un mic obiect strălucitor şi i-l dădu, zicând:

— Înainte de a pleca, priveşte acest lucru, Anne de Dramans!

Mabel cercetă o clipă obiectul, apoi îl apucă cu mâna tremurândă, şi, într-un oftat convulsiv, murmură:

— Medalionul pe care-l legasem la gâtul lui Jean al meu!

Ea-l duse la gură şi-l sărută cu foc. Apoi ridicând ochii asupra prizonierului:

— Mulţumesc, zise ea. Înainte de a muri, vei fi făcut o faptă bună deoarece îmi dai acest medalion, pe care l-ai furat de la copil, înainte de a mi-l ucide… Am să pun relicva asta printre cele pe care le-am mai păstrat… hăinuţele lui, pantofiorii, sunt comoara mea. Mulţumesc Bigorne: mori în pace, şi vei muri scutit de torturi: medalionul te va scăpa de chin.

— Nu l-am luat eu, zise Bigorne. Nu eu l-am păstrat, până azi.

— Ce vrei să spui? Zise Mabel mirată.

— Vreau să spun că alţii au găsit copilul şi au luat medalionul…

Mabel dădu din cap, încet.

— Da, zise ea. Cadavrul bietului copil… Nu e aşa? A fost găsit pe malul fluviului?

— N-am vorbit de cadavru, zise Bigorne. Am zis: alţii au găsit copilul.

Mabel îşi trecu mâinile pe frunte. Ea tremura. Un fior spasmodic o zgudui. Privea maşinal flacăra făcliei care tremura.

Bigorne urmă:

— Acei de care-ţi vorbesc, l-au găsit pe copil în cocioaba părăsită, în care îl lăsasem.

Un oftat adânc umplu sânul lui Mabel. Ea voi să vorbească. Buzele îi rămaseră – însă – mute. Dar mâna-i strângea braţul lui Bigorne cu o putere aşa de mare, dar şi cu o rugăminte aşa de puternică, care scânteia din ochii ei, încât Lancelot se simţi tulburat până în adâncul sufletului şi grăi cu vocea tare:

— Copilul pe care l-am lăsat în cocioabă, era în viaţă. Ceilalţi care l-au găsit… auzi, Anne de Dramans – care l-au

găsit în viaţă, l-au luat cu ei. În viaţă! Micul Jean n-a fost omorât, nici de mine, nici de alţii…

Un ţipăt sfâşietor răsună în tăcerea temniţei.

Lancelot Bigorne, termină:

— Fiul tău, Anne de Dramans, fiul tău trăieşte. Îl cunosc. L-am văzut. I-am vorbit zilele astea. Anne de Dramans, vrei să-ţi revezi copilul?

— În viaţă! Ţipă Mabel.

— În viaţă! Vorbi solemn Lancelot Bigorne – jur pe capul acestui copil, pe care-l iubesc, jur pe sângele lui Christ, şi, dacă mint, să rătăcesc în vecii-vecilor prin întunecatele ţărmuri ale Purgatoriului, pe câmpiile arzătoare ale Iadului. Sfântul Babilon să nu mă mai ajute, dacă am făcut vreodată un astfel de jurământ!

Atunci, pe când Mabel, tremurând, zdrobită de bucurie şi aplecată spre el, asculta din tot sufletul ceea ce grăia Lancelot, aventurierul istorisi cum nu avusese curajul să execute ordinul lui Valois, cum îl părăsise pe copil într-o colibă ca să i-l aducă înapoi mamei lui, şi cum, venind să-l ia, nu-l mai găsise.

Apoi îi arătă cum micul Jean fusese găsit de nişte oameni care-l luaseră la Béthune… în sfârşit, tot ce-i povestise Simon Malingre.

— Hai! Zise el, deodată, după ce sfârşi. Ce faci? Pe dracu! Dacă nu-mi rupi inima! Ce? Ce am în ochi! Plâng? Eu?

Lancelot Bigorne plângea…

El plângea văzând lacrimile mamei lui Buridan.

Ea căzuse în genunchi. Apucase mâinile aspre – şi să adăugăm foarte murdare – ale lui Lancelot şi le acoperea de sărutări, gemând:

— Şi eu, care te-am blestemat o viaţă! Eu, care ţi-am dorit moartea în chinuri! Să ştiu că fiul meu e încă în viaţă. Să ştiu că l-ai scăpat, tu, bunule Lancelot! Mai e pe lume om mai bun ca tine? Cum e el? Mare? Puternic? Frumos? Nu e aşa? Era aşa de zdravăn de pe atunci, chiar şi când îşi strângea pumnii, ai fi zis că voia să se bată. Bunul meu

Bigorne, am trecere, ştii tu? Nu te îngriji de nimic. Te-ai îmbogăţit. Mă însărcinez eu cu acest lucru… Da, dar n-a suferit prea mult? Nu? Oamenii care l-au luat, erau oameni buni? De n-ar fi uitat pe mama lui! Spune-mi ce vrei, şi vei avea, bunul meu Bigorne!

Lancelot se şterse la ochi şi răspunse:

— Pe coarnele Satanei, un singur lucru aş dori în minutul ăsta. Să ies de aci. Cât despre bogăţie, nu o dispreţuiesc, având în vedere că, dacă m-ar căuta prin buzunare, nu mi-ar găsi o leţcaie; cu toate astea, cum bogăţia nu-ţi poate servi decât ca… să mănânci şi să bei bine, cum… ca să bei şi să mănânci, trebuie să trăieşti, cum… ca să trăieşti, trebuie…

Lancelot Bigorne şi-ar fi continuat îndelung deducţia lui savantă şi logică, dar Mabel se şi ridicase şi-l târa după ea. Afară din carceră ea se izbi de arcaşii, care o aşteptau.

— Ah! Oh! Zise Jean de Précy, ne aduci omul. Voinicului îi e atât de poftă, să fie pus la caznă? Parcă aşa aş crede, văzând cu ce vioiciune te urmează. Ei bine, femeie, ce ai hotărât? Spânzurătoarea, tortura, chinul stâlpului?

— Libertatea! Răspunse Mabel. În numele reginei acest om este liber!

— În numele reginei? Făcu prefectul cu vocea gravă, neizbutind să-şi ascundă nedumerirea.

La auzul cuvintelor: „În numele reginei”, arcaşii luară ţinuta de paradă şi salutară ca şi cum regina însăşi ar fi fost acolo.

— Paznici ai temniţei, urmă prefectul, deschideţi uşile prizonierului şi duceţi-l afară din Châtelet!

Zece minute după asta, Lancelot Bigorne, cu gura căscată de la o ureche la alta, respiră din tot pieptul aerul rece, care venea dinspre Sena.

— Pe sfântul Barnabé, pe sfinţii Babolin şi Pancratie, şi pe sfântul Adam, care se zice că fu dat afară din Rai! În temniţă gura mi se părea mare pentru aerul care intra. Aici mi-o găsesc prea mică pentru aerul libertăţii! Omul nu e

mulţumit niciodată. Aşadar, să fugim de acest loc de mizerie.

— Suferinţele tale se vor sfârşi, dragă Lancelot! Zise Mabel.

Când intrau în piaţa Greve, paznicul trecu pe lângă ei, legănându-şi felinarul şi strigând cu vocea melancolică:

— Parizieni, dormiţi în pace! E miezul nopţii, Parizieni!

— Miezul nopţii? Zise încet Mabel, care se cutremură, ca şi cum s-ar fi deşteptat dintr-un vis. Miezul nopţii! Dar dacă fiul meu trăieşte… Nu-l pot lăsa… E prea târziu! În acest moment Marguerite îi dă otrava!

În minutul acela Bigorne grăi:

— Deoarece ai trecere, nu mă mai tem pentru zilele fiului tău, Anne de Dramans.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să zic că a fost arestat în răscoala studenţilor la Pré-aux-Clercs. Dar… o să faci să-i dea drumul, după cum ai făcut-o şi pentru mine… De fapt, nu ţi-am spus: fiul tău e stăpânul meu… Un om straşnic şi de care ai fi mândră, pe Dumnezeul meu! Căci nimeni nu se poate lăuda că ar fi mai viteaz, mai îndrăzneţ şi mai tare ca Jean Buridan.

Un urlet jalnic, de spaimă, clocoti în tăcerea pieţei Greve.

— Jean Buridan? Jean Buridan? Jean Buridan, ai zis?

— Da, tresări Bigorne, înspăimântat. Acesta-i numele fiului tău!

— Parizieni, e miezul nopţii! Se auzea glasul tărăgănat al păzitorului.

Un geamăt înăbuşit, ca acela al unui bou la tăiere, se strecură printre buzele vinete ale doamnei de Dramans, şi ea se prăbuşi pe spate horcăind:

— Fatalitate!

Capitolul XXXI Sticla cu otravă.

Din temniţa lui Lancelot Bigorne, vom trece acum în aceea a lui Buridan, Philippe şi Gautier d'Aulnay. Şi – dacă vreun cititor ne-ar obiecta că prea sunt multe temniţe, într-un număr restrâns de capitole.

— I-am răspunde că nu e vina noastră dacă personajele acestei povestiri au fost duse la închisoare. Desigur că ne-ar fi mult mai plăcut să-i înfăţişăm în vreo cârciumă veselă. Dar faptele s-au petrecut astfel, şi noi nu le suntem decât povestitorul.

Totuşi, dacă – cu toată părerea de rău – nu putem, să-i găsim în vreo cârciumă, liberi şi fericiţi, cel puţin îi găsim chefuind. Buridan, Philippe şi Gautier se puseră la masă.

Era ora unsprezece noaptea. Banchetul nu li s-ar fi prelungit atâta căci era un adevărat banchet – atunci, dacă, printr-un capriciu, pe care nu-l pricepeau, servitoarea însărcinată să-i servească nu le pusese masa decât la ora aceea. În zadar, bătuse Gautier cu pumnul în uşă, strigând că turbează de foame! De dincolo de uşă, feciorul îi rugase să stea liniştiţi şi să aibă răbdare… virtute de care Gautier se servise foarte rar.

Cum am spus, masa fusese pusă şi cei trei prieteni se aşezaseră, fără să observe că acel prânz era cu mult mai bogat în feluri gustoase şi în vinuri bune, cărora Buridan şi Gautier le făcură cinstea cuvenită în timp ce Philippe sta mereu melancolic.

Stătură îndelung de vorbă. Şi, mirându-se neînchipuit de felul în care erau trataţi în acea închisoare ciudată, prietenii începură să vorbească de… cele ce pot vorbi cei întemniţaţi: de libertate.

— Ah! Suspină Buridan, dacă am şti, cel puţin unde suntem! Dacă aş şti cel puţin cum e zidită închisoarea!

— La ce ţi-ar folosi, întrebă Philippe, încet.

— Păi, Doamne! Ne-ar ajuta să găsim, poate, mijlocul de a fugi… pe câtă vreme – astfel – trăim ca nişte cârtiţe – ca nişte cârtiţe bine hrănite, o recunosc – dar asta nu e de ajuns!

— Ce-ţi lipseşte, dar? Urmă Philippe, cu un surâs trist.

— Pe Dracu! Îmi lipseşte, vezi bine, că nu pot să plec, că nu pot să vin… să mă bat cu străjile… să fac vreo vizită lui

Agnes Piedeleu, să câştig galbeni la Franc-Cornet, în sfârşit, tot ceea ce faci într-o viaţă!

În minutul acela, şi cum masa era pe sfârşite, servitorul intră.

Trebuie să spunem că Philippe d'Aulnay şi fratele lui, îşi păstrau masca totdeauna chiar noaptea, de fricã să nu-i surprindă cineva.

Feciorul – căci omul care-i servea nu putea fi numit temnicer, puse pe masă o sticlă, care părea că are apă curată.

— Ce este asta? Zise Gautier cu poftă.

— Un lichior destinat numai unuia dintre voi! Le tălmăci feciorul…

— Şi… cui?

— Aceluia… care nu e mascat!

— Mie, atunci! Făcu Buridan, care apucă sticla şi o examină cu băgare de seamă. Şi cine, oare, îmi trimite această băutură cu atâta generozitate? Întrebă el.

Dar feciorul dispăruse. Buridan duse sticla la nas, dar nu-i găsi nici un miros. O privi în lumină şi nu-i găsi nici o culoare.

Privi spre cei doi prieteni ai săi.

— O băutură… pentru mine singur? Ce poate să fie, oare?

— Ei! Strigă Gautier. Asta-ţi vine de la vreo doamnă, care te simpatizează, şi care-o fi aflat că eşti închis!

Buridan vărsă conţinutul sticlei în pahar.

— În acest caz, zise el, am să beau, şi… o să beau singur! În cinstea doamnei necunoscute!

— Cine ştie dacă n-o fi vreo vrăjitoare? Sau vreun farmec! Făcu Gautier, pufnind de râs.

— Nu bea, Buridane! Îl opri Philippe întristat.

— Şi, de ce?

— Pentru că e otravă!

Buridan tresări. Dar venindu-şi în fire adăugă:

— Ce-are a face! Pentru ce ar fi otravă? De ce ar vrea să mă otrăvească numai pe mine? N-ar trebui oare să ne

omoare pe toţi trei, deodată? Şi, apoi, dacă ar fi vrut să mă ucidă, sau să ne ucidă nu le venea s-o facă mai lesne, pe când dormim? Felul cum suntem trataţi, atenţiile care le arată pentru noi, masa asta, atât de bogat servită… paturile bune, toate, probează că nimeni nu ne doreşte răul, deocamdată, cel puţin… era mai lesne să mă otrăvească, să nu-mi deştepte bănuielile, aducând o sticlă numai pentru mine. Beau! Beau în sănătatea doamnei necunoscute, care face această gentileţe, fie acea doamnă chiar…

Era să zică: Marguerite de Bourgogne! Dar privirea lui se opri asupra lui Philippe. Şi tăcu. În acelaşi minut duse paharul la gură şi-l bău dintr-o dată.

— Ce gust are? Întrebă Gautier.

— Păi! Zise Buridan, plescăind, e foarte bun.

— Şi n-ai lăsat nici o picătură?

— Era foarte bună.

— Urmă Buridan – era apă!

— Fără nici un gust? Întrebă Philippe.

— Vai! Consolaţi-vă, fraţilor, şi să uităm acest incident ridicol. Bănuiesc că obraznicul acela de servitor şi-a bătut joc de mine. Am să mă plâng judecătorului, când s-o cerceta procesul nostru!

— Ah! Da, zise Gautier, procesul nostru, adevărat! Mii de draci! Uit într-una că hrana asta bogată cu care ne îndoapă…

În minutul acela, feciorul intră tăcut, luă sticla, pe care Buridan o golise şi plecă fără vreun cuvânt.

Apoi uşa se închise.

Cei trei prieteni tresăriră, Philippe îngălbeni.

— Şi spuneai? Urmă cu răceală Buridan.

— Spuneam, urmă Gautier, a cărui limbă se încurcă, că aceste mese trebuie să se sfârşească printr-un proces, care se va sfârşi, şi el cu…

— Cu o spânzurătoare bună! Izbucni Buridan, care începu să râdă nervos.

— Buridan ştie prea bine că i s-a trimis otravă, se gândi Philippe d'Aulnay. Buridan scapă de ştreang… Buridane eşti egoist!

Şi dând din cap, ca şi cum ar fi vrut să scape de gânduri triste vorbi:

— E drept că vom fi spânzuraţi, sau decapitaţi. Buridane, te vei legăna de capătul unei funii între Gautier şi mine.

— Parcă şi văd, scumpe prietene!

— Altădată, urmă Philippe, pe vremurile eroice, când mai era o nobilime şi regele nu era decât un şef printre alţi şefi, n-ar fi îndrăznit nimeni să aresteze şi să condamne un senior, care nu cerea decât dreptate. Răposatul rege, Philippe, a schimbat toate astea! Dacă au îndrăznit să ne aresteze, ne vor şi condamna. Dar, mi-ar fi mult mai plăcut să-mi taie capul!

— Oh! Oftă Buridan, ori cu gâtul tăiat, ori în cravată de in, mie mi-e tot atât! Înseamnă tot cel din urmă adio, vieţii!

— Până atunci, îl curmă Gautier, haidem la culcare…

— Fie! Încuviinţă Buridan. Haidem şi la culcare. Somnul e un lucru bun.

Gautier se îndreptă, legănându-se, spre patul lui. Philippe se apropie iute de fratele său şi-i suflă la ureche:

— Nu te dezbrăca, Gautier.

— Pentru ce? Dormi rău îmbrăcat.

— Pentru că, Buridan, o să moară!

— Să moară? Fără noi? Şi… de ce?

— Pentru că a băut otravă.

Dezmeticit, Gautier, rămase încremenit, în faţa patului său, pe care se trânti, după cum îl îndemnase fratele lui, îmbrăcat.

Philippe se gândi.

— Buridan nu ne-a lăsat şi nouă nici un strop! N-a făcut bine. Poate că s-o fi gândit că nu o să ajungă pentru trei…

Buridan fluiera un marş războinic, vesel, şi se gândea:

— Mai face să mă dezbrac? Peste o oră, ori două, cel mult, otrava îşi va face efectul, adică voi fi ad patres, cum spune

cuviosul doctor Cheliet. Şi… dacă n-ar fi otravă? Ei bine! Atunci cu atât mai rău pentru mine… Şi, apoi moartea prin spânzurătoare nu e poate mai grozavă decât moartea prin otravă… Orice-o fi, otravă în noaptea asta, sau securea, ori funia peste două-trei zile, adio sărmana mea Myrtille, cea atât de frumoasă! Adio, viaţă!

— Buridan… nu ţi-e somn?

— Îl întrebă Philippe, liniştit. Şi-l privea cu îngrijorarea dureroasă de a-l vedea clătinându-se.

— La adică, da! Oftă Buridan. Bună seara, scumpe prietene!

— Bună seară, scumpul meu Buridan.

— Bună seara! Adăugă şi Philippe, foarte blând.

În timpul acela, miezul nopţii sunase de mult.

— Dar cei trei prieteni nu aveau de unde s-o ştie, pentru că nici un sunet din afară nu ajungea până la închisoarea lor.

Gautier oftă în aşa fel că i-ai fi luat oftatul drept un muget.

— Ce dracu ai? Tresări Buridan.

— Am că… mor de somn! Răspunse Gautier, care căzu pe pat şi-şi afundă capul în pernă, ca să-şi abţină plânsul.

În minutul acela, se auzi zgomotul unor paşi repezi. Dintr-un salt cei trei prieteni se apropiară unul de altul.

O clipă apoi, un fel de ţipăt sfâşietor ajunse până la ei.

— Oh! Bolborosi Gautier, aici nu e temniţă! E Iadul!

Zgomotul paşilor, amestecat cu larma de voci, se apropia. Pricepură că cineva se cobora la ei.

— Iadul! Oftă Philippe, amărât.

— Dar… nu e-o închisoare, murmură Buridan, oh… Pricep! Înţeleg! Ştiu!

— Ce? Strigă Gautier.

— Ce pricepi?

— Adăugă Philippe, cutremurându-se.

— Locul în care ne aflăm!

— Ce sunt?

— Cavourile Turnului Nesle.

Philippe căzu pe un scaun… Gautier dădu un pumn straşnic în masă. Buridan îngălbeni, gândindu-se că supoziţiile sale puteau, sau trebuiau să fie adevărate…

Şi deodată, uşa se deschise îmbrâncită de perete. O femeie despletită, zăpăcită, învăluită în mantie, vânătă de spaimă, apăru pe prag. Buridan pufni într-un râs grozav. Philippe se clătină şi se făcu ca varul sub mască, Gautier duse mâna la locul pumnalului, care-i lipsea.

Şi toţi trei, cu acelaşi fior de groază, gemură:

— Marguerite de Bourgogne!

Capitolul XXXII Stafiile de la turnul Nesle.

După câteva minute, însufleţită de frigul nopţii şi zguduielile lui Bigorne, Mabel îşi veni în fire.

— Pe Dumnezeu! Bombăni Lancelot Bigorne.

— Nu ţi-aş fi spus că fiul tău se numeşte Jean Buridan, dacă aş fi ştiut că acest nume o să te omoare pe jumătate. Ce dracu? Cu toate astea e numele unui om de ispravă, care o să-ţi facă cinste să-l…

— Eşti sigur? Îngână Mabel. Eşti sigur? Oh! Dacă ai inimă, nu mă minţi! Nu mă înşela!

— De ce vrei… să fiu sigur? Cât despre minţit, să mi se scoată maţele, să mă fiarbă în piaţa Purceilor, ca şi cum aş fi şi eu un purcel…

— Eşti sigur că e el? Că Buridan e… fiul meu? Da! Da! Eşti sigur! Urmă ea, fără să mai aştepte răspuns. Eu însumi ghicisem! Simpatia pe care-o simţeam pentru el chiar în ceasul când îi pregăteam moartea.

— Moartea lui?

— Strigă Bigorne, încremenit.

— Sigur mi-a spus că-l chema Jean! Născut din părinţi necunoscuţi… Oh! De ce mi-a spus că s-a născut la Béthune?

Îşi frângea mâinile.

— Miezul nopţii! Urmă ea. A sunat miezul nopţii! Straja a vestit miezul nopţii? Cine ştie! Haide, vino, vino! La barcă! Să trecem! Poate mai e încă vreme!

Apucă pe Bigorne de braţ şi-l târî cu putere.

După câţiva paşi se opri gemând.

— Am să mor… Simt că mor… Şi… fără să-l pot scăpa! Nu e Dumnezeu, în Cer? Du-mă în braţe! Dacă ai cunoscut pe mama ta, dacă ai iubit vreodată, în numele mamei tale, sau a dragostei aceleia, du-mă, căci mi se taie picioarele!

Lancelot o luă pe Mabel în braţe.

— În ce parte să apuc? Întrebă el. În numele Cerului vorbeşte lămurit, sau voi fi tot atât de neputincios de a-ţi veni în ajutor, ca şi Guillaume Bourrasque, când a băut ceea ce numeşte el suma lui, adică şase sticle de…

— Du-mă spre fluviu! Iute, oh! Mai repede! Spre fluviu!

— Spre fluviu? Bine!

— Zise Bigorne care se repezi.

Pe malul Senei, Bigorne se opri gâfâind:

— Unde să mergem? Întrebă el.

Mabel se lăsă la pământ şi începu să umble. Îşi regăsise puterile.

Pasul i se iuţi în curând, astfel încât, Bigorne o urmă fugind.

— Nu mai văd! Murmură ea. Nu mai ştiu! Lancelot! Lancelot!

— Aici sunt!

— Du-mă! Ia-mă de mână! Oh! Dacă într-adevăr ţi-e milă de mine, condu-mă iute!

Şi, fără să mai aştepte ajutorul pe care-l ceruse, ea porni iarăşi.

— Dar, pe toţi sfinţii din cer, strigă Bigorne, unde vrei să te duci?

— Unde vreau să merg? Nu ştii? Acolo unde a fost închis copilul meu! Acolo unde femeia aceea blestemată o să-i dea otravă! Acolo unde o să moară, dacă nu l-o putea scăpa mama lui! La Turnul Nesle!

— La Turnul Nesle? Murmură Bigorne cutremurându-se. Îi spusesem că Turnul blestemat o să-i fie fatal şi n-a vrut să mă asculte! Dacă m-ar fi ascultat, ar sta acum la adăpost, în

mahalaua haimanalelor, câştigând aur… cât ar vrea… bătându-şi joc de poliţie, de tartorul lor şi de arcaşii lui. Dar… ce vrei?

— În vremea de azi tinereţea e foarte puţin respectuoasă, faţă de cei care-i sfătuiesc de bine!

Pe când se cufunda în gândurile acestea generoase, Lancelot Bigorne târâse pe Mabel spre un loc al malului, cunoscut de el, o împinsese într-o barcă, sărise şi el şi începuse să vâslească cu deznădejde. După câteva minute, barca ajungea la picioarele Turnului Nesle.

În ultimul etaj al turnului, cu inima bătându-i, beată de fericire, Marguerite de Bourgogne, îşi termina găteala…

De o mie de ori auzise vorbind de elixirul de dragoste.

Aflase de puterea îndrăcită a băuturii aceleia, pe care zadarnic încercase să şi-o procure de la vrăjitori, de la ghicitori, sau de pe la neguţătorii de ierburi. Era sigură de efectul pe care-l va produce sticla pe care i-o duse Mabel, deoarece, chiar în ceasul când feciorul ducea elixirul lui Buridan, Mabel îngână rugăciunile trebuincioase. Sigură că va fi iubită de Buridan, începea să-l iubească şi ea, cu un fel de sinceritate pasională, pe care inima ei n-o cunoscuse niciodată. Ea se înduioşă de soarta lui. Plângea că-l ştia închis în cavourile turnului.

Cât despre cei doi prieteni ai lui, se gândea că le va da drumul de dragul lui… Cine-or fi ei? Puţin îi păsa! Poate că o fi chiar acel… rege al Basochei şi împăratul acela al Galiléei, care-i sunt aşa de devotaţi… Oh! Îi voi recompensa! Şi cât despre el, ce i-am oferit? Putere şi onoruri, le va primi acum, pentru că mă va iubi! Va trăi alături de mine. Şi eu, voi cunoaşte fericirea de a fi iubită, eu care n-am cunoscut până acum decât durerea de a iubi!

Feciorul plecase să se încredinţeze dacă Buridan băuse elixirul fermecat.

În clipa aceea, şi, graţie cuvintelor de trecere pe care le ştia perfect, Mabel intră în turn, urmată de Bigorne, şi tremurând, se repezi pe scară.

— Iată omul! Se întoarse – se gândi Marguerite. Ce-mi aduce? Bucuria? Sau, iarăşi, vreo decepţie amară? O fi băut Buridan elixirul fermecător? O să aflu acum!

Ea se repezi să deschidă uşa, dar se izbi de Mabel.

— Tu? Cum? De ce? De ce eşti palidă, ca moartea?

— Regină, gemu Mabel cu greu. Iubeşti, cu adevărat pe Buridan?

— O ştii, doar! Răspunse cu înfocare Marguerite.

— Regină, sticla pe care ţi-am dat-o nu conţinea elixirul de dragoste. Era cu o otravă puternică… cu o otravă, care omoară în câteva ceasuri… Buridan a băut-o? Spuneţi! Oh! Spuneţi regina mea! Spuneţi-mi, şi vă iert pentru tot trecutul!

Marguerite nu putea pricepe înţelesul cuvintelor din urmă.

Fără să le dea nici o însemnătate, ea dădu pe Mabel la o parte, cu o mişcare brutală, şi înaintă spre scară.

Era prăpădită. În ea clocotea mai mult furia, decât durerea. Toate proiectele ei erau spulberate!

Cum era gata să coboare scara, auzi paşii omului care se suia. Se opri şi-o apucă pe Mabel, de mână. O strânse cu putere.

— Vei afla! Gemu ea, de-abia suflând.

Feciorul apăru.

Ea-i smulse cu putere sticla din mână.

— Goală! Strigă regina, cu un hohot de râs strident.

— A băut! Vesti feciorul.

— Haidem! Gâfâi Mabel! Nu a trecut mult timp de când a băut. Mai poate fi scăpat!

— Stragildo! Urlă Marguerite cu voce de nebună. Dacă Buridan a băut otrava e bine! Să moară!

Stragildo apăru, mlădios, cu spinarea îndoită, surâzând.

— Stragildo, apucă pe femeia asta, şi n-o pierde din ochi.

Un strigăt îngrozitor ieşi din pieptul lui Mabel, care căzu în genunchi şi cuprinse braţele, genunchii reginei, bâlbâind:

— Iertare, doamnă. Iertaţi-mă! E fiul meu! Lăsaţi-mă să-l scap!

Dar deja Stragildo şi vreo cinci, şase, dintre ajutoare se azvârliseră asupra ei, o smulgeau din îmbrăţişarea reginei şi o duceau pe sus.

Se auzi un strigăt, ca de agonie, care spintecă în lung şi în lat Turnul Nesle.

Regina se repezise pe scară. O împingea o deznădejde, cum nu mai o simţise niciodată. Nu era aceea a disperării morţii apropiate a lui Buridan, ci deznădejdea de a fi aflat că sticla dată de Mabel nu conţinuse elixirul dragostei. Ceea ce ea regreta, nu era fiinţa lui Buridan, ci iubirea lui. Spumegândă de furie şi de durere, ajunse în temniţa, unde pusese să-i închidă pe cei trei prieteni.

Un om sta acolo, veghind veşnic la uşă.

— Deschide! Porunci regina.

Omul trase zăvoarele.

Uşa se deschise, Marguerite îl zări pe Buridan stând în picioare, lângă cei doi omeni mascaţi pe care de abia îi zări. Nu-l văzu decât pe Buridan. Inima-i zvâcni. În minutul acela ea simţi una din cele mai puternice emoţii din viaţa ei, atât de bogată în peripeţii tragice. Înaintă câţiva paşi, uitând chiar să închidă şi uşa.

— Buridan, se încruntă ea. Ai băut otravă.

Vocea ei tremura puţin. Se făcuse blândă. Şi-n acelaşi timp părea foarte amărâtă.

Buridan răspunse:

— Ştiu Doamnă! Sau, cel puţin, am bănuit, când am deşertat sticla. Dar, am fost sigur, adineauri, când am ghicit că mă aflam într-o locuinţă regală, aparţinând reginei Marguerite de Bourgogne, în Turnul Nesle.

Ea rămase un minut tăcută.

I se auzea şi respiraţia, ca o horcăire iute. Cei doi oameni mascaţi rămăseseră nemişcaţi ca două statui.

— Buridan, urmă Marguerite, această otravă nu-şi produce efectul decât după o oră, două. Poţi fi salvat. Aceea

care cunoaşte leacul e aici. Buridan, vreau să iei acea contraotravă!

— Desigur, doamnă! Şopti Buridan, cu acelaşi glas liniştit. Dar… cu condiţie: să daţi drumul aceleia pe care o iubesc… Myrtillei…

Marguerite îşi duse mâna la inimă, şi privirile i se încruntară:

— Să daţi, apoi, ordin seniorului Enguerrand de Marigny, să nu se mai opună la căsătoria mea cu fiica sa!

Buzele Margueritei se deschiseră ca într-un rânjet tăcut.

— În sfârşit, să faceţi dreptate memoriei prietenilor mei Philippe şi Gautier d'Aulnay, asasinaţi de voi. Dreptate care va fi întreagă numai când veţi ordona să se restituie familiei bunurile, pe care i le-a furat ministrul vostru. În aceste condiţii, doamnă, consimt să trăiesc. Altfel, la ce mi-ar folosi viaţa?

— Bine! Strigă Marguerite ai căror ochi aruncau flăcări. Dispreţuită, batjocorită de tine, chiar în acest ceas suprem, prin ultimul tău dispreţ faţă de dragostea şi mărirea, pe care ţi le ofeream deodată, aş fi dorit o răzbunare mai completă, şi mai demnă de mine. Îmi scapi prin moarte. Fie! Mori, şi, adio! Adio, pe veci!

Marguerite aruncă o ultimă privire asupra lui Buridan, care o privea nepăsător.

Privirea aceea fu poate expresia unei sincere admiraţii.

Apoi, cu un suspin, ea se întoarse şi se îndreptă spre uşa pe care o lăsase deschisă, şi pe care, acum, găsind-o închisă, o privi cu o uşoară îngrijorare. Îngrijorarea i se preschimbă într-un început de spaimă, când văzu în cale-i pe cei doi oameni, nemişcaţi şi tăcuţi.

— Cine sunteţi? Întrebă ea cu o intonaţie orgolioasă.

Şi cum nu primea, răspuns răcni:

— Săriţi! Săriţi, vitejii mei!

Uşa rămase închisă. Nimeni nu veni.

Ce se petrecea în turn? De ce, în dosul uşii suna ceva ca un fel de hohot de râs? De data asta, o năduşeală rece îi

îmbroboni fruntea. În faţa tăcerii cavoului, a omului acela otrăvit, care va cădea, poate, trăsnit, peste un minut, a celor doi oameni mascaţi, care nu făceau o mişcare… Marguerite simţi spaima strecurându-i-se în inimă.

— Cine sunteţi? Repetă ea, cu glasul care rămânea hotărât. Când regina vă ordonă, trebuie să vă supuneţi! Vorbiţi!

Cu aceeaşi mişcare, cei doi oameni îşi smulseră măştile, care le ascundeau feţele. Un minut, Marguerite rămase zăpăcită de mirare.

Apoi, faţa i se schimbă.

Începu să se dea înapoi, cu ochii ieşiţi din orbite, fixaţi asupra celor două figuri, dintre care una de o întristare de moarte, cealaltă scăpărând de ură… amândoi ca nişte chipuri împietrite.

Apoi, deodată, ea îşi acoperi ochii cu mâinile, într-un sughiţ de spaimă nebună horcăi:

— Philippe şi Gautier d'Aulnay! Stafiile Turnului Nesle!

Buridan nu se mişcase. O tăcere de moarte domina în timpul acestei scene.

Marguerite de Bourgogne urmă să se dea înapoi, până când se pomeni ţinută, într-un colţ. În drumul ei, lovise masa care se legănase: zăngănitul cănilor de metal şi al paharelor, fu singurul zgomot care se tulbură în tăcere, dar nimeni nu-l luă în seamă.

Cu toţii trăiau un moment de neuitată îngrijorare.

Era spaima chinuitoare a viziunii pe care superstiţiile vremurilor o făceau cu putinţă…

Fără îndoială, otrăvit, Buridan aştepta clipa când trebuia să piară…

Philippe sta cu inima chinuită de dragostea care, biruia în el, totul: dispreţ, furie, groaza morţii apropiate a prietenului său…

Gautier grăia blesteme înăbuşite, şi întreba cum s-o omoare pe femeie cu o lovitură de cuţit, sau strângând-o de gât?

Îndoiala asta ţinu un minut, şi, atunci, în liniştea înţărmurită, Marguerite fu apucată de neînfrânta curiozitate, care se naşte din gândurile pieirii.

Voi să mai vadă strigoii! Îşi luă mâinile de la ochi şi… îi zări…

ÎI văzu pe Gautier, care înainta spre ea. Şi Gautier, cu un râs groaznic, zicea:

— Lipseai de la petrecere, Marguerite! Ascultă! E imposibil ca Buridan să plece singur, de pe lumea asta! Îl vei însoţi! Hei! Buridan! Ce onoare pentru tine! O să ai tovărăşia unei regine! O să te duci la moarte cu ea… şi ce regină!

Dintr-o săritură, fu asupra Margueritei. Philippe palid ca o stafie, nu se mişcă.

Doar închise ochii ca să nu mai vadă, ce se petrece.

De la spaima superstiţioasă, regina trecu la una reală. Philippe şi Gautier – prin ce minune! N-ar fi ştiut s-o spună.

— Dar pricepu că scăpaseră de la moarte, din sacul lui Stragildo! Îşi dădu seama că… trăiau! Că Gautier o va ucide!

— Buridane! Buridane! Urlă ea. Apără-mă! Nu mă lăsa să mor!

— Iute! Iute! Seniori! Strigă atunci un glas îngrijorat.

Cu toţii, până când şi Philippe şi Gautier se întoarseră.

— Lancelot! Strigă Buridan.

— Iute! Repeta Bigorne. Într-o clipă va fi prea târziu!

— Mii de draci, nu înainte de a o fi pedepsit, strigă Gautier, a cărei mână se înfipse în gâtul reginei.

— Gautier!

— Ce?

Philippe se apropiase de Gautier.

Cei doi fraţi se priviră. Sau, mai bine, Philippe îl privi pe Gautier. Şi, fără îndoială, în ochii lui luceau una din acele rugăminţi, sau ameninţări supreme, care par că izvorăsc din fundul sufletului în clipele excepţionale, când toată

problema unei situaţii se reduce la aceste două cuvinte: să trăieşti, sau să mori!

— Iar unde… nimeni nu se mai gândeşte.

Da, trebuie să fi fost grozav, ceea ce se răsfrângea din privirea aceea de la frate la frate, când – încet – Gautier dădu drumul reginei, se trase înapoi, mugind ca o fiară, şi apucându-se de păr cu amândouă mâinile, fugi, urlând un blestem.

— Înainte! Strigă Bigorne.

Marguerite căzuse jos leşinată, doborâtă de groază, sau de strânsoarea puternică a degetelor lui Gautier.

Philippe îngenunche lângă ea. El se aplecă, şi buzele lui îngheţate, atinseră buzele Margueritei.

— Să pornim, sfinte Barnabé! Strigă Bigorne.

Buridan îl luă pe Philippe în braţe, îl ridică, îl smulse din îmbrăţişarea aceea de moarte şi porni cu el… Câteva minute după aceea cu toţii se regăsiră în sala de la picioarele turnului, şi Bigorne, cu un zâmbet tăcut le arătă trei cadavre, întinse pe lespezi. Apoi cu un gest şiret, le arătă uşa din fund pe care o închisese. În dosul ei slugile reginei făceau un tărăboi nemaipomenit. Lovită cu ciomege, uşa era pe punctul să se spargă.

— Vedeţi, zise Bigorne; era şi momentul!

Aşa şi era, căci, de-abia ieşiseră, şi uşa din fund se prăvăli şi vreo doisprezece oameni, conduşi de Stragildo, se repeziră în sală.

Capitolul XXXIII Lupta lui Bigorne contra unor vulturi.

Iată ce se întâmplase. Intrat în turn odată cu Mabel, Lancelot Bigorne se oprise în încăperea de jos, pe când ea se suia.

Unde era Buridan? În ce loc al turnului era închis? Asta n-o ştia Bigorne, dar, cu instinctul particular omului obişnuit cu aventurile, bănuise că într-un turn ca acela – închisorile subpământene trebuiau să joace un rol oarecare, şi că, deocamdată, subsolurile trebuiau să-i fie mai interesante, decât etajele de deasupra.

Numai că nu ştia pe unde se coboară la acele subsoluri. Lancelot Bigorne rămăsese în faţa celui ce deschisese uşa. Era un om voinic, care nu-l pierdea din ochi. Bănuiala era o regulă, într-un loc ca acesta. Peste câteva clipe, omul întrebă:

— Ai intrat cu femeia, care a dat cuvântul de trecere… Deci ai treabă sus?

— Sus sau jos, nu ştiu bine, răspunse Bigorne.

Omul îl privi nedumerit.

— Du-mă mai bine jos, zise Bigorne. Cunosc partea de sus… frumos turn, pe legea mea! Dar, iată, cred că afacerile mele mă cheamă mai iute jos.

— Bine, zise omul, ale cărui bănuieli se schimbaseră în siguranţă.

Şi puse la gură un fluier, din care scoase un sunet ascuţit. Fluieratul de-abia porni şi omul se prăbuşi ca o namilă.

Bigorne, se azvârli asupra lui, şi-l doborâse cu o lovitură de pumnal în gât.

— Drace! Bombăni Lancelot! Pare-mi-se că l-am ucis. Uf! Dar greu mai e dobitocul! Haide prietene, nu mai face atâtea fasoane! Şi-l târî pe cel rănit sau poate chiar mort până într-un colţ al sălii, apoi, dintr-un salt, se duse lângă uşa din fund, care era în faţa porţii de la intrare.

— Fluierul, bolborosi el, fluierul n-a fost născocit, desigur, ca să cheme vrăbiile… Parcă văd vreun hultan repezindu-mi-se în cap… dar…

N-avu – însă – vreme să sfârşească. Un om coborî scara de piatră, venind repede. Pătrundea în sală şi strigă:

— Ce-i?

— Nimic prietene, sau… aproape nimic! Răspunde Bigorne, sărind asupra noului sosit, care, surprins, nu avu nici timpul să se apere de lovitură.

El văzu doar strălucind limba pumnalului şi… asta fu tot.

Bigorne dădu atunci, uşa deoparte, mormăind:

— Ia să vedem, nu cumva mai dau de vreun hultan… în cuib?

Târî şi pe cel de-al doilea cadavru lângă cel dintâi.

— Hei! Dar, ce dracu au mâncat, de-s atât de grei? Pe vremea mea, când simţeam – după o bătaie – nevoia să uşurez vreun hoit de tot ce putea să-l împovăreze, ca pietre scumpe, ori bani de argint, îl simţeam uşor ca o pană. Se îngreunează lumea! Semn rău! Se vede că mănâncă prea mult!

Cum îşi sfârşi flecăreala şi isprăvi şi cu rânduiala răpuşilor, aşezându-i unul lângă altul, văzu ceva… care-l încremeni şi-l făcu să holbeze nişte ochi groaznici, şi să caşte gura cât o şură:

I se păru că zidul se topeşte, pietrele parcă se dezlipiră, Bigorne zări o scară care cobora în jos.

— O! Făcu el. Pe-aici e drumul spre hrube?

Dar, odată cu scara, Bigorne zări ivindu-se alt om şi care, la vederea celor două cadavre, rămase înspăimântat. Omul era unul din cei doi temniceri, sau mai bine, dintre cei doi feciori, care păzeau temniţa celor trei prizonieri. Celălalt, după cum ne reamintim, urcase la rândul de sus, să vestească Margueritei că Buridan înghiţise cuprinsul sticlei…

— Bună ziua! Îl întâmpină Bigorne. Sau… bună seara! Cum vrei, prietene. Intră te rog! Ce dracu? Aşadar, treci prin ziduri? Nu eşti vultur ca cei doi?

— Vultur? Făcu, nedumerit, feciorul.

— Să zicem… liliac… dacă ai ciudatul obicei să locuieşti în găurile de prin ziduri.

— Obicei de plâns, pe care sfântul Barnabé, veneratul meu patron…

— Mii de draci! Strigă omul, care-şi venise în fire din mirarea şi spaima pricinuită. O să te duci să glumeşti cu dracul…

— Nu, prietene, ci… în pivniţele tale!

Omul se şi repezise: lupta fu scurtă. Cu o straşnică lovitură de cap în burtă, Bigorne îşi trânti potrivnicul, apoi, sărind asupră-i, îl străpunse dintr-o lovitură de jungher. În clipa

următoare, Bigorne fu în picioare, şi, în acelaşi timp, văzu deschizându-se uşa din fund.

— Alt hultan! Bombăni el, ridicând pumnalul roşit de sânge.

Dar, de data asta, braţul nu mai lovi. Beţia sângelui, i se potoli pe dată şi şopti uimit:

— O femeie!

Într-adevăr, era o femeie. Palidă, cu părul vâlvoi, străbătu sala din câţiva paşi, fără să se privească, fără să vadă, poate, şi se înfundă în deschizătura zidului crăpat.

După ce Marguerite trecu ca o stafie, Bigorne făcu o strâmbătură caraghioasă, şi ochii i se îndreptară spre uşa, pe care regina o lăsase deschisă, şi oftă.

— Destui hultani!

Închise uşa punând de data asta zăvoarele.

După câteva minute, în dosul uşii începură să bubuie loviturile. Bigorne nu le luă în seamă: el privea cadavrele celor trei oameni.

— Fără îndoială cadavre, căci îi lovise straşnic.

Pe atunci, viaţa n-avea cine ştie ce preţ! Pe oamenii aceia Bigorne nu-i cunoştea. La o adică, îi erau duşmani. Dar acum, când înfrigurarea măcelului se potolise, un fior îl cutremură pe de-a-ntregul:

— Drace! Gemu el, dând din cap. Aş fi putut să-i lovesc mai domol. O să trebuiască să-i mărturisesc, prea-cuviosului preot de la Saint-Eustache, aceste trei omoruri. Şi, ce i-aş putea da, ca să mă ierte de păcat? Căci… îl cunosc eu pe voinicul ăsta! Trei lovituri de pumnal.

— Câte zece galbeni, una peste alta… dar, de unde să iau eu cei treizeci de galbeni? Asta-i!

O idee îi trecu prin minte, şi-l făcu să tresare de bucurie. Gura i lărgi de la o ureche la cealaltă… Fără îndoială găsise mijlocul să-şi capete iertarea şi să-şi plătească şi preotul de la Saint-Eustache!

Asigurat de partea aceasta, Bigorne se îndreptă spre crăpătura zidului şi începu să coboare, călăuzit de o lumină,

pe care o văzu licărind la capătul scării. În curând, se trezi în faţa altei uşi, întredeschisă. Era intrarea temniţei – a ciudatei temniţe – a lui Buridan, Philippe şi Gautier d'Aulnay. Lancelot Bigorne o deschise. Restul se ştie…

Cei trei prieteni petrecură noaptea într-o cârciumă din „mahalaua haimanalelor”, unde-i duse Bigorne. Să zicem că putură să închidă ochii, după întâmplările prin care trecuseră? Grija aceasta o lăsăm cititorului. Dar, noaptea aceea o petrecură laolaltă, unul lângă altul, în aceeaşi odaie, înarmaţi până-n dinţi.

— Ce? N-am murit?

A doua zi, de dimineaţă, primul cuvânt al lui Buridan fu:

— Pentru că nu ne-a sosit încă ceasul!

— Gemu Philippe.

— Da, dar nu mai facem o para chioară! Bombăni Gautier. N-aş da o leţcaie pe pielea noastră. Ah! Philippe, de n-ai fi fost tu, o sfârşeam cu vipera!

Philippe zâmbi, foarte trist.

— Şi ţie, urmă Buridan, pironindu-l cu luare-aminte pe Bigorne, ţi-s mâinile o pată de sânge… Cu cine te-ai bătut astă-noapte?

— Da! Cu nişte vulturaşi, aceiaşi care v-ar fi ros ficatul cu ciocul lor de oţel, dacă i-aş fi lăsat de capul lor. I-ai văzut? Aveau o înfăţişare cam plouată, bieţii oameni… dar… am găsit mijlocul de a mi se ierta păcatele…

Capitolul XXXIV Mama lui Buridan.

Când Mabel îşi veni în fire, se trezi singură: regina dispăruse. Stragildo nu mai era acolo. Jos, în adâncimile turnului, ea auzea lovituri înăbuşite, care hăuleau de la etaj la etaj. Ce se petrecea, oare? Stragildo nu era acolo ca s-o supravegheze?

Mabel se ridică cu greu şi cu un glas stins murmură:

— Otrava, şi-a produs efectul. Nimic nu-mi mai poate scăpa copilul… Şi, cine mi l-a ucis? Chiar eu! Eu, mama lui… E îngrozitor, e cu neputinţă şi, totuşi… aşa e! Nimic nu mai

poate înlătura acum fapta aceasta îngrozitoare. Eu i-am pregătit otrava! Eu l-am dus Margueritei!

Deodată, se porni într-un hohot de râs şi scrâşni din dinţi.

— Cine bate aşa? Urmă ea ascultând. Şi… de ce bate? La urma urmei ce-mi pasă! Vreo nouă nenorocire, fără îndoială! Vreo altă crimă! Unul mai mult, ori mai puţin… O, turn blestemat… turn însângerat! Câte cadavre, câte plânsete, câte nopţi groaznice nu au fost aici? Oh! O astfel de noapte e şi asta pe care o trăiesc în clipele acestea! Cadavrul, din astă noapte e al lui Buridan! Iar plânsetele sunt acelea ale mamei, care-şi tânguie copilul! Câte mame şi-or fi plâns la fel copiii?! Le-aş fi putut oare socoti? Toate păcatele acestea le ispăşesc eu, în noaptea asta! Blestemată să fie fatalitatea, care mă face să trăiesc noaptea de azi! Blestemat să fie Dumnezeul care îmi impune o astfel de ispăşire! Horcăia. Cu unghiile îşi sfâşia faţa, fără să simtă ce face…

— Dar, dacă asta e ispăşirea mea, care va trebui să fie aceea a Margueritei?

Şi începu să coboare pe aceeaşi scară întortocheată, fără vreo idee hotărâtă, ci numai să-şi schimbe locul, să plece din turnul, în care simţea apăsând-o o groază fără de margini.

Când ajunse pe ultimele trepte, văzu nişte oameni, care desfundau – cu lovituri de pari – uşa care da în sala de jos. Mabel se aşează pe o treaptă, îşi rezemă bărbia de mână şi aşteptă.

Din fericire, Stragildo era preocupat ca s-o zărească.

Când uşa fu spartă, oamenii se repeziră în sală, şi Mabel auzi strigăte deznădăjduite.

— Au plecat! Au evadat!

— Pe ei! Să-i căutăm!

— Cine a plecat? Se gândi ea. Buridan? Fiul meu a evadat? Ah! Da, evadat! Lasă, micuţule, nu vei ajunge departe!

Se strecură ca o stafie, fără să se oprească în faţa celor trei cadavre, fără să se mai gândească la Marguerite, şi,

când ajunse afară, se îndreptă aproape inconştientă, spre pod, trecând de-a lungul construcţiilor, lângă care turnul Nesle nu era, cum am zice, decât o santinelă înaintată.

Acolo, putu să-şi aducă aminte cuvântul de trecere, pe care i-l dase prefectul, şi mulţumită acelui cuvânt trecu podul. Fără îndoială, trebuie să fi cutreierat mult timp, adâncită în gândurile triste, căci, când ajunse la „casa cu stafii” de la „cimitirul nevinovaţilor”, se lumina de zi.

Se sui în laboratorul ei şi intră în odaia Myrtillei.

Fata dormea îmbrăcată.

Dormea adânc… Un zâmbet flutura pe buzele ei albite. Mabel o privi câteva minute.

— Doarme! Se gândi ea. Şi acela pe care-l iubeşte e mort în ceasul ăsta! Îl iubeşte, în adevăr? Cu atât mai bine, dacă e adevărat! Aş vrea ca tot Universul să sufere ceea ce sufăr eu! Pentru ce fiica Margueritei ar fi atât de liniştită, cât deznădejdea îmi clocoteşte în suflet?

Dintr-o zguduitură plină de răutate deşteptă pe Myrtille, care se sculă îndată.

— Am să-ţi spun o noutate! Strigă Mabel.

În cele câteva ceasuri cât trăise acolo, Myrtille învăţase să cunoască pe aceea pe care o privea drept o temniceră. Tot ce găsise drept apărare, era hotărârea să împotrivească un fel de nepăsare tuturor cuvintelor, tuturor ameninţărilor, mai mult ori mai puţin neadevărate, ale lui Mabel.

Aceasta urmă:

— E adevărat că-l iubeşti pe Buridan?

— E adevărat. Mi-e tot atât de drag, pe cât îi sunt şi eu! Răspunse cu simplitate fata. Ca să-l apăr de o primejdie, mi-aş da şi viaţa.

— Fie! Ei bine! N-ai să mai ai niciodată prilejul să rişti aşa ceva: în minutul ăsta Buridan trebuie să fi murit!

— Otrăvit? Nu-i aşa?

— Făcu Myrtille fără vreo emoţie aparentă.

— Da, otrăvit… de mine!

Mabel se porni pe un râs grozav al cărui sens Myrtille nu-l putu pricepe.

— Şi, urmă fata cu îndoială, oare, l-ai văzut pe Buridan?

— Nu!

— Cine dar, i-a dat otrava?

Mabel o privi pe Myrtille în ochi şi răspunse:

— Mama ta! Regina Marguerite de Bourgogne! Auzi? Mama ta, am zis!

De data asta Myrtille se înfioră şi inima începu să-i bată, ca şi cum s-ar fi temut de o nenorocire.

— Maiestatea sa regina a turnat otrava… Se poate, zise ea; cu toate astea, dumneata i-ai pregătit-o!

O ciudată răsturnare de roluri se producea: acum Myrtille era aceea care întreba şi cuvintele ei erau acelea care o torturau pe Mabel.

Mabel începu să plângă şi-şi plecă capul.

— E adevărat! Şopti ea. Eu pregătisem otrava!

Rămase puţin pe gânduri, apoi, cu voce îndureratã, urmă:

— Dacă aş fi ajuns, l-aş fi putut vedea pe Buridan murind. Dar, asta n-am văzut-o! Nu, n-am văzut lucrul ăsta: poate că n-a vrut Dumnezeu? Poate el a deschis uşile temniţei lui Buridan şi i-a redat libertatea, ca să moară departe de mine?

Myrtille, tresări de groază. Ea dădea cuvintelor un înţeles de ură, pe care… nu le avea. Cu toate astea din ceea ce spusese Mabel, un lucru o impresionase.

— Buridan a evadat? Întrebă ea.

— Ţi-am spus: s-a dus să moară departe de turn, departe de mine… În momentul acesta – adăugă ea încet.

— Trebuie, să fi murit!

Myrtille îşi împreună mâinile cu putere, căutând să calmeze bucuria puternică care îi umplea inima. Buridan a fugit… Buridan a scăpat de îndoita răzbunare a reginei şi a lui Enguerrand de Marigny – a mamei sale! A tatălui său!

— Gândul acesta era pentru ea o rază de soare în cerul mohorât de câteva zile.

— Ei! Bombăni Mabel. Îi anunţ moartea aceluia pe care-l iubeşte, şi ochii săi strălucesc de bucurie? Fiică a Margueritei, urmă ea văd că ai sufletul mamei tale! Nu nega! Cu atât mai bine, pe de-o parte! N-am să am deci nici o remuşcare ca să te suprim de pe acest pământ. Fiică, a unui neam blestemat, află, înainte de a muri, că tot ce ţi-e drag e condamnat… Nu plângi pe Buridan, pe care-l iubeşti? Te bucuri de moartea lui? Ei bine!

— Şi dumneata! Zise cu foc copila, eşti bucuroasă de moartea lui?

— Eu? Eu?

— Urlă Mabel îngrozitor.

O clipă fu gata să se azvârle asupra fetei. Dar acelaşi râs clocotitor izbucni din nou de pe buzele ei, şi gemu.

— Vezi bine! Dacă râd!

Atunci un fel de nebunie transfigură faţa Myrtillei.

— Ei bine!

— Zise ea. La rândul tău, ascultă! Vrei să mă omori, nu-i aşa, cum ai vrut să-l omori şi pe el! Află că voi muri fericită, căci mor pentru el…

— Mori pentru el? Bolborosi Mabel.

— Împotriva mea nu ai altă putere decât… să mă ucizi.

— Urmă Myrtille cu patimă. Şi nu plătesc prea scump siguranţa că mor, ca să înlătur o primejdie care-l ameninţa pe Buridan… Vino! Oh! Vino! Şi vei afla!

Ea o apucă pe Mabel de braţ, şi cu o putere pe care i-o îndoia fericirea de care tremura toată, o târî spre laboratorul urzitor de dragoste şi de moarte.

— Acolo, zise ea, acolo! În locul acela ai pregătit otrava. Nu e aşa?

— Da! Gemu Mabel, convinsă că Myrtille nu înnebunise.

— Acolo! Chiar acolo, la picioarele acestui Christ, puseseşi sticla?

De data asta Mabel nu răspunse.

Ea aţinti asupra Myrtillei priviri îngrijorate, nedumerite şi pline de o nădejde nebună. Myrtille se îndreptă repede spre

rafturi, apucă o sticlă, o arătă lui Mabel, şi cu o bucurie supraomenească, grăi aceste cuvinte:

— Te-am văzut! Te-am auzit! Te-am pândit! După ce ai plecat, am luat sticla! Am înlocuit-o cu o sticlă asemănătoare… Ascultă! Sticla pe care ai dus-o lui Buridan n-avea în ea decât… apă! Şi cât despre aceea în care e otrava…

Ea nu sfârşi şi duse sticla la gură. Dar, în clipa aceea, sticla îi fu smulsă din mâini. Ca într-un vis, ea o văzu pe Mabel spărgând-o… Apoi, cu vaiete care nu mai aveau în ele nimic omenesc, Mabel căzu în genunchi, îşi lovi fruntea, de lespezi, începu să râdă, să plângă şi, apucând poalele rochiei fetei, le sărută aproape nebună… Şi cum Myrtille încremenită şi înspăimântată în faţa acelui spectacol, se trăgea înapoi tremurând:

— Ştii tu cine sunt?

— Urlă Mabel, care se ridică despletită, transfiguratã, sublimă, în bucuria puternică şi sălbatică care o cuprinsese. Sunt mama lui Buridan!

Un strigăt îi răspunse.

După un minut, mama şi cu logodnica lui Buridan, îşi amestecau lacrimile, înlănţuite în îmbrăţişarea sfântă a fericirii lor!

Şi, acolo, în fundul Luvrului, Marguerite veghea!

Capitolul XXXV Cum se îmbogăţi societatea Buridan, Bigorne, Bourasque şi compania.

Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot hoinăreau fără rost, trişti şi cu burţile goale… Tristeţe şi foame, sunt două lucruri care se potrivesc de minune. De când cu războiul de la Pré-aux-Clercs, împăratul şi regele, nu mai îndrăzneau să iasă în stradă, nici să intre la ei acasă, nici să apară în domeniul Basochei sau în imperiul Galiléei. Aceşti onoraţi tovarăşi urau ştreangului, o scârbă care n-are nevoie de nici o tălmăcire psihologică. Erau convinşi că toţi străjerii poliţiei erau pe urmele lor, şi… poate că nu se înşelau.

Reduşi deci, la o poziţie neînsemnată, şi – ca nişte vulpi gonite în fundul codrului, de colo, până colo, după vreo îmbucătură. Îmbucătură, vai! Neînsemnată.

— Locuinţă… nehotărâtă.

În seara aceea, ei ieşiră dintr-o cârciumă al cărei stăpân îl cunoştea destul de bine şi se învoise să-i primească două ore.

Cu toate rugăminţile şi ameninţările, această gazdă nu voise să-i adăpostească mai multă vreme, nicidecum… să-i ţie toată noaptea.

— Drace! Zisese el, numai să mă bănuiască cineva că sunteţi la mine, şi aş fi spânzurat, la repezeală, chiar în zorii zilei.

— Dar gândeşte-te! Stăruia Haudryot, trebuie să sfârşeşti şi tu odată. Ce-ţi pasă dacă ai să mori în patul tău, sau spânzurat?

— Şi, apoi, adăugă Guillaume Bourrasque, ar fi o onoare pentru tine, nevastă-ta şi tot neamul tău, să fii spânzurat între un rege şi un împărat!

Gazda recunoscuse cinstit dreptatea celor două judecăţi, dar, dintr-o încăpăţânare, pe care Riquet o numea: vinovată, iar Guillaume inexplicabilă, el nu se dădea bătut, şi nu voia să moară decât… în patul lui şi chiar adăugă:

— Cât s-o putea… mai târziu!

Ceea ce-i făcu pe cei doi tovarăşi să dea din umeri, cu milă.

Cu toate astea şi cu toată neplăcerea de a fi siguri… că se vor culca afară, ei făcură cinstea cuvenită feluritelor băuturi cu care-i trată gazda, în nădejdea secretă… că va scăpa de ei, cât mai curând.

— Dar… cu scopul, proclamat sus şi tare, să le vie în ajutor.

După ce băură până se săturară, şi după ce se lăsară… să-i dea afară, Bourrasque şi Haudryot se treziră în stradă, tocmai când se suna stingerea focurilor.

Umblară un timp, tăcuţi, de-a lungul ulicioarelor strâmte şi întunecoase. Apoi Riquet Haudryot se opri, brusc.

— Ce? Tresări Guillaume Bourrasque, dând înapoi. Ai văzut pe comandantul poliţiei?

— Nu! Pufni Riquet. Mi-a venit în minte un lucru foarte important… Dacă nu mă-nşel, am băut trei porţii de vin cu zahăr, două de hidromel, o oală de bere şi două ulcele de vin, dintre care una cu vin roşu şi alta cu vin alb.

— Amestec foarte plăcut!

— Nu zic, ba!

— Dar dacă am băut de ne-am umflat ca nişte buţi, ca nişte beţivani ce suntem, demni de Bachus, căruia ne închinăm… apoi, n-am mâncat nimic!

— Şi? Făcu Guillaume, interesat de acel prolog.

— Şi nu ştiu care din toate: vinul roşu ori cel alb, sau – poate berea, dar mi-a făcut o poftă de mâncare, de parcă aş posti de câteva luni.

— Drept e că şi mie mi-e cam foame! Dar… ce-i de făcut?

— Pe toţi sfinţii! Trebuie să mâncăm, tovarăşe?

— Oh! Şi asta-i un fel de logică! Zise Guillaume – oare Buridan, care e maestru în logică, n-ar găsi nimic de zis!

— Hei, de ce nu-i aici! Zise, după puţin timp, regele Basochei. S-ar pricepe, numaidecât, să ne ducă undeva, unde să putem mânca.

— Şi, încă, unde se mănâncă bine! Adăugă împăratul Galiléei. Ţi-aduci aminte masa pe care ne-a dat-o la „Floarea de Crin”?

— Hei! Şi acum îmi ling degetele!

— Suspină Guillaume.

— Pe sângele lui Cristos! Când mi-aduc aminte, simt că turbez de foame! Riquet, e o ruşine ca noi, un împărat şi un rege, să batem străzile, ca nişte câini flămânzi…

— Nici măcar, ca nişte câini!

— Răspunse cu un aer vrednic de milă, Riquet. Căci câinii au miros bun şi ştiu să găsească câte un os pe care să-l roadă…

Constatarea aceasta fu punctată cu un îndoit oftat. După conversaţia asta, care făcuse să li se perinde pe dinainte

mâncărurile cele mai minunate, cei doi tovarăşi, porniră la drum, trişti, cu capetele plecate, şi, cu toate astea cu ochii şi urechile la pândă.

— Şi toate chinurile astea – bombăni Bourrasque.

— Numai din pricina afurisitei de Marguerite.

— Ah! Dacă am pune mâna pe tine, frumoasă regină a Franţei! Strigă Riquet.

— Ce i-ai face? Ia spune!

— Aş condamna-o la… foame! Zise Riquet. Aş închide-o într-un loc, nici eu nu ştiu unde! Să zicem în Turnul Nesle. Aş lega-o pe un scaun de lemn, şi, în faţa ei, chiar la doi paşi, m-aş aşeza la o masă pe care s-ar schimba unele după altele tot felul de vânaturi, cum ar fi, de pildă, un but de căprioară, fript la cuptor…

— Hei! Nu-i rău! Oftă Bourrasque.

— Apoi, urmă Riquet, entuziasmat, aş comanda gazdei să-mi aducă o gâscă friptă… o gâscă întreagă, umplută cu castane… dacă nu te superi.

— Umplută cu castane? Mârâi Bourrasque lingându-şi buzele.

— După asta – urmă Riquet – ar veni nişte dulceaţă, urmată de pere… apoi, o omletă cu slănină… apoi, o tortă mare, maaare cât luna, care ne priveşte şi-şi bate joc de noi, pungăşoaica! După asta o găină, apoi…

— Stai, omule!

— Bombăni Bourrasque, lasă-mă să mistui ce-am… mâncat!

— Apoi, un pateu de peşte – urlă Riquet – şi dacă nu-i destul, să mai adăugăm peştişori din Sena, fripţi, care se pun în tigaie… de vii şi pe care-i ronţăi, ronţ-ronţ… dintr-o dată…

Cei doi tovarăşi se priviră răsuflând greu, şi, cu o singură mişcare, îşi mai strânseră brâul de piele, pe care-l purtau…

Şi în strânsoarea aceea, sta, vai! Prânzul lor, din seara aceea.

— Crezi, întrebă Riquet, mai potolit – crezi că regina Marguerite ar putea rezista? Ce moarte ar mai fi pentru ea, care trebuie să-i placă numai… bucăţelele bune! Şi ce răzbunare ar fi pentru noi, Guillaume! Ah! Dacă ar fi Buridan aici! Drept e. El ne-a spus: Licitum est occidere reginam. E îngăduit s-o ucizi pe regină… da, dar el nu ne-a desluşit dacă trebuia să omori prin înfometare…

— Până atunci, crăpăm de foame noi! Oftă Riquet. Şi… tu eşti împărat, iar eu… sunt rege! Deci, şi o regină poate să moară de foame. Logica, înainte de toate!

Vorbind astfel, când de unele, când de altele, şi căutând să-şi amăgească foamea cu judecăţi sofisticate, de pe moda epocii, făcând zeci de ocoluri şi de drumuri, cei doi tovarăşi nu băgară de seamă că noaptea trecea.

Ajunseseră la piaţa Greve, fără să observe.

Acolo, se opriră la picioarele stâlpului de infamie, construcţie greoaie, care se ridica aproape de furcile spânzurătorii din piaţa Greve.

Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot se aşezară jos, rezemându-se de zidăria stâlpului şi privind spre Sena. Se simţeau obosiţi de umblet, le era foame, le era somn şi erau foarte îngrijoraţi de lipsa unui adăpost… Şi, cu toate astea, ei nu voiau să adoarmă acolo. Locul era primejdios, căci era foarte umblat de patrulele poliţiei.

Melancolici, ei ridicară ochii spre un spânzurat, care se legăna încetişor în vârful ştreangului, sub stâlpul cel mare al furcilor. Luna, cu chipul ei batjocoritor, lumina tabloul acela pe care-l încadrau clopotniţele, care parcă izvorau de pretutindeni, din umbra nopţii.

— Vezi? Ăstuia nu-i mai e foame! Oftă împăratul, arătând spre spânzurat.

— Nici sete! Gemu regele.

— Parcă i-ar fi încă foarte bine! Priveşte cum îl mai leagănă de lin, vântuleţul ce bate dinspre Sena! Pe coarnele maestrului Capeluche, călăul oraşului, spânzuratul acesta parcă râde… de o bucurie tainică.

— Îl vezi, cum râde?
— E adevărat! Râde ca un cocoşat.
— Parcă-i e mai moale ca-n patul lui.
— La urma-urmei, Guillaume, poate că nu-i un lucru tocmai neplăcut să te spânzure?
— De!
— Dacă am încerca?
Cum vorbeau astfel şi cum foamea începuse chiar să-i ameţească, Guillaume Bourrasque îl apucă de mână pe Riquet Haudryot şi-i şopti:
— Taci! Parcă vine cineva!
În momentul acela, dinspre fluviu, sosea în piaţă o trupă de vreo zece inşi, care se opriră.
Unul din ei dădu celorlalţi nişte lămuriri sau nişte ordine, apoi toată trupa, mai puţin acel ce le vorbise, se întoarse şi se îndreptă spre Châtelet, cu pasul greoi, al soldaţilor în patrulă.
Rămas singur, omul se îndreptă liniştit spre o locuinţă aşezată în faţa clădirii cu stâlpi.
— Un burghez! Şopti Riquet Haudryot.
— Riquet! Gemu Guillaume.
— Ce-i, tovarăşe?
— Nu cumva punga onoratului burghez ar sta mai bine în brâul nostru, decât într-al lui?
— Şi eu mă gândeam la lucrul ăsta, tovarăşe!
Dintr-o smucitură, împăratul Galiléei şi regele Basochei se sculară. În câteva secunde, îl ajunseră pe nenorocitul burghez, care strigă, cu glas hotărât:
— Treceţi înainte!
Drept răspuns, Guillaume şi Riquet se repeziră asupra lui.
— Ajutor! Arcaşi! Hoţii!
— Urlă burghezul.
Dar era lungit la pământ.
Guillaume îl ţinea de umeri şi cu o mână îi înăbuşea strigătele.

În vremea asta, Riquet, cotrobăia, repede, prin buzunarele omului. De altminteri, după ce încercase să se apere, nenorocitul burghez, leşină, fie de frică, fie mai curând pentru că era pe jumătate năbuşit de strânsoarea lui Bourrasque, şi de genunchiul apăsat pe piept.

Două minute trecură şi cei doi năvălitori fugiră.

La strigătele omului, se deschise o fereastră a locuinţei, lângă care ce petrecuse atacul. O femeie speriată apăru o clipă. Apoi, o uşă se deschise. Apărură lumini. Şapte, opt, servitori armaţi se repeziră în stradă, urmaţi de două femei, care se aplecară peste cel căzut, strigând:

— El e! E bietul meu soţ!

— Sărmanul meu tată!

Ţipete, lacrimi, plânsete, înjurături, apoi burghezul fu transportat în casă şi culcat în pat, unde nevasta şi fiică-sa se grăbiră să-i vină în ajutor.

Ca să-i liniştim pe cititori, vom adăuga că sforţările celor două femei fură încununate de izbândă, şi că, a doua zi, pe la amiază, omul, pe jumătate sugrumat de Bourrasque şi devalizat de Haudryot, deschise ochii şi-şi veni în fire.

Vom adăuga că, primul cuvânt pe care-l scoase fu strigătul:

— Hainele! Iute! Daţi-mi hainele!

I le aduseră. El le cercetă înfrigurat. Şi, fără îndoială, negăsind ce căuta, înjură îngrozitor, bruftui pe fiică-sa, dădu brânci nevestei, bătu feciorii, apoi se îmbrăcă şi alergă la casierul Majestăţii sale regina.

— Cât e? Întrebă Guillaume Bourrasque alergând.

— Hei! Argint! Aur! O să vedem noi!

— Haidem la Noël-Picioare-Strâmbe. Ne va deschide el. Să ne ducem, repede, la picioare-strâmbe. O să putem număra.

După cinci minute, cei doi tovarăşi ajunseră în strada Tirevache, şi cu pumnul, cu piciorul, cu mânerul sabiei, făcură o gălăgie îndrăcită la poartă, gălăgie care părea obişnuită în acea ulicioară cu nume rău, căci nimeni nu se tulbură.

— Hei! Crâşmarul dracului! Striga Bourrasque.

— Hei! Hangiu! Maţele dracului!

— Zbieră Haudryot.

— Aveţi bani, jupânilor? Mormăi un glas, pe când un cap schimonosit, luminat de un felinar afumat, se arăta la oblonul unei ferestre înguste.

— Bani? Mârâiră tovarăşii. Numai aur! Numai aur! Tu să ai cu ce să ne umplem burta şi cu ce să faci să-ţi ţopăie picioarele tale strâmbe, ca ale lui Satana!

— Bine! Deschid! Răspunse liniştit Noël-Picioare-Strâmbe.

Înăuntru se auzi un huruit greu de zăvoare trase, de lanţuri, de chei, şi, în sfârşit, piticul apăru.

Primul gest al lui Riquet fu să-şi arate mâna plină de monede de aur şi argint.

— Hei! Madelon!

— Strigă atunci crâşmarul. Aşteaptă să vezi, maimuţo! Am să te învăţ eu să dormi, când aici stau doi cavaleri, cărora le e foame şi sete!

— Turbăm de foame! Mugi Guillaume.

— Ne arde iadul în gât, adăugă Riquet.

Şi se aşezară la masă, pe când Madelon, servitoarea, ieşea, zăpăcită de somn, din gaura în care se culca, şi ajutată de stăpânul său, aprindea focul şi pregătea pentru masă.

După ce foamea regală şi imperială a celor doi tovarăşi fu potolită, după ce setea le fu astâmpărată puţin, şi, după ce plătiră lui Noël-Picioare-Strâmbe, li se dădu voie să doarmă pe scaunele lor de lemn, rezemaţi de masă. Ei îşi numărară rodul jafului şi se socotiră bogaţi.

— Avem cu ce chefui două luni! Zise Bourrasque.

Riquet strânse argintul şi aurul într-o hârtie.

— Ce-i cu pergamentul ăsta? Întrebă atunci Guillaume.

— Punga burghezului. Se vede că în ea îşi strângea economiile.

Şi, maşinal, desfăcură pergamentul.

— Uite! E scris ceva… O învoială cu Satana, poate? Citeşte Guillaume! Eu nu mai văd. Nu ştiu, torţele astea luminează atât de prost… ori vederea mi se stinge… când beau prea mult…

Guillaume luă hârtia şi o citi repede. Atunci, ca dezmeticit, dintr-odată, se îngălbeni, se aplecă la urechea lui Riquet şi murmură:

— Ştii pe cine am jefuit?

— Pe dracu în persoană!

— Nu! Mai rău, decât pe ăsta! Pe prefectul Parisului.

Hârtia aceea era bonul de două sute de galbeni ai coroanei, iscălit de Marguerite de Bourgogne pe numele lui Jean de Précy, prefectul Parisului…

Riquet Haudryot, prostit şi mai dezmeticit şi el, luă pergamentul, şi-l citi, la rândul lui.

— Hi-han! Făcu el.

Şi porni pe un râs groaznic, amestecat de „hi-han-uri” răsunătoare.

După primul moment de mirare şi de spaimă, pe care i-o pricinuise descoperirea lui, Guillaume fu zguduit de un râs, care făcu să se cutremure cănile de metale. Cei doi complici, se uitau unul la celălalt, cu pergamentul între ei, pe masă, şi se tăvăleau de râs.

Noël-Picioare-Strâmbe şi Madelon alergară să vadă ce se petrecea?

— Tăcere! Strigă piticul. Sus sunt patru gentilomi, care vor să doarmă şi care n-au nevoie ca poliţia să fie atrasă aici.

— Chiar! Adăugă Madelon, de-abia au sosit şi i-am poftit prin aleea cea mică, pentru că nu voiam să-i supăr pe seniorii Bourrasque şi Haudryot, în timpul mesei…

— Hiii-haaa!

— Urlă Riquet, al cărui râs se transformase într-un zbucium continuu.

— Dar, pe mii de draci…

— Hiii-haaan!

— Întrerupse Guillaume dându-şi nişte pumni straşnici peste genunchi.

— Dar, ce-i asta? Strigă Noël-Picioare-Strâmbe, scos din sărite de râsul lor îndrăcit.

— Da! Despre cine e vorba? Făcu şi Madelon, care se molipsise şi ea şi pornise într-un râs nebun.

— Ştii tu, din ce bani ţi-am plătit?

— Hii-haan!

— Făcu Riquet.

— Pe coada dracului! Banul nu miroase! Ce-mi pasă de unde vine!

— Da! Dar aceştia! Hi-han! Zise Guillaume.

— Ei, bine, aceştia?

— Sunt banii unui burghez devalizat, Hi-han! Şi burghezul acela prădat de noi, hi-han! Hi-han! Este prefectul Parisului! Hi-han!

— Seniorul Jean de Précy?

— Hi-han!

De data asta piticul pufni şi el.

Şi atunci fură nişte împătrite urlete, care păreau că zguduie toată mahalaua haimanalelor. A doua zi toată mahalaua clocotea de râsete. Zvonul se răspândi, apoi, în tot Parisul că seniorul Jean de Précy, şeful suprem al Poliţiei, însărcinat să aresteze pe pungaşi, pe hoţi, şi pe haimanale, fusese prădat chiar pe pragul locuinţei lui, în piaţa Greve.

Pentru un moment, Bourrasque, Madelon, Haudryot şi Noël-Picioare-Strâmbe, unii peste alţii, râdeau ţinându-se de burtă şi sfârşiră cu un îngrozitor „Hi-han!” în cor.

— Hi-han! Răspunse o voce puternică din fundul sălii, unde începea scara de lemn, care pornea din aripa laterală şi se urca la etajul de sus.

Toţi patru se opriră deodată din râs şi cele patru chipuri se întoarseră într-acolo de unde venise zgomotul.

Văzură apărând un om care adunase vesela.

— Iată-l şi pe Lancelot Bigorne!

— Răcni Riquet.

— Nu era nici un zor! Bombăni Noël-Picioare-Strâmbe, întunecându-se pe dată, ca de obicei. Ce zor aveai să zbieri aşa, ca să ne arăţi că nu te-am văzut de opt zile?

— Aşa o fi – zise Bigorne înaintând, dar aceştia îmi sunt prieteni şi ei nu fac nazuri, când mă văd!

Bigorne apucă un pahar, se aşează la masa celor două „măriri” şi îşi turnă vin. Apoi începură lămuririle.

Guillaume şi Riquet istorisiră ce li se întâmplase, în timpul cât hoinăriseră însetaţi şi flămânzi, până în clipa fericitei întâlniri a „burghezului”, care se nimerise să fie tocmai prefectul Parisului.

— Spânzuratul ne-a purtat noroc! Hotărî Riquet.

— Da, pe Dumnezeul meu, spânzuratul de pe piaţa Greve râdea ca un cocoşat! Nu e aşa, Guillaume? A fost o prevestire de veselie!

Lancelot nu istorisi nimic din păţaniile lui, ci se mulţumi să povestească, cum, de la învălmăşeala din Pré-aux-Clercs, stătuse ascuns în fundul Mahalalei haimanalelor.

— Dar ce-o să faceţi cu hârtia asta? Urmă el, când acei eroi îşi istorisiră propriile lor peripeţii.

Cei doi tovarăşi se priviră nedumeriţi, căci dacă se găsea hârtia asupra lor nu mai însemna un bon asupra Tezaurului, ci unul pentru tortură, în bună formă. Deci, le era destul de teamă de spânzurătoare, fără chiar să mai adauge: tortura, oasele zdrobite cu ciocanul, unghiile smulse cu cleştele…

— Să-l ardem! Strigară ei deodată.

— Mă însărcinez eu cu asta! Zise Bigorne şi apucă pergamentul, îl strânse şi-l făcu nevăzut.

În sală se făcu tăcere.

Guillaume şi Riquet, sătui şi băuţi, adormiră obosiţi, rezemaţi de masă, şi în locul râsetelor, nişte sforăieli grozave făcură să tremure şi să zăngăne paharele dinaintea lor.

A doua zi de dimineaţă, cum am spus, Buridan, Philippe şi Gautier d'Aulnay se întâlniră într-o cârciumă păcătoasă din mahalaua haimanalelor, unde-i dusese Bigorne. Cârciuma

aceea nu era alta decât prăvălia lui Noël-Picioare-Strâmbe, unde oameni certaţi cu poliţia erau siguri ca, în schimbul unei plăţi bune, să găsească o găzduire, dacă nu luxoasă, cel puţin adăpost de nevoie.

— Senior Buridan, întrebă Bigorne, aveţi parale?

— Nu ţi-am spus de acum câteva seri chiar, că sunt ruinat?

— Şi dumneavoastră, seniori d'Aulnay?

Philippe şi Gautier se căutară prin buzunare şi amândoi ajunseră să adune o sumă de nimic, care însă îi păru îndestulătoare lui Lancelot.

— E fundul pungii noastre!

— Zise Philippe. Amândoi suntem ruinaţi.

— O să trebuiască să se mulţumească şi cu atâta gazda noastră! Mormăi Gautier, convins că era vorba să plătească cheltuiala.

— O să se mulţumească! Adeveri şi Bigorne care se îndreptă spre uşă.

— E vorba… că trebuie să ne sfătuim şi să ne reglăm situaţia! Fără bani, învinşi, prigoniţi, avem în faţa noastră trei duşmani puternici, care ne doresc moartea şi contra cărora trebuie să luăm o hotărâre cât mai grabnică. Mai întâi contele de Valois!

— Hotărî Buridan.

Bigorne tresări şi se opri brusc pe pragul uşii.

— Apoi, urmă Buridan, regina, care v-ar sugruma, chiar cu mâinile ei, dacă ar putea!

— Aceea… pe care o iubesc! Şopti Philippe îngălbenind. Oh! Buridane…

— Da, scumpul meu Philippe! Şi, în sfârşit, Enguerrand de Marigny, adaug: tatăl aceleia pe care o iubesc, eu! Dar şi acela care a ucis pe părinţii voştri! Acela pe care-l veţi omorî, desigur!

— Mă însărcinez eu cu asta! Strigă Gautier.

— Bine! Urmă Buridan. De aceea, Philippe, pentru că Marigny, pe care vrei să-l ucizi e tatăl aceleia pe care o iubesc şi pentru că vreau să omor pe regina pe care o

iubeşti, avem destule temeri să credem că situaţia noastră e delicată şi trebuie să ne explicăm faţă de un singur om: Charles, conte de Valois! De asta îl iau pe seama mea!

Bigorne aruncă o privire ciudată asupra lui Buridan şi murmură:

— Contele de Valois! Tatăl său!

Şi de data asta, el porni să coboare, pe când cei trei prieteni urmau să se sfătuiască…

Lancelot Bigorne se duse drept la un negustor de haine vechi, din mahalaua haimanalelor, negustor cinstit, de altfel, pe care-l cunoştea de mai multă vreme. Îi şopti câteva vorbe la ureche şi-i puse în palmă tot ceea ce Philippe şi Gautier mai găsiseră în buzunarele lor.

Prăvălia negustorului era încărcată cu haine de burghezi şi de lucrători şi chiar de gentilomi: mantale, pantaloni, pelerine, haine… colecţia era completă.

Dar fără îndoială, nimic din toate astea nu-i convenea lui Bigorne, căci, după un minut, negustorul îl duse într-o prăvălie de din dos, unde se intra printr-o uşă secretă. Acolo se găseau tot felul de arme: arcuri, arbalete, suliţe, ghioage, spade, pumnale, halebarde… de toate şi atâta că aveai cu ce să armezi o companie, s-o echipezi şi s-o îmbraci. Pe ziduri atârnau costume complete de halebardieri, de militari cu blazonul lui Valois, cu blazonul lui Marigny, şi chiar cu armele regelui.

Bigorne îşi alese tot ce-i trebuia.

Când ieşi, era transformat în arcaş de oraş.

Prins de umeri cu o curea, purta atârnat un sac de piele.

Lancelot se îndreptă spre Luvru, şi ajunse la primul etaj al turnului cel mare, unde era vistieria regală, fără nici un fior.

După ce, mulţumită costumului său, trecu de rândul santinelelor şi după ce fu introdus într-o odaie mare, în care doisprezece arcaşi regali stau de pază, Lancelot ajunse în faţa unui personaj, înaintea căruia luându-şi o înfăţişare de prostănac, îi zise:

— Am venit să iau cei două sute de galbeni ai noştri…

Casierul sări de pe fotoliul său şi începu să râdă.

— Pentru cine două sute de galbeni?

— Păi… pentru seniorul Jean de Précy, prefectul nostru.

Casierul se încruntă. Pricepuse că era vorba de un lucru serios.

— Chiar, adăugă Bigorne, că e în pat, bolnav de friguri, şi mi-a spus: Lancelot, că… aşa mă cheamă pe mine – vezi tu sacul ăsta?

— Da seniore.

— Ia-l şi puneţi-l pe după gât.

— L-am pus seniore.

— Bine! Acum du-te la casierul Maiestăţii sale regina şi spune-i să-ţi dea cei două sute de galbeni, pentru că-mi trebuiesc chiar azi.

Cum casierul rămăsese nedumerit, Bigorne, cu aerul unui om care-şi reaminteşte, deodată, de un lucru, se lovi pe frunte şi adăugă:

— Uitam că seniorul Jean de Précy mi-a dat şi o ţidulă, pentru Maria Voastră, pesemne… ca să vă salute… Iat-o!

Bigorne caută în sac, scoase pergamentul, care căzuse chiar în noaptea aceea în mâinile lui Guillaume Bourrasque şi ale lui Riquet Haudryot, şi-l întinse casierului, care-l citi, îl reciti, apoi se sculă şi dispăru.

Aşteptarea fu lungă.

Trecu un ceas, apoi altul, apoi un al treilea.

Lancelot începea să simtă o sudoare rece acoperindu-i fruntea. Dar făcea rău că se îngrijora îndrăzneţul Lancelot… Ca toţi funcţionarii de birou din trecut, din prezent şi din viitor, casierul, făcând să aştepte pe arcaşul domnului prefect, îşi arăta numai superioritatea poziţiei sale, ceea ce, după credinţa lui, trebuia să inspire o mare consideraţie acelui prefect.

În sfârşit, Bigorne văzu un om, un fel de băiat de serviciu, care-l pofti să-l urmeze, îl conduse pe o scară, şi-l introduse într-o cameră boltită, unde, pe o masă, văzu mai multe grămezi de aur şi argint.

Bigorne căscă nişte ochi speriaţi.

— Să-i spui stăpânului tău, îl lămuri omul, că n-avem decât cincizeci de galbeni cu coroana… restul sumei e în argint, pe care o să trebuiască să-i primească, măcar că e… prefect!

— Seniorul Jean de Précy a zis două sute galbeni în aur, cu coroana.

— Bine! Bine! Zise omul. Tot aceea e, omule, suma-i întreagă!

Şi începu, să vâre în sacul lui Bigorne galbenii de aur, şi moneda de argint.

Apoi îi legă sacul şi adăugă:

— Acum şterge-o!

Era tocmai ce voia şi Bigorne, care – în timpul cât îi dase banii – se aşteptase să-i cadă bolţile pe cap, să se întâmple cine ştie ce, sau lespezile să se desfacă sub picioare. Plecă apoi, stăpânindu-se, într-o ultimă sforţare, care fără îndoială… era sublimă!

Atât de liniştit umbla…

Nici nu ştiu când ajunse la poartă… la punte, şi nici când porni pe drumul noroios.

Pe stradă, Bigorne simţi că-i venea sfârşeală.

Şi cu sentimentul acela care îl îndeamnă pe naufragiatul scăpat, ajuns pe coastă, să privească cu nesaţ oceanul care era să-l înghită, el se întoarse şi răpus de mirare şi de bucurie, aruncă o lungă privire asupra turnului cel mare al Luvrului.

— Cum? Strigă el. E adevărat? N-am visat? Chiar eu… ies de aici? Sacul acesta conţine, într-adevăr, două sute de galbeni, în aur? Da! Dar pentru prada asta… ce datoresc popii de la Saint-Eustache?

— Nimic! Căci prada nu e fapta mea, şi dacă…

O lovitură straşnică, între umeri, îl întrerupse pe Bigorne, care fu cât pe ce să cadă în şanţul plin de apă.

În acelaşi timp, un glas furios vocifera:

— Dă-te la o parte, dobitocule!

Şi ceva, cineva, trecu puntea ca vijelia, dintr-un salt şi pătrunse cu repeziciune pe poartă… dar nu atât de iute ca Lancelot Bigorne să nu-l recunoască.

— Prefectul poliţiei! Şopti el! Grăbindu-se s-o ia la fugă.

Într-adevăr, era Jean de Précy, care, constatând dispariţia bonului celor două sute de galbeni, alerga la casier, ca să-i dea de ştire.

— Prea târziu!

— Pufni Bigorne, alergând.

După o jumătate de ceas, Bigorne, luându-şi îndărăt hainele de la negustorul din mahalaua haimanalelor, şi păstrând numai sacul, intră în cârciuma lui Noël, unde găsi pe Guillaume şi pe Riquet, care-şi veneau în fire, din emoţia de cu noapte, printr-un prânz bogat.

Bigorne le făcu semn să-l urmeze.

Toţi trei intrară în odaia păcătoasă, în care Buridan şi d'Aulnay se refugiaseră.

— Seniore Buridan, zise Bigorne intrând, vă aduc ajutoare în oameni (el se dădu la o parte din faţa împăratului şi a regelui) şi… în bani! Adăugă dânsul. Şi începu să aşeze pe masă grămezile de aur şi argint.

Capitolul XXXVI Louis Vicleanul.

În dimineaţa aceea, regele Louis puse să-l îmbrace ca pentru o vânătoare de porci mistreţi.

Se dusese vorba că, în pădurea care se-ntindea pe valea de la Montmartre, spre nordul Parisului, spre Montmorency şi mai departe, spre Noyon, sunt porci sălbatici.

Regele hotărâse să vâneze mistreţi, care era vânătoarea lui de predilecţie. Reginei îi plăceau mult acele vânători, unde, pe vremea aceea, omul ataca animalul cu lovituri de lance şi, adesea, era sfâşiat de fiara muribundă.

Erau primejdii şi emoţii. Margueritei îi plăceau acele emoţii, şi când, din întâmplare, nimeni nu fusese rănit la vânătoare, ea se întorcea nemulţumită.

Regele, îşi pusese un pieptar de piele de bivol, cizme grele care-i veneau până la coapse, mănuşi de piele de cerb, până

la cot şi plecă spre apartamentele reginei, râzând dinainte de bucuria pe care-o va simţi, Marguerite, luând-o la goana din pădure. El străbătu galeriile cu pasul lui repede, autoritar, zgomotos şi intră în odaia învecinată cu aceea a reginei.

— Jeanne şi Blanche! Izbucni el zărind pe surorile reginei. Pe Dumnezeul meu! Sărbătoarea va fi straşnică. Pregătiţi-vă şi să fiţi gata peste un ceas. Veţi călări caii voştri, de paradă. Mergem la vânătoare de mistreţi. Mă duc să anunţ pe regină.

— Regina n-o să vină! Îl vesti Jeanne.

— Regina este bolnavă! Adăugă Blanche.

Louis se opri nedumerit.

— Bolnavă? Îngăimă el.

— Astă noapte, îl lămuri principesa Jeanne – Maiestatea-sa a răcit, rugându-se mai mult ca de obicei, în capela sa. Au prins-o nişte friguri grozave şi stă în pat…

— Tocmai era să trimit să anunţe pe rege! Adăugă principesa Blanche.

Regele se strâmbă, ca un copil care o să plângă. Apoi mormăi nişte înjurături înăbuşite, care crescură din ce în ce, până porniră să vuiască apartamentul. În sfârşit, el strigă:

— La ce folos atunci, că am mai trimis douăsprezece făclii, la Notre-Dame, de câte douăzeci şi patru de livre fiecare? Fir-ar a dracului de treabă! Şi sfinţii sunt nedrepţi! Şi, ziceţi, friguri rele?

— Sire, de abia acum a adormit…

— O s-o deşteptaţi şi să-i micşoraţi efectul băuturii, pe care i-am dat-o!

— Da! Da! Gemu Louis, încet şi supus ca un copil. Mă duc s-o văd! Şi se îndreptă spre uşa care dădea în odaia Margueritei.

Cele două principese i se puseră în cale.

— Ce? Zise regele şoptind.

— Sire, vă rugăm s-o lăsaţi să doarmă!

— Lăsaţi-mă s-o văd, măcar de departe!

Soldăţoiul acela, ale cărui înspăimântătoare furii izbucneau aproape în fiecare clipă, tremura în faţa celor două surori ale reginei? Vorbea încet. Umbla în vârful degetelor, cu toate că cizmele grele bocăneau pe scânduri.

Jeanne crăpă uşa şi regele îşi trecu capul, încetişor, cu ochii înneguraţi de mâhnire.

În fundul odăii, Marguerite se odihnea pe pat, şi părea că doarme.

— E foarte palidă! Şopti Louis.

— E semn bun, Sire! Zise Blanche. Îi trec frigurile. Fără îndoială, peste câteva zile Maiestatea sa va fi sănătoasă…

— Cu toate astea, aş vrea să intru! Urmă Louis, cu un suspin, încercând să împingă uşa, ţinută de mâna delicată a Jeannei.

Regele, care numai cu o împinsătură, ar fi putut s-o dea la o parte, se trase înapoi, suspinând.

În acelaşi timp, Blanche îl mâna încetişor spre capelă.

— Duceţi-vă, Sire! Duceţi-vă! Lăsaţi-ne, s-o îngrijim!

— Dar, cu toate astea…

— Vreţi ca s-o întoarcă frigurile?

— Dacă regina vă vede, sau vă aude, o să se tulbure… Vă iubeşte atât de mult!

— Da, mă iubeşte! Oftă regele şi se lăsă împins spre oratoriu, a cărei uşă se închise după el.

Louis rămase ascultând câteva minute, când voia să intre, când dând înapoi, nehotărât.

În sfârşit, în vârful picioarelor, înduioşător în supunerea lui naivă, el plecă, murmurând:

— Odihneşte-te, scumpă Marguerite! Odihneşte-te! Eu, mă duc să mă ocup de vindecarea ta.

Îndată ce se ştiu destul de departe, ca să nu fie auzit, Louis îşi reluă mersul repezit, care se iuţi din ce în ce, în timp ce o furie grozavă se dezlănţuia în el. Intră repede într-o sală mare, plină de seniorii invitaţi pentru vânătoare.

— Regele! Strigă, cu glas răsunător, pristavul de la uşă.

— Domnilor, zise regele, vânătoarea nu mai are loc.

Şi îndată, cu glas schimbat, adăugă:

— Regina e bolnavă. Are nişte friguri groaznice.

La aceste cuvinte, un murmur înfiorător porni din mulţimea aceea de oameni aspri, cu trupuri greoaie. Murmurul se mări şi, în fine, izbucni transformat în hohote de plâns, în blesteme, în rugăciuni…

— E vrăjită!

— Afurisiţii de jidovini au făcut farmecele!

— Mi-aş da lanţul şi pintenii de aur, de cavaler al Sfântului Juan de Compostello, marele mucenic spaniol, foarte meşter împotriva frigurilor.

— Făgăduiesc să mă duc, cu picioarele goale, la Saint-Germain-des-Prés şi să ţin post trei zile.

— Să-mi cadă vreun evreu în mână, azi, şi-l şi strâng de gât.

— Ofer trei făclii, din ceara cea mai curată!

Strigătele acelea se amestecau cu înjurături, mustrări… fiecare rugându-se de sfântul lui preferat, şi cerându-i tămăduirea reginei, ori făcându-i fel de fel de daruri. Explozia acestei dureri îl linişti pe rege, care împărţi zâmbete tuturor, acelora care se deosebiră prin lucrurile oferite, şi, mai cu seamă, prin înjurăturile lor.

Apei trecu înainte zicând:

— Şi, dacă toate astea nu ajung, vom face o slujbă mare, de pocăinţă.

Louis intră în sala de consiliu, unde-l aşteptau câţiva seniori de rang, şi pe care îi concedie, zicând:

— Domnilor, consiliu secret!

Ceea ce însemna ca numai primul ministru, Enguerrand de Marigny şi unchiul regelui, contele de Valois, trebuiau să rămână. La consiliu secret mai asistau şi cei doi fraţi ai regelui: Charles, conte de la Marche, soţul Blanchei şi Henri, conte de Poitiers, soţul Jeannei.

Pentru moment – însă – ei erau la moşiile lor, războindu-se să-şi ridice impozitele, operaţie care, pe vremea aceea, era

mult mai delicată ca în zilele noastre.

— Scumpii mei prieteni!

— Începu Louis, după ce se aşeză jos. Devotaţi apărători ai tronului, aţi aflat nenorocirea care ne-a lovit? Regina-i bolnavă şi principesele spun că are friguri rele. Cerul e nedrept cu noi! Izbucni el, lovind cu pumnul în masă, în faţa căreia să aşezase. Dar ne vom face datoria, până la capăt. În această nenorocire, mai grozavă decât un război cu Flamanzii, sau cu Burgunzii, vă adresez vouă, bunii mei sfătuitori, apelul meu. Ce trebuie să facem?

— Sire!

— Începu Valois. Cred că o slujbă de pocăinţă cum anunţa adineauri Maiestatea voastră…

— Da, da… desigur… Şi vom face toate făgăduinţele trebuitoare. Dar.

— Urmă deodată regele, lovindu-şi fruntea.

— Cine ştie dacă n-avem să ne imputăm vreo greşeală? O greşeală pentru care ne pedepseşte, lovindu-ne în iubirile noastre. Acea vrăjitoare, de pildă, n-ar fi trebuit să fie arsă, oare, până acum?

Louis se sculase şi se plimba turbat.

Valois îngălbenise. Cu toată siguranţa pe care o avea că Myrtille era la adăpost, sub protecţia reginei, Marigny se înfioră, până în fundul sufletului.

— Marigny, zise regele, te-am însărcinat să urmăreşti procesul. S-a sfârşit?

— Da, Sire, răspunse Marigny. Vrăjitoarea e condamnată!

Marigny minţea, dar era singurul mijloc să-l potolească pe rege şi să-i întoarcă gândurile de la acest grozav subiect. Şi, într-adevăr, Louis avu un gest de satisfacţie.

— Valois.

— Urmă el.

— Te-am numit guvernator la Temple, ca să-mi păzeşti vrăjitoarea… Ce face? Ce zice? N-a izbutit, oare, ca şi din fundul temniţei, să facă vreo vrăjitorie, a cărei victimă să fie regina?

Valois se cutremură, dar răspunse cu o voce liniştită:

— Sire! Prizoniera e supravegheată în fiecare clipă din zi şi din noapte. Chiar interogatoriul i-l iau de mai multe ori pe zi şi asigur pe Maiestatea Voastră că e cu neputinţă să facă vreo faptă drăcească.

Valois minţea, după cum minţise şi Marigny. Cei doi oameni îşi întoarseră privirile, fiecare în altă parte. În clipa aceea pentru fiecare din ei, ura era cât pe ce să le biruie iubirea. Valois îşi muşcă buzele, ca să nu strige:

— Sire, procesul încă nu a început.

Marigny şi-ar fi dat averea ca să poată să zdrobească pe adversarul său, strigând:

— Sire, vrăjitoarea a fugit de la Temple!

Liniştit de noutăţile aflate, Louis se aşezase iar în fotoliul său.

— Deoarece vrăjitoarea e condamnată, zise el, trebuie să-i grăbim execuţia. Această execuţie se va face cu mare pompă; şi, în sfârşit, ca tot poporul să poată lua parte, va avea loc în Piaţa Greve. Mai cu seamă, ca să mă asigur cu totul de adevărul celor ce-mi spuneţi, voi veni la Temple astă seară, Valois. Vreau s-o văd pe vrăjitoare şi să-i vorbesc chiar eu.

Valois rămase înmărmurit, dar regele era în picioare.

Cu excesiva mobilitate a gândului său, trecând de la îngrijorare la bucurie, regele alergă la regină, ca să-i comunice hotărârile luate în Consiliul de Stat, pentru tămăduirea ei.

Valois şi Marigny rămaseră câteva clipe faţă în faţă, ca şi cum ar fi avut să-şi spună ceva.

Poate că primejdia comună i-ar fi apropiat. Marigny se gândea.

— Astă seară, regele va afla că Myrtille nu mai e la Temple. Dacă pune să-l aresteze pe Valois, fără să-i permită să vorbească, soluţia e găsită. Ei bine! Trebuie să fie aşa! Diseară Valois trebuie să fie arestat, ca un complice al vrăjitoarei!

Şi, Valois se gândea;

— Da! Aş suferi grozav dacă aş vedea murind fata asta… Dar pentru că e singurul mijloc ca să scap, ea… trebuie să moară. Regele trebuie s-o găsească diseară în închisoare! Am destul timp până diseară, ca să pun mâna pe ea. E destul!

Ca şi regele, Marigny se îndreptase spre apartamentele reginei. Contele de Valois ieşi de la Luvru, urmat, după obiceiul său, de o numeroasă suită de militari şi se înapoie în palatul său, din strada cea mare a Sfintei Caterina, de lângă poarta Sfântului Anton. Ca mai toate locuinţele boiereşti din acea epocă, palatul era un fel de fortăreaţă, care ar fi putut la nevoie să susţină chiar un asediu. Contele întreţinea numeroşi gentilomi şi soldaţi. Ca şi la Luvru, împrejurul hotelului, era un şanţ, ziduri cu creneluri înconjurau diferitele clădiri, şi pe ziduri se zăreau siluetele arcaşilor, care-l păzeau.

De abia reîntors, îl chemă pe Simon Malingre omul lui de încredere.

De cum îşi auzi numele, acesta se înfăţişă stăpânului său. Totdeauna era de faţă. Noaptea, ziua, oricare ar fi fost locul în care se găsea, contele era sigur să-l aibă întotdeauna la îndemână.

Simon Malingre îndeplinea slujba de intendent-general. Era urât de toate slugile, dispreţuit de soldaţi, dar ură, sau dispreţ, nimic nu-l împiedica să-şi urmărească cu o viclenie încăpăţânată îndeplinirea planului său, care era să se îmbogăţească prin toate mijloacele, fie chiar – după cum s-a văzut din convorbirea cu Bigorne.

— În paguba stăpânului său.

— Simon, zise Valois, e vorba de o afacere importantă. Situaţia mea la curte şi viaţa îmi pot fi în joc.

— Monseniorul ştie că, dacă trebuie să fugim, suntem întotdeauna gata, ziua şi noaptea.

— Să fugim? Strigă Valois, ai cărui pumni se crispară şi ai cărui ochi se umplură de ură! O să trebuiască – poate – să

ajung şi aici. Să fug? Să cedez locul lui Marigny? Să-l las să triumfe, să sufăr această ultimă ruşine? Dar nu e încă pierdut totul… Îmi pun nădejdea în tine, Simon, să mă scapi, şi de data asta.

— Viaţa mea, e a voastră, monseniore!

— Nu e vorba de viaţa ta. Ştiu că-mi aparţine, căci la cea mai mică bănuială de trădare, ca acea a infamului Bigorne…

— Maria voastră, m-ar spânzura! Completă cu smerenie, Simon Malingre. Cu toate astea o să vă atrag atenţia că trădarea vechiului meu tovarăş ţine cam demult şi că n-a murit încă! Din contră, e foarte sănătos şi stă chiar mai bine ca mine, care tuşesc veşnic şi am friguri.

— Ce vrei să spui, păcătosule?

— Numai atât, monseniore: că nu e suficient să condamni un om la moarte ca să şi moară… Credeţi-mă, conte de Valois, mai bine să faci apel devotamentului, decât spaimei: eşti mai bine servit!

— Şi, tu-mi eşti devotat?

— Da, monseniore, până la valoarea celor o sută de galbeni pe care mă faceţi să-i câştig, pe an.

— Astfel că… dacă te-aş face să câştigi două sute de galbeni pe an, mi-ai fi de două ori mai devotat?

— Fără îndoială, monseniore. Dar n-am ambiţii aşa de mari. Modest în gusturile şi în cheltuielile mele, sunt mai mult decât mulţumit şi aşa şi devotamentul meu trebuie să fie de ajuns. Ca o dovadă, de cum veţi dori, vă voi aduce pe Bigorne, legat de mâini şi de picioare.

Capitolul XXXVII Malingre şi Gillone.

Simon Malingre ridică capul şi zise:

— Pot face orice, monseniore. La drept vorbind cine e Bigorne? Un pârlit, care nu merită cinstea… să-l urăşti! E destul să mă ocup singur de el: un personaj umil, ca mine, e de-ajuns pentru Bigorne. Îl iau pe socoteala mea. Fiţi liniştit, conte de Valois! Zilele lui Bigorne sunt numărate!

— Şi tu îl urăşti?

— Eu? Nicidecum! Dar fiind în serviciul monseniorului, îmi însuşesc urile şi dragostea monseniorului… bineînţeles urile subalterne şi afecţiunile de ordin inferior. Cât despre cele de ordin superior trec peste mine, pe care încovoiat mă ţine respectul, dar, oricât de jos m-oi îndoi, tot mai zvârl câte-o privire ici, colea; e destul… ca să aflu destule lucruri.

— Prea multe, poate!

— Bombăni contele.

— Niciodată prea multe, dacă sunt pentru serviciul monseniorului! Judecaţi, Monseniore.

— În acest minut v-aţi da, poate, toată averea ca să ştiţi unde este vrăjitoarea Myrtille. Ei bine, eu ştiu!

Un val de sânge îmbujoră obrazul contelui de Valois. Înfăţişarea lui aspră şi puternică fu încrustată de o pătimaşă expresie de curiozitate. Un minut, stătu tăcut, în faţa lui Malingre învingător, luptându-se cu el însuşi împotriva îndoitului sentiment, care se dezlănţuia în inima lui.

— Nu scapă porumbiţa, zise Malingre. Eu îi ştiu culcuşul. N-am decât să întind mâna şi o aduc înapoi, Măriei voastre, pe cea mai frumoasă vrăjitoare.

Un suspin greu umflă pieptul contelui.

— Căci o iubiţi, zise Malingre cu vocea înăbuşită apropiindu-se. O iubiţi, cum n-aţi mai iubit încă, ceea ce-i o curată prostie, monseniore. Dar, în sfârşit, de data aceasta, amorul e în deplin acord cu interesele dumneavoastră: şi ce răzbunare pentru Măria voastră să ţineţi în braţe, pe fata aceea admirabilă, deoarece-i copila lui Marigny.

Un hohot de plâns, pe care nu-l putu stăpâni, clocoti pieptul lui Valois.

— Taci! Strigă el. Nu căuta să desfăşori închipuirii mele, icoanele acestui amor imposibil, căci niciodată o tortură ca asta n-a clocotit în inima vreunui om. Simon, vrăjitoarea asta, trebuie, auzi tu? Trebuie să fie în temniţa de la Temple, diseară.

— Nu mai pricep nimic, făcu Simon Malingre.

— Regele vrea s-o vadă.
— Ah! Ah! Drace! E adevărat? Hei! Ce situaţie delicată!
— Atunci, ascultă: sau păstrez pe Myrtille pentru mine, şi diseară sunt arestat, judecat, şi osândit. Sau o dau înapoi regelui, şi… asta mă sfâşie, mă ucide, Simon!
Malingre îşi încrucişase braţele pe piept. Contele făcu câţiva paşi. Călca greoi, zgomotos. Trupul impunător, umerii acoperiţi cu piele de bivol, mâna lui încleştată pe pumnal, faţa zbuciumată, ochii însângeraţi, totul îi dădea o înfăţişare înspăimântătoare.
— Dumneata eşti cel care trebuie să alegi pe care din două! Zise Simon Malingre.
Valois se opri în faţa lui.
— Şi, zici că… ştii unde e?
— Ştiu!
— Îndată, nu! Astă seară, pe înnoptate, da. Ca s-o iau ziua ar fi luptă, bătaie, ţipete… Ar sări vecinii şi… totul ar fi pierdut.
— Şi… că poţi s-o ridici de acolo? Îndată?
— Afurisit să fie ceasul! Simon de ce nu e aici? Am fugi împreună, pricepi? Şi s-ar sfârşi totul!
— Da, bombăni Malingre, dar asta n-o vreau eu, Monseniore, zise el, tare. Lăsaţi-mă să lucrez! Regele va vedea pe vrăjitoare şi dumneata vei păstra-o pe Myrtille!
— Cum? Ce fel?
— Lăsaţi-mă pe mine, vă rog! Reîntoarceţi-vă la Temple, unde vă cheamă datoria de guvernator. Până atunci, aşteptaţi sfârşitul zilei cu răbdare. Răspund de tot!
Fără să aştepte noi întrebări, Malingre dispăru, repede şi tăcut, după cum intrase.
Valois dădu din cap, ca şi cum speranţa pe care Malingre i-o strecurase în suflet i-ar fi părut prea de neîndeplinit. Dar, încrezător în geniul vicleniei servitorului său, porni spre Temple, murmurând:
— Cine ştie?

Simon Malingre se suise sus, în palat. Acolo-i era locuinţa, unde se putea retrage în puţinele momente când nu era nevoit să se afle lângă stăpânul său. El intră într-o sală destul de mare, bine luminată şi curat mobilată. O femeie, lucra acolo, tăcută. Făcea o broderie grosolană, din acele pe care le purtau, pe vremea aceea, femeile la glugile lor.

Malingre se aşează în faţa ei. Ochii lui mici şi vicleni străluceau cu o flacără roşiatică. Femeia avea o faţă pământie şi zbuciumată. Şi părea că-l întreabă ceva, cu ochii, pe Malingre.

— Scumpă Gillonne, zise acesta, cred că, de data asta, ne-am îmbogăţit.

Gillonne se roşi puţin. Ideea bogăţiei era singura care-i mişca întrucâtva trăsăturile ei îmbătrânite.

— Asta atârnă numai de tine! Urmă Malingre.

— Ai întâlnit pe Bigorne? L-ai convins să ne dea pe mâna lui Buridan?

— Să nu vorbim de asta, Gillonne. Fiecare lucru o să vină, la vremea lui. Ia să vedem… mi-ai spus că ai avut bunul gând să te duci la Pré-aux-Clercs, să vezi lupta cea mare a studenţilor?

— Am văzut tot ce am vrut să văd! Răspunse Gillonne, căutând să ghicească gândul lui Malingre.

— Da, scumpă Gillonne. Şi ai avut atât de bună idee să urmăreşti pas cu pas…

— Pe mica Myrtille? Bine! Ştiu acum ce vrei. Vrei să ştii unde e frumoasa vrăjitoare…

— Da, zise Malingre, strângându-şi buzele.

— Bine! N-ai să ştii! Vreau să împart cu tine pe Buridan. Dar pe Myrtille o păstrez pentru mine… numai pentru mine. Malingre, n-ai să afli nimic!

Simon Malingre scoase un hohot de râs, care semăna, mai mult, a scrâşnit. Se sculă, se duse să închidă uşa cu cheia, pe care o puse în buzunar.

— Ce faci? Tresări Gillonne, fără să se tulbure. Şi, în acelaşi timp, puse mâna pe un pumnal, al cărui vârf ascuţit

îl arătă lui Malingre.

Simon dădu din umeri, se aşează din nou în faţa femeii şi urmă:

— Ce fac? Mă supun ordinului pe care mi l-a dat seniorul meu, contele de Valois… să te închid şi să te păzesc până diseară.

Gillonne începu să se îngrijoreze. Dar, îşi ascunse cu îngrijire, nelinişştea, sub un surâs.

— Seniorul nostru, contele, zise ea, nu-i om prost. Am toată încrederea că, nu numai că n-o să mă omoare, dar că mă va îmbogăţi. I-am făcut mari servicii şi ştie că pot să-i mai fac, încă. Ştie că pot să destăinuiesc primului ministru tot ce s-a petrecut în grădiniţa cu trandafiri! Mă pot prezenta oricând în faţa judecăţii, sau dacă sunt prizonieră aici, să fac să-i parvină adevărul. Se va afla atunci, că eu am fost aceea care a spus lui Charles de Valois că Myrtille e fiica lui Marigny: că, cumpărată cu aur de Valois, am consimţit să fabric o imagine care semăna cu farmecele vrăjitoarelor: că, astfel, Myrtille nu-i deloc vinovată şi nici atâta… vrăjitoare… Du-te Simon Malingre, du-te şi spune stăpânului tău că, dacă unul din noi doi trebuie să tremure în faţa celuilalt, nu sunt eu aceea…

— Gillonne! Rânji Malingre. Unde-ţi pui banii?

Gillonne dădu din umeri şi urmă să brodeze înainte. Dar, mâna ei tremura.

— Ascultă! Urmă Simon. Vrei să-mi spui unde ascunzi aurul şi argintul, pe care le-ai smuls stăpânului nostru? Deoarece trebuie să ne căsătorim, nu e drept să cunosc mărimea averii tale?

— Nu voi spune nimic! Răcni Gillonne, cu hotărârea încăpăţânată a zgârciţilor.

— Bine! Astă seară, te vei culca la Temple.

Să fi fost oricât de curajoasă, Gillonne nu putu să-şi stăpânească un fior de groază. Temple avea pe atunci sinistra reputaţie pe care Châteletul o avea mai demult. Temple, era temniţă subterană. Erau gropile unde se aruncau oamenii de vii… era tortura. Peste toate astea, însemna siguranţa grozavă de a te întâlni cu stafiile Templierilor care, după cum ştia toată lumea, veneau în fiecare noapte în fosta lor reşedinţă, ca să organizeze petreceri sepulcrale. Altă dată, fortăreaţă de călugări-soldaţi, acum era Luvrul fantasmelor.

Gillonne îşi făcu semnul crucii, şi, încet, murmură o rugăciune pentru gonirea diavolului, ca şi cum ar fi vrut să alunge dinaintea ei fiinţele infernale. Cu toate astea, tot nu voia să se dea învinsă – şi, mai cu seamă, să-şi dea banii.

— Şi, pentru ce m-ar trimite la Temple, nobilul conte de Valois?

— E foarte lesne de înţeles, blânda mea Gillonne şi scumpă logodnică. Eu i-am dat această bună idee… O să pricepi. Vrăjitoarea Myrtille nu mai e la Temple. Unde e? Dracu şi cu tine – ştiţi. Tot acelaşi lucru e, scumpă Gillonne. Atunci, regele şi-a pus în gând s-o vadă, cu ochii lui, pe vrăjitoare. Nu-nţelegi?

— Nu! Bolborosi Gillonne, care întrezărea un lucru groaznic.

Malingre începu să râdă.

— Cu toate astea… e foarte simplu, zise el. Regele n-a văzut-o niciodată pe vrăjitoarea Myrtille. Femeia, pe care i-o arăta-o, cât mai bine înlănţuită, în vreo carceră de la Temple, pentru el va fi vrăjitoarea. Şi, încă, trebuia să găsim

o femeie binevoitoare, care să vrea să treacă drept Myrtille, adică să vrea să fie torturată.

— Mizericordie! Gemu Gillonne.

— Să-i smulgă limba… să-i ardă tălpile picioarelor… să-i strângă sânii în cleşti înroşiţi în foc…

— Iertare! Gâfâi Gillonne.

— Şi, în sfârşit, s-o lege de un stâlp frumos, nou, deasupra mănunchiurilor de nuiele cărora li se vor da foc. Am căutat, Gillonne şi n-am găsit alta decât pe tine, ca să figurezi cu demnitate în această serbare…

Gillonne căzu în genunchi, ridică mâinile spre Simon Malingre, într-un gest de implorare.

— Unde e Myrtille? O întrebă rece Malingre.

— Îţi voi spune! Horcăi bătrâna.

— Ta, ta, ta! Am să te fac să spui… Spune numaidecât, sau… la Temple… la spânzurătoare… la rug!

— Du-te la cimitirul Nevinovaţilor. Întreabă, pe oricine, care e „casa cu stafii”: acolo e!

— Bine… Acum, banii!

— Banii? Bolborosi Gillonne, tremurând spasmodic.

— Comoara ta! Pe dumnezeul tău, Satana. Ei! În numele Fecioarei, n-o s-o mănânc toată, ci o să-ţi dau şi ţie pe jumătate… mai târziu, când ne-om cununa!

— Simon, scumpul meu Simon, lasă-mi cel puţin jumătate, acum! Simon, mă omori! Simon, gândeşte-te la tot ce am făcut ca să câştig bruma asta de parale! Nu vrei să mor? Spune, bunul meu Simon? Şi am să mor, vezi tu! Am să mor, când mi-ai lua bieţii mei gologănaşi!

— Vreau tot! Urlă Malingre, cu o bucurie triumfătoare.

— E adevărat? Zici: tot? Ce cuvânt îngrozitor! Zi numai: jumătate!

Gillonne se sculă gemând. Parcă o jupuia de vie, lucru pe care i-l făgădui din nou logodnicul ei, dar ea nu răspunse decât, printr-un nou potop de suspine, zgâriindu-şi faţa, dându-şi cu pumnii în piept, smulgându-şi părul şi se îndreptă, urmată, pas cu pas, de Malingre, spre odaia

vecină. Deschise un dulap din perete, a cărui uşă era ascunsă după o tapiţerie.

Dulapul părea gol, dar Gillonne, după ce încercă o ultimă dată să-l îmbuneze pe încăpăţânatul Malingre, scoase o scândură din fund şi, atunci apăru o lădiţă de lemn.

Malingre o sparse, mai mult decât o deschise. Lădiţa conţinea vreo sută de galbeni în aur şi argint.

— Hm! Pufni Malingre, maimuţa se lăudase. Nu-i defel bogată, în fine, tot sunt buni de luat. Ascultă, zise el, mă duc să văd dacă Myrtille e acolo unde spui – apoi mă-ntorc, să-ţi dau drumul. Până atunci te închid şi iau această lădiţă, care ar putea să te încurce, căci…

În minutul acela, băgă de seamă că Gillonne leşinase şi căzuse jos. El îşi întrerupse discursul tocmai în minutul când, fără îndoială trebuia să devină foarte patetic, şi plecă, luând lădiţa, cu o strâmbătură care însemna totodată, bucuria de a-şi însuşi averea altuia şi decepţia de a găsi o avere mai mică decât nădăjduia. De abia închisese uşa, cu cheia şi Gillonne deschise ochii, apoi îşi ridică capul, ca să asculte, şi se sculă, alergă la dulap, unde, scoţând o altă scândură, apăru o ladă mult mai mare decât cea dintâi. Gemea de atâta aur.

Gillonne se pusese în genunchi. Pipăia aurul, îl lua, îl mângâia. Îl punea la loc şi începu să-i vorbească încetişor:

— Când te gândeşti că voia să ne despartă, frumoşii mei galbeni! Ce aţi fi făcut voi, fără mine. În ce tejghea păcătoasă aţi fi rostogolit? Fraţii voştri au plecat, sărăcuţii de ei! Dar, ştiţi? Erau dinainte sacrificaţi. Desigur, mi-a părut rău să îi dau, dar erau puţini, iar voi, drăguţii mei, sunteţi multişori ca o companie frumoasă de arcaşi, înveşmântaţi în aur. Răbdare, văd goluri pe care am să le umplu!

Ea închise cu îngrijire ascunzătoarea şi, lăsând dulapul deschis, se întoarse spre uşa, pe care Malingre dispăruse, arătând pumnii şi scrâşnind:

— Am să-i răzbun, Simon Malingre!

Capitolul XXXVIII Vrăjitoarea.

Pe înserate, împrejurimile cimitirului Nevinovaţilor erau de obicei pustii şi foarte puţini erau acei care îndrăzneau să treacă de-a lungul gardului lui viu. De când cu ultimul dans al morţilor (dansul macabru) pustietatea se întinsese şi mai tare.

Chiar acei care luaseră parte la scena aceea funebră şi care ar fi putut fi siguri că nu era deloc vorba de spectre… chiar ei erau cei mai îngroziţi. Îndată ce apunea soarele, casele din mahala se închideau, locuitorii se baricadau după uşi.

Cum începu să se întunece, Myrtille aprinsese o făclie. Mabel umbla de colo până colo în laboratorul ei. Dar, de data asta, nu lucra la nici o operă misterioasă. Gătea numai un prânz, pe vatra unde de atâtea ori fiersese ierburi, făcând rugăciuni.

O schimbare ciudată se petrecuse în ea. Trăsăturile feţei întineriseră. Umbletul şi ţinuta ei băţoasă dispăruseră. Ochii îi străluceau cu blândeţe. Un zâmbet de dragoste nemărginită îi flutura pe buzele rumene. Era veselă, şi cânta mereu un cântec de dragoste…

Nu mai era Mabel, era Anne de Dramans… aşa cum fusese pe vremuri, în toată strălucirea frumuseţii sale. Numai părul argintat mai arăta că anii trecuseră peste frumuseţea aceea; şi numai dungile neşterse de pe faţă, mai spuneau că, odată cu anii, suferinţele îşi săpaseră urmele pe faţa ei. Puţinii locuitori ai Luvrului, care, în rarele momente când nu era mascată, putuseră să zărească acel obraz, nu l-ar mai fi recunoscut.

— Haidem la masă, zise ea veselă, apropiindu-se de Myrtille. pe care o sărută.

— Buna mea mamă! Şopti fata.

— Da, sunt mama ta… adevărata ta mamă. Nu eşti fiica mea dacă eşti logodnica fiului meu şi îl iubeşti tot atât cât îl iubesc şi eu? Când te gândeşti că, fără tine, fără curajul tău, fără inteligenţa ta îngerească…

— Să nu mai vorbim de asta! Te rog! Roşi Myrtille, care se cutremură, reamintindu-şi trecutul.

— Fie; dar, tu, tu poţi să-mi vorbeşti de el! Vai! Îl cunoşti mai bine ca mine. Eu de abia l-am zărit. Şi în ce condiţii, Dumnezeule! Ca să-l atrag în cea mai îngrozitoare cursă!

Între ele nu mai era decât o lungă şi duioasă convorbire, în care nu era vorba decât despre Buridan. Pentru o fată îndrăgostită e un subiect nesfârşit, fiinţa acelui pe care-l iubeşte. Dar, se întâmplă rar să găsească un auditor dispus să asculte cu răbdare ditirambele acelea care celebrează meritele şi virtuţile iubitului! De astă dată auditoarea era şi mai neobosită ca cea care vorbea. Astfel că, sfatul lor ar fi putut să se prelungească până la ziuă. Şi cum de altfel, şi mama şi logodnica, nu făceau decât să-şi spună aceleaşi nimicuri, din care-şi urzeau îndoitul lor cântec de dragoste maternă şi dragostea virginală, ne vom închipui că toată această interesantă conversaţie am putea-o nota prin linia de puncte, care urmează:

Aceasta, reprezentând o bucată de vreme, aproximativ de două ore. După acele două ore, se înnoptase cu totul, şi Mabel se pregătea să istorisească Myrtillei ce avea de gând să facă, după ce îl va găsi pe Buridan.

— Când vom fi cu toţii la un loc, zise ea, vom fugi împreună. Sunt bogată. Sau cel puţin am destul ca să-mi ajungă pentru o călătorie oricât de lungă şi să trăim câţiva ani fără griji. Ne vom duce în Burgundia… şi mai departe, dacă trebuie…

— Aşadar, şopti Myrtille, îngălbenind, trebuie să-l părăsesc pentru totdeauna pe tatăl meu… Asta îmi va fi cu neputinţă, şi… nici Buridan n-o să vrea… şi apoi… mama mea…

— Mama ta, copilo? Regina Marguerite? Cum poţi s-o numeşti mamă pe această femeie, care are numai sentimente îngrozitoare în inimă?

Myrtille puse mâna pe gura lui Mabel.

— Taci! Se rugă dânsa. Orice ar fi făcut, zis, sau gândit… e mama mea şi…

În minutul acela o lovitură puternică zgudui uşa locuinţei. În aceeaşi clipă Mabel fu în picioare. Ea stinse făclia şi alergă la fereastră.

— Cine sunt oamenii ăştia? Murmură ea. Şi ce vor? Cu mine au treabă? Nimeni, pe lume, nu ştie cine se ascunde aici… Nu tremura copila mea. Oamenii ăştia se înşeală… fără îndoială!

— Ah! Buna mea mamă, şopti ea, tot într-o seară ca asta am văzut o trupă la fel, pătrunzând în grădiniţa cu trandafiri, şi… atunci fusei dusă la Temple!

Vreo cincisprezece arcaşi erau strânşi în faţa uşii, „casei cu stafii”. Mabel îi zărea în lumina lunii. Inima-i bătea cu putere. Se agăţă de barele de la ferestre. Jos, se auzea lovind cu putere. Încercau să spargă uşa. În vecinătate, era muţenie. Nici o fereastră nu se deschidea, să vadă ce se petrecea.

— Îţi spun că aceşti oameni se înşeală!

— Strigă Mabel. N-au nimic cu tine, poate… cu mine… ori cu cine… dar, cu tine, nu! Şi tremura de spaimă, căci pricepuse! Îi auzea pe arcaşi blestemând pe vrăjitoarea Myrtille! Şi fata auzise vorbele lor.

— Mamă: Buna mea mamă! Scapă-mă!

— Nu e cu putinţă! E un vis! Murmură Mabel, dând la o parte de pe frunte, şuviţele de păr argintiu. Cum? Vor să aresteze, în faţa mea, pe aceea care mi-a salvat feciorul? Şi, vor s-o omoare! Atunci şi el… şi fiul meu o să moară!

— Mamă! Buna mea mamă! Auzi? Au spart uşa!

Pe jumătate nebună, Mabel o târî pe Myrtille în odaia de alături, care-i servea de laborator.

— Iute! Zise ea gâfâind. Ascultă! Intră acolo. Să nu te mişti. Să aştepţi să-ţi deschid. Sau, dacă mă iau cu ei, o să aştepţi mult… dar n-or să mă aresteze pe mine!

Grăind aceste cuvinte, cu glas înfrigurat, ea dase la o parte tabletele pe care erau sticlele, un fel de ascunzătoare apăru, tocmai atâta cât să încapă o persoană. Împinsă de Mabel, Myrtille se ascunse. Şi după ce închise uşa acelei

ascunzători, mama lui Buridan puse poliţele la loc. Intrarea ascunzătorii nu mai era vizibilă.

Mabel îşi puse pe faţă masca pe care o purta obişnuit. Cu inima bătându-i, aşteptă. Auzi paşi numeroşi, care se suiau încetişor. Apoi văzu lumina torţelor, pe care arcaşii le aprinseseră. Atunci, stăpânindu-şi groaza care o făcea să tremure, se îndreptă spre uşa laboratorului şi, fără să mai aştepte ca să fie spartă, o deschise…

După convorbirea puţin amoroasă pe care Simon Malingre o avusese cu blânda lui logodnică, Gillonne, pusese mai întâi în loc sigur banii, pe care îi storsese.

Apoi, se dusese la cimitirul Nevinovaţilor şi ceruse să i se arate „casa cu stafii”. După ce se asigură că locuinţa exista, întrebase cu dibăcie, pe vecini, şi din răspunsurile lor, mai mult sau mai puţin contradictorii, trăsese concluzia că: locuinţa arătată de Gillonne era locuită de două femei. Atunci alergase la Temple, unde întrebase de contele de Valois.

— La ce oră trebuie să vină regele, s-o vadă pe vrăjitoare?

— Pe la orele unsprezece noaptea! Regele nu vrea ca Parizienii să afle de această vizită.

— Bine! La zece o s-o arestăm pe vrăjitoare!

Valois suspină. Vrăjitoarea aceea era Myrtille!

Pasiunea pe care i-o născuse fata, şi spaima spânzurătorii dădură ultima luptă în sufletul său. Sigur că va ucide pe Myrtille dacă ar aresta-o, sigur că va fi spânzurat, dacă nu o va aresta, Valois se căi amar că nu fugise.

În fond, frica era mai tare decât iubirea.

— Dacă aş fi fugit, strigă el, plimbându-se cu paşi mari prin casă, Myrtille era să fie scăpată şi eu, asemenea. De ce m-ai oprit?

— Aşa-i, monseniore! Dar lăsaţi locul liber onoratului domn de Marigny. Să fugiţi? Dar cine vă opreşte, de altfel, să fugiţi şi mâine? Însă, în loc să plecaţi singur, luaţi şi vrăjitoarea; dar dacă credeţi şi în cuvântul meu, n-o să aveţi nevoie să ajungeţi până aici…

Îmbărbătat, contele de Valois strânsese cincisprezece arcaşi, în care avea deplină încredere şi le vorbi de însărcinarea secretă care li se da.

Apoi la ora indicată, mica trupă, comandată de Valois, în persoană şi călăuzită de Simon Malingre se îndreptaseră spre „cimitirul Nevinovaţilor”.

Cu cât se gândea mai mult, cu atât Charles de Valois se convingea că aventura putea să-i izbutească. Tot ce i se putea întâmpla, era… neputinţa de a-şi stăpâni pasiunea pentru Myrtille şi să fugă, luând-o cu el. Dar după cuvintele lui Malingre, socotea să nu ajungă până acolo.

Nu era oare guvernatorul fortăreţei? Myrtille n-o să fie închisă în Temple? N-o să fie în mâna lui? Deci, cu sufletul mai liniştit, Valois dădu ordin să se spargă uşa locuinţei cu stafii.

La Temple, de voie, de nevoie, Myrtille va fi a lui. Şi mai târziu? Ce-i păsa ce se putea întâmpla mai târziu, deoarece iubirea nu i se înfăţişa decât sub forma cea mai grosolană şi… era sigur că şi-o va satisface.

Când uşa fu doborâtă, Valois intră în casă şi, urmat de arcaşii lui (Malingre rămăsese la coadă), se sui pe scară. Sus, la lumina făcliilor aprinse de oamenii lui, el văzu o altă uşă. Se apropie, şi, era să bată cu pumnul în ea, când o văzu deschizându-se.

Valois avu ca o clipă de nehotărâre şi de îngrijorare pe care întotdeauna o inspiră o uşă deschisă, acelor care veneau s-o spargă. La rândul ei, Mabel văzându-se în faţa fostului ei amant, simţi cutremurând-o un fior. Dar, stăpânindu-se repede, ea zise:

— Bine aţi venit, seniore conte, în sărăcăcioasa casă a lui Mabel.

— Mabel? Murmură Valois, încremenit. Favorita reginei?

— Fără îndoială, veniţi să-mi transmiteţi vreun ordin al Maiestăţii sale regina?

— Un ordin? Da!

— Se-ncurcă Valois. Dar un ordin al regelui.

Şi, făcând semn arcaşilor săi să-l aştepte în sala de jos, intră. Închise uşa şi zise:

— Mabel, eşti devotată regelui şi a reginei. Am să mă port cu tine mai blând decât cu alta. Şi… nici nu mă gândeam să te găsesc aici. Dar, pentru că lucrurile stau astfel, misiunea mea va fi mai uşoară.

— Ce misiune?

— Am arestat o vrăjitoare, numită Myrtille, învinovăţită de farmece contra regelui. Acea vrăjitoare a fugit de la Temple. E aici. O ştiu, Mabel. Până peste o oră vrăjitoarea trebuie să fie iar în temniţa ei.

— Aceea de care vorbeşti, nu este aici! Zise cu răceală Mabel.

Valois scrâşni din dinţi. El făcu o mişcare spre uşă ca şi cum ar fi vrut să-şi cheme soldaţii. Dar, întorcându-se spre Mabel urmă:

— Ascultă! Ştiu că dacă te-ar atinge cineva, e ca şi cum ar ataca-o pe însăşi regina. Ştiu că orice constrângere asupra ta îmi va atrage răzbunarea reginei, stăpâna ta. Îţi vorbesc dar… nu ca un stăpân, ci ca unul care se roagă. Vrăjitoarea Myrtille este aici. Regele vrea s-o vadă, îndată. Dacă vine la Temple şi n-o găseşte acolo, sunt pierdut. Mai bine vreau să înfrunt furia reginei, decât pe aceea a regelui… Înţelegi?

— Fără îndoială, dar… pentru ce te-aş menaja, şi… tocmai eu, monseniore? Ia spune. Să admitem că Myrtille e aici. De ce ţi-aş da-o pe mână? De ce mi-ar fi milă de dumneata?

— Milă? Se cutremură Valois încruntând sprâncenele. Ei bine! Fie! Ai găsit chiar cuvântul. Ţi-am arătat întotdeauna o prietenie, pe care nimeni nu ţi-o arăta, în Luvru. Eşti temută, urâtă… Eu te-am protejat întotdeauna şi chiar fără să ştii. Din partea ta, întotdeauna se părea că ai pentru mine atâta dragoste, cât poţi tu să ai. Suntem aliaţi. Iată destule motive, cred?

— Situaţia dumitale trebuie să fie grozavă, zise Mabel cu vocea stăpânită, ca să te înjoseşti şi să te rogi de o doamnă de serviciu.

— E-adevărat, Mabel… e-adevărat. Trece ora… Haide! Dă-mi-o pe vrăjitoare.

— Cu toate astea, urmă Mabel, de parcă n-ar fi auzit, suntem, poate, aliaţi la Luvru însă nu şi aici.

— De ce, Mabel? De ce?

— Pentru că aici nu sunt Mabel.

— Nu eşti? Oh! Dar cine eşti? Îmi pare, într-adevăr, că sunetul vocii tale nu e acelaşi ca la Luvru, şi că. ai altă ţinută…

Mabel se îndreptase. Valois o privea cu o îngrijorare din ce în ce mai mare; dar această îngrijorare nu însemna încă decât pierderea unui timp preţios.

— Haide.

— Urmă el, ameninţător.

— Să sfârşim odată. De-ai fi, ori de n-ai fi Mabel, mie îmi trebuie vrăjitoarea. Am să-mi chem oamenii. Şi de-ar trebui să dărâm piatră cu piatră această cocioabă…

Mabel se cutremură.

El era aproape sigur că, dacă arcaşii s-ar fi apucat să caute şi să-i răscolească casa, Myrtille ar fi fost descoperită iute.

Şi când îl văzu pe Valois îndreptându-se spre uşă, gata să dea un ordin, o groază nebună o apucă. Valois îi prinse mişcarea de spaimă, şi fu convins că Myrtille era în casă.

— Ascultă!

— Reacţionă Mabel. Îţi jur ca fata aceea nu e aici!

— Simon! Strigă Valois.

— Monseniore? Răspunse Simon crăpând uşa.

— Să înceapă cercetarea!

Mabel îşi frângea mâinile. Valois n-o pierdea din ochi. Jos, se auzeau arcaşii, care se răspândiseră în toate odăile şi dădeau zor cu percheziţia.

— Nu e nimic jos! Strigă Simon Malingre. Ne suim!

— Conte de Valois, bâlbâi Mabel tremurând, pentru că-ţi trebuie o vrăjitoare, deoarece regele n-a văzut niciodată pe acea pe care ai venit s-o iei, ia-mă pe mine!

— Pe tine?

— Pe mine! Ascultă conte! Da, e aici! Slăbiciunea mea te-a făcut să ghiceşti. Dar înainte ca ea să fie găsită, desigur o să treacă noaptea. Atunci, eşti pierdut. Îţi trebuie o vrăjitoare, care să fie judecată, condamnată, arsă… Ia-mă pe mine! Ora trece, Valois!

— Vrei? Primeşti? Murmură Valois, care se cutremură de o bucurie adâncă, la ideea să scape pe Myrtille, fără să aibă de ce se teme pentru el însuşi.

— Da: cu o condiţie. Să-ţi iei toţi oamenii îndărăt cu dumneata. Vreau ca fata să aibă vreme să fugă. Dacă vei consimţi, vin la Temple şi, în faţa regelui, mă declar vrăjitoare. Dacă nu, îţi jur că o să vă trebuiască multe ore s-o găsiţi, pe aceea pe care o căutaţi, şi ştreangul te aşteaptă!

— Fie! Urlă Valois. Puţin îmi pasă dacă Myrtille aceea fuge, ori nu fuge. Ceea ce mă interesează, e ca regele să găsească o vrăjitoare în carceră.

— Am cuvântul şi jurământul dumitale conte de Valois?

— Pe cuvântul meu de gentilom, nici o cercetare n-o să se facă aici după plecarea noastră. O jur pe acest Christ! Adăugă el apropiindu-se de crucea, care era pusă peste manuscrisele în care Mabel căuta formulele de fermecătorie…

Ea rămase, o clipă, pe gânduri. Făcu cu mâinile o mişcare ca şi cum ar fi vrut să-şi scoată masca. Dar, fără voie, privirea ei se-ndreptă spre zidul care adăpostea pe Myrtille.

— O! Fiica mea! Şopti ea. O, tu care eşti iubită de fiul meu! Vei şti vreodată ce sacrificiu fac? Să mă duc la Temple… la moarte, poate, nu e nimic… Dar să renunţ de a-i arăta lui Valois spectrul Annei de Dramans?

Ea ridică capul deodată şi cu simplitate:

— Luaţi-mă! Zise ea.

— Arestaţi-o pe vrăjitoare! Strigă Valois, cu voce răsunătoare şi beată de bucurie.

Simon Malingre urmat de arcaşi se repezi în laborator şi rămase încremenit.

— Vrăjitoarea? Zise el, consultând din ochi pe stăpânul său.

— Iat-o! Zise Valois.

— Am să pricep mai târziu! Se gândi Malingre, pregătindu-se să-şi urmeze arcaşii care o luaseră pe Mabel.

În minutul acela Valois îi puse mâna pe umăr şi-i şopti la ureche:

— Rămâi! Rămâi de pază, în jurul acestei case. Vei vedea-o pe Myrtille ieşind.

— Bine! Am priceput! Îşi zise în gând Malingre.

După o oră, regele era primit la Temple de către contele de Valois. Din fanfaronadă Louis al X-lea anunţase că voia să vadă chiar el pe vrăjitoare şi să-i vorbească. Dar, în fond, nu prea ţinea la acea vizită. De-o îndrăzneală dovedită în faţa primejdiilor materiale şi vizibile, oricât de curajos era, regele Franţei simţea o frică nestăpânită în faţa primejdiei de ordin supraomenesc. Venise la Temple, dar turba de necaz că se ţinuse de vorbă, şi pentru nimica toată, s-ar fi înapoiat, fără să dea ochi cu vrăjitoarea, dacă i s-ar fi oferit ocazia. Valois se grăbi să dea ordinele trebuincioase şi nevrând să aibă aerul că dă înapoi, Louis se pregăti să urmeze pe temniceri.

— Dacă Maiestatea voastră doreşte, zise Geoffroy de Molestroit, îl vom urma!

— Haida-de! Doresc să fiu singur, cu contele şi cu temnicerul! Zise regele, care, cu un semn, ordonă escortei sale să-l aştepte.

Când ajunse la carcera vrăjitoarei, când i se deschise uşa, când zări acel coşciug de piatră, în fundul căruia o fiinţă omenească era închisă şi când, în fundul acelei cuşti unde pluteau aburii grozăviei, Louis zări o femeie în lanţuri, aproape lipită de zid, regele Franţei se cutremură.

— Se poate să trăiască cineva acolo? Murmură el.

— Nici nu trăieşte, Sire. Începe să moară. Aici este agonia. Carcera aceasta din Temple, Sire, e antecamera morţii!

Louis rămase pe gânduri, câtva timp. Cu toate că trăia într-un secol, când nu se cunoştea mila… cu toate că în timpurile acele lupta pentru viaţă lua aparenţa formei celei mai brutale… în sfârşit, cu toate că el nu era în stare să se înduioşeze, în lipsa unui alt sentiment mai curat, spaima intră în sufletul lui.

— Ferească Dumnezeu! Oftă el, făcând cruce – ca vreodată unul dintre ai mei, sau dintre cei pe care-i iubesc să rabde o astfel de tortură!

Şi intră singur în temniţă, făcând semn lui Valois şi temnicerilor să-l aştepte.

— Cu toate astea o asemenea tortură aşteaptă pe cineva, pe care-l iubeşti, Sire!

— Cine a vorbit? Se-nfioră Louis, făcând doi paşi înapoi.

Vocea venea din fundul temniţei. Era nepăsătoare, fără necaz sau întristare.

— Eu vorbesc! Zise Mabel. Eu… vrăjitoarea.

— Şi zici? Urmă Louis, îngălbenind.

— Zic, rege, că cineva din ai tăi, va fi târât în curând, din viaţă, în acest mormânt, şi va suferi mai mult decât mine. Căci eu, umilă, săracă, obişnuită cu suferinţa, n-am avut de făcut decât un pas ca să mă cobor în această nenorocire şi mai grozavă. Fiinţa de care vorbesc, din contră, va fi azvârlită de la putere, de la glorie, de la iubire, în mizerie, mârşăvie şi ură… Da! Temniţa ei va fi şi mai înfiorătoare decât aceasta care te înspăimântă.

— Şi cine va condamna pe fiinţa de care vorbeşti? Întrebă gâfâind regele.

— Tu, Sire!

— Eu? Minţi vrăjitoare blestemată! Şi cine e? Vreuna din slugile mele, poate? Dacă puterea ta drăcească îţi îngăduie să-mi vorbeşti de pedeapsă, poţi să-mi spui şi care va fi fost crima?

— Crima? O trădare. O mie de trădări, de care vei suferi ca blestemaţii din Iad.

— Vrăjitoare, ai spus prea multe! De cine vrei să vorbeşti?

— Caută în jurul tău! Zise Mabel. Caută în Luvrul tău chiar. Acolo vei găsi pe aceea care te va trăda, care te trădează, şi pe care o vei condamna.

— Aceea care mă trădează? Strigă Louis. E o femeie?

— Da, o femeie! Dacă se poate numi femeie acel demon însângerat, care numără mai multe omoruri decât anii pe care îi are viaţa sa şi al cărui somn nu e decât un lung şir de vise monstruoase, în care, ca în dansul morţilor, se perindă spectrele.

— Cine este? Strigă regele scos din sărite. Vorbeşte vrăjitoare, şi te graţiez.

— Caută! Răspunse Mabel.

Urmă o tăcere lungă. Lumina faclelor, pătrunzând până în fundul temniţei, desena umbra vrăjitoarei înlănţuite. Regele auzi deodată zgomotul lanţurilor ei şi tresări. Mabel se mişca.

— De ce ai vrut să mă omori? Urmă atunci regele. Cine te-a împins să faci acele farmece contra mea? Spune-mi cel puţin atât.

— Sire, zise încet Mabel, care-şi scoase masca, n-am vrut moartea ta. Nu s-au făcut farmece împotriva ta. Priveşte-mă, Sire. Apropie-te, nu te teme. Îmi vezi faţa?

— O văd. Şi de-aş trăi o sută de ani n-o voi uita.

Mabel îşi puse iar masca.

— Ei bine, urmă ea, ai văzut figura unei femei care nu-ţi vrea răul. Ai citit pe faţa mea vreun sentiment duşmănos?

— Nu, pe Dumnezeul meu! Şi nu astfel îmi închipuiam să fie o vrăjitoare!

— Încetează deci să-mi pui întrebări, căci n-am nimic de spus! N-am săvârşit niciodată acea crimă de care sunt învinuită.

Încă odată regele tăcu. Apoi, cu un fel de nehotărâre, urmă:

— Femeie nu ştiu de ce, dar vocea ta, faţa ta, cuvintele tale m-au mişcat. Cred că eşti nevinovată. O cred. Dar eşti

condamnată. Vrei să-mi spui numele aceleia care mă trădează?

Mabel aplecă capul.

— Mama Myrtillei! Se gândi ea cu o amărăciune deznădăjduită. Ieri, când nu ştiam, aş fi strigat cu o bucurie sălbatică numele ei. Acum Marguerite, ştiu! Ştiu că Myrtille este fata ta…

— Ei bine! Zise Louis. Vrei să vorbeşti?

— Nu! Răspunse Mabel, cu glas atât de hotărât, încât regele înţelese că orice făgăduială sau orice ameninţare, ar fi fost tot atât de deşarte.

El aruncă o ultimă privire asupra vrăjitoarei şi ieşi din temniţă.

— Ei bine! Sire? Zise Valois triumfător. Aţi auzit că vrăjitoarea e bine păzită, înlănţuită, după cum se cuvine, şi că nimeni, nici chiar dracul, stăpânul ei, nu poate s-o scape de pedeapsă?

Regele nu răspunse, ci se grăbi, trecând spre scară.

Când ajunse sus, în curtea temniţei, cu cerul înstelat deasupra capului său, suspină, adânc, şi numai atunci răspunse:

— Da, ea e bine păzită. Iată o femeie ciudată, Valois. Recunosc că faţa ei mi-a făcut o impresie adâncă, pe care nu mi-o pot lămuri…

— Aţi văzut-o, Sire?

— Şi-a scos masca o clipă. Niciodată n-am să uit trăsăturile acelea totodată tinere şi palide, de o frumuseţe uimitoare, fără îndoială, şi săpate parcă de însăşi mâna suferinţei…

— E atât de frumoasă? Întrebă Valois cu indiferenţă.

— Spun c-a fost de o frumuseţe minunată, şi nu cunosc decât pe aceea al reginei, care să-i poată fi alăturată…

— Îmi naşteţi dorinţa să-i văd şi eu figura, curiozitate care, vă spun drept, nu mi-a răsărit în minte până acum. Dar, oricât de frumoasă ar fi, tot vrăjitoare e. Dânsa e condamnată. Mâine dimineaţă îşi va lua pedeapsa. Adică i se va tăia limba pentru blestemele pe care le-a grăit, mâna

dreaptă care a fabricat farmecul, şi, în urmă, va fi arsă, pentru ca să i se purifice corpul, dacă nu i se poate curăţi sufletul.

Regele asculta cu capul plecat.

— Şi, zici Valois, că mâine trebuie să fie arsă? Întrebă el, după un minut.

— Mâine, da, Sire!

Regele ridică deodată capul şi zise:

— Ei bine, vreau să se amâne pedeapsa.

— Sire!

— Spun că nu vreau ca această femeie să moară mâine. Asta e voinţa mea. Când o veni timpul, voi da ordinul.

— Dar, pentru ce, Sire? Gândiţi-vă că totul e gata…

— N-ai auzit ce am spus, Valois? Ei bine! Vreau să vorbească… pricepi? Vreau să-mi spună cine e femeia aceea care mă trădează în Luvrul meu chiar! Şi, pentru asta, vreau să mai pun, chiar eu întrebări vrăjitoarei.

— Voi aştepta dar, viitoarea voastră vizită, Sire?

— Nu, de data asta vreau să mi se aducă vrăjitoarea în Luvru. Carcerele acelea sunt prea lugubre la vedere şi nu mai am poftă să intru în ele. Aşadar, dragă Valois, să fii gata.

— Pentru când, Sire?

— Am să te anunţ.

Regele încălecă şi, înconjurat de escorta lui, se înapoie la Luvru, unde, când fu singur, în odaia lui de culcare, pe jilţul său cel mare, cu capul în mâini, şopti:

— Cuvintele acestei vrăjitoare m-au străbătut până în suflet. În Luvru e o femeie care mă trădează! O femeie! Şi cum mă trădează? Şi cine e ea? Oh! Vreau să ştiu! Am s-o ştiu!

El bătu puternic cu ciocanul în masă.

Feciorul lui de încredere apăru.

— Du-te până la apartamentele reginei şi interesează-te de sănătatea ei! Îi porunci el.

Peste un sfert de oră feciorul se întorsese şi spuse:

— Regina, vegheată de principesele Blanche şi Jeanne, doarme liniştită; frigurile i-au trecut şi totul face să se creadă că mâine va fi cu desăvârşire sănătoasă.

Regele îi făcu semn cu capul. Feciorul dispăru.

— De unde-mi vine, murmură regele, îngrijorarea asta, care-mi roade inima? Regina s-a însănătoşit, şi cu toate astea nu sunt vesel?

Şi mai în taină, mai în fundul sufletului său:

— Cine e femeia aceea care mă trădează? Şi care e trădarea ei?

Capitolul XXXIX Palatul D'Aulnay.

Readucem pe cititor în strada Froidmantel, lângă curtea cu lei, în palatul acela, vechi, părăsit, pe jumătate ruinat, care fusese, pe vremuri „hotelul” d'Aulnay, când familia aceea nobilă se bucura de faimă la curtea regelui Franţei.

Ce cataclism trecuse peste palatul acela şi zdrobise toată familia? N-am putut stabili aceasta cu o exactitate mulţumitoare.

Fusese în vreun timp vreo rivalitate teribilă între Enguerrand de Marigny şi Thierry d'Aulnay, tatăl lui Philippe şi Gautier? Vreo dramă de culise, poate? Sau Marigny era gelos de influenţa pe care o avea seniorul d'Aulnay asupra lui Philippe cel Frumos? Aceasta ar explica asasinarea lui Thierry, dar nu şi pe aceea a soţiei sale.

Vom renunţa dar, chiar de ar fi să reluăm cercetarea aceasta într-o zi, să descifrăm pentru un moment misterul, mulţumindu-ne să stabilim faptele. Şi, pentru asta, n-avem decât să ascultăm pe Philippe d'Aulnay.

Gentilomul acela avea un suflet cu mult mai delicat şi mai rafinat decât al tuturor contemporanilor săi. Iubirea lui pentru regina Marguerite fu, desigur, o mare nenorocire în viaţa lui. Dotat cu calităţi strălucite, cu o inimă curată, cu gânduri generoase, ar fi avut dreptul la o carieră strălucită; amorul, însă, îl omorî. La şaptesprezece ani, era un tânăr sprinten şi inteligent, învăţat, bine crescut de mama lui, fiind în stare să susţină o teză la Sorbona; tatăl său îl

învăţase scrima, călăritul şi toate exerciţiile corporale, atât de vază pe acele vremuri. Era vesel, cu înfăţişarea plăcută, cu vorba plină de spirit, şi multe femei din lumea mare se gândeau la el.

Fratele său, Gautier, fire mai grosolană, refuzase cu încăpăţânare să-şi vâre nasul în cărţi. Era un vânător îndârjit. Îşi pierdea zile întregi în urmărirea câte unui cerb, pe care-l aducea apoi pe umeri. De cele mai multe ori, când se înapoia la castel, hainele îi erau numai zdrenţe, faţa numai zgârieturi căci dispreţuind piedicile, bătându-şi joc de proprietatea altuia, i se întâmpla destul de des să depăşească domeniile părinteşti, destul de întinse, şi să vâneze pe proprietăţile vecine; şi vânătorile acelea, fie de cerbi, de mistreţi, sau chiar de fete frumoase, se sfârşeau mai întotdeauna prin câte o ceartă, din care… nu ieşea totdeauna învingător. Asta înseamnă, că dragostea, cum o pricepea Philippe, nu prea avea cine ştie ce însemnătate în ochii lui Gautier.

Astfel erau aceşti doi tineri, când, deodată, se răspândi vestea că se vor da serbări mari la Paris: Regele Philippe cel Frumos îşi însura pe cei trei fii ai săi, regele Navarei, contele de Poitiers, şi contele de la Marche cu cele trei fete ale ducelui de Bourgogne: Marguerite, Blanche şi Jeanne.

Seniorul d'Aulnay, soţia lui şi cei doi fii ai lor se pregătiră să părăsească castelul d'Aulnay, ca să ia parte la nunţi, după cum îi obliga rangul lor.

Dar, chiar în dimineaţa plecării lor, Thierry d'Aulnay primi o solie venită de la Paris şi care-i vorbi mult. În urma întrevederii, seniorul păru palid, mâhnit şi foarte îngrijorat. El anunţă că nu vor mai pleca.

— Dar, zise el, cum trebuie ca, în ciuda invidioşilor, familia să fie reprezentată în ocazii atât de solemne, Philippe şi cu Gautier vor purta stindardul Aulnay-lor şi-l vor duce destul de sus şi bine, ca să fie văzut de toţi, chiar – adăugă el mai în şoaptă – de regele acela, atât de ingrat, care mă supune umilirii… şi chiar de Marigny, care mă loveşte azi.

Cei doi fraţi plecară escortaţi de câte patru lăncii, adică de vreo patruzeci de oameni fiecare, soldaţi şi servitori.

Philippe era îngrijorat de neliniştea tatălui său, Gautier – dimpotrivă – părea încântat de a-şi petrece câteva zile la Paris, de capul lui, făgăduindu-şi să cerceteze toate cârciumile, de care auzise vorbind bătrânii soldaţi, care erau în simbria castelului d'Aulnay.

Fiecare ştie ce au fost serbările întreitei căsătorii, deci n-o să mai vorbim de aceasta, decât pentru a spune că la marea luptă între cavaleri, care avu loc cu acest prilej, Philippe d'Aulnay fu proclamat învingător: trântise de pe cal trei cavaleri, la rând. Şi, cum străbătea câmpul de luptă, acoperit de armura lui de oţel, cu faţa sub viziera coifului, cu lancea victorioasă, aplecată, ca să salute femeile, cu calul jucând… şi cum surlele îi proclamau triumful, în timp ce mulţimea îl aplauda, şi doamnele fluturau batistele şi eşarfele, Philippe trecu prin faţa tribunei regale, ridică mândru capul şi privi. Nu fu decât o viziune pieritoare. El trecuse deja… Dar, de atunci, acea viziune trebuia să-i rămână în suflet.

Iată ce văzuse: Regele Philippe cel Frumos, posomorât, dispreţuitor, gândindu-se.

— Desigur.

— La mijlocul de a-i constrânge pe burghezii Parisului să plătească serbarea.

Împrejurul regelui şi la spatele lui, într-un semicerc impunător, splendid prin arme şi costume, stăteau principalii demnitari ai curţii, şi printre ei Enguerrand de Marigny, care aruncă tânărului d'Aulnay, în treacăt, o privire grozavă. Înaintea regelui şi puţin mai jos, cei trei prinţi: Louis de Navara, soţul Margueritei, elegant, vesel, aplaudând cu furie, aclamând pe învingătorul luptei; contele de la Marche, soţul Blanchei, om trupeş, scurt şi gros, indiferent şi mâncând cu poftă prăjituri; contele de Poitiers, soţul Jeannei, lung, slab, semănând cu cocostârcul din La Fontaine, cu picioare lungi, cu un gât lung, un nas şi

mai lung, cu aerul gânditor şi căscând să-i trosnească fălcile. În fine, înaintea prinţilor, în marginea locului de luptă, cele trei prinţese blonde, rumene, minunat de frumoase. Blanche şi cu Jeanne îşi fluturau eşarfele, Marguerite singură sta rece, şi privirea-i visătoare rătăcea în cine ştie ce zări, întrezărea cine ştie ce vis.

Iată ce văzu Philippe d'Aulnay în clipa când se opri să salute cu lancea pe rege, prinţi şi prinţese.

Într-o clipă el învălui uimitoarea unitate a costumelor, armele, draperiile de aur, stindardele, eşarfele… pe toţi seniorii, şi femeile, pe rege şi principi… totul! Dar asta nu fu decât un cadru de splendoare singurei viziuni stranii, suave şi fulgerătoare, cu care trebuia să rămână pe veci în suflet: Marguerite!

În dimineaţa aceea Philippe d'Aulnay vorbea de toate cele văzute odinioară cu blândeţea cu care se vorbeşte despre un vis frumos şi dispărut. Şi asta se petrecea în palatul bătrânesc, din strada Froidmantel, unde am făgăduit să ne întoarcem cu cititorul.

Gautier, Buridan, Guillaume Bourrasque, Riquet Haudryot, erau acolo. Bigorne, dintr-o odaie vecină, asculta, prin întredeschiderea uşii, mâncând resturile unui prânz, pe care, ca un adevărat bucătar, îl pregătise stăpânilor lui, şi golea numeroase funduri de sticle. Zicem stăpânii lui, căci îndrăzneţul Bigorne părea că şi-i iubeşte pe toţi ca pe nişte adevăraţi stăpâni.

După ce Lancelot Bigorne adusese cei două sute de galbeni, şterpeliţi de la prefectul Parisului, hotărâseră cu toţi să se mute în palatul d'Aulnay. Acolo puteau sta, fără să stârnească curiozitatea vecinilor şi ar fi fost cel din urmă dintre locurile unde l-ar fi putut căuta.

Lancelot Bigorne hotărâse să sărbătorească împrejurarea asta printr-un prânz bogat. De aceea cumpără tot ce-i trebui, pregăti şi servi singur, dar atât de bine, încât mai că ne-ar veni să credem că era una din mesele date la Turnul Nesle!

În timpul prânzului şi cum vinurile fuseseră minunate, oaspeţii simţiseră nevoia veseliei, care e cel mai plăcut efect al vinului bun, cum şi – pe de altă parte – ajunseseră să vadă viaţa mai puţin posomorâtă, cu toată situaţia lor mizerabilă. Buridan le istorisi cum o cunoscuse pe Myrtille şi cum o iubise; Guillaume şi Riquet povestiră cum bătuseră şi devalizaseră pe prefectul Parisului, tocmai când credeau că au să moară de foame; Philippe istorisi lupta cavalerilor de care am pomenit mai sus, iar Bigorne cum căpătase cele două sute de galbeni pe care-i începeau tocmai cu acel prânz! Numai Gautier nu istorisise încă nimic şi limba îl mânca grozav.

— Asaltul de arme, de care vorbeşte Philippe – zise el – n-am să-l mai uit toată viaţa. Niciodată n-am văzut atâtea cucoane frumoase adunate la un loc. Drace! Când mă gândesc m-apucă şi acum ameţeala, care mă prinse atunci. Nu mai ştiam încotro să-mi îndrept privirile. Şi tocmai asta fu pieirea mea. Când intrai pe locul de luptă, cu lancea pregătită împotriva adversarului – care era seniorul de Malestroit – nu vedeam decât miile de ochi femeieşti aţintiţi asupra mea, ochi albaştri, negri catifelaţi, de viorele… ce bucurie! Şi credeam că toţi ochii aceia mă vedeau numai pe mine. Cu deosebire, o pereche de ochi – negri, dacă-mi amintesc bine – mă băgau în draci! Îmi aţintii o lovitură puternică în piept, auzii zgomotul unei lănci în pieptarul meu, scăpai scările şi mă rostogolii la pământ. Ce lovitură! Malestroit, vicleanul, se folosise de distracţia mea ca să mă atace… Mă sculai fără altă pagubă, şi când, foarte plouat, privii spre cea cu pricina, văzui că-l aplauda pe Malestroit. De atunci am groază de ochii negri!

— Fiecare rău cu binele lui, zise Buridan, râzând.

— Asta o să te înveţe minte – adăugă Guillaume care se prăpădea de râs, că nu-i nimic mai viclean pe lume, ca ochii unei femei.

— Nu m-a învăţat nimic alta! Vorbi Gautier, decât… să nu mă mai încred în ochii negri!

— Mi se pare, principesele au ochii albaştri! Zise Riquet Haudryot.

Gautier dădu din cap. Buridan se posomorî, şi Philippe îngălbeni.

— De altfel, urmă Gautier, nu voiam să vă spun aceasta, ci ceea ce urmează. În seara asaltului, cum ne înapoiam acasă, chiar în palatul în care ne găsim, dădurăm peste un om… unul din servitorii tatălui nostru… îţi reaminteşti Philippe?

Philippe d'Aulnay se cutremură. El care nu bea mai niciodată, sau foarte puţin, băuse două, trei pahare, unul după altul. Gautier crezuse că el trebuie să golească patru, cinci.

— Mi-aduc aminte! Oftă Philippe, cu glas mâhnit. Şi pentru că suntem împreună, uniţi de aceeaşi soartă, de ce n-am spune de unde porneşte ura noastră contra lui Enguerrand de Marigny?

— Spune-o Philippe! Spune-o! Bâlbâi Gautier.

— Ei bine servitorul acela, prăfuit, galben ca moartea, plin de sânge, pe mâini, pe faţă, sosise chiar atunci. El nu putu vorbi decât atât: Veniţi! Bănuii că se întâmplase o mare nenorocire la castel.

— Şi eu am avut o bănuială! Strigă Gautier.

— Omul, murmură Philippe, ne arătă cu un gest calul său care căzuse mort, în faţa palatului. Îl dusei la grajd. El se apucă să pună şeile – în grabă – pe trei cai odihniţi. Încălecă pe unul; Gautier şi cu mine încălecarăm pe ceilalţi doi. Şi pornirăm la galop, fără să ne mai strângem escorta. Cum ajunsesem la colţul străzii Froidmantel, o trupă numeroasă străbătu strada pe la capătul celălalt. Mă oprii, voind să aflu ce căutau? Se opriră în faţa palatului nostru: veneau să ne aresteze!

— Da, zise Gautier, oamenii regelui, începură să intre în palat, şi se încleştară cu ai noştri într-o luptă grozavă, care se sfârşi prin măcelărirea tovarăşilor noştri de arme. Apoi fugiră cu prada şi ne incendiară palatul.

— Astea le-am aflat mai târziu, urmă Philippe. Văzând că oamenii regelui se opreau în faţa locuinţei noastre, vrui să mă întorc, dar omul care venise de la d'Aulnay, mă apucă de braţ şi cu glas grozav, întretăiat de hohote de plâns îmi repetă:

— Veniţi! Dacă vreţi să culegeţi ultima suflare a mamei voastre, veniţi! Atunci îmi pierdui minţile, înfipsei pintenii în burta calului şi pornii într-o goană nebunească. În curând ajunserăm afară din Paris. Veni noaptea. Cursa noastră furioasă, pe câmp, semăna cu aceea a unor fantome împinse de o vijelie. Spre ziuă, caii de abia se mai târau. Al meu căzu, apoi acela al lui Gautier… şi-n urmă al servitorului. Nu mai eram decât la doi paşi de castelul, pe care ni-l ascundea o pădure deasă. Dar, pe deasupra arborilor, în depărtare, vedeam un fum care se suia spre cerul albastru. Alergam de ne ieşeau sufletele… În sfârşit, ajunserăm la picioarele colinei, pe care se înălţa castelul d'Aulnay…

Gautier scoase un fel de muget.

— De băut! Zise el.

Riquet Haudryot îi umplu un pahar.

Buridan asculta, cu buzele strânse, cu ochii duşi pe gânduri.

— Castelul ardea! Urmă Philippe, cu vocea extraordinar de liniştită. Când ajunserăm la punte o văzurăm acoperită de morţi. Curtea de onoare era presărată cu cadavre. Pe scară, iarăşi cadavre. Treceam peste ele, călcam în sânge, auzeam şuierul incendiului. În faţa apartamentului tatălui nostru, cadavrele erau mai numeroase; acolo trebuie să se fi dat lupta de pe urmă. Înnebunisem, eram încrâncenat de groază, simţeam părul zbârlindu-mi-se pe cap. Deodată, văzui pe tatăl meu, printre morţi. Era străpuns de vreo douăzeci de lovituri. Mă plecai, îngenuncheai, îmi lipii urechea de pieptul lui, ca să prind o ultimă speranţă de viaţă… Părintele meu era mort. Atunci mă ridicai şi-l văzui pe Gautier, care împiedicându-se, parcă s-ar fi îngrozit

peste măsură, intrând în apartament. Şi pe dată îl auzii plângând.

— De băut! Repetă Gautier cu vocea grozavă, cu mâna încleştată pe pahar.

Guillaume Bourrasque îi turnă vin.

— Îl urmai, reîncepu Philippe, cu aceeaşi linişte, şi curând o zării şi pe mama. Ea nu murise încă. Când mă zări, un fel de zâmbet îi flutură pe buze. O luai în braţe. Ea murmură un cuvânt, unul singur, şi muri! Trecu un minut de grozavă tăcere.

— Ascultaţi, zise deodată Gautier.

— Nu e nimic, îl linişti Buridan, sunt leii reginei. Urlă. Şi ce cuvânt era acela pe care-l rosti mama voastră murind?

— Marigny!

Tăcerea se lăsă din nou în jurul lor, în timp ce-şi perindau prin minte sângeroasa tragedie de la Aulnay.

Apoi Philippe urmă:

— Chiar dacă mama n-ar fi rostit cuvântul acela, tot am fi priceput de unde ne venea lovitura, care trăsnea casa noastră în plină prosperitate. Printre cadavrele de pe punte, din curte şi de pe scară, recunoscusem armele lui Marigny. Ridicai pe mama mea şi o dusei de acolo. Gautier luă pe tata. Sluga care venise să ne cheme, vru atunci să ne urmeze, dar îl văzurăm legănându-se şi căzând. Murise. Mort, poate de mâhnire, cât şi de rănile din pricina cărora îşi pierduse sângele toată noaptea. În tot castelul d'Aulnay eram vii numai eu cu Gautier. Ieşirăm, în urma noastră zidurile se dărâmaseră… Afară găsirăm câţiva oameni din sat, care de abia îndrăzneau să se apropie. Ei ne istorisiră atacul, lupta… ne ajutară să ne îngropăm părinţii. Apoi, când rămaserăm singuri… pe înserate, Gautier şi cu mine făcurăm jurământul solemn pe acele două morminte! Aceasta-i istoria noastră!

— E trist! Oftă Guillaume Bourrasque.

— De-ar intra Marigny aici, l-aş înjunghia! Scrâşni Riquet Haudryot.

Philippe îl privea pe Buridan.

Acesta se-nfioră, căci pricepea întrebarea mută a privirii aceleia. Şi ştia acum că Marigny, era tatăl Myrtillei!

— Ce vrei? Zise el, ridicând din umeri. Omul de care vorbeşti, Philippe, e condamnat…

Şi, Buridan adăugă:

De data asta, privirea lui Philippe scânteie.

— Vii în numele unei dureri sfinte. Ţii în mână trăsnetul răzbunării dumnezeieşti. Îmi pare că aş comite un sacrilegiu dacă aş încerca să îndepărtez acel fulger!

După ce Buridan sfârşi de vorbit, din curtea vecină se auziră zbierete amestecate cu urletele fiarelor.

Toţi se apropiară de fereastra astupată, care da spre curte, şi Buridan ridică perdeaua, atât cât să poată privi fiecare.

Fără îndoială, atmosfera era furtunoasă, căci fiarele păreau tulburate. Fără ca prietenii strânşi în palat să bănuiască, o vijelie ameninţa Parisul. De departe, se auzea bubuitul tunetului.

Leii umblau de colo până colo, în cuştile lor spaţioase, cu gura căscată şi doi dintre ei se încăieraseră.

Cu o furcă de fier, un om se căznea să-i despartă printre gratii, înjurându-i.

— Stragildo! Grăi Buridan.

— Stragildo! Repetară, înăbuşit, tovarăşii lui.

— Acelaşi care, la Pré-aux-Clercs, era să pună să mă spânzure! Gemu Lancelot.

— Acelaşi care, la Pré-aux-Clercs, era să pună să mă sfâşie, arătându-mă arcaşilor regelui! Strigă Guillaume Bourrasque.

— Şi pe mine! Oftă Riquet Haudryot.

— Acelaşi care ne-a cusut într-un sac… ţi-aduci aminte Philippe? Îi curmă Gautier, cu un râs groaznic şi care ne-a aruncat în Sena, din vârful Turnului Nesle!

— Sufletul blestemat al demonului aceleia care se numeşte Marguerite de Bourgogne! Zise Buridan.

Singur Philippe nu vorbi nimic. Era ca pământul.

În minutul acela, Stragildo sfârşind prin a linişti bestiile cu lovituri de furcă, rânjea:

— În sfârşit, v-aţi potolit – He! Firea-ţi ale dracului! Nu puteţi să staţi liniştiţi tocmai în ziua când seniori leoparzi, o să primiţi vizita augustei şi frumoasei voastre stăpâne, Marguerite de Bourgogne, regina Franţei!

— O să vină regina! Strigă Buridan.

— Regina sângeroasă se apropie! Scrâşni Gautier.

— Marguerite va veni! Murmură Philippe, palid ca un mort.

Capitolul XL Bucuria şi spaima lui Valois.

În noaptea în care Louis Vicleanul veni să vadă pe vrăjitoare închisă la Temple, şi când crezând că vorbeşte Myrtillei, vorbise cu Mabel, contele de Valois se mai linişti. Regele era mulţumit. Asta era tot ce-i trebuia, pentru un moment.

— Puţin îmi pasă acum că femeia care luase locul Myrtillei o să fie arsă sau nu! Că regele o să vrea sau nu, s-o mai vadă la Luvru… treaba lui. Regele nu va afla niciodată înşelătoria asta.

Femeia nu mă poate trăda, deoarece, ca s-o scape pe Myrtille, singură a consimţit să-i ia locul. Singurul care ar putea să mă dea de gol e Marigny. Şi Marigny e tatăl Myrtillei!

Astfel judeca Valois. Şi rezultatul gândurilor acelora fu… că-şi sfârşi liniştit noaptea, care ameninţase să fie grozavă pentru el.

Prima lui grijă, de dimineaţă, fu ca să cheme pe Simon Malingre. Dar Simon nu apăruse încă, la Temple. Contele de Valois aşteptă două ore şi, în fine, nemaiputând răbda, se duse la palatul său. Vrednicul său servitor nu venise nici acolo.

Zicem vrednicul servitor… şi nu e un cuvânt deşert. Simon Malingre se căznea să întrebuinţeze tot ceea ce îi dăruise cerul generos ca răbdare şi viclenie, pentru serviciu

stăpânului său. (Aţi observat că în genere, cerul e de o generozitate extraordinară, când e vorba să distribuie şiretlicul şi răutatea şi, dimpotrivă, e de o zgârcenie revoltătoare, când e vorba să împartă dreptatea şi bunătatea). Oricum, Simon Malingre era hotărât să nu se înapoieze la palatul Valois, fără s-o aducă cu el pe Myrtille, după cum primise poruncă de la stăpânul său.

După plecarea trupei, care-o arestase pe Mabel, Malingre se întoarse în casa cu stafii, şi prima lui cugetare fusese aceasta:

— Desigur, micuţa e în casă! Dar, unde e? Pe când aş căuta îţi pivniţă, ea poate să se coboare din pod, şi dacă încep cu podul, poate să iasă din pivniţă: în amândouă cazurile îmi poate scăpa.

Malingre începu mai întâi să repare uşa, pe care arcaşii lui Valois o stricaseră, o puse la loc cu greu, îi aşează lacătele, îngrămădi mobile în faţă, ca şi când ar fi avut şi el să se lupte cu cineva, sau să rămână prizonier în casă.

Îşi frecă mâinile de bucurie.

Era prizonier, da, dar Myrtille era cu el.

— Acum încep să caut, îşi zise el. Nu poate să sară pe ferestre, sunt cu zăbrele, nici să iasă pe uşă, căci i-ar trebui două ore s-o deschidă. Deci… am prins-o!

Simon Malingre se apucă să scormonească, cu răbdare, prin pivniţe, sondă zidurile, bătu în podele, şi, în sfârşit convins că acolo nu era nici o ascunzătoare posibilă, reîncepu aceeaşi operaţie la parter.

Cercetările nu-i izbândeau.

Obosit, Simon se hotărî să aştepte până a doua zi dimineaţă şi culcându-se de-a curmezişul uşii de la intrare, pe care o baricadase, dormi un somn iepureşte, ca să fie totdeauna gata să sară, adică… nu dormi decât cu un ochi.

Dimineaţa îşi reîncepu căutarea şi cercetă primul etaj cu aceeaşi îngrijire cu care cercetase pivniţele şi parterul. Pe la amiază ajunse la laborator şi începea să se întrebe: dacă Myrtille era, într-adevăr, în casă.

— Dacă nu-i, se gândi el, scumpul meu stăpân, contele de Valois, căruia i-am jurat că-i voi găsi-o aici pe micuţa, o să pună să mă spânzure. În zadar i-aş înşira toate serviciile trecute, şi mai cu seamă, pe cele viitoare! Îmi cunosc eu omul. Într-un moment de furie o să pună să mă spânzure, chiar de s-ar căi pe urmă, dobitocul! Da, dar eu, dacă nu găsesc păsărica, pe care trebuie s-o pun în colivie, o strâng de gât, mai întâi, pe Gillonne. Apoi… o iau la picior… Auzi! Auzi! Ce e zgomotul ăsta?

Vuietul venea dintr-unul din ungherele laboratorului: erau lovituri slabe de chemare care răsunau sfiicioase, de după rafturile încărcate cu borcane şi sticluţe, ale lui Mabel. Un zâmbet se încrustă pe figura îngustă a lui Malingre, care înlemni, cu gâtul întins spre locul de unde veneau loviturile.

Zgomotul reîncepu curând. Malingre îşi puse indexul pe nas. Îşi întări surâsul şi clătină din cap. Astfel, era caraghios şi hidos. Era groaznic. Avea nemişcarea grozavă a motanului, căruia îi miroase un şoarece. Râsul lui tăcut ar fi înspăimântat pe oricine. Se gândea:

— E aici, drăguţa de ea! Hei! O am în mână! Nu zău! N-ar zice că-i un şoricel, care roade? De ce ciocăneşte? Hei! Pe Dumnezeul meu, nu aşa de tare, frumosul meu şoricel, că… te aud! Ea ciocăne, vezi bine, ca să cheme pe femeia aceea, cumsecade! Şi cum nu primeşte nici un răspuns, cum nu mai aude nici un zgomot… crede că a scăpat… În clipa asta îşi zice… că nu mai e nimeni în casă… că o fi putând să-şi scoată vârful nasului… umblă cu mânuţa ei frumoasă, la clanţa ascunzătoarei… trosneşte… şi eu care sunt aici, care o pândesc. Niciodată n-am petrecut aşa!

Minutul care urmă fu înspăimântător.

Bietul şoricel – vrem să spunem Myrtille – deschise. Şi, îndată, privirea ei mirată se oprise asupra lui Malingre care, în mijlocul laboratorului; cu degetul pe nas, cu faţa îngustă, cu un râs şi mai puternic, cu gâtul întins, nemişcat, caraghios, hidos, o pândea.

Ea rămase tremurând, fără un gest de apărare, mută.

Astfel şoarecele ce se dă pradă sorţii când simte gheara pisicii care-l înşfacă.

— Ohe! Izbucni Malingre cu glas ascuţit şi batjocoritor.

Ea începu să tremure. Mojicia şi silnicia unui soldat ar fi îngrozit-o mai puţin decât râsul şi vocea aceea.

— Haide, frumoasă copilă! Zise Simon. Ieşi de acolo… Vino! Vezi bine că… aştept!

Sărăcuţa, rămase câteva minute, încă, nemişcată de groază, ca fascinată. Dar cum în pieptul virgin bătea o inimă mândră, Myrtille îşi stăpâni slăbiciunea trecătoare, pe care i-o provocase apariţia neaşteptată şi inexplicabilă a necunoscutului acela. Ea ieşi din ascunzătoare, îşi înfrână tremuratul nervos, care o zguduia şi se opri lângă Simon Malingre, pe care-l privi de sus în jos.

— Ce faci aici? Întrebă ea. Cum ai intrat?

— Hei! Cum se intră… pe uşă, frumoasă copilă, pe uşă! Cel puţin ăsta e mijlocul întrebuinţat, obişnuit, ca să intri într-o casă. Cât despre ce fac? Vezi! Privesc. La drept vorbind… te aşteptam. Aveam ordin să te aştept.

— Aveai ordin? Bâlbâi Myrtille.

— Da, am venit câţiva aici, şi am arestat mai întâi pe biata femeie, care…

— Arestat! Izbucni, Myrtille, îngălbenind. Şi pentru ce? Ce crimă a săvârşit?

— Nu ştiu, pe toţi sfinţii! Habar n-am! Atât doar ştiu, că e arestată. Şi eu am avut ordin să te aştept. Şi după cum vezi… te-am aşteptat. Asta-i!

Două lacrimi se prelinseră pe obrajii palizi ai fetei, care se gândi:

— Mama lui Buridan arestată! Sărmană mamă… ea cea atât de bună, pe care începusem s-o iubesc, şi care mă iubea atât de mult! Vai! Ce-o să i se întâmple?

Malingre o măsură cu privirea vicleană. La urma-urmei, n-avea un aer aşa de grozav. Pentru cei care nu-l cunoşteau, era mai cu seamă caraghios, cu figura îngustă, nasul subţire, lung şi ascuţit, şi cu picioarele lui strâmbe.

Primul moment de spaimă trecut, Myrtille nu se mai temea aşa mult şi tot gândul ei se concentrase asupra celeilalte nenorociri: „Mabel era arestată!”

Simon Malingre, încărcat de izbânda operaţiunii, pe care i-o încredinţase Valois, era hotărât să se arate de o politeţe rafinată.

— Acum, micuţo, zise el fără sfială, e vorba ca să mă urmezi şi cât mai repede. Vezi că… sunt ceremonios. Nu mă obliga să te silesc.

— Să te urmez? Unde?

— Ei! O să vezi! Într-un palat splendid, unde vei fi bine tratată… crede-mă!

Myrtille clătină din cap, cu energie.

Părând că n-ar fi văzut acel semn, Malingre urmă:

— Deci, ne vom coborî, vom ieşi, şi pe străzi să umbli frumos, alături de mine.

O speranţă licări în ochii Myrtillei.

Malingre, care văzu bine acea speranţă, îşi puse iar degetul pe nas, se gândi un minut, apoi zâmbetul lăbărţat, i se aşternu pe faţă.

— Fără îndoială zise el, îţi va fi foarte lesne să încerci să fugi pe stradă. Să-ţi spun, dacă fugi, eu te las. Îţi va fi şi mai uşor să te apuci să strigi, să strângi lumea în juru-ţi, şi în acest caz eu mă pun pe fugă, căci n-am nici o poftă să mi se spargă capul cu pietre, pentru ochii tăi cei frumoşi. Vezi dar, că e lesne. Şi chiar, iată, fără să mai căutăm atât, dacă-mi ordoni să plec te ascult la minut, şi te las liberă. Ah! Ah! Ce zici de asta, micuţo? Să vedem, să plec fără tine? Vorbeşte! Nu te sfii.

Dar… Malingre se opri un minut pufnind de râs. Myrtille tremura.

— Dar, urmă Simon, trebuie să-ţi spun un lucru. Biata femeie, pe care am arestat-o azi noapte, scumpa cucoană…

Myrtille se îngrozi!

— Ei bine, peste o oră ea va fi spânzurată, dacă nu soseşti la timp, la locul spânzurătorii. Iacă! Mie puţin îmi pasă.

Pleacă, fugi, rămâi, ce-mi pasă mie că ea o să fie spânzurată!

Şi Simon Malingre porni fără să se mai întoarcă, să vadă dacă fata îl urma.

Jos începu să dărâme fortificaţiile, pe care le ridicase în dosul uşii.

— Mai iute! Oh! Mai iute, te rog! Murmură lângă el, vocea Myrtillei.

— Ha, ha! Te-ai hotărât? Ei bine! Fii liniştită, o să ajungem la vreme. Răspund eu.

— Şi, spui că, dacă merg acolo unde mă duci…

— Doamna aceea nu va fi spânzurată. Din contră, peste un ceas, dacă nu eşti acolo…

— Să mergem! Să mergem!

— Se cutremură Myrtille.

Ieşiră, Malingre umbla fără să se grăbească, fără să se uite la tovarăşa lui. După o jumătate de ceas, ei intrau în palatul Valois, pe o poartă joasă şi fără să fi fost văzuţi de cineva, Malingre o închise pe fată într-o odaie şi, alergând, se duse la stăpânul său.

— Monseniore! Zise el, cum fu în faţa contelui de Valois. Am prins păsărica!

Valois se înfioră. Ochii lui negri fulgerară şi obrajii oacheşi tremurară de o bucurie negrăită.

— Cum ai făcut? Zise el, ascunzându-şi cu îngrijire emoţia, care, cu toate astea, nu scăpase lui Malingre. Nu a strigat? Ziua, în amiaza mare era primejdios; dar, fără îndoială, ai legat-o şi i-ai pus căluş în gură. Nu i-ai făcut vreun rău, păcătosule?

— Monseniorul mă cunoaşte prea puţin, zise Malingre, aplecat până la pământ – ca să se gândească că aş fi avut îndrăzneala să pun mâna pe aceea pe care o ocrotiţi cu gândul. Nu, n-am legat-o, nu i-am pus căluş, şi nici măcar cu degetul n-am atins-o! N-a strigat, nu s-a opus… ci m-a urmat, blândă ca un mieluşel!

Şi, Malingre îi istorisi lui Valois cum făcuse ca Myrtille să-l urmeze.

Ca un adevărat cunoscător, Valois admiră şiretenia servitorului său, şi-l felicită după cum şi merita.

— Acum, zise el, du-te şi adu-mi pe Gillonne.

Malingre se repezi, alergând să dea drumul Gillonnei, care sta tot închisă şi o aduse contelui, zicând:

— Dacă spui un cuvânt, de cele ce s-au petrecut între noi, Gillonne, istorisesc contelui tot ce ai inventat, ca să-i storci bani. Dacă taci, din contră, îţi garantez că ne-am îmbogăţit.

Gillonne pricepu că asociatul ei o păcălise, pentru a-i smulge secretul ascunzătorii Myrtillei şi, mai cu seamă, aurul de care ducea dorul.

— Răbdare, îşi zise ea, mă voi răzbuna! Ne-am înţeles! Adăugă tare. N-am să spun nimic. M-ai ameninţat, furat, jefuit, sărăcit… dar ce n-aş răbda de la un viitor bărbat galant şi frumos ca tine, Malingre?

Simon privi chiorâş spre onorata sa tovarăşă şi se gândi: „Îmi pregăteşte vreo lovitură! Să ne ţinem bine!”

Dar se făcu că se umflă în pene şi Gillonne, care-l observa bombăni:

— Dobitocule! Am să te fac să-mi plăteşti sută la sută, spaima pe care mi-ai tras-o şi galbenii pe care mi i-ai şterpelit.

Ajunseseră la apartamentul contelui.

Gillonne şi Malingre intrară.

— Gillonne! Zise Valois, îndrăzneţul nostru Malingre a descoperit locul unde se ascundea fata lui Marigny.

— Malingre e un om foarte priceput, monseniore!

— Da! Şi a adus-o pe vrăjitoare, care acum e în palat. Ţi-o încredinţez, Gillonne. O cunoşti. Ea nu ştie amestecul pe care îl ai în afacerea de la grădiniţa cu trandafiri, şi imensul serviciu pe care l-ai făcut Statului şi Maiestăţii Sale.

— Şi vouă, monseniore!

— Într-adevăr, şi mie! Deci, ea trebuie să aibă încredere în tine!

— Fără îndoială. Şi, chiar dacă nu-mi mai păstrează vechea ei încredere, mă însărcinez să-i inspir alta… nouă. Monseniorul nu va pierde nimic, în schimb!

— Eşti o femeie preţioasă, Gillonne. Şi te iau, definitiv, în casa mea. Te numesc supraveghetoarea lenjeriei casei mele. E un post onorabil şi care aduce mari beneficii, pe care multe burgheze l-au dorit în deşert.

— Monseniorul e prea bun!

— Şi nu e… decât un început. Dar, supraveghează-ţi prizoniera, adăugă contele, cu un ton ameninţător. Nimeni în palat şi afară din palat nu trebuie să ştie că o fată e aici. Dacă acest secret va fi destăinuit oricui va fi, îţi smulg limba. (Gillonne făcu o reverenţă). Nimeni nu trebuie să se apropie de ea, să-i vorbească, sau s-o vadă cineva, voi scoate ochii celuia care o fi văzut-o, mai întâi, şi apoi pe ai tăi. (O altă reverenţă din partea Gillonnei). În sfârşit, dacă din pricina ta sau a oricărui altul, această fată izbuteşte să fugă din palatul meu, tu şi cu complicii tăi veţi fi arşi în sala de jos a palatului. (A treia reverenţă a Gillonnei).

Contele se cutremură puternic, la gândul că Myrtille ar putea să fugă. Dar era sigur de a-şi fi dobândit în Gillonne o temniceră devotată. El urmă:

— Nu vreau s-o văd… astăzi, nu! Alege în tot palatul apartamentul care ţi se va părea mai potrivit planurilor noastre şi gândeşte-te că, dacă eşti credincioasă şi inteligentă, ai câştiga o avere!

— Credincioasă? Zise Gillonne. Nu se poate să fiu mai mult! Monseniorul ştie aceasta.

La un semn al stăpânului, Gillonne şi Malingre se făcură nevăzuţi.

— Vezi că ne-am îmbogăţit? Făcu Maligne. Vezi că am avut dreptate să-ţi smulg secretul prin frică? Vezi că, graţie mie, favoarea contelui te-a ridicat la demnitatea de lenjerieră? Când ne cunună, Gillonne?

Din întâmplare, Malingre era odată sincer.

Trecerea şi averea Gillonnei îl uimeau.

Îşi zicea că are o logodnică preţioasă. Dar, pe când Simon Malingre aruncă Gillonnei nişte priviri pe care el le credea drăgăstoase, dar care nu erau decât sinistre, Gillonne, umblând de-a lungul sălilor palatului, se gândea, fără îndoială, la lucruri mai însemnate.

Şi cum Malingre, în culmea entuziasmului, ajunsese să-i facă o adevărată declaraţie de dragoste, Gillonne se opri în loc, îl privi în fundul ochilor şi zise:

— Vrei să mi-i dai înapoi?

— Ce? Tresări Malingre nedumerit.

— Galbenii… sărmanii mei galbeni, pe care mi i-ai şterpelit… Simone, dă-mi-i înapoi, dacă zici că mă iubeşti.

— Da, te iubesc, făcu Malingre, dar tocmai de aceea n-am să ţi-i mai dau. Îi păstrez, vezi tu, ca să fii şi mai bogată în ziua nunţii noastre.

Gillonne nu mai adăugă nimic şi porni înainte.

Se gândea.

— Valois a zis că acela care o va face pe Myrtille să fugă va fi ars de viu. Desigur, Valois se va ţine de cuvânt. Îl cunosc eu bine!

Vorbindu-şi altfel, îl privi pe Malingre cu o ironie adâncă. Malingre nu înţelese privirea sau n-o văzu. Ajunseră în faţa odăii unde era închisă Myrtille. Şi Simon îi dete Gillonnei cheia, zicând:

— Iat-o! Acum, descurcă-te cum ştii! Eu mă duc să mă întâlnesc cu monseniorul, la Temple.

Contele de Valois, se înapoiase la Temple, locuinţa lui oficială, de când, prin favoarea regelui, nepotul său, fusese numit guvernator. Era o natură violentă. Puternic de statură, cu umerii laţi, cu înfăţişarea formidabilă, cu armura lui de război, Charles de Valois, era tipul războinicilor vechi care, semeţi, pe caii lor normanzi, cu harnaşamentul de oţel, păreau neclintiţi ca nişte stânci.

La începutul verii, avusese ambiţii nemărginite. Dar fierul muiat de foc, fierul în care loveşte fierarul, se moaie, se

îndoaie, şi prima sa tărie se înmlădiază, şi dacă nu se îndoaie, se rupe…

Alţii, decât Valois, s-ar fi zdrobit, poate. Valois se îndoise, prins între acea puternică nicovală, care se numise Philippe cel Frumos şi ciocanul acela grozav, care se numea Enguerrand de Marigny, încetul pe încetul. Charles de Valois îşi înmlădiase firea violentă şi straşnică: învăţase să fie şiret!

Şi, mai bine, învăţase să trăiască în frica acelei clipei care urmează clipei pe care-o trăia.

Din starea aceea de constrângere, în care trăise atâta vreme, rezultase o ciudată timiditate. Valois nu mai îndrăznea să „voiască”. Îi era chiar frică de un triumf. Valois făurea planuri formidabile, întocmea răzbunări înspăimântătoare, şi, în minutul hotărâtor, când nu-i mai rămânea decât să lovească, să retrăgea pe neaşteptate.

Trecea deci drept foarte îndemânatic şi viclean. În realitate, era slab.

Atâta tot.

Odată, când se aflase în faţa Myrtillei, pe care se dusese s-o aresteze în grădiniţa cu trandafiri, ca să lovească în rivalul său, Marigny, natura lui primitivă, brutală, se dase de gol; o pasiune se dezlănţuise în el; pentru pasiunea aceea renunţase la un plan rumegat multă vreme… voinţa de a proba că Myrtille voise să-l omoare pe rege prin vrăjitorie, apoi să probeze că Marigny era tatăl vrăjitoarei. Aceasta ar fi însemnat fără îndoială, pentru Marigny, prăbuşirea, exilul sau poate chiar închisoarea, eşafodul.

Renunţând la răzbunarea aceea adâncă pentru că se îndrăgostise de fata lui Marigny, Valois îşi zisese că ar fi încă o răzbunare frumoasă, dacă ar putea să se ducă la tatăl Myrtillei într-o zi să-i spună:

— Pe fata ta, mi-am făcut-o amantă!

Acum Myrtille era în puterea lui. Dragostea pentru fată şi ura pentru Marigny se întâlneau laolaltă.

— Cu toate astea, Valois tot nu se hotăra.

Spre marea mirare a lui Simon Malingre, plecase din palat, aproape fugise fără s-o vadă pe Myrtille.

În sufletul lui nu era nici un fel de milă. Nici un gând delicat.

Simţea o bucurie de fiară la gândul că Myrtille era la discreţia lui şi că n-avea decât să întindă mâna asupra ei.

Dar, atâta doar că Valois răsturna acum ordinea faptelor: îi păru o necesitate de neînlăturat, să se scape de Marigny mai întâi. În fond îi era frică.

Când ajunse la Temple, chemă pe chelar şi coborî în temniţă, urmat de un singur om. Nu ştia singur ce voia cu femeia aceea care îşi împinsese sacrificiul până a lua locul Myrtillei. Nădăjduia în chip nelămurit că va dobândi oarecare lămuriri cu privire la starea de spirit a fetei. Intră singur în temniţă, şi văzându-l, Mabel avu un zâmbet trist: nu mai spera să-l vadă pe Valois singur.

— Femeie, începu Valois, vin să-ţi vorbesc de fata aceea care ar trebui să fie în locul tău, şi pentru care consimţi să mori; căci trebuie să-ţi spun: amânată dintr-un capriciu al regelui, care vrea să-ţi vorbească la Luvru, de tortură nu vei scăpa. Cu toate astea, pot să-ţi îndulcesc ultimele tale minute, şi să-ţi înlătur, dacă nu moartea, cel puţin suferinţa.

— Ce vrei să-ţi spun, Charles de Valois?

— Să-mi vorbeşti de acea Myrtille, să-mi descrii caracterul ei… gusturile ei… cu deosebire ce-i place…

Mabel îl privi lung pe Valois, şi-l întrebă:

— E liberă? Ai ţinut jurământul pe care l-ai făcut cu mâna pe cruce?

— Mi-am ţinut jurământul! Repetă Valois.

— E liberă?

— Mi-am ţinut jurământul! Repetă Valois.

— Nu-mi răspunzi! Strigă Mabel, care încercă să înainteze, dar lanţurile erau scurte, şi cu un suspin îngrijorat, îşi luă iar locul în picioare, lângă zid.

— Tu, nu-mi răspunzi! Făcu Valois.

De sub masca lui Mabel, îndoita flacără a ochilor scânteia, cu atâta Putere stranie, încât Valois simţi un fel de mirare şi de îngrijorare.

— Myrtille nu e liberă! Îşi zise Mabel în gând. Fie! Urmă ea, vorbind tare. Pot să-ţi vorbesc de ea. Va fi o mângâiere şi pentru mine! Bine! Caracterul ei, gusturile, slăbiciunile, viaţa, inima, gândul ei, Myrtille toată e cuprinsă în aceste singure cuvinte: ea iubeşte pe Buridan!

Valois scrâşni din dinţi.

— Buridan!

Oh! Pe acela îl ura mai mult decât pe Marigny…

— Răbdare, făcu el, tare. Îşi vorbea lui însuşi, răbdare! Tortura acelui vagabond nu e decât chestie de ceasuri! E în mâini sigure…

— Vrei să spui, Valois, că Buridan e în mâinile reginei… Nu-i aşa?

— Desigur. Am fost de faţă când l-a arestat, în Pré-aux-Clercs.

— Buridan a evadat! Zise cu răceală Mabel.

— Evadat? Rânji Valois. Eşti nebună, femeie. Dar nu de asta mă îngrijesc…

— Buridan va scăpa-o pe Myrtille, pe care o ţii închisă, ca un sperjur, contra jurământului tău…

— Oh! Eşti, într-adevăr, vrăjitoare? Murmură Valois dându-se înapoi.

— Buridan se va căsători cu Myrtille! Urmă Mabel.

— Te înşeli, femeie! Izbucni Valois, cu glas tremurător de furie şi de spaimă. Dacă acest Buridan e liber.

— Ceea ce nu cred!

— Arcaşii prefectului nu vor întârzia să-l aresteze. Şi, dacă blestemata ta ştiinţă ţi-a îngăduit să pricepi că am ţinut fata pentru mine… ghiceşte, vrăjitoareo! Citeşte în viitor… priveşte-ţi oglinzile infernale, care-ţi arată întâmplările viitoare şi vezi-l pe Buridan… spânzurat… pe Myrtille în braţele mele…

— Vei libera-o pe Myrtille! Zise Mabel, cu aceeaşi răceală, care îl exaspera şi-l înspăimânta pe Valois.

El râse tare şi se îndreptă spre uşă…

— Mi te vei supune! Strigă Mabel. Căci am dreptul să-ţi ordon, Charles de Valois! Eu nu vin din Iad, ci sunt trimisă de zeul răzbunării! Priveşte-mă!

Valois se întoarse şi se uită spre vrăjitoarea, care-şi scosese masca. Rămase încremenit.

— Cine eşti?

— Bolborosi el. Oh! Cine eşti? Unde am văzut faţa ta? Unde am văzut ochii aceştia, care-mi sfredelesc până în adâncul sufletului! Oh! Te recunosc, te recunosc! Eşti… Anne de Dramans!

Sub stăpânirea unei spaime nebune, Valois simţi înmuindu-i-se picioarele. Se rezemă de zidul temniţei.

Mabel îşi pusese iarăşi masca şi şedea nemişcată. O tăcere grozavă apăsă câteva minute asupra acelor două fiinţe, întreruptă numai de suspinele de spaimă ale lui Valois.

— M-ai recunoscut! Zise, în fine, Mabel. Cred că-nţelegi, acum cu ce puteri sunt înarmată. Ascultă, Valois! Când vor veni să mă ia, ca să mă ducă la Luvru, orânduieşte lucrurile astfel, ca să-mi probezi că Myrtille şi cu Buridan sunt liberi. Dacă nu o faci, voi istorisi regelui cum şi de cine am fost lovită la Dijon… cum şi de cine a fost ucis copilul tău, pe când tu erai favoritul Margueritei de Bourgogne, viitoarea regină a Franţei.

Valois nu ascultă mai mult, ci nebun de spaimă, ieşi din închisoare, se sui în apartamentul său şi căzu într-un jilţ, şoptind:

— Sunt pierdut!

— Dacă monseniorul vrea să-mi spună ce durere îl copleşeşte, poate voi putea să-i găsesc leacul! Zise un glas lângă el.

— Simon Malingre!

— Chiar eu, monseniore!

— Da, da! Vorbi Valois înfrigurat. Tu ai mintea iscusită şi bogată. Într-adevăr, poate îmi vei da vreun sfat bun. Ascultă…

Valois istorisi tovarăşului său tot ce i se întâmplase, şi adăugă:

— Totul e ca această femeie să nu poată ajunge în faţa regelui.

Malingre se gândi câteva minute apoi surâse.

— Numai atât? Ei bine, monseniore, puteţi să vă liniştiţi. Pot să vă afirm că această blestemată vrăjitoare va muri înainte de a fi chemată de rege… Atunci se va spune, şi regele va repeta-o, că înaintea dreptăţii Oamenilor, judecata Dumnezeiască a lovit-o pe fiica aceea a Infernului.

— Şi, cum o să moară? Întrebă Valois, privind pe Malingre cu admiraţie. O să te duci tu în fundul carcerei sale s-o sugrumi?

— Dacă trebuie… mă voi duce, monseniore. Dar e cineva care, cu mai multă bunăvoinţă, se va însărcina cu această execuţie trebuitoare şi care o va executa mai cu blândeţe, prin otravă, sau altfel. Şi acest cineva, monseniore, e Gillonne.

În vremea asta, Gillonne, pe care Simon Malingre, totdeauna prudent şi poate într-un scop ascuns, o prezenta lui Valois ca pe singura salvatoare posibilă, acea Gillonne căreia îi pregătea un frumos rol de călău, pătrunsese la Myrtille.

Văzând-o pe vechea ei servitoare – sau mai bine zis singura ei prietenă de la grădiniţa cu trandafiri – Myrtille ţipase de bucurie şi se repezise spre ea cu braţele deschise.

— Scumpa mea, Gillonne!

Dar Gillonne făcu un semn misterios, închise uşa cu cea mai mare îngrijire şi întorcându-se spre fată îi zise:

— Nu sunt ceea ce crezi, nu sunt servitoarea dumitale devotată, nu sunt demnă să-mi zici scumpă Gillonne!

— Vai! Izbucni Myrtille, tremurând, ar trebui să bănuiesc ceva, deoarece te afli în casa în care locuiesc duşmanii mei.

— Pentru că făcusem o învoială cu duşmanii tăi. Plătită cu aurul contelui de Valois, eu am fabricat figurina de ceară, eu am pus-o în aghiasmatar, unde a fost găsită, eu, în sfârşit, am făcut să fii arestată ca vrăjitoare.

Myrtille o privi cu groază.

Gillonne urmă:

— Şi, acum, că ţi-am destăinuit crima mea, cred că trebuie să ai încredere în mine, dacă-ţi spun că mă căiesc.

Mută de groază, Myrtille o examina cu un fel de curiozitate sfioasă pe femeia, pe care – ani îndelungaţi.

— O crezuse prietenă devotată, mai mult decât servitoarea credincioasă, şi care, deodată, se arăta o ticăloasă. Îi era foarte cunoscută şi, cu toate astea, părea că… n-o mai cunoaşte.

— Se poate să fi făcut tu asta, Gillonne? Murmură ea. Nu eşti în minţile tale?

— Nu numai că e posibil, dar e adevărat. Stam lângă tine, numai ca să te vând. Te-am trădat. E îngrozitor dacă vrei, dar nimic nu mai poate face ca trădarea mea să nu fie o faptă îndeplinită.

— Şi ce ţi-am făcut? Oftă Myrtille tremurând.

— Tu? Nimic! Înger din cer, nu mi-ai făcut decât bine. Pe cât pot iubi pe cineva, te iubeam…

— Mă iubeai?

— Poate să ţi se pară ciudat. Dar, îmi erai dragă! Erau clipe când mă blestemam că te trădam. Dar… banul mi-i drag şi asta a fost nenorocirea ta.

— Dar, urmă Myrtille care se înfiora în faţa femeii aceleia, de ce m-ai vândut?

— Pentru că nobilul tău tată se numeşte Enguerrand de Marigny, şi că o ură de moarte e între el şi Charles de Valois. Dac-ai fi rămas fata lui Claude Lescot, ai fi fost fericită.

— Vai! E adevărat. Tatăl meu e un personaj atât de temut. Primul ministru al reginei! Şi de când am aflat lucrul acesta, Gillonne, mi se pare că trăiesc într-un vis îngrozitor. Unde e

vremea fericită, de la grădiniţa cu trandafiri… pe când nu aveam altă grijă decât… a florilor mele? Pe atunci, necazul meu era: o omidă pe un trandafir. Pe atunci tatăl meu nu mi se arătase decât sub înfăţişarea unui blând negustor! De ce n-am rămas în acea blândă necunoştinţă! Sau, mai bine, de ce nu sunt cu adevărat fiica unui negustor de covoare? Sunt pierdută, o simt şi în zadar m-aş împotrivi soartei… Fiica lui Enguerrand de Marigny, fiica reginei Franţei… sunt condamnată, căci, fără îndoială, trebuie să dispară proba însufleţită a trecutului…

Myrtille începu să plângă. Gillonne îi privea lacrimile fără înduioşare. Ea se lăudase numai că putuse s-o iubească. Gillonne era însetată de răzbunare. Atât!

Ea jurase că Simon Malingre va plăti cu viaţa spaima ce-i stârnise, şi mai cu seamă furtul galbenilor ei.

— Nu te teme de tatăl tău nici de regină.

— Zise ea cu vioiciune. Nu-i nici o primejdie din partea lor…

Myrtille clătină din cap, îndurerată.

— Primejdia cea mare, urmă Gillonne, e contele de Valois. Dare-ar Dumnezeu ca acest om să se mulţumească să te urască, să nu poată suferi în tine decât pe fata lui Marigny!

— Şi… ce mai poate să-mi facă? Întrebă Myrtille cu nevinovăţia ei drăgălaşă.

Gillonne surâse, se apropie de fată şi şopti:

— Când a venit la grădiniţa cu trandafiri, ca să te aresteze, contele te-a văzut pentru prima dată. Ce pot să-ţi spun? Iubirea contelui e mai de temut decât ura lui. Şi aici eşti în palatul lui Valois!

Myrtille scoase un ţipăt de spaimă. O cuprinse o groază de nedescris. Lovitura Gillonnei îşi ajunsese ţinta. Pentru Myrtille, ura lui Valois şi toate urmările nu era decât o nenorocire, şi nenorocirea aceea – în cel mai rău caz – nu putea fi decât o moarte violentă. Dar iubirea lui Valois… însemna ruşinea cea mai cumplită, înfierarea cea mai amară, mai grozavă decât securea călăului. Din clipa aceea,

Myrtille uită că Gillonne o trădase şi o mai putea vinde. Ea nu avu decât un gând: să fugă pe dată de iubirea aceea, a cărei primejdie ameninţătoare o pricepea acum.

Gillonne urmă:

— Dacă m-au învinovăţit de crimele pe care le-am săvârşit împotriva ta, e pentru că mă căiesc. Mă crezi? Am hotărât să te scap. O doresc din tot sufletul. Şi numai eu te pot scăpa de Valois. Sau, cel puţin, numai eu pot lua măsurile trebuincioase. Şi, pentru un moment, ele se reduc la una singură: trebuie să dau de veste seniorului Buridan…

La auzul numelui logodnicului ei, faţa Myrtillei se îmbujoră. Inima începu să-i bată tare şi murmură:

— Da… dacă Buridan ar şti unde sunt, ar încerca orice, să mă scape…

— Tot aşa gândeam şi eu! Adăugă iute Gillonne. Ar fi vorba să-l anunţăm pe seniorul Buridan, şi dacă vrei, mă-nsărcinez eu, numai de-aş şti unde-l pot găsi?

— Dacă e liber, dacă a putut scăpa de la Pré-aux-Clercs, îl vei găsi, desigur, în palatul d'Aulnay, din strada Froidmantel.

— Dar, vai!

Myrtille era gata să-şi destăinuiască teama cu privire la arestarea lui Buridan. Dar de abia vorbise, şi o bănuială neaşteptată se strecură în gândul ei:

— Dar Buridan era liber! Putuse să scape!

Acum o trimisese pe Gillonne, să-i afle ascunzătoarea! Şi tocmai ea, logodnica lui, îl trăda.

Tăcu, deodată, şi se trase înapoi, galbenă ca ceara. Gillonne pricepu ce se petrecea în sufletul ei.

— Te fereşti de mine, şi e natural – urmă ea, dar îţi jur pe partea mea de Rai – dacă voi mai avea vreo parte de Rai – îţi jur pe mântuirea mea, că de data asta nu te trădez. Adio! Nu te teme. Dacă-l găsesc pe seniorul Buridan, se va mişca. Dacă nu-l găsesc, voi lucra singură. Vreau să scapi de Valois, şi asta va fi nu numai o reparaţie a răului, pe care ţi l-am făcut, dar o fac şi în interesul meu.

Gillonne ieşi.

— Scumpul meu Malingre rânji zgripţuroaica, îndepărtându-se. Cu câtă plăcere să-l privesc prăjindu-se pe jar, după făgăduinţa monseniorului! Căci micuţa Myrtille va evada. Şi cine va pregăti această evadare? Tu, scumpul meu Simon? Cât despre ceea ce o să se facă micuţa, plecând de aici, asta-i treaba mea. Ţin răzbunarea în mână, şi averea tot în labă…

Capitolul XLI Regina se plictiseşte.

Pe când Mabel, din fundul temniţei încerca încă s-o mai ocrotească pe Myrtille, iar Valois – ascultând de sfaturile lui Malingre, luase hotărârea să se scape de prizonieră, şi pe când Gillonne pornea în căutarea lui Buridan, Marguerite de Bourgogne părea că se plictiseşte de moarte.

Numai prinţesele Blanche şi Jeanne aveau voie să intre la ea şi numai ele o mai mângâiau puţin.

Foarte fericit, că primejdia bolii se risipise atât de iute, regele îşi reluase cursul ocupaţiilor obişnuite. Şi, ca să sărbătorească cu cinste o împrejurare de o atât de mare însemnătate ca însănătoşirea reginei, ordonase serbări publice.

Omul său de încredere, care-i spunea tot ce gândea, îi atrăsese atenţia că regina nu fusese bolnavă, şi deci nu era nici un zor să facă poporul Franţei să se bucure de însănătoşirea ei. Lucru la care regele Louis, bine dispus, răspunsese:

— Asta va servi pentru cazul când, mai târziu, regina se va îmbolnăvi! Şi se va însănătoşi, într-adevăr. Nu e rău să ne bucurăm dinainte. Dar pentru că ai ceva de spus, vreau, ca aceasta ocazie, să fie „o serbare a nebunilor” şi tu vei fi regele lor.

Omul nu luă ameninţarea în serios. Dar n-avea dreptate, şi se va vedea cum nenorocitul acesta ar fi făcut bine să nu fi vorbit în ziua aceea. Proiectul unei serbări publice, imitată după serbarea anuală a nebunilor, entuziasmase pe Louis, care convocă îndată consiliul său şi începu să studieze

chestiunea cu aceeaşi gravitate pe care o punea şi în afacerile Statului.

În vremea asta, regina răsturnată – fără putere – într-un fotoliu, cu ochii închişi, cu fruntea încruntată, cu buzele strânse, se gândea la întâmplările din urmă care o mirau grozav. Şi, în timpul acesta, ca un refren superstiţios, îi trecea prin minte gândul:

— Gautier m-a blestemat. N-ar fi trebuit sa mă arăt pe platforma Turnului Nesle!

Ea deschise ochii şi le văzu pe cele două surori ale ei, ocupate cu împletitul unor broderii.

— Blanche, Jeanne, aţi auzit spunându-se că blestemul rostit în anumite împrejurări, te poate apăsa o viaţă întreagă: scoţând-o din orânduiala ei, şi apoi s-o zdrobească?

— De care blestem vorbeşti, scumpă soră?

— Ce are a face, de care? Zise regina nerăbdătoare. Răspundeţi-mi la întrebare… Oh! Întrebările îmi înnebunesc mintea! Ce s-a făcut Mabel? Ce i s-a întâmplat? Ea… fata mea… rivala mea? Şi dânşii, cu toţii! Ce s-au făcut? Oh! Să-i am în mână pe aceşti oameni, şi…

Se opri deodată, se sculă şi începu să umble înfriguratã. Apoi urmă:

— Jeanne, Blanche, ascultaţi-mă! Câtă vreme vor trăi oamenii aceia, nu-i nici o linişte cu putinţă pentru mine… nici pentru voi…

Cele două principese se cutremurară.

— Numai unul dintre ei de-ar vorbi – urmă cu vocea înăbuşită regina – şi misterele de la Turnul Nesle vor fi date pe faţă. Şi atunci va veni decăderea… pentru toate… poate chiar moartea ruşinoasă şi grozavă, în fundul unei temniţe…

Jeanne şi Blanche se priviră îngălbenind. Şi pe ele acest gând le tortura. Dar, mai puţin expuse decât regina, prin lipsa soţilor lor, ele căutau să-şi liniştească îngrijorările sau, cel puţin, izbuteau să le ascundă.

— Trebuie să-i găsim! Oftă Jeanne. Philippe şi Gautier d'Aulnay trebuie să plece pe drumul tuturor…

— Amanţilor noştri! Întregi Blanche cu vocea sugrumată.

— Am fost blestemată! Murmură regina.

Toate trei rămaseră o clipă tăcute, cu adânca atenţie a oamenilor care ştiu că o vorbă poate să-i coste viaţa. Şi, când viaţa e frumoasă, când se prezintă sub forma libertăţii tuturor plăcerilor, sub cea mai neînfrânată libertate, e îngrozitor s-o pierzi.

În momentul acela două servitoare, conduse de o damă de onoare, aduseră prânzul principeselor.

Apoi, după un semn al reginei, servitoarele şi doamna de onoare plecară.

— Să petrecem! Zise Jeanne. Vinurile de Spania sunt un leac minunat împotriva frigurilor plictiselii.

Surorile se aşezară în jurul mesei, servindu-se singure, şi, în curând, într-adevăr, se simţi efectul vinurilor. Ochii începură să le strălucească, obrajii li se rumeniră.

— Eu, începu Blanche, nu cred îl blesteme. Ce poate însemna o vorbă? O ia vântul, şi, asta-i tot!

— Desigur! Adăugă Jeanne, care se exalta. Şi, chiar dacă blestemul ar putea pricinui oarecare pagube într-o viaţă, n-ar fi să plăteşti prea scump, ceea ce e mai ameninţător în vreo existenţă, când e ca a noastră. Ascultă, regina mea, vrei să mergem să vedem leii?

— Nu pricepeţi, oare? Oftă atunci Marguerite, ai cărei ochi scânteiau încruntaţi. Dacă ar fi vorba de nişte blesteme anonime, care şuieră în calea puternicilor de pe pământ… dacă n-ar fi decât blestemele pornite de atât de jos, încât nu ne pot atinge pe noi… acei care plutim deasupra mulţimii, nu m-aş tulbura. Dar omul care m-a blestemat…

— Cine-i acela? Întrebară cele două prinţese, privind-o cu ochi lacomi.

— Ascultaţi! Stragildo îi apucase. Unul din ei mă recunoscuse. Dădui ordinul să-l ucidă. Şi, cum nu mai aveam răbdare, m-am suit pe platforma turnului, crezând

că s-a sfârşit… Nu… nu se sfârşise! Văzui capul palid ca de ceară a mizerabilului de Gautier, ridicându-se, şi atunci în clipa aceea grozavă, din ochii înflăcăraţi, din pumnul ameninţător, dintre buzele şi din toată fiinţa lui, m-a blestemat! De atunci nu mi-a mai izbutit nimic… Simt că mă apasă nenorocirea, şi că sunt târâtă spre o catastrofă fatală… Mi-e frică!

— Nebunii! Strigă Jeanne, râzând nervos.

— Simple închipuiri, adăugă Blanche şi pufni şi ea de râs.

— Regele! Anunţă un aprod, deschizând uşa.

— Aici se… râde! Strigă deja regele, intrând cu pasul lui grăbit. Ei bine! Bravo! Scumpă Marguerite eşti dar bine, de tot?

— De tot, Sire! Bolborosi Marguerite de Bourgogne.

— Am venit să-ţi dau o veste bună, urmă Louis, surâzător şi fericit ca un copil care o să petreacă. O să avem o mare serbare în Paris… o serbare a nebunilor. Ce zici de ideea asta?

— Admirabilă, Sire! Făcu Marguerite care încetul cu încetul îşi venea în fire, din spaima pe care o simţise.

Prinţesele aplaudară.

Încântat, regele mai flecări câtva, sfătui pe regină să nu bea prea mult, recomandă prinţeselor să aibă grijă de ea, şi, tot pe-atât de zgomotos, se îndreptă spre uşă. Dar cum era să iasă, se izbi peste frunte şi se întoarse spre regină.

— Închipuieşte-ţi, zise el, că am vrut să consult o vrăjitoare. Zău, că am făcut-o, şi i-am vorbit… cum îţi vorbesc.

— Ce imprudenţă, Sire!

— Recunosc. Dar nu regret imprudenţa. Căci femeia aceasta mi-a destăinuit un lucru de cea mai mare însemnătate, şi pentru care cred că-mi vei da o mâna de ajutor, scumpă Marguerite!

— Şi… despre ce e vorba? Zise regina, văzând că fruntea lui Louis se încrunta.

— Ea mi-a proorocit că se urzeşte o trădare împotriva mea.

— O trădare?

— Da! Şi încă în Luvrul meu chiar. În jurul meu direct. Sunt trădat.

— Trădat, Sire? Într-adevăr, e o veste gravă. Şi acea vrăjitoare ţi-a numit pe trădător?

— Nu! Căci ar fi mort acum… Dar nu-i vorba de un bărbat, ci… de o femeie. Vrăjitoarea mi-a zis: „Caută în jurul tău, în Luvrul tău!”

— O femeie? Bolborosi Marguerite.

— Eşti sigură de damele tale de onoare? De damele de serviciu? Printre ele trebuie să cauţi pe aceea care mă trădează!

Marguerite plecase capul. Un minut tăcu, apoi şopti:

— Voi căuta Sire, şi… o voi găsi!

După ce Louis al X-lea plecă, regina, albă ca o moartă, se întoarse spre surorile ei.

— Acum, credeţi că mă urmăreşte fatalitatea?

— Cum? Zise Blanche. Tu crezi că… pe tine a vrut să te numească vrăjitoarea?

Regina nu răspunse. Ea se gândea. Căuta să-şi înfrâneze fiorii spaimei, pe care-i simţea că se închegau în fundul inimii ei.

— Haideţi să vedem leii! Tresări ea deodată, dând din cap.

De obicei, când regina se ducea să-şi vadă leii, era escortată de damele sale de onoare şi de cavalerii ei. Era o partidă de plăcere, la care lua parte toată curtea. Dar se întâmpla ca Marguerite să se ducă la curtea din strada Froidmantel, câteodată, numai cu surorile ei, şi chiar, destul de des singură.

Pentru ea era o plăcere să se apropie de fiarele acelea grozave, care erau departe de a semăna cu animalele din menajeriile noastre, pe jumătate domesticite, tâmpite de foame şi de imposibilitatea de a se mişca în cuştile lor prea strâmte…

Leii regelui şi ai reginei erau sălbatici… hrăniţi din belşug… Puteau să se mişte în voie. Erau nişte fiare grozave, pe care nici un îmblânzitor de animale n-ar fi putut să le înfrunte, fără să-l sfâşie.

Ce potrivire ciudată era între natura acelor fiare şi aceea a Margueritei de Bourgogne? Cine poate şti? Ea le iubea, cum pot iubi alte femei animalele domestice, sau o pasăre. Sta şi le privea ore întregi. Îi plăcea să le îndârjească, strigând la ele, şi adesea când i se păreau prea moleşite, lua chiar furca lui Stragildo.

În ziua aceea Marguerite se sui într-o litieră închisă, cu cele două surori ale ei, şi se îndreptară spre strada Froidmantel. Nu mai avu nevoie de furca lui Stragildo.

Deasupra Parisului bubuia furtuna; în depărtare se auzea tunetul; aerul era încărcat de electricitate; neastâmpărate, fiarele se învârteau într-una urlând şi răgând…

Stragildo se repezi înaintea prinţeselor, urmat de oamenii săi. El era ca un fel de guvernator al acelui straniu palat. Avea sub ordinele lui vreo doisprezece servitori, recrutaţi cu îngrijire, aleşi toţi unul şi unul pe sprânceană, devotaţi orbeşte reginei. Oamenii aceia îndeplineau două slujbe: una oficială, cealaltă ascunsă. De obicei, erau numai ajutoarele lui Stragildo, în curtea fiarelor. Dar, în unele împrejurări, îl ajutau şi în treburile sinistre, care se săvârşeau la Turnul Nesle. Servitorii fiarelor… ai amorului… ai morţii!

Marguerite îi trata cum îşi trata şi leii.

Şi, ca şi leii, oamenii aceia simţeau pentru Marguerite o dragoste ciudată…

Cine ştie dacă nu gustaseră chiar, fiecare, cu rândul, din sărutările ei! Cine ştie cu ce mângâiere, sau cu ce făgăduinţe, Marguerite le cumpărase tăcerea vinovată? Orice-ar fi fost, ei şi-ar fi dat chiar viaţa pentru ea.

Şi-ar fi tăiat limbile cu dinţii, decât să mărturisească secretele în care erau amestecaţi. Ei o serveau pe Marguerite cu pasiune, aproape chiar cu cucernicie; căci regina devenise idolul lor.

Printre fiinţele acelea devotate, sau, mai bine zis, subjugate – căci erau firi aspre.

— Printre bestiile acelea umane, care omorau la un simplu semn al Margueritei, şi care, la un alt semn se târau la picioarele ei, Stragildo, singur păstra un fel de scepticism batjocoritor.

El nu era pasionat: îşi făcea treburile şi… atât. Şi trebuie să recunoaştem că păcătosul îşi îndeplinea minunat de bine îndatorirea cu care se hotărâse să-şi strângă o avere frumoasă.

Marguerite văzând servitorii venind grăbiţi, le aruncă o pungă cu aur.

— Duceţi-vă, vitejii mei! Le zise ea. Azi vreau să fiu singură. Duceţi-vă şi petreceţi…

Ei culeseră aurul, îl împărţiră şi numaidecât banda se împrăştie pe strada Froidmantel, îndreptându-se spre cârciumile din valea Dragostei.

Stragildo rămase singur.

Am spus că ograda aceea era împărţită în două, sau mai bine zis în două cuşti imense, închise cu un grilaj destul de înalt, pentru ca nici un leu, oricât de sprinten ar fi fost, să nu-l poată sări.

Am văzut că fereastra locuinţei familiei d'Aulnay da spre curtea a doua în care nu era admis nici un vizitator şi unde numai Stragildo singur putea intra.

Regina şi cu prinţesele se apropiaseră de grilajul cu zăbrele groase.

În depărtare, dincolo de al doilea grilaj, se zăreau leii, în cuştile lor spaţioase, umblând de colo până colo, privind cu ochii scânteietori, întinzând gurile căscate… Stragildo stătea la câţiva paşi, în urma grupului, gata de cum i-o face regina semn, să pătrundă între lei, lucru pe care-l făcea cu mare plăcere, întotdeauna.

Desigur, era un îmblânzitor, şi încă unul extraordinar. Fusese aplaudat adesea, de curtea întreagă, când scoţând un leu în a doua curte, îl ţinea în respect cu vârful furcii lui,

apoi, aruncându-şi furca, îşi încrucişa braţele, ţinând fiara în loc numai cu puterea privirilor lui…

Dar, în ziua aceea, el privea cu îngrijorare spre cer, studiind cu sfială mişcările nervoase ale leilor şi mormăia:

— De nu i-ar veni poftă să mă facă să intru, pe o vreme ca asta…

Regina îşi rezemase fruntea de zăbrele, ca pentru a şi-o răcori. Tăcea. Ochii i se măreau. Inima-i bătea. Cutele îi brăzdau faţa frumoasă.

În vremea asta, cele două prinţese umblau de colo până colo vorbind.

Deodată, Jeanne se apropie de regină şi o văzu plângând…

Îi atinse braţul. Marguerite se cutremură, de parcă ar fi fost atinsă de un curent electric.

— Plângi? O întrebă Jeanne, încet.

— Lasă-mă! Strigă regina.

— Marguerite!

— Murmură Blanche, ce chin te roade?

— Oh! Lasă-mă! Vedeţi bine că mă plictisesc! Oftă regina, care, începuse să tremure nervos. Iată, urmă ea râzând, ar trebui să mă lăsaţi singură… Întoarceţi-vă la Luvru…

Marguerite gemea.

Cele două surori se priviră nehotărâte. Dar, după un semn poruncitor al reginei, ele se îndreptară spre uşa curţii.

— Luaţi litiera, zise Marguerite, potolită prin supunerea lor. Vreau să mă înapoiez când oi crede de cuviinţă şi cum îmi va conveni. Stragildo îmi va ţine de urât…

Cele două prinţese se retraseră.

— Lua-o-ar dracu de muiere! Bombăni Stragildo. Iar au prins-o năbădăile! În ceasurile astea-i grozavă. Era să mă mai facă odată… să mă prăpădesc… Fie ce-o fi! Dacă o vrea să intru… eu plec! Sunt destul de bogat ca să mai ţin şi eu la viaţă…

— Stragildo! Porunci chiar în clipa aceea regina. Deschide uşa!

— Să deschid uşa? Doamnă, doriţi să treceţi în curtea de-a doua?

— Deschide uşa, păcătosule! Şi dacă mai vorbeşti, pun să-ţi taie limba!

Pesemne că Stragildo era obişnuit cu ameninţările, căci nu păru că se sinchiseşte peste măsură. El se aplecă, dar surâsul batjocoritor care-i flutura de obicei pe buze, nu fu de data asta decât o crispare îngrijorată. Privi repede cerul înnorat, pe care tocmai îl brăzda un fulger apoi cu toată porunca reginei, începu să bodogănească cuvinte fără şir. Deschise o uşă mare cu zăbrele care printr-un mecanism de echilibru, se închidea singură, cu zgomot.

La zgomotul acela fiarele din fundul curţii se opriră şi întinseră botul spre cei ce veneau să le tulbure liniştea.

Două dintre fiare scoaseră un răget, care se pierdu în bubuitul tunetului.

— Unde e Ciclop? Întrebă regina, respirând cu plăcere aerul încărcat de efluviile electrice, de emanaţiile puternice ale fiarelor şi ascultând cu un fel de beţie urletul leilor şi bubuitul tunetului.

— Doamnă! Răspunse liniştit Stragildo. Vă sfătuiesc să-l lăsaţi pe Ciclop în pace. Cu toate că zăbrelele cuştii sunt destul de groase, nu se ştie ce se poate întâmpla cu un astfel de animal.

Dar fără să ţină seama de sfatul lui Stragildo, regina se îndreptă spre cuşca lui Ciclop, pe care-l zărise în fund, în dreapta.

Stragildo o urmă, dând din umeri. Ţinea în mână o furcă straşnică, cu dinţii scurţi şi foarte ascuţiţi.

Marguerite se opri în faţa fiarei.

Era un leu mare, care fusese prins în ultimul an al domniei lui Philippe cel Frumos, şi pe care-l botezase astfel pentru că, pe când îl aduceau în Franţa, păzitorii lui îi crăpaseră un ochi.

Ciclop era tolănit în cuşca lui, cu o înfăţişare foarte liniştită. În aparenţă, sau, mai bine zis, cu gândurile duse în

pădurile lui africane, la libertatea pierdută pentru totdeauna.

— Hei! Ciclop! Răcni regina.

Leul închise singurul său ochi, apoi îl deschise iar, privi adânc spre fiinţa care-i vorbea, apoi îşi închise din nou ochiul, şi-şi lăsă capul de uriaş pe labele din faţă.

Marguerite se întoarse spre Stragildo şi-i porunci:

— Deschide uşa lui Ciclop!

Stragildo se trase doi paşi înapoi, aruncă furca şi-şi încrucişă braţele.

— Ţi-e frică? Întrebă Marguerite.

— Da! Răspunse Stragildo.

Regina luă furca şi se îndreptă spre uşa cuştii, răstindu-se:

— Pleacă de aici!

— Doamnă… O să vă sfâşie!

— Pleacă! Răcni Marguerite, atât de furioasă, încât Stragildo se supuse. Piei, din ochii mei! Eşti liber un ceas. Până atunci, dacă te mai arăţi prin curte… eşti mort!

Stragildo plecă pe dată. Dar în loc să iasă din curte, intră în locuinţa de lângă stradă, se sui pe scară, şi se repezi la fereastra de unde îşi observa, în mod obişnuit, fiarele.

Marguerite puse dinţii furcii pe zăvorul pe care n-avea decât să-l împingă cu o lovitură scurtă ca să se deschidă uşa.

În momentul acela, o bubuitură grozavă detună în ceruri…

Fie că vuietul tunetului îl tulburase pe Ciclop, fie că vecinătatea acelei fiinţe omeneşti îl scotea din fire, animalul se sculă, şi începu să străbată cuşca cu pasul mlădios şi puternic, pe care-l au aceşti regi ai deşertului. Gura i se deschise ca să scoată un răget formidabil.

Marguerite se făcu galbenă ca ceara şi se trase înapoi.

— Şi ei îi e frică! Rânji Stragildo, de la fereastra lui.

Era adevărat! Marguerite se temea. Aţâţarea nervoasă care o împinsese până la îndeplinirea actului nebunesc pe care voia să-l facă, se potoli pe dată.

Se cutremură văzându-se atât de aproape de monstru. Şi încet, ea se trase până la mijlocul curţii. Acolo se opri răsuflând greu.

— Oh? Eram nebună? Şopti ea. Încă o clipă şi dam drumul fiarei… Slavă Domnului, că m-am oprit la vreme!

În clipa aceea, de sus, de la o fereastră, căzu ceva… sau mai bine zis sări… o fiinţă… un om… care se sculă iute, alergă spre uşa cu zăbrele, care închidea curtea şi trase zăvoarele dinăuntru… apoi se îndreptă drept spre curtea leilor.

Trecând pe lângă Marguerite, zise:

— Marguerite vei muri!

Şi… trecu înainte.

Regina încercă să fugă, dar simţi că spaima o paralizase. Avea senzaţia visurilor groaznice, când te sfârşeşti în sforţări deşarte ca să faci pasul… care te scapă. Şi, poate spaima aceea nu pornea tocmai din primejdia clipei de groază… spaima morţii trecea pe planul al doilea…

Căci omul acela pe care-l recunoscuse, era tocmai acela al cărui blestem îi stăpânea toate gândurile.

— Gautier! Se cutremura regina – Gautier d'Aulnay!

Gautier d'Aulnay se duse la cuşca lui Ciclop. Cu un pumn, împinse zăvorul. Uşa se deschise. Leul întinse botul, mirosi, căscă, răcni, apoi, dintr-un salt, ajunse în curte, la trei paşi de Marguerite.

Capitolul XLII Fraţii.

După cum am spus, sus erau strânşi Buridan, Philippe şi Gautier d'Aulnay, Guillaume Bourrasque, Riquet Haudryot şi, în fine, Lancelot Bigorne. Cei şase oameni, îngrămădiţi la fereastră priveau cu patimă spre regină.

— Singură, murmură cu glas înăbuşit, Philippe d'Aulnay.

— Da, singură! Răspunse cu răceală Gautier.

Regina venise fără pompă, trompetele nu anunţaseră sosirea ei, seniorii şi cavalerii lui Louis al X-lea nu o însoţiseră. Era singură!

Gândul acesta îi trecea mereu prin mintea lui Gautier, fără îndoială, căci când Buridan, anunţă intrarea reginei şi a prinţeselor în curte, când feciorii fură trimişi înapoi, când la rândul lor Blanche şi Jeanne se îndepărtară, când Philippe, întrezărind parcă cele ce aveau să se întâmple, murmură: e singură, Gautier răspunse:

— E singură şi e momentul să lucrăm!

Buridan îşi muşcă buzele.

Philippe îngălbeni şi se dădu înapoi.

Regele Basochei şi împăratul Galiléei nu simţeau altceva, decât… un fel de curiozitate.

Gautier se întoarse la masa unde Bigorne, graţie galbenilor prefectului, organizase un prânz minunat. Îşi turnă un pahar mare de vin, îl bău dintr-o răsuflare şi… se puse pe râs.

Philippe se apropie, îl apucă de braţ şi-i şopti:

— Frate!

Bubuitul tunetului îi acoperi vocea!

— Taci! Se răsti Gautier. Taci, Philippe. Ştiu tot ce ai să-mi spui, dar nimic nu mă va opri de a face ce vreau în ceasul ăsta. Vocea ta Philippe, n-o aud. Ceea ce-mi ajunge la urechi, nu-i decât glasul puternic al cerului, care-mi zice: „Marguerite, asasina lui Buridan, asasina lui Gautier, asasina lui Philippe, Marguerite cea desfrânată, infama de la Turnul Nesle, e condamnată”… Frate, ce vrei de la mine?

Philippe îşi şterse năduşeala care-i curgea pe frunte şi gemu:

— Îţi cer… s-o ierţi!

— Buridane! Chemă Gautier. Guillaume, Riquet! Şi tu Lancelot!

Toţi se strânseră împrejuru-i, şi cu toţii pricepură că ceva grozav se petrecea între cei doi fraţi.

— Buridane! Urmă Gautier cu vocea liniştită, care contrasta ciudat cu accentul lui obişnuit, de palavragiu. Crezi că Marguerite de Bourgogne, regina Franţei merită moartea?

— Cred! Se încruntă Riquet. Şi, dacă ceea ce mi-ai povestit, e adevărat, în numele lui Dumnezeu care în minutul ăsta e deasupra capetelor noastre, aş aprinde singur rugul, dacă pe el ar fi femeia asta!

— Şi eu! Scrâşni Guillaume. Aş înjunghia-o singur, dacă ar fi nevoie, căci asta nu-i o fiinţă omenească, ci un demon, pe care orice bun creştin trebuie să-l răpună!

— Ai auzit, frate? Făcu Gautier.

Philippe se dădu câţiva paşi înapoi şi căzu pe un scaun. Îşi apucă capul între mâini. Simţea că se sfârşeşte…

— Deoarece desfrânata e condamnată.

— Urmă Gautier – nu ne mai rămâne decât s-o executăm. Cerul ne-o dă pe mână. E singură. Lancelot, arcul!

Bigorne se şi repezi şi se înapoie cu un arc, de care purtau arbaletiştii regelui. Ca să ne facem o idee despre arma aceea, trebuie să ne închipuim o puşcă fără ţeavă purtând la o extremitate şi în curmeziş, un arc de lemn şi, uneori, de oţel; coarda arcului era de lemn şi se întorcea spre patul puştii, oprindu-se într-o crestătură numită „nucă”. Săgeata pusă la loc, se apăsa pe trăgător, nuca bascula, coarda se desfăcea şi săgeata pornea.

Astfel era arma pe care Lancelot Bigorne o aduse lui Gautier.

Gautier se apropie de fereastra care da spre curtea leilor, desfăcu o parte a geamlâcului şi trase perdelele.

Philippe asista la pregătirea aceasta cu un fel de groază, pe care nu o putea stăpâni.

— Frate! Strigă el de departe.

— Taci! Gemu Gautier. Regina-i condamnată… Va muri!

În acelaşi timp, Gautier puse în canalul arbaletei o săgeată cu vârful de oţel, armă tot atât de straşnică ca şi o puşcă din epoca noastră.

Buridan îşi scoase pălăria şi murmură:

— Dreptate!

Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot îşi scoaseră şi ei pălăriile, surâzând cu un aer batjocoritor, care dovedea cât

le era de… milă de osândită.

— Sfinte Barnabé! Mormăi Lancelot Bigorne. Parcă aş fi în noaptea când era să-l spânzur pe… onoratul meu stăpân… Oh! Oh! Seniorul Philippe a înnebunit?

În clipa când Gautier ochea pe Marguerite de Bourgogne şi apăsa pe trăgaci, Philippe cu un strigăt, sau, mai bine, cu un adevărat răcnet de durere, de amor şi de deznădejde, se repezise.

Buridan îşi încrucişă braţele.

Guillaume şi Riquet încercară să-l oprească pe Philippe, dar aceasta îi dădu la o parte cu atâta înverşunare, încât se rostogoliră amândoi, unul în faţa celuilalt, privindu-se ca tâmpiţi.

— Mii de draci! Bombăni Riquet.

— Doamne fereşte! Adăugă Guillaume. Ce putere! Cine ar fi crezut că… cel mai blând dintre gentilomi, să aibă în braţe puterea unui Capeluche!

Philippe ajunsese lângă Gautier şi-i smulsese arma din mâini, înainte ca fratele său să fi putut face o mişcare. Apucă apoi cele trei săgeţi, care-şi aşteptau rândul să fie azvârlite, şi le rupsese pe genunchi.

— Mii de draci! Zbieră Gautier. Ce vrei să ne faci? Să murim cu toţii?!

— Omoară-mă! Gemu Philippe, cu o linişte înspăimântătoare într-un astfel de moment. Omoară-mă, dacă crezi că moartea mea îţi e trebuincioasă. Dar… cât voi trăi eu, în faţa mea… nu se va zice, nu se va face nici un rău Margueritei!

Gautier rămase înmărmurit. Faţa lui roşcovană îngălbeni, apoi, din alb verzuie, se făcu roşie-vânătă. Privirea sa rătăci de la Philippe nemişcat la Buridan, care nu voia să-l privească, apoi i se întoarse spre Marguerite de Bourgogne.

Era tocmai în clipele când regina, după ce-i poruncise lui Stragildo să plece, se apropia de cuşca lui Ciclop.

Gautier rămase un minut tăcut tremurând, rumegând un gând nebunesc care cu iuţeala loviturilor trăsnetului, îi

răsăriră în minte. Deodată porni într-un râs groaznic:

— Adio, frate! Adio, Buridane! Adio la toţi! Dacă trebuie să se sacrifice unul pentru toţi, dacă prin voinţa lui Philippe, s-a hotărât că moartea Margueritei trebuie să însemne şi aceea a unuia dintre noi... ei bine!

Dintr-o lovitură puternică făcu să sară cerceveaua ferestrei, apoi se aruncă în gol...

Graţie dispoziţiei celor două curţi pe care le-am descris, Gautier căzuse în a doua curte, adică în aceea unde se afla Marguerite de Bourgogne. Ajungând la pământ, exasperarea aceea nervoasă care-l împinsese, se topise, şi, cu sângele rece al clipelor supreme, el judecă situaţia. Prima lui idee fu să se ducă să împingă zăvorul de la uşa de la care-l văzuse plecând pe Stragildo.

Atunci, un rânjet de cruzime crispă fizionomia aceea atât de paşnică, în mod obişnuit, şi strigă:

— Marguerite eşti moartă!

Duse apoi mâna la brâu pe pumnal şi zise:

— Afurisito!

Nu mai avea pumnalul.

Bănuind ce avea să se întâmple, Philippe i-l smulsese de la brâu.

În clipa aceea, ochii lui Gautier se îndreptară maşinal asupra lui Ciclop, asupra fiarei enorme care, din fundul cuştii sale ţintea cu interes pe cei doi străini, care-i tulburau visările lui de captiv.

Un cutremur de bucurie furioasă zgudui pe Gautier şi porni spre cuşca fiarei!

Peste o clipă uşa era deschisă şi după o scurtă ezitare, Ciclop trecea grilajul, care-l despărţea de Marguerite.

În mişcarea, pe care o făcuse ca să deschidă uşa, natural, Gautier se trase după ea şi animalul, fără să-l observe, se îndreptase spre femeia încremenită de groază, înţepenită locului de paroxismul spaimei.

Marguerite nu strigă. Dar gura ei era căscată ca şi cum un zbierat neîntrerupt ar fi ieşit din pieptul ei.

Leul răsuflă repede şi horcăit. Coada lui enormă se zbătea. Coama bogată i se zbârli, gura i se deschise, lăsând să i se vadă colţii grozavi… Se ghemui… Era gata să se azvârle…

În minutul acela el se opri deodată şi începu să se dea înapoi mormăind de frică şi de furie…

Da, Ciclop da înapoi! Se retrăgea în faţa celor doi dinţi de oţel scurţi şi ascuţiţi ai furcii… şi furca aceea o ţinea Philippe d'Aulnay! Acesta sărise în urma fratelui său!

Un moment, cei doi potrivnici, animalul şi omul, stătură faţă-n faţă, nemişcaţi, muţi, măsurându-se cu privirile.

Philippe trăia una din acele clipe stranii indescriptibile, când senzaţiile omului se înzecesc… când tot ce era imposibil devine realitate…

Nu stătuse niciodată în faţa vreunei fiinţe monstruoase ca aceea pe care o avea în faţă acum. Ar fi cu neputinţă să spun ce gând îl frământa în timpul acela. Dacă frica i se strecurase în măduva oaselor, sau dacă era într-o astfel de stare sufletească pe care nici frica, nici alt sentiment omenesc nu o pot atinge.

Asta ţinu câteva secunde. Şi cine poate spune ce fel de fenomen magnetic, avu loc în întâlnirea aceea, pe care cronicarii de pe vremuri o semnalează ca pe unul din evenimentele cele mai ciudate? Cine poate spune prin ce putere sugestivă, privirea omului stăpâni fiara?

Animalul da înapoi, şi poate că, nu se retrăgea decât în faţa furcii, pe care Stragildo îl învăţase s-o cunoască. El se retrăgea fără ca Philippe să facă vreun pas. În curând se află lângă gratiile cuştii lui, în care intră.

Atunci Philippe, se îndreptă spre cuşcă şi, cu un gest liniştit, închise uşa.

Şi numai atunci, ca şi cum ar fi scăpat de-o teamă, leul sări asupra zăbrelelor, printre care îşi repezi laba monstruoasă, pe care o agită în gol, în vreme ce răgetele lui biruiau vuietul tunetului…

Philippe se întoarse spre Gautier şi murmură:

— Iartă-mă, frate!

Gautier aruncă Margueritei o privire sângeroasă. Dădu din umeri, şi îmbrâncindu-l într-o parte pe fratele său, se îndreptă spre palatul d'Aulnay, care da spre curte şi strigă:

— Buridane! Se pare că nu Marguerite e condamnata, ci… noi. Astfel a hotărât fratele meu!

— Suiţi-vă, seniore! Strigă Bigorne.

În aceeaşi clipă, de sus, de la fereastră, se desprinse o frânghie şi Gautier începu să se caţere.

Philippe îşi înclinase capul. O lacrimă îi alunecă pe obrajii galbeni, ca de mort.

Când ridică ochii, privirea lui se îndreptă spre Marguerite.

Era întinsă pe jos, la pământ, în mijlocul curţii, leşinată.

Un minut privirea înfocată şi plină de o dragoste nemărginită i se opri asupra fiinţei aceleia de o frumuseţe covârşitoare şi, ca şi cum ar fi vrut să se împotrivească tentaţiei de a se repezi s-o cuprindă în braţe, el îşi întoarse capul şi se îndreptă, la rândul lui, spre frânghia pe care începu să se suie.

Stragildo asistase de la fereastra lui la prima parte a scenei.

Păcătosul deschisese ochii mari şi speriaţi recunoscând pe Gautier d'Aulnay.

Apoi, cu un fior de bucurie sălbatică, fără să vadă mai mult, se repezise afară strigând:

— Dacă ăsta e în palatul d'Aulnay, apoi cu toţii sunt acolo! Pe tot Iadul! De data asta nu-mi vor mai scăpa!

Capitolul XLIII Urmarea răzbunării Gillonnei.

În minutul chiar când Gautier sărea în odaie, cineva bătea la uşă. Buridan şi Gautier erau prea mişcaţi de scena care se petrecuse, ca să mai audă ceva.

Dar Bigorne, Guillaume şi Riquet se priviră îngălbenind.

— Cine o fi bătând? Murmură Guillaume.

— Şi încă într-un astfel de moment! Adăugă Bigorne.

Se auziră alte ciocănituri şi de data asta, o voce sfiicioasă străbătu din dosul uşii.

— În numele Cerului! Deschideţi! E vorba de o persoană care vă este scumpă.

În minutul acela, Gautier spunea cu sânge rece lui Buridan.

— Suntem pierduţi din pricina lui Philippe dar… pe dracu! Dacă trebuie să moară fratele meu ca să ajungem la regină… ei bine…

Un gest furios îi completă gândul.

— Înainte de toate! Vorbi Buridan, trebuie să găsim alt adăpost. Cum s-o înapoia Marguerite la Luvru, ne putem aştepta să primim vizita unei haite de arcaşi şi…

— Buridane! Murmură Guillaume Bourrasque. Nu auzi?

Şi împăratul Galiléei îl târî pe Buridan până la uşă, tocmai când vocea misterioasă repeta:

— Deschide! Senior Buridan. Deschide! Gillonne vorbeşte! Deschide! Dacă vrei s-o scapi pe Myrtille…

Într-o clipă zăvoarele fură trase, aproape smulse, de Buridan, care se cutremură.

Gillonne apăru.

Bigorne aruncă o privire fugară pe scară şi se încredinţă că nu mai era nimeni.

— Tu, Gillonne? Tu?

— Da, eu senior Buridan! Eu care, victimă ca şi Myrtille, am reuşit să scap. Dumnezeu ştie cu câtă greutate, căci de nu mă împingea devotamentul pe care-l port stăpânei mele…

— Ce zici? Ce, vrei să zici? Vorbeşte odată, vrăjitoare bătrână, pe care te bănui mai mult părtaşă, decât victimă! Unde e Myrtille?

— Părtaşă? Eu? Scânci Gillonne, care-i fura cu coada ochiului pe cei din jurul ei. Jur pe Maica Precista şi pe toţi Sfinţii…

— Unde e Myrtille? Repeta Buridan cu furie, zguduind-o pe bătrână de braţ.

— La contele de Valois… dacă ţii să-ţi spun adevărat. Dar, senior Buridan, dacă nu asculţi ce-ţi spun eu, în loc s-o

scapi, după cum speram… după cum voiam eu să te ajut, ai să aduci nenorocire asupra sărmanei copile, primejduindu-mi chiar zilele mele…

— La contele de Valois? Murmură Lancelot Bigorne. Ce fatalitate! La tatăl lui Buridan! Nici nu se putea altfel!

De bucurie, Buridan rămase câteva clipe fără suflare. Uitase şi de regina Marguerite, şi de Gautier, şi de Philippe… Din ochi punea întrebări Gillonnei, care îi povesti amănunţit tot, ceea ce se întâmplase, afară de un singur lucru: acela, că rolul de trădător îl atribuia lui Simon Malingre, în loc să şi-l atribuie ei însăşi. Ea continuă, dând tălmăciri asupra castelului familiei de Valois şi a situaţiei exacte a camerei unde fata era ţinută prizonieră.

— Simon Malingre, urmă ea, e însărcinat cu supravegherea sărmanei dumitale logodnice, care nu face decât să plângă şi să vorbească numai de dumneata. Dar, dacă vrei să vii astă seară, pe la miezul nopţii la uşa cea mică a castelului, uşă care dă din galeria secretă „Sfântul Anton” spre şanţuri, are să fie acolo cineva care are să-ţi deschidă şi are să te conducă până în odaia Myrtillei. Te aşteaptă, cum aşteptau creştinii pe Isus, înainte de a se naşte.

— Şi, cine mă va întâmpina? Întrebă Buridan, care ascultase această povestire, înfiorat, muşcându-şi buzele pentru a-şi înăbuşi strigătele de bucurie. Tu? Buna mea Gillonne? Să fii sigură că ai să fii bine răsplătită.

— Nu cat nici o răsplată, zise Gillonne. Cât despre cine-ţi va deschide, puţin trebuie să-ţi pese. Ceea ce importă, însă, e să ştiu exact ora sosirii dumitale, la noapte.

— Zici că la miezul nopţii?

— La miezul nopţii! Bine! Totul va fi gata… Totuşi…

— Totuşi… ce? Făcu Buridan, care se temea de vreo zădărnicire.

Gillonne avu un zâmbet, care l-ar fi făcut pe Simon Malingre să se cutremure. Dar, din fericire, sau din nenorocire pentru el.

— După cum vrei s-o iei.

— Acesta nu era acolo, pentru a-i admira acest surâs, care ar fi meritat să fie văzut.

— Senior Buridan, zise ea, uitam să-ţi fac o recomandaţie importantă: Cu siguranţă, la miezul nopţii are să fie cineva la portiţă, şi, cu siguranţă, acel cineva are să-ţi deschidă, când vei bate de trei ori. Dar, dacă din întâmplare acel cineva, s-ar face că nu pricepe ce vrei, ar fi de ajuns să-i pui vârful spadei în gâtlej, pentru ca să cedeze. Asta-i ceea ce voiam să mai adaug. Acum, mă duc, căci nu trebuie să se simtă lipsa mea din palatul monseniorului.

Înainte ca Buridan să mai aibă vremea să-i pună şi alte întrebări, care-i năvăleau pe buze, Gillonne salută, se repezi la uşă şi… dispăru.

— Asta se cheamă… adevărat noroc! Strigă Guillaume Bourrasque.

— Buridan s-a născut în zodie norocoasă! Zise, la rândul său, Riquet. Însă eu, care n-am cunoscut niciodată norocul, sper că Buridan o să-l împartă cu mine.

— Ah! Amicii mei, bravii mei tovarăşi, vouă vă datorez tot norocul meu! Strigă Buridan, beat de bucurie.

— Dar, cine-ţi garantează că nu e… numai o cursă? Făcu Gautier, intervenind la rândul său.

— Frate, trebuie să ai dreptate! Zise o voce.

Toţi se întoarseră şi-l văzură pe Philippe d'Aulnay care, reîntors în odaie, pe acelaşi drum aerian ca şi Gautier, auzise propunerile Gillonnei.

La această denumire de frate, pe care i-o da încă Philippe, Gautier tresări. Cei doi d'Aulnay se priviră în tăcere şi poate că numai atunci îşi dădură seama de ruptura ce se făcuse între ei. Cu ochiul lui pătrunzător, Buridan văzu dintr-o dată că o explozie de simţuri contrarii sta gata să izbucnească între cei doi fraţi şi să-i transforme în duşmani neîmpăcaţi.

Prefăcându-se că a uitat tot ce se întâmplase în curtea leilor, apucă mâinile lui Philippe şi lui Gautier.

— Şi voi amândoi sunteţi, de asemeni, făuritorii fericirii mele. Dacă mi-o fi dat să… fiu fericit. Ah! Philippe! Ah! Gautier! Nu mă părăsiţi în încercarea pe care vreau s-o fac. Cursă sau nu, sunt hotărât să mă duc în astă seară, la ora arătată, la locul indicat. Şi, dacă nu veniţi cu mine, o să mi se pară că-mi lipseşte partea cea mai preţioasă din mine însumi.

— Prietene, zise Philippe, sunt sigur că această femeie caută să te atragă în cursă, dar dacă n-ar fi decât o singură şansă, ca ea să spună adevărul, mi-ar fi de-ajuns să merg diseară cu tine.

— Desigur! Adăugă Gautier, care – probabil – era încântat să poată amâna explicaţiile dintre el şi frate-său.

— Trebuie deci, urmă Buridan, să luăm dinainte toate hotărârile necesare… să ne înţelegem asupra celor ce are de făcut fiecare dintre noi şi…

— Păziţi! Strigă Bigorne cu vocea înăbuşită.

Cei cinci tovarăşi se repeziră în vestibul, în care Bigorne stătea la pândă şi auziră un fel de zgomot confuz de voci şi de paşi.

— Ce se petrece? Făcu Philippe, fără nici o emoţie?

Gautier se repezise la fereastra ce da în curtea leilor şi o văzu pe regină dispărând.

— Ce se petrece? Bombăni el. Nimic alta decât că… Marguerite de Bourgogne trimite oameni împotriva noastră! Că… suntem împrejuraţi, şi vânaţi ca nişte vulpi! Că Buridan nu va putea să-şi scape iubita. Că Bourrasque şi Riquet Haudryot, Buridan, Gautier d'Aulnay vor fi spânzuraţi cu toţii… Toate astea pentru că Philippe d'Aulnay a avut poftă să se îndrăgostească de o desfrânată încoronată.

— Gautier! Scrâşni Philippe cu o voce grozav de liniştită, dacă ieşim de aici cu viaţă, ai să-mi dai socoteală de insultele pronunţate pe seama Maiestăţii Sale, regina Franţei!

— Iată de ce mă temeam! Murmură Buridan, Oh! Marguerite, printre nenumăratele tale nelegiuiri, desigur, asta e crima ta cea mai cumplită.

— Să fim gata, deci. Pe Sfântul Babolin! Răcni Bigorne.

— Deschideţi! Urlau pe scări vocile soldaţilor, ale căror halebarde şi lăncii se auzeau zăngănind.

— În numele regelui! Strigă o altă voce, care domină zgomotul.

Bourrasque şi Riquet izbucniră în hohote de râs.

— El e! Zise Guillaume.

— Straşnicul prefect al Parisului! Adăugă Riquet.

Lovituri puternice zdruncinau uşa, care, puţin în urmă, zbură în bucăţi.

În acelaşi timp, mai mulţi arcaşi năvăliră înăuntru.

— Înainte! Înainte! Urla Jean de Précy, care conducea ceata.

— La moarte! La moarte! Vociferau arcaşii.

— Nu! Pentru Dumnezeu! Strigă o voce puternică ce domina zgomotul. Luaţi-i vii!

Şi un om înalt, calm, rece, dispreţuitor, cu sprâncenele încruntate, cu faţa aspră şi severă apăru, cu mâna pe mânerul săbiei, pe care, din dispreţ, n-o scosese din teacă.

— Enguerrand de Marigny! Urlă Gautier. Asasinul tatălui şi mamei noastre, Philippe!

— Tatăl Myrtillei! Murmură Buridan, care păli îngrozitor.

La un gest al lui Marigny, arcaşii şi prefectul însuşi se opriseră. Soldaţii păzeau uşa sfărâmată şi ocupau aproape jumătate din sală.

În capătul celălalt al sălii, într-un grup strâns se găseau: Philippe şi Gautier d'Aulnay, cu spada în mână, Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot cu câte un pumnal în pumnul strâns, Buridan nemişcat.

Cât despre Lancelot Bigorne… dispăruse.

Marigny făcu un gest şi Jean de Précy, prefectul Parisului, pronunţă:

— Jean Buridan, Philippe, senior d'Aulnay, Gautier purtând acelaşi nume, Guillaume Bourrasque, Riquet Haudryot, recunoscuţi de către regele nostru, unul ca împărat al Galiléei, iar celălalt ca rege al Basochei.

— Eu, Jean de Précy, prefectul Parisului, în numele regelui vă declar ca trădători şi rebeli. Pentru care, fără altă judecată, vă arestez şi vă târăsc în faţa spânzurătorii de la Montfaucon, spre a face amendă onorabilă. După care, din înalta mărinimie a Majestăţii sale Regelui, vi se va acorda fiecăruia câte zece minute pentru a vă mărturisi păcatele şi a primi iertare pentru ele, dacă veţi fi găsiţi demni de acest lucru, prin spovedania voastră. Apoi veţi fi spânzuraţi. Acum, spuneţi dacă vă predaţi sau dacă trebuie să dau atacul.

— Ia vezi să nu-ţi atac eu pântecele, părtaşul dracului, strigă aspru Riquet, învârtindu-şi spada.

— Vedea-te-aş spânzurat, nu cu ştreangul de gât ca un om cinstit, vocifera la rândul său Guillaume, ci cu el de picior, ca pe un derbedeu, de cea mai proastă teapă.

— Hiii-haan! Sublinie o voce sonoră şi batjocoritoare venită din fundul camerei vecine.

Buridan, cu privirea-i înflăcărată, se uita fix la Marigny.

Primul ministru ridică braţele pentru a impune tăcere arcaşilor pe care îi exasperau acest zbierăt de măgar şi, la rândul său, zise:

— Domnilor d'Aulnay, Guillaume Bourrasque şi dumneata, Riquet Haudryot, condamnaţi de justiţia regelui, sunteţi graţiaţi, prin milostivirea lui (el scoase un pergament de sub manta şi înmână prefectului, care se înclină). Regina noastră a vrut, a cerut şi a obţinut de la Majestatea Sa Regele să vi se lase viaţa.

— Hii-haan! Hiii-haan! Râse aceeaşi voce batjocoritoare care părea că pufneşte de râs.

Urlete furioase izbucniră printre arcaşi. Pe chipul lui Jean de Précy se răsfrânse cea mai cumplită spaimă, care se poate întipări pe vreo faţă de prefect de poliţie.

— Asta nu-i tot, continuă Marigny, al cărui calm era impunător şi teribil. Domnilor d'Aulnay, aveţi libertate deplină şi vi se acordă câte douăzeci de mii de taleri, de fiecare, cu o singură condiţie: Aceea de a părăsi Parisul – pe dată.

— Sub o pază bună, care vă va conduce până la o depărtare de trei leghe de oraş.

— Hi han! Hi han! Hi han!

— Dumneata, Guillaume Bourrasque şi dumneata Riquet Haudryot, sunteţi liberi, titlurile, privilegiile şi prerogativele domniilor voastre de împărat, al Galiléei şi rege al Basochei vă sunt menţinute, fără nici o condiţie… Voi soldaţi, lăsaţi să se îndeplinească milostivirea reginei!

— Gautier şi Philippe d'Aulnay, Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot, sunteţi liberi, repetă prefectul poliţiei.

Arcaşii se dădură într-o parte şi lăsară un drum larg, pentru cei pe care milostivirea reginei îi graţiase.

— Vino, Buridan! Ziseră în acelaşi timp împăratul Galiléei şi regele Basochei. Vino! N-auzi că suntem liberi?

— Staţi pe loc! Nu a fost vorba de Jean Buridan! Strigă Jean de Précy.

— Vezi Philippe cum ne insultă desfrânata ta! Zise Gautier. Ne crede în stare să-l părăsim pe fratele nostru Buridan, pentru a ne scăpa capetele.

Philippe nu răspunse, dar cu mâna încleştată sub haină îşi jupuia pieptul. Suferea crud că regina îl putuse crede capabil de o laşitate.

— Cum, nu e vorba de Buridan? Strigă Guillaume Bourrasque, dar de cine, atunci?

— Al dracului prefect? Scrâşni Riquet. Ne iei drept turci sau mauri? Ai să plăteşti scump obrăznicia asta, şi acum… n-are să mai fie taxată numai la două sute de scuzi de aur!

— Două sute de scuzi de aur! Murmură prefectul încremenit. Oare aceşti doi tâlhari…

— Hii-haan! Făcu vocea batjocoritoare şi îndepărtată, ca pentru a întări gândul prefectului şi a-i preciza bănuiala.

— Luaţi o hotărâre! Porunci Marigny. Dacă primiţi libertatea şi viaţa ce vi se oferă, ieşiţi! Dacă rămâneţi, sunteţi morţi.

— Morţi? Mormăi Philippe, înaintând cu doi paşi. Ei bine, fie! O să poţi să te lauzi că ai distrus întreaga familie. Cum a murit şi tata, cum a murit şi mama, sub loviturile soldaţilor voştri, tot astfel vor muri şi feciorii lor. Dar, ia seama, ca nu cumva crimele tale, de care s-a înspăimântat omenirea întreagă să nu obosească, în cele din urmă, chiar cerul! Se zice că n-ai vrut ca spânzurătoarea din Montfaucon, ridicată de tine, pentru a ameninţa cu dânsa Parisul, să servească condamnaţilor de rând. Se spune că ai dorit să rămână neatinsă, până acum, de hidoasa sărutare a morţii! Se zice că o victimă ilustră e desemnată de tine, pentru a încerca cu dânsa soliditatea lanţurilor infamiei, care scârţâie pe vârful dealului blestemat! Ia seama, ca această primă victimă, să nu fii chiar tu, Enguerrand de Marigny.

— Pe toţi! Ridicaţi-i pe toţi! Urlă Marigny.

— Pe ei! Pe ei!

— Strigă Jean de Précy.

— La moarte! La moarte! Răcniră arcaşii dând năvală.

În acelaşi moment, patru dintre soldaţi căzură, loviţi, de moarte. Ceilalţi se opriră.

Patru spade se ridicaseră în acelaşi timp şi se înfipseră în patru piepturi.

Într-o clipă, Buridan, cei doi d'Aulnay, Guillaume şi Riquet se repeziră în camera vecină, adică în sala unde era fereastra care da în curtea leilor. Buridan acoperea retragerea. Spada lui cea lungă vâjâia, împungea, lovea şi la fiecare fulger ce scânteia în această învălmăşeală, cădea câte un om. Ochii lui înflăcăraţi căutau pe Marigny, şi urla:

— Lovitura asta era destinată pieptului tău, Marigny.

— Fă-ne loc Buridan! Strigă Guillaume.

— Buridane, eşti un egoist! Răcnea Riquet.

— Înainte! Vocifera Jean de Précy.

Insultele cele mai grosolane, înjurăturile, blestemele şi acuzările se încrucişau, întretăindu-se cu ţăcănelile şi zăngănitul armelor, dând naştere unui zgomot şi mai teribil… cântecul morţii.

La spatele lui Buridan, Guillaume şi Riquet căutau putinţa de a lovi şi ei, iar îndărătul lor, Philippe, nemişcat, cu braţele încrucişate, sta pe gânduri:

— O, moarte! Bine-ai venit.

Stăpânind grupul cu talia lui înaltă, turbat, cu gura încleştată, cu ochii rătăciţi, Gautier, născocea insulte pentru a răspunde insultelor şi înjurăturilor, alături de care blestemele arcaşilor, nu erau decât o vorbărie blândă şi fără importanţă.

— E rândul tău, Jean de Précy, până să vină acel al lui Marigny! Urlă Buridan.

Prefectul se dete îndărăt însângerat şi se prăbuşi în braţele a doi arcaşi, care… nu se supărau deloc căci le dase putinţa să se retragă din luptă, chiar în felul acesta.

Întunecat, cu sudoarea pe frunte, Marigny, urmărea cu patimă şi cu un fel de admiraţie sălbatică pe acest om, pe care fiica lui îl iubea… pe acest om, pe care el îl ura din tot sufletul… pe omul care îl insultase, care îl necinstise de două ori în faţa întregului Paris!

Din doisprezece sau cincisprezece arcaşi care năvăliseră în sală, şapte sau opt zăceau pe jos. Ceilalţi începuseră să dea îndărăt.

— Înainte! Să dăm şi noi atacul! E rândul nostru! Strigau Guillaume şi Riquet.

În clipa aceea, Marigny scoase o fluierătură stridentă, şi pe scări răsunară paşi grăbiţi de gloată multă. În câteva clipe aproape patruzeci de arcaşi, purtând pe piept însemnele lui Marigny, năvăliră înăuntru, împinseră înapoi cu violenţă pe ceilalţi soldaţi, şi, cu gesturi pline de dispreţ, se repeziră asupra asediaţilor.

— Blestem! Strigă Marigny…

Buridan şi amicii lui dispăruseră.

În momentul în care oamenii ministrului năvăleau pe scară, Lancelot Bigorne apăruse la spatele grupului format de cei doi d'Aulnay, apucase pe Gautier de umeri şi-l împinsese într-o a treia cameră, mai îndepărtată, iar la strigătul „Înainte!” al lui Guillaume şi Riquet, el răspunsese „Îndărăt!”

Întorcându-se, Buridan îşi dădu, într-o singură clipă seama de situaţie.

Regele şi împăratul îl apucară de braţe şi-l traseră după ei.

— Cum nu eşti decât un măgar, se răsti Guillaume, ai putea toată viaţa ta să eziţi între Marigny şi noi…

— Buridan, ai să ne faci să plângem! Zise la rândul său Riquet. Preferi să priveşti chipul de Iudă a lui Marigny, decât feţele plăcute ale prietenilor tăi? Buridan, nu eşti decât un mare măgar.

— Hii-haan! Completă vesel Bigorne.

Aventurierii se treziră într-o sală unde Bigorne era în mare activitate. După ce încuiară uşa, împinseră dinaintea ei un scrin enorm pe care îngrămădiră o mulţime de mobile.

— Iată-ne fortificaţi! Zise Bigorne. Iată previziunile asaltului şi iată şi… drumul retragerii.

Vorbind astfel, el arătă, pe rând, nişte fotolii mari de stejar, care îngrămădite unele peste altele, formau un adevărat parapet şi încă din cele mai solide; apoi o masă pe care aşezase toate proviziile găsite în palat şi anume: mai multe pâini, o mulţime de ulcioare de pământ, bucăţi de carne, pe care le fiersese cu vreo două ceasuri înainte şi câteva păsări, pe care le cumpărase fripte gata, din banii prefectului. În sfârşit, îşi atrase tovarăşii spre fereastră şi le arată, atârnată, frânghia cea lungă, care servise lui Philippe şi lui Gautier să se suie din curtea leilor…

Buridan zâmbi şi ajutat de Bigorne începu să lucreze la fortificaţii, după ce-şi aşează pe masa cu provizii spada însângerată.

Philippe se aşezase jos, nepăsător parcă, faţă de toate cele ce se petrecea în jurul său.

Gautier, Guillaume şi Riquet priveau masa cu provizii.

— Abia ne-am sculat de la masă, glumi Gautier, dar ăsta nu e un cuvânt ca… să nu ne fie foame.

— Şi e un cuvânt şi mai serios să ne fie şi… sete, adăugară ceilalţi doi.

Şi, în timp ce Bigorne şi Buridan ridicau un parapet de lemn, în timp ce de cealaltă parte a uşii se auzea vocea răguşită a lui Marigny, dând ordine, şi răcnetele soldaţilor… în timp ce răsunau primele izbituri date uşii, pentru a o sparge, dintr-o singura lovitură, Guillaume sfărâmă gâtul unei damigene şi umplea cănile. Gautier înhăţă o gâscă, ş-o tăie în bucăţi şi negăsind la îndemână decât spada lui Buridan, o întrebuinţă drept cuţit.

Buridan şi Bigorne, isprăviseră lucrul şi se întoarseră spre ei.

— Ce Dumnezeu! N-aţi mai spart uşa asta? Răcnea Marigny.

— Ei! Bigorne, ai dreptul la piciorul ăsta, strigă Gautier. Buridan, ia aripa asta. Cât pentru fratele meu Philippe, el se hrăneşte cu… amorul!

Lui Buridan nu-i era foame.

— Nu-l chinuia decât… setea şi o dovedi.

Bigorne se îndopa cu lăcomie din piciorul gâştei, mormăind:

— Mi-e plin stomacul ca un cârnat; dar, cum nu ştiu când o să mai pot prânzi, cred că fac bine să iau două dejunuri.

— Să nu uităm că… la miezul nopţii trebuie să fim la palatul Valois!

— Pe capul şi pe burta mea! Gemu Gautier. Cu atât mai puţin am să uit, cu cât şi eu am o întâlnire cu Agnes Piedeleu.

— Jur pe preotul de la Saint-Eustache că vom merge.

— Morţi sau vii! Adăugă Guillaume.

— Asta înseamnă logică? Ţipă Riquet. Deoarece la miezul nopţii trebuie să fim la palatul Valois, iar până atunci vom muri cu toţii… neputând pleca vii, vom merge morţi! Ce zici,

îndrăcitule de Buridan, măgar idiot, care ai fi meritat să fii… chiar doctor în ştiinţele logice, dacă regina Marguerite ţi-ar fi dat timp.

Sfărâmată, uşa se despică de sus până jos.

Printre lucrurile îngrămădite în dosul ei, apărură chipurile încruntate ale arcaşilor.

— Domnilor! Răcni Buridan, apropiindu-se de ei.

La un gest al lui Marigny, se făcu tăcere.

— Domnilor! Urmă Buridan, amicii mei şi cu mine ne sfătuiam tocmai asupra unor întâlniri, pe care le avem în noaptea asta. Vreţi să ne faceţi serviciul să tăceţi câteva minute, ca să ne putem înţelege, fără să fim asurziţi de ţipetele dumneavoastră?

Urlete de furie izbucniră printre oamenii lui Marigny, amestecate cu insulte, pe care cititorii noştri moderni nu ni le-ar ierta, dacă le-am transcrie aci, afară numai dacă am întrebuinţa… latina sau greaca.

— Aici e mai rău ca la bâlci! Urlă Guillaume.

— Ba, e mai rău chiar decât la târgul de porci, când îi arunci în căldările clocotite ca să faci şunci din ei, sau ca atunci când jupoi evreii, ca să le scoţi… galbenii de aur.

O nouă salvă de înjurături întâmpinară aceste cuvinte ale lui Riquet Haudryot care, liniştit, îşi goli ulcica cu vin. Dar un nou semn al lui Marigny impuse tăcerea gloatei urlătoare.

— Jean Buridan, zise atunci primul ministru, îţi dau răgaz o oră, după cum se spune că şi Jacques de Malays a dat răgaz regelui Philippe cel Frumos, dar atunci o să trebuiască să te înfăţişezi, de-a dreptul, dinaintea judecăţii lui Dumnezeu!

Buridan îi întoarse spatele şi cei şase prieteni asediaţi luară loc împrejurul mesei.

— Să ne isprăvim dejunul, domnilor! Încheie Buridan.

Veni şi noaptea. În sala unde se găseau Marigny cu oamenii săi, ardeau torţe, care aruncau reflexe roşiatice pe

oţelul zalelor şi armelor. Camera vecină, în care se găseau asediaţii, era învăluită în întuneric.

Marigny sta pe gânduri…

La ce se gândea el în momentul acela, când îl avea în mână pe omul pe care-l ura cu atâta patimă, care, era totuşi, mai prejos ca aceea pe care i-o păstra lui Valois? Se gândea că omul acesta atât de tânăr, atât de brav, atât de liniştit în faţa morţii, merită să fie iubit de fiica lui? În sufletul lui întunecat tresărea oare o licărire de milă, deşteptată de admiraţie? Cine ştie? Ceea ce e sigur e că Marigny n-a rămas numai un ceas în faţa acestor fortificaţii fără să le dărâme, după cum spusese la început, ci a rămas trei ore… Oamenii lui erau cuprinşi de mirare şi, cu libertatea care domnea pe atunci, îşi arătau nemulţumirea în gura mare. Murmurelor şi înjurăturilor, care izbucneau pe înfundate, Marigny le opunea o tăcere dispreţuitoare. În fine păru că se deşteaptă dintr-un vis lung. Îşi cercetă oamenii, care sub privirea de vultur, se cutremurară la gândul că, poate se apropie… momentul! Apoi, cu o voce clară, ordonă:

— Să se isprăvească odată. Arestaţi pe rebeli!

La aceste cuvinte, un urlet teribil, frenetic, zgudui vechea clădire până în temelii, şi, claie peste grămadă, arcaşii lui Marigny se repeziră la baricade.

— Înainte! Strigă Buridan.

La spatele parapetului, Bigorne, Buridan, Philippe, Gautier şi Riquet întindeau, cele cinci vârfuri ameninţătoare ale spadelor printre lemnăria îngrămădită.

În timpul acesta, Guillaume se lăsa de-a lungul frânghiei, jos în curte. Apoi veni rândul lui Gautier. La spatele baricadelor nu mai rămăseseră decât patru luptători.

În vreme ce cobora Philippe, scrinul, sfărâmat cu topoarele, se prăbuşi şi fotoliile îngrămădite peste dânsul căzură cu un zgomot groaznic. Asediatorii scoaseră strigăte de izbândă.

Riquet şi Bigorne coborâră la rândul lor.

— Vino şi tu, stăpâne! Strigă Bigorne, încălecând fereastra.

— Am timp! Îi răspunse Buridan, înfigându-şi spada într-un arcaş.

Printre îngrămădirile baricadei răsturnate, sfărâmată, năvăliră în cameră primii asaltatori cu spadele întinse. Dar, strigătului lor de victorie răspunse urletul de furie al lui Marigny.

— Buridan! Adu-ţi aminte că te-am condamnat la spânzurătoarea din Montfaucon!

Şi Buridan pieri în întunericul orb din care nu se auzeau decât răgetele fiarelor sălbatice, trezite şi neliniştite de acest zgomot neobişnuit.

Zăpăcit, cu inima înveninată de ură, Marigny se aplecă în afară. Ochii lui vultureşti sfredeliră noaptea. El zări o umbră vagă, care aluneca de-a lungul frânghiei…

— Drace! Gemu el, scrâşnind din dinţi – nu vreau să mori de o moarte atât de dulce, dar… n-am nici o putere să-mi mai aleg mijloacele.

În acelaşi timp, scoase spada, şi, dintr-o izbitură, tăie frânghia. Apoi se plecă peste fereastră, aproape să cadă, dar, în loc de ţipătul de agonie al omului care-şi zdrobeşte capul pe caldarâmul curţii, auzi un singur cuvânt, izbucnind ca un urlet din pieptul de uriaş al lui Gautier d'Aulnay:

— Uf!

Frânghia nu se rupsese decât în momentul când Buridan nu mai era decât la câteva picioare de pământ. El căzuse peste umerii lui Gautier, care se răsti:

— Dar-ar dracu în burta şi în capul tău! Ce naiba cauţi în spatele meu, Buridane?

— Tu nu vezi? Îmi trebuia o scară, căci frânghia era prea scurtă! Şi, în acelaşi timp, fu pe pământ.

Cei şase tovarăşi se repeziră la grilajul primei curţi pe care-l săriră. Aici, trei dintre servitorii lui Stragildo se întrebau speriaţi dacă nu cumva scăpaseră fiarele din colivii. Gautier se năpusti asupra celui dintâi. Guillaume îl

luă pe seamă pe al doilea, iar Buridan îl strângea de gât pe cel de-al treilea, zicându-i:

— Dacă ţii la viaţă, scumpul meu, grăbeşte-te şi ne deschide poarta, căci avem o întâlnire foarte importantă!

O poartă masivă, care se continua în sus cu un grilaj înalt, despărţea curtea de stradă.

— Ascult, seniore! Gemu omul, cu o voce sugrumată.

Buridan îl târî până la poartă şi în câteva clipe zăvoarele complicate, fură descuiate.

Cei şase tovarăşi năvăliră afară.

Dinspre Luvru se auzea o rumoare confuză şi, în curând, o ceată de soldaţi purtând torţe aprinse ocupară strada. În fruntea trupei alerga un om care, de departe văzând deschizându-se poarta, înţelese ce se petrecuse, căci scoase o înjurătură sălbatică şi se întoarse spre Hugues de Trencavel, care comanda trupa.

— Zadarnic te mai grăbeşti! Zise el, într-un hohot de râs. Fiarele au scăpat! Uite-le cum fug!

Omul acela era Stragildo.

— Cum? Au scăpat fiarele? Întrebă înspăimântat căpitanul gărzii. Băgaţi de seamă camarazi. Se pare că o să avem de luptat cu leii regelui!

— Nu-i asta! Îl curmă Stragildo, dând din umeri. Dacă n-ar fi decât nişte lei n-aş fi spus… fiarele!

Şi lăsând pe Trencavel încremenit şi speriat, intră în curte scrâşnind:

— Imbecilul de Marigny a lăsat să-i scape banda de nebuni! Cine a deschis poarta? Adăugă el crunt, adresându-se servitorilor adunaţi acolo, care stăteau încremeniţi de spaimă, în faţa stăpânului lor.

— Eu! Răspunse unul dintre ei. Am fost silit de…

Nenorocitul n-avu timpul să continue. Scoţând pumnalul din cingătoare, Stragildo i-l înfipse între umeri. Omul se prăbuşi la pământ, se zvârcoli un moment, şi atâta tot.

— Asta o să-i înveţe minte şi pe ceilalţi, să ştie cum să asculte de ordinele mele, care sunt ale… reginei! Se răsti

Stragildo. Ridicaţi hoitul acestui imbecil! Încotro au luat-o fugarii?

Tremurând, unul dintre servitori arată spre hale.

Stragildo se repezi într-acolo, pe când servitorii ridicau cadavrul tovarăşului lor.

Capitolul XLIV Palatul Valois.

La Saint-Eustache suna miezul nopţii, când cei şase tovarăşi se întâlniră pe piaţa Greve.

— Am sosit prea târziu! Abia putu îngâna Buridan care porni din nou în fugă spre galeria Sfântului Anton.

Ceilalţi îl urmară tăcuţi prin întunericul orb, care ar fi speriat chiar pe derbedeii ascunşi prin colţurile străzilor.

— Halt! Strigă o voce din beznă. Pe aici nu se trece!

Fără să răspundă, Buridan se repezi cu capul înainte. Se produse o ciocnitură, un amestec de umbre furioase, de strigăte: „La moarte, derbedeii!” şi cei şase trecură printre patrule.

— Unu, doi… patru, şase! Suntem toţi! Zise Bigorne. Niciunul n-a căzut. Şi totuşi, încă din locuinţa lui d'Aulnay şi din cea de a doua ciocnire cu turbaţii ăia de arcaşi, ar fi trebuit să ne fi lăsat cu toţii pielea. Ce zici, senior Philippe?

— Zic, răspunse rece Philippe d'Aulnay, că la a treia încăierare care va avea loc, în curând, cel puţin unul din noi, va înceta de a mai trăi.

— Şi care va fi acela? Fără indiscreţie! Nu mi-ar părea rău s-o ştiu, căci, dacă, din întâmplare voi fi eu, pe sfântul Barnabé, aş vrea măcar să mă spovedesc înainte de a muri. Cum n-am nici un duhovnic în buzunar – şi probabil că nici dumneata nu ai – mi se pare senior Philippe că vei fi silit să asculţi spovedania din urmă a unui bun creştin, care de altfel n-are ce să-şi reproşeze, de altfel, nimic alta decât că… a arătat prea multă mărinimie faţă de câţiva evrei, pe care ar fi trebuit să-i trimită pe lumea cealaltă.

— Cel ce va muri, zise Philippe, n-are trebuinţă de spovedanie.

— Ah! Ah! Şi cine-i acela? Întrebă Bigorne.

— Eu! Răspunse Philippe.

Continuau să alerge fără să mai vorbească nimic. Bigorne se gândea însă:

— Bietul tânăr! Cum îţi întunecă dragostea mintea. Ăsta nu-i chiar nebun, dar nici departe nu-i!

Ajunseseră în faţa uşii arătată de Gillonne.

Buridan bătu de trei ori, după cum se înţeleseseră.

Întoarsă la palatul Valois, Gillonne se duse la Simon Malingre, în odaia pe care o ocupa, lângă apartamentele contelui de Valois.

Simon Malingre sta lângă o masă şi cerceta cu curiozitate o sticluţă pe care o ţinea în mână, cu mare grijă.

— Iată, zise el, zărind-o pe Gillonne, tocmai voiam să trimit să te cheme, dulcea mea logodnică, căci am să-ţi transmit nişte ordine, din partea Monseniorului.

Gillonne tresări şi-şi înghiţi cuvintele, care stăteau gata să-i scape.

— Despre ce e vorba? Zise ea.

Fără să răspundă, Malingre ridică sticluţa pe care o ţinea între degetul cel mare şi arătător. Fluieră un cântec popular şi păru că-i priveşte conţinutul cu o şi mai mare atenţie. Apoi începu să râdă.

— Gillonne, de mult alergi tu după avere? Ei bine, iat-o aici, înăuntru…

Şi Malingre, continua să rânjească, strâmbându-şi gura, şi lăsând să i se vadă cei câţiva dinţi stricaţi care îi mai rămăseseră.

Gillonne, tăcea şi gândea:

— În curând, va veni şi rândul meu… să râd!

— Vezi sticluţa asta, scumpa mea? Relua Malingre. Ei bine! Am cumpărat-o chiar eu din strada Sf. Martin, de la vânzătorul de buruieni de leac, pe la care am mai fost şi în alte dăţi, fie pentru noi, fie pentru stăpânul nostru…

— E otravă? Întrebă cu răceală Gillonne.

— Chiar aşa, lămuri Malingre cu acelaşi râs drăcesc pe care zadarnic am încerca să-l descriem.

— Pentru cine? Întrebă scurt Gillonne.

— Ai să vezi, scumpă prietenă. În închisoare, la Temple, se găseşte acum o femeie… pe care o cunoşti. Tot aceea care era şi în casa cu stafii, din cimitirul Inocenţilor… aceea pe care ai urmărit-o, plecând de la Pré-aux-Clercs, şi pe a cărei locuinţă mi-ai arătat-o cu obişnuita ta bunăvoinţă.

La amintirea întâmplării de care vorbea Simon Malingre, Gillonne nu-şi putu stăpâni o înfiorare şi o mască de ceară i se aşeză peste chipul destul de galben.

— Ah! Ah! Izbucni Malingre, văd că tot ai necaz pe mine. N-ai dreptate, Gillonne, căci era în interesul tău… ca şi al meu, deoarece… ne vom căsători. Şi ca o dovadă… ai ajuns… în favoare. Nu numai că ai fost însărcinată de Monsenior să veghezi asupra tinerei aceleia, dar te-a mai însărcinat şi…

Simon Malingre se opri.

— S-o omor pe cea bătrână! Întregi Gillonne, cu aceeaşi răceală.

— Nu cunosc altă femeie mai deşteaptă ca tine, Gillonne! Rânji Malingre. Vei lua, deci, sticluţa asta frumoasă, vei merge la Temple, ţi se va arăta carcera de care e vorba şi… restul te priveşte. Ei, spune, nu am dreptate să zic că averea stă aci, înăuntru?

Gillonne rămăsese pe gânduri.

O fericire tainică o făcea să tremure: îl avea în mână pe Simon Malingre. Împrejurarea aceea îi servea negândit de bine scopului ei. Cu un surâs pe care-l credea foarte graţios, dar care nu era decât şi mai hidos, ca de obicei, ea luă sticluţa:

— Bine! Peste două ore, femeia va fi moartă.

Oricât de împietrit era Malingre, totuşi nu s-a putut împiedica să nu tresară. Privi o clipă cu admiraţie dar şi cu teamă pe femeia care spusese atât de rece cuvintele acestea, şi adăugă:

— Cu toate neînţelegerile dintre noi, Gillonne, te asigur că vom isprăvi prin a ne înţelege de minune.

— Da! Rânji Gillonne, vom fi o pereche… cât nu se poate mai urâtă.

Malingre îşi turti nasul cu degetul, ceea ce era un semn de adâncă gândire.

„Gillonne asta are un spirit prea fin pentru mine. Trebuie să scap de ea. Dacă n-o răpun eu, mă ucide ea. Oricum nu ţin deloc să mă omoare, voi fi silit s-o… curăţ de pe faţa pământului. Cred că nici un doctor de la Sorbona, n-ar putea judeca mai drept!”

— Gillonne, reluă el, tare, ai să vezi îndeplinindu-se toate făgăduielile mele! Ai să ajungi bogată. Ai să te tăvăleşti, ai să înoţi… ai să ajungi să te îneci în aur… şi glasul lui Malingre avu o vibraţie groaznică. Mulţumită mie, ai ajuns cel mai de seamă îndeplinitor al voinţei Monseniorului. Dar asta nu-i nimic. Am început să şi execut planul nostru cel mare. L-am văzut pe Lancelot Bigorne, la Noël-Picioare-Strâmbe, în cârciuma din strada Tirevache şi, am să-l mai văd. Buridan ăla, Gillonne (femeia tresări şi o adâncă mirare o făcu să se plece fără suflare spre omul acela înspăimântător). Cu ajutorul lui Lancelot Bigorne, Buridan ăla, ar putea să treacă drept fiul Monseniorului de Valois, şi atunci…

Simon Malingre se sculă alene. Faţa lui se transfigurase. Ochii mici, care clipeau des, aruncară scântei. Cu o voce joasă, tremurând de patimă, urmă:

— Atunci, Gillonne, nu vor cădea în lada ta numai câţiva mizerabili galbeni, ci… întreaga avere a lui Valois, care, din mâinile lui, va trece în ale tale… în ale tale… mă-nţelegi tu? Eu nu vreau să fiu decât sluga ta, soţul tău devotat, căci… ştii cât te iubesc!

Simon Malingre se aşează istovit.

Timp de un minut de chin şi de calcul zbuciumat, Gillonne încerca să înţeleagă dacă Malingre era sincer. Şi, fără îndoială, dacă ar fi avut cea mai mică îndoială, dacă ar fi întrevăzut cea mai slabă putinţă de a-l face pe acest om să-i servească scopurile, ar fi renunţat să-l mai ucidă. Din

nenorocire pentru Malingre, el crezuse de datoria lui să adauge admirabilului discurs, pe care-l ţinuse, aceste cuvinte, care, adresate unei femei ca Gillonne, erau o mare greşeală.

— Ştii cât te iubesc!

— Bine! Făcu Gillonne. Ştiu cât mă… iubeşti şi cum mă iubeşti. Învoiala dintre noi rămâne neschimbată şi ca să-ţi dau o dovadă de încrederea mea, vreau să înfrâng pentru tine, ordinul Monseniorului. Myrtille nu trebuie să rămână nesupravegheată, cât voi sta eu la Temple. Ştii că, sub pedeapsă de moarte, nu trebuie să dezvălui nimănui în ce parte a palatului o ţin ascunsă! Ei bine! Ţie am să-ţi spun!

Gillonne apucă sticluţa cu otravă pe care Malingre o pusese pe masă, o ascunse sub manta şi ieşi din odaie.

— O am la mână! Se gândi Malingre.

Ieşi în urma acelei pe care o numea logodnica lui.

— Uşa pe care o voi atinge cu mâna, e uşa odăii ei – zise Gillonne, ieşind în coridor. Dar, adu-ţi aminte că dacă Monseniorul află că ţi-am arătat locul unde se găseşte Myrtille, mă ucide! Urmează-mă la distanţă.

Gillonne mergea repede. Ea coborî scările, străbătu o curte, intră într-un corp nelocuit al clădirii, se sui până sus de tot, merse de-a lungul unui coridor şi se opri un moment dinaintea unei uşi, pe care o atinsese cu degetul, apoi îşi urmă drumul, se coborî de cealaltă parte a palatului şi se îndreptă spre o ieşire ascunsă, care se găsea la o margine a curţii, în spatele locuinţei arcaşilor.

Malingre o urma mereu. Când ajunse la portiţă, Gillonne se opri şi Malingre o ajunse.

— Ai văzut locul pe care l-am atins cu degetul? Acolo e Myrtille. Acum, ascultă! Mă duc la Temple şi la miezul nopţii sunt îndărăt. Pentru că te ocupi de norocul meu, e drept să mă ocup şi eu Simone, de al tău. Mi-a venit o idee, dar… o idee! Înţelegi? Care, dacă reuşeşte, te face să nu mai ai nicicând nevoie să mai alergi după cei câţiva galbeni de care vorbeai adineauri.

— Ce idee? Întrebă Simon, care-şi zicea, că dacă înainte de a omorî pe Gillonne ar putea să-i mai smulgă ceva… ar fi cu atât mai bine

— Ai s-o ştii când m-oi întoarce de la Temple!

— Adică… la miezul nopţii?

— Da, la miezul nopţii! Rămâi deci aici, la uşa asta; am să bat de trei ori, ai să-mi deschizi şi cum locul e pustiu, departe de orice supraveghere, ne vom putea înţelege fără teamă de a fi spionaţi!

— Şi cu lămurirea asta, Gillonne se îndepărtă repede.

Malingre închise portiţa şi rămase nemişcat, adâncindu-se în mii de gânduri.

— La miezul nopţii? Aici? Se întreba el… Am să vin. Ce poate, adică, să-mi spună? O să vedem…

Trecând pe lângă şanţurile palatului, Gillonne aruncă sticluţa cu otravă, pe care i-o dăduse Malingre, apoi îşi urmă drumul, cu paşi înceţi. Râdea singură căci era mulţumită de păcăleala pe care i-o pregătise lui Simon. Ajunse la grădiniţa cu trandafiri, adică la locuinţa aceea frumoasă unde locuise atâta timp cu Myrtille. Casa era pustie, dar nimic nu fusese schimbat. Intră în odaia, în care am pătruns împreună cu cititorul la începutul acestei povestiri, se aşează pe un scaun şi acolo, în întuneric, cu fruntea în mână se lăsă furată de gânduri.

Timpul trecea. La turnurile din împrejurimi bătu unsprezece. Gillonne aşteptă încă câteva minute, apoi se scula murmurând: „A sosit ceasul! E vremea să lămuresc Monseniorului cum l-a trădat Malingre, apoi rămâne destul timp ca Monseniorul să ajungă la palat… Şi Simon, scumpul meu Simon, va fi prins chiar în momentul când îl va conduce pe Buridan la Myrtille. Voi ajunge la vreme, pentru ca să-l pot vedea şi eu pe iubitul meu logodnic…”

La miezul nopţii, Simon Malingre era în dosul portiţei aşteptând semnalul, pe care trebuia să îl dea Gillonne. Bătu douăsprezece. Trecură câteva minute.

— N-are să mai vină, nemernica! Murmura Malingre. Cine ştie dacă nu şi-a bătut joc de mine! Adăugă el, apăsându-şi nasul cu degetul. Cine ştie dacă nu pregăteşte iarăşi vreo trădare?

În clipa aceea, cele trei lovituri răsunară în uşă.

— Iat-o! Tresări Malingre.

Deschise… Dar deodată, rămase ca tâmpit de mirare şi de spaimă: în loc de Gillonne, şase oameni năvăliseră înăuntru şi încuiaseră uşa.

— Săriţi! Valois! Ajutor! Strigă Malingre.

Nu avu timpul să mai zică ceva; mâna enormă a lui Guillaume Bourrasque îl apucă de gât, pe când o altă mână i se lăsa pe umăr de-l făcea să se împleticească, iar Buridan îi lovise pieptul cu vârful spadei, zicând:

— Încă o vorbă şi… eşti mort!

— Tac! Horcăi Malingre, pe jumătate sugrumat.

— Bine! Dă-i drumul Guillaume!

Înspăimântat, plin de năduşeli, Malingre privea pe rând pe cei ce-l înconjurau şi care păreau şi ei foarte miraţi să-l găsească acolo.

— Aşa-ţi primeşti amicii? Zise unul dintre ei cu o voce dojenitoare, în batjocură. Ne-am mai întâlnit, doar, la faimoasa crâşmă a lui Picioare-Strâmbe. Acum ne întâlnim la Valois… cârciumă şi mai vestită. Nimic mai natural!

— Lancelot Bigorne! Murmură Malingre, puţin mai liniştit, căci acum începuse să creadă că această întâmplare curioasă nu era decât urmarea celor ce se sfătuise cu Bigorne, în cârciuma din strada Tirevache.

— Unde e Gillonne? Întrebă aspru o altă voce.

— Domnul Buridan! Tremura Malingre, care fu din nou cuprins de spaimă.

— Unde e Gillonne? Reluă Buridan. Vorbeşte, dacă nu vrei să faci cunoştinţă cu spada asta!

— Cunoştinţă puţin plăcută, adăugă Bigorne, în batjocură. Trei degete de oţel în burtă nu prea sunt o hrană gustoasă! Deci, Malingre, grăbeşte-te de răspunde. Dacă preferi să

mori… nu te jena! Spune-o drept, ca un prieten bun, ce-mi eşti şi, tot ca un amic bun, hi-haan! Am să-ţi primesc spovedania! Doar ştiu că eşti un tot atât de bun creştin, ca şi mine. Spovedania e…

— Ai să taci… limbă de doctor?! Mormăi Guillaume.

— Domnilor, bâlbâi Malingre, bunii mei domni… Nu ştiu… Gillonne… şi apoi… ţin de casa Monseniorului de Valois…

— Destul! Du-ne la Myrtille.

— Myrtille? Tresări Malingre, ştergându-şi năduşelile reci ce i se prelingeau pe frunte… Oh! Pricep! Adăuga el cutremurându-se de spaimă. Oh! Pungăşoaica mizerabilă, asta îmi pregătea ea! Domnilor, vă jur… aveţi milă…

— Îţi dau un minut de gândire!

— Scrâşni Buridan, cu un accent care făcu pe Malingre să priceapă că… nu mai încăpea nici o glumă.

În acest minut, care-i fusese lăsat, ca un ultim răgaz, Simon Malingre care – după cum s-a putut vedea – era un calculator de prima forţă, recapitulă situaţia, în gând, şi o reduse la aceste două rezultate: 1) Dacă se supunea somaţiei lui Buridan, era fără doar şi poate spânzurat de stăpânul său, contele de Valois; 2) Dacă rezista, cu tot atâta siguranţă era să fie străpuns de un pumnal. Dar pumnalul se prezenta imediat, sub forma palpabilă a unui vârf ascuţit, pe când… răzbunarea lui Valois rămânea într-o stare de nesiguranţă…

Simon Malingre ajunsese cu gândurile lui aici, când simţi o uşoară înţepătură de pumnal în gât.

— Mă supun! Gemu el. Veniţi!

— Ia-o înainte! Porunci Buridan. Bigorne, du-te cu el; dacă caută să scape, dă-i la cap!

— Haide! Vechiul meu prieten! Îl rugă Bigorne care-l luă de braţ pe Simon. Buridan ăsta, apuca-l-ar ciuma, e un adevărat sălbatic, care habar n-are ce însemna aceia… nişte oameni delicaţi, ca noi, care am jefuit, am prădat, am dat foc împreună, dar cu blândeţe, fără să fi auzit pe cineva

plângându-se de noi. Să-ţi dau la cap? N-ai teamă! Mă voi mulţumi să te strâng de gât.

Spunând acestea, Bigorne îl târa pe Malingre cu paşi mari, spre locul unde îl conducea logodnicul Gillonnei, şi toată trupa se găsi în curând în faţa locuinţei în care era încuiată Myrtille.

Suiră, ajunseră în coridorul pe unde trecuse Gillonne şi Simon Malingre şi se îndreptară către uşa ce-i fusese arătată.

— Aici e, zise el.

— Deschide! Se răsti Buridan.

— Să deschid? Cu neputinţă! Cheile sunt la Gillonne.

— Myrtille! Chemă Buridan.

— Buridan! Se auzi dinăuntru vocea fetei, înfrigurată de bucurie de speranţă. Buridan! Tu eşti?

În acelaşi timp, tânărul împinse cu umărul uşa care trosni.

Era gata să cedeze… Dar, în aceeaşi clipă, porni un zgomot confuz de voci şi de paşi grăbiţi la capătul celălalt al sălii şi o ceată de oameni înarmaţi apăru, luminaţi de făclia ţinută de un arcaş.

— Blestem! Urlă Buridan.

— În fine! A sosit moartea! Murmură Philippe, cu o exaltare alături cu nebunia.

Aproape în acelaşi timp, ceata în fruntea căreia venea însuşi Valois, se năpusti împotriva celor şase tovarăşi. Se produse o încăierare groaznică.

În coridorul acela strâmt, urlete răguşite, răcnete de furie, blesteme se amestecau cu zăngănitul armelor… Deodată, coridorul se adânci într-un întuneric adânc. Cu un pumn prăvălit în cap, îl doborâse pe arcaşul care ţinea torţa şi o stinsese călcând-o în picioare…

Atunci lupta deveni un coşmar, în care se agitau umbre cu gesturi nesigure, în care gemetele şi strigătele de furie erau singura călăuză a luptătorilor.

Printr-o mişcare instinctivă de tactică, cei şase se strânseseră într-un singur grup, cu spadele întinse şi

dădeau îndărăt încet, făcând în sens invers, drumul pe care-l parcurseseră.

Valois urla „La moarte!” şi ordona să se aducă torţe. El era în fruntea arcaşilor, care neavând aceleaşi motive pentru a-şi risca pielea, înaintau cu grijă, mai puţin îndârjiţi.

Deodată Valois tăcu.

În întunericul coridorului, arcaşii, continuau să lupte, atacând pe adversari şi acoperindu-i de înjurături. Ori, lucru curios, adversarii, adică cei şase tovarăşi care până atunci răspunseseră la insulte tot cu insulte demne de eroii lui Homer, amuţiseră acum.

Deodată alte torţe luminară încăperea; din palat sosea ajutorul cu lumină.

Şi atunci arcaşii lui Valois scoaseră un răcnet înspăimântător. Contele dispăruse şi, împreună cu el, Buridan şi tovarăşii lui.

Dintr-un colţ se ivi o umbră tremurândă, care de-abia se ţinea pe picioare: era Simon Malingre, care în timpul luptei şezuse ascuns acolo, pe burtă, şi care abia acum se scula strigând:

— Pe derbedei! Pe derbedei! Să scăpăm pe Valois!

— Pune mâna pe el, căpitane! Zise o voce. El e trădătorul!

Simon Malingre recunoscu pe Gillonne şi murmură:

— Am păţit-o! Sunt mort!

Nu avu timpul să mai gândească. Apucat, târât, luat pe sus, împins, el fu coborât în subsolul palatului, unde-şi veni în fire prostit, zăpăcit, nebun de spaimă, în fundul unei celule.

În jurul lui stăpânea o tăcere adâncă.

Simon Malingre, se aşează jos, pe pământ, cu capul pe genunchi şi începu să plângă.

Câtă vreme trecuse de când nenorocitul acesta se găsea acolo, fără să îndrăznească să facă vreo mişcare, de-abia îndrăznind să se gândească, atât de tare îl înspăimântau, orice-ar fi putut gândi.

Poate că trecuseră ore de-a rândul fără să-şi dea seama. Era ziuă, noapte? Nu ştia, căci era întuneric beznă.

Într-adevăr, palatul Valois, organizat ca şi Luvru, asemenea unei fortăreţe, avea, ca toate locuinţele nobililor de pe vremea aceea, temniţa lui, camera lui de tortură, carcera şi chiar spânzurătoarea lui, care spânzurătoare se găsea în vârful turnului, aşezat cam pe acelaşi loc unde avea să se ridice mai târziu unul din turnurile Bastiliei. E probabil că materialul vechiului turn al palatului Valois să fi servit la construirea celui nou, care făcea parte din Bastilia. Ce se ştie, este că trecătorii ridicându-şi nasul spre acest turn, vedeau, destul de des, legănându-se câte un hoit în spânzurătoare, asemenea unei santinele macabre, păzind Parisul.

Trecătorii nu-şi ziceau decât:

— Monseniorul de Valois a făcut iarăşi vreo… dreptate astă noapte!

Şi… atâta tot.

Tocmai în subteranele acestui turn, unde se găsea şi sala de tortură, erau instanţele şi temniţele tribunalului seniorial ale contelui de Valois.

— Nişte săli joase care nu aveau ca mobilă decât un lanţ gros, înţepenit cu cârlige în zid.

Nenorocitul Malingre, victima zgârceniei sale, zăcea într-una din aceste temniţe de un timp pe care nu-l putea aprecia singur. Nu-i era foame. Desigur, din cauza emoţiilor puternice care îi strângeau stomacul. Dar o sete groaznică îi ardea gâtlejul.

— Oh! Gemea în momentul acela bietul prizonier. Sunt osândit, oare, să mor de sete? Ce n-aş da, să pot fi măcar un minut în cârciuma lui Noël-Picioare-Strâmbe! Oh! Cum aş mai sorbi o cană de bere! Cât de rece! Ba, un butoiaş şi chiar o butie! Noël, dragul meu Noël, lasă-mă să fac o baie în butia asta de bere! Lasă-mă să mă înec într-însa! Vrei bani? Argint? Vrei aur? Tot ce am… tot ce am furat… tot câştigul unei munci fără odihnă de douăzeci de ani!

Fişicurile mele de galbeni… pe toţi, scumpul meu Noël… numai pentru un butoiaş de bere! Nu! Numai pentru o cană cu bere! Numai pentru un pahar cu bere!

Tocmai când ajunse aici cu rugăminţile lui către Noël, într-o cârciumă închipuită, auzi un zgomot la uşă. Venea cineva… Trăgea zăvorul!

Atunci se ridică, împins de spaimă. Uită de setea care-l mistuia. Căzu în genunchi, încercă să-şi ridice braţele încătuşate şi începu să plângă, în hohote.

— Iertare, monseniore! Nu mă ucide! Lasă-mă, să mor de sete, aici! Dacă mi-ai hotărât moartea, la ce-ţi mai foloseşte dacă mor de sete, sau spânzurat?

Un hohot de râs îi răspunse.

Simon Malingre îşi ridică capul, galben ca ceara şi văzu pe Gillonne care, asemenea stafiilor înfricoşătoare, care mişună în închipuire în timpul frigurilor şi a viselor urâte, intrase, în temniţă şi închidea uşa, liniştită. Gillonne puse într-un colţ torţa pe care o adusese, se întoarse spre Malingre şi se aşează jos, în faţa lui.

Cu aerul ei liniştit şi mişcările nepăsătoare, avea aerul unei arătări, venită de nu ştiu unde, nu ştiu pentru ce şi pe care te aştepţi s-o vezi dispărând într-o clipă.

Şedea jos, pe lespezi, la trei paşi de Malingre.

Îl privi lung, apoi începu să râdă…

Lui Malingre îi veni o idee, pe care o credea genială şi care l-ar fi făcut să se înfioare pe oricine ar fi asistat la scena aceasta.

Începu să râdă şi el.

Era înspăimântător. Râsul Gillonnei era răutăcios, înfiorător, sunând a clopotul de moarte al răzbunării satisfăcute; acel al lui Malingre, tremura printre cei câţiva dinţi ce-i mai avea, lunecând pe buzele schimonosite de spaimă! Cele două râsete se loveau, se ciocneau şi formau, amestecul cel mai hidos.

Deodată Gillonne se opri din râs. Malingre făcu la fel.

— Ei bine? Zise Gillonne, mai mult horcăind.

— Ei bine? Repetă Malingre, într-un geamăt de groază.

Urmă o tăcere lungă, apoi Malingre reluă:

— Ce păcăleală! Zdravănă păcăleală! Numai ţie Gillonne îţi pot veni idei atât de straşnice!

— Nu-i aşa că ideea e bună? Rânji Gillonne, cu un accent care-l băgă în sperieţi pe nenorocitul de Simon. Când mă gândesc că te am în mână, scumpul meu, că nu te poţi mişca, şi că oricând voi vrea, poţi fi ridicat şi dus în sala de tortură! Fără îndoială că strâmbătura pe care o ai acum, e tot ce poate fi mai caraghios. Dar, ceea ce are să fie şi mai frumos, vezi tu? Are să fie aceea pe care ai s-o faci când vei vedea arzând rugul, când vei simţi cum începi să te prăjeşti…

Simon scoase un geamăt înfiorător.

— Ce? Ce te-a găsit? Făcu Gillonne. Nu ştii că ai să fii ars, încetul cu încetul? L-am rugat pe monsenior: „Nu-l arde senior Monsenior…”

— Buna mea Gillonne! Izbucni cu înflăcărare, Simon.

— Mai bine spânzură-l în vârful turnului! Urmă Gillonne cu aerul ei cel mai liniştit.

— Oh! Gemu Malingre, scrâşnind din dinţi. Oh! Ticăloasă ce eşti! Maimuţă îndrăcită, oh! Desfrânata Iadului!

— Ei bine, ştii ce mi-a răspuns Monseniorul? Urmă Gillonne. A zis aşa: „Nu! Nu! Vreau să-l văd strâmbându-se pe rug”. Pricepi, Simon, că, deoarece Monseniorul doreşte să te vadă strâmbându-te, ai fi prea îndrăzneţ să-i refuzi această plăcere… atât lui cât şi mie!

— Dar, ce ţi-am făcut? Urlă nenorocitul?

— Mie? Nimic. Da nici eu nu-ţi fac nimic! Când îţi spun că vrem numai să te admirăm cum te poţi tu strâmba… Ah! Mi-adusei aminte, demnul meu Simon, ai putea să-mi spui unde ai ascuns galbenii pe care mi i-ai furat?

— Îţi spun, Gillonne… îţi jur pe ce vrei să-ţi jur… numai dacă mă ajuţi să ies de aici.

— Zău? Făcu Gillonne. Bine! Eu nu zic nu!

— Nu zici nu! Bâlbâi Malingre, însufleţit de o nădejde nebună.

— Încă ceva, scumpul meu logodnic. Pentru că ne facem destăinuiri, ar trebui să-mi spui şi mie tot ce ai. Şi eu ţi-am spus tot ce am şi deoarece o să ne căsătorim în curând…

— Să ne căsătorim? Bâlbâi din nou nenorocitul pe care vorbele acestea pline de speranţă şi de ameninţări, totodată îl ameţeau de spaimă, căci spaima, asemenea unei băuturi violente, dă creierului o ameţeală specială.

— Nu mi-ai făgăduit? Reluă Gillonne. Ori ai găsit pe alta? Adăugă ea cu un accent de gelozie de un comic înspăimântător.

— Nu! Nu! Pe Dumnezeu, pe Sfânta Fecioară şi pe toţi sfinţii! Gillonne, numai pe tine te iubesc, pe tine te vreau de nevastă!

— Atunci, bine! Începusem să mă tem că-mi eşti necredincios. Pentru că e sigur că ai să mă iei de nevastă şi pentru că ţi-am spus cât şi ce am şi eu, e rândul tău să-mi destăinuieşti câţi bani ai! Dacă-mi spui drept… îţi dau drumul!

Simon Malingre începu să tragă nădejde că starea lui era mai puţin disperată decât o crezuse. Spaima îi mai pieri întocmai cum revărsările de apă încep să se tragă îndărăt, după ce şi-au ajuns punctul culminant. Dar, ca şi după o inundaţie, când începe să se vadă vârful unui pom, zgârcenia amuţită o clipă de spaimă, reînvie în sufletul lui.

— Cât am eu, biata mea Gillonne? E foarte neînsemnat. Să tot am o mie de solzi!

Gillonne se sculă şi se îndreptă spre uşă.

— Unde te duci? Urlă Malingre.

— Mă duc să chem călăul Monseniorului! Răspunse liniştită Gillonne, căci văd că o să trebuiască să te tragă puţin de limbă cu un cleşte înroşit în foc să te sileascâ să vorbeşti cum trebuie cu logodnica ta.

— Iertare! Opreşte-te! Spun tot!

Gillonne se opri, îşi întoarse capul peste umăr şi aşteptă.

O luptă violentă avu loc în sufletul zgârcitului, care isprăvi prin a pleca capul şi a se pune pe plâns.

— Două sute de scuzi de argint! Zise el pe şoptite. Ah! Gillonne, mă sugrumi. Vezi cât te iubesc ca să-ţi vorbesc de aceşti două sute de scuzi pe care i-am adunat ban cu ban şi numai eu ştiu cu câtă greutate!

Gillonne mai făcu doi paşi spre uşă.

— Unde te duci? Repetă Malingre cu un strigăt de spaimă.

— Eşti nebun, Simon Malingre, şi ca să-ţi tămăduiesc nebunia nu văd alt mijloc decât grătarul înroşit, din sala de tortură.

— Opreşte-te! Îţi spun tot, dar, de data asta, simt că… mor!

— Cât? Întrebă cu linişte Gillonne.

— Opt sute de scuzi… de aur! Horcăi Malingre care, ca şi cum această mărturisire l-ar fi omorât, căzu pe lespezi, leşinat.

Gillonne se aşează la locul ei şi aşteptă liniştită, fără să-i dea cel mai mic ajutor, ca să-şi revină în fire.

Un suspin adânc o vesti că Malingre se deşteptase. Nenorocitul, deschise nişte ochi rătăciţi şi o privea lung, cu aerul separat ce-l dau visele urâte. Apoi, printre hohote de plâns bâlbâi vorbe fără şir.

— Două sute de scuzi de argint! Opt sute de scuzi de aur! Ce? E cu putinţă? Mi-i ia pe toţi? Gillonne, lasă-mi măcar jumătate! Uită-te! Pune să-mi taie o mână şi un picior; nu aş mai rămâne decât pe jumătate, dar cel puţin aş avea şi jumătate din banii mei! Vrei?

— Unde ţii lada? Întrebă aspru Gillonne.

— Ai milă de mine! Suspină Malingre.

— Lada! Sau… pe Dracu! Mă duc să chem călăul! În schimb, dacă vorbeşti, deschid lacătul cătuşelor şi… fugi! Suntem liberi. Unindu-ne, ne adunăm toţi banii laolaltă şi… trăim fericiţi. Acum, hotărăşte!

— Ai să-mi desfaci cătuşele? Bâlbâi Malingre.

— Dobitocule! Ştii bine că am prea mare nevoie de tine, ca să te las să putrezeşti în temniţa asta. Singură, nu pot face nimic.

— Ei bine, zise Simon, în care renăştea speranţa, am dus banii la grădiniţa cu trandafiri… I-am ascuns în fundul curţii… sub tufişul de răsură, din stânga. Dacă sapi, ai să dai de biata mea ladă.

Gillonne, începu să râdă, după cum făcuse şi la intrare. Acest râs îl înfiora adânc pe Malingre.

— Ascultă! Începu Gillonne, apropiindu-se de el. M-ai speriat groaznic şi mi-ai furat şi banii. Timp de o oră am avut credinţa groaznică, că mă găsesc într-una din celulele de la Temple, acuzată de vrăjitorie şi… gata să fiu arsă de vie. Ei bine! Vei suferi la rândul tău, aceeaşi spaimă, şi-ţi voi fura banii. Numai, ascultă dobitocule…

Gillonne înaintă doi paşi, se plecă spre Simon cu ghearele întinse ca şi când, în furia sa, ar fi vrut să-l sfâşie. Acesta se făcu ghem, gata să sară.

— Ascultă idiotule! Urmă Gillonne. N-ai pus mâna decât pe câţiva din banii mei. Sub ladă, era o altă ladă! În această a doua ladă, pe care n-ai văzut-o idiotule! Se găsea o grămadă de aur, galbenii mei, pe care ghearele tale scârboase nu-i vor atinge niciodată! Mai ascultă ceva! Da! Mi-a fost frică să nu fiu arsă de vie ca vrăjitoare, şi când mă gândesc la asta, vezi tu? Frica-mi bagă moartea în oase! Dar… am scăpat numai cu frica! Pe când pe tine te aşteaptă fapta! Simon Malingre, chiar acum plec la grădiniţa cu trandafiri! Lada, cu toţi banii tăi, cu aurul şi tot argintul tău, are să fie a mea! Şi tu, dobitocule, ai să te strâmbi dinaintea Monseniorului, care ţine să te vadă sfârşind pe jar, încetul cu încetul, căci…

În momentul acela Gillonne scoase un ţipăt de durere înspăimântătoare.

Simon Malingre se destinsese ca un resort, profitase de clipa când cuprinsă de ură, ea se apropiase prea mult, ca s-o poată ajunge… Braţele lui lungi şi slabe se deschiseseră

cu un huruit de fiare scuturate şi asemenea unor picioare de păianjen monstruos, se încleştaseră împrejurul Gillonnei.

Simon Malingre urlă:

— Te-am prins!

Pe când în temniţă, între cei doi logodiţi, se desfăşura această scenă, arcaşii lui Valois, răspândiţi prin palat şi în numeroasele lui dependinţe, îşi căutau stăpânul. Dar Valois nu era nicăieri. Îl strigau, îl chemau… în zadar. Fură siliţi să renunţe. Unchiul regelui Louis al X-lea, fusese ridicat, poate chiar omorât de Buridan şi de banda lui de derbedei.

Căpitanul, care comanda garda palatului, se duse la Luvru şi povesti regelui trista întâmplare.

La vestea că sfătuitorul său intim şi unchiul său fusese ridicat de o ceată de derbedei îndrăzneţi, Regele fu cuprins de o furie nebună. Regina tremura şi se întreba: ce ar mai fi în stare să facă Buridan, dacă îndrăznise să gândească şi să execute o faptă atât de îndrăzneaţă. Marigny simţea o bucurie surdă, pe care şi-o înfrână însă. Începuse chiar să se gândească dacă Buridan n-ar fi demn de fiica lui, Myrtille. Cât pentru ceilalţi seniori ai curţii, unii se bucurau, alţii se întristau, după cum interesul lor personal îi apropiau sau îi îndepărtau de Valois. Cu toţii, însă, îşi modelau expresia figurii după aceea a regelui (căci chiar din timpul lui Philippe cel Frumos, seniorii feudali tremurau înaintea ideii monarhice, care avea să ajungă în floarea ei abia sub Louis al XIV-lea). Cu toţii, exagerau furia regelui şi în tot Luvrul izbucni un strigăt de ameninţare împotriva lui Buridan, deci şi contra lui Philippe şi Gautier d'Aulnay.

— Dar ce? Se răsti regele. Acest Buridan e dracul în picioare? E frate cu Satana?

Şi, în acelaşi timp, pentru a nu-şi pierde obiceiul, dădu cu piciorul într-o măsuţă plină cu sticluţe; atât masa cât şi sticluţele zburară în ţăndări.

— Sire, zise Hugues de Trencavel. Eu am dat ochii cu omul acesta şi vă pot asigura că face cât zece.

— L-am văzut şi eu, adăugă Geoffroy de Malestroit. L-am văzut la Pré-aux-Clercs, unde s-a luptat ca un leu.

— Sire, făcu la rândul lui Enguerrand de Marigny, am încercat chiar în noaptea asta să-l arestez. Eram cu douăzeci de arcaşi de-ai prefectului, cu domnul de Précy în frunte. Au mai sosit în ajutorul lor şi patruzeci din arcaşii mei proprii, dar nu i-am putut aresta. În schimb, doisprezece din ai noştri au rămas pe câmpul de luptă, răniţi sau morţi.

— Nemernicul! E prea îndrăzneţ! Strigă regele. L-am cântărit eu în ziua când, la Montfaucon, a venit cu atâta obrăznicie să-mi ceară dreptate! Auzi! dreptate împotriva ta, Marigny. Ei bine… i-o vom da!

În aceeaşi dimineaţă, un slujbaş de la Châtelet străbătea străzile Parisului, citind la toate răspântiile în faţa mulţimii adunate cu sunete de trâmbiţă, un ordin al regelui ce cuprindea următoarele:

1) Capul lui Jean Buridan din Béthune, bacalaureat al Sorbonei, e pus la preţ pentru o sută de scuzi de aur; 2) Capul nobililor seniori Philippe şi Gautier d'Aulnay pentru şaizeci scuzi de aur, fiecare; 3) Capul lui Lancelot Bigorne, Guillaume Bourrasque, împărat al Galiléei şi Riquet Haudryot, rege al Basochei pentru suma de două zeci scuzi de aur, fiecare; 4) Ordon ca toţi Parizienii să caute pe răzvrătiţii sus numiţi; 5) Va fi pedepsit cu moartea, oricine le va da adăpost.

Capitolul XLV Prizonierul lui Buridan.

Ştim că în coridorul îngust al palatului Valois, unde arcaşii contelui se ciocniseră cu ceata lui Buridan, Bigorne omorâse pe omul care purta torţa şi stinsese făclia. Mulţumită întunericului, Buridan şi prietenii lui putuseră să iasă din această strâmtoare, unde ar fi fost striviţi, cu siguranţă, de cei patruzeci sau cincizeci de arcaşi care se năpustiseră asupra lor.

Dar Buridan, cu toată iuţeala gestului lui Bigorne, avusese timpul să-l vadă pe Valois în capul oamenilor săi.

În momentul în care îşi dăduse seama că i-ar fi cu neputinţă să mai pătrundă la Myrtille, fu cuprins de disperare. Îşi zise că trebuie să încerce chiar imposibilul, şi că, la urma urmei, mai bine să moară, decât să continue să trăiască despărţit de fata care-i înlănţuise toate gândurile şi, ca să zicem aşa, îi stăpânea viaţa. Natură rece, în aparenţă, chiar timidă, mirându-se el însuşi de faptele pe care îndrăznea să le facă şi care-i încremeneau pe tovarăşii lui, Buridan lua hotărâri repezi fără să se gândească, şi le executa fără a pierde timpul. Când se simţi pierdut, când se văzu despărţit de Myrtille… şi, de data asta, poate pentru totdeauna, sări la gâtul lui Valois, îl strânse apoi în braţele lui nervoase, îl ridică pe sus şi-l trecu lui Guillaume şi Gautier care erau lângă el.

— Să plecăm! Ordonă el cu o voce surdă. Ne întoarcem îndărăt şi nu-i daţi drumul.

Fără a pricepe prea bine ce se întâmplase, Guillaume Bourrasque şi Gautier d'Aulnay îl înhăţaseră pe contele de Valois şi-l târau sau mai bine îl duceau pe sus, cu toată împotrivirea deznădăjduită şi cu toate urletele acestuia. În curând fură în curte.

— Ce ne-ai dat aici? Întrebă atunci Guillaume. Vreun purcel gras, ca să-l ducem la bâlci?

— Eşti beat? Mormăi Gautier. Nu vezi că cel pe care-l ducem la bâlciul din Lendit, ca să speriem copiii, e chiar Monseniorul Charles, conte de Valois? Dar, pe capul şi pe burta mea, ai dreptate! Monseniorul ţipă ca un purcel, pe care-l înjunghii. Aşteaptă! Am să-l fac să tacă.

Atunci Gautier îşi înfipse cele cinci degete de la mâna dreaptă în gâtlejul lui Valois şi începu să strângă. Îl încleştă atât de tare, încât nu numai că-l făcu să tacă, dar chiar să leşine…

— Pe capul lui Bachus şi pântecele Venerei, bombăni Gautier încremenit, oare a murit pentru atât de puţin? Pot să mărturisesc că alde Valois, ăştia, mor prea uşor!

— Domnule Gautier! Izbucni Guillaume, sever. Totdeauna ţi-am spus că eşti lipsit de orice delicateţe. Ce strângi aşa de tare? Ce dracu?

Vorbind astfel, cei doi oameni alergau mereu, năduşiţi, răsuflând greoi şi înjurând. În curând toţi tovarăşii, plus contele leşinat, ajunseră dincolo de portiţa pe care le-o deschisese Simon Malingre.

Buridan o încuie cu grijă.

— A murit? Întrebă el, aruncând o privire spre Valois.

— Ba, e viu! Iată-l că se deşteaptă.

Într-adevăr, contele deschidea ochii şi privea cu spaimă în jurul lui. O clipă se uită cu o disperare sălbatică la cele şase figuri aplecate asupra lui, apoi ridicându-se:

— Foarte bine! Zise el. M-aţi prins, nemernicilor. Urmaţi-vă opera voastră laşă. Omorâţi-mă!

— Nu, Monseniore! Îl curmă Buridan cu răceală. Sau, în orice caz, nu acum. Nu te voi ucide, decât dacă mă vei sili. Adu-ţi aminte că ţi-am mai avut viaţa în mână şi…

— Hi-han! Strigă Bigorne.

— Şi că te-am cruţat, urmă Buridan. Acum, ai să mergi cu noi. Poţi fi liniştit! Nu am pornit spre Montfaucon… Vino de bună voie dacă ţii la viaţă.

Valois aruncă o privire posomorâtă asupra palatului, sau, mai bine, a fortăreţei sale. Vedea cum se întretăiau luminile; auzea cum strigau şi-l chemau arcaşii; dar văzându-se lipsit de orice putinţă de scăpare, rămase cu speranţa că va fi pus în libertate şi de data asta şi zise:

— Vă urmez!

Ceata era gata să se pună în mişcare, când Bigorne o opri cu un gest.

— Şi, unde mergem? Întrebă el. Philippe d'Aulnay nu ne mai poate găzdui la dânsul, locuinţa lui e ca o prinzătoare de vulpi, acum…

— Dar ce, n-ai murit încă? (Philippe dete din umeri cu dispreţ). Nu te teme, are să vie şi asta!

— Asemenea nu ne putem ascunde cu toţii la Clopinel, care de altfel, m-a dat afară cu coada măturii. Cât pentru hanul lui Noël, îmi pare nedemn de Monseniorul conte, lucru de care îşi dă seama, fără îndoiala, chiar şi Noël. De aceea, se va şi grăbi să cheme garda regală, sau pe cea prefectorială, sau chiar pe amândouă deodată. Deci, repet întrebarea: unde mergem?

— Dacă am merge la Agnes Pieledeleu? Zise Gautier. Ea ţine foarte mult la mine, cu toate infidelităţile ce-i fac, draga de ea. Nu poate trăi fără mine şi cred că la dânsa…

— Să mergem! Întrerupse Buridan. Eu ştiu unde ne putem ascunde şi unde putem oferi Monseniorului un adăpost demn de el. Nimeni, nici chiar regina, nu va îndrăzni să ne caute acolo.

Apoi spuse ceva la urechea lui Bigorne, care scoase o exclamaţie surdă. Plecându-se şi la urechea lui Philippe şi a lui Gautier, cel dintâi se făcu galben ca moartea, iar cel de al doilea se cutremură de spaimă. Cu toate semnele acestea de mirare şi de groază, ei se puseră în mişcare şi mica ceată dispăru în întuneric, ducându-l în mijlocul ei pe contele de Valois care, întunecat şi gânditor, înainta fără să se împotrivească. Ei urmară câtva timp linia interioară a meterezelor şi ajunseră la Sena, în faţa micii insule care fu numită mai târziu insula Antragne şi apoi insula Louvior. Trecură fluviul pe una din nenumăratele bărci pe care barcagii le legau de plopii ce mărgineau Sena şi descinseră de-a lungul malului stâng, fără să aibă vreo întâlnire neplăcută. În fine, se opriră la picioarele unei zidării înalte şi întunecoase.

Era turnul Nesle!

Ideea de a se ascunde în turnul Nesle era dintre acelea pe care le inspiră deznădejdea. Era înspăimântătoare, era tragică, era poate de neîndeplinit. Dacă, după cum spera Buridan, turnul blestemat era părăsit de câteva zile, dacă era adevărat, după cum îşi închipuia el, că Marguerite de Bourgogne nu mai îndrăznea să se apropie de acel turn de

când cu teribilele întâmplări care se desfăşuraseră acolo, locul era nu se poate mai bine ales şi avusese o idee genială când se gândise să-l ducă acolo pe Valois, ca prizonier. Dar dacă vreo gardă de arcaşi, sau de servitori locuiau în turn, Buridan era pierdut, şi împreună cu el, tovarăşii lui.

El le explică lucrul acesta, la tulpina bătrânei sălcii, ale cărei crăci atârnau în apă, şi care păreau că se pleacă asupra Senei pentru a afla secretele dramelor din turnul Nesle, sau pentru a-i repeta pe şoptite ultimul blestem al victimelor lui Stragildo şi ale Margueritei de Bourgogne.

Vă închipuiţi voi, le zicea el, că ceea ce-am făcut, va stârni Luvrul şi întregul Paris! Nu-l poţi fura pe unchiul regelui, fără ca acesta să nu protesteze. Mâine, poate peste un ceas, sau poate chiar în momentul acesta, suntem căutaţi şi atunci… goniţi; încolţiţi din stradă în stradă, vom isprăvi prin a cădea. Ori, din două una…

— Da, zise Riquet, fă-ne puţină logică.

— Am observat, adăugă Guillaume, că de câte ori a făcut Buridan logică, a urmat câte o masă bună.

— Din două una, continuă Buridan: sau turnul e nelocuit, şi atunci intrăm, ne instalăm şi suntem ca la noi acasă, măcar pentru câteva zile. Sau e locuit…

— Şi atunci, după logică, nu intrăm! Hotărî Riquet.

— Şi atunci, adăugă Buridan, tot intrăm, după ce vom arunca în Sena pe locuitorii turnului îndrăcit. Asta e logica mea. Aveţi ceva de zis? Aţi auzit teza; dacă cineva vrea să ne prezinte antiteza…

Toţi tăcură şi priviră vreo câteva minute turnul mut, misterios.

Apoi, Buridan se apropie de uşa joasă şi boltită prin care se intra în sala catului de jos. Uşa era încuiată cu două zăvoare mari. Fiecare zăvor mai avea şi câte un coşcogeamite lacăt. Buridan inspecta câteva momente uşa, apoi îl chemă pe Gautier şi-i arătă cele două lacăte. Gautier zâmbi, coborî malul apei, se întoarse cu unul din pietroaiele ce se găseau de-a lungul râului şi atacă lacătele.

Loviturile surde, care deşteptau ecouri lungi în turn, nu primiră nici un răspuns. În curând lacătele fură sfărâmate.

Buridan introduse lama pumnalului său în zăvoare şi, după zece minute de muncă, uşa se deschise. Cei şase tovarăşi, cu Valois în mijlocul lor, intrară în sală. Bigorne închise uşa şi trase zăvoarele dinăuntru. O lampă cu untdelemn, una din acele lămpi vechi, de fier cu fitil fumegând, atârnată de tavan cu un lanţ, ardea mocnit. Poate că, lăsând aci această lumină, Marguerite voise să facă să se creadă că turnul era locuit în timpul nopţii. Bigorne deznodă sfoara care ţinea lanţul, lăsă lampa în jos şi aprinse una din făcliile, care erau aşezate din distanţă în distanţă.

Apoi oamenii se suiră sus, Philippe, cu moartea în suflet, Gautier scoţând înjurături pe înfundate, Guillaume şi Riquet indiferenţi. Ajunseră la etajul unde Philippe şi Gautier văzuseră apărând cele trei surori, care îi aşteptau împrejurul unei mese servită cu tot felul de bunătăţi. Bigorne se sui până pe turn, apoi coborî, fără a întâlni pe nimeni.

— Turnul e pustiu! Zise el.

— Da! Răspunse Buridan, cu glasul întunecat. Nu-i locuit decât de stafii…

— Şi de amintirile mele! Adăugă Philippe, tresărind.

— Foarte bine! Reluă Buridan. După cum spuneam, aici suntem ca şi acasă şi cred că în tot Parisul nu se găseşte un om, care să aibă dreptul să vorbească în încăperile acestea, cum vorbesc eu. Bigorne, ai să te ocupi de ale mâncării. Cât pentru dumneavoastră domnilor, vă rog să mă lăsaţi câteva minute singur cu Monseniorul contele de Valois, căruia îi datorez o convorbire personală. Binevoiţi deci a mă aştepta în etajul de jos.

Philippe, Gautier, Guillaume şi Riquet se supuseră, cum s-ar fi supus unui şef, căci în momentul acela, în ţinuta şi în vocea lui Buridan era un fel de autoritate impunătoare. Cu toţii înţelegeau că trebuia să se întâmple ceva teribil între tânărul Buridan şi Charles de Valois.

— N-aş da nici o para pe pielea lui Valois! Grăi Guillaume, coborând scara.

— Cum pot îndura atâtea amintiri, fără să cad trăsnit? Murmură Philippe.

— Mi se pare că Bigorne a fost însărcinat cu ale mâncării? Îi întreba Gautier. Tare mi-e foame.

— Şi mie… tare mi-e sete! Adăugă Guillaume.

Îl căutau cu privirea pe Bigorne, dar acesta nu era cu dânşii. Rămăsese sus, cu Buridan şi cu Valois. Buridan aşteptase ca prietenii lui să iasă din odaie. Aceasta era o antecameră care dădea în sala de mâncare a turnului.

Buridan îşi ţintuise privirile asupra lui Valois. Apoi când vru să închidă uşa, îl zări pe Bigorne, care o închisese deja şi care şedea acum cu spatele rezemat de dânsa, cu braţele încrucişate, liniştit şi rece.

— Ce faci tu aici? Îl întrebă aspru Buridan.

— Vezi bine, stăpâne, aştept să vorbeşti cu Monseniorul de Valois. Şi această convorbire nu poate fi completă, decât dacă sunt şi eu de faţă! Vorbiţi deci, domnilor, şi după ce veţi vorbi, după cele ce vă veţi spune tot, am să adaug şi eu o vorbă – una singură – daca voi găsi de cuviinţă, sau o voi păstra pentru mine, ca în fundul unui mormânt!

Accentul lui Lancelot Bigorne avea vibraţii curioase, şi Buridan surprinse în privirea lui un fel de milă şi mai curioasă.

El rămase câteva minute gânditor. Fără îndoială, înţelesese că Bigorne, acest derbedeu, acest vechi servitor al contelui de Valois, cunoştea secretul acestuia, căci murmură.

— Bine! Stai şi ascultă!

Calm şi mândru, cel puţin în aparenţă, contele de Valois, se aşezase într-un fotoliu, în care Buridan o văzuse pe Marguerite de Bourgogne. Sta nemişcat, cu ochii aţintiţi pe un tablou ce reprezenta „Frumuseţea”.

Mâna lui cea dreaptă era înţepenită pe mânerul pumnalului, iar cu mâna stângă, ţinea strâns spada cea

lungă, armă foarte primejdioasă când era mânuită de un om ca dânsul.

Buridan se aşeză jos, dinaintea lui.

— Monseniore, zise el, când am avut onoarea să te fac prizonier la poalele muntelui Faucon, când te-am târât apoi până la spânzurătoarea pe care bunul dumitale amic, primul ministru a ridicat-o pe acest deal, poţi mărturisi că erai la discreţia mea deplină şi că lăsându-te cu viaţă, am fost foarte blând. E adevărat?

Valois avu un surâs plin de amărăciuni, şi foarte dispreţuitor.

— M-ai atras – zise el cu un calm, care provenea mai cu seamă din siguranţa pe care o avea, că nici de data asta, lucrurile nu vor avea o întorsătură tragică – m-ai atras în cursă prin vicleşug şi răutate; m-ai luat pe sus, pe mine, care trebuia să-ţi fiu de două ori sfânt.

— Întâi: ca nobil, şi al doilea ca membru al familiei regale! Ai pus pe doi dintre derbedeii dumitale să atace pe cei doi gentilomi care mă însoţeau, şi care zac încă în pat de rănile pe care le-au primit…

— Dacă nu sunt decât în pat, zise Bigorne, răul e făptuit numai pe jumătate, căci ar trebui să zacă în groapă, după cum Barnabé însuşi…

— Tăcere, Bigorne! Întrerupse Buridan.

— Tac, dar pe sfântul Barnabé, de câte ori am mâncărime la limbă, mă sileşti să tac; mai bine mi-ai smulge-o!

Valois urmă:

— Ai făptuit mai multe crime în întâlnirea de care vorbeşti şi faptul că m-ai lăsat cu viaţă, nu e decât o crimă mai puţin, care nu scuză pe celelalte.

— Ai un fel de a vedea lucrurile, Monseniore, care probează un caracter generos. Să trecem înainte. Când ne-am revăzut la Pré-aux-Clercs, dacă-ţi reaminteşti, la un moment dat, aş fi putut să te străpung cu spada. N-am făcut-o. De ce? Nu ştiu. Vezi, Monseniore? Între dumneata şi mine, nu ştiu ce fatalitate. Te-ai pus în cărarea vieţii mele

umile, dumneata care aveai drumurile cele mai largi şi spaţiile cele mai întinse, pentru a te mişca în voie. Partea dumitale în lumea asta e splendidă, Monseniore; a mea este tare modestă. De ce nu vrei să mi-o laşi? Eşti bogat… sunt sărac, eşti plin de glorie… sunt neînsemnat, eşti puternic… sunt fără nici o putere, pe Cerul Pământului, eşti una dintre stelele strălucitoare spre care poporul de-abia îndrăzneşte să-şi ridice ochii… eu sunt un fir de ţărână impalpabilă, pe care piciorul lumii tale ar putea-o strivi, fără măcar să-ţi dai seama. Nu-ţi ajunge? Şi nu-mi poţi lăsa şi mie firimitura de fericire pe care cerul, destul de zgârcit, mi-a dat-o?

O emoţie vădită făcea să vibreze vocea lui Buridan. O sinceritate bărbătească şi nobilă îi lumina chipul slab. Valois îl privea cu un fel de dispreţ întunecat şi inima lui trufaşă nu bătea de mila acestui tânăr, care se umilea şi voia să se facă mic de tot dinaintea lui.

— Ce voieşti? Întrebă el cu o voce aspră.

— Am să-ţi spun. Vreau să-ţi propun pacea, Monseniore! O pace cinstită, de care am să mă ţin cu stricteţe.

Valois izbucni în râs.

Cu cât Buridan era mai modest, cu cât era mai sincer în dezvăluirea sentimentelor lui, cu cât Valois, convins că tânărului îi era frică, îşi accentua dispreţul.

— Pacea între noi, nemernicule? Te-am făgăduit călăului. Tot ce ţi-aş putea îngădui, ar fi un apel la mila mea!

Buridan rămase rece, dar o uşoară încruntare a sprâncenelor arată lui Bigorne, care nu-l pierdea din ochi, că lucrurile începeau să se încurce în capul acesta limpede, metodic şi energic.

— După cum îţi spuneam, reluă el, nu sunt decât un atom. Dumneata eşti unchiul regelui, poate chiar regele de mâine. Dar, e de-ajuns, uneori, un bob de nisip, pentru a face să se năruie un imperiu: cel puţin, aşa am citit în manuscrisele pe care Cheliet, doctor de la Sorbona, mi le-a dat să le citesc. Ia seama, Monseniore, să nu fiu eu acel bob de nisip! Îţi propun pacea! Să încheiem chiar acum un tratat. Să facem

un schimb. Îţi făgăduiesc, încă o dată, că îţi las viaţa. Îţi făgăduiesc să nu te mai atac niciodată. Îţi făgăduiesc nu numai neutralitatea faţă de dumneata, ci şi respectul la care ai dreptul prin naşterea dumitale. Îţi făgăduiesc chiar mai mult, Monseniore; dacă ai vreo dată trebuinţă de un devotament, dacă ai vreodată trebuinţă ca cineva să întreprindă pentru dumneata vreo operă îndrăzneaţă, primejdioasă, de neînvins, fă-mi semn şi, fără şovăire, Buridan îşi va risca viaţa pentru dumneata…

— Şi în schimbul atâtor făgăduieli frumoase ce trebuie să fac pentru dumneata, tinere? Întrebă contele, cu un surâs batjocoritor.

— Nimic! Afară de un singur lucru, pe care am să ţi-l spun. Nu-ţi cer nici indulgenţă, nici protecţie…

— Atunci ce vrei? Zise Valois cu un început de mirare.

— Iată Monseniore! Reluă Buridan, ai cărui ochi începură să strălucească de speranţă. La Montfaucon ţi-am făcut o mărturisire, de care atârnă toată viaţa mea, ţi-am spus că iubesc o fată…

Valois tresări violent şi Bigorne îşi notă această tresărire.

— Această fată, continuă Buridan, era atunci prizoniera dumitale, sau cel puţin, fusese un moment. Vezi dar, Monseniore, că e o fatalitate între noi, deoarece aceea pe care o iubesc, furată din Temple de regină, a devenit din nou prizoniera dumitale şi acum este în palatul Valois!

— Cine ţi-a spus că Myrtille e în palatul meu? Întrebă contele cu o voce răguşită.

Buridan căuta un răspuns, dar Bigorne tăindu-i vorba răspunse el:

— Simon Malingre.

— Monseniore! Continuă Buridan, a cărui voce tremura uşor. Dă-mi pe Myrtille! Jură-mi că niciodată n-ai să mai faci nimic împotriva ei, şi sunt omul dumitale.

Valois tăcu câteva minute. O emoţie puternică se observa în toată ţinuta lui. La numele Myrtillei, pronunţat de Buridan, el pălise şi-l apucase tremurul. Privi lung pe tânăr,

nu cu dispreţ, nici cu acea mândrie suverană a gentilomului puternic, care vorbeşte cu un biet student, ci cu gelozia unui amant pus în faţa unui rival fericit. Orice calcul, orice prudenţă, fură distruse într-însul. Uită că, în realitate, era prizonierul lui Buridan, că era la discreţia lui… Tremura de furia geloziei…

— Nu-ţi dau fata de care vorbeşti cu atâta obrăznicie şi căreia îi datorezi respectul pe care mitocanii îl datorează oricărei fete din înalta aristocraţie… Nu ţi-o dau pentru două motive. Întâi, pentru că îndrăzneşti s-o iubeşti!

Buridan, se făcu galben, pronunţă cu o voce slabă provenită dintre un fel de groază care i se furişase în inimă.

— Şi al doilea?

— Şi al doilea, se răsti Valois, pentru că o iubesc eu!

Buridan îşi duse mâna la frunte, ca şi cum ar fi primit o lovitură cumplită. Deodată izbucni într-un râs strident şi nervos. Apoi se sculă drept în picioare, ţeapăn, livid, cu sudoarea pe frunte, şi urlă:

— Monseniore, am onoarea să-ţi anunţ că unul din noi doi va muri chiar aici.

În acelaşi timp îşi trase spada şi o puse cu vârful în pământ, adăugând:

— Aştept! Aş putea să te gâtui! Eşti prizonierul meu, te am în mâna mea. Aş fi în dreptul meu, ca, împreună cu tovarăşii mei să te înjunghii, ca pe un adevărat duşman învins. Nu ne-ar mai rămâne decât să-ţi târâm corpul la platforma turnului şi să te repezim în Sena. Îţi ofer o luptă cinstită, cum am oferit şi lui Enguerrand de Marigny. Apără-te, Seniore! Apără-te! Sau, pe Dumnezeul sfânt, jur că-ţi înfig pumnalul în gât.

Valois era viteaz. Era neîntrecut în mânuirea armelor. Pus în faţa unui duel, pe care nu-l putea evita, se sculă la rândul său. Puţin în urmă, cei doi adversari erau în gardă şi-şi ciocneau spadele.

Bigorne, singurul martor al acestui duel, sta nemişcat ca o statuie; numai faţa lui, arsă de soarele drumului mare,

părea şi mai plumburie ca de obicei.

Valois atacă cel dintâi, cu o furie sălbatică îşi apucă spada cu amândouă mâinile şi o ridică pentru a o repezi în capul adversarului şi a-i zdrobi ţeasta. Dar sabia recăzu cu putere şi se înfipse în scânduri. Buridan evitase lovitura, sărind la o parte.

O repede atingere între cele două arme, câteva exclamaţii scurte şi răguşite, o frământare sălbatică de picioare, şi deodată cele două corpuri se apucară şi căutară să se sugrume unul pe altul. Buridan, dând drumul spadei şi apucând pumnalul, sări asupra lui Valois şi-l strânse cu putere. Un urlet de furie şi de spaimă. Valois era la pământ, Buridan peste el, cu genunchiul pe piept, cu mâna stângă pe gât, iar cu mâna dreaptă ridică pumnalul.

— Îmi dai pe Myrtille? Gâfâi tânărul.

Valois scrâşni din dinţi, închise ochii şi răspunse:

— Nu!

— Atunci mori! Urlă Buridan.

Şi braţul său, cu un gest ca fulgerul, se ridică pentru a da lovitura mortală.

Braţul însă nu recăzu.

Pumnalul rămase la câteva degete deasupra pieptului lui Valois, întins pe jos.

Cineva apucase braţul lui Buridan. Acel cineva era Lancelot Bigorne.

— Drace! Urlă Buridan. Vrei să te omor şi pe tine!

— Jean Buridan, răspunse Bigorne cu o voce solemnă, nu vei omorî pe acest om!

— De ce? De ce? De ce? Strigă Buridan cu vocea din ce în ce mai deznădăjduită.

— Pentru că omul ăsta e tatăl tău!

Lancelot Bigorne şi Buridan erau singuri într-o cameră vecină cu aceea unde se desfăşuraseră întâmplările acestea. Cum ajunsese Buridan aci? Cum îl târâse pe Bigorne după el? Ce gânduri furtunoase se dezlănţuiseră în

el? Ce se petrecuse, după ce Bigorne pronunţase cuvintele acelea năprasnice? Buridan nu-şi dădea seama.

Urmând pe tânăr, Lancelot Bigorne încuiase cu grijă uşa camerei unde rămăsese Valois. Buridan şi Bigorne palizi ca două stafii, stăteau faţă în faţă. Bigorne şi mai liniştit ca de obicei, cu un aer solemn încrustat pe chipul lui îndrăzneţ: Buridan, fără puteri, ca un copil, cu sufletul disperat, cu capul năuc:

— Vorbeşte! Se răsti Buridan. Explică-te sau înainte de a izbucni nebunia care-mi învăluie mintea, te omor în locul omului aceluia, care zici că e tatăl meu!

Şi mai încet, cu o mirare fără margini, repetă:

— Tatăl meu?

— Monseniore, începu Lancelot Bigorne căci, desigur, trebuie să te numesc astfel de azi încolo… când ştii al cui fiu eşti. Monseniore, lucrul e groaznic, dar e simplu. Copilul pe care am fost însărcinat să-l înec la Dijon; copilul a cărei istorie te atinsese atât de profund, după cum mi-ai spus chiar dumneata, când ţi-am povestit întâmplarea… micul Jean… fiul doamnei Dramans… fiul lui Charles, conte de Valois, ambasador al Franţei în Burgundia… ei bine, acel copil, monseniore! Nu a fost înecat de mine! M-auzi? L-am dus într-o colibă părăsită cu intenţia să-l redau mamei sale… Dar a fost luat de acolo de nişte oameni şi dus… ştii unde? La Béthune… în Artois!

— Béthune din Artois? Murmură Buridan.

— Mă înţelegi? Acel copil, erai dumneata! Şi acum, monseniore, cum am aflat că acel copil lăsat de mine în coliba părăsită, fusese dus la Béthune? Unde a fost crescut? De unde a plecat apoi la Paris, pentru a studia la Sorbona? Îţi voi spune mai târziu, când vei fi în stare să mă asculţi, căci nu ţi-am spus tot. Îmi mai rămâne să-ţi spun ce s-a făcut doamna Dramans.

— Mama? Bâlbâi Buridan, ai cărui ochi se umplură de lacrimi. Oh! Vorbeşte-mi de dânsa! Spune-mi, oh! Spune-mi,

dacă sub haina ta mai bate o inimă omenească! Spune-mi ce s-a făcut mama?

— Ţii cu orice preţ? Şopti Bigorne cu voce întunecată.

— Vreau! Murmură Buridan cu un accent de teamă înspăimântătoare.

Privirea lui Bigorne se umplu de milă.

— Să mă blesteme cerul! Zise el, dacă fac un păcat spunându-ţi ceea ce vreau să-ţi spun! Dar eşti fiul ei! Şi eu, care nu mă tem de nimic, eu, care mi-am târât viaţa în nemernicii, eu care n-am avut alte pilde dinaintea ochilor decât cele pe care le pot da curtea… eu, care n-am venit în contact decât cu oameni cu sufletul viciat, eu, Lancelot, aş crede că-mi atrag trăsnetul cerului asupra capului, dacă aş minţi în ora aceasta teribilă. Ce a devenit în urmă doamna de Dramans, nu ştiu. Ce a făcut de atunci? Din timpul îndepărtat când eram la Dijon ca executor al uneltirilor josnice ale Monseniorului, tatăl dumitale. Ce cataclisme i-au zdruncinat viaţa? Ce dureri năprasnice i-au împietrit inima, nu pot şti şi nimeni nu va şti niciodată, afară, bineînţeles, decât numai dumneata… dumneata, Jean Buridan, fiul ei! Căci dumitale, fără îndoială, are să-ţi spună! Dar ceea ce ştiu, Jean Buridan, e că am văzut-o…

— Ai văzut-o? Strigă Buridan, cu o voce sfâşietoare. În viaţă? Mama trăieşte? Fii binecuvântat tu, care în disperarea în care mă aflu, îmi aduci o astfel de bucurie, mie… fiul lui Charles de Valois!

— Am văzut-o! Repetă Bigorne, cu o voce din ce în ce mai întunecată. Şi, lucru oribil… Monseniore, ai văzut-o şi dumneata!

— Eu? Urlă Buridan, care simţea cum îl cuprindea un fel de nebunie…

— Dumneata! Zise Bigorne. Doamna de Dramans, monseniore… mama dumitale, Jean Buridan, e femeia care te aştepta într-o seară pe malul Senei! E femeia care te-a acostat în strada Froidmantel! E femeia cu care ai vorbit apoi la piciorul turnului Luvrului…

— Taci! Bâlbâi Buridan, nebun de groază.

— După faţa dumitale descompusă şi după ochii dumitale holbaţi, termină Bigorne, văd că ai priceput că mama dumitale, e femeia care, într-o noapte blestemată, te-a luat de mână pentru a te introduce în turnul însângerat, unde Marguerite de Bourgogne te aştepta, pentru a pune să te omoare!

Buridan se aruncă în genunchi, apoi căzu de-a lungul, leşinat. Bigorne se aplecă asupra lui murmurând:

— Sărman tânăr! Atât de viteaz, aşa bun, aşa cinstit şi atât de nenorocit! Am făcut bine? Am făcut rău, că am vorbit? Dumnezeu va judeca (un surâs batjocoritor îi apăru pe buze şi adăugă) dacă totuşi Dumnezeu, se amestecă în faptele, gândurile şi vorbele lui Lancelot Bigorne!

În vremea asta, Buridan era singur; Lancelot Bigorne îl luase în braţe şi-l coborâse în sala unde erau Philippe, Gautier, Guillaume şi Riquet. La întrebările lor, Bigorne răspundea prin explicaţii inventate. Tovarăşii se străduiau să-l deştepte pe Buridan. Când văzură că deschide ochii şi-şi revine în fire, Bigorne le făcu semn să iasă, şi plecară cu toţii de lângă el.

Buridan era singur… cu gândurile lui.

Lucru curios, toate gândurile lui zburau la Mabel, mama lui! Tatăl său era la câţiva paşi de dânsul, şi totuşi nu se gândea la el. Această întâmplare nemaipomenită, care ar fi fost de ajuns pentru a-i tulbura întreaga viaţă în alte momente, şi anume aflarea neaşteptată că era fiul contelui de Valois, dispărea în umbra pe care o proiecta asupra minţii sale celălalt eveniment: avea o mamă. Mama lui trăia. Şi acea mamă, era femeia care, după expresia lui Bigorne, îl luase de mână pentru a-l duce la moarte. Ce sentimente munceau pe omul acesta în vremea care urmă? Ce gândea el? Ce-şi spunea lui însuşi? Ce strigăte dezlănţuiau în capul acesta înnebunit? Cine poate şti? Atâta numai, că o uitase pe Myrtille şi uitase chiar că o iubea! Uitase de Marigny şi uitase că îl ura! O uitase pe regină şi uitase că regina îl

alesese pentru clipele ei de patimă, pătate de sânge! Uitase de rege, şi că regele îl căuta, ca să-l spânzure! Uitase de tatăl său, şi uitase că Charles de Valois îi era părinte! Uitase în ce loc se găsea şi că acel loc se chema turnul Nesle!

Dacă în momentele acelea ar fi fost cineva lângă el, l-ar fi auzit îngăimând două cuvinte, care exprimau, fără îndoială, toate gândurile lui, tot ce era viu în sufletul, în creierul, în mintea sa:

— Biata mamă!

Iar Bigorne, pe care nici un scrupul nu-l împiedica de a asculta pe la uşi, auzea vaietele care, după cum povestea mai târziu, îl făceau să se cutremure. Când Buridan îşi veni în fire, după această lungă şi dureroasă adâncire în sine, în care desigur sfătuise cu el însuşi chestiuni înspăimântătoare, când îşi recuceri sângele rece, ieşi din camera în care Bigorne îl dusese leşinat şi se sui până-n vârful turnului. Văzu că se făcuse ziuă; soarele răsărea, într-o pulbere de aur, care dădea un colorit nespus de frumos aburilor uşori din zări. Parisul îi apărea ca într-un văl, pe care nişte fermecătoare l-ar fi întins în timpul nopţii deasupra lui. La picioarele lui, Sena îşi rostogolea valurile liniştite, asemenea unei mase de plumb topit. Miile de clopotniţe, turnuri, turnuleţe, acoperişuri ascuţite, tot amestecul acela al Parisului aerian părea ca ţâşnit dintr-un vis. Şi aproape de tot de el, dincolo de fluviu, se ridica monstruoasa fortăreaţă, cu turnurile ei puternice, cu şanţurile, porţile, crestăturile, meterezele şi acoperişurile înalte: Luvrul! Luvrul unde, desigur că, la această oră, dormea Marguerite de Bourgogne, mama Myrtillei.

Buridan nu era un visător. Dimpotrivă, s-a văzut că avea un spirit pozitiv şi că era tare în logică. Nici nu avem intenţia să-l prezentăm ca pe un erou poetic şi sentimental. Vrem numai să arătăm, care erau sub domnia lui Louis al X-lea, viaţa, ideile şi faptele unui student – ale unui student ca Buridan, rămas de pomină în serbările de la Sorbona şi în povestirile de aventuri.

Bunul şi marele Dumas, care avea toate îndrăznelile, a format pe Buridan din unul dintre ei. Îndrăzneala e îngăduită geniului. Noi care suntem un modest istoriograf, am căutat să ne apropiem cât mai mult de adevărul istoric – şi, prin adevăr istoric, înţelegem ridicarea exactă a atitudinilor, a stărilor sufleteşti ale timpului, graţie cărora se poate reconstrui traiul probabil al unuia sau a mai multor persoane determinate.

Deci, Buridan se suise pe platforma turnului Nesle, nu pentru a admira panorama atât de pitorească a Parisului de atunci, ci pur şi simplu pentru că avea trebuinţă de a respira aerul răcoros şi uşor al splendidei dimineţi care începea. I se părea că boarea venită din depărtare şi care învăluia vârful vechiului turn cu aripile lui repezi, rupea de pe fruntea sa, la fiecare bătaie din aripă, câte o fâşie din gândurile mohorâte de care căuta să se lepede.

Când se crezu sigur de el, se coborî în catul de jos, unde-l lăsase pe contele de Valois. El trase zăvoarele pe care Bigorne le încuiase cu atâta grijă, intră şi-l găsi pe coate stând tot în locul unde îl lăsase în timpul nopţii. Valois avea trăsăturile feţei foarte slăbite, tenul plumburiu şi ochii împăienjeniţi ai omului care, timp de câteva ore, luptase cu gândurile lui. Dar pe faţa lui împietrită, nu trecea nici cel mai mic semn de vreo emoţie binefăcătoare. Buridan îl privi lung. Valois asemenea, ridică ochii şi privi pe tânăr. Păreau că se studiază cu o curiozitate care avea ceva oribil într-însa, şi privirea lor în acest minut de tăcere între tată şi fiu fu groaznică.

Buridan spera că… poate… Ce spera? Nu putea spune… Poate o vorbă, poate un gest; poate o simplă oglindire a sufletului în ochi, ceva cât de puţin, în fine, care i-ar fi arătat că omul acesta vedea într-însul un fiu. Valois se sculă, se rezemă pe mânerul sabiei în formă de cruce cu amândouă mâinile, îşi îndreptă trupul voinic, îmbrăcat în piele de bivol, şi-şi descoperi obrazul încadrat de o glugă violetă, al cărei vârf îi cădea pe umăr. Părea mai palid, mai aspru ca totdeauna. Apoi vorbi şi Buridan se cutremură din cap până-n picioare la sunetul vocii lui. Iată ce îi spuse contele de Valois:

— Tinere! Ai aflat în noaptea asta un secret îngrozitor. Spre nenorocirea dumitale, un servitor credincios ţi-a spus lucruri care ar fi trebuit să nu le ştii niciodată. Păzeşte-te de a judeca purtarea mea trecută, faţă de mama dumitale şi de dumneata. Omul acela ţi-a spus adevărul. Cum ai ajuns aici, puţin importă. Ceea ce eşti şi cine eşti în momentul actual puţin importă de asemenea. Numai să nu încerci să te amesteci în actele mele… în crimele mele, după cum vrei să le numeşti. Să nu încerci să-mi sondezi trecutul. În special, să nu încerci să-ţi iei un titlu pe care nu-l posezi. Să ştii că pentru dumneata sunt şi rămân contele de Valois. Eşti şi rămâi pentru mine Jean Buridan, înscris în registrele Sorbonei ca născut din părinţi necunoscuţi. Dacă voi mai fi vreodată liber, să ştii că pentru mine, vei fi Jean Buridan, trădător şi răzvrătit faţă de rege, şef de trădători şi de răzvrătiţi. Nu ai decât un singur mijloc pentru a scăpa de pedeapsa ce te aşteaptă… acela de a ucide chiar aici pe omul, despre care ţi s-a spus în astă-noapte: „acesta este tatăl tău!”

În timpul acesta, contele îşi dădu la o parte cutele mantalei şi înaintă trei paşi, cu pieptul înainte, de parcă-l oferea loviturii mortale.

Cât a ţinut acest discurs înspăimântător, Buridan nu s-a mişcat, nu a tresărit, nu s-a cutremurat. Numai, pe măsură ce cuvintele cădeau, el devenea din ce în ce mai galben.

Ochii săi, măriţi, stăteau pironiţi pe faţa omului care-i vorbea astfel, ca şi cum ar fi privit spre unul din acei monştri, de care nu-ţi poţi dezlipi ochii! Valois urmă:

— Dacă rămân în viaţă, eşti mort, Buridan! Dacă vrei să trăieşti, loveşte!

Buridan se-ntoarse încet spre uşă, o deschise larg, şi braţul lui se întinse încet, arătându-i lui Valois că drumul e liber.

Era gestul omului care iartă şi era poate şi gestul omului care goneşte. Buridan nu pronunţă un cuvânt. Era ţeapăn, galben ca un cadavru. Braţul lui drept, ca împietrit, sta întins, şi cu mâna stângă, încleştată, se ţinea de pervazul uşii, căci simţea că se clatină şi nu voia să cadă în acel moment tragic.

Contele de Valois trecu.

El ieşi încet, cu privirile pline de sfidare suverană, aţintită în ochii fiului său. O clipă se opri lângă dânsul, aproape de tot de dânsul, ca pentru a aştepta încă lovitura de moarte, pe care o ceruse.

Buridan rămase nemişcat.

Cu o clătinare din umeri, Valois îşi ridică mantaua, apoi, fără a întoarce capul, se coborî, se cufundă în întuneric şi dispăru la cotitura scării.

Buridan izbucni într-un hohot de plâns.

Capitolul XLVI Hi, Han!

Liniştit, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic, de gheaţă, ca de obicei, Valois ajunse în vestibulul de jos. Acolo, se opri.

Uşa cea scundă era încuiată, bine zăvorâtă şi dinaintea ei, un om sta rezemat, înfăşurat în manta, cu pălăria trasă pe ochi şi dormind în picioare. Sau cel puţin, puteai crede că doarme, căci sforăia îngrozitor. Numai că era un fel de ironie în sforăiala lui, pe cât se poate o sforăială să fie ironică. Şi omul ţinea în mână un pumnal.

Cu toată mantaua şi pălăria trasă pe ochi, Valois îl recunoscu pe Bigorne. Un moment, faţa lui se crispă de furie şi duse mâna la spadă, ca şi cum ar fi voit s-o tragă ca

să străpungă pe cel ce dormea. Dar Bigorne începu să sforăie aşa de tare şi cu o ironie atât de sălbatică, încât, cu tot somnul lui, era evident că nu pierdea din vedere mişcările lui Valois.

— Patru… şase! Urlă o voce la spatele lui Valois.

— Cinci… şase! Am câştigat! Ţipă altcineva.

Întorcându-se, Valois zări doi oameni, care – stând la o masă, într-un colţ întunecos, jucau zaruri şi păreau că nici nu observă prezenţa sa.

Valois rămase nemişcat. Privirea lui fugea de la cel adormit la cei doi jucători. Apoi dădu din umeri.

— Prea bine! Mormăi Guillaume Bourrasque, unul din jucători, i-ai câştigat capul. Dar nu e destul. Capul, e o bucată bună, nu zic, dar şi restul contează.

— Ei bine, zise Riquet, celălalt jucător, să jucăm pe şoricul animalului. Dintr-o singură lovitură.

— Fie! Răspunse Guillaume, hai şi pe şoric. Eu joc!

— Guillaume Bourrasque agită zarurile în cornet şi le aruncă pe masă.

— Trei patru! Zise el cu o strâmbătură. Sunt blestemat.

— Doi cinci! Strigă Riquet triumfător. Am câştigat şoricul.

Şi se puse pe râs.

— Riquet, zise Guillaume cu furia rece a unui jucător disperat că a pierdut, nu mai joc niciodată cu tine.

— Guillaume, nu vreau să ne stricăm prietenia. Uită-te, joc pe cele două şunci ale animalului contra capului şi şoricului pe care le-am câştigat!

— Primesc! Strigă Guillaume, al cărui chip se lumină, pe dată, de bucurie, ca şi cum i s-ar fi vestit fericirea cea mai mare de pe lume.

Guillaume aruncă din nou zarurile: doi unu.

— Pe toţi dracii, sunt blestemat! Răcni el, Riquet le aruncă la rându-i, şi Guillaume scoase o exclamaţie de triumf.

— Pe Babolin! Unu… unu! Ai pierdut, Riquet, ale mele sunt şi şuncile şi capul şi şoricul Monseniorului.

La aceste vorbe, Guillaume se sculă şi se îndreptă spre conte.

— Monseniore, zise el, eşti al meu! Te-am câştigat chiar acum. Să ai bunătatea să mă urmezi, cum îşi urmează un animal stăpânul.

Valois asistase la toată scena fără a face un gest care să poată indice că-i era frică. Comedia funebră a lui Guillaume şi Riquet, jucându-l în zaruri, bucată cu bucată, nu îi scoase decât un surâs, care făgăduia pedepse teribile.

— Băgaţi de seamă, haimanalelor – zise el cu răceală, când Guillaume se apropie de el, băgaţi de seamă că dorinţa şefului vostru este să ies neatins din văgăuna asta. Nelovit şi neinsultat.

— Şeful? Strigă Guillaume, şeful? Unde e şeful? L-ai văzut Riquet? Dacă ştii unde e, du-te de mi-l adu, ca să-mi spună cu ce fel de sos să-l gătesc pe Monseniorul.

— Luaţi seama, reluă Valois, că dacă îmi faceţi cel mai mic rău, mă voi răzbuna foarte aspru. Ştiţi, derbedeilor că sunteţi urmăriţi pentru multe crime. În plus, astă noapte, aţi năvălit în palatul Valois, ceea ce este o nelegiuire tot atât de mare, ca şi când aţi fi năvălit în Luvru. Ei bine! Mă fac forte să obţin iertarea voastră, cu singura condiţie, ca voinţa şefului vostru să fie executată imediat.

— Ei! Bigorne! Adormitule! Strigă Riquet. Ai auzit ce-a spus animalul?

De data asta, Valois, începu să simtă pătrunzându-i în măduvă fiorii fricii, căci, pentru ca oamenii aceştia să ajungă la atâta obrăznicie, trebuia sa fie absolut hotărâţi să-l omoare.

— Vra să zică, continuă Riquet, vrei să obţii iertarea păcatelor noastre, Monseniore?

— Plâng, zise Guillaume; zău! Îmi vine să plâng de înduioşare.

Valois aruncă o privire asupra lui Guillaume Bourrasque, care se aşezase pe jos, cu picioarele împrejurul unui coşuleţ unde erau două cepe, pe care le curăţa.

— Vrei să-l găteşti cu ceapă? Zise el, doar ştii că nu pot să sufăr sosul de ceapă. Te rog să-l găteşti numai fript pe grătar.

— Nu te supăra Riquet, zise împăratul Galiléei şi lasă-mă să plâng până m-oi sătura. Nu ştiu… din cauza înduioşelii, sau a cepei, dar niciodată n-am plâns atât de mult.

În momentul acela, Valois auzi grohăitul unui porc şi înţelese că grohăitul acela era scos de Bigorne, care alerga împrejurul sălii în patru picioare, imitând foarte bine mersul şi ţipătul animalului.

Riquet începu să facă şi el ca porcii când îi înjunghii, îi imita straşnic de bine.

Guillaume Bourrasque se juca cu cepele, şi, cu vocea sa de bas, cânta De profundis.

În picioare, încremenit, cu inima tremurândă, Valois asista la această scenă fără să facă cea mai mică mişcare.

Dar spaima îl surprindea din ce în ce şi privirile i se-mpăienjeneau tot mai tare.

Scena era dezgustătoare. Bufoneriile lui Guillaume, Riquet şi Bigorne n-ar fi fost pe placul, mai delicat, al timpurilor noastre. Dar epoca de care vorbim, era mai violentă şi mai grosolană. Gestul era exagerat şi râsul la fel. Căci e un lucru greu, de nepriceput şi aproape de necrezut pentru mintea celor ce vor să privească în faţă destinul omului, că se râdea atât de mult pe vremea aceea de violenţă şi de brutalitate. Şi asta o putem vedea pretutindeni: în arhitectură, în pictură, în literatură.

Moravurile sângeroase ale timpurilor barbare erau cât se poate de vesele. Cu cât înaintăm spre mulţumirea fizică şi sufletească din cursul vremii, şi cu cât dispare fantezia, cu atât se pare că tristeţea apasă tot mai greu mintea omului. Arhitectura devine mai severă. Celelalte arte, perfecţionându-se, sunt mai posomorâte. (Exceptând o oarecare deşteptare a graţiei, drăgălăşeniei şi veseliei în secolul al XVIII-lea, cu Watteau şi Fragonard). Cât pentru literatură, afară de râsul fantastic al lui Rabelais, ea merge

cu paşi repezi spre o tristeţe nemărginită. Din aceste împrejurări, nu putem trage alte concluzii decât că, omenirea îmbătrânind, devine tot mai făţarnică.

Orice-ar fi, gluma făcută lui Valois de Guillaume şi de Riquet, felul lor de a-l înştiinţa că-l condamnă la moarte, era ceva foarte natural, o glumă cumplită, care deşi ne pare nouă groaznică, deşi îl încrâncena pe Valois, lui Bigorne, Riquet şi Guillaume, care nu se mai puteau ţine de râs, părea un caraghioslâc. La râsul lor se adăugă şi acel al lui Gautier, care dintr-o aruncătură de ochi, înţelesese ce se petrecea şi începu şi el să guiţe ca porcul care se bucură când îşi vâră râtul în copaie. Apoi cei patru caraghioşi se puseră din nou de-a buşilea şi începură să se învârtească împrejurul lui Valois, guiţând tot mai tare de parcă ar fi fost o căruţă întreagă de purcei duşi la înjunghiere. Ei se învârteau din ce în ce mai iute, apropiindu-se mereu de victima lor.

Valois, tremurând de groază, încremenit de frică, simţea că-i vine rău. Mintea-i zăpăcită i se întuneca într-o spaimă de nedescris. Şi pe când sala cu bolţile ei joase răsuna de grohăieli, unele sfâşietoare, altele răguşite, nenorocitul regreta amar, cele ce spusese sus fiului său. Faţa lui Buridan i se arătă ca o speranţă suverană şi cu o voce sugrumată urlă!

— Buridan! Buridan! Buridan!

— Hi han! Hi han! Hi han!

Dar înaintea lui apărură patru capete schimonosite de râs. Cei patru porci se ridicară în picioare, îl înconjurară şi printr-o schimbare grabnică a vocilor, patru zbierete de măgar răspunseră chemării lui disperate.

Dar deodată Bigorne se repezi la peretele pe care-l văzuse deschis de către servitorii lui Stragildo, atunci când intrase în turnul Nesle după Mabel. El întoarse un resort. Uşa secretă se deschise şi scara care ducea la subsol apăru. Valois fu îmbrâncit pe scara aceasta şi se produse un vălmăşag straşnic al celor patru care împingeau, târau,

înghionteau pe nenorocitul conte. Acesta se pomeni, deodată, într-o sală destul de mare, luminată de o torţă. Era chiar aceea în care Marguerite de Bourgogne îi închisese pe Buridan şi pe d'Aulnay.

Valois auzi o uşă închizându-se cu violenţă şi se văzu singur. Atunci, făcându-se o reacţie într-însul, căzu pe un scăunel, şi omul acesta, atât de tare şi de brav, începu să tremure de groază din tot corpul.

Acum, rugăm pe cititor să ne urmeze la Luvru, a doua zi, după dimineaţa asta, în care la turnul Nesle fusese capturat Valois de către cei patru tovarăşi. În ziua aceea era mare tărăboi în fortăreaţa regală şi, ca şi când acesta ar fi trecut peste zidurile şi şanţurile ei, Parisul însuşi vibra şi clopotele sunau; o mulţime imensă, în haine de sărbătoare, se răspândise pe străzi şi se îndrepta spre piaţa din faţa catedralei Notre-Dame.

În ziua aceea era sărbătoarea nebunilor şi a măgarului, care de obicei aveau loc, una în luna lui Noiembrie, cealaltă în Ianuarie, dar care uneori se serbau şi cu ocazia vreunei întâmplări extraordinare.

De data asta, întâmplarea era însănătoşirea reginei, venită în mod brusc şi, ca prin minune, după nişte friguri straşnice pe care doctorii le declaraseră mortale. Louis al X-lea hotărâse ca Parisul să petreacă şi doar atât cerea şi Parisul.

Noul rege nu pusese încă impozite extraordinare, nici nu schimbase cursul monedei, ca tatăl său.

De aici rezultase că burghezii îl considerau ca pe un prinţ desăvârşit. Putem adăuga că regatul era aproape liniştit şi comerţul cât se poate de înfloritor.

Toate astea, la un loc, plus bucuria pe care Parizienii o resimţeau la vestea însănătoşirii reginei, făceau ca Parisul să fie gata de petreceri, nu numai după dorinţa regelui, ci şi după dorinţa locuitorilor.

Deci mulţimea se îndrepta zgomotoasă către Notre-Dame, centrul nebuniei care se pregătea. Ulicioarele învecinate rostogoleau valurile de oameni pe care le stăvileau

barierele de arcaşi. Apoi, toată lumea năvălea prin poarta centrală de la Notre-Dame unde-şi căuta locul. Biserica era luminată ca la o mare sărbătoare.

Dar atitudinea acestei mulţimi în biserică, într-un loc sfânt, ar fi părut cu totul necuviincioasă unui străin, care n-ar fi cunoscut unele particularităţi ale moravurilor parizienilor de pe atunci.

Într-adevăr, în loc de a se reculege şi de a se închina ca de obicei, această mulţime râdea, cânta, mânca şi bea. Se interpela, îşi spuneau glume, care nu se pot traduce în limba noastră modernă. Femeile răspundeau îndrăzneţe provocărilor studenţilor. Aluzii grosolane se încrucişau. Părea că orice frâu moral era distrus şi că un fel de beţie specială se comunica din om în om.

Fiecare grup deschidea coşuri cu cârnaţi, şunci, burtă şi mai cu seamă cu băutură. Proviziile se puneau pe băncile bisericii, transformate în mese de birt şi praznicul începu împreună cu beţia. Nu se mai schimbau glume, nu se mai făceau aluzii, ci se spuneau lucruri care ar fi revoltat urechea delicată a unui om modern. Nu mai era un praznic, ci o orgie asemenea cu orgiile năprasnice permise din când în când poporului din antichitate.

În mulţime se găseau şi foarte mulţi călugări şi preoţi. Atât călugării cât şi preoţii, nu se lăsau mai prejos. Nimeni nu se mira să-i vadă pe reprezentanţii clerului luând parte, prin biserici, la astfel de petreceri. Această sărbătoare curioasă a nebunilor, pe care Philippe-August încercase în zadar să o desfiinţeze, pe care sforţările Papii, împreună cu ale unui mare număr de cardinali şi arhierei n-au reuşit s-o înăbuşe, decât mai târziu, această sărbătoare era ruperea oricărei stavile, era nimicirea constrângerii, dezlănţuirea poftelor materiale. În fond, era un hohot de râs şi nimic mai mult. Poporul şi burghezii, veşnic tremurând să nu fie impuşi, lucrătorii supuşi unei munci continue, călugării şi preoţii mai apropiaţi de popor şi împărtăşind impresiile mai mult ca acum, toţi simţeau trebuinţa să râdă din când în când cu

hohote, să râdă fără să fie stingheriţi. Această îndopare într-o biserică avea ceva naiv şi nevinovat, chiar în exagerarea sa. Se cânta într-o văicăreală nesfârşită şi caraghioasă şi după fiecare cuplet, adunarea întreagă scotea un formidabil „hi han!” care făcea să se cutremure geamurile colorate, în pervazurile lor de plumb.

În timpul acesta, cei care nu aveau loc în biserică, se aşezau pe treptele de afară, îşi desfăceau proviziile şi puneau să mănânce, să bea şi să cânte, răspunzând hi-han-ului! Din catedrală cu alte zbierete nu mai puţin sonore. Întreaga piaţă nu era decât o masă întinsă, cu oameni trântiţi pe jos şi îndopându-se cât puteau.

Dar aici nu erau decât spectatorii, iar spectacolul începea de acum în colo. Către ora unsprezece apăru deodată un grup straniu compus din soldaţi, din studenţi şi din călugări. Ţipau, zbierau, cântau cât îi ţinea gura, agitând făclii, îmbrâncindu-se, dându-se peste cap, împrejurul unui măgar. După măgar venea procesiunea numeroaselor bresle, fiecare cu drapelul lor în cap. Cu toate interzicerile făcute în mod solemn de episcopul Parisului, cu toate ameninţările de excomunicare, aproape toţi preoţii de la Notre-Dame luau parte la aceste saturnale şi o repet, nu trebuie să vedem în ele decât o trebuinţă de veselie care, din când în când, trecea orice margini, de la treapta cea mai de sus a societăţii, până la cea mai de jos.

Măgarul era frumos împodobit şi purta pe spatele lui o fată tânără învăluită într-o pânză de aur, care ducea în braţe o păpuşă foarte frumos îmbrăcată.

Acest grup reprezintă, fără îndoială, fuga în Egipt a Fecioarei Maria şi a pruncului Isus.

Măgarul intră cu fata în biserică, urmat de o escortă zgomotoasă, şi fu primită de un ţipăt de aclamaţii. Condus de doi preoţi, care îl ţineau de hamuri, fu aşezat în altar alături de Evanghelie, iar mulţimea începu din nou un cântec plângător, ca cel de care am pomenit şi care se

termină cu un zbieret de măgar, înspăimântător, scos de miile de spectatori:

— Hi han!

Apoi, într-o voce, tot poporul începu să vocifereze:

— Slujba! Slujba!

— Soseşte Sfinţia Sa Episcopul, răspunse un diacon care, suit, în amvon, călare pe balustradă, învârtea într-o mână un cârnat, iar în cealaltă o oală cu vin!

— Episcopul! Episcopul! Vrem să vină episcopul! Vrem să ascultăm slujba!

Diaconul băgă mâna în oala cu vin şi începu să-i binecuvânteze pe cei de faţă. Obţinând în chipul acesta un moment de tăcere, diaconul, care părea că e organizatorul serbării, profită pentru a urla:

— Are să vină, vă zic, ba încă unul bun şi zdravăn, şi demn de regele nostru cel îndrăzneţ, demn de voi, desfrânaţii Iadului, nemernicii dracului. Căci ştiţi că pe episcop îl cheamă Baheigne!

Mulţimea începu să aplaude frenetic şi să urle:

— Trăiască îndrăzneţul Baheigne!

Ori, acest Baheigne nu era nici mai mult nici mai puţin decât valetul regelui Louis al X-lea. Nu cunoaştem adevăratul lui nume. Porecla, îi venea de la poarta Baheigne, nu departe de Luvru, cam de pe unde se găsesc azi străzile Coquilliere şi Jean Jacques Rousseau. Acest Baheigne fusese ales în dimineaţa aceea episcopul nebunilor, chiar în palatul Luvru, de către seniori, de rege însuşi şi de o mulţime de poporani, care fuseseră primiţi să intre în fortăreaţa regală.

Deci, aproape în acelaşi timp când măgarul se îndrepta spre Notre-Dame, o altă procesiune compusă dintr-o parte din clerul de înfrăţire şi din popor, urlând şi gesticulând cu toţii, se îndrepta spre Luvru pentru a-l lua în primire pe episcopul nebunilor.

Mai toţi cei care asistau la această procesiune stranie, erau deghizaţi. Chiar preoţii îşi acoperiseră faţa cu măşti

caraghioase sau se mânjiseră numai cu funingine. Unii erau îmbrăcaţi în costume caraghioase, jumătate verzi şi jumătate galbene; alţii se schimbaseră în tot felul de animale ca: maimuţe, urşi, leoparzi, pe care poporul îi admira şi îi aclama.

Cei mai admiraţi şi mai aplaudaţi erau doi urşi, conduşi de o maimuţă. Cei doi urşi, din capul procesiunii, jucau greoi schimonosindu-se în tot felul şi maimuţa, care ţinea vârful lanţului, era atât de sprintenă şi îndrăzneaţă în glumele pe care le făcea, încât fiecare striga:

— Desigur că e unul din maimuţoii cei mari ai reginei.

Dacă sunetul clopotelor, râsetele şi aplauzele n-ar fi făcut un zgomot asurzitor, i-ai fi putut auzi pe cei doi urşi şi pe maimuţă vorbind cât se poate de omeneşte.

— Ei, Bigorne, zicea unul dintre urşi, sper că nu ai pretenţia să ne bagi în Luvru.

— Ar fi să ne bagi în gura lupului, reluă al doilea urs, şi cu toate că suntem urşi, credem că lupul ne-ar înghiţi dintr-o dată. Vreau să-l înghit eu, nu să fiu mâncat.

— Ţi-e frică Guillaume? Îl întrebă maimuţa. Dacă ţi-e teamă, spune-mi-o!

— Pe imperiul Galiléei! Mormăi ursul, dacă mai spui că mi-e frică, să ştii că te bat cu băţul.

— Dar ţie Riquet, reluă maimuţa, şi ţie ţi-e frică?

Al doilea urs pufni de râs şi zise:

— Lancelot Bigorne, îţi scot maţele!

— Atunci, continuă maimuţa, dacă nu vă e frică nici unuia nici altuia şi nu mi-e teamă nici mie, intrăm în Luvru.

— Să intrăm, năbuşite-ar ciuma! Bombăni Guillaume.

— Da, reluă Riquet, dar ce-o să facem acolo?

— O să vedeţi! Zise Bigorne. În orice caz, vă făgăduiesc că o să râdeţi.

În acest moment, conversaţia fu întreruptă.

Procesiunea năvălea pe sub una dintre porţile Luvrului, după ce trecuse puntea mobilă. În curtea în care fu primită mulţimea, erau întruniţi regele, regina, cavalerii şi nobilii.

Marguerite de Bourgogne, cu cele două surori ale sale, Blanche şi Jeanne, înconjurată de numeroasele ei doamne de onoare, stau sub un acoperiş de postav aurit, pe o estradă ridicată deasupra mai multor trepte. Împrejurul estradei era un întreit rând de lăncieri, iar în faţa ei, regele şi numeroşi seniori asistau la intrarea zgomotoasă a procesiunii.

— Intraţi, amicii mei! Strigă Louis râzând cu hohote, intraţi şi luaţi-vă episcopul, care vă aşteaptă.

Cei doi urşi care mergeau în cap, începură să joace ca şi cum ar fi mulţumit regelui, care dădea semnalul râsului.

Atunci în zgomotele trâmbiţelor, în strigătul şi imitatul a diferite animale, procesiunea defilă dinaintea estradei. Prinţesele, damele de la Palat se tăvăleau de râs. Şi în tot zgomotul acesta vesel, printre toate figurile strâmbate de râs, nu era decât una singură gravă şi mută: aceea a Margueritei de Bourgogne.

Ea privea cu un aer întunecat şi aspru această veselie furioasă care o înconjura şi sufletul ei era departe de tot de spectacolul ce i se desfăşura dinaintea ochilor.

După ce defilă, procesiunea se înghesui în faţa regelui şi lăutarii începură să cânte.

După ce muzicile tăcură, un actor caraghios înaintă şi zise:

— Maiestate, venim să ne luăm Episcopul.

— Iată-l! Strigă regele, arătând pe valetul său, pe bietul Baheigne, pe care un capriciu al stăpânului său regal, îl transformase în Episcop al nebunilor pentru ziua aceea.

Oamenii din procesiune înconjurară pe Baheigne, cu nesfârşite aclamaţii.

— Binecuvântarea! Binecuvântarea! Urlă mulţimea.

Regele făcu un gest, şi nobilii se deteră la o parte.

Lăncierii care înconjurau estrada se aşezară pe dreapta şi pe stânga, şi atunci se văzu că estrada era ridicată pe butii, fiecare cu o canea, aşa că mulţimea nu avea decât să-şi umple oalele. Regele se îndreptă cel dintâi spre o butie, umplu o cană mare, ochi, şi apoi o goli dintr-o dată, apoi,

umplând-o din nou, strigă cât putut vărsând tot vinul pe capul lui Baheigne care se sperie.

— În numele lui Bachus, eşti uns Episcop al nebunilor!

Izbucniră aclamaţii nebune. Niciodată nu se mai văzuse un rege atât de glumeţ, atât de înclinat la petreceri cu poporul său. Şi generozitatea regală, care punea la dispoziţia procesiunii mai multe butii de vin, isprăvi prin a stabili popularitatea fiului lui Philippe cel Frumos. Deodată, pe când seniorii se retrăgeau cu dispreţ, ba chiar cu dezgust – pe când damele care luaseră loc pe estradă, o părăseau pe o scară din dosul ei, se produse o mare înghesuială spre butii. Ulcelele, oalele, damigenele se ciocneau între ele. În câteva minute, butiile fură goale.

Procesiunea ieşi din Luvru cu mare zgomot, după cum intrase, şi în mare dezordine.

I se adăugase o persoană care era Baheigne, Episcopul nebunilor, dar scăzuse cu trei din cele mai admirate.

Cei doi urşi şi maimuţoiul dispăruseră.

În timpul acesta, petrecerea continua la Notre-Dame, unde, în fine, sosi şi Episcopul nebunilor.

Sărmanul Baheigne, îmbrâncit, lovit, bătut cu nuiele, împins până la altar, fu silit să înceapă un fel de slujbă, adevărata slujbă bahică. Pe când asistenţa ţopăia, sărea, juca zaruri pe altare, unii din oameni, treceau pe sub nasul episcopului, cârnaţi şi tobă, fără a i le da, însă; alţii ardeau pantofi vechi într-o cădelniţă. În curând beţia ajunse la culme: cântecele obscene începură; diaconii înfierbântaţi de băutură, se băteau între ei sau se dedau la acte de depravare… „Este oare cu putinţă, striga cu indignare unul din istoricii Parisului, să ajungă cineva la atâta decădere? Spiritul se revoltă în faţa acestei lipse de orice ruşine”.

Vom răspunde acestui autor, poate prea sever, că, dacă ar fi trăit în epoca în care se petreceau aceste orgii, desigur că le-ar fi găsit naturale. Totdeauna, istoria comite o mare greşeală când judecă indivizii şi gloata după ideile speciale ale civilizaţiei actuale. Cine ştie dacă peste şapte sau opt

sute de ani, un autor vorbind de „Mardi Gras” (Prima Marţi din post), sau de revelionul Crăciunului, nu va striga şi dânsul: „E oare cu putinţă ca oamenii din secolul al XX-lea să se fi dedat la astfel de orgii?”

În fine chipul slujbei se termină pentru nenorocitul de Baheigne, pe la patru după prânz, oră la care începuse să-i vie rău de foame şi de sete, căci pe când toată asistenţa se îndopa pe întrecute, cârnaţii, tobele, turtele, vânaturile, păsările fripte, nu făceau decât să-i treacă pe sub nas, fără să aibă dreptul să le atingă. Un preot, care-l secundase în comedia asta nelegiuită, îi suflă ultimele cuvinte pe care trebuia să le pronunţe.

Baheigne se întoarse către mulţime şi căutând să domine zgomotul, strigă:

— Ito, missa est!

— Hi han! Hi han! Hi han! Răspunse asistenţa într-un formidabil zbierăt de măgar.

Sosise noaptea. Liniştit după scenele zgomotoase din timpul zilei, Luvrul adormise. Regele petrecuse seara bând şi jucând cărţi cu unii dintre cavalerii săi. Se vorbise mult de neexplicabila dispariţie a contelui de Valois. Dar marele prefect era convins că Buridan şi complicii săi nu vor întârzia să cadă în mâinile lui. Apoi se lăuda că va descoperi cât de curând locul unde era ascuns unchiul regelui, dacă nu va fi fost ucis. Pe la zece, oră care pe vremea aceea era foarte târzie, regele se îndreptă spre apartamentul său. El întrebă dacă valetul Baheigne se întorsese, dar Baheigne nu venise încă.

Ajuns în antecamera odăii de culcare, regele dădu ordin ca valetul să intre la dânsul, la orice oră ar fi.

— Vreau, adăugă el râzând, să-mi povestească toată slujba nebunilor, de la Notre-Dame! Dacă n-am putut să asist şi eu la ea! Un rege n-are şi el dreptul să petreacă la fel ca oricine? Cât vor fi râs bunii mei Parizieni! Şi eu nu eram cu ei să profit măcar de descrierea pe care mi-o va face Baheigne.

Apoi Louis intră în odaia lui.

Paşii patrulelor de noapte se mai auziră timp de o jumătate de oră, trecând prin curţi şi prin coridoare. Apoi totul se linişti şi luminile se stinseră.

În antecamera regelui, veghea santinela care se schimba din două în două ore.

Această antecameră era cufundată în semiobscuritate. O singură lampă, mică, atârnată în tavan, o lumina în mod vag.

Cât pentru straja de care vorbeam, ea sta nemişcată înaintea uşii regelui, rezemată de lance. Această santinelă făcea parte din compania arcaşilor elveţieni, care forma trupa comandată de căpitanul de gardă, Hugues de Trencavel.

Poate că, în ziua aceea, elveţienii erau cam moleşiţi din cauza petrecerii. Poate că soldatul băuse mai mult ca de obicei, deşi elveţienii aveau reputaţia de a bea bine. Rezultatul fu că după o oră de pază, omul începu să închidă ochii; apoi căscă să-şi mute fălcile din loc şi se întinse. Ar fi făcut bucuros câţiva paşi pentru a-şi reveni în fire, dar consemnul nu-i permitea. Trebuia să stea nemişcat la uşa regelui până venea altul să-i ia locul.

În această stare de somnolenţă, i se păru că visează. Elveţianului i se păru că uşa unuia din scrinuri se deschide singură, încet şi fără zgomot. Un moment, rămase încremenit, dar mirarea i se schimbă în groază, când din scrin i se păru că iese o maimuţă sprintenă, care se îndreptă spre el în patru picioare, făcând tot felul de sărituri şi strâmbându-se la el.

Elveţianul îşi făcu semnul crucii, şi murmură:

— Terteifel! 5

Apoi deschise gura mare, ca pentru a striga, dar parcă amuţise căci visul lui straniu, se prefăcea într-o vedenie fantastică. Din acelaşi scrin, ieşeau acum alte două animale, tot cu patru picioare, anume doi urşi. Doi urşi uriaşi care, ajunşi lângă dânsul, se ridicară în două picioare, stând

neclintiţi, în timp ce maimuţa, care se aşezase între ei, continua să facă tot felul de strâmbături. Omul simţea că-l trec năduşelile şi i se făcea părul măciucă. Desigur că era prada unei vedenii diavoleşti şi nu fu în stare să facă altceva, decât să mormăie o rugăciune.

— Sfinte Louis! Zise el, clănţănind din dinţi. Îţi făgăduiesc o marcă de argint din solda mea viitoare, dacă mă scapi de fiarele astea venite din Iad.

— Amin! Zise maimuţa.

— Amin! Mormăiră cei doi urşi.

— Terteifel! Repetă Elveţianul cu groază. Vorbesc ca nişte creştini!

Şi de data asta, ar fi strigat din toate puterile plămânilor lui, puteri înzecite de groază, dacă dintr-o săritură maimuţa, nu l-ar fi apucat de gât, pe când unul din urşi îi apăsa laba pe gură.

Aproape în acelaşi moment, înnebunit, prostit de această întâmplare nemaipomenită, aproape leşinat de oroarea de a se găsi aşa direct în contact cu vieţuitoarele Iadului, elveţianul simţea cum i se punea căluşul în gură şi cum îi legau mâinile la spate. Groaza ajungând la culme, el se lăsă să cadă între labele ursului care, cu mai multă blândeţe decât ar fi putut să se aştepte cineva din partea unei astfel de lighioane, îl ridică şi-l duse de-l încuie în scrin.

— Fii cuminte, amice, zise maimuţa şi nu vei păţi nimic. Dar dacă faci vreo mişcare, eşti mort.

Elveţianul nu era prost să se mişte, mai cu seamă că leşinase.

După ce maimuţa închise scrinul încetişor, îşi scoase cu grabă blana, din care apăru Bigorne, în timp ce din cele două piei de urs care zăceau acum la pământ, ieşiseră Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot.

Lancelot Bigorne se îndreptă spre uşa regelui şi zgâriind încet lemnul, zise cu vocea jumătate:

— Hi han!

— Tu eşti Baheigne? Întrebă vocea regelui.

— Hi han! Răspunse Bigorne.

— E beat, mişelul! Crede că ţine încă slujba măgarului! Hai, intră şi vino de-mi povesteşte cum ai ţinut slujba, Episcopul dracului!

Bigorne deschise uşa şi intră.

În urma lui, intrară şi Guillaume cu Riquet care, după ce încuiară uşa, se rezemară de ea cu braţele încrucişate.

Louis cel Îndrăzneţ, era un gentilom foarte viteaz, care nu se temea nici de Dumnezeu, nici de dracu, deşi era bun creştin. La vederea acestor trei necunoscuţi, sări din pat, se repezi la spadă şi fără a se lăsa furat de o furie copilărească care, de obicei, îl apuca la cea mai mică contrarietate, îi întrebă cu vocea înceată, răguşită, răstită, care, desigur că speria mai tare pe cei care cunoşteau această natură violentă, decât urletele lui obişnuite.

— Cum îndrăzniţi să intraţi aici?

Bigorne se puse în genunchi şi răspunse:

— Dorinţa de a scăpa pe regele nostru de o trădare, ne-a dat îndrăzneala de a intra aici. Să binevoiască să arunce Maiestatea Sa privirea un moment asupra noastră! Niciunul din noi nu e înarmat. Dacă regele crede că am comis o crimă, n-are decât să strige. Păzitorii lui vor veni în goană şi jur pe sfântul Barnabé că nu ne vom apăra capetele de cei ce ne vor ataca. Dar, în cazul acesta, nu vom spune nici noi nimic.

Regele îşi rezemă spada de un fotoliu, îmbrăcă repede un halat şi întrebă:

— Cine sunteţi?

Lancelot Bigorne se sculă în picioare şi zise:

— Acesta e Guillaume Bourrasque, împăratul Galiléei. Acesta e Riquet Haudryot, regele Basochei. Eu nu sunt decât umila slugă a Maiestăţilor lor şi a Maiestăţii voastre şi mă numesc Lancelot Bigorne.

— Guillaume Bourrasque? Murmură regele.

— Riquet Haudryot, Lancelot Bigorne? Mi se pare că am mai auzit aceste nume.

— Pe Dumnezeul meu, Sire! Zise Guillaume.

— Desigur că aţi auzit de numele meu, atunci când crainicul mi l-a strigat, pentru a-l pune la preţ din ordinul Măriei Voastre.

— Şi pe al meu! Zise Riquet cu o strâmbătură straşnică.

— Şi pe al meu! Adăugă Bigorne. Aveţi dinaintea voastră, Sire, trei osândiţi la moarte, cărora le-aţi dat adăpost. Dar crainicul Châtelet-ului a spus că oricine ne va adăposti, va fi osândit cu moartea!

Posomorât şi gânditor, Louis de-abia asculta. Un singur cuvânt îl surprinsese din tot ce spusese Bigorne şi acel cuvânt era:

— Trădare!

Acest cuvânt îi tulbura nopţile, de când Mabel, din fundul temniţei, i-l azvârlise ca pe o ameninţare funebră.

Cine îl trăda? O femeie, spusese vrăjitoarea! O femeie, pe care trebuia s-o caute în Luvru, în apropierea lui!

— Sunteţi nişte caraghioşi îndrăzneţi! Se răsti Louis. Dar puţin importă. Aşteptaţi-mă aici. Ai spus foarte bine, tu! Regele vă dă adăpost şi câtă vreme veţi fi cu regele, mâna călăului nu vă va lovi.

Spunând aceste vorbe cu o demnitate şi un fel de maiestate care nu-i erau obişnuite, regele ieşi din odaie, lăsând pe cei trei oameni singuri.

— Pe scroafa de mamă-ta! Strigă Riquet către Bigorne, când ţi-am spus eu că ne bagi în gura lupului!

— Răbdare! Se răsti Bigorne. Lupul n-are să ne mănânce.

— Şi mai suntem şi fără de arme! Bombăni Guillaume.

Bigorne zâmbi, îşi desfăcu haina şi scoase trei pumnale, câte unul pentru fiecare.

— Tot n-o să murim fără să spintecăm şi noi măcar unul, zise el.

— Bravo! Rânji Guillaume. Aşa putem să murim, cel puţin creştineşte, cu alţii la un loc…

— Aşa e, mărturisi Riquet. Nu ne lipseşte decât… o oală zdravănă de bere, ca să ne fie bine de tot.

— Haida-de! Zise Guillaume. Cine a spus că e lipsă de bere la rege? Ba are, poate, ceva şi mai bun decât berea! Pe imperiul Galiléei, are… hidromel… un hidromel cum n-am băut niciodată la Val-d'Amour!

Guillaume Bourrasque zărise pe masă o cană mare de argint, plină cu băutura pomenită. Pe când vorbea, se apropie de masă şi apucând cana, o mirosi, umplu o cupă tot de argint cu care bea regele şi o goli, plesnind din limbă cu un aer fericit.

După Guillaume, îşi turnă şi Riquet o cupă, apoi veni rândul lui Bigorne.

În timpul acesta, Regele ieşise din antecameră, trecu prin alte două camere şi intrase în sala de gardă, unde vegheau în permanenţă douăzeci de lănceri sub comanda unui ofiţer.

— Regele! Strigă tare unul din păzitori.

Într-un moment, toţi puseră mâinile pe arme, se aşezară la rând, dând onorurile, adică ţinând pumnul stâng în şold, iar vârful lăncii spre pământ.

Louis îi privi un moment, cu ochii rătăciţi. Buzele îi tremurau de furie.

— Ofiţer! Se răsti el, du-te şi-l cheamă pe căpitan.

Ofiţerul se repezi. În mai puţin de un minut, Hugues de Trencavel sosea palid, înspăimântat de această vizită a regelui în mijlocul nopţii.

— Trencavel, zise regele.

— În fiare toţi aceşti oameni, acum, într-un moment!

— Sire… bâlbâi căpitanul.

— Un cuvânt mai mult, Trencavel, şi te bag şi pe tine la închisoare.

— Dar ofiţerul, Sire!

— Şi ofiţerul în fiare, ca şi ceilalţi!

Atunci se petrecu o scenă care nu era lipsită de măreţie.

Ofiţerul pedepsit se puse în fruntea oamenilor, salută pe rege cu spada şi, cu o voce calmă, comandă manevra de paradă, care consta în a pune pe soldaţi să defileze dinaintea regelui. Palizi de spaimă – căci o pedeapsă atât de

aspră nu putea fi decât preludiul unei dări în judecată pentru trădare – păzitorii se perindară pe dinaintea regelui şi paşii lor greoi se auziră îndepărtându-se în coridoarele adânci. Nu se auzise nici un murmur, nici un gest de teamă nu se zări la aceşti oameni, care totuşi se aşteptau să li se întâmple ceva groaznic.

După zece minute, un alt pluton de elveţieni îi înlocuia pe cei care plecaseră, iar regele mulţumit, liniştit de această execuţie sumară, plecă şi el cu Trencavel şi se întoarse în antecameră.

— Dar, Sire, trebuia să fie o santinelă la uşa Măriei voastre, zise Trencavel.

Un geamăt înăbuşit îi răspunse. Trencavel se repezi la scrinul de unde părea că iese geamătul acela, îl deschise şi-l găsi pe elveţian, legat, cu căluşul în gură.

Trencavel, bănuind că poate regele fusese în primejdie şi că nişte haimanale, poate chiar nişte asasini, se introdusese până la dânsul, se cutremură de spaimă şi se grăbi să-l dezlege pe elveţian:

— Cine te-a adus în halul ăsta? Cine te-a legat? Întrebă el cu o voce tremurândă.

— Maimuţa! Bâlbâi elveţianul.

— Care maimuţă, idiotule?

— Urşii! Continuă elveţianul, clănţănind din dinţi.

— Omul acesta a înnebunit de spaimă, Sire. Cred că am ghicit pentru ce au fost puşi în fiare păzitorii. Vă implor.

Regele surâse şi-l întrerupse pe căpitan.

— Nu te trudi să ghiceşti, Trencavel. N-ai să pricepi. Pune straje împrejurul apartamentului meu, iar tu, vino aici cu câţiva băieţi zdraveni şi, la primul strigăt pe care-l voi da, intră. Atunci ai să pricepi! Şi regele se retrase în camera lui, unde găsi pe cei trei musafiri nocturni care, foarte liniştiţi, păreau că-l aşteaptă.

— Acum, domnii mei, vorbiţi!

Şi regele se aruncă într-un fotoliu, foarte liniştit în aparenţă.

Poate chiar că-i plăcea această întâmplare, căci preţuia actele îndrăzneţe şi întreprinderile greu de îndeplinit.

— Sire, zise Bigorne care auzise zgomot de paşi în antecameră, aţi pus să ne înconjoare. Vă reamintesc de vorba frumoasă şi regească pe care aţi spus-o adineauri şi anume că atât timp cât vom fi adăpostiţi în camera regelui, vom fi inviolabili.

— Da, zise Guillaume, regele a spus aceasta, dar mai curând sau mai târziu, trebuie să ieşim de aici.

— Şi atunci, adio adăpost! Adăugă Riquet.

Regele se sculă, se duse să deschidă uşa şi strigă: „Trencavel!”

— Suntem pierduţi! Murmură Guillaume, care strângea cât putea mânerul pumnalului, gata să-şi apere viaţa cât l-ar fi ţinut puterile.

— Bigorne, e un mişel! Scrâşni Riquet foarte supărat.

— Aşteptaţi puţin… ce dracu! Zise Bigorne.

Căpitanul intrase şi rămăsese încremenit la vederea celor trei oameni.

— Trencavel! Zise regele, să vină îndată Capeluche (Bigorne se strâmbă) şi vistierul (strâmbătura de spaimă se prefăcu într-o strâmbătură de bucurie).

Cât despre Riquet, la numele de Capeluche, el începuse să se clatine cumplit pe picioare, iar Guillaume îşi învârtea o eşarfă în jurul gâtului, ca pentru a şi-l pune la adăpost.

— Capeluche, continuă regele, să aducă trei frânghii noi iar vistierul trei pungi cu câte treizeci de solzi de argint. Hai, pleacă Trencavel!

Căpitanul ieşi în grabă şi regele, închizând uşa, se întoarse către cei trei oameni.

— Sunteţi toţi trei osândiţi la moarte, pentru că aţi îndrăznit să atentaţi la persoana iubitului meu unchi, şi a consilierului credincios, contele de Valois! Vă las să alegeţi între cele trei frânghii ale gâdelui şi cele trei pungi ale vistierului. Dacă minţiţi, vă alegeţi cu frânghiile. Dacă spuneţi adevărul, aveţi pungile.

— Ce vreţi?

— Pungile, Sire, pungile! Strigă Bigorne.

— Atunci vorbiţi şi spuneţi-mi ce-aţi făcut contelui.

— Nu i-am făcut nimic, Sire! Nimic! Am poftit numai pe puternicul Senior de Valois să vină să mănânce o şunculiţă şi să bea o cană cu bere bună, ceea ce a făcut cu mare plăcere ca un adevărat gentilom. Dar s-a întâmplat că prea nobilul conte să găsească şunculiţa atât de gustoasă şi berea atât de proaspătă şi de plăcută, încât n-a mai vrut să părăsească plăcutul loc unde îl dusesem. Jurând pe toţi Dumnezeii că vrea să stea acolo opt zile şi ameninţându-ne cu ştreangul dacă nu-i mai dăm şunculiţă şi bere.

— Pe Notre-Dame! Urlă regele. Îndrăzneşti să-ţi baţi joc de regele tău, caraghios mizerabil! Unde e contele! Spune-mi îndată sau pun să te ardă de viu, înainte de a se face ziuă.

— Sire, zise Bigorne, sunt gata să vă duc la contele de Valois dacă vreţi să mă urmaţi. Să n-am parte de Rai şi de sufletul meu de creştin dacă nu vă voi duce unde se găseşte contele de Valois acum, şi veţi vedea că nu i s-a întâmplat nimic. Dar, jur că dacă regele nu vine el însuşi să dea drumul unchiului său iubit, înainte de a se face ziuă, acesta va fi mort. Cât pentru a fi ars de viu, Sire, ori moartea asta, ori alta, îmi e totuna. Se zice chiar că domnul de Molay, care a fost fript pe grătar din ordinul veneratului tată al Maiestăţii voastre (la amintirea aceasta, regele păli şi plecă capul), striga că un pat de foc nu e tocmai aşa rău, după cum se crede. Trebuie să vă gândiţi, Sire, că dacă am intrat în Luvru, că dacă am înşelat paza soldaţilor care veghează asupra persoanei voastre, dacă am prins santinela de la uşa voastră, am legat-o tobă şi am ascuns-o în fundul scrinului, că dacă, în fine, am îndrăznit să ajungem până la rege, şi îndrăznesc să-i vorbesc faţă în faţă, însemnează că am făcut sacrificiul vieţii noastre. Vă voi atrage totuşi atenţia, Sire, că făcând ceea ce am făcut, am dat o probă vădită de respectul ce vi-l purtăm, deoarece am venit aici neînarmaţi

fiind trei contra unu. Dacă îl rog pe rege să ne urmeze şi să vină el singur, e că nu numai că nu a suferit vreun rău, ci din contră, din vizita pe care o va face Monseniorului de Valois va rezulta pentru dânsul numai bine.

Faţa lui Lancelot Bigorne se transformase. Se vedea pe dânsa un fel de demnitate curajoasă. Câteva momente, regele îl privi cu mirare şi poate chiar cu o admiraţie secretă.

— Adineauri ai spus o vorbă…

— Acea vorbă, Sire, era trădare! Zise Bigorne, ai cărui ochi străluceau de bucurie şi de şiretenie. Acolo unde-l va găsi pe contele de Valois, va vedea şi urmele trădării.

Louis se îngălbeni, pumnii i se încleştară şi privirea i se făcuse văpaie.

— Şi, după tine, cine mă trădează? Se răsti el.

Bigorne răspunse:

— O femeie!

Regele îşi duse mâna la frunte.

— O femeie? Murmură el. O femeie! El spune acelaşi lucru ca şi vrăjitoarea de la Temple! O femeie mă trădează! Cine e acea femeie? Şi ce trădare? Oh! Vreau să ştiu cu orice preţ, chiar dacă mi-aş risca viaţa, căci nu înseamnă trai, cel pe care-l duci copleşit de năluca trădării! Bănuieli groaznice îmi rod inima! Trebuie să ştiu!

Regele bătu cu violenţă cu ciocanul în masă. Uşa se deschise şi Hugues de Trencavel apăru.

— Sire, zise căpitanul de gardă, gâdele şi vistierul n-au sosit încă, dar peste câteva minute vor fi la ordinele Măriei voastre.

— Trencavel, zise regele, vreau să mi se aducă pe dată femeia, care e prizonieră, sub acuzarea de farmece şi vrăjitorie.

— Cât timp poate dura vizita pe care mi-o propui? Întrebă regele adresându-se lui Bigorne.

— Poate o oră! Zise Bigorne, poate o zi. Lucrul depinde numai de rege şi de descoperirile pe care le va face.

— Bine! Du-te Trencavel şi adu-mi pe femeia aceea.

Căpitanul dispăru. Regele începu să se îmbrace repede şi Bigorne se repezi să-i ajute.

— Ştii să îmbraci? Întrebă regele care-l lăsase să facă ce voia.

— Sire, răspunse Bigorne, sunt valet întocmai ca ilustrul Baheigne, nobilul meu confrate.

— Şi al cui valet eşti?

— Al domnului Jean Buridan, bacalaureat al Sorbonei, şi dacă regele e mulţumit de serviciile mele, îi voi cere o graţie: Deoarece stăpânul meu e osândit la moarte, aş dori să-l asist în ultimele lui momente.

— Acordat! Zise regele.

— Am cuvântul regelui?

— Cuvântul meu de gentilom: când răzvrătitul acela va fi prins şi dus la spânzurătoare, tu singur vei avea dreptul să-l asişti şi pentru că eşti valetul lui, vei putea să-i faci ultima toaletă.

— Mulţumesc, Sire! Zise Bigorne.

După ce se îmbrăcă, regele se îndreptă spre o uşă din fundul apartamentului, care era faţă în faţă cu uşa antecamerei.

— Urmaţi-mă! Zise el.

Bourrasque apucă pumnalul regelui care era pe o masă, iar Riquet spada rezemată de fotoliu. Împăratul Galiléei şi regele Basochei se apropiară de Louis şi îi întinseră unul pumnalul iar celălalt spada.

— Sire, zise Guillaume, ai uitat să te înarmezi.

— Un gentilom nu iese niciodată fără armă, adăugă Riquet.

Regele aruncă o privire ciudată acestor doi oameni, îşi încinse spada, atârnă pumnalul la brâu şi repetă:

— Urmaţi-mă.

Cei trei tovarăşi îl urmară. Regele mergea de-a lungul unui coridor secret, care punea în comunicaţie apartamentul său cu acel al Margueritei de Bourgogne.

Dar, după câteva minute, el începu să coboare o scară şi ajunse în curte.

Louis mergea cu paşi repezi, bombănind vorbe pe care Bigorne nu le auzea. Trecură prin mai multe galerii, curţi, şanţuri, porţi, grilajuri înalte şi ascuţite. La fiecare şanţ, la fiecare poartă, la fiecare grilaj, păzeau soldaţi, dar regele, fără a se face cunoscut, aruncă parola şi li se lăsă drumul liber. Louis, ajunse, în fine, într-o curticică îngustă, în care intră descuind o uşă, pe care, desigur, n-o putea deschide decât el. De partea cealaltă a curţii se ridicau meterezele, prin care era săpată o trecere, a cărei uşă de fier o descuie tot regele. Tăcuţi, cei trei prieteni, intrară, în urma regelui, sub o boltă întunecoasă, apoi trecură peste un poduleţ şi ieşiră în aer liber, sub cerul înstelat. Guillaume respiră din fundul plămânilor Riquet făcu „Uf!”. Numai Bigorne nu zise nimic.

— Acum, zise regele, e rândul meu să vă urmez.

Ei se găseau pe malul Senei. Fără să zică un cuvânt, Bigorne coborî până la marginea fluviului, intră într-o barcă şi-şi întinse braţul pentru ca regele să se poată rezema de el. Louis nu-i primi ajutorul, ci sări sprinten în barcă şi se duse de se aşeză la proră, unde rămase nemişcat, cu braţele încrucişate, întunecat, gânditor, întrebându-se mereu:

— Cine să fie femeia care mă trădează! Şi, în ce fel mă trădează?

Guillaume şi Riquet şedeau pe banca din mijloc. Bigorne vâslea şi barca spinteca valurile Senei, asemenea unei păsări de noapte, ce atinge suprafaţa apelor în zborul ei misterios.

Barca ajunse malul celălalt. Regele sări pe nisip şi simţi ca o umbră năprasnică, care îi apăsa pe umeri. Ridică capul, pentru a vedea de unde cădea acea umbră şi cu un fel de mirare, cu o îngrijorare surdă, murmură:

— Turnul Nesle!

Capitolul XLVII Philippe d'Aulnay (I)

Lancelot Bigorne intrase în vestibulul turnului şi regele îl urmase cu îndrăzneală, Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot făcură la fel, dar se opriră în vestibul, pe când Bigorne şi regele continuară să urce scările.

La primul etaj, Bigorne se opri.

— Cu cine vrea să înceapă regele? Zise el. Cu contele de Valois sau cu trădarea? Cu unchiul sau cu femeia?

Regele scoase un suspin răguşit şi păru că se gândeşte o clipă.

— Cu trădarea! Răspunse cu o voce aspră, în cele din urmă.

— Bine! Fie şi cu femeia! Şopti Bigorne între dinţi şi adăugă: De altfel, cu unchiul ori cu femeia, tot din familie sunt. În cazul acesta, urmă el tare, trebuie ca regele să mă urmeze până în vârful turnului, care e greu de suit, căci urcă până aproape de cer.

— De s-ar coborî şi până în iad, şi tot te-aş urma!

Bigorne aprobă cu un semn din cap şi începu să urce treptele.

Când ajunseră la etajul al doilea, o uşă se deschise încetişor şi un om ieşi, suindu-se şi el fără zgomot, pe scară, ca o stafie (credinţa era că se găseau multe năluci în turn) şi poate că acel om era o stafie, căci faţa îi era galbenă ca ceara şi în ochi îi strălucea flacăra nebuniei.

La ultimul etaj al turnului, Bigorne se opri.

— Am ajuns! Zise el. Regele să-şi aducă aminte de cuvintele din Sfânta Scriptură: „Bate şi ţi se va deschide”, „Caută şi vei găsi.”

Bigorne se înclină adânc până la pământ şi făcând saluturi peste saluturi, dispăru, coborând scara.

Câteva minute regele rămase în faţa acelei uşi, tăcut, nemişcat şi gânditor. Ca în orice natură violentă, în care exuberanţa exterioară serveşte de supapă de siguranţă senzaţiilor interne, acelaşi lucru se întâmplă şi cu dânsul. O parte din el era naivitate, cealaltă, copilărie.

Această vorbă: „trădare”, pronunţată de Mabel şi repetată de Bigorne, răsuna continuu, cu încăpăţânare, în creierul lui. De când ştia că e trădat, i-ar fi fost cu neputinţă să se mai gândească la altceva, decât la acest fapt. Îl chinuia un fel de curiozitate bolnăvicioasă… Acum, când n-avea decât să întindă mâna, pentru a cunoaşte pe femeia necunoscută, pentru a avea cheia misterului, simţea născându-i ca o împotrivire în minte; nu mai îndrăzni… să îndrăznească. Poate că această minte ar fi putut fi luminată dacă n-ar fi trăit în profunda necunoştinţă de sine însuşi şi de ceilalţi… poate că ceea ce era bun în fundul acestei naturi ar fi biruit; poate că regele trădat s-ar fi retras, gândindu-se că, la urma urmelor, tot ce poate fi mai bun pentru un om trădat, este să nu ia în seamă aceasta trădare. Dar Louis era de o altă părere… dacă nu de „misiunea” lui de rege, cel puţin despre titlul său.

A trăda un rege, era pentru el crima cea mai mare, o monstruozitate fără de seamăn, o nemernicie nemaiauzită, şi, de aceea îi era cu neputinţă să deosebească gândul trădării, de acela al răzbunării.

— Bate şi ţi se va deschide! Mi-a spus Lancelot Bigorne.

— Dar eu sunt rege! Şi am dreptul să intru oriunde fără a bate, fie chiar la uşa Raiului!

Regele împinse uşa şi intră. Era odaia ce servea de antecameră sălii de orgii, unde la începutul acestei povestiri am văzut-o pe regină şi pe cele două surori ale sale aşteptându-l pe Buridan şi pe cei doi d'Aulnay.

Regele era aşa de sigur că surprinde pe cineva acolo – şi acel cineva era femeia care-l trăda, încât rămase nedumerit găsind odaia goală. El o străbătu repede şi intră ca o furtună în sala vecină, împins tot de gândul că va da peste aceea care-l va trăda. Dar şi sala vecină era tot atât de pustie ca şi cea dintâi şi, după aceasta, nu mai era nici o încăpere.

Louis se întoarse din nou în cea dintâi; cu paşi înceţi, se aşează jos şi aruncă o privire lungă împrejurul lui.

— Bigorne a mai spus: Caută şi vei găsi! Murmură el. Pe moartea Satanei, am să caut, şi, vai de aceea al cărei nume va fi şoptit de aceste mobile sau de aceste ziduri.

— Ah! De ce nu e şi Marguerite cu mine? Ea s-ar pricepe să găsească! E atât de deşteaptă! Şi chiar fără de asta, amorul ce-l are pentru mine, mi-ar fi o călăuză credincioasă şi sigură în groaznica cercetare pe care sunt silit s-o întreprind singur! Dar, cine poate avea îndrăzneala să aleagă Turnul Nesle, domeniu regal, ca adăpost şi loc de conspiraţie? Pentru ce mobilele acestea, tot atât de frumoase ca şi cele din Luvru, nu pot destăinui tot ce s-a vorbit aici? Şi tablourile acestea, personajele acestea mute, ale căror ochi au văzut… pentru ce nu pot să-mi spună numele mizerabililor pe care ele îl cunosc! Aceste tablouri…

Regele se sculă şi se apropie cu curiozitate de una dintre picturi, sub care pictorul, pentru ca nimeni să nu-i poată ignora semnificaţia, scrisese aceste vorbe: „Doamna Virtute încoronând Valoarea”.

Louis era un soldat aspru, căruia-i erau necunoscute gândurile delicate, după cum le pricepem noi. De câte ori nu i se întâmplase să iasă din Luvru, noaptea, pentru a petrece împreună cu soldaţii şi fără îndoială că în vizitele lui nocturne din strada Val-d'Amour, văzuse de multe ori prin cârciumile de acolo picturi grosolane, naive şi cât se poate de desenate, dintre acelea pe care tribunalele moderne le-ar declara obscene.

Dar tabloul pe care-l avea sub ochi depăşea tot ce văzuse până atunci.

Obrajii i se împurpurară de ruşine în faţa gestului Doamnei Virute încoronând Valoarea… Să luăm aminte această roşeaţă şi s-o punem la activul lui Louis cel Îndrăzneţ.

Avem prea mult respect pentru cititorii noştri pentru a mai insista asupra descrierii acestei picturi, şi îi trimitem la cartoanele secrete care sunt adunate în muzeele din Florenţa, Mantua, sau Roma.

Deci, Louis cel Îndrăzneţ se roşi nu ca un şcolar, căci, şcolarii nu mai roşesc, ci ca un băiat bun şi nevinovat, care vede prăbuşindu-i-se, dintr-o dată, ideile sănătoase pe care şi le putuse alcătui despre Virtute şi Valoare.

Louis cel Îndrăzneţ roşise, dar şi încremenise.

— Pe Notre-Dame! Murmură el. Aici e un local de orgii?

De-abia acum zări în peretele din fundul sălii un dulap mare. Acest dulap era de stejar, cu sculpturi delicate care reprezentau o nimfă şi fauni dansând. El îl deschise şi rămase nedumerit. Era plin cu îmbrăcăminte femeiască.

Luă o rochie şi examinând-o găsi că s-ar potrivit de minune „Virtuţii" din tablou.

— Să nu mă mai ajute Dumnezeu! Murmura el. Acestea sunt găteli de femei desfrânate! Îmi vine să cred că toate cele de la „Champ-Fleur" vin să se îmbrace aici!

Râdea, dar în acelaşi timp simţea cum se naşte în el ca un fel de nelinişte surdă şi neînţeleasă, un fel de nemulţumire care-l cuprinde pe om, când e pe punctul de a fi lovit de o catastrofă morală. Râdea, dar în acelaşi timp scrâşnea:

— Am mai mirosit, parcă parfumul pe care-l răspândesc rochiile astea! Dar unde? Poate la Val-d'Amour?

El dete încet drumul rochiei străvezii, dar la spatele ei văzu o manta de hermină, cum numai o doamnă din înalta nobleţe putea să poarte.

Regele păli. După cum i se păruse că recunoaşte parfumul răspândit acum de rochie, acum i se părea… că recunoaşte mantia aceea… Şi, deodată, păli! Privirea îi căzuse pe cataramele hainei. Cataramele erau împodobite cu două smaralde… şi smaraldele acelea… regele le cunoştea, le recunoştea… El murmură…

— Să mă înghită Iadul, dacă pietrele acestea n-au fost furate reginei!

Dar deodată începu să tremure din tot trupul. Se lăsă jos, cu sudoarea pe frunte, cu privirile rătăcite.

Pentru prima oară, un gând îi fulgera prin cap şi îi lumina mintea, ca un trăsnet care luminează dintr-o dată

întunericul nopţii.

Dar gândul acela, dispăru tot atât de repede, după cum venise şi mintea regelui, luminată un moment, recăzu în întuneric. Începu să râdă convulsiv şi cu hohote. Nu se poate spune că a respins ideea fulgerătoare, ideea înspăimântătoare. Ideea de nesuferit, că acea haină ar fi fost chiar a Margueritei de Bourgogne, căci ea nici nu se urzise în mintea lui. În realitate nu fusese decât un fulger care lăsase în urma lui o noapte şi mai adâncă.

Regele încă râdea, când îşi puse întrebarea, de unde îi provenea acest râs nervos, care-l stăpânea.

În acel moment ochii lui căzură pentru a doua oară pe tabloul „Doamnei Virtute”. Şi atunci i se păru că visează. Femeia, care era dinaintea lui într-o atitudine care-l făcea să se ruşineze chiar pe dânsul, chefliul obişnuit să vadă orice, fără să se ruşineze, acea femeie… ei bine! Acum îşi dădea seama că avea ochii adânci ai reginei! Avea părul ei bogat! Avea zâmbetul reginei! Louis se sculă şi dintr-o săritură fu în faţa tabloului, cu pumnalul în mână.

În câteva clipe, pânza străpunsă zăcea sfâşiată la picioarele lui, iar el, cu o horcăială răguşită, se trase îndărăt, şi căzu pe scaunul de pe care se sculase.

Cu spada în mână, cu trăsăturile feţei încleştate, cu părul vâlvoi, cu ochii holbaţi, regele era înspăimântător la vedere…

Apoi, deodată, în mod brusc, izbucni în râs, şi printre sughiţuri, sau mai bine printre hohote de plâns, urlă:

— Oh! Sunt nebun? Ce gând îngrozitor, ca din iad îmi trece prin minte? Ochii m-au minţit! N-am putut să văd aşa ceva!

El se aruncă în genunchi, şi încercă să reconstruiască pânza pe care o sfâşiase. Încercă să redea viaţă capului, aşezând bucăţile de pânză una lângă alta.

Dar pânza era cu totul distrusă. Bucăţile nu se mai puteau alătura. Pânza îşi păstra taina monstruoasă, şi regele murmură:

— Am visat!

El se ridică, privi lung în jurul lui, apoi intră din nou în antecameră, unde stătu multă vreme nemişcat, în picioare, cu bărbia în mână, gândindu-se la tot felul de lucruri, fără a-şi putea înfrâna ideile. Nici o bănuială nu se închegase deplin contra reginei? Nici o presupunere precisă, căci Louis s-ar fi străpuns cu pumnalul, dacă ar fi avut vreun astfel de temei. Dar nu-şi putea da seama ce însemna durerea aceea surdă care îi încleştase inima?

Îl sugruma o spaimă, pe care n-o mai încercase niciodată până atunci. Apoi, încetul cu încetul, aceste simţăminte se destrămară, se liniştiră, se topiră. Simţea cum redevenea el însuşi. O furie teribilă, însă i se iscă în suflet. Turbarea ţâşnea de pe buzele lui în blesteme furioase. Furie contra cui?

Nu ştia nici el.

Şi voia s-o ştie!

— Caută şi vei găsi! Caută! Ce? Care trădare? Cum să aflu? Dar am să aflu, cu orice preţ! Să ştiu că dărâm tot turnul… piatră de piatră şi le cercetez, pe toate, una câte una şi tot am să dau de taina trădării!

Furia, se dezlănţuia şi i se manifesta prin gusturile lui obişnuite. Cu vocea răguşită, ocăra fiinţe închipuite. Sfărâma tot ce-i ieşea în cale cu pumnii şi cu picioarele. Fiecare înjurătură ce-i ieşea din gură, era subliniată de câte o groaznică lovitură cu pumnul în câte un scrin, în câte o masă, în tot ce-i cădea sub ochi… Una din aceste lovituri căzu pe o masă mică şi uşoară…

Capodoperă a unei epoci, în care arta de a lucra lemnul era în cea mai mare onoare, măsuţa se prefăcu în ţăndări. Sertarul sări cât colo…

În acel sertar erau o mulţime de hârtii!

Louis scoase un răcnet sălbatec:

— În fine, am să aflu!

Se repezi în genunchi pentru a apuca hârtiile…

În acelaşi moment, o altă mână le apucă.

Louis se ridică dintr-o săritură, nespus de înfuriat. Se găsi în faţa unui om… omul care apucase hârtiile şi le strângea în mâna lui încleştată.

— Cine eşti? Se răsti regele.

— Mă cheamă Philippe, senior d'Aulnay! Răspunse omul.

— Ah! Ah! Tu eşti Philippe d'Aulnay! Bine, dar tu ştii cine sunt eu?

— Eşti Louis, regele Franţei, al zecelea cu acest nume.

Şi în sufletul lui, Philippe d'Aulnay, urlă:

— Eşti bărbatul Margueritei!

— Şi ştii ce pedeapsă meriţi pentru gestul pe care l-ai făcut faţă de rege?

— Pedeapsa cu moartea, Sire!

— Eşti căutat de prefectul meu pentru crima de răzvrătire. Capul îţi e pus la preţ, Philippe d'Aulnay. Eşti deci de două ori condamnat la moarte.

Palid ca un spectru, Philippe d'Aulnay, salută, înclinându-se.

Urmă un moment de tăcere, când nu se mai auzi decât răsuflarea violentă şi repede a regelui.

— Dă-mi hârtiile! Reluă regele, dă-mi-le la moment, sau pe Notre-Dame, nu voi mai aştepta călăul, să execute dubla sentinţă prin care eşti condamnat.

Un fel de rânjet alunecă pe buzele lui Philippe d'Aulnay.

— Sire, m-ai condamnat numai la moarte! Insistând să-ţi dau hârtiile acestea, vrei să mă condamni şi la dispreţul întregii nobilimi a Franţei, lucru care întrece puterea Măriei Tale. Aceste hârtii, Sire, nu sunt nici ale Măriei Sale, nici ale mele! Nici Măria Ta, nici eu, n-avem dreptul să le citim. Ele aparţin unei femei!

— Unei femei? Urlă Louis. Cine e acea femeie?

Philippe d'Aulnay, cu un suspin care semăna mai mult cu un geamăt, răspunse:

— Iubita mea…

Regele răsuflă adânc. Obişnuit cu legendele cavalereşti, căuta în mintea lui, cum ar putea să pună mâna pe acele

hârtii care aparţineau unei femei, fără trădare, cât era el de rege. Apoi, dădu din umeri ca pentru a se scutura de nişte scrupule care se puneau în calea voinţei lui şi reluă:

— Numele acelei femei…

Philippe făcu un semn violent din cap.

— Ascultă! Se răsti regele, te las să alegi: sau numele acelei femei, sau hârtiile! Îmi trebuie sau una sau alta.

— Nici numele, nici hârtiile, răspunse Philippe d'Aulnay.

O secundă, regele rămase zăpăcit, cu mâna încleştată pe mânerul spadei. Philippe era nemişcat, foarte calm în aparenţă.

Printr-o ultimă sforţare, Louis reuşi să bâlbâie:

— Femeia aceasta trădează…

Paloarea lui Philippe se accentua mai tare, şi acelaşi suspin, asemenea unui vaiet de moarte, izbucni încă odată de pe buzele lui.

— Trădează? Bâlbâi el cu o voce stranie. Pe cine-l trădează?

— Pe mine!

Philippe fu zguduit de un lung fior şi privirea lui se aţinti, ca nebună, în ochii regelui, pentru a vedea dacă ghicise adevărul.

— Philippe d'Aulnay, urmă regele, o femeie mă trădează. O ştiu! Sunt sigur! Nopţile mele sunt pline de năluciri… Trădarea mă urmăreşte se aşează la masa mea, şi-mi stă la spate, pe calul meu. Philippe d'Aulnay, nu mai ordon… mă rog! Tu ştii numele acelei femei. O vorbă a ta îmi poate da viaţă…

— Sire! Făcu hotărât Philippe. Voi înăbuşi în mine amintirea, dacă ar trebui să-mi reamintesc, că femeia aceea trădează! Mi-aş smulge inima dacă aş şti că numele ei trebuie să se suie din ea până la buzele mele blestemate!

— Ei bine, mori dar! Urlă Louis, care, în acelaşi timp, se repezi cu spada scoasă asupra lui Philippe d'Aulnay.

În aceeaşi clipă spada regelui se izbi cu putere de altă sabie, şi cu toate astea Philippe d'Aulnay nu se mişcase.

În minutul când se repezea, Louis văzu răsărind în faţa lui o figură care nu era deloc a lui Philippe. Şi noul venit punându-i în piept vârful unei spade straşnice, pronunţă cu răceală:

— Vreţi Sire să lăsaţi tronul Franţei vacant unuia din cei doi fraţi ai voştri?

— Buridan! Murmură Philippe d'Aulnay.

— Bandiţilor! Urlă Louis, mă siliţi să scutesc pe executorul meu de lucru!

În acelaşi timp, el atacă pe Buridan cu o furie care nu excludea metoda, căci Louis Vicleanul nu era numai primul cavaler al Franţei, era şi unul dintre spadasinii ei de frunte şi deoarece avea spada în mână, îşi regăsise tot sângele rece.

— Bigorne! Strigă Buridan. Facla!

— Iat-o, monseniore! Răspunse vocea răguşită a lui Lancelot Bigorne, care apăru ducând în mână o făclie aprinsă.

— Arde, Philippe, arde! Urmă Buridan care se apără de o lovitură grozavă, pe care i-o dase în minutul acela regele.

Philippe d'Aulnay se apropie de făclie şi aprinse una din hârtii.

Regele turbă. El se azvârli ca un taur asupra lui Buridan nu ca să-l omoare, dar ca să ajungă până la Philippe d'Aulnay să-i smulgă, înainte de a fi arse, foile care cuprindeau secretul trădării. Fără să atace, fără să încerce măcar să răspundă, Buridan făcea cu spada un fel de barieră peste care nu se putea trece. Cu mlădierea şi puterea tinereţii, regele sărea în dreapta… în stânga, dar pretutindeni întâlnea vârful săbiei care-l oprea şi-l făcea să dea înapoi. Şi în spatele acelui zid de apărare, fără să se grăbească, Philippe distruse, una după alta, hârtiile a cărei scriitură hotărâtă şi aproape bărbătească, nu mai fu în curând citibilă.

Cum arsese ultima foaie, Philippe cedă neînfrânatei curiozităţi care-l muncea, aruncă o privire arzătoare asupra

unei linii pe jumătate arsă şi putu desluşi încă câteva vorbe. Acele cuvinte erau un nume şi acel nume era Marguerite de Bourgogne!

— Scăpată! Murmură Philippe.

După un ultim şi zadarnic asalt, regele îşi dădu seamă că şi ultima foaie era arsă şi se trase îndărăt, cu un mormăit în care era, poate, mai multă ruşine decât furie. El îşi puse spada pe o masă!

Mâinile îi tremurau.

O clipă, Buridan îl privi cu o seriozitate amestecată cu un fel de milă.

— Sire, zise el, am făcut o crimă, am ridicat arma contra regelui meu! Capul meu vă aparţine! Luaţi-l!

— Banditule! Strigă regele cu glas răguşit, aproape de neînţeles, vorbeşti aşa pentru că nădăjduieşti să-mi scapi. Dar fii pe pace! Dacă a întârziat, pedeapsa va fi cu atât mai grozavă…

Buridan îşi descinse spada, o puse într-un colţ, îşi încrucişă braţele, şi urmă liniştit:

— Sire, după crima de a fi încrucişat sabia mea cu a voastră, daţi-mi voie să mai adaug şi crima de a vă da un sfat… ca şi cum m-aş numi Valois! Adăugă el cu o amărăciune pe care regele n-ar fi putut-o pricepe. Iată-mi sfatul: suiţi-vă pe platforma acestui turn, strigaţi că toţi acei pe care-i urmăriţi să se strângă aici. Şi la glasul regelui, puteţi fi sigur că, poporul vostru, răspunzând chemării, vă va cruţa cazul de a ne trimite în temniţele pe care ni le destinaţi. Cât despre mine, vă jur pe Dumnezeul meu, că nu voi opune nici o rezistenţa.

— Nici eu! Zise Philippe d'Aulnay, care se apropia de Buridan.

— Mii de draci! Strigă un glas. Vorbeşte pentru tine, Buridane! Vorbeşte pentru tine Philippe! N-aveţi decât să vă spânzuraţi, dacă umblaţi turbaţi după moarte! Dar eu, care mor de dragul vieţii, eu Gautier d'Aulnay jur că-l voi

înjunghia, chiar aici pe regele Franţei, dacă ar face un pas să cheme pe cineva.

— Şi eu! Zise Guillaume Bourrasque.

— Şi eu! Strigă Riquet Haudryot.

— Şi eu! Încheie vocea lui Lancelot Bigorne.

— Sire, urmă acesta din urmă, înaintând, vă spusesem să căutaţi şi… veţi găsi. Nu e vina mea dacă n-aţi găsit. Dar v-am făgăduit să vă pun faţă în faţă cu onoratul dumneavoastră unchi, monseniorul de Valois. Urmaţi-mă, Sire! Sau, dacă nu voiţi, contele de Valois, care-mi datorează viaţa, mi-o va plăti cu moartea. Aşa vom fi chit.

Vorbind astfel, Bigorne se uita chiorâş la Buridan care îngălbeni şi şopti:

— Contele de Valois! Nu-i liber?

Dar în minutul acela Guillaume Bourrasque îl luă de braţ şi-i mormăi la ureche:

— Vino, Buridane! Poate că ai dreptul să faci totul ca să te omoare, dar îţi contest acest drept privitor la noi! Ce zici de logica asta, doctore?

În acelaşi timp, Gautier îl apucă de braţ pe Philippe şi-l târî.

— La revedere domnilor, strigă regele cu glas ameninţător.

Buridan se întoarse şi răspunse:

— Când veţi avea poftă, Sire!

Apoi urmă pe Guillaume, care-l trăgea după sine, pe scară.

— Condu-mă la contele de Valois, zise regele lui Bigorne. Pe Maica Fecioară!

— Eşti singurul dintre bandiţi, căruia vreau să-i las viaţa. Eşti un tovarăş de înţeles. Ascultă! Când stăpânul tău şi-o lua pedeapsa pe care o meritä, vino la mine la Luvru, şi-ţi făgăduiesc că vei găsi un alt stăpân de care n-ai să ai de ce te plânge.

Văzându-se în imposibilitatea de a putea face ceva, Louis se liniştise şi îşi amânase răzbunarea pentru o dată mai prielnică. Propunând lui Bigorne să-l ia pe lângă el, la Luvru, era sincer. Purtarea lui Philippe şi a lui Buridan n-o

putea aprecia. Dar veselia lui Bigorne produsese asupra lui o impresie adâncă. El îl admira pe acest om, care putuse să îndeplinească, râzând, acte atât de îndrăzneţe, atât de extraordinare Dar, în faţa propunerilor regelui său, Bigorne se strâmbă disperat şi caraghios totodată, şi răspunse:

— Iată nenorocul meu! În minutul când găsesc în sfârşit o poziţie socială demnă de mine, simt că am să mor. Şi cu toate astea ce mai chefuri i-aş fi tras în Luvrul vostru! O! Rege! Sunt sigur că trebuie să se mănânce nişte bucate straşnice acolo, şi trebuie să se bea nectaruri, nu vinuri. Vai, ce rău îmi pare!

— Vei mânca şi vei chefui cât vei vrea! Zise regele. Dar… ce te-a găsit… să vorbeşti de moarte, când eu te-am graţiat?

— N-aţi spus că Buridan e condamnat la moarte?

— Desigur? Zise regele posomorât.

— Ei bine! Urmă Bigorne, ascultaţi. Într-o zi eram pe strada Capou cu câţiva băieţi buni, dintre aceia care, când vine seara, păzesc şoselele regelui, de teamă ca, nu cumva, vreun burghez întârziat să nu se poată înapoia acasă din pricina greutăţii pungii lui. Atunci înţelegeţi, Sire, că noi îl uşurăm pe burghez care, ceva mai sprinten, ne mulţumeşte şi se-napoiază acasă. Deci, în ziua aceea pândeam ca să ne îndeplinim, cu acelaşi zor, obişnuita noastră slujbă, care nu înţeleg de ce n-a putut fi niciodată aprobată de domnul prefect. Sire, nu vă încredeţi în prefecţi: sunt suflete rele, însufleţite de intenţii crude, faţă de acei care caută să asigure… ordinea publică. Şi după cum zic, tocmai sfârşeam rugăciunea către sfântul Barnabé, când văzui trecând o doamnă îmbrăcată luxos şi încărcată de giuvaeruri. Îmi reamintii, pe dată, ordonanţele regale, care o interzic femeilor, şi găsind-o pe netrebnica aceea cam imprudentă să îndrăznească să înfrunte ordinele regale, le făcui un semn tovarăşilor mei; toţi ne repezirăm asupra doamnei cu giuvaeruri, şi era s-o pedepsim cum se cuvine, să nu îndrăznească să se mai arate gătită ca o sfântă, când un fel

de nebun furios se aruncă asupra noastră, cu spada în mână, şi ne puse pe fugă, adică nu-mi puse pe fugă decât tovarăşii, căci rămăsei, singur pe teren. Acel nebun furios, era seniorul Jean Buridan. El mă trânti jos, îmi puse vârful săbiei în piept şi era să mă trimită de-a dreptul pe lumea cealaltă, când doamna grăi aceste cuvinte: „Jean Buridan, îl iert pe omul acesta. Dar cum sunt zână, îl supun la o pedeapsă de care nu va putea scăpa. Din ziua aceasta, omul acesta e sluga ta, destinul său e legat de-al tău prin acest fir…”. Şi, în acelaşi timp, Sire, femeia care, după cum spunea ea, era o zână, o vrăjitoare, în sfârşit o fiinţă drăcească, puse în jurul gâtului lui Jean Buridan un fir de aţă roşie, iar pe celălalt capăt al aţei îl răsuci în jurul gâtului meu şi adăugă: „Când această aţă va fi ruptă prin moartea lui Buridan, Lancelot Bigorne chiar în clipa aceea, va muri şi el”.

— Dar nu văd firul! Strigă regele cu sinceritatea şi credinţa absolută a secolului său.

— Nici eu, nu-l văd Sire! Urmă Bigorne. Nu l-am văzut decât în minutul când vrăjitoarea mi l-a pus pe după gât. De atunci nu-l mai văd, dar îl simt oricât de departe m-aş duce, că firul mă leagă de stăpânul meu, Jean Buridan. De aici rezultă, Sire, că, după ce Jean Buridan va fi suferit moartea la care-l osândiţi, nu voi mai putea să mai merg la Luvrul vostru, deoarece în minutul acela voi cădea mort.

Louis Vicleanul dădu din cap şi întrebă:

— Şi vrăjitoarea… ce s-a făcut?

— Pot să v-o spun Sire; în momentul acesta este prizonieră la Temple.

Louis tresări.

Ar fi de necrezut dar, cu toate astea, era adevărul exact. În zilele noastre, s-ar putea ca povestea lui Bigorne să pară îndoielnică chiar spiritelor slabe, şi Louis era dintre cele, ce dau credinţă la aşa ceva. În evul mediu era cu totul altceva, şi toţi se temeau de zâne, şi ceilalţi agenţi ai puterilor extra-pământeşti, cum va putea să pară de necrezut în timpurile

viitoare că, în vremea noastră, să se fi putut crede în existenţa unui Dumnezeu, concepţie care nu e decât rezultatul tuturor credinţelor vechi, dispărute.

Cât despre Bigorne, probabil că nu povestise acest lucru decât ca Buridan şi cu tovarăşii lui să poată să fugă.

Cu toate astea, Louis se adâncise în gânduri pe cât putea creierul său să rumege nişte gânduri adânci. Şi Bigorne îl privea pe sub sprâncene cu ochii lui şireţi.

La ce se gândea regele în minutul acela?

La Buridan? La tovarăşii lui? La îndrăzneala oamenilor acelora care se încumetaseră să-i ţină piept, cu armele în mână?

Nu!

La Marguerite? La bănuiala aceea grozavă care îi trecuse prin minte un minut? Nu! Regele se gândea la zână! Povestea lui Lancelot îl preocupa atât de tare, încât uită cum şi pentru ce se afla la Turnul Nesle. Şi Bigorne fu acela care, găsind, fără îndoială, că şedinţa ţinuse destul timp, îi aduse aminte regelui de preocupările momentului.

— Sire! Zise el, gândiţi-vă că monseniorul conte de Valois vă aşteaptă.

— Haidem! Răspunse regele, smulgându-se din gândurile lui. Cât despre femeia care mă trădează, mă voi înapoia chiar azi, şi voi pune să cerceteze turnul de jos până sus.

— Degeaba, Sire! Zise Bigorne. Acum e prea târziu!

— Prea târziu? Nu e aşa că… din pricina hârtiilor acelora arse? Pe astea trebuia să le găsesc? Spune? Le citiseşi şi tu?

— Poate, Sire!

— Şi conţineau numele femeii care mă trădează? Dovezile trădării? Da, ai dreptate… e prea târziu. M-au păcălit, pe mine pe care cei mai şireţi consilieri, ca Marigny, de pildă, şi Valois, nu m-au putut înşela niciodată.

— Sunteţi chiar cuminţenia personificată, Sire!

— M-am lăsat bătut, urmă regele disperat, eu pe care cei mai îndemânateci maeştri, ca Gaucher de Châtillon şi Geoffroy de Malestroit nu m-au învins niciodată!

— Sunteţi puterea însăşi, Sire!

— Bătut şi păcălit! Aceşti doi oameni îşi vor plăti obrăznicia. Pe Sfânta Fecioară! Pentru Buridan… pentru Philippe d'Aulnay acela, mai cu seamă, vreau să născocesc un chin groaznic…

— Sunteţi dreptatea – însăşi – Sire!

— Vreau… Iată! Vreau să pun să-i jupoaie de vii…

Regele începu să râdă la gândul că s-ar putea jupui un om de viu. Şi Bigorne îi ţinu isonul, dar fiorii îi furnicau tot trupul. Regele râdea, dar sângele-i năvăli în obraji şi gemea mut:

— Femeia care mă trădează, e amanta lui Philippe d'Aulnay! Oh! Mi-aş da zece ani din viaţă, numai ca să cunosc numele acelei femei. Dar vrăjitoarea de la Temple, vrăjitoarea pe care trebuie să mi-o aducă la Luvru, acea zână, care a fost îndestul de puternică să lege viaţa lui Buridan de a lui Bigorne, nu se poate să nu-i ştie numele! Am s-o silesc să vorbească! Numele, numele aceleia care mă trădează…

Şi, cu un suspin ca o scrâşnire de dinţi, el repetă:

— Aceea care mă trădează este amanta lui Philippe d'Aulnay! Haidem!

— Vorbi regele tare, condu-mă la conte! Lancelot Bigorne dacă din întâmplare trăieşti după moartea stăpânului tău, adu-ţi aminte că te aştept la Luvru! Îmi voi reaminti, eu, că pe cât a fost în puterea ta, ai vrut să-mi faci cunoscută trădarea! Îmi voi reaminti că mi-ai readus pe devotatul meu consilier… Ia ascultă Bigorne, vino cu mine!

— Imposibil, Sire! Firul! Simt cum mă strânge firul de gât.

Bigorne tuşi, strănută, horcăi, se făcu roşu vânăt, şi în sfârşit dădu toate semnele unei zdruncinări din ce în ce mai mare.

— Sire, zise el între două sughiţuri, un singur mijloc e, ca să-mi scăpaţi viaţa… să-l iertaţi pe stăpânul meu, pe Jean Buridan!

— Niciodată! Strigă regele. Cu atât mai rău pentru tine, sărmane Bigorne!

Lancelot făcu un gest de o resemnare amărâtă şi începu să păşească înaintea regelui, luminând drumul cu facla care servise să ardă hârtiile.

Când ajunseră la rândul de jos, Bigorne îl duse pe rege până la scara care cobora în subsoluri, deschise, trase zăvoarele sălii unde-l închisese pe Valois şi, cum spusese sus, grăi:

— Aici este, Sire!

Regele intră.

O clipă, Bigorne avu poftă să închidă uşa. Dar dădu din umeri şi murmură:

— Să faci prizonier pe regele Franţei! Ah! Desigur, ar fi o aventură de care s-ar vorbi în secolele viitoare! Dar cu un stăpân sucit, capricios, generos, ca stăpânul meu ar fi degeaba, cum a fost zadarnic că l-am adus pe rege până aici! Cu toate astea, lucrurile n-aveau decât să-şi fi urmat calea şi… ne scăpăm de îndrăcita de Marguerite! Nu mă mai amestec în nimic!

După asta Bigorne sui scara, şi ieşi din turn. Zorii începuseră a miji.

La o sută de paşi de Turnul Nesle, sub un masiv de sălcii, el zări un grup.

— Erau tovarăşii, care-l aşteptau…

Îi ajunse şi porniră cu toţii în tăcere.

— Urmaţi-mă, zise Bigorne. Acum seniorii mei, cei condamnaţi la moarte, nu mai e decât un singur azil pentru voi, şi am să vă duc acolo.

Situaţia fiecăruia dintre ei, le dădea îndestul de gândit. În tăcere şi cu mintea preocupată, îl urmară pe Bigorne, care-i conduse peste poduri a căror lanţuri fuseseră desprinse la ora reglementară. După o îndelungă rătăcire, când încoace, când încolo, ajunseră într-o uliţă atât de strâmtă, încât nici doi oameni nu puteau trece alături, şi aşa de întunecoasă

încât era învăluită încă în întunericul nopţii… Uliţa dădea într-o curte mare, înconjurată de case dărăpănate…

Pe pragul uşilor grupuri ciudate se ocupau cu nişte pregătiri şi mai stranii.

Un om îşi vopsea sprâncenele şi pleoapele în faţa unei oglinzi în aşa fel încât căpătase înfăţişarea groaznică a cuiva căruia i s-ar fi crăpat ochii. Altul îşi lipea pe picior lucruri false care imitau ulcerele. Un altul punea să-i lege în aşa fel braţul, ca să pară ciung…

Cuprinsul acela era „curtea minunilor”!

Nimeni nu păruse că lua în seamă grupul oamenilor care pătrunsese în acel loc, mai apărat poate chiar decât Luvrul. Dar Buridan şi tovarăşii săi simţeau toate privirile aţintite asupra lor.

Făcând fel de fel de semne misterioase în dreapta şi-n stânga şi urmat mereu de toată banda, Bigorne se îndreptă spre locuinţa în faţa căreia era o prăjină înfiptă între două pietroaie.

În vârful prăjinii se bălăbănea de o sfoară un sfert de bou, sângerând şi negricios: era pavilionul curţii minunilor! Şi însemna că acea locuinţă era a regelui acelui fantastic regat!

În clipa când erau să pătrundă în casa aceea scârboasă, Buridan strigă:

— Philippe! Unde-i Philippe?

Toţi se priviră, se numărară cu îngrijorare.

Philippe d'Aulnay nu mai era printre ei!

Philippe d'Aulnay dispăruse!

Capitolul XLVIII Philippe d'Aulnay (II)

În clipele când trupa, încrezându-se în priceperea, şi, ca să zicem aşa, în instinctul lui Bigorne, se-ndepărta de Turnul Nesle, Philippe era lângă Guillaume Bourrasque.

Umblând de-a lungul fluviului, strecurându-se pe lângă zidurile hotelului Nesle, banda ajunse la pod, pe care începură să treacă.

În minutul acela, Philippe era puţin cam în urmă. El se opri de tot, şi când tovarăşii nu se mai văzură între casele care se înălţau pe pod, formând o adevărată stradă, el murmură cu simplitate:

— Îi voi mai găsi oare? Cine ştie? Dar chiar dacă nu trebuie să-i mai găsesc, chiar dacă nu-mi va mai fi dat să-i văd pe Buridan şi pe Gautier, trebuie s-o scap pe regină, până la urmă!

Iată dar ce clocea în mintea lui: S-o scape pe Marguerite!

Se întoarse de unde plecase, în Turnul Nesle, a cărei poartă fusese lăsată deschisă de către Lancelot şi începu să urce scara. Ajuns la etajul unde luptase cu puţin mai înainte împotriva regelui, el se instală într-un fotoliu, şi căzu pe gânduri, cu capul între palme.

Nici regele, nici Buridan, nici fratele său Gautier, nici chiar situaţia lui atât de grozavă, nu-i tulburară o clipă gândul, concentrat cu totul asupra unei singure fiinţe: Marguerite!

Nu se întreba dacă regele mai era în Turn, ci îşi zicea:

— Desigur ea se va reîntoarce. Şi atunci… Oh! Atunci, e pierdută! Mizerabilul acela de Bigorne s-a gândit să-l aducă pe rege aici, ca să-l convingă cu probele, că ea-l înşeală…

Privirea lui nehotărâtă se însufleţi. O contracţie dureroasă îi schimonosi faţa.

— Ea îşi înşeală soţul! Repetă el cu glas înăbuşit. E adevărat! O ştiu! Am văzut-o cu ochii mei! Şi… o iubesc! Oh! O iubesc încă, din toată puterea fiinţei mele, şi simt că singura bucurie pe care o mai pot nădăjdui de la acest amor infam şi dureros, e… să mor salvând-o!

În privirea lui era ceva nebunesc.

În minutul când se îndreaptă spre nebunie, omul are priviri de acestea nehotărâte, care parcă rătăcesc pe lucruri, pe care nu le văd ceilalţi oameni.

Figura lui, obişnuit palidă, frumoasa lui faţă cu trăsăturile hotărâte şi delicate totodată, se înţelenise…

Cu toate astea el zâmbi.

— Ce fericire a fost că… am vegheat! Ce fericire că… n-aveam încredere în Bigorne! Cum nu mă-ncred nici… în Buridan! Cum nu mă-ncred în fratele meu! Toţi… cu toţii, îi doresc moartea! Dacă n-aş fi fost acolo, dacă n-aş fi ajuns la vreme, Louis ar fi citit foile acelea pe care era numele ei, al ei! Binecuvântat să fie cerul… că am sosit la vreme! Dar asta-i tot? Cine ştie? Trebuie să aflu dacă Louis se mai înapoiază… trebuie să fac aşa ca nici o urmă să nu-i mai dea vreo dovadă că…

Un suspin groaznic îi încheie gândul. Privi mult timp în jurul lui şi văzu tabloul pe care regele îl sfâşiase. Tresări.

— De ce bărbatul Margueritei a sfâşiat acest tablou?

El cercetă cu o adâncă băgare de seamă celelalte tablouri, şi nu găsi nimic care să fi putut da de bănuit regelui Franţei că locuitoarea acelui loc de orgie se numea Marguerite de Bourgogne.

Atunci, cu linişte, cu metoda minuţioasă a asasinilor care se tem totdeauna să nu scape un detaliu care-i poate pierde, şi se căznesc să distrugă orice urmă legată de trecerea lor pe undeva, el se apucă să studieze, una după alta, toate mobilele pe care regele le spărsese; cercetă cutie cu cutie, se convinse că farfuriile, cupele, cănile, diferitele bucăţi de argintărie nu purtau nici un semn doveditor.

Întoarse draperiile pe dos, sondă zidurile, inspectă sculpturile mobilelor.

Năduşeala îi îmbrobonea fruntea… vremea trecea. Fără să bage de seamă că ziua se duce, fără să priceapă că era sleit de puteri, Philippe îşi vedea de treabă.

Cum i se părea ceva suspect, îl spărgea în fărâme în aşa fel, încât să nu mai poată să fie reconstituit. Când ajunse la cana de argint, el îngălbeni, observând o coroană regală gravată în fundul splendidei argintării.

— Ce imprudenţă! Şopti el.

Se sui pe platformă şi aruncă cana în fluviu…

Între timp, ajunse la dulapul în care se aflau costumele: rochiile pentru desfrâuri şi orgii, pe care le examinase şi regele. La rândul său, le inspectă cu o îngrijorare plină de amărăciune. Dar nu găsi nimic care să o poată da de gol, pe Marguerite. Numai smaraldele mantiei îi atraseră atenţia.

Se gândi mult la acele smaralde şi hotărî să le arunce tot în Sena.

Le desprinse din agăţătoare, le înfăşură într-o foaie de pergament şi se sui iar pe platformă.

Dar, acolo, un alt gând trebuie să-i fi trecut prin minte, căci îşi izbi fruntea murmurând:

— Într-adevăr, trebuie să fiu nebun ca să nu mă fi gândit la lucrul ăsta!

Înfiorat, el se coborî, învălui mai cu grijă pietrele scumpe, legă pachetul cu o aţă pe care o scoase de la o rochie, şi se coborî până jos. Ajuns afară, aşteptă nemişcat un ceas, privind trecătorii, burghezii, studenţii şi soldaţii.

Mai cu seamă privea după soldaţi.

În sfârşit, îl văzu pe unul care, fără îndoială îi convenea. Se îndreptă spre el, se căută în buzunar, şi dădu peste vreo doi-trei bani de aur. Îi puse în mâna arcaşului, încremenit de atât noroc neaşteptat.

— Prietene, zise Philippe, după mondirul tău, văd că faci parte din garda Luvrului.

— Compania arcaşilor reginei… da, generosul meu gentilom.

— Bine! O vezi câteodată pe regină?

— Chiar şi de mai multe ori pe zi.

— Bine. Iată un pachet. Dă-i-l Doamnei Marguerite, şi, desigur, vei fi răsplătit în chip regesc. Dar, dă-i-l fără să te vadă cineva.

— E lesne! Făcu soldatul bucuros. Dar dacă m-o întreba regina de unde vine acest pachet?

— Îi vei spune că vine de la Turnul Nesle!

— Şi dacă mă întreabă cine mi l-a dat?

— Vei răspunde că i-l trimite Philippe, seniorul d'Aulnay.

— O să i-l dau chiar azi, zise soldatul, care salutând, se îndepărtă vesel, numărând monedele de aur pe care le ţinea încă în mână şi gândindu-se la… alţi bani de aur, care ar mai putea să li se adauge.

Philippe se înapoiase în turn, unde-şi urma cercetările.

Veni un moment când întunericul începu să învăluie încăperile turnului. El privi cu mirare în juru-i şi se gândi.

— Se înnoptează! Îngrozitoare zi am petrecut! Dar… iată-mă liniştit! Regele se poate întoarce… poate să pună să răscolească peste tot! Ochii lui n-or să mai dea peste nimic! Marguerite… pentru a doua oară te salvez! Haidem, urmă el, după câteva minute de reflecţii posomorâte, acum haidem să vedem dacă voi putea să-l regăsesc pe Buridan şi pe fratele meu.

Se coborî.

În clipa când punea piciorul pe ultima treaptă a scării, sala de jos a turnului se umplu de o mulţime de arcaşi, şi zărindu-l, un om, strigă:

— Iacă… măcar unul! Puneţi mâna pe el! Fără îndoială nici ceilalţi nu trebuie să fie pe departe! Cercetaţi turnul şi aduceţi-mi-i!

În clipa aceea, Philippe d'Aulnay fu înhăţat. O duzină de arcaşi se năpustiră asupra lui. În câteva secunde, Philippe fu legat, fără să împotrivească cea mai mică rezistenţă, ridicat, dus afară şi aruncat într-o căruţă care aştepta la poarta Turnului.

Cum agenţii autorităţii procedau şi pe atunci întocmai cum procedează şi astăzi, arestarea aceea neaşteptată se făcuse după toate regulile artei poliţieneşti, adică – în momentul când fu aruncat în căruţă, nenorocitul tânăr era pe jumătate mort şi faţa îi era plină de sânge. Philippe leşină. Dar, înainte de a leşina, mai avu timp să i se înfiripeze un gând:

— O Marguerite! Eşti scăpată… scăpată de mine! Scăpată de acela pe care n-ai să-l iubeşti niciodată şi care te va adora până la ultima lui suflare!

Turnul Nesle fu scotocit de jos până sus. Dar totul fu zadarnic. Nu mai găsiră pe nimeni. Cu toate astea comandantul arcaşilor poliţiei, îşi frecă mâinile, foarte vesel de arestarea de seamă pe care o făcuse.

— Am pus mâna pe unul! Zise el – După aerul lui, după haine, cred că trebuie să fie unul dintre cei mai de seamă… poate-i chiar şeful lor. Nădăjduiesc că regina va fi mulţumită de felul cum am îndeplinit însărcinarea, pe care mi-a încredinţat-o.

Când îşi veni în fire, Philippe văzu că se află într-o beznă în care nu străbătea nici măcar una din dârele acelea de lumină, care par ca o pulbere de raze în noapte. Încercă să-şi dea seama de locul unde se găsea, şi voi să se mişte. Dar simţi că gleznele-i erau prinse în inele de fier şi că, fiecare din acele inele, era legat cu câte un lanţ straşnic de gros. Pipăi zidul de care era lipit şi simţi că pietrele acelea erau umede şi mucegăite.

Respira un aer foarte stricat. I se păru aşa ca şi cum ar fi fost aruncat de viu într-un mormânt, şi, din minutul acela, rămase nemişcat, cu ochii mari, căutând zadarnic să pătrundă negura, încercând să audă vreun zgomot, care să-l apropie de lumea vieţuitoarelor. În gândul lui chiar, nu era decât întuneric şi tăcere. Simţea chiar că şi gândul i se dezgrădinează şi se fărâmiţează. I se păru că nebunia, ca un flux ameninţător, începe a-i pune stăpânire în creier. Imagini nelămurite, cu contururile şterse, se legănară în faţa ochilor lui.

El le recunoştea şi le chema, una câte una.

— Tu eşti, Marigny? Tu eşti, asasinul tatălui şi mamei mele? Tu eşti, care vii să mă mai şi insulţi în mizeria în care sunt aruncat? Apropie-te, dacă îndrăzneşti! Ah! Iată-l şi pe Buridan! Scumpe prietene, te rog, ajută-mi să desfac nodurile astea, care mă fac să sufăr îngrozitor… Nu te duce, te rog din suflet! Ajutor! Ajutor, Buridane! Oh! El pleacă! Nu mai e nimic pe lume… nici prietenie! Nici frăţie! Gautier, frate! Pentru ce mă ameninţi tu pumnalul? Ce rău

ţi-am făcut? Ştii bine că o iubeam! Şi tu ai să mă urăşti, până la moarte, pentru că am scăpat-o! Ei, bine! Loveşte, şi voi binecuvânta pe fratele, care mă scapă, la rândul lui… de suferinţele mele… Oh! Şi, mizerabilul acela de Bigorne, îndrăzneşte să râdă! Cu cine e? Cu Marigny. Uite-i, cum beau împreună… Vreau să beau şi eu… Nu, nu! Nu e Marigny! Nu-i nici Bigorne! E… e… putere cerească. Îngeri care mi-aţi auzit vaietele! Cavaleri şi dame care mă auziţi! Gândiţi-vă dacă poate suporta cineva… atâta fericire! Ea e! Vine spre mine! Îmi întinde braţele!

Philippe căzu în genunchi, în huruitul lanţurilor zguduite.

Toate imaginile pe care le evocase pieriseră ca nişte închipuiri trecătoare de delir, care vin în îmbrăţişări aeriene, şi trec tot aşa, precum au venit… una câte una… o imagine limpede încercuită… o figură radioasă… o privire iubitoare… o fiinţă care părea că răspândea o lumină, care străfulgera în ochii nenorocitului tânăr în temniţa oarbă: Marguerite.

Capitolul XLIX Zână sau vrăjitoare?

Înainte de a şti ce s-au făcut Buridan şi prietenii lui, pe care i-am lăsat în Curtea minunilor, este nevoie să facem cunoscut mai întâi cititorilor cele ce se întâmplaseră la Turnul Nesle între rege şi contele de Valois, apoi la Luvru.

Condus de Bigorne, după cum s-a văzut, Louis Vicleanul, pătrunsese în sala în care fusese închis contele de Valois după năzdrăvănia îndeplinită de Guillaume Bourrasque, Riquet Haudryot şi Lancelot.

Văzându-l intrând pe nepotul şi regele său, Valois scoase un strigăt de bucurie şi se repezi spre Louis, care-l strânse în braţe.

— Oare, trebuia să vin chiar eu, ca să te smulg din mâinile Fillistinilor?

— Ah! Sire, strigă Valois, de-ar trebui să trăiesc mai multe veacuri, niciodată n-am să uit că vă datorez libertatea şi… poate chiar viaţa. Scumpul meu, Sire, puteţi dispune de această viaţă… vă aparţine de acum înainte. Vorbind astfel,

într-un moment de reacţie, după orele de îngrijorare şi de spaimă pe care le îndurase, contele de Valois izbucni în plâns. În clipele acelea era sincer, vorbind de recunoştinţa lui, şi un fel de entuziasm îl cuprindea la gândul că regele îl iubea îndeajuns, ca să vină singur, să-l scape.

Dar contele de Valois era un spirit sucit şi emoţiile binefăcătoare îl stăpâneau puţin timp. Chiar în clipa când se gândea atât de bucuros că regele se interesase de el atâta de mult încât îi venise, în persoană, în ajutor, în clipa aceea, zicem, el drămăluia influenţa pe care o avea asupra regelui şi care socotea că trebuie să fie cu mult mai adâncă decât bănuise chiar vreodată… şi se întreba: ce folos ar mai putea trage din acea dragoste familiară, pe care nici n-o bănuia în inima nepotului său.

— Dar, cum aţi ştiut… Sire? Întrebă el, după îmbrăţişările şi demonstraţiile de dragoste care urmară primelor clipe.

— Că erai în Turnul Nesle, onorate unchi? Bigorne… e cel care mi-a vorbit mult de dumneata.

— Lancelot Bigorne, v-a vorbit mult de mine? Bolborosi contele, tremurând. Şi… ce v-a putut spune? Băgaţi de seamă, Sire! Acest om este un mare ticălos!

— Ei aşi! Eu nu-l judec astfel. Mai întâi, acest om mi-a spus ceea ce aveam interes să-mi spună: am pus de l-a arestat, l-am adus la Luvru, l-am speriat (regele minţea, dar ţinea să-şi păstreze meritul în ochii contelui) şi l-am silit să mărturisească… că te ţinea prizonier în Turn. De altfel… îşi va primi pedeapsa pe care o merită: zilele-i sunt numărate.

Încredinţat că Lancelot Bigorne fusese azvârlit în vreo temniţă şi că, în curând, va fi executat, Valois, care îşi promitea să vegheze ca această execuţie să se săvârşească cât de repede, se linişti de ameninţarea destăinuirilor aceluia care îi fusese slugă, pe vremea când el era amantul Margueritei de Bourgogne. Şi… nu mai insistă.

— Dar, urmă regele, la rândul său, spune-mi scumpul meu unchi, cum ai putut să te laşi prins, ca o vulpe urmărit de câini?

— Sire, făcu Valois, trebuie să vă mărturisesc că, înainte de toate, mi-e dor de aer curat… şi că… mor de foame.

— Mori de foame? Tu, Valois? Strigă regele. Dar şunculiţele?

— Şunculiţele? Întrebă Valois zăpăcit.

— Şunculiţele… cu care a vrut să te trateze Bigorne?

— Vai, Sire! Drept orice şuncă, n-am avut decât o bucată de pâine neagră, mucegăită, şi, dimpotrivă, lucru şi mai groaznic, eu eram să fiu mâncat de mizerabilii aceia.

— Cum, scumpul meu unchi? Era să te mănânce Bigorne?

— Ah! Bigorne! Da, Sire! Şi banditul acela de Riquet Haudryot. Şi Guillaume Bourrasque, celălalt păcătos! Mizerabilii m-au jucat la zaruri…

— Te-au jucat la zaruri? Ca pe un porc, la târgul de la Saint-Denis?

— Da Sire! Mai întâi mi-au pus în joc capul… apoi şoriciul, şi, la sfârşit, şuncuşoarele! Vreau să zic şuncile… adică, vreau să zic…

Reamintindu-şi scena pe care o evoca, Valois bâlbâia de necaz şi de spaimă.

Nu mai ştia ce spune, şi rămase încremenit în faţa regelui, care pufni în râs, cu hohote, găsind absolut minunată păcăleala, de a fi vrut să-i mănânce pulpele lui Valois şi zicându-şi că neapărat îl va lua în serviciul lui pe Lancelot Bigorne.

— Sire! Făcu Valois, nedumerit, vă spun drept că nu aş prea vedea ce e de râs în faptul că acei mizerabili bandiţi au vrut să mă trateze ca pe…

— Ca pe un porc scos de la opărit! Întrerupse regele, care nu-şi reamintea să fi râs vreodată cu atâta poftă (şi cu toate astea râdea bine când râdea).

— Da, Sire! Zise Valois posomorât.

— Ca pe un porc!

— Fii pe pace, scumpul meu Valois. Vei fi răzbunat. Haide, vino! Pe dracu! De n-ar fi să mă mai gândesc la toate emoţiile prin care am trecut, afacerea asta cu şoriciul, îmi

dă o poftă de mâncare îndrăcită şi vreau să te poftesc la mine la masă!

Suiră scările, ieşiră din turn şi dacă n-ar fi fost atât de dimineaţă, dacă în minutul acela ar fi trecut pe acolo vreun burghez, ar fi asistat la ciudatul spectacol al regelui Franţei râzând, de se ţinea cu mâinile de burtă şi al monseniorului Valois, urmându-l, galben, tras la faţă şi posomorât. După o jumătate de ceas, unchiul şi nepotul se instalau în faţa unei mese bogat servită, la care Louis ţinuse să figureze şi o şuncă enormă.

— Domnilor, întrebă el pe seniorii, care, după obicei, asistau la masa lui, ce credeţi că mănânc în minutul ăsta?

— Sire, răspunse Gaucher de Châtillon, dacă nu greşesc, asta-i carne de porc.

— Ei bine! Nu, n-ai ghicit, e carne de Valois.

Şi regele porni pe un astfel de râs, încât Geoffroy de Malestroit îl bătu pe spate, binişor, o familiaritate pe care n-ar fi îngăduit-o regii care i-au urmat.

— Mulţumesc, Malestroit! Zise regele venindu-şi în fire, pe când în faţa acelei glume, curtenii se priveau şi se-ntrebau dacă Valois mai era în favoarea de odinioară, sau dacă acea glumă, care semăna mai mult o insultă, nu era semnalul unei dizgraţii a puternicului personaj.

Cu toate astea, pe la nouă de dimineaţă, pofta de mâncare a regelui se potoli, şi trebuie să spunem că Valois chiar, care-şi regăsise voia bună şi cu toate că în el, era furios pe năzdrăvăniile regescului său amfitrion, nu pierduse nici o îmbucătură.

Regele lăsă lumea să plece.

— Acum, Valois, că suntem singuri, istoriseşte-mi cum ţi s-a întâmplat această păţanie neînchipuită, să fii făcut prizonier în chiar palatul tău, păzit precum eşti şi de trei sute de soldaţi?

În câteva cuvinte, Valois istorisi cele petrecute în hotelul său, şi povesti cum Buridan şi Lancelot Bigorne, profitând

de întunericul care era în galeria, unde se petrecuse învălmăşeala, putuseră să pună mâna pe el.

Cât despre felul cum izbutiseră să pătrundă în palat, el nu spuse nimic, ţinând să lichideze singur acasă această chestie cu Simon Maligne.

— Ştii tu, zise regele cu admiraţie, că sunt nişte oameni straşnici!

— Da, Sire! Răspunse Valois, posomorât, straşnici şi de temut. De-ar fi singuri, n-ar fi nevoit să ne preocupăm de ei decât doar… să punem să-i spânzure. Dar, Sire, nenorocirea e că aceşti oameni sunt inspiraţi de un om mai straşnic decât ei, în mâna căruia ei nu sunt decât nişte instrumente. Acest om mi-a jurat pieirea. Acest om plin de fiere, de gelozie, exasperat de ura contra unchiului regelui, vrea să vă priveze de cel mai bun sfătuitor al vostru, de cel mai devotat, mai dezinteresat… mai credincios servitor al vostru.

— De cine vrei să vorbeşti, Valois? Zise regele în care începea să clocotească furia.

Pe chipul lui Valois se încrustă o expresie grozavă. El care vorbea de ură, de gelozia altuia, lăsă să se vadă pe figura lui semnele hidoase ale geloziei şi urii care se dezlănţuia în el şi pe care nu izbutea să le ascundă, cu toată puterea de stăpânire pe care o avea. Se aplecă spre rege, şi cu buzele tremurătoare de turbare, cu vocea năbuşită, el grăi:

— De cine vreţi oare să vorbesc, Sire, dacă nu de acela care, după ce a ruinat pe fratele meu, Philippe al IV-lea, caută să vă ruineze şi pe voi? De cine vreţi să vorbesc dacă nu de acela care mă urăşte, pentru că i-am surprins furturile, pentru că are nevoie de umbră şi de tăcere, fiindcă eu sunt facla care luminează, cuvântul care acuză? De cine vreţi să vorbesc dacă nu de singurul om care are tot interesul să dispar…

— Crezi, strigă regele, crezi că Marigny ar îndrăzni?

— Ah! Sire, vedeţi, chiar voi i-aţi pronunţat numele, blestemat! Marigny e Sire, acel care a trimis banda asta de

bandiţi, cu însărcinarea să mă asasineze! Bandiţii n-au îndrăznit să meargă până la sfârşit. N-au îndrăznit să mă omoare, dar m-ar fi lăsat să mor de foame şi de sete în temniţa aceea de unde regele meu a venit să mă scoată, asemeni unui înger trimis de Dumnezeu.

— Pe Sfânta Fecioară, bolborosi regele, în care se dezlănţuia furia, dacă aş fi sigur, aş pune să-l, aresteze pe Marigny, aş pune să-l zvârle în temniţă, da să-l spânzure, măcar că e primul meu ministru… să-l spânzure de furcile de la Montfaucon pe care mi le-a oferit ca dar, de norocoasă suire pe tron.

În momentul acela Valois pricepu că-şi juca pe o singură lovitură de zaruri puterea şi, poate, chiar libertatea şi viaţa.

Simţi că, pornit pe calea învinuirilor, trebuia să meargă până la capăt, trebuia să-l zdrobească pe rivalul tău sub una din acele acuzări de care nu te mai poţi scutura.

El închise ochii o clipă, se gândi bine, îşi adună puterile.

Măsură interesele contradictorii care se ciocneau în capul său, avu o scurtă şi înfiorată nehotărâre, şi se gândi că, pentru ca să lovească de moarte în Marigny, trebuia să sacrifice pe Myrtille. Ascultă glasul iubirii şi al urii sale, dar ura învinse.

Ura fu mai tare, mai cu seamă că în mintea lui, îşi făgăduise să găsească mijlocul s-o scape pe fată, asasinând totuşi pe tată.

Faţa i se mai posomorî, vocea i se făcu mai amară.

— Sire, urmă el, dacă v-aş spune adevărul întreg, dacă v-aş spune de ce, de câteva zile, Marigny, care a dorit întotdeauna pieirea mea, s-a hotărât să mă omoare în sfârşit, după ce a şovăit atâta vreme…

— Vorbeşte! Îţi ordon! Zise regele, văzând că Valois se oprea.

— E că, da data asta, Sire, urmă Valois, a cărui voce era ca o suflare fierbinte şi necurată aţâţând un foc, de data asta, nu era vorba numai de mine, de data asta era vorba ca

suprimându-mă, să ajungă mai sigur pe acela pe care Marigny îl urăşte în fundul inimii lui.

— Şi… pe cine oare? Strigă regele. Vorbeşte, conte? Vorbeşte, sau voi crede că e vorba poate să lovească pe vreunul din cavalerii mei cei mai devotaţi…

— Daţi-mi un exemplu, Sire! Zise Valois, cu un surâs înspăimântător.

— Ştiu şi eu? Poate pe Châtillon, Châtillon care m-a făcut rege al Navarei.

— Mai sus, Sire! Mai sus!

— Să dea dracii în el! Zise regele, potolit deodată şi cu un surâs straniu. Să fie, oare, vorba de unul dintre cei doi fraţi ai mei?

— Mai sus, Sire! Mai sus! Răspunse Valois. Dacă Enguerrand de Marigny, adăugă el, vorbind încet, n-ar fi vizat decât pe contele de la Marche sau pe contele de Poitiers, iertaţi-mă, Sire! Dar l-aş fi lăsat pe acest Enguerrand de Marigny să lucreze!

Regele tresări şi îngălbeni, văzând că i se ghicesc gândurile cele mai ascunse.

— Căci, atunci, urmă Valois cu glasul lui şuierător, m-aş fi gândit că Dumnezeu chiar înarma braţul lui Marigny împotriva a doi oameni, care aşteaptă cu o vădită nerăbdare rândul lor de a se sui pe tron! Dar v-am zis: mai sus! Căutaţi şi mai sus! Vă văd îngălbenind, văd că aţi înţeles! Da, Sire! Este vorba de voi! Pe voi îndrăzneşte Marigny să vă ameninţe direct. Şi dacă Buridan nu e decât instrumentul lui Marigny, cine poate şti dacă Marigny chiar nu e instrumentul celor doi fraţi ai voştri?

Regele tăcu câteva minute, tăcere mai grozavă decât toată furia lui gălăgioasă.

Pentru că de data asta, în inima lui, cu furia, se strecura şi frica. Ştia fără îndoială că fraţii lui fierbeau de nerăbdare să pună mâna pe coroană, şi că n-ar fi dat înapoi chiar în faţa unui fratricid. Pe de altă parte, Marigny îl înspăimântase întotdeauna. În inima tânără a lui Louis Vicleanul, inimă

uşuratică, mai mult înclinată plăcerilor, luptelor în serbări, petrecerilor, decât pregătirilor războinice, sau grijilor diplomatice, Marigny, reprezenta formidabila putere a lui Philippe cel Frumos.

El era aspra incarnaţie a puterii aceleia despotice, exercitată de tatăl lui Louis.

El păstra în ochi reflexul tragediilor sângeroase, care se desfăşurase sub domnia regelui decedat. Marigny era spectrul unui trecut, de îngrijorare şi de groază. Louis se temea de el, şi, mai cu seamă, ducea cu greu jugul autorităţii lui morale, pe care îndelungile servicii aduse coroanei i-o dădeau primului ministru.

Dacă crezu, sau nu, învinuirile aduse de Valois, nu însemna nimic. Dar Valois ştia bine că tânărul rege, care îşi ieşea din sărite sub frâul lui Marigny, ar profita de prima ocazie serioasă ca să-l răstoarne pe asprul său îndrumător.

Regele căzuse pe gânduri. Cu surâsul urii satisfăcute, Valois îl privea. De data asta, Louis Vicleanul nu se lăsă în voia uneia din furiile acelea tot atât de repede potolită, după cum era dezlănţuită; de data asta se gândea. O dungă adâncă îi încreţea fruntea lui copilărească, care nu cunoscuse încă nevoile vieţii. Ochii lui albaştri-cenuşii, care obişnuit nu reflectau decât fericirea de a trăi, deveniseră răutăcioşi.

— Marigny e pierdut! Se gândi contele de Valois cu un urlet mut de bucurie.

Regele ridică capul încetişor, roti ochii în jurul lui ca pentru a se asigura că umbra lui Marigny nu era acolo ca să-l spioneze, şi întrebă:

— Cum o să facem?

Aceasta însemna condamnarea lui Enguerrand de Marigny. Sau, mai bine zis, însemna cea mai desăvârşită complicitate în vederea unei crime politice.

Valois îl pricepu. Se sculă, înconjură masa şi se aşeză lângă rege; părea astfel că orice distanţă ierarhică ar fi fost suprimată între ei. Nu mai erau regele schimbând vederi cu

un senior vasal, ci unchiul şi nepotul vorbind de afaceri familiare.

Erau doi complici, apropiindu-se ca să pună la cale crima proiectată.

— Sire, zise Valois, dacă Maiestatea voastră vrea să-mi încredinţeze îndeplinirea acestei afaceri, mă oblig să găsesc un pretext suficient fără să fie nevoie ca poporul să afle adevărul, adică de primejdia care v-a ameninţat zilele. Motivele nu lipsesc! Vom pune să caute în pivniţele castelului lui Marigny, şi le vom găsi pline de aur, pe când lăzile regelui sunt aproape goale. Îl vom întreba: de unde provine averea aceea? Îl vom acuza de a fi jefuit şi călcat jurământul banilor destinaţi lui Bertrand de Goth6. Îl vom acuza, cu dovezi, de a fi primit bani de la flamanzi, pentru ca să trădeze cauza regelui Franţei… Şi, la urmă, Sire, îl vom învinui de o crimă mai grozavă decât oricare alta…

Regele se înfioră. El asculta cu o adâncă băgare de seamă vocea plină de ură, cu care îl pătrundea Valois în lupta cu geniul răzbunării.

Se îmbiba cu fierea pe care i-o strecura sinistrul rival al lui Enguerrand de Marigny. Şi cu un fior de groază ascultă ultima învinuire.

— Ştiţi, Sire, că aţi fost ameninţat de vrăjile unei fermecătoare, a unei ghicitoare, a unei făpturi a iadului, care, fără îndoială, e învoită cu dracul.

Regele făcu semnul crucii şi murmură repede un fel de desfăcătură, făcută ca să îndepărteze de el demonii, sau stafiile invizibile.

— Ştiţi urmă Valois, că eu însumi, Sire, am pus mâna pe farmecul care, printr-o supremă insultă, fusese pus într-un aghiazmatar. Da, acolo, în chiar odaia vrăjitoarei, în acel aghiazmatar profanat, cu mâinile mele chiar, am apucat statueta de ceară făcută după asemănarea voastră şi cu inima străpunsă de un ac, pentru ca inima voastră să vă pleznească în piept. L-aţi văzut… vi l-am adus…

— Mi-aduc aminte, murmură regele galben ca ceara, mi-aduc aminte de seara aceea grozavă…

— Ei bine, Sire, mai amintiţi-vă şi de ţinuta lui Marigny! N-aţi observat tulburarea lui, paloarea sa? Şi pe când la grădiniţa cu trandafiri eu scăpam pe regele meu, nu e adevărat că Marigny s-a aruncat la picioarele voastre, el mândria personificată? Ce voia să spună? Ce rugăminte îi fierbea în inimă, dar n-a îndrăznit să-i iasă din gură? V-aţi întrebat toate acestea Sire? V-aţi întrebat secretul acelei tulburări?

— Nu m-am gândit la astea, zise regele cu naivitate. Dar acum, pe Maica Fecioară, groaznicul adevăr mi se limpezeşte înaintea ochilor: Constituţia lui Marigny era chinuită de remuşcări!

— Nu, Sire! Nu de remuşcări, ci de groază. Marigny se temea! Auziţi? Se temea pentru că acea vrăjitoare, fata aceea blestemată care vă pregătea moartea…

— Ei, bine? Se cutremură regele.

— Ei bine! E chiar fata lui!

— Fiica lui? Făcu regele cu un accent de spaimă nebunească.

— Fiica lui! Complicea lui! Poate, în fond, o biată nevinovată, căci n-a lucrat decât sub imboldul tatălui său.

Zăpăcit, tremurând, cu părul ud de năduşeală, copleşit în fotoliul său, Louis de-abia mai auzea ultimele cuvinte cu care Valois încerca justificarea Myrtillei.

Mii de gânduri îi treceau prin cap. Cuvintele vrăjitoarei de la Temple, istorisirea lui Lancelot Bigorne, se încurcau în mintea lui şi formau un ciudat amestec de gânduri mohorâte asupra cărora aripile negre ale superstiţiei îşi întindeau umbra. Şi atunci, pe când Valois îşi chinuia mintea să iscodească o minciună prin care să explice cum Myrtille nu mai era în Temple, cum o putuse lua de acolo şi cum o ţinea prizonieră în palatul său, regele îşi reamintea înfăţişarea vrăjitoarei pe care o văzuse în carcerele de la Temple şi de care i se spunea, acum, că e fata lui Marigny.

— În numele cerului! Bolborosi el, cum Marigny care, să tot aibă patruzeci şi patru de ani, are o fiică care pare aproape de patruzeci şi cinci de ani?

Deodată, se izbi cu mâna peste frunte şi şopti:

— Am priceput!

Atunci se petrecu o scenă de un caraghioslâc funebru.

Avu loc un fel de încurcătură sinistră, regele gândindu-se la Mabel şi Valois, gândindu-se la Myrtille, amândouă la un loc reprezentând în acea clipă a conversaţiei pe singura şi unica vrăjitoare care fabricase farmecul.

— Valois, strigă deodată regele cu un aer triumfător, ai mai văzut pe vrăjitoare de când ai arestat-o la grădiniţa cu trandafiri şi ai închis-o la Temple? Te-ai dus în temniţa ei?

— Sire… bolborosi Valois care ajuns în momentul critic al acuzării sale făcea o sforţare grozavă ca să găsească o explicaţie naturală a prefacerii Myrtillei în Mabel, fără de care minciuna lui meşteşugită se prăbuşea şi din acuzator el putea deveni acuzat.

— Ai mai văzut-o, nu-i aşa? Urmă regele cu înfocare. Şi, spune-mi, e tânără? Nu poate fi decât tânără, deoarece e fata lui Marigny. Poate avea între douăzeci şi douăzeci şi cinci de ani?

— De-abia şaptesprezece ani! Murmură Valois cu vocea înăbuşită, mărindu-i-se îngrijorarea din minut în minut.

— Şaptesprezece ani! Strigă regele cu aceeaşi înfocare. Acesta este efectul care l-a produs asupra ta? Ţi s-a părut că are vârsta asta?

— Fără îndoială, Sire! Zise Valois mirat. E tinereţea în toată strălucirea ei înfloritoare, adăugă el cu un fior de pasiune, frumuseţea cea mai graţioasă. Ea era cea mai frumoasă rază din grădiniţa cu trandafiri…

Regele privi spre Valois cu milă.

— Aşadar zise el nu numai că ţi-a părut tânără, dar încă ţi s-a părut frumoasă? Ei bine! Ascultă Valois! Iată tocmai ceea ce probează că avem de-a face cu o vrăjitoare

adevărată: în faţa mea a luat înfăţişarea unei femei bătrâne şi groaznice!

Valois rămase aşa de încremenit încât se întrebă o clipă dacă regele nu juca un joc groaznic cu el.

— Sire, bâlbâi el, nu pricep!

— Dar eu, pricep exclamă Louis triumfător, Bigorne mi-a spus tot: fata asta, Valois, nu e numai o vrăjitoare, ci şi o zână.

— Bigorne? O zână? Şopti Valois speriat, trecându-şi mâna peste fruntea udă de năduşeală.

— Ei da! Repetă Louis, o zână! Adică una din acele fiinţe care pot să ia toate înfăţişările, fără îndoială ca să poată scăpa de răzbunarea creştinilor. Ca să încheiem, adăugă el sculându-se repede, o să ne ducem împreună s-o vedem; dar cine ştie sub ce nouă arătare ni se va înfăţişa! În orice caz o desfid să-ţi apară tânără şi frumoasă, pe când mie mi se va arăta bătrână şi urâtă. Haide, Valois! Să ne ducem s-o vedem şi să controlăm, una prin alta, îndoita noastră viziune.

— Ea e aici oare? Bolborosi Valois, înspăimântat.

— Am dat ordin lui Trencavel să mi-o aducă. Trebuie să fie aici, de astă noapte.

În acelaşi timp regele se repezi spre odaia lui de culcare, urmat de Valois care se clătina, se împleticea şi se întreba chiar spre ce groaznică nenorocire se îndrepta oare?

Regele se opri un moment în antecamera apartamentului său. Hugues de Trencavel, cu sabia scoasă sta în faţa uşii şi doisprezece soldaţi păzeau alături de el.

— Vrăjitoarea? Întrebă regele.

— Ea aşteaptă bunăvoinţa regelui! Zise căpitanul gărzii. Dar, Sire, după ordinul vostru am adus şi pe maestrul Capeluche şi pe casierul vostru. Sunt aici de la trei de dimineaţă.

Regele îşi aruncă privirea într-un colţ al antecamerei şi, zări pe casierul său care era acolo, în picioare, cu trei saci mari cu galbeni în braţe.

Casierul tezaurului salută, făcând o reverenţă, surâzând graţios şi arătă cei trei saci.

— Bine! Zise regele, poţi să pleci!

— Cu sacii, Sire?

— Da, cu sacii, de care nu mai am nevoie şi drept amintire a acestui eveniment, vei păstra unul pentru tine.

— Mă pot duce, dar, să mă culc? Întrebă casierul înclinându-se până la pământ.

— Du-te dracului! Strigă Louis Vicleanul.

În vremea asta Valois privise în unghiul opus al anticamerei şi îl zărise pe Capeluche, moţăind pe o bancă. Gâdele ţinea în mâna-i încleştată trei funii noi, frumoase şi unse cu îngrijire, ale căror noduri erau deja pregătite.

— Pentru cine or fi funiile acelea? Se gândi Valois, înspăimântat.

— Să plece şi executorul vostru, Sire? Întrebă Hugues de Trencavel, arătând cu degetul pe Capeluche.

Regele se întoarse spre călău, şovăi un minut:

— Nu! Zise el.

— Lasă-l. Am să am, poate, nevoie de el, şi chiar de cele trei funii ale lui. Până atunci… poate să sforăie cât o voi.

Toţi cei care erau de faţă îngălbeniră, începând cu Trencavel, până la ultimul arcaş, fiecare întrebându-se cui erau hărăzite cele trei frânghii.

— Trei funii! Se gândi Valois lugubru. Una pentru vrăjitoare, una pentru Marigny, şi una pentru mine!

Numai maestrul Capeluche nu pălise pentru că el continuă să moţăie ţinându-şi strânse cele trei funii cu liniştea şi sonoritatea unei conştiinţe care nu are de ce să se mustre.

— Ai dus-o pe vrăjitoare în odaia mea? Întrebă regele.

— Nu, Sire, răspunse Trencavel, am crezut să fac mai bine ducând-o în cabinetul unde nu e nici fereastră, nici uşă, pe unde să poată fugi.

— Bine ai făcut iscusitul meu Trencavel! Şi regele, urmat de Valois care se ţinea ţeapăn, intră în camera lui de culcare. Acolo erau şase soldaţi de gardă sub comanda unui

ofiţer. Cei şase soldaţi erau aşezaţi la rând, în faţa uşii cabinetului în care Mabel fusese închisă.

Regele îl dădu la o parte cu un semn şi deschise uşa odăii.

— Sunt pierdut! Şopti Valois.

În minutul acela se auzi un strigăt. Acel strigăt îl scosese regele intrând în odăiţă. Toţi putură să constate atunci, că odăiţa era goală!

— Goală! Strigă regele cu glas tremurând.

— Goală! Repetă Valois în gând, cu mugetul de bucurie al condamnatului care se vede scăpat în ultimul moment.

Şi atunci, pe când în tot Luvrul vestea acele întâmplări de necrezut, se răspândea cu iuţeala fulgerului, pe când unii spuneau că e o minune, şi alţii alergau să pună să se tragă clopotele (căci atunci se trăgeau clopotele pentru toate şi chiar pentru nimic) pe când lumea venea de pretutindeni să constate că vrăjitoarea fusese furată de vreun drac, regele îi spunea liniştit lui Valois:

— Nu-ţi spuneam eu, că fata asta nu e numai o vrăjitoare, ci şi o zână!

Capitolul L Smaraldele.

Cititorii noştri nu cred nici în zâne, nici în draci care să fure oamenii dintr-o odăiţă cât se poate de bine închisă şi păzită de şase soldaţi şi un ofiţer. E bine, e rău? Nu avem vreme să discutăm aici această importantă chestie, dar e un fapt: cititorii nu cred în zâne, sau cel puţin în zânele în care se credea pe vremea lui Louis al X-lea, zis Vicleanul. Poate, vor fi crezând în altfel de zâne, de o altă esenţă, şi care… dar la ce să întrerupem istorisirea noastră pierzându-ne vremea cu consideraţii… filosofice?

Luând drept neîndoios faptul că cititorul modern refuză categoric să creadă în zâne, noi romancierii suntem obligaţi să-l introducem în culise şi să-i arătăm uşa secretă. Într-un cuvânt… să explicăm minunea.

Pentru asta, trebuie să pătrundem la regină în acelaşi minut, aproape când Lancelot Bigorne, Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot, aceştia doi îmbrăcaţi în piei

de urs şi cel dintâi în pielea unei maimuţe, apăreau în faţa elveţianului, care veghea la uşa regelui.

Pe când cei trei tovarăşi începeau vorba cu Louis al X-lea, conversaţia la care am asistat, cu toată ora înaintată, Marguerite de Bourgogne, umbla de colo până colo, frământându-se în odaia ei.

Îmbrăcată cu o rochie de lână albă, cu cute armonioase, cu părul despletit, faţa palidă, mersul legănat şi potolit, ar fi putut chiar ea să treacă drept una din acele zâne de care vorbeam mai sus.

Se trântea mereu pe câte un fotoliu mare, greoi şi sculptat, adevărate catedre, pe care civilizaţia noastră meschină şi le-ar închipui cu greu; acel al Margueritei mai era încărcat şi cu perne numeroase de mătase, care îndulcea tăria mobilelor de pe vremuri.

Apoi se scula repede, respira adânc dintr-o sticluţă conţinând parfumuri care trebuiau s-o liniştească dar care, în realitate nu făceau decât s-o surescite şi mai tare. Apoi, bătea cu un ciocan de argint pe un fel de tobă mică de metal care răsuna puternic. La chemarea aceasta apărea o fată tânără cu ochii şireţi, uşoară, subţirică ca un ţipar. Servitoarea aceea îi cunoştea secretul, şi se bucura de toată încrederea stăpânei sale. Era un fel de Stragildo al Luvrului, mai puţin răutatea. Era un fel de Mabel, având în plus tinereţea. Ea avea pe lângă regină funcţii speciale, şi o vom vedea la lucru în îndeplinirea acelor funcţii.

— Juana, întrebă regina, a răsărit soarele? O să se sfârşească odată noaptea asta lungă? Ridică perdelele şi spune-mi dacă cerul a început să se lumineze?

— Vai, Doamnă! Zise fata, dând din cap, cerul este încă întunecat. Nopţile par lungi acelor care visează treji. Aurora e încă departe, sub zările negre.

Regina oftă.

— Pentru ce, Doamnă, nu încercaţi să dormiţi? Urmă Juana.

— Mă plictiseşti! Zise regina. Pleacă!

Servitoarea salută repede şi se îndreptă spre uşă vioaie şi uşurică:

— Nu pleca! Strigă Marguerite.

Slujnicuţa făcu o altă reverenţă şi se întoarse.

— Tot n-ai nici o ştire despre soarta lui Mabel? Întrebă regina.

— Niciuna, Doamnă! Dar de ce să vă tulburaţi? Se va înapoia ea, fiţi sigură…

— Nu eşti bună de nici o treabă! Strigă Marguerite.

— Ah! Doamnă, dar cum poate să se ducă cineva să caute un om în acest imens Paris, despre care se zice că e cel mai mare oraş din lume şi care, desigur, e de zece ori mai întins ca Florenţa. Am căutat-o, dar… în zadar; şi Stragildo a căutat-o şi ştiţi, doar, că e un bun spion!

— Nici o veste despre Mabel! Murmură regina. Deci nici o veste despre Myrtille… Oh! Numai să se înapoieze, adăugă ea, şi va vedea, de ce e în stare răzbunarea mea! Mizerabila, şi-a bătut joc de mine! Filtrul ei a fost o… minciună! Nici nu l-a făcut mai drăgăstos pe Buridan, nici nu l-a ucis… Oh! Păcălită, batjocorită, dispreţuită de toţi oamenii! Dacă ar fi văzut cineva ce s-a petrecut în curtea leilor. Juana! Dacă ai fi văzut ce s-a petrecut în hrubele turnului Nesle!

— S-a pus preţ pe capul lor, Doamnă! Sărmanii tineri. E unul, mai cu seamă, de care ar trebui să vă fie milă, pentru că fără el aţi fi murit. Şi ce moarte! Sfâşiată, mâncată de leul acela monstruos!

— Philippe d'Aulnay? Îl urăsc mai mult ca pe toţi ceilalţi. Mai mult îmi place ura lui Buridan, decât iubirea lui Philippe! Oh! Oamenii aceia! Mă vor pierde… înţelegi tu? Şi, ştii ce cred? Ştii gândul care mă chinuieşte, care mă înspăimântă? Cred că iubirea acelui Philippe mă va pierde, mai sigur decât furia fratelui său, Gautier. Când mă gândesc că acest Philippe d'Aulnay e blestemul vieţii mele!

— Sărmanul tânăr! Murmură Juana, ai cărei ochi se umeziră de lacrimi. „Atât de blând, atât de politicos, atât de

frumos! Şi atât de îndrăgostit!”

— Şi Valois? Urmă Marguerite strigând. Cine ştie ce s-a făcut? Cine ştie ce au făcut cu el, după ce l-au răpit din palatul său?

— Purtaţi mult interes unchiului regelui, Doamnă?

— Îl urăsc, îl dispreţuiesc, Juana. Dar… el ştie lucruri grozave. Îl urăsc mai mult decât pe Marigny. Ah! Am fost prea slabă… Aceşti doi oameni ar trebui să fie cu totul înlăturaţi din drumul meu…

Îşi trecu peste fruntea palidă, ca o marmură frumoasă, mâna nervoasă şi fierbinte.

— Ce face regele? Întrebă deodată regina.

— Regele? Fără îndoială că doarme, Doamnă.

— Du-te şi… vezi, Juana…

Tânără fată ieşi repede. Marguerite rămase singură şi îşi urmă plimbarea ei înceată urmărită de stafiile spiritului său, care treceau de la spaimă la sfidare, de la ură la pasiunea dragostei celei mai zvăpăiate… Câteodată, ridica perdelele grele de la câte o fereastră de unde ziua ar fi zărit, peste fortificaţii, vârful plopilor care străjuiau pe malurile Senei. Dar noaptea era adâncă, şi numai stelele împrăştiau o părere de lumină.

— N-o să se mai sfârşească noaptea asta! Strigă Marguerite.

Se îndreptă spre uşă, străbătu două săli şi intră într-o odaie de culcare, unde se aflau două paturi slab luminate de o candelă, atârnată de tavan.

Într-unul dintre paturi era culcată principesa Blanche şi în celălalt principesa Jeanne. Ele dormeau adânc. Cu un braţ sub cap, Jeanne surâdea nu se ştie cărui vis şi părul ei blond, frumos, îl forma ca un fel de aureolă.

Mai agitată, Blanche şoptea cuvinte neînţelese, de vis şi pe faţa ei frumoasă şi delicată se răsfrângea un fel de spaimă.

Tăcută ca o stafie, Marguerite se apropie de Jeanne al cărei vis fericit şi surâzător prindea să se înfiripeze tocmai

în acel moment, căci şi ea începu să vorbească cu un glas nesfârşit de blând.

Marguerite se aplecă să culeagă cuvintele surorii sale şi iată ce auzi:

— Te aştept! Nu-ţi fie teamă! Te aştept la Turnul Nesle…

Marguerite tresări, ascultă şi mai încordată… dar urmarea se pierdu într-un murmur nedesluşit. Atunci ea se trase înapoi, până lângă patul Blanchei…

— Ele dorm! Se gândi ea. Pot dormi. Nici remuşcarea, nici spaima, nici groaznicele îngrijorări ale zilei care va veni nu le muncesc… Ce spun? Ale ceasului poate! Căci, cine ştie dacă fiecărui minut care trece, nu-i urmează clipa prăbuşirii?! Nu, nimic din toate acestea nu le împiedică să doarmă, şi sunt fericite în visurile lor, să-şi prelungească, chiar prin somn, plăcerile vieţii…

În minutul acela, cuvintele, pe care în spatele ei le pronunţa prinţesa Blanche deveniră mai desluşite.

Marguerite se întoarse repede şi se aplecă asupra Blanchei cum se aplecase asupra Jeannei.

Şi, iată ce auzi:

— Nu te duce! Oftă Blanche, zbătându-se împotriva unor fantasme nevăzute. Oh! Dacă ţii la viaţă, nu te duce! Nu intra la Turnul Nesle!

Marguerite păli, se azvârli îndărăt, ştergându-şi năduşeala rece, care-i picura pe frunte.

— Tot misterul Turnului Nesle! Bombăni ea, urmând să se-ndepărteze de-a-ndărătelea, trecând de uşă, îndreptându-se mai grăbită şi mai uşoară ca oricând, spre odaia ei de culcare. Tot misterul Turnului iubirii şi al morţii se desluşea şi în aceste două vise. Amorul! Moartea! Oh! Urmă ea, cutremurându-se, dacă s-ar fi aplecat altcineva decât mine să asculte şoaptele visurilor surorilor mele? Turnul Nesle! Umbra infamiei care mă apasă în fiecare noapte! Şi… ce? Când mă duceam să-mi întâlnesc amanţii de o noapte, nu ştiam că voi fi silită să-i ucid? Poate fi, oare, bănuită regina? Mai poate trăi acel care s-ar putea lăuda că a ţinut în

braţele sale pe regina Franţei? Remuşcări? Haida de! Cine sunt oamenii aceia pentru mine? Ce însemnează acei necunoscuţi? Ce sunt mai mult decât… o plăcere trecătoare, care dispare, pentru ca să facă loc altor plăceri? Stafii… vă sfidez! Turn misterios, turn unde am cunoscut înfrigurarea şi nebunia ceasurilor pasionate, tu eşti adevărata mea locuinţă!

Ajunsese în odaia ei şi, de data asta, preumblarea-i singuratică deveni mai tulburată.

— Da, urmă dânsa, strângându-şi pieptul cu braţele încrucişate. Mă voi duce în Turnul Nesle până ce voi găsi amorul desăvârşit! Până voi întâlni pe acela pe care-l caut… pe acela care va deveni tovarăşul şi stăpânul vieţii mele… acei pe care îi voi alege pentru câte o noapte, vor trebui să moară, cu toţii!

Un hohot de râs îi clocoti între buze şi, în râsul acela, şuieră un dispreţ nemărginit, cel mai nemărginit şi groaznic: dispreţul femeii care nu iubeşte nimic din fiinţa cu care, fără voia ei, îi este legată soarta.

— Regele doarme! Zise ea. Regele! Soţul meu! Stăpânul meu! E, oare, un om… regele acesta? Ei aşi! Nici măcar rege! Un biet ins care nu pricepe încă la ce înălţimi l-a ridicat norocul naşterii lui! Un rege păcătos, pe care flamanzii, un popor de haimanale, îl insultă şi-l provoacă necontenit! Când a omorât un mistreţ, crede că a făcut o faptă regească. Când a stârnit mirarea celor mai lacomi dintre mâncăcioşi prin vreun chef straşnic, crede că a făcut cine ştie ce lucru mare! Şi… doarme! Fraţii lui se gândesc să-l detroneze şi el doarme! Din fericire… îi am în mână, prin surorile mele! Marigny îl ruinează, şi… el doarme! Valois pândeşte ocazia să-i ia cu asalt acest tron, şi… el doarme! L-am văzut bine ieri, aşa cum e, în acea odioasă mascaradă a sărbătorii nebunilor! Cum urmărea cu o privire invidioasă pe toţi mitocanii tăvălindu-se într-o plăcere de rând! Cum îşi blestema titlul de rege! Cum s-ar fi amestecat în gloată… dacă ar fi îndrăznit! Louis, Louis,

supranumit Vicleanul de un popor care-şi bate joc de tine… ai făcut din credinciosul tău, episcopul nebunilor! Ar trebui să fii tu… regele nebunilor! Flamandul îşi adună puterile; dacă o scăpa de Buridan, Valois o să-l răstoarne; fraţii lui conspiră; Marigny îl fură; nevasta lui trăieşte în Turnul Nesle! Tăcere! Regele doarme!

— Doamnă! Doamnă! Gâfâia Juana, întrând repede, regele a ieşit din Luvru!

— A ieşit din Luvru? Făcu, cu dispreţ, Marguerite. Fără îndoială, ca să se ducă în strada Val-d'Amour: acela-i turnul Nesle al lui.

— Nu, Doamnă! Ca să se ducă…

— Ei bine! Sfârşeşte, nebuno!

— La Turnul Nesle!

Marguerite îşi înăbuşi un strigăt de groază. Inima i se strânse. Faţa i se contractă.

Cu un gest de nebunie, îşi duse mâinile la frunte…

— Curaj, Doamnă! Curaj! Zise Juana susţinând-o, regele nu poate găsi nici un indiciu…

— Nenorocită! Strigă Marguerite. Sunt pierdută… Blestemul lui Gautier mă urmăreşte!

Ochii ei, măriţi de groază, răsfrângeau privirile culmilor spaimei.

Şi, în minutul acela, în ochii ei, imaginea regelui nu mai fu aceea a bărbatului de care-ţi baţi joc, ci aceea a judecătorului nemilos care pronunţă o sentinţă de moarte şi o execută chiar el.

— Doamnă! Veniţi-vă în fire! Regele nu poate afla nimic, nu are să găsească nimic!

— Am scris… bolborosi regina, într-un sughiţ de spaimă.

— Aţi scris? Oh! Şi aţi lăsat hârtiile acolo?

— Da! O sfidare! O nebunie! O inspiraţie a diavolilor îndârjiţi să mă piardă! Am scris… lui Buridan! Scrisori nebune! Scrisori pe care nici chiar o desfrânată nu le-ar fi iscălit…

— Poate că regele nu o să le vadă, doamnă.

— Nefericită ce sunt! Dacă nu o găsi scrisorile, are să-mi vadă mantia de hermelină şi cele două smaralde, pe care mi le-a dat!

— Ce imprudenţă, Doamnă!

— Zii… nebunie! Spune, mai bine, îndemnul răzbunării dumnezeieşti! Spune, mai bine, că cerul e obosit de crimele mele! Spune, mai degrabă, că Turnul Nesle i-a şoptit gânduri de sfidare. Spune că blestemul lui Gautier d'Aulnay începe să-şi producă efectul…

Marguerite de Bourgogne căzu jos, pradă unui atac de nervi…

Când îşi veni în fire, se văzu pe pat, unde Juana găsise puterea s-o transporte, Juana sta aplecată asupra ei, pândind cu îngrijorare, redeşteptarea.

— Doamnă! Zise ea de cum o văzu pe Marguerite că deschide ochii. Liniştiţi-vă! Primejdia a trecut!

— Regele nu a intrat în Turn? Bolborosi Marguerite, sculându-se în picioare.

— Ba da, doamnă! Dar s-a înapoiat. Râde. Glumeşte. Mănâncă cu poftă. Tot lucruri pe care nu le-ar face dacă ar fi dat de cea mai mică urmă de bănuială la Turn. Căci, ştiţi, doar pornirea şi violenţa furiilor lui, pe care un lucru de nimic, chiar le dezlănţuie! Ştiţi cât de puţin e în stare să se stăpânească!

— E-adevărat, e-adevărat! Şopti regina într-un lung suspin de uşurare. Dar, atunci, de ce s-a dus la Turnul Nesle? Şi cine i-a putut da ideea să se ducă acolo, el care n-a vrut niciodată să pună piciorul în el, de când un vraci l-a prevenit că o mare nenorocire i se va întâmpla acolo?

— Da, Doamnă, regele nu se duce niciodată la Turnul Nesle, şi ştiţi şi voi că am făcut totul, ca să-i mărim groaza şi teama pe care i-o inspira turnul. A trebuit să fie un motiv puternic, pentru ca să-l hotărască…

— Şi motivul acela? Întrebă regina, îngrijorată. Lancelot Bigorne? Strigă apoi, înspăimântată din nou. Vezi, Juana, că sunt în mâna sorţii? Vezi că Buridan mi-a jurat pieirea? Dar

cum, Lancelot Bigorne, al cărui cap e pus la preţ, a putut să-i vorbească regelui?

— Lucrul ăsta trebuie să vă liniştească, doamnă! Pentru ce anume? Nu putem bănui, dar Lancelot Bigorne a venit să denunţe pe stăpânul său, Buridan. Am auzit totul, doamnă! El a spus regelui că unchiul său, contele de Valois fusese închis în Turnul Nesle!

Regele s-a dus să-l ia pe unchiul său, şi acum amândoi sunt la masă…

— Aşadar, zise Marguerite, care cu ochii măriţi de mirare, ascultase această istorisire, oamenii aceştia au îndrăznit să intre în Turn?

— Şi, fără îndoială doamnă, neştiind că regele a eliberat pe conte, ei se vor înapoia!

Marguerite, stătu pe gânduri câteva minute, tăcută, cutremurându-se, socotind şi chibzuind…

— Juana, urmă ea, în fine e sigur că sculându-se de la masă regele, o să se ducă în odaia lui de culcare, cum face întotdeauna, după ce mănâncă bine. Du-te la postul tău şi întoarce-te să mă vesteşti. Dacă regele adoarme, după obicei, sunt scăpată!

Juana plecă repede.

Dar, aproape în acelaşi timp, Marguerite o chemă înapoi.

— Rămâi! Zise regina, cu vocea tulburată. Vreau să văd şi să aud însumi! Dă-mi cheia…

Juana se supuse, şi ieşind din odaie, regina apucă în lungul unui coridor. Era acelaşi pe care îl urmase Louis, Bigorne, Guillaume şi Riquet în sens invers, ca să iasă din Luvru. Am spus că galeria aceea era secretă, adică nu era cunoscută decât de rege, regină, de servitorii intimi şi că făcea legătură între apartamentul regelui şi acel al reginei.

Am văzut că, ajuns pe la mijlocul acelei galerii, regele apucase pe o scară prin care ajunsese în curţile Luvrului.

Marguerite trecu prin faţa acelei scări, fără să se oprească. Douăzeci de paşi mai încolo, se afla o fundătură în zid, sau, mai degrabă, un fel de cuşcă, în care fusese

aşezată o statuetă a Sfintei Genevieva, sfântă la care se închina cu cel mai mare drag regina Marguerite. Statueta era de bronz şi părea înţepenită bine pe soclul, care o susţinea. Dar Marguerite, apucând statueta de umeri, o întoarse pe loc. Mişcarea aceea descoperi un fel de broască, în care ea introduse o cheie specială, pe care o luase de la Juana, şi un zid întreg păru că se deschide. Sfânta Genevieva şi cuşca ei începură să se mişte şi lăsară liberă o trecătoare îngustă, prin care regina se strecură înăuntru.

Trecătoarea aceea era un secret, pe care numai regina, Mabel şi Juana îl cunoşteau.

Trecătoarea îşi avea istoria ei, şi, dacă poate interesa pe cititor, iat-o, în două cuvinte:

Cu ocazia căsătoriei lui Louis Vicleanul cu Marguerite de Bourgogne, după cum se ştie, fuseseră sărbători mari, şi mai cu seamă strălucite lupte de cavaleri. A doua zi, regele Philippe cel Frumos chemase la el pe tânăra nevastă a fiului său mai mare. Domnitorul acela cumplit îşi lua aere de om bun pe lângă ai săi. Veşnic tulburat de bănuieli chinuitoare, Philippe cel Frumos puse să supravegheze, de aproape, pe cei trei fii ai săi, şi, în special, pe acela care trebuia să-i urmeze la tron, după moarte, adică pe Louis. Deci, în taină, şi, după cum zicea La Fontaine îi spuse cam acestea:

— Fiica mea, spune-mi fără înconjur, eşti mulţumită de soţul tău?

E o întrebare pe care în zilele noastre, puţini socri ar îndrăzni s-o spună nurorilor, chiar a doua zi de nuntă, dar atunci ruşinea prefăcută nu făcea încă parte din bagajul civilizaţiei.

— Sire! Răspunse Marguerite, cu ceea ce s-ar numi astăzi o oarecare neruşinare, am tot dreptul să fiu mulţumită de tânărul soţ, pe care domnia voastră şi tatăl meu mi l-aţi ales; cu toate astea vă mărturisesc că în tabloul plin de bucurii pe care căsătoria mea îl închipuie în viitor, se ridică o umbră, care mă îngrijorează.

— Şi care e acea umbră? Întrebă Philippe cel Frumos.

— Sire! Cred că seniorul Louis, nobilul vostru fiu este puţin credincios. După câte se spune, şi după puţinul pe care-l pot şti eu, mă tem grozav că, în curând, voi fi cea mai înşelată dintre soţii.

Philippe cel Frumos îşi înfrână un surâs sardonic, şi urmă:

— Tocmai de asta, fiica mea, voiam să-ţi vorbesc. Tocmai împotriva acelei porniri a lui Louis, de a umbla în… ştrengării, voiam să-ţi spun să… te păzeşti. Îţi propun dar un tratat de alianţă ofensivă şi defensivă. Îmi vei spune tot ce face, tot ce zice şi gândeşte Louis, şi asta îţi va fi lesne, căci eşti îndemânatică… iar fiul meu vorbeşte mult. Din partea mea îţi făgăduiesc să fac astfel încât să n-ai să te plângi cât voi trăi eu că fiul meu s-a închinat altcuiva decât frumuseţii tale.

— Sire! Răspunse Marguerite, primesc cu recunoştinţă, dar cum să fac ca să-l supraveghez pe Louis? Ziua merge; dar dacă iese noaptea, cum o să ştiu unde se duce, şi cum o să ştiu chiar… dacă iese? Ne-aţi dat, în Luvrul vostru, un apartament splendid, dar camera soţului meu fiind la un capăt şi a mea la celălalt, cum aş putea şti dacă scumpul meu senior a stat acasă, în nopţile când n-o avea plăcere să-mi facă o vizită?

Surâsul sardonic care flutura pe buzele regelui se accentuă. El luă mâna Margueritei şi o conduse până la trecătoarea de care am vorbit. Îi arătă secretul, şi-i zise:

— Până acum numai eu cunoşteam această trecere, după moartea mea, vei fi singura depozitară a secretului, care-ţi înlesneşte să ajungi la camera lui Louis. Astfel ai să vezi, ai să auzi tot ce se petrece, fără ca soţul tău să bănuiască ceva!

După aceste lămuriri regele şi tânără femeie intrară în coridor. Coridorul dădea într-o odăiţă, unde se intra printr-o uşă invizibilă. Odăiţa da chiar în camera regelui şi, printr-un fel de ferestruie, făcută cu multă dibăcie, se vedea şi se auzea totul.

În odăiţa aceea se dusese şi Juana. Acolo surprinsese ciudata întâlnire a lui Bigorne cu regele, şi tot prin odăiţa aceea pornise acum şi Marguerite.

Ajungând acolo, Marguerite apasă pe resortul uşii secrete şi intră. În acelaşi timp ea se dădu înapoi, înăbuşind un ţipăt. În odăiţa îngustă era cineva, era o femeie, şi femeia aceea era Mabel. Regina o recunoscu îndată; dar, printr-un fel de presimţire, ea îşi amuţi întrebările şi exclamaţiile care-i năvăleau pe buze.

Cât despre Mabel, ea nu manifesta nici o mirare, s-ar fi zis că se aştepta la întâlnirea aceea. Puse un deget pe buze, ca pentru a o face pe Marguerite să tacă. Aceasta încremenise. Apoi, apucând mâna reginei, ea o târî afară din odăiţă, a cărei uşă o închise. Marguerite o urmă neînchipuit de nedumerită.

Mabel străbătu repede galeria secretă, puse statuia la loc şi o târî pe regină până la odaia ei de culcare.

— Tu? Strigă atunci Marguerite, în sfârşit. Tu în cabinetul secret? Cum? De ce?

— Vei afla regina mea! Zise Mabel. Dar înainte de orice, nu trebuie ca soţul vostru să mă poată recunoaşte, dacă, din întâmplare, vine aici. El nu m-a văzut decât un minut, în fundul unei temniţe…

— În fundul unei carcere, tu?

— Chiar eu! Şi oricât de puţin m-ar fi văzut, m-a privit îndestul ca să-mi ţină minte îmbrăcămintea.

Regina o conduse repede pe Mabel într-o cameră, în jurul căreia se aflau nişte dulapuri uriaşe. Deschise pe unul şi Mabel zâmbi. După câteva minute se transformase complet, şi chiar Valois n-ar fi putut s-o mai recunoască. De altfel, masca pe care o purta întotdeauna o făcea şi mai de nerecunoscut.

— Acum explică-mi, urmă regina, cum şi de ce ieşi dintr-o temniţă, unde zici că te-a văzut regele? Cum şi de ce te regăsesc în odăiţa secretă? Şi, mai cu seamă, cum şi de ce filtrul pe care mi l-ai dat şi pe care l-a băut Buridan nu a

fost deloc un elixir de dragoste? Cum şi de ce Buridan nu s-a resimţit deloc de acel elixir, despre care mi-ai spus apoi, că ar fi o otravă fulgerătoare? Te previn, onorată Mabel, adăugă regina cu o furie, din ce în ce mai mare, că o minciună, mai mult, te poate costa viaţa. Ştii că nu sunt dintre acelea pe care le poţi înşela!

— Da! Zise cu răceală Mabel. Sunteţi dintre acelea care… înşeală. Dar, ascultaţi regina mea! Dacă nu vă mai plac, aveţi un mijloc foarte simplu să vă scăpaţi de mine: mai adineauri eram chiar într-o temniţă, de unde nu trebuia să ies, fără îndoială, decât ca să fiu dusă la rege. În minutul ăsta, antecamera şi camera regelui sunt pline de păzitori, puşi ca să mă oprească de a fugi din cabinetul, în care mă închiseseră. Reconduceţi-mă în acel cabinet. Ştiţi că, uşa secretă din interior nu poate fi deschisă. Şi soarta mea este hotărâtă! Probabil că, în zori de zi, voi fi arsă.

Marguerite se gândi fără îndoială că Mabel n-o să se lase să fie arsă fără să vorbească. Poate, îşi zise ea, cuvintele pe care le va grăi Mabel, înainte de a muri, ar fi condamnarea ei. Sau, poate, avea ea, într-adevăr, prea mult nevoie de serviciile lui Mabel ca să rămână fără ea pentru veci? Orice ar fi fost, regina se îmblânzi.

— Explică-te, mai întâi, şi, apoi, vom vedea.

— Să vedem, zise. Mabel. Să procedăm cu rost regina mea. Ce doriţi să ştiţi?

— Totul!

Din chiar minutul când o văzuse pe regină intrând în odăiţă, Mabel combinase o poveste a căror elemente le pregătise în fundul temniţei, pentru cazul când ar redobândi libertatea.

— Doamnă, începu Mabel, vă făgăduisem un elixir de dragoste şi vi l-am dat.

— Dar… ai spus că e o otravă fulgerătoare!

— Elixirul meu o… otravă? Am spus adevărul.

— Dar, Buridan n-a murit!

— Şi, cine vă spune că nu e mort, acum? N-am putut, oare, să mă înşel puţin în dozajul acelei băuturi care, în loc să ucidă în câteva minute, va omorî în câteva ore, sau… în câteva zile? Nu va distruge, la sigur, pe acela care-l va bea? Că acel om va muri, da! Dar va muri de dragoste!

— Aşadar, zise regina, dacă Buridan moare, moare din iubire? Din dragoste pentru mine?

— Fără-îndoială, regina mea. Numai dacă farmecul n-a fost distrus de vreo întâmplare imposibilă…

— Ce fel de întâmplare? Tresări regina care o urmărea cu atenţie.

— Spre exemplu, ar fi trebuit, ca Buridan să se fi întâlnit îndată cu regele, soţul vostru. Asta ar fi destul ca să distrugă farmecul vrăjii mele.

Regina rămase pe gânduri. Îndoiala n-o stăpânea. Ea credea orbeşte tot ce-i spunea Mabel. Dar întrebându-şi cele mai ascunse gânduri, chiar în momentul când credea că-l urăşte pe Buridan, ea simţea o mirare fără de margini găsindu-şi inima înduioşată. Se trezi dorind cu foc ca întâmplarea aceea imposibilă, de care vorbea Mabel, să se fi putut produce, cât mai era încă timpul, anume ca Buridan să se întâlnească cu regele, şi vraja să piară!

— Buridan putea fi salvat?

— Fără-îndoială, doamnă. Dar atunci, am scăpa din încurcătură dându-i să bea încă odată elixirul, acelui pe care l-ai ales… De altminteri, întâmplarea care distruge farmecul nu se poate produce. Liniştiţi-vă! Cum ar putea oare Buridan să se întâlnească cu regele, să-i vorbească, să-l atingă, chiar?

Puteţi fi sigură că la ora asta răzbunarea voastră este săvârşită! Dacă Buridan n-a murit, el e în agonie… moare, chemându-vă, întinzându-vă braţele, invocându-vă fierbinte!

Regina se cutremură.

Şi, Mabel se gândea:

— O, fiul meu, eşti salvat! Câtă vreme desfrânata aceasta te va crede mort, eşti la adăpostul morţii prin amorul ei… Dar, ce s-a făcut Jean al meu? Ce s-a petrecut după plecarea mea de la Turnul Nesle?

— Scumpa mea regină, urmă ea tare, vă este lesne de altminteri, să asistaţi la agonia lui Buridan. Fără îndoială aţi pus să-l aresteze? Fără îndoială îl ţineţi în vreo carceră a Luvrului?

— Tu nu ştii nimic? Strigă Marguerite. Nu ştii că mi-a scăpat! Că erau să mă omoare la Turnul Nesle! Că Philippe şi Gautier d'Aulnay trăiesc… că au vrut să mă sfâşie chiar cu leii mei? Şi că, în cele de pe urmă, au pus mâna şi pe Valois?

— Au pus mâna pe Valois? Şopti Mabel, care îngălbeni sub masca ei. De ce a vrut Buridan să-l prindă pe Valois? Oare, Myrtille? Doamnă urmă ea, nu ştiu nimic. Ieşind de la Turnul Nesle, am fost luată pe sus de o bandă de arcaşi şi dusă la Temple. Acolo, mi s-a spus că eram acuzată de vrăjitorie… Regele a venit, în persoană, să-mi pună întrebări…

— Şi, n-ai spus nimic? Întrebă îngrijorată Marguerite.

— Ce aş fi putut spune? Am văzut deschizându-se uşa temniţei mele deodată, noaptea tocmai când mă gândeam la mijlocul de a vă preveni că eram la Temple… că regele avea poate oarecare bănuială, deoarece supraveghează Turnul Nesle…

— Da, da! Desigur! Are bănuieli… Tu mă vei scăpa, Mabel! Numai tu poţi să mă salvezi!

— Nu vă temeţi! Am fost luată şi condusă în camera regelui, apoi închisă în acea odăiţă secretă, de unde aş fi fugit dacă uşa s-ar fi deschis pe dinăuntru. Eram convinsă că voi fi dusă la rug, în zori de zi, şi mă supuneam, pe cât puteam sorţii, când mi-aţi apărut… dar…

— Dar… ce? Vorbeşte dragă. Ai de cerut ceva? Spune-mi! Orice-ar fi? E adevărat Mabel, îţi doream moartea pentru

că mă credeam trădată de tine… şi sunt foarte fericită că te-am regăsit.

În clipa aceea, Mabel putu să măsoare toată influenţa pe care o avea asupra sufletului reginei.

Poate că ura ei contra Margueritei se potolise un moment, când aflase, prin Bigorne, că fiul său era în viaţă.

Dar, în fond, ura aceea trăia.

Şi, apoi, trebuinţa de a-l proteja pe Buridan, de a-l scăpa pentru totdeauna, îi poruncea de a nu se da încă pe faţă, şi de a rămâne lângă Bigorne?

— Doamnă, urmă ea, puteţi să-mi spuneţi ce s-a făcut cu Lancelot?

— De ce l-ai iertat?

— Regină, de ce l-am iertat? Aşa mi-a spus prefectul Précy! Îmi dăduseră̆ţi acel om ca să fac ce vream cu el…

— Nu te mustru. Dar i-ai dăruit viaţa şi libertatea? Poate că ţi-a fost milă de el, buna mea Mabel.

— Nu, răspunse Mabel, dar după ce i-am vorbit, am priceput că, într-o zi sau alta, acel om v-ar putea fi de folos! De aceea l-am iertat.

— Ei bine, ce s-a făcut am să-ţi spun. Bigorne l-a furat pe Valois. Şi chiar Bigorne a făcut ca Valois să fie eliberat de rege. Pentru ce? În ce scop? Iată ce mă întreb mereu, dar, în zadar!

— Am să aflu! Zise Mabel. Scumpa mea regină, văd că în timpul lipsei mele forţate, s-au petrecut lucruri ciudate… Simt că sunteţi ameninţată… Era momentul să fiu eliberată… E vremea să mă ocup de salvarea voastră. Mă duc să iau informaţii, regina mea. Şi, în orice caz, dacă regele, sau Valois, sau oricare altul vă vorbeşte de mine, voi să susţineţi cu îndrăzneală că, de trei zile, n-am ieşit din apartamentul vostru şi că mi-am îndeplinit serviciul obişnuit, de primă camerieră.

Spunând acestea, Mabel se îndepărtă repede, lăsând-o pe regină totodată şi mai liniştită dar… şi îngrijorată, îngrijorată de ceea ce spusese Mabel, şi care vorbe se

potriveau de minune cu bănuielile ei, mai liniştită, pentru că ştia mijloacele de scăpare ale acelei minţi pricepute care o salvase de nenumărate ori.

Cât despre Mabel, ea tremura de sforţarea pe care trebuise s-o facă ca să vorbească de Buridan cu aceeaşi nepăsare ca şi odinioară. Tremura, mai cu seamă, pentru că mereu îşi punea întrebarea:

— De ce s-a legat Buridan de Valois?

Să fi fost oare pentru că, cu tot jurământul lui, Valois ar fi furat-o pe Myrtille?

Şi Buridan a aflat? Dar prin cine? Şi… cum?

Mabel ieşise din apartamentul reginei prin uşa oficială, pentru ca fiecare să constate prezenţa ei în palat.

La uşă se izbi de un arcaş, care se părea că păzea ceva.

— Ce faci aici? Întrebă ea, răstit.

— O aştept pe regină, zise soldatul, dându-se înapoi cu oarecare spaimă; căci se ştia că Mabel beneficia de favoarea reginei şi era însărcinată să transmită arcaşilor ordinele Margueritei, şi că în tot Luvrul avea o reputaţie îngrijitoare…

— Şi… ce vrei cu regina? Urmă Mabel. Regina e obosită. N-o să iasă toată ziua din apartamentele sale.

— Voiam să-i dau aceasta, zise arcaşul arătând un pacheţel, pe care-l tăinuia în pumn.

Înainte ca soldatul să fi putut închide mâna, Mabel apucase pachetul zicând:

— Dă-l încoace! Îl voi da chiar eu.

— Păi… zise soldatul, făcând o mutră dezamăgită.

— Ce? Întrebă Mabel, cu asprimea cu care se purta cu arcaşii, poate cu intenţia ce avea de a mări acea nelămurită impresie pe care o producea totdeauna.

— Păi, regina avea să-mi dea o recompensă mare… cel puţin aşa mi-a spus gentilomul care mi-a dat acest pachet…

— Nu-i decât atât? Vei fi răsplătit. N-ai grijă! Dar… cine-i acel gentilom?

— Mi-a spus că-l cheamă Philippe d'Aulnay!

Mabel tresări, rămase câteva minute pe gânduri, apoi căutându-şi punga, scoase câteva monede albe pe care le trecu soldatului.

Arcaşul se strâmbă şi murmură:

— Gentilomul a fost mai generos.

— Ascultă, zise Mabel, asta nu-i decât recompensa mea. Dar regina o să-ţi trimită atâţia bani de aur, câte ţi-am dat eu de argint… Numai că dacă ai avea slăbiciunea să spui un singur cuvânt despre această însărcinare pe care ai primit-o, ştiu eu ce recompensă îţi rezervă regina.

— Şi, care e acea recompensă?

— Un ştreang! Zise Mabel.

— N-am să spun nimic… nici chiar duhovnicului meu! Afirmă soldatul urmând mereu cu jurămintele, pe care Mabel nu le mai auzi, căci dânsa se-îndepărtase grăbită.

Ajunsă afară din Luvru, Mabel desfăcu pachetul.

— Două smaralde? Şopti ea. Smaraldele care împodobeau broşa mantalei Margueritei! Şi Philippe d'Aulnay le trimite reginei!

Dar gonindu-şi din minte acest nou subiect şi lăsând pentru mai târziu grija de a căuta explicaţia acestui eveniment, Mabel îşi închise smaraldele în pungă şi-şi urmă drumul spre locuinţa cu stafii din cimitirul Nevinovaţilor.

În curând ajunse acolo…

— Myrtille! Chemă ea, suind scara.

Nici o voce nu-i răspunse.

— Myrtille! Repetă Mabel, cu o îngrijorare amestecată cu furie, străbătând locuinţa de sus în jos.

Nu-i trebui mult ca să se încredinţeze că Myrtille nu mai era în locuinţa cu stafii!

Mabel se aşează într-un colţ al odăii care-i servea drept laborator. Simţea o durere adâncă amestecată de o şi mai adâncă mirare.

— Cum am putut să mă lipsesc atât de fata asta? Şi mai cu seamă, cum adăugă ea cu un surâs amar, am putut fi atât de nebună ca să mă încred într-un jurământ al lui Valois?

Mizerabilul! După ce m-a ridicat din casă, a pus s-o fure şi pe biata copilă, desigur! Văd limpede ca şi cum, aşi fi văzut aievea toate! Biata copilă! Sărmanul Jean! Mititelul, care o adoră pe micuţa asta până la moarte!

Dar… decât s-o ia cineva… oh! Linişteşte-te Jean! Mama ta e aici! Mama ta veghează asupra fericirii tale!

Curios e destinul acesta, care pune în luptă tatăl cu fiul! Ce o să se petreacă în inima lui Valois, când îi voi spune: „Fiul tău trăieşte! Şi fiul tău e Buridan?”

Ce ar fi zis Mabel, dacă ar fi ştiut că Bigorne făcuse deja această destăinuire? Şi încă în ce împrejurări îi fusese făcută! Şi… cu ce inimă o primise Valois!

Oricât de josnic şi de mizerabil îl bănuia dânsa pe Valois, îl judeca încă după propria sa inimă, şi nu-şi putea închipui că tatăl lui Buridan n-ar fi întins braţele fiului său…

Deci nădejdea năpădea în sufletul lui Mabel.

Cu toate astea, orele treceau şi, într-o îngrijorare de moarte, trimitea într-una pe Juana să afle veşti noi…

Ce făcea, ce zicea regele? Care era adevărul celor ce se întâmplaseră la Turnul Nesle?

Ce complota dânsul, încuiat în odaie cu Valois?

Nici mai mult, nici mai puţin, regele punea la cale pieirea lui Enguerrand de Marigny şi nici nu se gândea la regină.

Spre ora patru, Marguerite se mai liniştise, când Juana intră repede, zicând:

— Doamnă, regele vine încoace!

Marguerite nu tresări, nu scoase un cuvânt. În acelaşi moment, ea se aşează în faţa ferestrei, cu furca în mână, cu piciorul pe pedala care punea în mişcare vârtelniţa…

— Regele! Faceţi loc regelui! Anunţă glasul puternic al uşierului de serviciu.

Louis intră cu repeziciunea lui obişnuită, căutând-o din ochi pe Marguerite, şi, deodată, se opri cu un zâmbet fericit pe buze, cu ochii plini de dragoste şi privind cu emoţie nevinovata privelişte ce-i răsărea înainte.

Liniştită, albă şi rumenă, melancolică, rezemată de spatele fotoliului, Marguerite apărea în cadrul mătăsii înflorate a perdelei, în pervazul ferestrei şi pe geamurile colorate, care-i formau ca un fond acelei figuri, care părea una din acele Madone, pe care pictorii de pe vremuri le prindeau în reţelele de plumb.

Cu glas blând şi limpede, cânta un cântec de leagăn, pe care-l acompania în surdină zbârnâitul uşor al vârtelniţei, şi între degete i se învârtea fusul, pe care se-nfăşura mereu tortul alb.

Regelui i se strânse pieptul, ochii i se umplură de lacrimi de iubire.

— Cum? Şopti el, cum am putut să bănuiesc, oare, într-o clipă de rătăcire, tocmai pe acest înger? Ce nebunie m-a biruit ca să-mi închipui, un moment chiar că, acel chip de desfrânată, pe care l-am văzut în tabloul din Turnul Nesle, era figura Margueritei?

Se apropie încetişor, luă mâna reginei şi o sărută cu patimă.

Marguerite scoase un ţipăt uşor, de fericită surprindere.

— Ah! Scumpul meu Sire! Dumneata eşti? În sfârşit! Vai! Nu te mai aşteptam! Te văd atât de rar! Vezi? Căutam să mă mai mângâi, să uit, torcând un caier de lână… după cum se spune că făcea şi Penelopa în aşteptarea întoarcerii soţului plecat…

— Iartă-mă, Marguerite! Zise Louis înduioşat. Vezi tu? Noi, regii, scumpa mea, avem griji de Stat, care ne silesc să fim nenorociţi, chiar când în jurul nostru nu-i decât… fericire. Când am voi să iubim, trebuie să urâm. Când iubirea ne cheamă lângă o femeie dragă, trebuie să ascultăm glasul sfetnicilor noştri, să căutăm să salvăm Statul, şi să pedepsim trădarea…

— Să scapi Statul? Să pedepseşti trădarea? Zise Marguerite, care se cutremură. Mă sperii iubitul meu, Sire!

— Cu toate astea, asta e îndeletnicirea care m-a ţinut toată ziua departe de tine. Un mizerabil, pe care l-am onorat cu

prietenia mea, mi-a urzit moartea…

— Cine, oare, Sire, a putut avea sufletul acesta atât de mârşav?

— O să afli, Marguerite! Zise regele, credincios îndatoririlor luate faţă de Valois. N-a sosit ceasul să pronunţăm tare numele, şi pedeapsa rezervată crimei lui îl va ajunge.

— Sunt oare, posibile astfel de lucruri? Mi-ai mai vorbit de o trădare…

— Da! Zise regele, a cărei frunte se-ncruntă. Ţi-am spus că o femeie mă trădează şi ţi-am cerut să mă ajuţi s-o descopăr…

— Vai, Sire, n-am găsit nimic! Zise regina, căutând să-şi alunge îngrijorarea, care părea că pune o tot mai mare stăpânire pe sufletul ei.

Louis tăcu câteva minute.

Marguerite îl observa pe sub sprâncene şi-i vedea faţa mobilă întunecându-se din ce în ce, luând o înfăţişare gravă. Simţea că furia i se suia la creier.

— Nenorocirea, urmă Louis, e că singura femeie, care putea să mă lămurească, a dispărut chiar azi…

— A dispărut? Cum aşa, Sire?

— Femeia aceea, vrăjitoarea pe care pusesem s-o închidă la Temple…

— Ei, bine?

— Am voit s-o întreb din nou asupra trădării pe care ştiinţa ei infernală îi îngăduise să o ghicească şi să mi-o destăinuiască. Am dat ordin să mi-o aducă la Luvru astă noapte. A fost închisă într-o odăiţă, alături de camera mea, de unde ştii că e imposibil să ieşi. Trencavel pusese paznici în antecameră, şi până în faţa uşii odăiţei… şi… ştii ce s-a-ntâmplat doamnă? Nu, n-ai putea să-ţi închipui niciodată.

— Mă sperii, Sire!

— Spun drept, că e şi de speriat! Chiar mie, care cred că am oarecare curaj mi se face părul măciucă! Închipuieşte-ţi că, intrând în odăiţă, vrăjitoarea nu mai era acolo…

— E mai mult decât îşi poate închipui cineva! Zise regina, arătându-se înspăimântată, spaimă pe care regele o resimţea.

— Linişteşte-te, scumpă Marguerite, urmă Louis. Nu te speria, sunt aici… şi contra tuturor dracilor, voi şti să le ţin piept ca să te apăr. Cât despre vrăjitoare… a dispărut, a pierit… a furat-o… cine ştie?

— Iată o întâmplare ciudată, Sire, şi care probează şi mai mult înspăimântătoarea putere a demonilor, cărora Dumnezeu le îngăduie să-l sperie pe bietul creştin. Cel puţin aşa ne povesteşte Sfânta Scriptură.

— Ai citit lucrurile astea în Sfânta Scriptură? Întrebă Louis. Ei bine, atunci nici nu mai e vreo îndoială că vrăjitoarea a fost furată de draci, care au vrut s-o scape de pedeapsa care o aştepta… Dar această dispariţie mă pune într-o mare încurcătură.

— Pentru ce, Sire, întrebă Marguerite, care, în toată convorbirea aceea, atât de grozavă pentru ea, îşi păstra o linişte admirabilă.

— Pentru trădarea de care sunt ameninţat. Şi cu toate astea, în noaptea asta chiar, era să pun mâna pe omul care ştie adevărul… omul care mă ameninţă cu trădarea.

— Cine e acel om, Sire?

— E unul din bandiţii aceia îndrăzneţi, care erau să te omoare în curtea leilor şi care au avut îndrăzneala să ia pe sus, din chiar palatul său, pe bunul meu unchi, Charles, pe care, din fericire, l-am scăpat.

— Am auzit şi eu de întâmplarea asta, zise Marguerite, căreia îi zvâcnea inima.

— Ştii dar că… m-am dus la Turnul Nesle, de unde, l-am putut smulge pe conte din mâinile bandiţilor, care-l ţineau prizonier.

De data asta, Marguerite nu-şi mai putu stăpâni teama şi îngălbeni.

— Aşadar, zise ea, oamenii aceia îşi făcuseră cuibul la Turnul Nesle?

— S-ar putea crede, zise regele, că erau de mult instalaţi acolo. Dar nu lucrul acesta mă interesează. Mai târziu, ori mai curând, oamenii aceştia vor fi spânzuraţi şi n-o să se mai vorbească de ei. Ceea ce mă interesează şi ceea ce trebuie să te intereseze şi pe dumneata, Doamnă, e că la Turnul Nesle, era să aflu secretul trădării mele, şi că fără acel Philippe d'Aulnay…

— Aşadar… Philippe d'Aulnay, şopti regina, e acel care te-a împiedicat să afli numele femeii care te trădează?

Şi mai palidă ca oricând, Marguerite căzu pe gânduri, pe când regele urma:

— Judecă singură Marguerite: în cel din urmă etaj al turnului, orânduit ca pentru nişte orgii secrete, într-o masă am găsit nişte hârtii, care fuseseră scrise de aceea care se da pradă acelor desfrânări… aceea care mă trădează!

Regele vorbea natural, cu ochii îndreptaţi asupra geamurilor ferestrei ca şi cum acolo ar fi revăzut scena de care vorbea. Marguerite se cutremurase la auzul ultimelor lui cuvinte.

Îşi muşcă buzele, ca să înăbuşe un geamăt de spaimă. Ochii i se holbară de frică, căutând să afle adevărul pe faţa regelui. Cuvintele regelui se părea că o vizează direct şi se crezu pierdută.

— Ştie tot! Se gândi ea. Mi-a hotărât moartea, împreună cu Valois. Şi acum se joacă cu victima, înainte de a o da pe mâna călăului!

— Hârtiile acelea, urmă regele, le aveam în mână. (Marguerite, cu o sforţare grozavă, izbuti să nu leşine). Mă pregăteam să le citesc! Deodată omul acela, acel Philippe d'Aulnay s-a azvârlit asupră-mi, pe neaşteptate, mi-a smuls hârtiile, şi pe când vreo doisprezece dintre tovarăşii lui mă ameninţau, dânsul le-a ars!

Un suspin grozav umflă pieptul reginei care şopti:

— Am scăpat!

Şi puterea acelei femei asupra ei însăşi era aşa de mare încât nici o cută a feţei nu-i trăda înspăimântătoarea emoţie

pe care o resimţea în clipa aceea.

— Scumpă Marguerite, trebuie să-ţi cer iertare pentru o adevărată crimă, pe care am săvârşit-o împotrivă-ţi.

— Contra mea?

— Da, vai! Tu, îngerul nevinovăţiei! Tu, pe care poporul te numeşte Marguerite cea virtuoasă, precum pe mine m-a numit Louis vicleanul… am îndrăznit să te bănuiesc un minut…

— Să mă bănuieşti? Gemu Marguerite cu vocea înăbuşită. Şi… de ce, Dumnezeule?

Simţea că o cuprinde iar spaima, că acele valuri ale Oceanului care nu se retrag, o clipă, decât ca să izbească apoi cu şi mai multă furie stânca pe care vor s-o doboare.

Aştepta răspunsul regelui, căci de acel răspuns îi atârna viaţa, sau moartea. Dar regele nu răspunse numaidecât.

Printr-un fenomen de strămutare a spiritului, el se revedea în Turnul Nesle, în chiar clipa când privea tabloul acela, care reprezenta pe doamna Virtute. Şi, în clipa când îşi cerea iertare Margueritei, pentru că o bănuise, simţea că, în fundul inimii lui, răsărea din nou bănuiala pe care crezuse c-o învinsese. Şi regele murmură maşinal.

— Doamna Virtute!

Era numele ce i se dădea de popor Margueritei de Bourgogne, nu în bătaie de joc, ci din prea marele respect pe care i-l păstra.

Grăind acel nume, regele revedea lămurit figura doamnei Virtute, pe care o sfâşiase cu pumnalul său, pentru că i se păruse că semăna cu regina! El repetă bolborosind, înspăimântat:

— Doamna Virtute!

Şi, cum privirea-i era aţintită asupra Margueritei, un fel de muget răsună în el:

— Doamna Virtute? E ea… Marguerite!

Cam în acelaşi timp, izbucni într-un râs nervos, şi clătină din cap, cu putere, de parcă ar fi vrut să-şi zică cum că o astfel de monstruozitate era posibilă.

— Sire! Sire! Îngână Marguerite, ajunsă la paroxismul spaimei. Vino-ţi în fire… te rog! Ochii îţi rătăcesc… mâinile îţi tremură! În numele lui Dumnezeu… ce-ţi trece prin gând?

— Ceva îngrozitor, Marguerite! Zise nenorocitul tânăr, îndrăgostit de nevasta lui în aşa fel încât, în minutul acela, i se păru dezgustător numai la gândul că… ar fi putut s-o mai bănuiască. Vreau să-ţi spun tot chinul sufletului meu…

Şi de data asta, regele simţi lacrimi picându-i din ochi. În clipa aceea tragică, Marguerite fu admirabilă în îndrăzneala ei, în hotărârea şi sângele rece pe care îl păstra. Se sculă repede, se aşează, sau, mai bine zis, se repezi pe genunchii lui Louis, îi trecu braţele pe după gâtul lui şi cu un accent de pasiune, în adevăr sublim, îl îndemnă:

— Vorbeşte, regele meu, iubitul meu Louis! Vorbeşte! Descarcă-ţi sărmanul tău suflet de grijile care-l apasă! Spune-mi taina îngrijorării tale; de-ar fi, uite, de-ar fi să mă acuzi… chiar pe mine, de-ar trebui să aud că m-ai bănuit! Şi de-ar trebui să mor în clipa asta, aflând că Louis a bănuit-o pe Marguerite lui!

Regele simţi beţia sărutării Margueritei. Mai mult ca oricând, îşi dădu seama că o adora din tot sufletul şi cu tot trupul. Mai mult ca oricând, el se dispreţui de a fi bănuit-o. Dar, de asemenea, pricepu că bănuiala tot mai trăia în el.

— Ei bine! Zise el tulburat de hohotele de plâns şi de necaz totodată. Ascultă! Acolo, în sala aceea de desfrâu josnic, am văzut un tablou şi mai infam! În acel tablou era o femeie! Şi acea femeie, Marguerite, erai tu!

Marguerite dădu un ţipăt de groază.

— Ce? Strigă ea, să fi avut mizerabilii aceia necrezuta îndrăzneală să-mi pună chipul într-un tablou al orgiilor lor?

Aceasta era admirabil.

Explicaţia găsită de Marguerite, într-o clipă, era atât de naturală, atât de potrivită cu orice aparenţă de adevăr, încât regele rămase încremenit.

Apoi, deodată, o luă pe Marguerite în braţe, râzând, plângând şi bolborosind.

— Cum nu m-am gândit la lucrul ăsta! Zău! E adevărat! E adevărul cel mai curat! În bătaie de joc şi dispreţ, bandiţii aceia au făptuit şi sacrilegiul acesta! Şi eu… care-mi închipuiam…

— Vorbeşte! Zise Marguerite, surâzând întristată. Spune-mi tot, acum căci dacă ar trebui să sufăr încă o dată o astfel de tortură vezi tu? Aş muri!

— Iartă-mă! Scumpă Marguerite! Iartă-mă! Murmură regele, beat de pasiune. Da, trebuie să ştii totul şi aceasta va fi pedeapsa mea cea mai grea! Ei bine! Mi-am închipuit o clipă, într-un moment de nebunie furioasă, că tu însuţi te duseşi la Turnul Nesle şi că un pictor îţi făcuse acolo portretul. În poza în care am văzut-o pe femeia din tablou…

Marguerite se înfioră până în adâncul sufletului, căci cuvintele regelui erau oglindirea exactă a singurului adevăr!

— Şi nu e tot! Urmă regele. În nebunia mea aveam poate un fel de scuză… căci, închipuieşte-ţi, că deschizând un dulap am găsit acolo rochii parfumate cu parfumul tău favorit…

Marguerite simţi că moare.

— Am mai găsit, urmă regele o mantie, prinsă cu două smaralde… Oh! Două smaralde întocmai ca acelea pe care ţi le-am dat eu…

Marguerite suspină, cum oftează condamnatul, căruia i se anunţă sosirea ceasului când trebuie să moară. Galbenă ca ceara, ţeapănă, cu capul plecat, ea părea că aşteaptă lovitura fatală.

— Într-adevăr, urmă regele cu un râs ţiuitor, numai dracul m-a făcut să-mi intre în gând nu ştiu ce funestă inspiraţie. Căci… ce-ar fi fost mai simplu decât să-ţi spun: Marguerite arată-mi acele smaralde pe care ţi le-am dăruit! De nu ar fi decât… de milă! Atunci, nu e aşa? Mi-ai fi arătat smaraldele şi bănuiala mea s-ar fi potolit!

Regele se opri.

El aştepta… ce? Aştepta ca regina să se ducă să ia smaraldele şi să i le arate.

Regina nu se mişca. Ea nu mai căuta nici măcar minciuna care s-o scape.

Nici nu se mai gândea.

Era bestia încolţită, care ştie că o să moară şi care aşteaptă, supusă, lovitura morţii.

— În numele Maicii Domnului! Îngână regele cu glasul atât de stins, că de-abia i se mai auzea. Ce aştepţi, Marguerite? Cum? După ceea ce ţi-am spus, n-ai adus încă smaraldele, să mi le arăţi?

Regele se sculase, şi Margueritei i se părea atât de palid, atât de grozav în nemişcarea lui, încât se simţi înnebunind… Se sculă la rândul ei, gata să zbiere: E adevărat! E adevărat! Femeia din tablou sunt eu! Smaraldele sunt ale mele! Eu, eu, Marguerite de Bourgogne, sunt desfrânata de la turnul Nesle!

— Doamnă! Grăi o voce liniştită, vă aduc mantia ale cărei agrafe au nevoie să fie reparate.

Regina rămase împietrită.

Regele scoase un muget, şi se azvârli asupra lui Mabel care intrase, ţinând în mână mantia regală.

— Oh! Iertaţi-mă Sire, murmură, Mabel. Nu ştiam că regele e la regină. Altfel aş fi ales alt moment ca să vin să-i vorbesc de aceste nimicuri de toaletă. Mă retrag, şi…

— Ad-o-ncoace! Urlă regele, smucind mantia din mâinile lui Mabel şi examinând-o cu înfrigurare.

Marguerite îşi aruncă o privire deznădăjduită asupra mantiei. Şi, atunci, căzu leşinată, trăsnită de o mirare nemărginită, de o bucurie mai grozavă decât spaima prin care trecuse. Văzuse smaraldele, agăţate la locul lor obişnuit!

Marguerite, care-şi venise în fire, şedea pe un fotoliu. Trecuse o oră. Regele zbierase îndelung, plânsese şi mai

mult, şi implorase o iertare, pe care regina, grăbită să fie singură, i-o acordase cu o generozitate nebănuită.

După ce fu iertat, după ce se uşură prin lacrimi şi ţipete, regele plecă fericit, de o fericire zgomotoasă, strigând că neapărat trebuie să-şi sărbătorească fericirea cu un prânz la care pretindea să poftească, chiar în acea seară, pe toţi cavalerii lui.

Atunci Mabel îi povesti reginei chipul prin care intrase în stăpânirea celor două smaralde, cum ajunsese la vreme ca să audă conversaţia celor doi soţi, cum fixase repede pietrele la mantia reginei şi cum, în sfârşit, putuse să intervină la timp, ca să scape pe „scumpa ei stăpână”! Regina o strânse în braţe şi o mângâie.

— Bine! Se gândi Mabel, am să beneficiez mai mult ca oricând de încrederea Margueritei. Mai mult ca oricând sunt stăpână pe situaţie.

— Dar, urmă Marguerite, zici că unul dintre arcaşii mei ţi-a dat aceste smaralde?

— Da, regina mea! Şi acest om cinstit îşi aşteaptă răsplata în antecamera voastră.

— Juana! Strigă regina.

Fata din casă apăru îndată.

— Du-te şi cheamă-l pe ofiţerul gărzii mele!

Juana se repezi şi se înapoie după câteva minute, cu ofiţerul care comanda garda reginei, sub ordinele căpitanului-general Hugues de Trencavel, şi al cărui nume ne scapă.

— Domnule, zise regina, vei urma pe camerista mea, care-ţi va arăta un arcaş de care am să-ţi vorbesc.

— Du-te, Mabel.

Ofiţerul urmă pe Mabel care îi arătă pe omul în chestie, care aştepta „ploaia de aur”, care-i fusese făgăduită. Apoi el se întoarse la regină.

— Doamnă, zise el, l-am văzut pe arcaş, care e unul dintre cei mai buni soldaţi ai mei şi dintre cei mai devotaţi ai Maiestăţii Voastre.

— Foarte bine, zise regina. Ai să-l arestezi pe omul acela şi să-l duci pe dată într-unul din subteranele Luvrului. Du-te! Şi acest lucru să fie făcut în cea mai mare taină… Acest om a aflat un secret de Stat şi e bine ca nimeni să nu comunice cu el.

Ofiţerul se înclină şi răspunse:

— Doamnă, în subteranele noastre avem douăzeci şi patru de celule. Dintre ele, optsprezece sunt la etajul întâi. Acolo se închid criminalii destinaţi să rămână veşnic închişi, dar cu care temnicerii pot comunica şi vorbi. Celelalte şase temniţe în al doilea subsol, sunt numerotate de la 1 la 6. În primele patru se închid criminalii de Stat, condamnaţi la închisoare pe viaţă, dar cu care temnicerii nu trebuie să comunice; la numărul cinci şi numărul şase se pun acei care trebuie să fie uitaţi; adică, doamnă, nici nu există temnicerii pentru ei şi, odată închişi, uşa lor nu se deschide niciodată.

— Şi, ce se întâmplă cu ei? Întrebă cu nepăsare Marguerite.

— Îi lasă să moară… asta-i tot. A şaptea, ori a opta zi, un temnicer, special intră la numărul cinci sau şase, dacă a fost închis cineva acolo, îi scoate cadavrul, şi noaptea, îl aruncă în apă… Doamnă, unde trebuie să-l închidem pe acest arcaş?

— Ei bine! La numărul cinci sau şase, după cum crezi! Zise Marguerite cu blândeţe.

Ofiţerul salută şi ieşi.

Atunci, Marguerite ridică ochii asupra lui Mabel şi grăi cu glas năbuşit.

— Numai morţii nu vorbesc.

Mabel dădu din cap, aprobând.

— Dar, urmă atunci regina, a spus de unde avea acest om smaraldele mele?

— I le încredinţase cineva, ca să vi le dea, zise Mabel. Şi acel cineva le smulsese de la mantia Măriei voastre, din dulapul de la Turnul Nesle.

— Şi, cine e acel cineva? Întrebă Marguerite, înfiorată.

— El se numeşte Philippe d'Aulnay!

Regina căzuse pe gânduri.

Mabel dispăruse demult, şi Marguerite rămase singură în odaia pe care întunericul începea s-o cuprindă. Vorbea cu sine însăşi, asupra celor ce-i rămânea de făcut, ca să-şi asigure liniştea.

În ea nu era nici o emoţie. Dar acum, când trecuse primejdia, voia cu orice preţ să mai retrăiască ceasul de îngrijorare şi de spaimă, prin care trecuse. Fără îndoială hotărârea ei fu luată, căci îl chemă din nou pe ofiţerul, care sta tot timpul în antecameră.

— Domnule, zise ea, s-a făcut?

— În minutul acesta, omul e închis la numărul şase şi n-o să mai iasă decât pe umerii temnicerului, care, va arunca acel cadavrul în râu.

— Eşti un servitor credincios şi preţios, zise Marguerite şi primul grad vacant va fi al dumitale. Iar dacă nu e vreo vacanţă vom crea una.

Dacă ar fi îndrăznit, ofiţerul şi-ar fi frecat mâinile de bucurie.

Se mulţumi să salute până la pământ şi să se bucure în sine, zicându-şi că i-a picat norocul din cer. Cât despre nenorocitul arcaş, pe care-l aruncase în temniţa adâncă, unde sărmanul era să moară de foame şi sete, nici nu se mai gândea la el.

— Numai, urmă Marguerite, acest grad pe care l-ai câştigat pe jumătate trebuie să-l capeţi acum definitiv.

— Ce trebuie să mai fac, doamnă? Sunt gata.

Marguerite se gândi câteva minute, se cam codi şi se hotărî:

— Vei lua vreo doisprezece ori cincisprezece, dintre arcaşii cei mai zdraveni şi cei mai tăcuţi. Te vei duce cu ei la Turnul Nesle şi-l vei cerceta de sus până jos. Vei aresta pe oricine-l vei găsi pe acolo, bărbaţi ori femei, şi vei veni să-mi raportezi cele ce vei fi făcut. E vorba de o bandă de haimanale, care au atentat la viaţa regelui.

Ofiţerul plecă.

După un ceas, el se înapoie.

— Doamnă zise el, fără îndoială banda se păzea, căci n-am găsit decât unul singur dintre păcătoşii aceia. L-am arestat chiar eu şi am dat ordin să-l pună într-una din temniţele din primul subsol, în aşteptarea ca să dispuneţi cum veţi crede de cuviinţă.

— Ştii cine e acela pe care l-ai arestat? Întrebă regina.

— Eu nu-l cunoşteam, dar unul din oamenii mei, care l-a văzut la Montfaucon, l-a recunoscut. Mizerabilul acela care, împreună cu faimosul bandit Buridan, a îndrăznit să ameninţe în public pe monseniorul de Marigny. E dintre aceia ale căror capete au fost puse la preţ. E seniorul Philippe d'Aulnay.

Marguerite se îngălbeni puţin şi buzele îi cam tremurară.

— Ce trebuie să fac cu el, doamnă? Urmă ofiţerul.

Cu vocea înăbuşită Marguerite întrebă:

— Unde l-ai închis pe arcaşul de adineauri?

— La numărul şase, doamnă.

— Una din cele două carcere de unde nu se mai iese, decât ca să fie aruncat în Sena! Urmă Marguerite, cu vocea şi mai înăbuşită.

— Da, Doamnă! Numărul şase e ocupat, dar rămâne numărul cinci.

— Ei bine! Zise Marguerite pune-l acolo pe Philippe d'Aulnay.

Cineva auzise acest ordin dat de Marguerite: era Juana, frumoasa cameristă, credincioasa reginei. Obişnuită de stăpâna ei să spioneze, ar fi fost de mirare să nu ştie cum se ascultă pe la uşi. Juana ştia bine asta şi ea se folosea în voie de aceasta în profitul ei, în primul rând şi apoi în profitul reginei pe care o iubea sincer.

Deci, mica Juana ascultase şi auzise tot.

— Sărmanul tânăr! Şopti ea. Va muri dar, şi, încă, de o moarte atât de straşnică! Dacă aş putea înduioşa-o pe regină! Ea nu e crudă decât de nevoie… Nu însă, e

imposibil. Din moment ce Doamna Marguerite se teme de acel gentilom, nu se poate aştepta nici o milă din partea ei!

— Să-l scap e şi mai imposibil! Haide, să încerc să nu mai mă gândesc la lucrul ăsta! Totuşi e trist să te gândeşti că un tânăr atât de viteaz şi atât de frumos e osândit la moarte şi că nimic pe lume nu-l mai poate scăpa! Nu, nimic!

Juana îşi şterse o lacrimă.

Dacă Philippe d'Aulnay ar fi văzut acea lacrimă, dacă ar fi ţinut la viaţă, poate ar fi tresărit de speranţă. Căci, cine a putut să măsoare vreodată puterea unei femei care plânge în mod sincer.

Capitolul LI Roller.

Juana se înduioşase pentru Philippe.

Dar nu se gândise, nici o clipă, să plângă soarta nenorocitului arcaş condamnat la aceeaşi moarte grozavă.

Nu simţea pentru Philippe d'Aulnay vreo dragoste oarecare, ci un fel de admiraţie, care semăna cu amorul, pe când bietul arcaş îi era complet indiferent, ceea ce probează, încă odată, că bunătatea, generozitatea, mila, nu sunt, poate, decât forme speciale ale egoismului.

Dar, dacă Juana nu se sinchisea de arcaş, Mabel se interesa, pentru motive pe care le vom cunoaşte, în urmă.

Nimic nu ar putea descrie mirarea nenorocitului soldat, când, drept orice recompensă, se pomeni înhăţat de trei-patru dintre tovarăşii săi.

El nu avu vreme decât să strige:

— Dar, ce am făcut?

Şi, în aceeaşi clipă, i se puse căluşul, fu luat pe sus, fără ca cineva să se înduioşeze, căci acele arestări neaşteptate erau cât se poate de dese la Luvru.

Adesea ori se întâmpla ca una sau alta din săli să fie însângerate de câte o execuţie sumară.

Nimeni, deci, nu se gândi să se mire pentru că se aresta un arcaş.

Omul observă că-l duceau spre turnul cel mare al Luvrului, în subteranele în care erau temniţele.

La intrarea pe poarta unde se cobora în subterane, el izbuti să-şi smulgă căluşul şi mai puse jalnica întrebare:

— Ce am făcut?

— Bine! Zise ofiţerul. Ai să afli, şi, încă, destul de curând.

— Spuneţi-mi cel puţin cât trebuie să stau închis?

— Am să-ţi spun îndată.

Fără să se zbată prea mult, omul fu târât şi deschiseră scara la picioarele căreia se aflau temniţele primei categorii. Dar, când văzu că nu se opresc acolo şi că se coborau mai jos, nefericitul pricepu toată grozăvenia celor ce i se pregăteau. Se zbătu cu putere şi începu să urle. Dar strigătele sale se pierdeau sub grosimea zidurilor. În curând, ajunseră la un fel de drum îngust şi infect unde aerul de abia putea fi respirat. O uşă se deschise, omul fu azvârlit ca un pachet, uşa se închise şi totul se sfârşi.

În cea dintâi clipă, nenorocitul, înnebunit, turbat, sări în temniţa îngustă în care era închis şi încercă să-şi spargă capul de ziduri. Dar, pesemne, capul unui elveţian e tare, căci nu izbuti decât să-şi facă o mulţime de cucuie straşnice. Încercă să-şi smulgă barba. Dar şi barba lui aspră şi stufoasă, era tot atât de bine prinsă ca stejarii cei de veacuri, care cresc pe povârnişurile Elveţiei. Cu toate astea, tot lovindu-se cu capul de ziduri, tot smulgându-şi părul, bietul elveţian sfârşi prin a leşina de durere şi căzu lungit într-o băltoacă a cărei răceală îl dezmetici îndată. Atunci se aşeză în capul oaselor şi, fără să dea vreo atenţie animalelor scârboase care se suiau pe el în tăcere, începu să se jelească în termeni poate mai puţin poetici, dar tot atât de înduioşători ca aceia din legenda lui Jeremia.

— Mii de draci! Plângea el, cu hohote care semănau cu nişte mârâituri, am murit! Sau, dacă n-am murit… nu mai am mult! Am să crăp aici, ca un câine, pe care-l ucizi la un colţ de stradă. Am văzut eu la ce etaj ne-am coborât şi că m-au închis în ultima groapă. Ştiu bine, urmă el cu un fior de groază, că acei pe care-i închid aici, nu mai ies niciodată. Nici un temnicer nu se coboară vreodată până aici, ca să le

ducă de mâncare prizonierilor. N-am să-mi mai văd ţara. N-am să-mi mai văd căsuţa în care m-am născut, nici vacile mele, nici pădurile, nici zăpada munţilor noştri. M-a pierdut numai ambiţia mea. Dacă nu ascultam făgăduinţele recrutorului, dacă n-aş fi vrut să văd curtea Franţei şi minunile ei, aş fi şi azi acolo, printre prietenii noştri cu vacile noastre şi cu părinţii mei. Ah! Biată mamă! Ce ai să zici, când vei afla că, Wilhelm al tău, a fost condamnat să moară de foame, şi, ce e mai grozav în toate astea, fără să ştie măcar… de ce?

Omul al cărui prenume îl aflarăm acum, îşi lăsă capul pe genunchi şi începu să urle îngrozitor. Dar, încetul cu încetul, sfârşi prin a înţelege că strigătele chiar, nu-i serveau la nimic, şi atunci căzu în acel mutism sălbatic, al deznădejdilor cumplite. Nu mai avea nici puterea să plângă şi, în temniţa numărul 6, nu se mai auzea decât suflarea lui şuierătoare.

Nu mai ştia dacă-i e foame ori sete, nici dacă trebuia să moară. Viaţa-i părea un lucru nelămurit, îndepărtat, nesigur, şi în sfârşit, după câteva ore, într-un ultim geamăt, se întinse pe pământ în aşteptarea morţii.

În acel moment, uşa temniţei se deschise binişor şi se închise tot aşa.

Dar nefericitul care, cu o clipă în urmă, era adâncit într-o negură de nepătruns, băgă de seamă că în carcera lui se răspândea o lumină slabă.

Îşi ridică capul uimit şi văzu că acea lumină pornea dintr-un felinar, pe care-l ţinea o femeie.

Ochii lui zăpăciţi se îndreptară de la felinar asupra figurii femeii şi o recunoscu.

Era prima cameristă a reginei… Mabel.

— Ce vrei? Întrebă bietul om, pe care deznădejdea îl înlemnise într-atât, încât nici nu mai încercă să profite de acest incident.

— Vin să te scap! Îl lămuri Mabel.

În clipa aceea, elveţianul sări în sus, tremurând şi bâlbâind cuvinte fără înţeles. Cu toate astea, s-ar fi putut pricepe că el jura o recunoştinţă veşnică lui Mabel şi că o ruga să facă ce o vrea cu viaţa lui.

— Urmează-mă! Zise Mabel, şi dacă ţii să nu fii prins, nu grăi nici un cuvânt, nu face nici un gest.

Elveţianul, căruia nădejdea îi redase puţin sângele rece, făcu semn că înţelesese ce i se cerea. O urmă, deci, pe Mabel, care ieşi din temniţă şi închise uşa.

Apoi, sui scările, una după alta, şi elveţianul ajunse în aer liber.

După ce închisese uşa temniţei, Mabel închise şi uşa subteranelor. Ajunseră într-o curticică întunecată. În fundul acelei curţi, într-un colţ, aştepta cineva. Mabel se îndreptă spre omul acela şi-i dădu cheile, pe care le avea în mână.

Cum putuse să-l hotărască pe temnicer să înlesnească acea fugă? E foarte probabil că de mult timp şi pentru multe întâmplări îl câştigase pe omul acela de partea ei.

Pe drumuri pe unde nu trecea nici o patrulă şi pe care chiar regele n-ar fi putut străbate, Mabel ajunse la o boltă părăsită…

După câteva minute, arcaşul condamnat la moarte prin foame, ieşise din Luvru. Emoţia, pe care o resimţi, fu atât de mare încât căzu în genunchi, apucă poalele rochiei lui Mabel şi i le sărută cu smerenie, fără să scoată o vorbă.

Mabel primi acest omagiu, al bietului elveţian, şi-i spuse liniştită:

— Haide, vino!

Arcaşul se sculă, şi o urmă ca un câine. La marginea lumii să-l fi dus, şi el ar fi urmat-o, dar, poate, ceea ce pretindea de la cel pe care-l scăpase era mult mai greu şi mai grozav. Ea se opri lângă cimitirul Nevinovaţilor, intră în locuinţa cu stafii şi se sui până la laborator, unde aprinse o făclie.

Scoase dintr-un dulap pâine, friptură, şi o cană cu vin, puse totul pe o masă şi-i zise:

— Trebuie să-ţi fie foame şi sete. Bea şi mănâncă.

Elveţianul zâmbi ca un copil fericit şi se instală în faţa proviziilor. El nu mâncă: înghiţea pe nemestecate.

Când se sătură, Mabel, care-l privise şi-l studiase, îl întrebă:

— Cum te cheamă?

— Roller. Wilhelm Roller!

— De unde eşti?

— Din Unterwalden.

— E în Elveţia, nu e aşa?

— Da.

— Mi s-a spus că elveţienii uită cu greu o binefacere. E adevărat?

— Dumnezeule! Vă spun că viaţa mea e a dumneavoastră. Faceţi ce vreţi cu ea.

— Mi s-a spus, urmă Mabel, că elveţienii uită şi mai greu o injurie.

Elveţianul scrâşni din dinţi şi zise:

— Drace! Dacă vreodată mi-o cădea în mână ofiţerul care m-a vârât în carcera numărul 6, îi frâng gâtul ca unei raţe.

Mabel notă cu o satisfacţie posomorâtă semnele de furie şi de răzbunare, care se încrustaseră pe faţa aceea. Wilhelm Roller trebuie să fi avut vreo douăzeci şi cinci de ani. Era alb şi rumen, cu ochii albaştri şi o barbă blondă, pentru care fusese înrolat cu trei ani în urmă în garda decedatului rege Philippe cel Frumos. Era înalt, lat în spate, masiv, pătrat, enorm ca toţi cei din gărzile cărora, pe vremea aceea, li se cerea să fie, mai cu seamă, oameni frumoşi.

— Aşadar, urmă Mabel, dacă ţi-ar cădea în mână ofiţerul care te-a închis, l-ai ucide?

— L-aş omorî. Şi pentru asta nu e nevoie să-mi cadă în mână, căci voi şti eu să-l găsesc.

— Eh! Zise Mabel, acum zici tu aşa, dar peste cincisprezece zile, sau peste vreo lună ai să uiţi, fără îndoială.

— Niciodată! Gemu elveţianul cu atâta hotărâre, cu o astfel de siguranţă, încât Mabel se convinse că într-adevăr,

sub acea înfăţişare liniştită, bătea o inimă însetată de răzbunare.

— Dar, urmă ea, se poate să te prindă iar şi să te osândească la moarte pentru asasinarea unui ofiţer al regelui, şi, de data asta, n-am să mai fiu acolo, ca să-ţi mai pot deschide uşa temniţei.

Elveţianul scutură din cap şi răspunse cu aceeaşi linişte sălbatică.

— De data asta, îmi va fi egal să mor. Nu-mi e necaz pe ofiţer, că a vrut să mă omoare, dar mi-e ciudă că m-a condamnat fără de vină. Chiar în ajun, îmi spunea că eram cel mai bun arcaş al companiei. Dacă voia să laude pe cineva, pe mine mă lăuda. Dacă era vreo însărcinare grea de îndeplinit, la mine se gândea. Când m-a arestat, l-am întrebat: „Ce am făcut?” Şi dacă mi-ar fi răspuns, dacă mi-ar fi explicat crima, pe care am săvârşit-o, m-aş fi resemnat, aş fi murit iertându-l. Dar, să mă fi azvârlit ca pe un trădător, într-o carceră, în fundul pământului, unde ştia bine că o să mor… să mor fără pricină? Asta, vezi dumneata, nu pot s-o uit. Acest om va muri de mâna mea. Şi, apoi, să facă ce-or vrea cu mine!

Elveţianul vorbise cu o linişte straşnică. El înghiţi la repezeală un ultim pahar cu vin şi, fără să se mai tulbure, strânse în mână paharul de metal.

— Aşa am să-l apuc de gât, zise el, şi am să-l strâng… cum vezi.

În câteva clipe, paharul se turti sub puternica presiune a cleştelui aceluia viu, care era mâna lui Wilhelm Roller.

Mabel zâmbi din nou.

— Dar, în sfârşit, urmă ea, după ce l-ai ucide pe omul acela, nu ţi-ar plăcea mai bine să te întorci în ţara ta? N-ai pe nimeni care te aşteaptă acolo?

Ochii elveţianului se umeziră şi vocea îi tremură puţin.

— Acolo, pe dealurile Unterwald-ului, e o femeie bătrână, cu părul alb, care trebuie să se gândească la mine în fiecare zi, şi care, desigur, când înserează, când văcarul aduce

cireada acasă, nu adoarme niciodată fără să se fi rugat la Dumnezeu, la Sfânta Fecioară şi la toate Sfintele, pentru Wilhelm. Aceea-i mama mea.

— Mama ta? Zise Mabel, mirată să se simtă şi ea mişcată.

— Da! Făcu elveţianul. Când am plecat, ea mi-a spus că o să mi se întâmple ceva rău în pământurile care se află dincolo de Bourgundia şi care se cheamă regatul Franţei, în acel oraş misterios, de care auzise vorbind pe nişte călători, şi care se numeşte Paris! N-am vrut s-o ascult, dar, acum văd că avea dreptate bătrâna Marguerite!

— O iubeşti mult pe mama ta? Întrebă Mabel cu glas ciudat.

— Ea mă iubeşte mai mult decât o iubesc eu, răspunse Wilhelm.

— Da, oftă Mabel, cu un fior, aşa-i soarta tuturor mamelor bătrâne, să-şi iubească feciorii, mai mult decât sunt ele iubite. Ascultă, nu vreau ca mama ta să moară de mâhnire, aflând că fiul ei a pierit în oraşul misterios, de care se temea, pentru zilele lui. Ştiu prea bine ce suferă o mamă, când află de moartea copilului pe care l-a alăptat. Wilhelm, vei revedea-o pe mama ta, şi vei pleca spre ţara ta.

În ochii elveţianului se oglindi o bucurie adâncă, lacrimile îi alunecară pe obraji, de-a lungul bărbii lui stufoase, şi-şi împreună mâinile murmurând:

— Vreţi, dar, să vă ador, cum nu m-au învăţat să ador nici chiar pe Maica Domnului?

— Îţi voi da atâţia bani, pentru ca să te poţi înapoia în Elveţia. Îţi voi asigura plecarea, în aşa fel, încât să scapi de orice cercetare. Şi, când vei fi ajuns în satul tău, cu toate cheltuielile pe care le vei fi putut face, îţi va rămâne destul din aurul pe care ţi-l voi fi dat ca să asiguri o bătrâneţe fericită mamei tale. În schimb îţi voi cere numai să recomanzi bătrânei Marguerite să se roage în toate serile, nu pentru tine, care n-o să mai ai nevoie de aşa ceva, dar…

— Dacă trebuie să se roage pentru dumneata, zise elveţianul cu atâta căldură cât era el în stare să pună în

cuvintele lui, n-ai nevoie, căci eşti un înger al lui Dumnezeu, şi te vei duce, desigur, în Rai.

— Sau poate în Iad! Şopti Mabel cu glas înăbuşit. Nu pentru mine urmă ea, ci pentru o mamă… o mamă ca a ta. Ea se numeşte Anne de Dramans.

— Anne de Dramans? Gemu Wilhelm Roller, lovindu-şi fruntea pătrată, care părea săpată într-un bloc de granit, smuls din vârful Jungfraului. Numele acesta e întipărit aici!

— Bine! Zise Mabel. Acum ascultă-mă. Ofiţerul pe care vrei să-l omori nu e vinovat de închiderea ta. N-a făcut decât să se supună unui ordin, cum te-ai fi supus şi tu. Căci, ca şi tine, el e soldat, e un om plătit, ca să execute ordinele pe care le primeşte. Lovind în acest om, ai săvârşi o crimă de neiertat.

— Aşa-i! Oftă Wilhelm, gânditor. Ofiţerul a primit ordinul să mă azvârle în temniţă. Dacă gândul de a mă face să pier de foame nu vine de la el, n-am dreptul să mă răzbun. Ar fi nedrept. Dar, atunci, cine mi-a vrut moartea! Pe cine trebuie să-l lovesc şi să-l urăsc? Oh! Ai să-mi spui, simt eu… ghicesc că nu m-ai adus aici, decât pentru ca să-mi spui lucrul ăsta!

— Într-adevăr, răspunse Mabel cu o linişte care-l făcu pe arcaşul reginei să se înfioare, oricât de liniştit ar fi fost. Am să-ţi spun cine a vrut şi a ordonat, cu atâta sânge rece, moartea ta; dar jură-mi, mai întâi, să nu faci nici o mişcare până nu ţi-oi spune eu: „A venit vremea!”

— O jur, da!

— Şi, vei sta ascuns aici!

— Jur!

— De două ori pe săptămână îţi voi aduce proviziile, de care vei avea nevoie; şi, acum, mai jură-mi că, atunci când îţi voi zice „A venit ceasul”, vei lucra fără şovăire şi cum ţi-oi zice eu.

— O jur! Repetă elveţianul. Şi acum la rândul dumitale, spune-mi numele infamiei?

— Marguerite de Bourgogne! Zise Mabel.

— Regina? Gemu Wilhelm Roller. Oh! Presimţisem aceasta… citisem că femeia aceea, pe care toată lumea o adoră şi o respectă, nu e decât un demon ieşit din Infern. Îi băgasem de seamă privirile, care mă înspăimântaseră. Şi dacă aş îndrăzni…

— Ţine-ţi gândurile pentru tine! Mormăi Mabel, văzând că Wilhelm se opreşte. Dar acum, când ştii numele, spune-mi dacă hotărârea ta de răzbunare e aceeaşi.

— Aceeaşi? Nu! Căci, câtă vreme nu era vorba decât de ofiţer, nu mă gândeam decât să-l omor, pe când pe această regină, vezi dumneata, înainte de a o ucide, aş vrea s-o văd suferind puţin cele ce m-a făcut pe mine să sufăr. Dar, dacă puteam nădăjdui să lovesc un ofiţer, pe care-l pot întâlni în orice moment, pe străzile oraşului… cum voi putea nădăjdui să mă răzbun pe regina Franţei? Cum să mă apropii de ea? Cum să pătrund până la ea? Ştiu prea bine, cât e de păzit Luvrul.

— N-o să trebuiască nici s-o loveşti, nici chiar să te apropii de ea. Şi, cu toate astea, o vei ucide mai sigur decât cu o lovitură de pumnal inimă.

— Cum o să fac, oare?

Mabel îşi fixă, o clipă, privirea ei adâncă pe faţa aceea liniştită, pe care se oglindea o hotărâre neînduplecată.

Şi, fără îndoială, ea fu mulţumită, căci adăugă:

— Mi-ai spus că un gentilom te întâlnise şi-ţi încredinţase un pacheţel să-l dai reginei?

— E curatul adevăr.

— Îţi mai aduci aminte, îţi vei mai reaminti când va veni momentul, figura şi numele acelui gentilom?

— Numele lui, zise elveţianul, este Philippe d'Aulnay. Şi, cât despre figura lui, nu cred c-am să i-o uit vreodată, căci mi s-a părut aşa de stranie, atât de sfâşiată de o durere atât de tainică, încât va fi una din acele figuri a cărei întipărire îţi rămâne, fără de voie, în minte.

— Bine! Făcu Mabel, căutând în sacul ei. Iată pachetul, pe care Philippe d'Aulnay te însărcinase să-l dai reginei care

trebuia să te răsplătească. Ai văzut care a fost răsplata găsită de Marguerite de Bourgogne.

Elveţianul se înfioră, luă pachetul, care era neatins, întocmai cum i-l dăduse Philippe d'Aulnay, şi-l privi mirat.

— Deschide-l! Zise Mabel.

Wilhelm Roller o ascultă şi cu o mirare şi mai mare, şopti:

— Două pietre scumpe!

— Două smaralde, zise Mabel. Ei bine! Când va veni vremea, cu aceste două smaralde vei putea să te răzbuni fără ca nimic pe lume s-o scape pe aceea, care te-a răsplătit, după cum ştii… Păstrează-le cu sfinţenie. Şi când va sosi momentul, va fi destul ca să te duci la cineva, pe care ţi-l voi spune eu. Şi dacă acea persoană te-ntreabă, atunci, cine ţi-a dat acele smaralde… ce ai să răspunzi?

— Philippe d'Aulnay.

— Şi, dacă acel cineva te mai întreabă unde l-ai întâlnit pe Philippe d'Aulnay… ce ai să răspunzi?

— Lângă Turnul Nesle!

— E destul! Zise Mabel. Acum nu mai ai decât să aştepţi.

Şi după un ultim semn, Mabel se îndepărtă, coborî scara, ieşi din casa cu stafii, pe când elveţianul, adâncit în gânduri grozave, căuta să priceapă în ce dramă groaznică se încurcase dintr-odată.

Capitolul LII Logodna Gillonnei cu Simon Malingre.

Cititorul n-a uitat, poate, că i-am lăsat pe Simon Malingre şi pe Gillonne într-o situaţie tot atât de grea pentru amândoi, sau, dacă a uitat, trebuie să ne reamintim noi.

Deci, când Gillonne anunţa, triumfătoare, lui Simon Malingre că era să pună mâna pe comoara îngropată în fundul grădiniţei cu trandafiri, Simon, întinzând braţele, le strânse deodată şi Gillonne se pomenise prinsă în cursă. Această captură se manifestă prin două urlete, unul de triumf al tui Simon şi altul de spaimă al Gillonnei.

Simon Malingre izbucni într-un râs groaznic, se ghemui în colţul unde era înlănţuit şi o aşează pe Gillonne pe genunchii lui. O învârtea ca pe o pană, puterile fiindu-i înzecite de

disperare şi de bucurie. Într-o convulsie, Gillonne izbuti să-şi ridice capul, apucă cu dinţii braţul Simon şi dinţii se încleştară cu furie.

Simon simţi o durere groaznică, dar râse, înainte. Pumnul rămas liber îi lovi, ca o măciucă, capul Gillonnei. Gillonne gemu şi căzu leşinată.

— Aşa! Zise Simon. Acum, ai să stai liniştită, maimuţă bătrână. Ia să văd ce să fac cu tine? Să te omor de tot? Hei! E puţin lucru. Drace, ce rău mă doare braţul! Trebuie să mi-l fi străpuns maimuţa! Să te strâng de gât? Hm! Îmi pare că e o moarte prea uşoară pentru o pocitanie turbată… Mai avem timp… Să ne gândim. Hei! Ce idee bună! Ascultă dragă. Nu m-auzi? Nu face nimic, ascultă totuşi! Ştii ce am să fac cu tine? Am să iau cheile lacătelor pe care ai binevoit să le aduci, să deschid lacătele astea drăgălaşe, aşa de frumos lucrate, şi să-mi scot lanţurile. Apoi, maimuţico, am să te pun în locul meu, înlănţuită aici unde sunt, cu lacătele bine închise, şi apoi, înainte de a pleca, voi aştepta să te deştepţi ca să văd puţin ce mutră faci. Iată ce numesc eu o păcăleală straşnică. Ce zici, blânda mea logodnică, Gillonne?

Vorbind astfel, Malingre râdea cu poftă şi o zguduia cu furie pe Gillonne care nu-i putea răspunde pentru foarte binecuvântatul cuvânt că… era în nesimţire.

— Şi aşa, urmă Malingre, te vor arde pe tine, în locul meu. Frumos spectacol, la care… regret că nu am să pot lua parte. Nu-i nimic! Mă voi duce în târgul de porci, să văd arzând pe cea dintâi scroafă vrăjitoare, care va fi condamnată şi-mi voi închipui că eşti tu. Deocamdată, după cum îţi spuneam, mă voi mulţumi să văd strâmbătura pe care ai s-o faci, când te-oi deştepta. Şi, slavă Domnului! Că… ştii să te strâmbi, când vrei. Am să aştept… Hm! Merită oare s-o mai şi aştept? Cum mă mai arde de îndrăcit gâtul! Turbez de sete! Socotind bine, mai bine ar fi să plec îndată. Cheile lacătelor! Să vedem, unde sunt cheile?

Simon Malingre o cotrobăi în grabă pe Gillonne, o căută prin buzunare cu înfrigurare. Apoi cu furie.

Şi, în sfârşit, adevărul îi apăru în toată grozăvenia lui: cheile, cheile acelea pe care Gillonne i le arătase, ei bine, nu mai erau la dânsa! Malingre aruncă în juru-i priviri rătăcite, cercetând lespezile temniţei, pe care făclia adusă de Gillonne le lumina slab, dar suficient.

Deodată scoase un urlet: zărise cheile!

Atunci, înaintă cât putu, atât de departe cât îi îngăduia lanţurile, dar tot fără să dea drumul Gillonnei pe care o ţinea strâns în braţele lui.

Un suspin de groază îi umplu pieptul; cât de departe ar fi putut să se târască, tot nu izbutea să ajungă cheile, care străluceau în umbră, nelămurit, şi-i apăreau ca cea mai râvnită comoară pe care sufletul lui de zgârcit ar fi putut să dorească vreodată.

Atunci se întinse pe jos, de-a lungul, în speranţa că o să poată întinde mâna spre cheile liberatoare, şi înnebunit, dădu drumul Gillonnei, pe care nici nu se mai gândi s-o supravegheze.

Lungindu-se pe lespezi, după cum am spus, încercă să întindă mâna şi un vaiet jalnic i se stinse pe buzele vinete, când se încredinţă că, nu numai că nu-şi putea întinde mâna, dar amândouă braţele, din contra erau trase îndărăt, prin poziţia lui chiar, de lanţurile prea scurte care le încătuşau.

Şi, cheile… erau la un lat de mână de el!

Atunci nenorocitul începu să tragă lanţurile care-i intrau în carne.

Gâfâind, horcăind, încercă să le apuce cu gura! În sforţarea pe care o făcea, din ce în ce mai cu obidă, prin săltăturile lanţurilor, se ridica de la pământ şi apoi cădea pe nas, cu faţa pe lespede. Şi lupta aceea în fundul temniţei, luminată de făclie, lângă o femeie leşinată, lupta aceea a omului în spasmuri, care se târa pe lespede şi-şi întindea

deznădăjduit buzele însângerate şi noroioase… avea ceva hidos, fantastic şi înspăimântător.

În sfârşit, Simon Malingre înţelese că-şi sleia puterile în sforţări deşarte. Se întoarse înapoi, scrâşni un blestem, şi se ghemui în colţul lui, trăgând-o iarăşi pe Gillonne lângă el.

— Cel puţin îşi zise, ai să crăpi şi tu cu mine!

Aproape în aceeaşi clipă, Gillonne deschise ochii.

Rămase încremenită, văzându-se vie în mâinile lui Simon. Pe urmă ea observă cu mirare că Simon Malingre plângea cu hohote.

Simon plângea, dar din ochii lui, înfundaţi în orbite, o privire plină de o nădejde şireată se îndrepta spre Gillonne. În clipa când Gillonne îşi venise în fire, o idee neaşteptată îi trecuse prin minte lui Simon.

Stăpânindu-se, Gillonne studia cu sânge rece figura lui Malingre, şi, în minutele acelea, nu se auzi decât plânsul lui Simon care se înteţea din ce în ce şi care ajunse la diapazonul durerii celei mai extravagante.

— De ce plângi, dobitocule? Îl întrebă în fine Gillonne.

— Dobitoc! Mă mai face şi… dobitoc! Se boci Malingre. Numai aşa mă face… de când mă iubeşte! Dumnezeule prea sfinte. Doamne milostive! Se poate, oare, ca Gillonne mea să mai aibă ceva în suflet pentru Simon al ei?

— Ce va să zică asta? Şopti Gillonne, cu atenţia încordată.

Hohotele de plâns ale lui Malingre se înteţiră şi bâlbâi:

— Mă întrebi de ce plâng? Poţi să mai întrebi aşa ceva, când inima mi-e zdrobită de durere? Ah! Gillonne, se poate ca tu, pe care te iubesc atât de mult, ca tu, logodnica mea, să mă fi osândit la o moarte atât de grozavă? Şi… ceea ce e mai înspăimântător, vezi tu? Nu-i că am să mor… ci să ştiu că nu mă iubeşti.

— Să fi înnebunit de frică? Se gândi Gillonne.

— Şi, când mă gândesc că o să mori cu mine, nu simt numai durere, ci chiar deznădejdea! Căci vei muri cu mine, sărmana mea Gillonne.

— Nu, e nebun! Se gândi Gillonne. Cum o să mor cu tine? Spune-mi lucrul ăsta, micuţul meu Simon? Zise ea tare.

— N-ai ghicit! Deoarece or să vină să mă ia ca să mă ardă… deoarece Monseniorul conte mă va întreba, fără îndoială, n-o să trebuiască – oare ca eu, care nu mint niciodată, să-i spun tot adevărul şi să te arăt drept complicea mea?

— Mizerabilul! E în toate minţile! Se gândi Gillonne, înfiorându-se, căci nu se mai îndoia că Valois, în furia lui, nu o s-o supună la acelaşi chin ca şi pe Malingre.

— Vezi? Urmă el, cât de jalnică e soarta mea? Nu numai că trebuie să mor, dar să mori şi tu cu mine.

Simon începu să plângă iar, pe când Gillonne căzuse pe gânduri.

— Ia să vedem, zise ea în sfârşit, e oare nevoie să mori?

— Vai! Da! Deoarece l-am trădat pe stăpânul meu! Am introdus în palat o bandă de bandiţi, cărora voiam să le-o dau pe mână pe drăgălaşa Myrtille. Asta e crima mea, nu e aşa Gillonne? Şi această crimă, unde aş putea s-o ispăşesc mai bine decât pe rugul pe care mi l-ai pregătit tu?

Gillonne se cutremură, căci, în minutul acela, ea bănui că Malingre, ca s-o poată răpune mai sigur, se resemnase şi el să moară.

— Simon! Strigă femeia. Scumpul meu Simon, nu vreau să mori!

— Dar eu, vreau să mor! Urlă Malingre.

— Cum, de nu m-a omorât adineauri? Se gândea Gillonne. De ce n-a deschis lacătele cu cheile, pe care i le-am arătat? Ascultă Simone, zise ea tare, ar fi prea grozav ca doi logodnici, ca noi, care, cu toate certurile lor se iubesc atât de mult, să se osândească prosteşte, la moarte! Iartă-mă, că te-am denunţat Monseniorului! Vrei? Iartă-mă că te-am adus aici! Îţi jur, Simon, că voiam să te sperii numai cum mă speriaseşi şi tu. Dar, te-aş fi scos de aici, înainte de a se fi luminat de zi. Şi, drept probă, adăugă ea privindu-l în ochi pe Malingre, e că adusesem cheile de la lacăte.

Simon se şterse la ochi cu o mână, pe când cu cealaltă ţinea bine pe Gillonne.

— Spui drept? Întrebă el, ai vrea să-mi dai drumul?

— N-am venit decât pentru asta! Zise Gillonne. Tot ce ţi-am spus adineauri e o nebunie. Viaţa ta mi-e prea scumpă, ca să mă gândesc s-o răpun. Amândoi vrem să ne îmbogăţim. Malingre, nu pot nimic fără tine şi tu nu poţi nimic fără mine… Uite, vrei? Să lăsăm deoparte orice ipocrizie. Să fim sinceri unul cu altul, măcar o singură dată în viaţa noastră. Ascultă-mă cu băgare de seamă şi vom pecetlui o pace definitivă, căci am un proiect cu care trebuie să ne îmbogăţim la sigur, fără să socotim cele ce-am pus la cale cu privire la Buridan.

De astă dată, Simon Malingre îşi curmă văicărelile. Socoti că lucrurile deveneau serioase.

— Te ascult! Zise el cu răceală.

— Da, jură-mi însă pe sfânta grijanie că… niciodată nu vei mai pune la cale nimic împotriva mea.

Malingre rămase mirat, auzind-o pe Gillonne cerându-i să nu mai încerce nimic împotriva ei, atunci când, din contră, ea încercase până în acea zi totul împotriva lui. Această mirare probează numai că oricât ar fi fost de şiret, Malingre nu cunoştea însă tactica obişnuită femeilor, a cărei grijă e de a se schimba întotdeauna în acuzatoare. Cu toate astea el răspunse:

— Pe grijanie, îţi jur!

— În cazul ăsta, zise Gillonne, suntem salvaţi amândoi, şi în noaptea asta, când trebuia să murim, ne vom logodi. De acum înainte suntem legaţi unul de altul, căci şi eu îţi jur să-ţi vin în ajutor şi să-ţi fiu credincioasă. Şi acum, ascultă-mă! Am să încep, prin a deschide lacătele şi să te scap.

— Bine! Mormăi Simon Malingre. Şi apoi?

— Apoi, ne ducem sus şi o luăm cu noi pe drăgălaşa Myrtille.

— Unde o ducem? Întrebă Malingre mirat.

— La grădiniţa cu trandafiri, unde ne vom instala, eu ca s-o supraveghez pe micuţă, şi tu ca să-ţi năzuieşti comoara. După aceea dăm de ştire lui Buridan şi-ţi pot spune că va avea destulă încredere în mine ca să creadă tot ce-i voi spune. Şi mai bine, îi ducem pe Myrtille, şi începem prin a primi din partea aceasta o bună răsplată.

— Admirabil! Zise Malingre. Ghicesc restul. Dăm de ştire apoi Monseniorului de Valois, şi din partea asta primim nu numai iertarea noastră, nu numai ne redobândim încrederea, dar şi o recompensă, cu atât mai sigură, cu cât vom avea grijă să ne-o dea înainte de a-l conduce pe Monsenior la Myrtille… Admirabil!

— Până la Myrtille, da! Urmă Gillonne. Şi cu aceeaşi ocazie, până la Buridan, dovedindu-i că e fiul lui! Astfel că Monseniorul, făcând o dublă lovitură, va recăpăta pe Myrtille şi se va scăpa de un fiu supărător! Aşa că avem dreptul la orice răsplată dorim!

— Sublim! Strigă Malingre, sublim!

Şi, entuziasmat, Malingre care ajunsese să uite situaţia grozavă în care se găsea, strânse în braţe pe Gillonne şi o sărută pe amândoi obrajii, pe când Gillonne zâmbea ruşinoasă. Şi aceasta fu scârboasa sărutare a acestei logodne groaznice.

— Ei bine! Urmă Gillonne căutându-se prin buzunare ca să găsească cheile, să ne grăbim acum şi să lucrăm cum trebuie.

— Da, zise Malingre, începe prin a deschide lacătele pentru că ai cheile.

— Mi-or fi căzut, zise Gillonne după un minut, căci nu le găsesc…

— Ah! Iată-le…

Şi Gillonne, care cercetase cu privirea temniţa de jur, împrejur, voi să se scoale ca să se ducă să ridice cheile.

— Mai aşteaptă un minut! Zise Malingre fără să-i dea drumul.

Gillonne tresări.

Dintr-o aruncătură de ochi, ea socoti distanţa care o despărţea de cheile lui Malingre, şi înţelese!

Cu toate astea, nu zise nimic, dar, cu toate că Simon jurase pe grijania lui, ceea ce era un jurământ grozav, ea hotărî să-l supravegheze bine.

— Cum au ajuns acolo? Zău, că nu le-aş fi văzut singur, căci încep să nu mai văd.

— Orice-o fi, Simon, dacă vrei să ieşi de aici, dacă vrei să ne executăm planul, trebuie să deschid lacătele, şi, dacă ţii numaidecât să le descui, trebuie să iau cheile, şi, dacă vrei să iau cheile, trebuie să-mi dai drumul. Iată cheile, zise ea, arătându-le lui Malingre.

— Judeci admirabil! Făcu Malingre. Am fost într-o zi la Sorbona să ascult cum discutau doi doctori. Unul din ei argumenta întocmai ca tine, şi studenţii ziceau că aceasta e un silogism. Sunt deci, din toate punctele de vedere, de părerea ta, afară de unul singur, şi anume... nu văd nevoia de a-ţi da drumul... Din contră, dacă te-aş lăsa din mână ai putea să cazi şi să te loveşti. Şi cum ţin grozav la tine, m-ar durea în suflet, dacă te-ai răni, încercând să mă salvezi. Deci, nu-ţi dau drumul. Iată un alt silogism, Gillonne!

Gillonne zâmbi şi se făcu că dă crezământ logicii lui Malingre. Ea înaintă deci spre chei, pe când Malingre o ţinea de o mână atât de zdravăn, pe cât poate să ţină scândura de care se agaţă un om care se îneacă.

Peste câteva clipe Gillonne deschise lacătele şi lanţurile căzură. Simon Malingre era descătuşat.

Când contele de Valois, eliberat chiar de rege, se duse în palatul său, după convorbirea când fu hotărâtă pieirea lui Marigny, primul lui gând fu să întrebe de Simon Malingre şi de Gillonne. Căpitanul său de gardă, după ce-l felicită de fericita lui reîntoarcere, îi anunţă că, din fericire, putuse să pună mâna pe Simon, chiar în noaptea când Monseniorul fusese luat pe sus de banda de tâlhari.

— Şi, unde e? Întrebă Valois, satisfăcut.

— Într-o temniţă a castelului, înlănţuit straşnic.

— Să mi-l aducă pe dată! Să-l ducă la turnul cel mare al palatului ca să-l spânzure, şi trupul lui să rămână în spânzurătoare până când ciorile şi bufniţele s-or sătura. Sau, mai bine, nu! Să-l ducă în camera de tortură, să se aprindă focul, şi să-l pună să ardă încet! Sau, mai bine… nu! Să mi-l aducă aici, căci, mai întâi, vreau să-l întreb pentru ce m-a trădat?

Căpitanul ieşi repede, pe când Valois, plimbându-se – în lung şi în lat în sala cea mare de arme, lovea furios, cu tocul, lespezile şi chibzuia tot felul de torturi, dintre care cea mai mică chiar, l-ar fi făcut pe Malingre să cadă jos, de spaimă, dacă ar fi cunoscut-o.

În sfârşit, uşa se deschise şi Valois se opri, cu sprâncenele încruntate, întorcându-se într-acolo. Apoi îngălbeni.

În locul căpitanului său, aducând pe Malingre, zări intrând o femeie, îmbrăcată în doliu, cu faţa mascată cu negru, şi pe care, cu toate astea, o recunoscu pe dată.

Femeia înaintă spre el.

Cu faţa descompusă, Valois se trase îndărăt şi se căznea să-şi reamintească vreo rugăciune.

Se dădu înapoi până la tronul aşezat sub un baldachin, în fundul sălii, şi acolo, lângă acel fotoliu unde îşi da verdictele de judecată în faţa oamenilor lui de arme, el se opri.

Mabel se aşează în fotoliu, ca şi cum dânsa ar fi fost judecătorul de data asta.

Şi Valois murmură:

— Aşadar… e adevărat că eşti o vrăjitoare sau o zână? Tu, pe care te-am văzut moartă la Dijon, şi pe care o văd în viaţă acum! Tu, care ai fost închisă într-o odăiţă fără uşi, şi care ai ieşit prin nu ştiu ce vrăjitorie! Tu, în sfârşit, care ai putut pătrunde în această locuinţă şi să ajungi până la această sală unde nimeni, sub pedeapsă de moarte, nu poate intra până nu e chemat de mine! Vii din fundul iadului? În numele Satanei?

— Vin în numele Domnului! Răspunse Anne de Dramans, cu glas liniştit. Vin, Valois, să-ţi reamintesc învoiala noastră.

Nu-ţi imput laşitatea cea din urmă, de la Dijon. Nu-ţi imput că ai lăsat să mă omoare sub ochii tăi, şi că ai consimţit să-l ucidă chiar pe fiul tău. Aceasta e în seama dreptăţii dumnezeieşti, şi vei da seama înaintea lui Dumnezeu. Dar ceea ce depinde de judecata mea, fie ce-oi fi… fantasmă, zână, sau vrăjitoare, e… ultima ta trădare.

— Ultima mea trădare? Bolborosi contele înspăimântat.

Nu-i venea în gând să ceară ajutor.

Era absolut încredinţat că, dacă ar fi intrat gărzile lui ca s-o aresteze pe acea femeie, ea ar fi pierit ca un fum, care se împrăştie în aer.

Simţea acea groază sacră, de care vorbeşte Vergilius.

Atât de aproape de o fiinţă supranaturală, de o fiinţă extrapământeană, el era prada unei ameţeli a trupului şi a minţii.

Se agăţă cu o mână de una din armurile care stau rânduite lângă tron, ca nişte militari tăcuţi.

Cât despre Mabel, ea nu juca nici o comedie.

Nu se gândea să profite de spaima superstiţioasă, pe care o vedea întipărită pe faţa fostului ei amant.

Venise să se răfuiască, fără să-i pese dacă Charles de Valois o lua drept o vieţuitoare, sau drept un demon.

Ce fel intrase în hotelul lui Valois?

Cum ajunsese până în sala acea unde, nimeni nu îndrăznea să pătrundă fără să fie chemat de stăpân?

E foarte cu putinţă că, de lungă vreme, Mabel studiase intrările şi olanul acelei fortificaţii, în care ştia bine că va trebui să intre într-o zi ori alta. Doar că cele aflate, le tăinuise până în ziua cea mare a răzbunării, spre care ea se îndrepta pe căi piezişe, dar sigure. Şi Mabel renunţă deodată la orice beneficiu a vreunei puteri supranaturale. Ea-i probă contelui că-i era posibil să intre în palat oricând avea poftă. Astfel, ea-l punea în situaţia de a se păzi. Mabel ar fi renunţat la răzbunarea ei ca s-o scape pe Myrtille! Căci Myrtille era viaţa lui Buridan.

— O învoială ne lega, zise ea. Trebuia o vrăjitoare care să fie azvârlită în temniţa de la Temple, o nefericită care trebuia arsă. Eu voiam ca tânăra care era condamnată, şi care trebuia să moară, să trăiască. Când ai venit la locuinţa de la cimitirul Nevinovaţilor, m-am oferit ca să înlocuiesc pe cea pe care o căutai. Ai primit, ai jurat ca Myrtille să rămână liberă. Când ai venit să mă vezi în închisoarea de la Temple unde m-am arătat ţie, te-am prevenit că voi găsi mijlocul să aflu dacă te-ai ţinut de jurământ. Şi când am aflat că, şi de data asta, ţi-ai călcat jurământul, mi-am pierdut răbdarea. Am ieşit de la Temple. Am ieşit din cămăruţa, în faţa căreia vegheau gărzile regelui. Am trecut peste şanţurile şi zidurile castelului tău şi am venit să te întreb: „Valois unde e Myrtille?”

Dacă Valois ar fi putut să-şi păstreze puţin sângele rece, şi-ar fi zis, în superstiţia lui chiar, că era ciudat ca o zână sau o vrăjitoare, să aibă nevoie să-l mai întrebe ceva… ca să afle ce s-a făcut cu fata.

Cu toate astea, Valois nu era un fricos ca regele, şi nu admitea, fără discuţie, poveştile pe care, în mare parte, contemporanii lui le credeau orbeşte.

Dar ultimele întâmplări îl tulburaseră mult. Prinderea lui de către Buridan, în condiţii care i se păruseră foarte ciudate, şederea lui la Turnul Nesle, şi, în sfârşit, minunata dispariţie a vrăjitoarei, dispariţie de care se tulburase şi se speriase tot Parisul, tot acel amestec de întâmplări, făcuseră asupra lui o puternică impresie. Intrarea neaşteptată a lui Mabel în sala de arme desăvârşise opera.

În acel moment, Valois nu mai judeca, sau, cel puţin, judecata lui era complet stăpânită de o logică, specială superstiţiei. Încercă să se dumirească: în ce fel vrăjitoarea sau zâna izbutise să afle de răpirea Myrtillei, şi deodată şopti:

— Gillonne! Oh! Mizerabila! Va fi arsă ca şi Malingre!

Într-adevăr, când Valois se coborâse în temniţa unde era Mabel, aceasta îşi scosese masca. Când el recunoscu pe

aceea pe care o credea moartă de mult, când se-napoiase tremurând din închisoarea unde era Anne de Dramans, Malingre îi dăduse ideea să se scape de ea, omorând-o. Otrava fusese aleasă. Malingre dăduse sticluţa cu otravă Gillonnei, însărcinată s-o ducă Annei de Dramans. Gillonne se coborâse (sau se făcuse că se coboară în temniţă), şi se înapoiase garantând că vrăjitoarea o să moară în curând.

Numai atunci Valois, împins tot de Gillonne, se întorsese în palatul lui, ca să descopere trădarea lui Malingre, organizată de aceeaşi Gillonne.

În minutul acela, contele putu crede că nu numai că Gillonne nu o otrăvise pe Anne de Dramans, dar încă o şi înştiinţase de cele ce se petreceau.

— Îţi mai rămâne un ultim mijloc de a-ţi salva trupul şi sufletul urmă Mabel. Fata este aici, în hotelul tău. Dă-mi-o, şi-ţi jur pe Dumnezeul meu, că restul va fi iertat, uitat.

Valois tremura spasmodic.

— Din contră, urmă Mabel, dacă refuzi această reparaţie, îţi ordon să apari în faţa lui Dumnezeu, ultimul tău judecător, şi aceasta în termen de trei zile.

Mabel se sculă, întinse braţul. Cu vârful degetului atinse pe Valois la inimă.

— Sunt pierdut! Strigă în el însuşi Valois, care se clătină ca trăsnit, la atingerea degetului, femeii.

Căci, după toate ideile admise, omul atins la inimă, de o vrăjitoare, era chiar prin asta condamnat la moarte, şi s-a văzut că vrăjitoriile uneltite contra unei persoane în viaţă erau cu inima străpunsă cu un ac.

— Şi, dacă… ţi-o dau pe Myrtille? Gemu el.

— Pe Dumnezeul meu, răspunse Mabel, eşti scăpat cu trup şi suflet!

— Bine! De-ai fi o fiinţă, sau o simplă arătare drăcească, cred în cuvântul tău. Ascultă şi priveşte!

Charles de Valois se repezi spre uşă. Dar, înainte de a o deschide se întoarse spre Mabel ca pentru a o lua drept

martoră a bunei sale voinţe. Şi nu o mai zări pe Mabel în locul unde era.

Obişnuit deja cu idei supranaturale, Valois nu se miră.

— Zâna s-a făcut invizibilă, dar e aici, să pândească, să asculte, să privească.

Nu avu vreme să se mai gândească. În clipa aceea căpitanul arcaşilor deschise uşa, şi galben, tremurând, se opri în faţa contelui fără să îndrăznească să zică vreun cuvânt.

— Ei bine? Strigă Valois. Unde-i omul? Unde-i Malingre?

— Monseniore… Nu ştiu… Nu îndrăznesc…

— Vorbeşte, zise Valois cu un fel de linişte deznădăjduită. Am văzut lucruri aşa de ciudate, încât orice nenorocire mi-ai vesti, nu mă mai poate mira…

— Dacă e aşa, monseniore, zise căpitanul cu un suspin de uşurare, sunt aproape liniştit. Îl închisesem pe acel Malingre într-o temniţă; el era înlănţuit de picioare şi de mâini. Numai că sunt stafii în palat şi că un drac l-a răpit pe servitorul vostru… altfel nu pricep nimic, căci am fost chiar eu în temniţa lui Malingre… Ei bine! Malingre nu mai e acolo; nu mai sunt decât lanţurile!

— Bine! Făcu Valois, cu atâta linişte, încât îl miră şi pe căpitan. Atunci, să mi-o aducă pe Gillonne, chiar acum!

Ofiţerul dispăru şi Valois rămase singur, nemişcat, cu obrazul acoperit de o sudoare rece pe care nici nu se gândea s-o şteargă.

Trecu aproape o jumătate de ceas fără ca Valois să se mişte.

În fine, ofiţerul se înapoie cu următorul răspuns:

— Monseniore, Gillonne a dispărut!

Valois tresări. Dar, spre marea mirare a căpitanului, nu manifestă nici o supărare.

— Bine, zise el. Acum, ascultă: îţi reaminteşti bine locul unde ne-am ciocnit de Buridan în noaptea trecută?

— Desigur, monseniore! În podul locuinţelor pelerinilor. De câteva zile nimeni nu îndrăznea să intre acolo, având în

vedere, ordinul ce-l dăduserăţi.

— A fost cercetată clădirea aceea?

— Da, monseniore!

De data asta, Valois îngălbeni.

— Întâlnirea s-a făcut, zise el cu vocea înăbuşită, în faţa uşii camerei în care auzeam vocea unei fete tinere cerând ajutor. Să se mai cerceteze locuinţa aceea şi să se pătrundă mai cu seamă, în apartamentul de unde venea glasul. Să mi se aducă fata, care se va găsi acolo.

Căpitanul plecă din nou, apoi se reîntoarse… şi răspunsul fu că uşa acelei odăi fusese sfărâmată iar casa fusese cercetată de sus până jos şi că nu se găsise nici suflet de om…

Valois făcu un gest, şi căpitanul plecă.

Rămas singur, contele închise uşa, apoi se-ndreptă spre fotoliul, sau mai bine tronul, în care şezuse Anne de Dramans.

Dacă ar fi văzut-o în locul acela nu s-ar fi mirat de loc. Dar… fotoliul era gol. Sala cea largă, cu draperiile cu ciucuri de aur, cu zidurile acoperite de panoplii, care erau nu ca o podoabă, dar ca un depozit de arme, de unde se puteau lua după nevoie, era deşartă şi tăcută. De-a lungul chenarului de pe pereţi erau agăţate armuri complete: coifuri, pieptare, armuri de braţe, de picioare, mănuşi, aşa că păreau nişte cavaleri neînsufleţiţi care priveau spre Valois. Ajuns în faţa fotoliului, el întrebă:

— Eşti aici? Mă vezi? Mă auzi? Te conjur să mi te arăţi…

Tremură câteva minute.

Dar fotoliu rămase gol, sala deşartă.

Valois întrebă iar cu glas răguşit:

— Orice-ar fi, ai văzut că, de data asta, m-am ţinut de jurământ. De bună credinţă am vrut să-ţi dau pe Myrtille, şi nu trebuie să-mi atribui dispariţia ei…

Spectrul, dacă era acolo, tăcu.

— Deci, consider valabil jurământul tău: că dacă-ţi dau pe Myrtille, voi fi mântuit trup şi suflet, cu toate că m-ai atins la

inimă; dacă te ascunzi, dacă mă va chema Dumnezeu în faţa lui până în trei zile, după cum m-ai ameninţat, îl voi ruga să te pedepsească pe tine, pe vecie. Şi Dumnezeu e prea drept ca să refuze de a da dreptate unui senior ca mine!

— Monseniore! Strigă în clipa aceea căpitanul arcaşilor întorcându-se repede. N-am găsit-o nici pe Gillonne, nici pe Malingre, nici pe fată; dar în schimb, o femeie… o femeie străină de casă, îmbrăcată în negru şi mascată…

— Ei bine! Unde-i aceea femeie? Urlă Valois, care după descriere recunoscu pe vrăjitoare.

— O santinelă a zărit-o când străbătea curtea din dos spre uşa secretă dinspre est. Unul din ai noştri o urma. Santinela i-a strigat să se oprească, dar a dispărut pe uşă. E o trădare, Monseniore!

Câteva momente Valois rămase înlemnit. Când îşi veni în fire, primul lui gând fu că avusese de a face nu cu o stafie, ci chiar cu o fiinţă.

Puse să smulgă draperiile de la baldachin. Porunci să dea tronul la o parte. Şi atunci, în dosul draperiilor, apăru o uşă veche care da într-o cămăruţă, care, la rândul ei, da pe o scară.

Cămăruţa aceea, Valois o ştia. Astupată, cum era, de draperii bătute-n cuie, şi demult nefrecventată, cum ar fi putut bănui că Mabel dispăruse pe acolo? I se păruse mai lesne să admită minunea.

Dar, îşi dădu seama de realitate, când văzu că uşa aceea nefrecventată se deschidea perfect…

Nu fusese nici o minune, ci o trădare, ceea ce era şi mai grav! Probabil că Mabel se ascunsese în cămăruţa aceea, propunându-şi să se arate sau să se ducă de acolo după cum circumstanţele o vor hotărî-o, sau nu, să-l facă pe Valois să creadă, că era o vrăjitoare, sau o stafie.

Tot atât de probabil e, că, din momentul când îl auzi pe căpitan spunând că Myrtille dispăruse, ea se hotărâse să plece…

Rezultatul acelor întâmplări fu, că, în aceeaşi zi, trei, patru arcaşi suspecţi fură închişi, apoi, Valois necrezându-se în siguranţă, eliberă gărzile sale şi-şi angajă altă companie.

În afară de asta, nu mai locui în palat, ci se instală definitiv la Temple al cărui guvernator era. În sfârşit, dădu prefectului semnalmentele foarte exacte ale Gillonnei şi ale lui Malingre, cu ordinul să-i găsească, şi să îi aducă vii sau morţi.

Capitolul LIII Curtea Minunilor.

Am lăsat pe Buridan cu tovarăşii lui în faţa unei uşi, dinaintea unei căscioare dărăpănate, din Curtea Minunilor. Lângă prag se afla un par, în vârful căruia atârna o ciosvârtă de vită moartă, însângerată.

Acest par, era pavilionul Curţii Minunilor. Şi însemna că era locuinţa regelui. Şi acolo stăpânea un rege, ca şi la Luvru.

De cum se întrunesc oamenii în societăţi, oricare ar fi scopul acelor societăţi, s-ar crede incapabili să răsufle dacă nu s-ar pune sub tutela unui stăpân. Ar fi multe de spus despre aceste lucruri, dar cum aici istorisim o epocă şi nu ţintim să facem filosofie, care n-ar schimba întru nimic priceperea acelor care ne citesc şi care ar avea în plus neplăcerea de a-i plictisi, ne mulţumim să spunem numai atât:

Şi la Curtea Minunilor era un rege.

Acel rege se numea Hans. Era o brută, de o putere herculeană. Când se tăia vreun bou, sosea Hans şi îşi sucea mânecile, îşi legăna pumnul, şi lovea în frunte vita care cădea moartă – mai întotdeauna – de la prima lovitură. Era temut de toată cerşetorimea; dar şi respectat.

Teama respecta puterea. Respectul însemna că… nu se prea ştia ce gândea el. Era posomorât. Câteodată rânjea în chip îngrozitor. Alteori surâdea cu milă, sau cu dispreţ.

Lua parte la toate chefurile de la Curtea Minunilor, dar dacă era acolo, era ca să facă rânduială. N-o să spunem că niciodată nu-l ridicase beat mort de pe jos, dar totuşi se

părea că avea oarecare noţiune despre demnitatea, care era suficientă ca să-l ţină deasupra acelei lumi scârboase, pe care o stăpânea.

Făcând semn lui Buridan să-l urmeze, Lancelot Bigorne intrase în casă, adică în Luvrul lui Hans.

La parter, era o sală mare plină cu tot felul de arme.

Mai era acolo, o vatră, unde fierbea nu se ştie ce amestec, într-o căldare imensă, agăţată de un lanţ de fier deasupra focului. În faţa vetrei, o babă torcea un fuior de cânepă, cu capul bălăbănind şi tremurând.

— Unde e Hans? Întrebă Bigorne.

Baba ridică degetul spre tavan ca să arate că regele era la primul etaj.

— O să se dea jos? Întrebă Lancelot.

Baba făcu semn că da.

— Ei bine! Zise atunci Lancelot, fără să se mai sinchisească de bătrână, putem să ne instalăm aici. Când Hans s-o da jos, o să vedem ce e de făcut. Hans este un personaj pe care nu trebuie să-l deranjezi. Ceea ce avem mai bun de făcut, e ca Majestăţii Sale Cerşetoare, să-i vină poftă să ne viziteze.

Din fundul vetrei, baba bombăni aprobând. Deja Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot se instalaseră pe nişte scaune de lemn, şi primul mormăi:

— Găsi-vom oare să bem ceva în această ţară de cerşetori?

— Curaj! Îi şoptea în vremea asta Buridan lui Gautier, care cu capul în mâini plângea cu hohote.

— Sărmanul meu frate a murit! Suspină Gautier.

Durerea acelui uriaş era grozavă.

Într-adevăr, nu era altă explicaţie faţă de dispariţia lui Philippe d'Aulnay: Philippe ieşise odată cu ei de la Turnul Nesle, şi numai când ajunseseră la Curtea Minunilor, observaseră că tânărul nu mai era printre ei. Ce i se putuse întâmpla?

Numai Bigorne cunoştea perfect starea sufletească a lui Philippe, şi credea că trebuia să se fi înecat, ca să

sfârşească cu o pasiune fără nici o speranţă. Asta era părerea lui; dar o păstra pentru el. Buridan credea că, într-un fel de acces de nebunie, Philippe, trebuia să se fi dus la Luvru ca să încerce s-o vadă pe Marguerite. În fine, Gautier credea că îndepărtându-se, pentru vreun motiv oarecare, Philippe se întâlnise cu vreo patrulă, care-l arestase.

Dar fiecare din acele supoziţii ajungeau fatal la aceeaşi concluzie: moartea lui Philippe.

Şi Gautier care cu câteva ore mai înainte era necăjit pe fratele său, care nu-l lăsase s-o ucidă pe Marguerite, Gautier care era gata să tragă spada împotriva lui, îl plângea amar şi şoptea:

— Dacă aş şti măcar… în ce carceră a fost târât sărmanul meu frate!

— Ce ai face? Întrebă Buridan.

— M-aş duce după el! Răspunse plângând Gautier.

— E altceva mai bun de făcut, spuse Buridan cu răceală. Suntem cinci. Şi cinci oameni hotărâţi să-şi dea viaţa, dacă e nevoie, fac cât o armată.

— Într-adevăr! Zise Gautier. Ah! Buridan! Ce nu poţi face tu, atunci când vrei! Oare un om ca tine, n-ar trebui să fie în locul lui Marigny?

Buridan zâmbi, gândindu-se ce bine se potriveau cuvintele lui ciudate cu propunerile pe care i le făcuse Marguerite de Bourgogne.

— Până să ajung prim-ministru, zise el, iată-ne nevoiţi să ne căutăm un adăpost în Curtea Minunilor.

— Într-adevăr, zise Guillaume. Noi cinci avem onoarea să ne luptăm contra Parisului întreg: regele, regina, Enguerrand de Marigny, Contele de Valois, prefectul poliţiei, străjile, arcaşii oraşului, cei de la Châtelet! Toţi ne pândesc, ne aşteaptă şi vor să ne spânzure! Nesocotind că în minutul ăsta, nu e parizian care să nu viseze să câştige galbenii şi argintul făgăduit pentru capetele noastre.

— Insulţi Parisul, Guillaume! Zise Buridan.

— Bine! Bine! Bombăni împăratul Galiléei. Îmi cunosc eu Parisul, Buridane! Te desfid să găseşti o locuinţă unde să îndrăzneşti să intri, o uliţă pe unde să poţi trece, un prag pe care să-ţi odihneşti capul.

Guillaume Bourrasque era necăjit, pentru că-i era foame şi sete. Dar, ceea ce spunea nu era decât adevărul. Desigur că cei cinci tovarăşi n-ar fi putut să se arate nicăieri în Paris, fără primejdia să fie denunţaţi de vreun amator al primei anunţată cu sunete de trâmbiţe, sau chiar de vreun denunţător, poliţist amator, cum au fost pe toate vremurile, ca şi acum… în special.

— Fără să fiu aşa de pesimist ca tine, urmă Buridan, recunosc că situaţia noastră e destul de încurcată…

— E vina noastră! Zise Lancelot Bigorne. Ce fel? Guillaume, Riquet şi cu mine am făcut minuni de viclenie! Îl prindem pe Valois, şi… voi îi daţi drumul! Oh! Ştiu bine, maestre Buridane, ce ai putea să-mi răspunzi (Buridan se cutremură) dar, în sfârşit, cruţând sentimentele familiale…

— Ce sentimente de familie? Tresăriră Guillaume şi Riquet, miraţi.

Buridan îngălbenise grozav.

— Lucruri pe care Buridan o să vi le istorisească într-o zi, dacă o avea poftă, urmă Bigorne. Îmi pare deci că tot ai fi putut să-l iei de gât pe Valois şi să profiţi de situaţia în care erai la Turnul Nesle. Dar nu e totul! Am primit să fac pe maimuţoiul şi… iată doi onorabili parizieni care au binevoit să facă pe urşii.

Guillaume şi cu Riquet mormăiră.

— Am asistat la procesiunea episcopului nebunilor. Am pus mâna pe jupân Baheigne, feciorul regelui. Şi, fiindcă veni vorba, maestre Gautier, ce ai făcut cu acel Baheigne?

— L-am lăsat în cârciumă, unde l-am îmbătat bine, după cum ne înţeleseserăm. Când l-am părăsit, sforăia sub masă. Să fie al dracului! De ce n-am avut grijă de soarta fratelui meu, cum m-am îngrijit de acea a lui Baheigne?

— Aşadar, am intrat la Luvru, urmă Lancelot, am avut ideea genială de a-l duce pe Louis chiar la locul unde trebuia să se convingă de trădarea Margueritei… Marguerite pierdută, dumneata erai salvat! Nu vorbesc de mine, care nu însemn nimic! În minutul când regele are probele în mână, te apuci să-l ajuţi pe Philippe să le distrugă! Era generos, poate. Dar primul efect al acestei generozităţi e că Philippe d'Aulnay la ora asta e, probabil, în vreo temniţă, de la Temple sau de la Châtelet, şi că noi suntem urmăriţi ca nişte vulpi hăituite de o haită de câini, compusă din două sute de mii de parizieni. Dacă mai merită lucrul ăsta să fac… pe maimuţoiul? Ca să ajungem la un astfel de rezultat, puteam să rămân… om.

— Bine! Ai dreptate! Îl curmă Buridan care nu-şi putu opri râsul. Altă dată când voi mai pune mâna pe rege, am să profit să-i cer dreptul de viaţă pentru toţi… şi, pentru tine Bigorne… ce aş putea să-i cer?

— Pentru mine? Locul primului-ministru şi pentru seniorul Philippe d'Aulnay locul de… măscărici!

În minutul acela, scara de lemn, ale cărei trepte se zăreau în fundul sălii întunecoase, scârţâia sub pasul greoi al lui Hans, care apăru.

Văzându-i pe străini, îşi încruntă sprâncenele.

— Cine sunteţi? Întrebă, uitându-se la ei cu priviri bănuitoare. Ce vreţi? Cum aţi îndrăznit să intraţi în Curtea Minunilor?

Lancelot Bigorne făcu un semn misterios, probabil de înţelegere, care servea vagabonzilor să se recunoască unii pe alţii.

Hans îl privi cu băgare de seamă, şi atunci, pe figura aceea bestială, s-ar fi putut observa o licărire de inteligenţă lipsită de viclenia pe care o exprima, de obicei.

Hans luă un scaun, se aşeză serios şi zise:

— Bine aţi venit… Bătrâno, adu-ne de băut, sunt prietenii noştri.

— Admirabil rege mai au şi cerşetorii! Şopti Riquet, dând cu coatele în Guillaume.

— Vorbeşte minunat! Răspunse Guillaume.

Pentru moment, Gautier îşi uitase necazul cu fratele său, şi-l examina pe Hans, şi, ca un om priceput, îi admira umerii laţi, gâtul de taur, pumnii ca nişte măciuci.

— Hans! Zise Bigorne. Să-ţi explicăm vizita noastră…

— Îndată! Îl urmă Hans. După ce-om bea.

Se făcu tăcere. Bătrâna apăru, aducând o oală cu bere şi câteva pahare de metal. Ea umplu paharele. Apoi, Hans, cu o demnitate sălbatică, vorbi:

— Nu sunteţi de-ai noştri! Înainte de a bea cu cineva şi de a întări prieteşugul, aici e obiceiul să-l întrebi: cum îl cheamă! Cine sunteţi?

Buridan făcu semn lui Bigorne să vorbească.

— Eu zise cel ce le servea drept călăuză, sunt Lancelot Bigorne. Acesta gros, pe care-l vezi colo, Hans, este Guillaume Bourrasque, împăratul Galiléei! Celălalt? Cu nasul ascuţit, e Riquet Haudryot, regele Basochei! Acesta care ar putea să se lupte cu tine fără să piardă ceva, e seniorul Gautier d'Aulnay, şi celălalt e Jean Buridan. Iată cine suntem!

La fiecare din acele nume, fizionomia sălbatică a lui Hans se luminase din ce în ce. Când ultimul nume fu pronunţat figura lui se întunecă iar. Hans fixă mult pe tânăr şi zise:

— Dumneata eşti Jean Buridan?

— Eu sunt!

— Răspunse Buridan.

Atunci Hans, apucă masa pe care erau paharele de metal şi o azvârli afară; oale şi pahare se rostogoliră în noroi.

Apoi, Hans făcu un semn bătrânei care deschise un dulap. Din acel dulap scoase şase cupe de aur masive pe care le aşează pe o altă masă.

Apoi, ea mai scoase dintr-un scrin, trei sticle de vin. Şi, Hans grăi serios:

— Orice om urmărit, este primit în această casă ca un prieten. Dar, pe voi, nu vă pot considera ca pe nişte prieteni, căci onoarea ar fi prea mare pentru mine. Deci, vă consider ca pe nişte oaspeţi iluştri, pe care trebuie să-i servesc.

De data asta, Hans umplu singur cupele de aur, produs probabil al vreunui jaf. El turnă vinul cu coajă de ceapă, a cărui aromă o miroseau Guillaume şi Riquet, pe când Gautier îl privea holbând ochii.

Turnând vinul, Hans, urmă să privească în ochi pe Buridan.

— Binevoiţi să primiţi acest vin adus acum douăzeci de ani din Bourgogne şi să-l beţi în aceste cupe, păstrate pentru evenimentele de seamă…

Buridan salută şi cel dintâi bău vinul dintr-odată.

Când se goliră cele trei sticle, Hans urmă:

— Acum a venit şi clipa să ştiu motivul marii cinste care mi se face azi?

— Hans, răspunse Buridan, am auzit vorbindu-se de tine ca de un bandit grozav şi fără milă; am auzit că oricine îţi cade în mâini trebuie să-ţi dea punga, sau viaţa. Noi, Hans, seniori, burghezi sau studenţi, suntem oameni care nu mai au nici un adăpost, unde să-şi odihnească capul, nici masă la care să se aşeze. Hans, ştiu că, dacă m-aş duce să cad la picioarele regelui sau ale reginei, aş căpăta iertarea tovarăşilor mei şi a mea. Ştiu că, dacă aş spune unele lucruri primului-ministru Enguerrand de Marigny, sau unchiului regelui, contele de Valois, am fi scăpaţi. Ei bine! Eu, Buridan, în numele meu şi al tovarăşilor mei, vin să cer adăpost lui Hans banditul, regele cerşetorilor şi regentul Curţii Minunilor.

Hans se sculă şi zise serios:

— Vă primesc ca pe oaspeţii mei, în Curtea Minunilor… „Poftiţi”.

El ieşi din locuinţă şi se îndreptă spre o casă cu înfăţişarea păcătoasă ca şi cele dimprejur. Toţi îl urmară în tăcere.

Hans intră în casă.

Şi atunci, văzură că acea cocioabă, pe dinăuntru era o locuinţă frumoasă, burgheză, cu mai multe odăi, bine mobilate, şi cu o sufragerie împodobită cu dulapuri frumoase, în care erau farfurii splendide.

— Aici sunteţi la voi! Zise Hans. Acum ascultaţi: capul vostru e pus la preţ. Aveţi contra voastră cele mai formidabile puteri ale lumii coalizate. Ei bine! Câtă vreme veţi fi oaspeţii mei, n-aveţi să vă temeţi de nimic, de-ar pune regele Louis chiar o armată să asedieze Curtea Minunilor. Mai am să vă mai spun ceva, urmă Hans, ai cărui ochi scânteiară. Vă primesc ca oaspeţii mei, nu numai pentru că sunteţi izgoniţi, dar încă, şi mai cu seamă, pentru că sunteţi revoltaţi. Puţin îmi pasă că mi se zice Hans banditul. Eu ştiu că mă numesc Hans răzvrătitul. Urăsc tot ce comandă, şi dispreţuiesc tot ce se supune…

Hans suflă greu, apoi urmă:

— Urăsc pe cei care comandă, pentru că se cred superiori celorlalţi oameni. Dispreţuiesc pe acei care se supun, pentru că se cred inferiori. Eu zic că oamenii sunt animale orânduite să petreacă câţiva ani în stare de vieţuire, şi că, în timpul ăsta, omul n-are decât o obligaţie: să trăiască atât cât s-o putea mai bine, să caute toată fericirea, pe care o poate dobândi fără a lua partea celorlalţi. Aşadar, cei care comandă, fură cea mai mare parte a fericirii şi aceia sunt adevăraţi tâlhari, acei care se supun sunt susţinătorii puternici al tâlharilor, regi, miniştri, conţi, duci, episcopi şi alţii. Iată ce gândesc! Iată de ce sunt răzvrătit. Mai bine îmi place să mă gândesc că am să mor cu un ştreang de gât, şi nesupunându-mă vreodată, decât să mor în patul meu, ca un burghez onorat, dar care ar fi trăit în mârşăvia supunerii. Iată de ce m-am retras aici. Căci aici, să ştiţi, nu e numai reşedinţa cerşetorilor, ci şi regatul revoltei. Mulţi cu care am vorbit aici, cred că trebuie să trăieşti liber, sau să mori.

Guillaume Bourrasque, Riquet Haudryot, Gautier d'Aulnay şi Buridan ascultau cu o nemaipomenită mirare cuvintele acelea pe care Bigorne le aproba prin semne făcute cu capul. Nu, că Buridan n-ar fi putut pricepe revendicările acelui bandit, cu figura bestială, nu, că regele Basochei şi împăratul Galiléei nu se gândiseră de mult chiar, poate în chip mai nelămurit, la acele lucruri. Dar erau vremuri când putea să pară extraordinar ca un om, un golan, să se creadă egal cu un… nobil.

Orice ar fi, să ne daţi voie să afirmăm că acele idei erau foarte în trecere la Curtea Minunilor, şi, poate, din pricina asta era şi ura pe care mulţimea o nutrea împotriva Curţii Minunilor. Căci atunci, ca şi acum, nimic nu se părea mai de nesuferit şi mai condamnabil decât să umbli după libertate.

Creierul mulţimii, obişnuit cu robia, nu va pricepe libertatea decât peste vreo cinci şase secole şi… încă şi atunci…

— V-am urmărit, Jean Buridan, Lancelot Bigorne, Guillaume Bourrasque, Riquet Haudryot. V-am urmărit în faptele voastre, şi, fără să vă cunosc, fără să vă fi văzut, mi-am zis: aceia sunt nişte răzvrătiţi! Mai curând sau mai târziu, or să ajungă la Curtea Minunilor, pentru că, mai curând sau mai târziu, tot Parisul îi va urî. Deci… vă aşteptam. Aici sunteţi oaspeţii lui Hans banditul. Aici sunteţi la voi acasă.

Cu un gest domol, Hans arătă camera în care se aflau: mobilele, jilţurile, produsele furtişagurilor şi jafurilor lui; cu acelaşi gest, păru a cuprinde casa şi Curtea Minunilor întreagă. Apoi, chipul acela care se însufleţise încetul cu încetul, până să scânteieze de o inteligenţă trufaşă, se întunecă treptat şi, în faţa tovarăşilor miraţi şi gânditori, nu mai fu decât o figură monstruoasă de dobitoc.

Hans ieşi încet din casă şi se înapoie în locuinţă, la uşa căreia atârna un sfert de vită sângerândă.

Trecuseră trei zile. Guillaume, Riquet şi Gautier jucau table, mâncau şi beau.

Lancelot Bigorne dormea.

Buridan umbla, de colo până colo, prin Curtea Minunilor, făcea cunoştinţă cu lumea aceea fabuloasă, pornea noaptea până în fundul ulicioarelor întunecoase şi infecte. Cerceta văgăuni sinistre, unde, la lumina făcliilor, îi apăreau figuri ciudate, ca şi cum s-ar fi plimbat printre viziunile fantastice care, pe vremea aceea, treceau prin închipuirea lui Dante. Asista la scene de desfrâu înspăimântătoare. Se amesteca printre locuitorii acelui loc de groază, de unde se părea că lua fiinţă o spaimă misterioasă. Capete sălbatice, figuri ca acelea pe care Callot trebuia să le facă nemuritoare, fiinţe care parcă apăreau de pe altă lume, femei de o frumuseţe tragică, sau mârşavă, îl priveau când trecea. El vorbea cu oameni, la care căuta să surprindă o rază din ideile mărturisite de Hans... În cele trei zile încercase să iasă din Curtea Minunilor.

Dar, i se păruse că, puţin câte puţin, un cerc se strângea în jurul acelei mahalale. În străzile învecinate, patrule furnicau tot mai numeroase, tot mai puternice. Observă că se puseseră santinele. I se păru că pricepe pregătirea unui lucru formidabil.

Se gândea la Myrtille. Se gândea la Valois. Se gândea la femeia aceea care era mama lui şi despre care Bigorne îi spusese cu siguranţă că... trăia.

Mii de gânduri nelămurite îi clocoteau în minte. Simţea nevoia nespusă de a iubi, şi de a fi iubit.

Într-o noapte, îl puteai auzi şoptind:

— Cu toate astea, contele de Valois, sunteţi tatăl meu!

Suferea grozav de nehotărârea în care se găsea, şi toată suferinţa asta se manifesta prin gândul acela care nu-i dădea pace:

— Contele de Valois e tatăl meu! Şi contele mi-a spus că o iubeşte pe Myrtille! Myrtille se află în mâinile contelui de Valois!

El fierbea!

În dimineaţa zilei de-a patra, pe la orele zece, el chemă pe tovarăşii săi ca să le propună o nouă încercare.

În minutul când era să vorbească, se deschise uşa, şi apăru o femeie.

— Gillonne! Strigă Buridan, beat de bucurie, de îndoială şi de speranţă.

— Eu sunt, seniore! Zise bătrâna cu un zâmbet tot atât de scârbos ca şi dânsa.

Buridan tremura şi nu îndrăznea s-o întrebe nimic pe bătrână.

— Sfinte Dumnezeule! Urmă Gillonne cu iuţeală. Ce muncă am avut până să nimeresc aici! În fine, graţie unui prieten de-al meu, care e ciung, guşat şi bubos de meserie, am putut ajunge până la voi… Am aflat că aţi fost la întâlnirea pe care v-o fixasem la palatul Valois. Am aflat că, din nenorocire, nu aţi izbândit nimic… Da, dar eu vegheam!

— Ce vrei să spui? Bolborosi Buridan.

— Că am făcut ceea ce n-aţi putut face!

— Myrtille!

— Am salvat-o!

— Să mergem iute! Prieteni, scumpii mei prieteni… scumpă Gillonne…

— Nu e nevoie să vă duceţi prea departe! Strigă Gillonne.

În clipa aceea Simon Malingre intră.

Şi, Simon Malingre o ţinea de mână pe Myrtille!

În momentul care urmă, cei doi îndrăgostiţi căzură unul în braţele celuilalt. Câteva clipe nu se auziră decât plânsul de fericire al fetei, care simţea că se sfârşeşte, şi exclamaţiile lui Guillaume Riquet şi Gautier.

Lui Buridan şi Myrtillei li se părea că visează.

Când Buridan îşi veni în fire din acest extaz, căută pe Gillonne ca să-i mulţumească.

Gillonne şi Simon Malingre dispăruseră.

Capitolul LIV Curtea Franţei contra Curţii Minunilor.

La Luvru, în oratoriul Margueritei de Bourgogne, cameră severă împodobită numai cu câteva mobile cu sculpturile

înnegrite de vremuri, cu covoare închise, cu un Christ care se distingea pe unul din panourile, care erau deasupra scaunului de rugăciuni, se aflau trei personaje: Marguerite, Louis cel Viclean, Charles, conte de Valois.

Era un fel de Consiliu de Stat şi în acelaşi timp, un consiliu de familie.

Dar alte personaje invizibile asistau la acea scenă: Juana, după o uşă şi Mabel, ascunsă în fundul unui cabinet, de unde putea vedea şi auzi totul.

În acel consiliu de familie se hotărâse o lovitură de Stat.

Arestarea lui Enguerrand de Marigny.

Ajungem în oratoriul reginei tocmai în momentul când fusese hotărâtă arestarea puternicului ministru. Cele trei personaje îl urau la fel pe Marigny.

Valois care încarna, în această afacere şi în realitate, geniul urii, Valois care ajunsese la apogeul triumfului său, Valois era sigur din clipa aceea de zdrobirea rivalului său. Dar Valois tremura.

Marguerite care de pe vremea depărtată de când fusese amanta ambasadorului Franţei la curtea Bourgognei, Marguerite care de când era regina Franţei strângea şi distrugea unul după altul, proiectele destinate să asigure pieirea amantului său, Marguerite sigură, în sfârşit, că se va scăpa de Marigny… tremura!

Louis Vicleanul, care încetul cu încetul simţise dezvoltându-se în sufletul său gelozia, pe care i-o inspira puterea lui Marigny, Louis care trecuse de la gelozie la ură, aţâţată cu pricepere de Valois, Louis care de trei zile se hotărâse la asasinatul politic al celui mai devotat servitor al tatălui său şi al monarhiei, regele acesta tremura.

Acum, că se hotărâseră, când erau siguri că execuţia se va săvârşi, se temeau de vreo supremă rezistenţă a lui Marigny, şi, ca acei câini de vânătoare în faţa mistreţului încolţit, ei se întrebau care din ei trei va fi străpuns de ultima lovitură a fiarei.

La un orologiu sună încet ora zece.

Toţi trei tresăriră.

Era ora când se dase întâlnire la Luvru lui Enguerrand de Marigny.

Regele se duse, repede, să deschidă uşa oratoriului, care dădea în galeria cea mare.

Galeria era plină de o mulţime de cavaleri, de căpitani, care se mirau că au fost chemaţi la Luvru aşa de dimineaţă.

În acea mulţime răsună un murmur surd de îngrijorare, ca un fel de zăngănit de arme care se ating. O formidabilă impresie de putere se împrăştia din acel grup de oameni: feţe aspre, oacheşe, piepturi largi, panaşuri fâlfâitoare, săbii grele, ale căror mânere în cruce erau gata să fie apucate de mâini puternice. De fiecare parte a galeriei erau rânduiţi câte patruzeci de arcaşi nemişcaţi, ca nişte statui, şi lângă uşi, Hugues de Trencavel sta cu sabia scoasă.

Regele aruncă o privire asupra acelei înscenări care simboliza puterea lui şi se simţi electrizat. Zâmbi liniştit, şi nu putu să nu salute cu un gest larg acea întrunire războinică.

Un vuiet ca tunetul răsună:

— Trăiască regele!

Louis şopti, câteva cuvinte la urechea căpitanului de gardă care îngălbeni.

— S-a făcut. Ordinul arestării lui Marigny s-a dat. Când o ieşi din oratoriu! Zise regele. Ai auzit! Trencavel. Voi striga: Notre-Dame! Atunci va fi momentul.

— Loc primului ministru! Strigă uşierul din fundul galeriei. Loc monseniorului Enguerrand de Marigny!

Mulţimea se dădu la o parte; Marigny înaintă spre oratoriu, liniştit, grav, impunător şi sever.

Marigny cunoştea admirabil Luvrul.

De la puntea intrării, după ţinuta unei santinele, după umbletul şi fizionomia oamenilor de serviciu, ghicise pasiunile care se zbăteau, dacă era bucurie, linişte, sau tulburare.

De câte ori se ducea la Luvru, Marigny nu înainta decât studiind, pas cu pas, figurile şi cele mai mici amănunte, întocmai ca marinarul care se aventurează pe o mare plină de primejdii şi care, înainte de a porni, studiază cerul.

Marigny, deci, pricepuse pe dată că se pregătea ceva grav. Când ajunse în galeria cea mare, se convinse şi mai mult de bănuiala asta. Dar, poate, în ziua aceea el avea vreun motiv puternic de preocupare personală, căci nu luă în seamă, ca de obicei, starea cerului şi direcţia vântului, adică privirile şi murmurele.

Intră repede în oratoriu a cărei uşă i-o deschise chiar Trencavel şi văzu cele trei figuri palide ca ceara.

Dar, fără îndoială, acea preocupare de care am vorbit, trebuia să fi fost foarte puternică, căci nu întrebă de ce regele, regina, şi Valois, erau întruniţi acolo? De ce îl priveau toţi trei cu un aer ciudat? De ce, în sfârşit, regele tăcea, când, de obicei sta atât de expansiv?

Marigny se îndreptă repede spre rege.

Un fel de furie îl tulbura, şi el vorbi cel dintâi, cu glas necăjit:

— Sire! Zise el. Tocmai veneam spre Luvru în clipa când m-aţi chemat. Am de spus noutăţi grave.

Valois se dădu înapoi cu un pas.

Regina se cutremură.

— Ce veşti? Întrebă regele cu răceală.

— Sire, e în Paris un loc îngrozitor, care formează un stat… un regat în regatul vostru. E focarul răzvrătirilor, tulburărilor, şi dezordinilor. E tabăra întărită a viciului şi a crimei. De acolo se recrutează acea armată de cerşetori, de scamatori, de bandiţi… drojdia societăţii, o adunătură a tuturor vagabonzilor din lume…

— Curtea Minunilor! Strigă regele tresărind, căci Curtea Minunilor era unul din visele lui de groază, după cum era să fie şi acela al urmaşilor lui.

— Da, Sire! Curtea Minunilor! Zise Marigny. Era să fie fatală regelui, tatăl vostru. Şi adeseori, în consiliu, v-am

spus: „Băgaţi de seamă, Sire! Feriţi-vă de cerşetorii aceia! Nu vă uitaţi la Flamanzi. Flamanzii nu înseamnă nimic. Adevărata primejdie e în Paris, şi ea e Curtea Minunilor?” V-am spus: „Câtă vreme această armată n-o găsi un şef, care să priceapă puterea formidabilă de care poate dispune, putem încă să ne gândim şi să luăm măsuri, ca să stingem acel focar de răzvrătire. Dar, în ziua când se va găsi acel şef, o să tremuraţi Sire, căci în ziua aceea, tronul Franţei va fi direct ameninţat!”

Regele şi Valois se priviră cu un fel de spaimă, căci ştiau tot atât de bine, ca şi Marigny, ce însemna Curtea Minunilor. Şi dânşii, în visele de spaimă care tulbură somnul celor puternici, avuseseră la fel, adesea, viziunea bandelor turbate, pornind să jefuiască Parisul cu o ciosvârtă de stârv drept drapel.

În mintea regelui, dacă nu într-a lui Valois şi a Margueritei, arestarea lui Marigny începuse să treacă pe al doilea plan.

Grozavul vis, care-l urmărea de mult, apărea ameninţător.

— Vom lua măsurile cele mai grozave, dacă va trebui, zise Louis. Vom arde tot Parisul dacă e nevoie ca în cenuşa lui să fie îngropată şi Curtea Minunilor. Înainte ca să se fi găsit acel şef, de care vorbeşti, armata răzvrătiţilor va fi…

— E prea târziu, Sire! Zise Marigny. Şi-au găsit şeful.

— Şeful? Bolborosi regele, în care spaima şi furia se dezlănţuiau deodată. Care şef?

— Buridan!

Acest nume răsună ca un tunet.

Marguerite îngălbeni ca o moartă.

Valois scrâşni din dinţi şi, în minutul acela, el pricepu cât îl urăşte pe Buridan, pe fiul său… Ah! Îl ura până a-şi uita chiar vechea lui ură împotriva lui Marigny!

— Buridan? Strigă Louis Vicleanul. Buridan? Mizerabilul care ne-a insultat la Montfaucon? Care a ridicat stindardele la Pré-aux-Clercs? Care era s-o ucidă pe regină, în curtea leilor? Care a îndrăznit să pătrundă în palatul lui Valois, şi să pună mâna pe veneratul meu unchi? Ce zic eu? Care a

îndrăznit să-şi încrucişeze sabia lui infamă cu a mea, şi să mă ameninţe pe mine… regele?

Se făcu o tăcere grozavă. Şi în acea tăcere, dacă n-ar fi fost ieşiţi din minţi, din cauza diferitelor gânduri care le treceau prin cap, ar fi putut auzi zgomotul unui hohot de plâns.

Hohotul acela venea din cămăruţa din care Mabel asculta şi de unde vedea totul.

Mabel căzuse în genunchi şi şoptea:

— Fiul meu! Jean al meu!

Cu glas înăbuşit, Marigny urmă:

— Curtea Minunilor l-a ales pe Buridan ca şef şi rege. Buridan are în jurul lui locotenenţi straşnici, căci acei oameni ale căror capete le-aţi pus la preţ, Sire… nu mai au nimic de pierdut, şi sunt în stare să facă ceea ce la voi nu e decât o vorbă, adică să ardă Parisul, să ardă Luvrul! Oamenii aceia sunt fraţii d'Aulnay, e Guillaume Bourrasque, e Riquet Haudryot!

Noi fiori de îngrijorare străbătură pe Valois şi pe Marguerite.

Marigny urmă, şi se părea că un fel de ciudă îl întărâtă, din ce în ce:

— Am pus să înconjure Curtea Minunilor, Sire! Am luat măsuri de pază. Am făcut tot ceea ce era în puterea mea, ca să încerc să vă scap tronul, dar… poate că e prea târziu! Ştiu că steagul infam al răscoalei a fost înfipt în mijlocul Curţii Minunilor, care e semnalul că oamenii aceia pregătesc cine ştie ce formidabilă lovitură! Şi… asta nu e totul! Am aflat că de data asta, Buridan a hotărât cel mai îndrăzneţ atac; ştiu că e hotărât să învingă, sau să moară! Căci nu mai e vorba de viaţa lui pe care ar fi voind să şi-o scape, ci de dragostea lui, pe care o azvârle ca pe-o sfidare primului vostru ministru, vouă chiar, Parisului, lumii întregi!

Marguerite îşi ţintui asupra lui Marigny ochii holbaţi de groază: Regina pricepuse!

Înfioraţi amândoi, Valois şi regele se aplecară spre primul ministru. Şi Marigny, dându-şi drumul, ca şi cum furia ar fi făcut explozie în pieptul lui:

— Şi înţelegeţi Sire, până unde merge deznădejdea mea? Veţi pricepe cele ce sunt în stare să întreprind în clipele astea împotriva lui Buridan, când vă voi spune că acea pe care o iubeşte… acea pe care o ţine prizonieră în Curtea Minunilor, cu o îndrăzneală nemaipomenită… ei bine, Sire, e chiar fiica mea!

Dacă în minutul acela, cineva ar fi intrat în cămăruţa de alături, ar fi văzut-o pe Mabel sculându-se, şi ieşind iute, ca o nebună, se repezi afară din Luvru.

— Auziţi, Sire? Urlă Marigny. Auziţi regină, auzi şi tu Valois? Fiica mea e în mâinile lui Buridan, şi Buridan e regele Curţii Minunilor!

Valois îşi muşcase buzele până la sânge, ca să înăbuşe urletul geloziei feroce care clocotea în el împotriva lui Buridan.

Palidă ca o moartă, Marguerite se gândea.

— Da, mai bine să ardă Parisul, decât să-i ştiu unul al altuia!

Şi, Marguerite de Bourgogne era mama Myrtillei!

Şi, Charles, conte de Valois, era tatăl lui Buridan!

Astfel, toate interesele vitale şi pasionale ale regelui, reginei şi ale lui Valois erau concentrate în jurul capului lui Enguerrand de Marigny, care fusese chemat la Luvru ca să fie arestat!

Numai Marigny putea să scape tronul lui Louis Vicleanul. Numai Marigny putea să salveze pasiunea lui Valois şi amorul Margueritei.

Aceste trei fiinţe se priviră îndelung şi, fără îndoială, îşi dădură acelaşi răspuns. Îndreptându-se repede spre uşa în dosul căreia se afla Hugues de Trencavel, regele grăi câteva cuvinte la urechea căpitanului său…

Arestarea era contramandată!

— Vino, regină! Strigă Louis al X-lea. Vino conte de Valois, vino Marigny! Ascultaţi cu toţii, nobili, vasali, seniori feudali!

Marigny, Valois şi regina intraseră în sala cea mare.

Din fundul Luvrului, de pretutindeni, ofiţeri şi cavaleri soseau grăbiţi, aflând că se petreceau lucruri extraordinare.

În câteva minute, mai bine de cinci sute de persoane se strânseră în galeria nesfârşită, luminată de razele soarelui care pătrundeau prin vitraliile numeroaselor ferestre, agăţându-se de fluturii de aur şi de argint, de armurile scânteietoare, broderiile mantalelor. Se părea că o adiere arzătoare făcea să se clatine penajurile ca un vânt vijelios. Regele se aşează pe estrada lui. La picioarele lui, regina, Enguerrand de Marigny, contele de Valois, conetabilul de Châtillon, Geoffroy de Malestroit, duci, conţi, cavaleri, fiecare la locul lui, toţi în picioare, rezemaţi pe spadele lor, cutremurându-se, îşi ţintuiau privirile asupra regelui.

O tăcere groaznică stăpânea întrunirea aceea de oameni, ostaşi puternici, cu costume strălucitoare, încercuiţi de şirul arcaşilor şi al purtătorilor de baltage, înşiraţi de-a lungul zidurilor. Louis privi mulţimea aceea splendidă şi mohorâtă. În acelaşi timp şi cu glas tare, grăi:

— Am declarat război!

La aceste cuvinte, un vuiet groaznic zgudui zidurile sălii, făcu să tremure geamurile, şi se repercută în depărtare, peste tot Luvrul, până în Paris.

— Trăiască regele!

— Război! Război!

— Bătălie! Pe ei! Pe ei! Ucide! Jefuieşte!

— Saint-Denis! Saint-Denis! Pe ei! Pe flamanzi!

— Montjoye! Moarte flamanzilor!

Încetul cu încetul larma se potoli în mormăituri din ce în ce mai slabe.

Atunci, Louis Vicleanul, care ascultase cu un fior de bucurie acele strigăte războinice, strigătele de moarte care

răspundeau ţintirilor firii lui bătăioase, urmă:

— Nu e vorba de flamanzi. Un duşman mai apropiat ne ameninţă! Nu trebuie să ne războim la hotare, ci în inima Franţei, chiar… în acest oraş! În centrul Parisului se va da lupta! Duci, seniori şi cavaleri, e lupta monarhiei împotriva răscoalei… războiul nobililor contra haimanalelor! E vorba să vă apăraţi drepturile voastre, să-mi salvaţi tronul! E lupta Curţii Franţei contra Curţii Minunilor.

— Curtea Minunilor?

De data asta nu mai izbucni nici un strigăt de bucurie. De data asta nu se mai auzi strigătul vesel al soldaţilor, fericiţi să se războiască la drumul mare…

Cavalerii, nobilii, seniorii, ducii şi conţii, se priviră îngălbenind:

— Curtea Minunilor?

Mai întâi porni un murmur înăbuşit, ceva… ca un mormăit de nemulţumire şi de spaimă care se mări, apoi se întinse ca vuietul tunetului prin nori, şi în sfârşit, izbucni într-un straniu zăngănit al săbiilor trase din teacă, într-un groaznic amestec de blesteme, care se învolburau într-o dezlănţuire a furiei omului nobil împotriva nenorocitului răzvrătit…

— Pe ei! Pe tâlhari! Pe tâlhari!

— Să se adune vreascuri în jurul Curţii Minunilor.

— La spânzurători, haimanalele!

— La ştreang! La foc, la foc!

Vestea înspăimântătoare trecu peste zidurile Luvrului şi se răspândi în Paris. Prăvăliile se închiseră, burghezii se zăvorâră prin case. Lanţurile fură întinse. Pe străzi nu mai umblau decât patrulele de cavalerie şi arcaşii. Zgomote groaznice se răspândiră cu o iuţeală neînchipuită, de care par însufleţite toate veştile rele. Trupele se îngrămădeau în jurul Luvrului.

În citadelă se făceau pregătiri, se curăţau armele, şi un consiliu de război se ţinea în apartamentul regelui.

Patru mii de oameni stăteau gata să pornească. Clopotele începură să sune în toate parohiile.

Era războiul! Lupta nobililor împotriva cerşetorilor! Şi pretutindeni, în Paris, un nume zbura din gură în gură, glăsuit cu spaimă, printre blesteme, însoţit de ameninţări de moarte:

— Buridan! Buridan!

Întreg Parisul se ridică împotriva lui Buridan!

În Curtea Minunilor, în fundul locuinţei unde-l dusese Hans, Buridan era singur, singur cu Myrtille. Şi, acolo, din adâncul fiinţelor tinere, pline de viaţă şi de şoapte, şi care se apropiau, din privirile care se încărcau una din alta de fericiri nemărginite, se înălţa încet, ritmat, murmurul celor două nume glăsuite cu înfrigurare:

— Buridan!

— Myrtille!

Capitolul LV Fiecare se pregăteşte de luptă.

Seniorul de Marigny fusese împuternicit de Louis Vicleanul să comande trupele însărcinate cu această curioasă expediţie în chiar mijlocul Parisului. Zicem curioasă, din respect pentru ideile noastre moderne şi pentru viziunea specială, pe care ne-o dă Parisul de azi. Dar, pe vremea din care am încercat să schiţăm câteva trăsături esenţiale, o luptă dusă împotriva „Curţii Minunilor”, nu putea să surprindă pe nimeni. Bandiţii şi cerşetorii, înarmaţi de privilegii, uniţi în bresle, trăiau în chiar inima Parisului, ca într-o ţară duşmană, şi fiecare din aceste două categorii sociale luptau în felul lor: banditul cu violenţa, cerşetorul cu viclenia. Ei alcătuiau adevărate armate, cu şefii lor, cu generalii, generalisimii, şi cronicarii, de bună credinţă, socotesc nu mai puţin de cincisprezece mii, numărul soldaţilor lor care puteau să se strângă sub acelaşi steag când se ivea ocazia. Cincisprezece mii de inşi, în Parisul modern, e puţin, însă cincisprezece mii, în Parisul lui Louis al X-lea, care pe acea vreme număra două sute de mii de locuitori, era enorm. Pe timpuri, când o armată era alcătuită din douăzeci de mii de oameni, era considerată drept formidabilă.

Deci, nu e de mirare ca Louis să-şi fi pregătit explicaţia contra Curţii Minunilor, cu aceeaşi îngrijire, ca pe una împotriva unui puternic duşman din afară. Contele de Valois care, în oricare altă ocazie, ar fi fost ros de gelozie şi de necaz, îl privi cu satisfacţie pe rivalul său pus în capul expediţiei. El studie situaţia morală a lui Marigny în afacerea asta, şi socotind-o îngrijorătoare, se bucură. În adevăr, învingător sau învins, la Curtea Minunilor, unde era închisă fata lui, Marigny nu putea să găsească decât durerea şi disperarea.

Şi, apoi, arestarea primului ministru nu era decât amânată.

Deci, pus sub ordinele potrivnicului său, Valois se gândi la toate pericolele luptei care se pregătea, şi-şi făgădui să dea o mână de ajutor în acele primejdii.

O săgeată rău ţintită, o lovitură de pumnal în învălmăşeală, putea să îndrepte multe lucruri şi să suprime, poate, nevoia arestării care ar fi fost riscată, dacă lui Marigny i-ar fi venit poftă să se închidă în palatul său, din strada Saint-Martin, o adevărată fortăreaţă, unde putea susţine un lung asediu.

Cât despre rege, acesta era nebun de entuziasm. Îşi inspecta arcaşii. Se bucura grozav că avea prilejul să se învârtească de colo până colo, în zgomotul acela de arme, care-l încânta. Făgăduia câte un premiu de fiecare cap de bandit; Valois, îl convinsese cu greu ca să nu se amestece în luptă, dar Vicleanul îşi puse în minte să se aşeze în aşa fel încât să poată vedea tot, când o începe bătălia.

Din cele dintâi momente, Enguerrand de Marigny puse să se ocupe toate drumurile care dădeau în Curtea Minunilor. Era, poate, singurul care lucra cu sinceritate în această împrejurare. El dorea moartea lui Buridan. Îşi zicea că, sau tatăl Myrtillei, sau căpetenia răzvrătiţilor, cel atât de iubit de aceştia, unul din doi, trebuia să cadă pe câmpul de luptă.

Pe dată ce fu sigur că nimeni nu mai putea ieşi din Curtea Minunilor, şi cu toată nerăbdarea regelui, Marigny voi să ia măsuri ca nimeni să nu scape de măcel.

Astfel orânduite treburile, ne vom întoarce la două personaje, care, în clipa aceasta a povestirii, ne interesează îndeosebi: Mabel, pe de o parte, Marguerite de Bourgogne, pe de alta.

Când se încredinţă că Myrtille nu mai era în mâna lui Valois, Mabel, reîntoarsă la Luvru petrecu ore de nedumeriri şi de îngrijorări sfâşietoare. Apoi, veştile războinice o înştiinţară că se pregăteau evenimente noi. Ascultă, spionă, întrebă şi află numai că regele pregătea pieirea Curţii Minunilor.

După consfătuirea care avu loc între Marguerite, rege şi Valois, după sosirea lui Marigny, care se zvonise că ar fi arestat, Marguerite se înapoiase în apartamentul său, clocotind de furie. Mabel o vedea, când umblând de colo până colo, când trântindu-se pe jilţul ei, cel mare. Ea o studia tăcută, căci îi cunoştea caracterul, şi se păzea s-o întrebe ceva… Numai că, sub un pretext sau altul, era întotdeauna acolo, gata să prindă mărturisirea, care tremura pe buzele reginei.

— Roller! Şopti regina deodată. Soldatul… care a adus smaraldele…

Mabel tresări… Dacă i-o veni poftă reginei să-l vadă pe Wilhelm Roller? Scăpat acum, Roller era la locuinţa de la Cimitirul Nevinovaţilor!

Dar se linişti, pe dată.

— Eşti sigură, urmă regina, că n-a putut vorbi cu nimeni?

— Neîndoios, doamnă! Îi răspunse Mabel. Acest arcaş n-a destăinuit nimic, şi e foarte probabil că, din clipa asta, nici nu ne va mai putea vorbi vreodată!

Marguerite încuviinţă, dând din cap, şi cum camerista sa părea că voia să se retragă, o opri:

— Rămâi! Stai cu mine! Sunt îngrijorată, Mabel. Mă roade ceva…

— De ce vă temeţi? Regele nu are şi nu poate avea nici o bănuială.

— Nu e vorba de rege! Făcu, într-un geamăt, Marguerite. Buridan m-a batjocorit, Mabel… El îmi tulbură mereu gândurile amărâte… mai amărâte ca oricând… de când ştiu…

— Ce ştiţi, doamnă?

— Nimic… Sau mai bine, iată! Poate-mi vei da vreun sfat… Buridan e la Curtea Minunilor…

Mabel se înfioră şi simţi că se sfârşeşte de spaimă. Dar, stăpânindu-şi cu o sforţare slăbiciunea, mama lui Buridan urmă cu o voce în care regina n-ar fi putut ghici nici o emoţie:

— Aşadar, contra lui se pregăteşte expediţia?

— Împotriva lui! Zise regina. El va muri…

Mabel se oţeli contra durerii. Nici nu suspină, măcar.

— Ei bine! Zise ea cu un accent straniu, dacă moare, veţi fi răzbunată, şi… soarta se va îndeplini.

— Ce vrei să zici?

— Nimic, doamnă! Doar că m-am gândit întotdeauna că Buridan va fi ucis de voi, prin otravă, prin pumnal sau înecat în vreun râu! Vedeţi bine că destinul se îndeplineşte, deoarece va muri.

— Da! Zise regina a cărei faţă se întunecă şi mai mult. Va muri, simt o bucurie groaznică, şi în acelaşi timp o durere sfâşietoare…

— O durere? Voi? Nu pricep, doamnă!

— Oh! Strigă regina, dar tu nu înţelegi că îl urăsc pe Buridan, până a-i dori chiar moartea şi că-l iubesc destul, ca să fiu deznădăjduită de această moarte? Pricepe cel puţin tortura care mă roade, deoarece…

Regina tăcu.

Cu vocea pierdută, cu o scânteie de speranţă în fundul inimii, Mabel întrebă:

— Oare vă gândiţi acum să-l scăpaţi?

— Eu? Tresări regina, într-un hohot de râs strident. Eu? Dar dacă aş putea… dacă aş fi unul dintre arcaşii cărora li-e dat să asalteze Curtea Minunilor… aş vrea să intru cea

dintâi, şi să-l înjunghii, chiar cu mâna mea, de-ar fi, apoi, să mor de durere peste trupul lui! Nu vezi tu? Ceea ce mă ucide e… să ştiu că dânsa e a lui! E că… dacă el moare, va închide ochii în braţele ei! Că el o s-o iubească până la sfârşit, are s-o adore… pe când, pe mine…

— Myrtille e la Curtea Minunilor? Bâlbâi Mabel.

— Acolo!

— Cu Buridan?

— Da! Chiar tatăl Myrtillei, Enguerrand de Marigny, m-a făcut să aflu nenorocirea care mă izbeşte.

Marguerite de Bourgogne se sculă, şi dreaptă, palidă, cu ochii scânteietori, zise:

— Voi avea, cel puţin, o mângâiere. Voi şti că au pierit amândoi!

Se făcu o tăcere lungă în care amândouă femeile rămaseră adâncite în gânduri, fiecare în felul ei.

— Da! Zise, în sfârşit, Mabel. Va fi o mângâiere grozavă pentru voi… Căci nimic nu-l poate scăpa! Nu e aşa, doamnă?

— Nimic! Nimic pe lume. I-am condamnat pe amândoi!

— Pe amândoi? Şi pe Buridan şi pe Myrtille? Nu e aşa? Şi nimic, nici măcar dacă v-aţi îndrăgosti din nou de el, nici măcar o licărire de milă, nimic nu poate face ca Buridan şi Myrtille să nu moară laolaltă?

— Fii pe pace: or să moară împreună!

Mabel ieşise din apartamentul reginei.

Juana, care o zări trecând, se îngrozi văzând-o atât de palidă, cu o înfăţişare atât de grozavă. Mabel nu se opri, ci coborî pe scara obişnuită, care-i era, aşa zis, rezervată ei, străbătu diferite curţi, şi în sfârşit, ajunse afară din Luvru.

— Or să moară amândoi! Murmura ea mereu.

Nici o nouă îndrăgostire! Nici o licărire de milă! Nimic! Nimic pe lume nu-i poate scăpa. Ei bine! Să piară, dar, şi ea!

Se îndreptă grăbită spre „casa cu stafii”. Roller o aştepta mereu, cu răbdarea urii.

— A sosit momentul? Întrebă arcaşul.

— Nu încă, dar… în curând! Zise Mabel. Ascultă! Aici, în odaia asta, e un sul de pergament. Dacă regele citeşte aceste hârtii, Marguerite va fi dizgraţiată, condamnată… executată! Răzbunarea ta va fi atât de grozavă, cât nici nu ţi-ai fi închipuit-o. Voi lipsi câteva ore… poate câteva zile… Când m-oi înapoia, îţi voi spune ce e de făcut. Dacă, până în trei zile, nu mă întorc, vei lua singur…

— Bine, zise Roller. Unde e pergamentul?

— Am să-ţi spun. Şi dacă n-oi fi aici ca să-ţi spun, vei căuta: îl vei găsi tu singur. Reaminteşte-ţi numai atât: un sul de pergament. E mai bun decât otrava, mai bun decât pumnalul. Hârtiile acelea vor răpune-o pe Marguerite.

Apoi, ea se îndepărtă, şi se îndreptă spre Curtea Minunilor.

Ce voia? Să încerce să-i scape, pe fiul ei şi pe Myrtille? Sau numai să moară cu ei? Nici ea nu ştia.

Dar ceea ce voia, cu orice preţ, era să-l mai vadă o dată, şi… să-i spună:

— Sunt mama ta!

Două zile, Mabel rătăci împrejurul Curţii Minunilor. La început crezuse că va răzbi uşor acolo.

Dar cea dintâi santinelă pe care o întâlni, o respinse cu mojicie, ameninţând-o cu lancea. Pe toate căile pe care încercă să ajungă, se ciocni de aceleaşi străji şi de aceleaşi posturi: era cu neputinţă de trecut.

În aste două zile, de-abia mâncă atât cât să se ţină pe picioare. Cu cât trecea vremea, înfrigurarea şi disperarea ei creşteau.

În seara de-a doua, trăgând cu urechile la sfatul unor arcaşi, înţelese că asaltul va avea loc a doua zi. Atunci plecă.

Lângă biserica Saint-Eustache, se aşează sub streaşina unei porţi, pe o treaptă de piatră, şi rămase acolo două ore, cu creierul sleit, încăpăţânându-se să găsească un mijloc de a răzbi până la feciorul ei, însă nu găsi nimic. Ce suferi în răstimpul acela, fu îngrozitor… Două sute de prăjini abia o

despărţeau de Buridan. Şi Buridan era fiul ei. Şi niciodată, din vremurile îndepărtate de la Dijon, ea nu-l putuse strânge în braţe.

Dimpotrivă, căutase să-l atragă în Turnul Nesle! Când se gândea că vorbise cu Buridan, fără să-l recunoască, începu să-şi muşte pumnii. O apuca un fel de turbare. Şi mereu îi revenea gândul:

— Cum să fac, să-l mai văd?

Deodată, se sculă şi începu să fugă înspre Luvru.

Găsise mijlocul?

Cel puţin nădăjduia! Iată: ea se va duce să se azvârle la picioarele reginei. Îi va destăinui tot ce se petrecuse de la întâlnirea de la Dijon. Îi va striga că Buridan e fiul ei, fiul lui Valois… copilul pe care trebuia să-l înece Bigorne…

Şi pentru fiul său va cere graţierea!

Erau aproape unsprezece ceasuri.

O tăcere adâncă se întinsese demult asupra oraşului; dar acum tăcerea aceea era întreruptă de vuiete neaşteptate, care, când se iscau, când se potoleau.

Pe urmă, zgomotele acelea venite din diferite puncte ale oraşului începură să se împreune într-un singur zgomot neîntrerupt, şi Mabel văzu că grupuri de arcaşi, de arbaletieri şi de stegari, se îndreptau de pretutindeni spre Curtea Minunilor.

La Luvru, toate uşile erau închise, punţile fuseseră ridicate şi şanţurile umplute de apă noroioasă; ele despărţeau cetatea regală de restul lumii.

Turnurile, crestate pe margini, se înălţau, tainice şi ameninţătoare în întuneric, dar Mabel, cunoştea, fără îndoială, mijlocul să intre, chiar când nimeni nu mai putea pătrunde în Luvru, căci nu mult după ce plecase de la biserica Saint-Eustache, ajunsese în apartamentul reginei.

Îndată, cu familiaritatea pe care i-o da nu numai funcţia ei, dar chiar complicitatea care o lega de regină, ea intră în odaia de culcare a Margueritei.

Camera era goală. Tot aşa şi oratoriul… Goale… toate galeriile.

Cele două prinţese, Jeanne şi Blanche, dormeau în odaia lor comună; servitoarele şi damele de onoare plecaseră. Numai Juana aştepta.

Fata părea foarte tulburată.

Ochii îi erau roşii, de parcă ar fi plâns foarte mult.

Mabel nu-i observă tulburarea.

— Unde e regina?

— A ieşit! Îi răspunse Juana. Se pare că se petrec lucruri grozave.

— Da… Atacul Curţii Minunilor! Gemu Mabel, cu un fel de linişte sălbatică.

— Nu… nu… nu asta! Ci, aici… la rege…

Mabel o privi mai cu luare aminte pe Juana. Pricepu că micuţa ştia un secret, care o strângea de gât.

Voia să vorbească şi nu îndrăznea.

— Ia să vedem, zise Mabel. Ai tu încredere în mine? Nu-i aşa? Ştii că pot să pun la cale multe lucruri! Nu a aflat ceva, Louis?

— Nu! Zise Juana oftând. Regele nu o bănuieşte, încă, cu nimic pe regină. Dar… oh! Maică Precistă! E grozav… Ce e de făcut?

— Ce este? Vorbeşte odată!

— Seniorul d'Aulnay… Sărmanul Philippe… zise Juana, cu jumătate de glas.

— Ei bine?

— Ei bine! Zise Juana, voi vorbi. Da, dumneata poţi mult. Doamne, ştii cât o iubesc pe regină şi că-i sunt devotată, dar… nenorocitul acela de tânăr! Trebuia, oare, să-l las să moară? În fine, l-am văzut…

— L-ai văzut pe Philippe d'Aulnay? Tu?

— Da!

— În subterane?

— Da! Şi mi-a ordonat să spun regelui că e acolo! Şi… i-am spus regelui!

— Şi regina nu ştie?

— Regina ştie. Numai că ceea ce nu ştie, e că l-am vestit pe rege. Atunci… oh! E îngrozitor! Scapă-l! Oh! Scapă-l!

— Pe cine să-l scap? Vorbeşte dar, mizerabilo!

— Pe Philippe! Regina s-a dus la Stragildo. Şi Stragildo o să se coboare în subterane… Pricepi? Regina nu vrea ca Philippe să vorbească!

Deja Mabel nu mai asculta. Se repezi afară.

— Îl va scăpa, ori nu? Se gândea Juana, convinsă că Mabel se ducea să împiedice pe Stragildo să-l ucidă pe Philippe d'Aulnay, căci în starea de spirit în care se afla, ea se agăţa de orice nădejde, oricât de slabă ar fi fost.

Mabel nu se gândea la Philippe. Din tot ce-i spusese Juana, nu-i rămăsese în minte decât un singur lucru: că regina se afla la Stragildo. După zece minute ajunsese la curtea leilor. Un fecior, pe care-l pusese acolo, şi care era servitorul ei, îi spuse că regina fusese pe acolo şi că vorbise mult cu Stragildo, în taină, şi că pe urmă plecaseră împreună.

Mabel nu se miră. Ştia foarte bine că de mai multe ori, Marguerite de Bourgogne străbătuse noaptea uliţele Parisului, cu Stragildo, drept escortă.

— Unde s-o fi dus? La Luvru, nu… căci de acolo vin… Nu! Nu s-au îndreptat spre Luvru! Trebuie să fi luat barca.

Luntrea era legată, întotdeauna, aproape în faţa Turnului Nesle. Nimic n-o deosebea din numeroasele bărci de pescari. Ea îi servea Margueritei ori de câte ori se ducea la Turnul Nesle.

— Ce au făcut la Turn, într-o noapte ca asta? Se întreba Mabel. Dar, zorită, se îndreptă repede spre fluviu. Deodată îşi lovi fruntea cu mâna. Şi atunci, schimbând direcţia, ea se îndreptă spre „Cimitirul Nevinovaţilor”.

— Dar… dacă refuză? Strigă ea. Şi, în acelaşi timp, ştiind că sunt mama lui Buridan, pune pe Stragildo să mă omoare? Va rămâne nepedepsită? Va săvârşi şi această ultimă infamie, şi eu voi muri deznădăjduită, blestemată, fără să ajung la nimic? Nu! Oh! Nu! Dacă mor, trebuie ca

după mine, să o poată lovi altcineva! Trebuie să mă pot răzbuna chiar din fundul mormântului, deoarece n-oi fi putut să mă răzbun cât eram în viaţă!

Îl găsi pe Roller tot îmbrăcat. În aşteptarea desfăşurării evenimentelor, arcaşul nu se dezbrăcase, ci dormea întins pe un cufăr de lemn.

— Urmează-mă! Îi zise Mabel.

Roller se înfioră de nerăbdare şi de speranţă, şi porniră. Pe drum, în câteva cuvinte, Mabel explică elveţianului ce aştepta de la el. Trecură fluviul şi se coborâră lângă Turn.

Roller se duse să se pună de pază sub salcia unde, de atâtea ori, pândise şi Philippe d'Aulnay. Acolo, Mabel îi mai vorbi ceva.

Roller scoase pumnalul şi zise atât:

— Foarte bine!

Mabel intră în Turn.

Pe când Marigny se pregătea să-l atace pe Buridan, Valois îşi făcea pregătirile să-l răpună pe Marigny, Roller o pândea pe regină ca s-o omoare, iar Marguerite de Bourgogne punea la cale asasinarea lui Philippe d'Aulnay…

Când Mabel se despărţise de Marguerite, ea rămăsese singură în apartamentul ei, cu sufletul întreg numai la Buridan şi netrecându-i prin gând Philippe d'Aulnay.

De ce s-ar fi gândit la el?

El era în temniţa de sub pământ.

Nimeni afară de temnicer şi soldaţii care-l târâseră acolo, nu ştia că tânărul senior murea încet, acolo. Dar soldaţii şi temnicerul acela erau de o credinţă oarbă: cel puţin aşa credea ea… Cei mari, cred întotdeauna că au devotamentul celor care-i servesc.

Pentru ea, Philippe d'Aulnay nu era decât o umbră, un fel de amintire care se va şterge în curând… Regina nu se mai temea de nimic. El nu mai exista.

Deci Marguerite se gândea numai la Buridan… şi acum îi dorea moartea, acum se gândea să-l scape…

În clipa aceea regele intră la ea.

O vizită a regelui era totdeauna o primejdie penibilă pentru Marguerite, dar, de câteva zile, mai cu seamă de când bănuielile regelui păreau că s-au deşteptat, primejdia aceea se făcea şi mai simţită.

Chiar în clipa când regele intră în camera ei, Marguerite încetă de a gândi la Buridan, la Myrtille, la dragoste… Din mintea ei, pieri totul, şi cu hotărârea şi curajul unui suflet îndrăzneţ, ea îşi jucă rolul de soţie duioasă şi devotată, cu o energie stranie.

— Pe Maica Precista! Începu Louis, intrând. Vestea e de necrezut, dar e sigură; am trimis la temniţele de la Turnul cel mare, şi ghiceşte cine e acolo?

— Sire, bolborosi Marguerite, de unde aş putea şti?

— Seniorul d'Aulnay! Făcu regele, pufnind de râs. Dracul ştie cum o fi ajuns acolo! Cine l-o fi arestat? Unde? Nimeni nu mi-a putut-o lămuri. Dar, oricare ar fi cel care mi-a dat pe mână pe răzvrătitul acesta, îl voi îmbogăţi! Pe toţi dracii! Am vrut să te înştiinţez, scumpă prietenă, cunoscând îngrijorarea ta.

— În adevăr, Sire, e o veste cum nu se poate mai bună. Unul din duşmanii voştri…

— Nu, nu, Marguerite! Zise regele, dând din cap. Seniorul d'Aulnay n-a fost niciodată duşmanul meu.

— Ce? N-a avut, oare, îndrăzneala să se bată în duel cu tine?

— Da! Dar în adevăr, precum e un Dumnezeu şi o Sfântă Fecioară, Philippe d'Aulnay nu e duşmanul meu. Numai…

— Numai ce, Sire? Tresări Marguerite tremurând de spaimă.

— El ştie! Făcu Louis. Ştie numele femeii care mă trădează. Şi acum, când îl am în mână, îl voi sili să vorbească, de-ar fi să întrebuinţez chiar supliciul…

Marguerite clătină din cap şi tăcu.

În ea, însă, urla spaima şi, nebună de groază, căuta un mijloc să îndepărteze primejdia care-o pândea.

Louis se plimba tulburat. Nu scotea o vorbă de Buridan, de asaltul Curţii Minunilor, de expediţia pusă la cale şi care ar fi trebuit să-l preocupe cu totul.

Marguerite putu să măsoare, în răgaz, cât loc prinsese, încetul cu încetul, bănuiala în sufletul regelui. Toată viaţa lui părea că-i sta în aceste cuvinte:

— Voia să ştie!

Voia să ştie: cine-l trăda? Voia să cunoască… ce trădare săvârşea din umbră femeia aceea?

Regina îşi dădea bine seama că, dacă regele era atât de îndârjit să afle femeia şi trădarea, e că… o bănuia chiar pe ea.

Nu îndrăznea s-o spună, numai. Poate chiar nici lui nu-şi mărturisea lucrul acesta, dar, pentru Marguerite, era neîndoios: soţul ei o bănuia.

Numai un cuvânt să-i fi scăpat lui Philippe d'Aulnay şi ea era pierdută, fără nici-o speranţă.

Regele se plimba mereu, tulburat, fără să zică un cuvânt. Şi, cu toate astea, ea voia să-i afle gândurile.

Nu numai titlul ei de regină, gloria ei, puterea, dar chiar viaţa îi atârnau de cele ce era să hotărască Louis.

El se îndreptă o clipă spre uşă, ca să iasă, tot atât de brusc cum venise.

Ea se cutremură, dar îi ţinu piept.

— Sire, nu trebuie să mai trăieşti cu îndoiala aceea, care te face să suferi atât de grozav. Trebuie să pui să-l cerceteze pe omul acela.

— Să-l cerceteze? Făcu regele, cu un glas ciudat, oprindu-se deodată. Nu, Marguerite! Căci, de l-ar întreba chiar Dumnezeu pe acel Philippe, sunt sigur că nu-mi va repeta exact cuvintele lui… Nu! Vreau să-i vorbesc singur… să aud chiar eu numele acelei creaturi infame… Înţelegi Marguerite? Vreau să ştiu!

O furie ascunsă clocotea în cuvintele regelui. Buzele îi tremurau. El se îndreptă spre Marguerite care, în minutul acela, pricepu, că era gata s-o acuze pe faţă.

— Sire! Zise ea cu o nevinovăţie demnă de admirat. Dacă-mi dai voie, voi fi lângă tine în această încercare ca să te îmbărbătez, dacă e nevoie, şi să-ţi vin în ajutor, ca să-l silim pe mizerabilul acela… să spună tot ce ştie…

Regele oftă adânc. Faţa i se lumină. Privirea-i redeveni drăgăstoasă, cum îi era întotdeauna când o privea pe regină.

— Nu! Zise el cu blândeţe. Priveliştile înfiorătoare ale torturii nu trebuie să tulbure seninătatea frumoşilor tăi ochi… Mă voi duce singur în subteranele Turnului cel mare.

— Scumpul meu Sire! Urmă Marguerite cu aceeaşi seninătate, du-te cât mai iute. Cu cât vei afla mai curând, cu atât mai repede infama, al cărei nume îl cauţi, va fi pedepsită… De ce nu te duci chiar acum?

— Nu! Zise Louis, cu totul liniştit. Acum trebuie să mă ocup de păcătoşii aceia pe care îi vom prăji puţin, în vizuina lor de la Curtea Minunilor! Dar, mâine dimineaţă, mă voi coborî în subterane…

După aceste cuvinte, Louis îşi strânse nevasta în braţe, cu drag şi ieşi.

— Mâine dimineaţă? Şopti Marguerite, cu un surâs trist. Am toată noaptea înaintea mea! Şi… ce nu pot face într-o noapte? Haide! Am scăpat şi de data asta!

Dar puterile i se tăiară. Oricât de tare ar fi fost, emoţia prin care trecuse, sta gata s-o doboare. Se îndreptă grăbită spre un scrin pe-ale cărui rafturi erau orânduite mai multe sticle. Într-una era o băutură întăritoare, pe care i-o pregătise Mabel, chiar după cererea ei. Bău câteva picături din acea licoare, şi obrajii decoloraţi i se rumeniră, ochii îi scânteiară.

Cine-l înştiinţase pe rege? Cum de mai trăia Philippe?

N-avea habar de toate acestea. Marguerite nu era dintre firile acelea care vor să ştie şi cum s-a întâmplat o nenorocire?

Deci, îmbrăcă o mantie, îşi puse o glugă, spuse câteva vorbe Juanei, ca s-o vestească în cazul vreunei primejdii,

apoi ieşi din Luvru pe drumul obişnuit, pe care se dusese atât de des la întâlnirile ei nocturne.

După câteva minute, ajungea în strada Froidmantel şi intra în curtea leilor, a cărui poartă se deschise la un fluierat al ei, pe care-l repetă de trei ori.

Stragildo dormea dus, cu conştiinţa împăcată.

După ce-l deşteptă feciorul, care deschisese Margueritei, păzitorul şef al leilor sosi repede în camera unde-l aştepta regina.

— Regina doreşte să se mai întâlnească cu Cyclop? Întrebă el, cu acea obrăznicie umilă şi familiară, care-i era obişnuită.

— Câine! Urlă Marguerite. Nu e momentul să glumeşti.

— Sunt la ordinele Maiestăţii voastre! Făcu Stragildo, încovoiat până la pământ.

Marguerite, rămase o clipă pe gânduri. Apoi întrebă:

— Ştii unde e Philippe d'Aulnay?

— Dacă aş şti, făcu banditul posomorât, m-aş duce chiar în minutul ăsta la el.

— De ce? Întrebă Marguerite, tresărind.

— Ca să-i înfig jungherul acesta la capătul umărului, zise Stragildo arătând pumnalul. E locul cel mai nimerit. Din toţi pe care i-am lovit acolo, n-am văzut să scape niciunul.

— Aşadar, l-ai lovi de moarte, pe omul acesta? Îl urăşti?

— Nespus! Zise Stragildo.

— Ce ţi-a făcut?

— Nimic. Îl urăsc… pentru că-l urăsc. Vreau să-l ucid pe el şi pe frate-său, Gautier. Nu mă întrebaţi de ce? Nu ştiu nici eu. Poate numai pentru că trăiesc…

Cuvântul acela ciudat o făcu pe regină să se cutremure.

— Îl urăşti pe Philippe… pentru că trăieşte? Urmă ea.

— Da! Rânji păcătosul. Ar trebui să fie mort. N-are dreptul să trăiască. Pe el şi pe frate-său i-am legat în sac cât pot eu de bine… i-am aruncat peste parapetul turnului, sacul a căzut în fluviu… şi cu toate astea… ei trăiesc! Îi urăsc pentru asta şi încă pentru alte lucruri. Apoi, e destul că mi-

au necăjit regina. N-am să uit niciodată ziua când aţi vrut să vă duceţi la Cyclop.

— Cu toate astea, zise regina gânditoare, Philippe mi-a scăpat viaţa în ziua aceea.

— Bine, da! V-a scăpat viaţa. Şi tocmai asta mi-e necaz. N-avea dreptul să vă scape. Asta era treaba mea. Dar… toate astea nu înseamnă nimic! Cum spuneam Maiestăţii Voastre, dacă aş şti unde-l pot găsi pe Philippe d'Aulnay… ar fi mort peste un ceas!

Ochii lui Stragildo străluciră de ură.

— Din nenorocire, urmă el, nu ştiu unde să dau peste el…

— Am să-ţi spun eu! Zise regina.

— Bine! Mormăi banditul, în sine. De aceea ai şi venit la mine. Ei bine! Cu atât mai bine dacă îi pot face afacerile ei şi pe-ale mele, în aceeaşi clipă…

Atunci, făcând semn lui Stragildo să se apropie de ea, Marguerite începu să-i vorbească cu glas înăbuşit. Şi, când sfârşi, Stragildo zise:

— Sunt gata.

— Bine! Gemu regina. Urmează-mă!

— O să mă introduceţi chiar voi în Luvru şi o să mă urmaţi până în camera lui Philippe d'Aulnay?

— Nu, Stragildo. Mă duc la Turnul Nesle şi o să mă urmezi. Când o sosi momentul ca să îndeplineşti porunca, îţi voi spune… te vei duce la Luvru, vei descinde în subterane şi vei lovi!

Stragildo nu zise nimic şi o urmă pe regină. Dar se gândea:

— La dracu, cu muierile care nu ştiu ce vor! Deoarece Philippe trebuie să fie ucis în noaptea asta, de ce să nu-l omoare chiar acum? Se duce la Turnul Nesle… De ce s-o fi ducând… dacă n-o aşteaptă nici un flăcău?

Astfel judeca Stragildo, cu logica lui grosolană. Nu putea să-i intre în cap ca Marguerite de Bourgogne să se ducă în Turnul Nesle, fără un motiv serios… de plăcere, sau de ură.

Marguerite se sui până pe platformă şi Stragildo o urmă. Acolo se rezemă de parapet şi privi în depărtare, în beznă. Gânduri grele păreau că o frământă.

Pare că uitase de Stragildo, de Philippe d'Aulnay, de Rege… de tot ce e pe lume. Privirea, în care-i strălucea o flacără puternică, i se îndreptă peste Parisul neguros, spre un punct, de unde porneau zgomote înăbuşite…

Curtea Minunilor!

Şi atunci o greutate i se lăsă pe suflet.

Ochii i se umplură de lacrimi.

Un suspin o înecă. Şi şopti:

— Buridan! Buridan! O să moară!

Partea a doua – Myrtille.

Capitolul I Marguerite

— Stragildo!

— Aici sunt, doamnă!

Aplecat până la pământ, învăluit în mantie, cu înfăţişarea-i grozavă, din care nu i se distingea decât surâsul drăcesc, omul se apropie, târându-se.

Dar femeia care-l chemase, mândră, cu inima bătându-i repede, cu fruntea îngreunată de gânduri, de remuşcări, sau poate o femeie de o frumuseţe sculpturală, cu un farmec fatal, întipărit pe faţă, deja se readâncise în visarea ei.

Stragildo străbătuse platforma turnului înalt, pe care se petrecea această scenă, şi murmură:

— M-aţi chemat, doamnă…

Femeia îşi ridică capul, se cutremură şi zise:

— Eşti gata?

Omul zâmbi. Îşi zvârli la o parte mantia şi arată un pumnal scurt, ascuţit… arma asasinului.

Scânteierii oţelului îi răspunse scânteierea ochilor femeii.

Şi, pe chipul ei se întipări acelaşi surâs groaznic: Ca o zeiţă, a cărei frumuseţe tragică ia înfăţişarea înspăimântătoare a răzbunării, ea se îndreptă mai superbă, mai mândră; silueta ei, învăluită ca o statuie antică, domina

platforma; privirile ei se îndreptară dincolo de Sena, spre Luvru, şi, tăcută, pierdută, în noaptea care se întindea, figura aceea grozavă apăru în toată însemnătatea ei. Căci platforma pe care se găseau era aceea a Turnului Nesle! Şi femeia nu era decât Marguerite de Bourgogne, regina Franţei!

Parisul, în acea noapte, dormea într-o tăcere apăsătoare.

Parisul anului 1314, de care trebuie să vorbim ca de un oraş dispărut, pierzându-se cu vreo şase secole în negura vremii, părea şi mai straniu în seara aceea de vară când se părea că toţi se temeau ca de atacul unei armate duşmane…

Parisul! Cu uliţele întortocheate, în mijlocul cărora curgea un râuleţ, cu acoperişurile caselor de lemn, cu grinzile puse de-a curmezişul, cu casele strâmbe înghesuite unele într-altele… ca labirinturile-i de străduţe întunecate, cu ferestre înguste unde se încrucişau reţelele de plumb în care erau prinse geamurile lor verzi sau roşii, cu coama caselor ascuţite… părea o urmă fantastică, ce caută să se înalţe ca să poată răsufla mai în voie. Închisorile lui, Châtelet sau Temple, Luvrul, formidabilă cetate a regalismului, palatele boierimii înconjurate de şanţuri şi de ziduri, cu creneluri, cu sfeşnicele înalte, cu firmele, clopotniţele, zidurile de apărare, turnuleţele şi cele patru turnuri mari care supravegheau Sena, acesta era Parisul.

În seara aceea, Parisul avea o înfăţişare înspăimântată. Parisul era brăzdat de patrule de arcaşi, şi de călăreţi.

Parisul sta cu uşile ferecate, şi, în fundul ulicioarelor, se zvonea marşul tăcut al trupelor, de unde pornea zăngănitul armelor.

Masele acelea de bărbaţi de arme, se îndreptau spre acelaşi punct al Parisului, ca nişte valuri care s-ar fi revărsat într-un bazin central.

Şi spre acel punct privea acum Marguerite de Bourgogne, spre punctul acela se concentra tot focul gândurilor ei. Braţul său răsări încet de sub mantie. Alb, ca de marmură,

braţul i se îndreptă spre trupele în marş, spre acel punct al Parisului pe care-l încercuiau încetul cu încetul ca într-un cerc de oţel, şi murmură:

— Curtea Minunilor! Peste câteva ore, asediul va fi complet! Peste câteva ore, se va da, poate, asaltul arcaşilor regelui împotriva Curţii Minunilor! În minutul acesta, contele de Valois, Enguerrand de Marigny dau cele de pe urmă porunci! Mâine, poate, regele îmi va zice: „Linişteşte-te Marguerite, Buridan, regele haimanalelor, a murit!”

Un hohot de plâns o înecă pe regina Franţei.

— Buridan mort! Cum? Se poate întâmpla acest lucru? Îi voi vedea – oare trupul scrijelit şi sângerând? Dar… dacă l-or prinde viu! Oh! Grozăvenia grozăveniilor! Regele mă va duce la Montfaucon să văd spânzurarea aceluia pe care-l ador!

Ea îşi lăsă capul în jos. Două lacrimi îi alunecară pe obraji.

— Oh! Singura dragoste din viaţa mea amoroasă! Oh! Unica pasiune a unei existenţe ţesută numai din pasiuni! Oh! Tu, singurul pe care te-am adorat dintre atâţia bărbaţi, care m-au strâns în braţele lor… tu a cărei sărutare n-o cunosc, tu al cărui dispreţ îl ador până la ură… Buridan! O, Buridan al meu! Ce faci tu în minutul acesta înspăimântător, în care trebuie să mori?

În umbră scârţâi ceva.

Era râsul lui Stragildo. Şi Stragildo începu:

— Ei, doamnă, păcătosul nu e tocmai de plâns, deoarece îşi petrece ultima noapte în braţele frumoasei Myrtille!

Faţa Margueritei se contractă. De la durere trecu, deodată, la o ură înverşunată.

Pieptul îi bătu cu putere, şi strigă:

— Myrtille! Rivala mea! Myrtille e iubită de Buridan! Myrtille îl iubeşte pe Buridan! Da, noapte fericită pentru ei! Noapte îngrozitoare pentru mine! Ei se iubesc. Şi-o spun, în ajunul morţii! Şi eu, eu care-l ador, sunt aici, neputincioasă şi mă topesc de necaz!

— Vei fi răzbunată, doamnă! Făcu Stragildo. Atacul Curţii Minunilor, unde s-a adăpostit Buridan, va avea loc în zorii zilei. Mâine veţi afla că cei doi îndrăgostiţi au murit, căci Parisul n-a văzut nici o armată atât de puternică la fel ca aceea care în momentul acesta înconjoară vizuina bandiţilor, a cărei înfrângere e sigură…

— Myrtille! Urmă regina, fără să fi auzit poate, e rivala mea… şi Myrtille e fiica mea… Spaimă şi grozăvenie a gândului meu în agonie. Am o fată! E singurul fruct, care s-a închegat din dragostele mele. „Da, Myrtille, copilul Margueritei de Bourgogne şi a lui Enguerrand de Marigny”! Şi eu n-am iubit decât un singur om pe lume… Buridan! Şi Buridan a trebuit s-o întâlnească pe fata mea. A trebuit s-o iubească! A trebuit să fie iubit de ea! Mamă şi amantă, sunt lovită de o misterioasă fatalitate… în dragostea mea de mamă şi în cea de amantă! Mamă, nu sunt decât groază pentru fiica mea, căci e proba reală că Marigny mi-a fost stăpân! Amantă, nu simt decât ură şi gelozie pentru fiica mea, căci Buridan o iubeşte!

În minutul acela, ca un geniu răufăcător, Stragildo se apropie de regină:

— Doamnă, zise el, cu zâmbetul lui fioros şi liniştit, pentru ce să vă tulburaţi azi de lucruri care nu merită? Gândiţi-vă că printre arcaşii care or să atace Curtea Minunilor am oamenii mei. Gândiţi-vă că oamenii aceia au ordin să vă scape de fată! Odată Myrtille moartă, Enguerrand de Marigny, tatăl său, se va prăpădi de durere; cu el se va face doi!

Regina se cutremură, tulburată de fiori.

Gândul ei zăpăcit şovăi între gelozie şi dragoste.

O vedea pe Myrtille moartă… şi grozava viziune îi inspira o bucurie şi mai groaznică… Monstruoasă bucurie a mamei, rivala fiicei sale!

Îl vedea pe Buridan mort… şi atunci o năpădea plânsul.

— Haide! Urmă Stragildo cu familiaritatea servitorului care stăpâneşte secrete înspăimântătoare. A venit vremea

să ne mişcăm! Nu trebuie să vă mai uitaţi spre Curtea Minunilor, doamnă! Buridan e condamnat! Nimic nu-l mai poate scăpa… nici pe el, nici pe tovarăşii săi: Gautier d'Aulnay, Guillaume, Lancelot Bigorne… toţi acei ce s-au pus cu tot ce e mai puternic pe lume!

— Adevărat! Murmură Marguerite, cu un fel de admiraţie pasionată. Istoria lor… istoria lui Buridan, e o istorie fabuloasă… de eroism şi de îndrăzneală! Oh! Provocarea pe care i-au zvârlit-o lui Enguerrand de Marigny, puternicul ministru… Oh! Curajul care i-a trebuit lui Buridan al meu, ca să-l ducă până la picioarele spânzurătorii de la Montfaucon pe Charles, conte de Valois, unchiul regelui!

— Buridan l-a iertat pe Valois! Valois nu-l va ierta pe Buridan! Răspunse batjocoritor Stragildo. Aţi putea adăuga, doamnă, că îndrăzneala neobrăzată a bandiţilor acestora, a fost gata să vă coste viaţa de două ori! Şi mie asemeni! Aţi mai putea spune că, la Pré-aux-Clercs, s-au luptat cu patru companii regale. Şi, în fine, că l-au făcut prizonier pe însuşi contele de Valois. Buridan şi-a încrucişat chiar sabia sa cu aceea a regelui! Vă spun… sunt pierduţi!

Marguerite oftă din greu.

Vocea lui Stragildo deveni mai înăbuşită mai batjocoritoare.

— Unde e vremea fericită, când nu eraţi îndrăgostită, doamnă! Atunci lucrurile se petreceau în linişte, şi viaţa voastră, a mea de asemeni, se scurgeau paşnice, pline de plăceri… Când un gentilom sau un burghez… sau vreun mitocan, vreun student, sau chiar vreo haimana… când acel om, zic, oricare ar fi fost, îmi era arătat, când privirea voastră se oprise asupra lui, îmi făceaţi numai un semn… şi gusta o noapte din ameţitoarele mistere ale Turnului Nesle!

— Oh! Remuşcările mele! Gemu Marguerite, acoperindu-şi faţa cu mâinile. Oh! Fantasmele Turnului dragostei şi al groazei!

— Şi dimineaţa, urmă Stragildo cu râsul lui de demon, dimineaţa, fericitul ales afla misterele morţii! Un sac bun…

drept linţoliu, azvârlit peste parapetul acestei platforme! Şi… totul se sfârşea! Sena curgea înainte, liniştită şi surâzând la soare!

— Taci, demone! Strigă Marguerite.

— Bine! Tac, regină! Răspunse batjocoritor, Stragildo. Dar vremea trece! Băgaţi de seamă! Da, băgaţi de seamă, doamnă! Urmă Stragildo, deodată, mai posomorât. Luaţi seama! Căci într-o noapte… noapte fatală… noapte blestemată… sacul fu aruncat peste parapet… Chiar eu îl legasem bine, v-o jur! Şi de data aceea în sac erau doi oameni în loc de unul!

— Philippe d'Aulnay! Gautier d'Aulnay! Cei doi fraţi!

— Da, cei doi fraţi! Sacul căzu în Sena, dar îndrăcitul Buridan era acolo! Oh! În fundul apei trebuie să fi fost o luptă grozavă! Dar, vedeţi, doamnă, că Philippe şi Gautier d'Aulnay trăiesc! Să nu ne ocupăm de Gautier d'Aulnay, deoarece el e la Curtea Minunilor, împreună cu Buridan şi, ca toţi locuitorii acelei Curţi, or să piară… Dar Philippe! Doamnă, Philippe! Vă spun c-a sosit momentul!

Marguerite îşi trecu mâinile peste fruntea udă de năduşeală rece. Cu ochii rătăciţi, ea privi spre Curtea Minunilor.

Întunericul era de nepătruns acum. Nici o lumină nu scânteia în Paris…

Ea nu văzu nimic… nimic decât negurile întunericului, deasupra căruia săgetau vuiete înăbuşite.

Atunci, regina îşi întoarse privirile la Stragildo bolborosind:

— Ce spui?

— Spun doamnă, strigă Stragildo, că aţi pus să-l aresteze pe Philippe d'Aulnay. Spun că aţi făcut o imprudenţă nebună atunci când aţi pus să-l întemniţeze la Luvru! Spun că regele a aflat că Philippe d'Aulnay e prizonier la Luvru, şi vrea să-l cerceteze. Spun că… dacă lui Philippe, îi scapă un cuvânt, sunteţi pierdută!

— E adevărat! Adevărat! Bâlbâi regina. Oh! Să moară, deci! Să moară, omul care mă urmăreşte cu dragostea lui de stafie! Întotdeauna l-am urât… Întotdeauna am avut presimţirea că-mi va fi fatal!

— E un lucru grozav, doamnă, să te gândeşti că acest om cunoaşte toate secretele Turnului Nesle! Şi că vă iubeşte cu o dragoste deznădăjduită! Cine ştie la ce-l poate împinge gelozia? Cine ştie dacă nu va istorisi regelui, soţul vostru, cum şi de ce a fost legat într-un sac, şi aruncat în Sena! Dacă n-o spune ce a văzut! Ce-a auzit! Ah! Doamnă! Vă spun că a sosit momentul!

Poate o ultimă şovăială se strecură prin inima Margueritei până la buzele ei, căci şopti cu glasul îmblânzit:

— Cu toate astea, acest om încă iubeşte… N-am văzut privire mai blândă şi mai rugătoare ca a lui! Buridan e singurul om pe care l-am iubit… Philippe d'Aulnay e singurul om care m-a iubit!

Marguerite de Bourgogne îl uitase pe regele Louis care o adora cu toată pornirea pasiunii lui tânără şi sinceră. Soţul nu însemna nimic în ochii ei!

— Ei bine! Doamnă? Urmă Stragildo.

— Ei bine! Strigă Marguerite. Te întreb, ca adineauri: Eşti gata?

Şi, ca şi adineauri, Stragildo îşi ridică mantia, arată pumnalul, şi murmură:

— Philippe d'Aulnay, stăpân pe secretele voastre a putut scăpa de valurile Senei, graţie îndrăcitului de Buridan… dar nu va scăpa de pumnalul lui Stragildo… De n-ar primi decât o singură zgârietură chiar, moare, căci oricine e înţepat de acest vârf, doamnă, piere până într-un ceas! Doamnă, aştept să-mi spuneţi, în sfârşit, în care temniţă se află Philippe d'Aulnay?

— Ei bine! Du-te dar, grăi înăbuşit Marguerite de Bourgogne. Vei găsi pe Philippe d'Aulnay în temniţa nr. 5…

Stragildo mârâi, ca un câine mulţumit că i s-a dat drumul asupra urmei fiarei!

— Să m-ajute diavolul, să ajung la vreme, mormăi el. Căci aţi şovăit mult, doamnă!

Şi repede, tăcut, alunecând ca o umbră, el se repezi pe scara Turnului, ieşi, trecu Sena şi o luă fuga spre Luvru.

Cum trecu pe punte, Stragildo îl zări pe rege care, escortat de facle şi de soldaţi, străbătea o curte…

— Unde se duce regele? Întrebă el, cu glas răguşit, pe un arcaş. Nu cumva la atacul Curţii Minunilor?

— Nu, răspunse arcaşul. Regele se duce să pună întrebări unui prizonier care e la carcera nr. 5.

— Blestem! Strigă Stragildo.

Rămasă singură pe platforma Turnului Nesle, Marguerite de Bourgogne îşi urmă gândurile încercând să zărească prin întuneric, să prindă vreunul din vuietele depărtate, care veneau de la Curtea Minunilor.

Poate chiar uitase de Philippe d'Aulnay şi primejdia apropiată care o ameninţa.

Poate că în minutul acela, nu mai era loc în închipuirea ei disperată decât pentru o viziune: Acea a Myrtillei şi a lui Buridan.

Poate orice femeie stăpânită de gelozie, singură, adevărata primejdie e fericirea rivalei sale.

Dar, curând vuietele acelea chiar, zăngănelile armelor pe care le auzea în chip nelămurit, se stinseră, şi o tăcere adâncă se lăsă deasupra Parisului, care păru că doarme greu.

Marguerite se cutremură îngrijorată.

Negura îi păru ameninţătoare şi se însufleţi cu spectri care, ca nişte păsări de noapte, începură să mişune în jurul platformei.

În tăcerea aceea ea distinse nişte gemete şi blesteme înăbuşite.

Groaza o cuprinse!

Voi să se îndrepte spre etajul Turnului, martor al orgiilor trecute, şi se întoarse. În clipa aceea tresări.

O femeie sta în faţa ei! Poate că era unul dintre spectrii de care tocmai voia să fugă şi care nu se incarna decât ca să-i taie drumul... căci femeia aceea părea că avea masca morţii pe figura-i tragică.

Cu toate astea, după un minut de spaimă nervoasă, regina ţipă bucuroasă. Recunoscuse stafia... femeia ivită deodată, pe neaşteptate.

— Mabel! Ţipă Marguerite.

— Da, regina mea! Eu sunt!

— Dumnezeu să te binecuvânteze, pe tine care vii întotdeauna la regină în momentele de primejdie şi care parcă cu o suflare, cu o privire, ştii să îndepărtezi toate primejdiile una după alta.

— Păstrează regina, într-adevăr, vreo recunoştinţă pentru umila şi devotata ei servitoare? Întrebă femeia cu un fel de nesaţ.

— Te mai îndoieşti? Pot uita, oare, tot ce ai făcut pentru mine? Pot uita că fără tine, regele ar şti demult ce mistere se ascund în acest Turn, pe care, câteodată, de la ferestrele Luvrului, îl priveşte îngândurat? Pot uita, că deunăzi, dacă nu soseai la timp, regele, ale cărui bănuieli s-au deşteptat, ar fi ghicit, poate, pentru ce nu-i puteam arăta smaraldele, pe care mi le dăruise, şi... atunci eram pierdută?

Pe când regina vorbea, Mabel o privise fix, ca şi cum ar fi căutat să-i citească în fundul sufletului.

— Astfel, zise ea, dacă aş avea să-i cer ceva reginei mele...

Marguerite o întrerupse cu un strigăt de bucurie.

— Niciodată nu mi-ai cerut nimic. Ai refuzat, întotdeauna, dovezile recunoştinţei mele, şi voi binecuvânta ceasul când ai avea, în sfârşit, nevoie de regina ta! Vorbeşte! Spune-mi ce vrei. Dacă sunt bani, te pot îmbogăţi deodată.

Înainte de a răspunde, Mabel păşi până la parapetul platformei şi aruncă o privire lungă şi ciudată spre punctul acela al Parisului, pe care-l contemplase şi Marguerite. Apoi privi spre picioarele turnului unde, aplecându-se, căuta să

zărească ceva, sau pe cineva, care, fără îndoială, se afla acolo, dar Turnul era prea înalt şi nu văzu nimic.

— Doamnă, zise ea, întorcându-se spre Marguerite. Spuneaţi că sosesc întotdeauna în momentul când trebuie înlăturată de voi vreo primejdie. Veţi fi, oare, ameninţată iarăşi în momentul acesta?

— Da, zise regina cu glas înăbuşit. Ei bine! Prin nu ştiu ce trădare, regele a aflat că Philippe, acel Philippe pe care l-am aruncat în subterană, unde trebuia să moară, e într-o temniţă a Luvrului… Regele a vrut să-l vadă… şi în minutul acesta, Philippe d'Aulnay poate că-i vorbeşte… afară numai daca Stragildo n-o fi ajuns la vreme! Adăugă ea, cu un surâs groaznic.

— Stragildo? Întrebă Mabel.

— Da, el e la Luvru, şi dacă izbuteşte să ajungă la timp în carcera lui Philippe d'Aulnay, regele nu va mai găsi decât un cadavru. Dar să vedem ce ai să-mi ceri?

Mabel tăcu un minut, apoi cu un accent atât de liniştit încât părea groaznic urmă:

— Stragildo nu va ajunge la timp la Luvru!

— Ce vrei să zici? Strigă regina înfiorată.

— Vreau să spun că, adineauri, m-am dus la Luvru nădăjduind să vă întâlnesc. Nevăzându-vă acolo, am ghicit ce gânduri, sau mai bine, ce fatalitate vă atrăgea la Turnul Nesle, în această noapte, când se hotărăşte soarta atâtor fiinţe care au fost amestecate în viaţa noastră. Vreau să spun, că în minutul când ieşeam din fortificaţia regală ca să vin încoace, regele se ducea la celula nr. 5…

Regina îngheţată de spaimă şi ochii ei rătăciţi se îndreptară spre Luvru, a cărui siluetă se zărea dincolo de Sena înălţându-se fantastică, în umbră.

— Sunt pierdută? Gemu ea.

— Cred şi eu! Zise Mabel cu o linişte grozavă.

Regina tresări. Apoi, gândindu-se că era vorba de viaţa ei, îşi reculese toate forţele, toate facultăţile, îşi stăpâni spaima care o tulbura.

— Bine! Zise ea. Mă duc la Luvru; şi acolo, voi înţelege dacă mă mai pot apăra încă, sau dacă, în sfârşit, trebuie să mi se îndeplinească soarta.

Mabel făcu un semn care o opri locului pe Marguerite, care sta gata să se repeadă spre scara întortocheată.

— Uitaţi, zise ea, că mi-aţi făgăduit să-mi daţi ceea ce am venit să vă cer?

— Poţi tu face aceasta? O întrebă Marguerite gâfâind.

Marguerite se porni pe un râs sălbatic.

— Adineauri eram regina Franţei şi puteam să-ţi făgăduiesc tot. În acest moment, dacă Philippe d'Aulnay a vorbit, nu mai sunt decât una din femeile adultere, pe care le plimbă pe străzi, legate, goale, pe un măgar, expuse la huiduielile mulţimii şi biciuite de călău…

Mabel o apucă de mână pe Marguerite şi zise:

— Dacă vreau, mai sunteţi încă regina onorată, soţia iubită a lui Louis al X-lea. De ar vorbi, sau nu, Philippe, pot da regelui proba vie a nevinovăţiei voastre, şi din acea clipă Philippe d'Aulnay n-ar mai fi decât un mincinos şi un calomniator.

Un surâs trist rătăci pe buzele albe ale lui Mabel.

— Oare mi-am trădat vreodată făgăduinţele ce v-am făcut, când era vorba să vă scap? Liniştiţi-vă regină, şi ascultaţi umila rugă a slujitoarei voastre.

Marguerite rămase mirată. Niciodată ea nu o văzuse pe Mabel atât de umilă.

Simţise întotdeauna un fel de teamă de dânsa. I se păru că ghiceşte atunci că în viaţa acelei femei era un secret groaznic, şi că acel secret ea-l va afla.

Deodată se strecură într-însa bănuiala că Mabel… nu era numai Mabel.

— Vorbeşte! Zise ea, orice-mi vei cere îţi este dat dinainte totul!

Mabel îşi ridică privirea spre cer.

Cu tot întunericul, Marguerite o văzu tremurând. Apoi femeia şopti câteva cuvinte nedesluşite şi se întoarse din

nou spre punctul acela al Parisului, unde se afla Curtea Minunilor, şi întinzând braţul, ea grăi cu glas blând, cu un glas pe care Marguerite nu i-l cunoştea:

— În acest moment totul e orânduit. Dintr-o parte Châtillon, de alta Malestroit. La nord, Hugues de Trencavel; la sud Charles de Valois. Şi fiecare dintre ei conduce sute şi sute de arcaşi. Sunt de faţă şi cavalerii regelui, seniorii nobili, o gloată înspăimântătoare, care încercuieşte de pretutindeni pe nenorociţi. Şi pentru această vânătoare omenească, scârbosul şef al vânătorii se vânzoleşte pretutindeni, dând fel de fel de ordine. Enguerrand de Marigny îşi pândeşte prada. Toţi nu-l aşteptă decât pe rege ca să se înceapă asaltul Curţii Minunilor…

Glasul lui Mabel era înecat de plâns.

Şi plânsul acela, Marguerite îl asculta cu o nemărginită mirare. Ce însemnau oare Buridan şi Myrtille pentru Mabel, pentru ca soarta lor s-o mişte atât de adânc? Ea se înfioră de durerea ei proprie şi de propriile sale spaime, răscolite de ciudatele cuvinte ale lui Mabel. Se-nfiora de asemenea pentru că simţea că taina acelei femei îi flutura pe buze.

— Într-adevăr, zise ea, cu glas înăbuşit: Fără îndoială, în zorii zilei, Curtea Minunilor nu va mai fi decât o flacără imensă şi tocmai acest lucru am voit să-l văd!

— Da, zise Mabel, solemnă, am ghicit când nu v-am găsit la Luvru. Am priceput că pentru a privi de departe la moartea lui Buridan şi a Myrtillei, neîndoios, veţi fi ales Turnul Nesle drept observator. E ordinea şi fatalitatea lucrurilor. Ei bine, Majestate! Închipuiţi-vă că am rătăcit trei zile şi trei nopţi, alergând la toate intrările, prin toate ulicioarele care dădeau în acel cuib de mizerie. Peste tot n-am izbutit să pătrund din pricina santinelelor. M-au gonit de pretutindeni. Dacă aş fi avut vreme, aş fi izbutit să dau… ştiu eu? De vreo trecătoare subterană.

M-aş fi târât pe genunchi, aş fi scurmat cu unghiile un drum şi poate aş fi ajuns acolo…

Un hohot de plâns puternic o înecă pe Mabel, şi tăcu câteva minute. În mintea Margueritei bănuielile începură să se strecoare, începuse să priceapă că între Mabel şi Buridan era o legătură misterioasă.

Deodată, Mabel se întoarse spre regină, o apucă de amândouă mâinile, îşi apropie faţă de a ei, şi îi vorbi cu patimă.

— Cu toate astea, îl iubiţi pe Buridan!

Marguerite se cutremură.

— Îl iubesc! Strigă ea. O ştii. Ceea ce nu ştii, e că sufăr îngrozitor când ştiu că… şi el o să moară. Iubirea asta mi s-a dezvăluit dintr-o dată, sub o nouă înfăţişare! Mabel, înainte ştiam că-l iubesc pe Buridan. Dar, acum, ştiu că-l iubesc mult… încât am să mor şi eu dacă el va pieri în noaptea asta.

Mabel părea că o ascultă cu un fior de plăcere nemărginit.

— Aşadar, zise ea, cu un accent plin de nădejde, dacă ar fi un mijloc… să-l scăpăm pe Buridan?

— Dacă aş şti că cineva pe lume, l-ar putea scăpa pe Buridan în noaptea asta, şi dacă acel cineva ar fi în faţa mea, l-aş ucide chiar cu mâna mea, ascultă! Tu, care, fără îndoială, n-ai iubit niciodată, nu ştii că moartea e mai bună decât chinurile geloziei! Nu ştii, că gândindu-mă la fericirea lor, îmi vine să-mi smulg inima din piept! Dacă regele ar afla cât sunt de desfrânată, dacă m-ar ucide sau dacă m-ar azvârli în fundul unei mânăstiri, ca să mă pocăiesc până la sfârşitul vieţii, dacă lumea îngrozită ar afla că Marguerite de Bourgogne, regina Franţei şi-a urât fiica… i-a dorit moartea pentru că era rivala sa… toate… toate nenorocirile astea, Mabel, n-ar însemna nimic. Toate grozăviile astea pier în faţa viziunii care mă împinge la deznădejdea morţii: Myrtille în braţele lui Buridan… Ei bine! Acum când cunoşti cu de-amănuntul pe Marguerite, ce ai să spui despre Buridan? De ce voieşti să-l scapi, tu care de-abia îl cunoşti, tu… care ai vrut să mi-l dai pe mână… tu, care ai încercat să-l otrăveşti? Vorbeşte, Mabel! Vorbeşte, vrăjitoare

bătrână! Urmă regina aproape ţipând, cu o pornire sălbatică, ce trebuie să se fi auzit de departe, vorbeşte! Cine eşti, şi ce vrei?

Mabel îşi plecase capul. Părea şi mai umilă şi mai rugătoare. Plângea încet.

În sfârşit, ridică spre Marguerite faţa-i pe care era întipărită o deznădejde adâncă:

— Cum? Nu vi să rupe inima? Cum? Atât de tânăr, atât de frumos, aşa de brav, şi să moară, când viaţa abia înfloreşte în faţa lui? Nu vă înfioraţi de milă, când ştiţi că mii de fiare îl înconjură, îl pândesc, şi or să se azvârle asupra lui? Când ştiţi că până la spânzurătoare, sângerând…

— Taci! Bâlbâi regina. Taci! Mă ucizi! Ce vrei de la mine?!

— Graţierea lui Buridan! Gâfâi Mabel. Puteţi s-o obţineţi de la rege. Un singur zâmbet al vostru poate îmblânzi fiarele îndârjite.

Regina se îneca. Se vedea că în inima ei se dădea o luptă grozavă.

Mabel o privea cu o nădejde atât de arzătoare, încât ochii îi scânteiau.

În sfârşit, cu un fel de nehotărâre, Marguerite grăi înăbuşit:

— Spune-mi! Ce trebuie să fac, ca Buridan să trăiască… Ai dreptate! Ar fi prea grozav ca, putând să-l scap, să-l las, totuşi, să moară… Ştii apoi… cine ştie?

— Ce? Zise Mabel, tremurând.

— Cine ştie dacă… ea moartă…

— Ea? Strigă Mabel. Myrtille?

— Da, Myrtille! E infernal, e oribil… asta depăşeşte măsura omenească a crimei… O ştiu… Taci! Dar, trebuie să moară!

— Trebuie să moară… fiica voastră?

Cu glas înăbuşit şi grăbit, cu acel glas care de-abia îndrăzneşte să se audă singur, Marguerite urmă:

— Spune-mi… ce trebuie să fac acum, când mi-ai strecurat în suflet această nădejde… Oh! Nu mai trăiesc! Vezi tu?

Vreau să-l scap pe Buridan… să-l scap numai pe el! Da, m-ai făcut să mă gândesc la lucrul ăsta… Asta înseamnă şi scăparea mea! Căci soarta mea e legată de a lui!

Mabel păru că se adânceşte în gânduri. Se clătină. Era ca acele fiinţe care, când ameţesc, dau din mâini ca şi cum ar căuta un sprijin pe care nu-l au.

— Doamnă! Urmă Mabel, atât de rugătoare, încât Marguerite nu mai simţi milă, ci o adâncă mirare. Doamnă, voiţi să-l salvaţi pe Buridan? Dar asta e ca şi cum aţi vorbi să luminaţi pământul în negura asta adâncă şi să stingeţi soarele în zorii zilei… Dacă ucideţi pe Myrtille, omorâţi pe Buridan! Sărmanul copil! În minutul suprem al agoniei, poate că va muri cu un zâmbet de fericire, dacă o şti că Myrtille trăieşte! Dar să-l condamnaţi să trăiască, doamnă, şi să-i spui că ea a murit… Ah! Doamnă, mai bine să i se pregătească fiarele… mai bine să-l ducă la Curtea Minunilor… mai bine spânzurătoarea!

Mabel abia răsufla. Mâinile tremurătoare căutau pe ale Margueritei. Ea se aplecă. Genunchii i se îndoiau.

Marguerite se încovoie deasupra ei şi o întrebă aspru:

— Spune-mi, de ce vrei să-l scapi pe Buridan?

Mabel căzu în genunchi, şi cu blândeţe neînchipuită, cu un accent tragic şi simplu, răspunse:

— E fiul meu!

— Fiul tău? Buridan e… fiul tău?

— E fiul meu! Repetă Mabel cu glas mai îndrăzneţ. Şi se sculă în picioare. Ascultaţi, zise ea. În curând va fi prea târziu… pentru mine, pentru fiul meu şi pentru voi. Vă spun că Buridan e copilul meu. Vă spun că trebuie salvat, precum trebuie scăpată şi aceea pe care el o iubeşte şi fără de care viaţa nu i-ar fi decât o lungă agonie…

— Niciodată! Strigă Marguerite. El, da! Ea, nu! Dar, cum eşti tu mama lui Buridan? Spune-mi!

— Într-adevăr e drept, să aflaţi! Zise Mabel cu un ton ciudat. Ziceaţi adineauri că… n-am iubit niciodată. Ei bine! Am iubit şi eu! Iată istoria mea: Eram tânără, frumoasă,

bogată, purtam un nume respectat, unul din cele mai frumoase ale nobleţei ţării în care m-am născut. Numele acelei ţări? O să-l aflaţi… Sosi un om! Sosi ca ambasador al Franţei. Îl văzui la curte. Şi avu, pe dată, o putere fără îngrădiri asupra mea. Deveni amantul meu şi-mi jură că, în curând, voi fi soţia lui, în faţa lui Dumnezeu şi a oamenilor… Cu toate astea îmi era ruşine de greşeala mea. Plecai de la curte. Mă dusei să mă ascund într-o mahala a oraşului, unde mă născusem. Numele acelui oraş? Îl veţi afla! Născui un copil. Îl iubeam. Îl adoram. Trecură câţiva ani. Amantul meu se înapoiase în Franţa. Apoi, se întoarse, şi-mi jură aceleaşi lucruri. Numele acelui amant? O să-l aflaţi…

Marguerite o asculta cu un fel de groază. Ochii ei se holbau din ce în ce şi căutau să citească pe faţa lui Mabel o asemănare, o reamintire a unei imagini întâlnită pe vremuri şi ştearsă, poate, din mintea ei. Mabel urmă:

— Aşadar, amantul meu se înapoie. Speram că revederea copilului va hotărî să mă ia în căsătorie. N-o făcu. Amantul meu nu mai mă iubea, îi era dragă altcineva… o fată de la curte, ca mine, dar… mult mai frumoasă… mai puternică decât mine! Acum ascultă, regină. Într-o zi amantul meu veni să mă vadă, în casa în care mă ascunsesem. De-abia intrase şi amanta lui pătrunse pe neaşteptate, în casă.

— Numele celeilalte? Gemu Marguerite, verde la faţă.

— Îl vei afla, ca şi restul. Acea fată care se dăduse amantului meu, avea un suflet înfocat; inima ei vibra, dar… cum poate vibra, bronzul, pe care nu-l moaie nimic! Gelozia era stăpână pe gândul său, dar o gelozie capabilă de crime monstruoase… Acea fată sări asupra mea şi mă înjunghie…

Marguerite mormăi un blestem înăbuşit.

— Ea mă crezu moartă! Urmă Mabel. Dar trăiam! Vedeam! Auzeam! Pricepeam! Numai că… nu puteam să mă mişc! Atunci, doamnă, se întâmplă cel mai groaznic lucru.

Rivala mea ordonă să mi se omoare copilul, după cum credea că mă ucisese şi pe mine! Şi acest lucru nu i l-am putut ierta niciodată!

Amantul meu i se supuse! Îi dădu copilul… pe fiul meu! Copilul său! Îl încredinţă unui servitor, care se duse să-l arunce pe sărmanul micuţ în râu!

De data asta un geamăt se strecură pe buzele Margueritei.

— Acum, ascultaţi urmarea! Urmă Mabel înţepenindu-i-se dreaptă, în faţă cu glasul aspru şi cu faţa îmbujorată ca un geniu al răzbunării. Ascultaţi! Sluga nu înecă acel copil! Îi fu milă! Îl lepădă într-o cocioabă, de unde nişte oameni care treceau pe acolo îl luară şi-l duseseră la Béthune, în Artois, unde-l crescură! Copilul nu muri, după cum nici eu n-am murit! Am venit la Paris; şi am aşteptat ca vremea să-mi schimbe trăsăturile feţei. Câţiva ani fură de ajuns să facă din mine o femeie bătrână, căci vremea curgea îndoită pentru mine, şi fiecare minut îmi era o durere.

— Taci! Taci!

— Atunci, urmă Mabel, fără să audă, mă strecurai pe lângă aceea care mă înjunghiase şi dăduse ordinul să-mi ucidă copilul. Am ajuns slujitoarea ei cea mai apreciată, prietena ei. Eu o studiam. Recunoscui într-însa femeia cu pasiuni puternice, şi îmi pregătii cea mai grozavă răzbunare!

— Taci, stafio!

— Trebuie să vă spun totul! Numele ţării unde se petrecură toate astea: Bourgogne!

Numele capitalei acelei ţări: Dijonul!

Numele amantului meu: Charles de Valois, unchiul regelui Franţei! Numele fetei care se dădu lui şi care mă înjunghie: Marguerite de Bourgogne!

— Şi numele tău, spectru blestemat, n-ai nevoie să ţi-l spui! Căci adesea a sunat ca un clopot de moarte la urechile mele… Eşti, Anne de Dramans!

— Da! Răspunse Mabel cu o simplitate mândră şi teribilă.

— Ei bine! Strigă Marguerite. E ultima dată când se pronunţă acest nume! De data asta, pumnalul meu va desăvârşi ceea ce a început la Dijon!

În acelaşi moment, Marguerite azvârli mantia-i de pe umeri, apucă pumnalul care-i atârna la brâu, fără ca Mabel să facă vreo mişcare să fugă sau să se apere.

— De data asta, mori! Strigă Marguerite.

Şi o lovi, cu putere în piept.

Mabel nu căzu…

Ea izbi a doua oară, mai puternic.

De data asta, arma se rupse.

Marguerite sări înapoi, speriată, bolborosind:

— Oh! Adevărat că eşti o vrăjitoare?

Drept răspuns, Mabel dădu la o parte haina, în locul în care fusese lovită, şi arată un pieptar de oţel cum se fabricau pe atunci în atelierele din Milan şi în acele din Toledo, cele două mari centre de prelucrare a oţelului, unul în Italia, altul în Spania.

Şi Mabel zise atunci:

— Din ziua în care am început să trăiesc pe lângă Marguerite de Bourgogne, a trebuit să mă apăr, din vreme, împotriva fierului şi a otrăvii. Dacă aţi fi o minte vulgară, Marguerite, v-aş zice: „Da, sunt vrăjitoare!” şi m-aţi crede, poate, cum m-a crezut şi regele Louis, soţul vostru, după cum a crezut-o şi Charles de Valois, care ar fi trebuit să fie soţul meu. Dar, în această oră de groază, pe care o trăim amândouă, minciuna e zadarnică şi mă mulţumesc să vă afirm că dacă mă loviţi cu pumnalul, vârful se va toci, şi că dacă o să-mi daţi otravă, ea nu va avea nici un efect asupra-mi, căci de ani de zile mi-am obişnuit trupul cu ea. Acum, ştiţi cine sunt şi ce vreau, sau mai bine ce am voit… Iată cum, de îndelung Marguerite, vă pregătesc cursa în care a trebuit să cădeţi. Aduceţi-vă aminte. Eu am învins primele voastre nehotărâri şi ultimele voastre simţuri de ruşinare. Eu v-am orânduit Turnul Nesle. Eu vi l-am dat pe Stragildo. Şi, din vremea îndepărtată, de când s-a desfăşurat aici prima dramă amoroasă şi de crimă, din care e ţesută existenţa voastră, toate infamiile voastre sunt notate, act cu act, minut cu minut! Astfel v-am condus spre prăpastie.

Dintr-o singură mişcare, pot să vă împing într-însa. Dacă vreau ca regele să ştie… va şti totul. Şi acum, Marguerite, iată ce mai am de spus: De când ştiu că fiul meu trăieşte, răzbunarea mea pregătită de atâta timp şi cu atâta îngrijire, nu mai e în mintea mea decât un vis care piere. Vă scap, dacă-l scăpaţi pe fiul meu şi pe aceea pe care el o iubeşte.

Marguerite tăcu îndelung, cu capul aplecat, cu ochii aţintiţi asupra pumnalului ale cărui frânturi zăceau la picioarele ei.

În sfârşit ea strigă:

— Aşadar, mă pui să aleg între răzbunarea şi iertarea ta… între pieirea mea şi salvarea lui Buridan?

— Da! Vă ofer pacea, ori războiul. Şi vă jur, adăugă Mabel ridicând mâna spre cer, unde stelele începeau să dispară, vă jur că: dacă alegeţi războiul… veţi fi zdrobită, Majestate!

— Ei, bine! Aleg războiul. Chiar de-ar trebui să fiu zdrobită, după cum spui, chiar de-ar trebui să-mi pierd… până şi rangul şi să duc o viaţă de plâns! Totul… îmi e mai dulce decât siguranţa fericirii lor. Războiul? Fie! Războiul, a căror prime victime vor fi fiul tău şi fata mea.

Şi sălbatică, cu pumnul întins, într-un gest ameninţător spre Curtea Minunilor, pe platforma Turnului Nesle, Marguerite de Bourgogne păru, o clipă, una dintre cele mai înspăimântătoare eroine din dramele lui Euripide, pe care misterioasa fatalitate le înarma cu pasiuni sălbatice contra propriilor lor familii.

Fără nici un gest, fără nici un cuvânt, Mabel se îndreptă spre scara întortocheată pe care se coborî şi ieşi din Turn.

Din umbra sălciei, sub care Philippe d'Aulnay pândise atât de des, un om înaintă şi întrebă:

— A sosit momentul? Pot lucra?

Mabel răspunse:

— Da, Wilhelm Roller. Ceasul răzbunării tale a bătut! Du-te şi mă aşteaptă la locuinţa de la cimitirul Nevinovaţilor. Şi

dacă nu m-oi arăta până la douăsprezece, să duci regelui Franţei hârtiile despre care ţi-am vorbit.

Apoi Mabel plecă grăbită, iar Roller rămase câteva minute pe loc… Apoi, plecă şi dânsul.

De abia făcuse Roller câţiva paşi, că din tufişul care-şi apleca ramurile în valurile Senei sări un om. În cele dintâi licăriri ale zorilor se zări sclipirea unui pumnal. Un braţ se ridică şi se lăsă cu repeziciune.

Roller căzu cu un geamăt înăbuşit.

Omul îl privi o clipă, zâmbind, apoi îl apucă de picioare şi-l târî până la Sena. Acolo, cum nenorocitul se mai zbătea într-un spasm de agonie, omul îi înfipse iarăşi pumnalul drept în piept şi-şi lăsă arma în rană.

Apoi se scula şi privi în jurul lui.

În clipa aceea, Marguerite de Bourgogne se ivea fatală şi tragică la poarta Turnului Nesle. Ea îl zărise pe om.

— Stragildo!

Banditul se apropie de regină. Cu un gest şi un surâs, i-l arată pe cel ucis de el, care zăcea neînsufleţit pe marginea fluviului, cu picioarele în apă.

Marguerite nu făcu nici un semn de mirare. Doar întrebă:

— Pentru ce?

— Pentru că am auzit câteva cuvinte pe care le spunea stimata dumneavoastră cameristă omului acestuia.

Stragildo adăugă:

— Ştiţi doamnă că slujitoarea voastră este o viperă primejdioasă? Ei bine! Acesta era dintele veninos care trebuia să vă muşte azi. Am smuls dintele. Asta-i totul!

Marguerite se apropie gânditoare de trupul neînsufleţit. Îl privi şi tresări, recunoscând pe arcaşul pe care-l pusese să-l azvârle în temniţele Luvrului.

Câteva minute rămase aplecată asupra acelui nenorocit, adâncită în gânduri, care nu pot trece decât prin mintea marilor criminali.

Apoi îşi ridică pumnul spre cer ca într-o sfidare supremă şi se aruncă într-o barcă legată la picioarele Turnului Nesle.

Stragildo sări şi el în barcă şi începu să vâslească.

— Du-mă înapoi, la Luvru! Porunci regina, şi povesteşte-mi ce ai văzut şi ce ai auzit în camera lui Philippe d'Aulnay.

Capitolul II Temniţele subterane ale Luvrului.

În închisoarea lui, Philippe d'Aulnay, avusese o viziune după un timp ce nu se poate preciza, de la închiderea lui… poate după un ceas, sau poate după mai multe… Mai întâi, se zbătu în delirul unei sete adânci. Apoi, încetul cu încetul, un fel de ceaţă îi învăluise mintea care se zbătea de atâtea luni sub nălucirile dragostei. Şi, cu toate viziunile care-l munceau ştergându-se una după alta, Philippe avu impresia că ceaţa aceea se risipea şi că o femeie de o frumuseţe uimitoare îi apărea, surâzândă. Philippe d'Aulanay căzuse în genunchi murmurând:

— Marguerite!

Ochii extaziaţi i se aţintiseră asupra apariţiei.

— Fii binecuvântată, Marguerite! Tu, care vii să compătimeşti pe un nenorocit în agonie, şi care n-a încetat să te adore.

Ceea ce vedea, nu era o apariţie, ci o femeie în carne şi oase, dar nu era Marguerite, ci Juana.

Cum de-i venise în minte, micuţei slujitoare a reginei, să descindă în subterana aceea grozavă a marelui Turn, unde se aflau temniţele Luvrului?

Era un suflet sentimental şi milos.

Era în inima ei, poate, tot atâta milă cât şi dragoste curată; Juana nu-l văzuse pe Philippe d'Aulnay decât de două-trei ori. Singură şi îngândurată, o impresionase adânc. Fără să cunoască suferinţa tânărului, îl compătimise din toată inima. Adeseori o bătuse dorinţa ca… Philippe să fie rănit, numai pentru ca ea să-l poată îngriji. Alteori visa că-i alina suferinţele. Astfel, încetul cu încetul, chipul palid al tânărului i se strecurase în gând, îi stăpânea visurile, iar când fusese arestat şi dus în temniţa nr. 5, ea simţise o mâhnire sfâşietoare. Cu toate astea, nu-i trecuse prin minte gândul că ar fi putut să-l scape. În primele momente

plânsese îndelung, apoi îşi zise că, poate, el va izbuti să scape din închisoare. Dar, în urmă, începu s-o chinuiască ideea grozavă că… acei care erau închişi în temniţele din al doilea subsol nu mai ieşeau vii de acolo.

Îşi aduse aminte că nenorociţii închişi în mormintele acestea piereau în chinurile cele mai înspăimântătoare: de foame şi sete.

Atunci, în suflet îi răsări îndrăzneala uriaşă. Juana îşi zise că dacă-i era cu neputinţă să-l scoată pe Philippe d'Aulnay din temniţă, cel puţin putea să-i prelungească zilele. Şi, cine ştie, îşi zicea ea, dacă o zi mai mult nu înseamnă pentru el chiar salvarea vieţii şi, poate, liberarea?

Cum se gândea la lucrurile acestea, încetul cu încetul, se lămuri în gândul ei un plan, pe care-l vom vedea dezvoltându-se. Dar, trebuie să spunem că Juana nu se hotărî la înfăptuirea acestui plan, decât în urma unei lupte uriaşe, pe care o duse cu ea însăşi… căci o iubea pe regină cu o sinceritate adâncă şi plină de admiraţie. Pentru ea, Marguerite era o fiinţă superioară prin frumuseţe, prin inteligenţă şi putere. Greşelile, chiar crimele reginei, desigur ea nu le aproba, dar ele îi păreau aplicarea naturală a facultăţilor superioare, întocmai unor acte pe care nu le putea judeca, ca gesturi pe care nu le pricepea. Aşadar, Juana o iubea pe Marguerite, şi nu se hotărî fără să tremure, să încerce imposibilul pentru Philippe d'Aulnay.

Seara pe la ora zece, regina ieşi pe ascuns de la Luvru, după cum i se întâmpla adeseori.

— Se duce la Turnul Nesle, se gândi Juana. Şi, pe când ea alergă spre plăcerile ei, sărmanul acela e în agonie. Ah! Asta e o infamie!

De data asta, hotărârea Juanei era luată. De altfel, ocazia era prielnică.

Juana aşteptă ca regina să se depărteze, apoi, tremurând toată, se duse la Turnul cel mare al Luvrului, unde parterul era ocupat de temnicerul subsolului. Acel temnicer era un fel de brută care se vedea rareori prin curtea Luvrului. El

trăia în întuneric. Se obişnuise cu idei ciudate, şi plăcerile lui erau sinistre.

Când închidea un condamnat în vreun subteran, îi plăcea să se coboare noaptea ca o gânganie monstruoasă, se îndrepta fără lumină pe scara îngustă şi întortocheată, cu treptele alunecoase. Se strecura de-a lungul coridorului infect, unde un alt om de-abia putea să răsufle, şi acolo se simţea în largul lui.

Îşi lipea urechea de uşa de fier, în dosul căreia nenorocitul îşi da sfârşitul, şi-i asculta vaietele, rugile, gemetele. Atunci, punea rămăşaguri cu el însuşi. După puterea glasului, ajungea să stabilească ora exactă când, intrând în temniţă, nu va mai găsi decât un cadavru. În nopţile când avea de dus vreun cadavru la Sena, era o plăcere pentru el. Cine l-ar fi întâlnit, l-ar fi zărit aproape surâzând şi ar fi fugit înspăimântat de acel rânjet. El aştepta să se stingă toate luminile în imensa fortăreaţă regală, apoi, când nu se mai auzea nici un zgomot, şi în liniştea adâncă, când nici o lumină nu mai străbătea bezna pe la miezul nopţii, el se cobora în temniţă cu un felinar. Deschidea şi şoptea:

— Ia să vedem; am câştigat măsura de bere, pe care m-am prins. Şi se apleca asupra prizonierului cu un fel de bătaie de inimă, pe când pe gura lui buzată se încrusta un rânjet. Apoi icnea:

— Am câştigat.

Atunci începea să cânte încetinel. Vâra cadavrul într-un sac pe care-l lega bine la gură, îşi arunca sacul pe umerii lui de uriaş, se suia pe scară, ieşea din Luvru pe o poartă secretă, se cobora până la malul fluviului şi urca într-o barcă. Acolo lega două pietre de sac, una la gură şi alta la fund, şi pornea. Prin întuneric, se auzea fâşâitul apei, care-şi primea sacul spre păstrare şi care curgea înainte, nepăsătoare. Apoi omul se înapoia în vizuina lui, petrecându-şi zilele în aşteptarea ivirii unui nou prilej de… rămăşaguri.

Trebuie să spunem că, de vreo două trei luni, Chopin fusese zărit rătăcind mai des în acel întins labirint, pe care-l formau curţile şi clădirile Luvrului. Chopin era numele omului! Fără îndoială vreo tulburare se întâmplase în viaţa lui. Părea zăpăcit şi privirile îi erau speriate, ca ale unui câine care şi-a pierdut stăpânul. Fără îndoială, Chopin căuta ceva. Şedea ore întregi la pândă, într-un colţ de galerie. Erau zile când se înapoia în culcuşul lui mai mohorât şi mai pe gânduri decât la plecare. Alte dăţi, din contră, acea figură bestială se lumina de un zâmbet mai blând. Zilele când Chopin părea că încrustează pe chip o urmă de fericire, erau cele în care o vedea pe regină trecând.

Temnicerul se amorezase oare de regină?

Nu, doar, de slujitoarea ei.

De câteva luni, deci, Chopin îşi petrecea vremea întins pe patul său de chingi. Vremea pe care nu şi-o pierdea în rătăcirea prin Luvru, sau când nu se ocupa de sinistra lui însărcinare la lucruri pe care nu le putea preciza, nici formula, pentru că niciodată nu le cunoscuse, şi-o petrecea făcând pariuri. Cum nu-i era lesne să-şi schimbe ideile, mania lui de a paria îi venea în ajutor. Erau momente când l-ai fi auzit mormăind:

— Pariez pe o măsură de hidromel cu piper că ea o să vină aici.

Atunci începea a tremura şi urma:

— Ce-ar fi să intre, pe neaşteptate? Ce-ar fi s-o văd înaintea ochilor şi să-i pot vorbi, s-o pot pipăi? Pariez pe-o oală cu bere şi pe două urechi de porc că aş lua-o în braţe, orice-ar fi, aş săruta-o!

Apoi, Chopin pufnea de râs şi deodată se-ntrista.

Aşadar, într-o noapte, după vechiul său obicei, ori de câte ori avea vreo carceră de supravegheat, adică atunci când aştepta moartea vreunui prizonier, în noaptea aceea deci, coborându-se fără lumină până la uşa nr. 5, Chopin ascultase multă vreme.

— Nu aud nimic, bombăni el. De data asta, dobitocul mă va face să-mi pierd pariul. Sunt şi şireţi ăştia care mor fără să zică o vorbă, fără cel mai mic vaiet care să mă îndrume, şi… tocmai aceştia sunt mai rezistenţi. Nu face nimic, pariez, totuşi că peste două nopţi, tot pe vremea asta, o să trebuiască să fac un mic voiaj spre Sena.

Plictisit să mai asculte fără să audă nimic, Chopin se înapoie la vizuina lui şi se trânti pe pat, unde căzu din nou pe gânduri. El paria a o mia cană de băutură că o s-o vadă intrând pe neaşteptate şi pe a mia pereche de urechi de porc că o s-o sărute pe amândoi obrajii, când, deodată, uşa se deşchise şi Juana apăru.

Chopin rămase tâmpit de mirare, cu ochii holbaţi, cu gura căscată. Se aşează pe patul de chingi şi începu să se scarpine la caierul părului roşcat, cu nădejdea că… doar i-o veni vreo idee. Cum nu-i venea însă ideea aceea aşteptată, Chopin începu să râdă. Dar nu s-ar fi mişcat din loc pentru nimic de pe lume.

După ce închise uşa, Juana înaintă spre el, repede.

Chopin se făcuse ghem, tremurând.

Juana îi zâmbi şi Chopin nu mai râse.

Fata îl luă de mână, şi Chopin păru speriat ca o fiinţă căreia i se întâmplă o catastrofă neprevăzută.

Trecură câteva minute de tăcere, apoi Juana îl întrebă:

— N-ai să-mi spui nimic, Chopin?

— Da, se petrec lucruri noi pe aici; mai e cineva în subterane!

Juana tresări şi îngălbeni.

Cât despre Chopin, el surâdea fericit, ca cineva care, deodată, a găsit lucrul cel mai interesant şi a izbutit să fie cât mai seducător.

— Nu te întreb de lucrul ăsta, zise Juana făcând pe supărata.

— Atunci ce? Făcu Chopin, mirat că spusele lui n-o cuceriseră dintr-o dată pe fată.

— Nu ştiu… dar, credeam… Mi se părea că am văzut că mă priveai… când treceam… dar, poate, m-am înşelat… nu mă priveai pe mine?

— Oh! Ba da! Strigă Chopin.

— Ei bine! Am crezut că ai avea să-mi spui ceva, şi cum nu veneai tu la mine, am venit eu la tine! Asta-i tot.

— Asta-i tot? Repetă Chopin.

— Vrei să-ţi spun? Urmă Juana, după o mică tăcere. Ei bine, eu ştiu că tu mori de poftă ca să mă săruţi.

— Chiar că am şi pariat pe două urechi de porc, prăjite, că am să te sărut. Numai aşa, în glumă. Aşa ceva nu se poate întâmpla.

Şi Chopin aruncă, spre fată, o privire straşnic de speriată, dar plină de patimă.

Înfrânându-şi dezgustul pe care i-l inspira temnicerul, Juana se aşează lângă el, îi trecu un braţ pe după gât, şi cu mâna ei delicată începu să-i mângâie barba roşie, deasă şi aspră. Temnicerul credea că visează. Nu îndrăznea să se mişte, de teamă ca visul să nu piară. Îl treceau fiori din cap până-n picioare.

Deodată, Juana îi şopti câteva cuvinte la ureche. Chopin căscă ochii mari şi bolborosi:

— Cum? În odaia ta?

— Da! Stărui Juana. Şi am să vin să te iau.

— La noapte?

— Tocmai cum îţi spun!

Se făcu iar tăcere, timp în care, Chopin, plecând capul, îşi rumega fericirea nemaipomenită, care dase peste dânsul.

Urechile îi vâjiiau, din când în când se uita pe sub gene la fată, ca şi cum ar fi vrut să fie sigur că era acolo.

Juana urmărea îngrijorată efectele otrăvii pe care o vărsase în acea inimă sălbatică şi naivă. Când crezu că e sigură de victorie, ea urmă cu vocea care-i tremura fără voie.

— Îţi pun însă o condiţie.

— O mie de condiţii! Mormăi Chopin.

— Una… îmi e destul şi… iat-o: Sunt curioasă… vreau să vizitez subteranele… Când te vedeam Chopin, nimeni în Luvru… nici chiar regele nu mi se părea aşa de frumos ca tine…

Chopin oftă ca un bou pe care-l ucizi.

— Dar, vezi tu, aş vrea să te văd în subterane în exerciţiul funcţiunilor tale grozave… trebuie să fii întocmai după cum te-am închipuit eu…

— E lesne, făcu Chopin, plin de mândrie. Şi e drept, că nimeni printre cei mai tari, şi cei mai viteji, n-ar putea îndeplini meseria pe care o fac eu aici.

Juana se înfurie.

Dar cuvintele acelea groaznice ale temnicerului, o însufleţiră şi mai tare, căci de data asta îl apucă de gât cu amândouă mâinile.

— Chopin! Şopti ea, dacă vrei să te iubesc, dacă vrei să fiu a ta, trebuie să-mi deschizi uşa de la prizonierul care e la nr. 5.

Chopin sări în sus, zbierând.

— Imposibil! Nu m-ar aştepta decât spânzurătoarea şi, poate, ceva şi mai rău… Nu… Lasă-mă… Săriţi! Ajutor!

Strângerea braţelor Juanei se făcea tot mai blândă, mai drăgăstoasă, mai puternică.

Protestele disperate ale temnicerului slăbeau din ce în ce…

— Marguerite! Bolborosi Philippe, în genunchi, cu mâinile întinse spre apariţie.

Juana puse jos, într-un colţ, felinarul pe care i-l dăduse Chopin, oprindu-se în uşa temniţei.

Apoi, ea se apropie de tânăr şi îi lipi de buze gâtul unei sticle plină cu apă rece şi limpede.

Philippe bău cu lăcomie.

— Acum, murmură fata, iată un coş de mâncare. Iată, în cana asta ai de băut. Mănâncă şi bea până te vei sătura, căci mâine seară am să vin iarăşi şi o să-ţi aduc alte provizii…

Vorbind astfel, Juana luase mai întâi un coş pe care Chopin i-l trecea prin uşa crăpată, apoi cana, şi le depunea într-un colţ al carcerei.

— Din nenorocire, Chopin nu vrea să-ţi las o faclă, dar fii curajos… şi mănâncă şi bea…

— Marguerite, zise cu foc tânărul, mi-e foame de mâncărurile tale, mi-e sete de sărutările tale, şi n-am nevoie de faclă căci tu eşti însăşi lumina pentru mine…

Inima Juanei zvâcni chinuitor.

— Nu sunt doamna Marguerite, zise ea. Nu mă cunoşti, din nenorocire! De unde să mă cunoşti? Cum erai să mă bagi vreodată în seamă? Haide! Curaj… Trebuie să plec acum…

— Marguerite! Horcăi Philippe, nu mă părăsi, nu pleca!

O apucase pe fată de mâini şi i le strângea nervos.

O idee îi trecu prin minte Juanei. Ea se aplecă spre prizonier, cercetându-i faţa încordată, ochii rătăciţi, şi strigă înspăimântată:

— E nebun! A înnebunit nenorocitul!

Philippe îşi dădea drumul pasiunii lui în jeluiri sfâşietoare, amestecate cu strigăte de bucurie.

Spunea tot ce suferise.

Spaima o pătrundea pe Juana din ce în ce, nebunul se exalta.

— Te rog! Şoptea Juana. Linişteşte-te, te rog din suflet… Nu sunt regina!

Deodată, Philippe tăcu. Privi fata mai cu băgare de seamă, şi vorbi:

— Într-adevăr, nu eşti Marguerite!

O licărire de judecată îi străfulgeră, fără îndoială, în acel moment negura minţii, cum lanterna Juanei lumina întunericul temniţei unde se petrecea o scenă stranie.

— Nu privi în mine decât pe umila sa slujitoare, dar crede-mă, totuşi, gata să fac orice ca să te scap.

Philippe d'Aulnay căzuse pe gânduri.

Dăduse drumul mâinilor Juanei.

— Vrei să-mi vii în ajutor? Zise el, deodată. Ei bine, du-te şi-i spune regelui Louis că vreau să-i vorbesc… Du-te şi-i spune regelui, că Philippe, senior d'Aulnay, vrea să-l vadă.

— Regele? Şopti mirată Juana.

— Da, regele! Făcu Philippe nerăbdător. Ce aştepţi? De ce nu te duci, să-l chemi?

— Mâine! Îţi făgăduiesc că mâine…

— Nu! Acum, îndată! Strigă Philippe. Oh! Zice că vrea să-mi vină în ajutor, şi-mi refuză singurul lucru pe lume, care să mă mai poată scăpa!

— Poate să te scape acest lucru? Zise Juana, răsuflând greu şi cu totul încredinţată că, în minutul acela, prizonierul era lucid.

— Dacă îl văd acum, răspunse nebunul, n-am decât să spun o vorbă şi suntem salvaţi cu toţii!

Juana şovăi o ultimă dată, dar ceea ce se petrecea cu sufletul ei era grozav.

Îi trebuia un curaj straşnic, ca să îndrăznească să pătrundă până la regele Franţei.

— Aşadar… am să mor! Urmă Philippe, amărât.

— Nu! Nu! Zise Juana care începuse să plângă. Întâmplă-se orice, n-o să se poată spune că n-am făcut tot ce am putut, ca să te scap.

Juana ieşi repede, vioaie şi uşoară, ca purtătoarea speranţei.

Chopin închise uşa. Carcera se întunecă, şi gândurile lui Philippe se înnegurară iarăşi.

De-abia dispăruse Juana, şi bietul nebun şi uită că ceruse să-l vadă pe rege. Nebunia îi învălui iar creierul şi şopti cu foc:

— Ea a venit! Marguerite a fost aici… Se va înapoia. Mi-a jurat-o! Dacă aş putea număra minutele care mă despart încă de ea!

Trecu un ceas, sau două.

— Când a fost aici? Se întreba nebunul. Ieri? Sau mai demult? E mult de atunci! Mi-a jurat că se întoarce… Ce

lungi sunt minutele pentru cine aşteaptă! Oh! Iată-o!

Un zgomot de paşi şi de zăvoare trase puternic… Şi intrară doi oameni în timp ce mai mulţi arcaşi se înşiruiau de-a lungul zidului, în galeria îngustă, şi temniţa se umplu de lumină. Cei doi oameni erau regele şi contele de Valois.

Philippe îi privi mirat.

— Cine sunteţi? Întrebă el.

— Întrebarea e hazlie! Strigă Louis. Haide, eşti hotărât acum să-mi spui numele aceleia care mă trădează? Voi putea afla secretul acelor hârtii… pe care le-ai ars la Turnul Nesle? Ascultă! Ai îndrăznit să te împotriveşti regelui tău! Ai îndrăznit să ridici mâna asupra mea… Îţi iert totul… dacă vorbeşti.

În clipa aceea, printre arcaşii care păzeau uşa, se strecură un om, care, fără îndoială, putea să intre pretutindeni, căci soldaţii îl lăsară să treacă cu un fel de teamă respectuoasă.

Era Stragildo…

El îşi vârî capul pe uşă şi ascultă ce se vorbea.

— Să vedem, zicea regele. Cine te-a arestat? Cine te-a aruncat în carcera aceasta? Te voi ierta, auzi tu? Îţi voi da drumul, dacă vei consimţi să vorbeşti, să spui regelui tău adevărul!

Philippe d'Aulnay îl privea ciudat. O muncă grozavă se dezlănţuia în mintea lui. În capul lui nu era decât un haos. Şi în haosul acela, un fulger, o singură lumină sinistră se învăluia.

Philippe era nebun… Şi în clipa aceea, îşi dădea seama de nebunia lui!

Îl recunoscuse pe rege!

Philippe pricepea că dintr-un minut într-altul era să recadă în aiuriri, că raţiunea îi scăpa puterii lui de supraveghere…

Oh! Atunci… oare fiecare din cuvintele lui inconştiente nu era să fie o acuzare grozavă ridicată împotriva Margueritei?

— Vorbeşte! Strigă din nou Louis… Pentru Dumnezeu, vorbeşte odată! Sau pun să te jupoaie de viu, şi te dau câinilor?

— Regele! Îşi zise în gând Philippe, înspăimântat. Soţul Margueritei!

El se vârî în colţul temniţei sale, se ghemui cu capul în mâini, astupându-şi urechile ca să nu audă. Îşi închise ochii să nu vadă, îşi strânse dinţii să nu vorbească! Şi, totuşi.

— Simţea că n-o să poată tăcea!

Simţea cum cuvinte de dragoste stau gata să-i scape dintre buze!

Nebun de necaz, Louis îl zgudui de umeri.

— Vorbeşte! Urlă el. Numele! Numele aceleia… pe care-l ştii! Numele aceleia care mă trădează şi care e amanta ta! Mii de draci! Vorbeşte sau… te omor!

Deodată regele se trase înapoi, cu un strigăt de groază…

Şi Valois chiar, Valois care nu era milos îl imită.

Strigătul îl repetară şi arcaşii, care vedeau ce se petrecea…

Stragildo îngălbeni…

Într-adevăr era groaznic ce se-ntâmplase. Era una din viziunile acelea înspăimântătoare, cum se pot întrevedea numai în delir…

Philippe d'Aulnay se sculase…

Şi, pe faţa lui ca de ceară, gura-i apăru însângerată, roşie… şi, în acelaşi timp, din gură căzu jos o bucată de carne însângerată.

Dintr-o muşcătură furioasă, Philippe d'Aulnay îşi tăiase limba, ca să nu denunţe pe Marguerite de Bourgogne! Se prăvăli la pământ, leşinat!

— Sire, zise Valois lui Louis când se înapoiară în apartamentul regelui, mă însărcinez să-i smulg acestui om mărturisirile trebuincioase; de-ar vorbi sau de-ar scrie, îl voi sili eu să dăruiască numele pe care-l căutaţi! Vă cer numai autorizaţia să pun să-l transporte pe om la Temple, unde îl voi avea la îndemână.

— Fă-o, Valois! Răspunse regele.

După câteva minute, mereu leşinat, Philippe d'Aulnay era aruncat într-o căruţă şi dus la Temple.

— Acum, murmură contele de Valois, tu nu mai poţi spune nimic împotriva mea, Marguerite, căci am o armă grozavă contra ta!

Şi, punându-l pe prizonier în loc sigur, Valois se grăbi să se îndrepte spre Curtea Minunilor, ca să asiste la asalt.

Şi Louis se pregăti să încalece. Dar, înainte de a pleca, întrebă dacă regina dormea, şi cum i se răspunse că Marguerite, îngrijorată de toate zgomotele acelea, era în oratoriul său, el se îndreptă într-acolo…

Marguerite sosise tocmai atunci.

O înfiorase dar o şi liniştise, cele ce-i istorisise Stragildo, aducând-o la Luvru. Deci, îl primi pe soţul său cu fruntea senină.

Louis, care, în toate expediţiile, oricare ar fi fost ele, nu vedea decât o partidă de plăcere, îi propusese să asiste la distrugerea Curţii Minunilor, precum şi la spânzurarea lui Buridan şi a celorlalţi răzvrătiţi.

— Iartă-mă, Sire! Începu Marguerite, îngălbenind. Nu sunt decât o femeie şi toate împrejurările brutale îmi fac rău. Mă voi ruga pentru Voi, Sire…

— Da! Zise Louis, strângând-o în braţe cu pasiune. Eşti cea mai blândă dintre femei! Şi sunt foarte fericit, Marguerite, să fiu iubit de un înger ca tine! Adio, dar! Nădăjduiesc, că voi veni peste câteva ore ca să-ţi anunţ că toţi răzvrătiţii aceia mizerabili sunt morţi…

— Dumnezeu să te apere, Sire!

Louis al X-lea plecă.

Marguerite simţea că se sfârşea. Ea nu se mai gândea nici la rege, nici la Philippe d'Aulnay, nici la ameninţările lui Mabel.

— S-a sfârşit! Gemu ea, înspăimântată. Buridan o să moară. Nimic nu-l mai poate scăpa! Nimic! Oh! Ba da! Mai e o nădejde! Încă această încercare!

Înfrigurată, Marguerite se apucă să scrie următoarele rânduri: „Buridan, vrei să scapi, a ultima oară? Vrei să trăieşti în bogăţii, onoruri, şi putere? Reaminteşte-ţi ce ţi-am spus la Turnul Nesle! Ce-ţi ofeream atunci, îţi ofer şi acum. Peste câteva ore vei muri. Momentul e suprem. Dacă vrei… vei spune: da! Aceleia pe care ţi-o trimit. Restul mă priveşte!”…

Marguerite îndoi hârtia fără a o semna, nici pecetlui. Apoi se îndreptă spre un scrin, de unde trase o cutie.

În acea cutie, erau mai multe pergamente albe cu pecetea regală, purtând semnătura regelui Franţei.

Ea luă un pergament şi scrise deasupra semnăturii: „Ordin de trecere purtătorului prezentelor”.

Apoi, sună.

Juana apăru, încă emoţionată de ceea ce îndrăznise să facă… de vizita ei la Chopin, de aceea la Philippe d'Aulnay şi la rege. Ea nu aflase încă cele ce se petrecuseră între Philippe şi rege; de asemenea, nu ştia că prizonierul fusese transportat la Temple.

— Juana, îi zise regina, ia acest bilet şi ascunde-l în sân.

Fata se supuse.

— Acum, urmă Marguerite, iată un ordin de trecere semnat de rege. Cu acest pergament vei străbate prin cordonul trupelor orânduite de pază în jurul Curţii Minunilor. În acea Curte a Minunilor, îl vei găsi pe Jean Buridan. Îi vei da biletul pe care-l porţi în sân şi te vei înapoia să-mi spui ce a spus? Dacă nu te vei întoarce până la ziuă, sunt pierdută, Juana mea.

Juana plecă pe dată. Am spus că dânsa o iubea pe regină cu o dragoste adâncă şi sinceră.

Capitolul III Ordinul de trecere.

După ce şoptise câteva cuvinte, la picioarele Turnului Nesle, omului care aştepta acolo, Mabel se îndepărtase.

S-a văzut ce i se întâmplase elveţianului.

O îndoită lovitură de pumnal a lui Stragildo şi omul rămase întins, pe mal, unde Stragildo îl lăsase, fie din nepăsare, fie

că era grăbit să se ducă la regină.

După ce trecuse Sena, ea se îndreptase spre Curtea Minunilor ca să-şi reînceapă o ultimă încercare nebună de a pătrunde la Buridan.

După cum spusese şi reginei, Mabel petrecuse trei zile şi trei nopţi încercând să se strecoare prin linia arcaşilor, care încercuiau Curtea Minunilor. Respinsă de peste tot, s-a văzut la ce hotărâre o împinsese deznădejdea şi că o căutase pe regină la Luvru şi apoi la Turnul Nesle. Mabel ieşise din Turn şi mai deznădăjduită decât venise. Din clipa aceea pieirea Margueritei fu hotărâtă în inima ei. Nu mai vedea nici un mijloc de a-şi salva fiul. Nu mai găsea nici un mijloc, să-l vadă pentru cea din urmă dată.

Cu toate astea, împinsă de un fel de instinct, ea se apropiase de Curtea Minunilor. Cu cât înainta, cu atât vedea mai mulţi soldaţi înşiraţi de-a lungul străzilor, stând gata să pornească la luptă. În clipa aceea, ridicând capul printre acoperişurile aproape alăturate ea zări cerul luminându-se. Se revărsau zorile.

— Încă un ceas, se gândi Mabel, şi totul se va sfârşi.

Ea îşi urmă drumul şi se izbi, în fine, de o patrulă de soldaţi care închidea trecerea uliţei în care se găsea. Acolo era şi un ofiţer, şi Mabel tresări recunoscându-l pe Geoffroy de Malestroit. La depărtare de o sută de paşi, ulicioara dădea într-un fel de curte unde totul părea pustiu şi întunecat: era Curtea Minunilor.

— Copilul meu e acolo! Gândi Mabel. E acolo, plin de viaţă încă, şi… peste o oră totul se va sfârşi!

— La o parte! Strigă un arcaş.

Cu furia deznădejdii, Mabel se repezi înainte strigând:

— Senior de Malestroit, ascultaţi-mă, vin din partea reginei.

Soldaţii încrucişară suliţele şi una dintre suliţe îi sfâşie umărul. Ea nu-şi simţi rana. Privea cu ochii rătăciţi spre Malestroit, care înainta spre dânsa şi o întrebă:

— Vii din partea reginei?

— Da! Îngăimă mama lui Buridan. Adică… nu! Am să vă spun adevărul. Ascultaţi-mă, seniore.

— Îmi pare că, într-adevăr, te-am mai văzut femeie.

— M-aţi văzut la regină. Sunt camerista ei… Mabel.

Geoffroy de Malestroit, soldat grav dar superstiţios, ca toţi cei de pe vremea lui, se trase doi paşi înapoi, căci Mabel trecea nu numai drept depozitara credincioasă a secretelor reginei, ci şi drept una din acele fiinţe care avea legături cu puterile infernale. Şi, cum Mabel încerca să prindă mâna ofiţerului, el strigă:

— Nu te atinge de mine, femeie!

— N-am să vă ating, bolborosi nenorocita, dar ascultaţi-mă! Sunteţi unul dintre cei buni printre cei de la curte. Cred că o să vă fie milă de mine!

Mabel îşi împreună mâinile, rugătoare. Miraţi soldaţii asistau la acea scenă pe care o luminau torţele înfipte din loc în loc.

— În sfârşit! Zise Malestroit. Ce vrei?

— Un lucru foarte simplu: Lăsaţi-mă să străbat până în Curtea Minunilor. Ce vă pasă de o femeie mai mult sau mai puţin, în prăpădul care o să înceapă…

Malestroit dădu din cap şi făcu un semn oamenilor care strânseră rândurile.

Mabel observă acel semn şi manevra soldaţilor. Un hohot de plâns o înecă.

— Nici dumneavoastră n-o să vă înduraţi de mine. Ascultaţi-mă… am să vă spun tot seniore. Presupuneţi că sunteţi în acea Curte a Minunilor, presupuneţi că nuielele pe care le vedeţi îngrămădite de jur împrejur, sunt pregătite să vă ardă şi toţi soldaţii aceştia ca să vă răpună… Presupuneţi că mama voastră vrea să vă vadă, o ultimă dată înainte de a muri…

Malestroit tresări.

— Vă înduioşaţi? Grăi Mabel, stăpânindu-şi plânsul. Sunt mamă, scumpe seniore. Şi fiul meu e acolo. Închipuiţi-vă că, de când avea şase ani, l-am văzut numai în două rânduri şi

toată viaţa mi-am petrecut-o ducându-i dorul… că mi-am prăpădit ochii plângându-l. Nu vă cer cine ştie ce favoare. Ce vreau? Să mă duc să mor lângă fiul meu. Fie-vă milă, monseniore…

— Cum îl cheamă pe fiul tău? Întrebă Malestroit, înduioşat.

— Buridan, răspunse Mabel.

Nu apucă să pronunţe acel nume, repetat în şoaptă de arcaşi, că şi pricepu că-şi închisese singură drumul, şi se blestemă că nu putuse să ascundă numele lui Buridan.

— Arcaşi, strigă Malestroit, goniţi-o pe femeia asta.

Vreo cinci-şase soldaţi se aruncară asupra ei şi îndepliniră ordinul ce li se dase.

— Şi tu! Strigă Mabel, blestemat să fii! Şi să mori printre cei dintâi, sub loviturile bandiţilor din Curtea Minunilor!

Malestroit îngălbeni şi voi să mai dea un ordin. Dar, respinsă cu lovituri de suliţe, din soldat în soldat, ca o minge, Mabel era departe acum.

Ea se îndepărtă, rătăci câtva timp mâhnită, murmurând nedesluşit, când rugăminţi, când blesteme.

Deodată se pomeni în Strada Froidmantel, în faţa vechiului hotel d'Aulnay şi se opri acolo.

— Aici, gândi ea, tresărind, l-am întâlnit prima dată. Aici mi-a spus că-l cheamă Jean. Nenorocită ce sunt! Cum de am putut să-i spun cuvintele blestemate, care trebuiau să-l atragă în capcana Margueritei!

Îşi ascunse faţa în mâini şi începu să plângă. Deodată, i se păru că un pas uşor trecea pe furiş, prin apropierea ei. Îşi deschise ochii şi, la zece paşi de dânsa, zări o tânără care înainta repede.

— Juana! Gemu înăbuşit Mabel. Unde se duce oare, la ora asta? Cu ce însărcinare infamă?

Recunoscând-o pe Mabel, fata se oprise.

În starea de tulburare în care se afla, Mabel, rumegându-şi gândurile de răzbunare împotriva Margueritei, apariţia neaşteptată a Juanei îi stârni ceva ca un simţământ de plăcere. Ea gândea să lovească nu numai în regină, dar şi în

cei care o serveau cu devotament, adică în Stragildo şi pe Juana.

Fata înaintă cu îndrăzneală. Când ajunse lângă dânsa, Mabel o apucă deodată de amândouă mâinile şi i le strânse cu putere.

— Tu aici, micuţo Juana? Scrâşni Mabel, cu un râs duşmănos. Unde te duci? Pe ce nenorocit îl mai cauţi să-l tragi în plasa desfrânatei?

— Oh! Îngână Juana, mă sperii! Nu te-am văzut niciodată aşa. Lasă-mă. Trebuie să îndeplinesc o poruncă ce nu suferă nici o întârziere.

— O însărcinare de-a reginei, nu e aşa? Făcu Mabel cu acelaşi accent batjocoritor.

— Fără îndoială, răspunse Juana, care-şi venea încet în fire. Nu e regina stăpână noastră? Nu i-ai dus şi dumneata, de o sută de ori, scrisorile? Dacă ai fi fost adineauri la Luvru, te-ar fi însărcinat pe dumneata să te duci în locul meu.

— Ei bine, s-a făcut! Mă însărcinez, zise Mabel cu răutate, fără altă idee, de altminteri, decât să stânjenească orice proiect al reginei.

— Imposibil! Zise Juana. Lasă-mă să trec.

Mabel strânse şi mai tare mâinile Juanei şi strigă:

— Şi eu, m-am rugat cu foc, ca să mă lase să trec, şi am fost gonită. La rândul meu îţi zic: „Nu vei trece”.

— Ce? Eşti nebună? Îţi spun că scrisoarea e grabnică. Îţi spun că, dacă regina o afla că m-ai întârziat, te-ai putea căi. Oh! Dar mă faci să sufăr! Lasă-mă!

— Scrisoarea! O vreau!

— Poţi să mă şi omori.

— Oh! Aşadar… e lucru serios! Haide, Juana, supune-te de bună voie sau o să mori şi tu, ca toţi nenorociţii care s-au apropiat de desfrânata de la Turnul Nesle, şi… ca şi dânsa chiar.

Juana ţipă îngrozită şi se uită repede în juru-i. Strada era pustie. Pe Mabel, parcă o prinsese un fel de nebunie. Faţa i

se îmbujorase. Părea stăpânită de o criză de nervi, de furia ucigaşului… Pentru că fiul ei era să moară, în sufletul ei, adânc rănit, de ani lungi de durere şi de ură, nu mai erau decât îndemnuri de moarte.

În mintea ei încordată nu mai erau decât gânduri de distrugere. Ea dase drumul unei mâini a fetei, şi cu mâna ei liberă îşi căuta pumnalul, pe care-l purta la brâu, ca toate femeile de rang, din vremea aceea.

— Vrei să mă ucizi? Îngăimă Juana, zăpăcită de spaimă.

Fără să răspundă, Mabel îşi ridică arma.

Încă o clipă şi jungherul i-ar fi străpuns sânul fetei. În minutul acela Juana cotrobăi repede sub mantie, scoase două hârtii, învelite una într-alta, şi i le trecu lui Mabel.

În mişcarea pe care o făcu aceasta ca să le apuce, Juana se smuci şi se puse pe fugă ca o căprioară urmărită de haita de lupi.

Mabel rămase tâmpită, cu hârtiile în mână, cu ochii duşi după Juana, care dispărea la capătul uliţei.

— Trebuia s-o lovesc! Strigă ea. Vreau să-i omor pe toţi! Apoi, privind pergamentul, îngână:

— Fără îndoială, un bileţel pentru vreun nenorocit. Cel puţin el va fi salvat.

Şi cu acea nepăsare plină de amărăciune, pe care o păstra acum pentru tot ceea ce nu-l privea pe Buridan, ea lăsă hârtiile să-i cadă la picioare, apoi plecă încet.

De-odată se înapoie repede, împinsă de o idee ce-i trecuse deodată prin cap.

— Trebuie să aflu măcar numele nenorocitului. Dacă l-aş putea scăpa de tot! Eu, care am dus atâtea bilete de moarte, trebuie să-l înştiinţez pe necunoscutul acela, să nu cadă în cursa care i se pregăteşte…

Se aplecă şi ridică hârtiile pe care le aruncase. Desfăcu foaia care servea drept plic şi, îndată, privirea i se opri pe pecetea şi semnătura regală: „Louis, rege”

— Lăsaţi să treacă pe purtătorul acestora! Silabisi Mabel.

Sângele i se sui în obrajii atât de palizi, de obicei.

„Lăsaţi să treacă”, urmă ea, unde însă?

Unde trebuia să se ducă Juana?

A doua hârtie o să-mi spună poate.

Dânsa o desfăcu şi o citi repede. În aceeaşi clipă fu prinsă de un tremur spasmodic. O bucurie nebună îi străluci în ochi, căzu în genunchi şi strigă:

— Dumnezeu s-a îndurat de mine!

Acel bilet, era tocmai acela pe care Marguerite de Bourgogne îl scrisese lui Buridan, şi pe care Juana trebuia să-l ducă la Curtea Minunilor.

Capitolul IV Când Simon Malingre şi Gillone cred că visează.

Vom ruga acum pe cititor să meargă cu noi, la Curtea Minunilor, unde sub conducerea vechiului vagabond Lancelot Bigorne, veniseră să se adăpostească, tovarăşii pe care ura sau dragostea îi înghesuiseră în acea înfundătură: ura contelui de Valois, ura lui Enguerrand de Marigny, ura regelui Louis Vicleanul, trei uri care, laolaltă, erau mai puţin primejdioase decât amorul Margueritei de Bourgogne.

Cine erau acei tovarăşi? Mai întâi Buridan, care, după ce se crezuse multă vreme orfan de tată şi de mamă, îşi găsise, în sfârşit, un părinte: pe Valois. Dar ce fel de părinte! Buridan, care, după ce săvârşise atâtea fapte eroice şi deşarte, pentru ca să-şi regăsească pe logodnica lui, Myrtille, fata lui Enguerrand de Marigny, şi-o văzuse adusă chiar la Curtea Minunilor, de doi servitori al lui Valois: Simon Malingre şi Gillonne, care întreprinseseră o lucrare mare, prin care trădau totodată şi pe Valois, în profitul lui Buridan şi pe Buridan, în acela al lui Valois, nădăjduind să fie bine plătiţi de unul sau altul. Buridan, în fine, din simplu student la Sorbona fusese ales rege al Curţii Minunilor, după cum o vom spune.

Alături de Buridan, în clipele acelea, era Myrtille, blânda şi plăpânda fiinţă, care nu pricepuse nimic din nenorocirile care o ajunseseră şi care nu înţelegea pentru moment decât

un singur lucru: că-l iubea din tot sufletul pe Buridan şi că, în sfârşit, era la un loc cu logodnicul ei, ceea ce era, pentru ea, culmea fericirii, dacă fatalitatea nu l-ar fi pus, tocmai pe acest logodnic, pe picior de război cu tatăl ei, Enguerrand de Marigny.

Ceilalţi tovarăşi, refugiaţi la Curtea Minunilor, erau: Lancelot Bigorne, ciudată figură de aventurier, spirit straniu, în care binele şi răul se precumpăneau în măsuri egale, servitor devotat al lui Buridan, pe care singur şi-l luase drept stăpân, obraznic şi cinic, puţin scrupulos, foarte îndrăzneţ, nesinchisindu-se de nimic, dar, la urma urmei, om destul de cumsecade. Apoi, Riquet Haudryot şi Guillaume Bourrasque, care, ocupaseră multă vreme posturi oficiale, primul ca rege al Basochei şi al doilea ca împărat al Galiléei, dar care, acum, nu erau decât nişte condamnaţi, capetele fiindu-le puse la preţ, urmăriţi de agenţii poliţiei, ca şi Buridan. În fine, Gautier d'Aulnay, fratele nenorocitului Philippe, pe care cititorii noştri l-au zărit într-una din carcerele subpământene ale Luvrului.

Gautier era foarte mâhnit de dispariţia fratelui său. După ce fusese aşa de necăjit pe el, pentru că Philippe scăpase, în două-trei rânduri, viaţa reginei, pe care el, Gautier, o ura, şi după ce se certase cu el, onoratului Gautier îi părea rău din suflet de fratele său. Şi, în gândul lui, hotărâse să-l caute, să-l găsească şi să-l scape, de cum va putea ieşi din Curtea Minunilor, chiar de ar fi fost în mâinile Margueritei. Hotărârea aceasta îl liniştise.

Şi, apoi, Gautier era o fire tocmai potrivnică fratelui său. Philippe, o fire subţire, grozav de nervoasă, era un om melancolic, sentimental şi împingând la extrem logica sentimentelor sale. Gautier dimpotrivă, era un chefliu, un beţivan, cam desfrânat şi ar fi pufnit de râs, chiar când ar fi fost cu ştreangul de gât.

Astfel erau deci personajele pe care trupele regale se pregăteau să le atace.

Intrăm în Curtea Minunilor în momentul când Simon Malingre şi cu Gillonne au adus-o pe Myrtille lui Buridan, adică în vremea când Marigny postase cele câteva santinele împrejurul Curţii Minunilor, dar când, de fapt, nu începuse încă asediul. Aşadar, Gillonne şi cu Malingre putuseră să pătrundă cu înlesnire, să-şi îndeplinească prima parte a programului lor, care consta în a face să se întâlnească cei doi logodnici atât de lungă vreme despărţiţi. A doua parte a programului, era să-l vestească pe Valois că-l va găsi pe Buridan cu Myrtille la Curtea Minunilor. A treia parte era să pună să-l asasineze pe Buridan.

În momentul acela, Malingre şi Gillonne socotiră că ceea ce trebuia făcut deocamdată, era să plece de la Curtea Minunilor, căci se temeau de întrebările lui Buridan şi de explicaţiile pe care ar fi trebuit să i le dea.

Profitând, deci, de clipa de emoţie provocată în tot cercul lui Buridan de sosirea neaşteptată a Myrtillei, Gillonne cu Malingre dispăruseră binişor. După ce ieşiră din frumoasa locuinţă pe care Hans i-o oferise lui Buridan, ei se îndreptară spre una din ulicioarele care şerpuiau ca nişte braţe în jurul capului unei caracatiţe.

Gillonne şi Malingre păşeau încet, ca nişte burghezi care vizitează un muzeu de grozăvenii. Gillonne surâdea monştrilor pe care-i întâlnea, şi Malingre, foarte politicos, saluta pe dezmăţatele cu sânii goi, care-l priveau ca pe un fenomen.

Dar nu li se zicea nimic, şi Gillonne se fâţâia de colo-colo, mirându-se.

— Dar ştii că-s drăguţi, haimanalele şi cerşetorii ăştia!

— Ca şi dezmăţatele astea, care sunt, de altfel, femei foarte cinstite, adăugă Malingre.

Ceea ce nu-i împiedică de a răsufla uşuraţi şi mulţumiţi când ajunseră, în sfârşit, în ulicioara care trebuia să-i despartă cu totul de Curtea Minunilor.

Atunci se puseră pe fugă, întocmai cum fac copiii, care, când trec pe lângă un buldog, umblă încet, de frică să nu

sară asupră-le şi care, când cred că nu-i mai văd, o iau la picior. Dar nu făcuseră nici douăzeci de paşi şi Malingre se simţi înşfăcat de picior şi Gillonne de braţ.

Malingre se uită la picior şi văzu că era oprit de un cârlig de fier.

Gillonne îşi privi braţul şi constată că era apucată tot de un cârlig de fier.

În acelaşi timp, două voci se răsteau, răguşite şi batjocoritoare.

— Pe-aici nu se trece!

Malingre mai băgă de seamă că acel cârlig care-l ţinea pe loc, nu era decât extremitatea unei sârme atârnată de piciorul ciunt al unui olog.

În vremea asta, Gillonne constată că acel care-o oprise pe ea, era cum am zice, mâna unui ciunt de amândouă braţele. Oamenii aceia fără de picioare şi fără de mâini se aşezară în faţa celor doi fugari. Se înţelege că ologul era aşezat pe un fel de cărucior, pe care-l conducea cu repeziciune.

Malingre îşi scoase pălăria şi salută, pe când Gillonne făcea plecăciuni peste plecăciuni.

Mâna de fier a ciungului dădu drumul Gillonnei şi piciorul de fier îl slobozi pe Malingre. Şi cei doi sluţi începură să vorbească împreună pe nas:

— Faceţi-vă milă şi pomană! În numele Domnului şi al Maicii Preciste, aveţi milă de doi nenorociţi, victime ale războiului.

Gillonne şi Malingre scormoniră grăbiţi în pungă şi aruncară câţiva bani, pe care tâlharii îi prinseră din zbor. Apoi, mulţumiţi că au scăpat numai cu atât, cei doi fugari porniră. Dar, aproape în acelaşi timp, se simţiră iarăşi prinşi şi de data asta fiecare dintre ei, de câte două mâini zdravene, două mâini de carne şi oase, dar care păreau şi ele tari ca fierul.

Malingre şi Gillonne se întoarseră, şi, speriaţi, recunoscură pe olog care, găsind pesemne că nu-i mergea destul de iute căruciorul, o pornise la fugă în chip firesc, cu

picioarele lui şi pe ciung care, de sub mantia-i zdrenţăroasă, îşi scosese braţele vânjoase.

— Ce încăpăţânaţi! Zise batjocoritor ciungul.

— Vi s-a spus, odată, că pe aici nu se trece! Urmă ologul.

Malingre şi cu Gillonne îşi reîncepură saluturile şi se îndepărtară de-a-ndărătelea, cu ochii ţintă asupra celor doi cerşetori, dintre care unul iarăşi nu mai avea braţe şi celălalt se instalase din nou în căruciorul său. Cei doi asociaţi se înapoiară în Curtea Minunilor şi, zărind o altă ulicioară pustie, se îndreptară grăbiţi într-acolo. Dar, de-abia ajunseră şi cinci-şase orbi se arătară din întunericul unei cocioabe păcătoase şi înaintară cu mâinile întinse, nehotărâţi, pipăind şi strigând jalnic: „Fie-vă milă!”

— În numele Domnului şi al Sfintei Fecioare, faceţi-vă milă şi pomană de nişte bieţi orbi, fără vedere!

Gillonne şi Malingre se cotrobăiră din nou în pungă şi lăsară să pice câţiva bani pe pământul noroios al şoselei. Orbii se repeziră, în genunchi şi, într-o clipă, monedele se făcură nevăzute. Malingre care era un zgârcit şi jumătate, oftă.

Gillonne admiră îndemânarea cu care orbii găsiseră moneda aceea micuţă, pe care ea, cu ochii cei atât de pătrunzători, n-ar fi izbutit, poate, s-o mai găsească.

Dar, cum, de fapt, aceştia nu erau decât nişte orbi, Malingre şi cu Gillonne se gândiră la acelaşi lucru: unul în dreapta şi celălalt în stânga, încercară să se strecoare binişor, pe lângă ziduri.

Dar, atunci, orbii, apucându-i de braţ, făcură un zid viu, care se puse, ca o barieră, în lărgimea uliţei şi strigară:

— Pe aici nu se trece!

Cei doi fugari începură să creadă că visau un vis fantastic şi se întoarseră, alergând în Curtea Minunilor, unde se mai potoliră puţin înaintea înfăţişării liniştite a puţinilor locuitori ai acelui loc, care se făceau că… nici nu-i bagă în seamă.

Căutară o a treia ieşire, trăgând cu coada ochiului în dreapta şi în stânga, ca să vadă dacă ologul, ciungul şi orbii

nu-i urmăreau. Ulicioara a treia pe care o aleseră, ca să-şi asigure fuga, le păru atât de liniştită, încât de data asta crezură că au scăpat de cerşetorime.

Într-adevăr, era un drum foarte paşnic, pe care nu se vedea decât un pitic sărind pe şosea, ca un animal cu labele rupte, de parcă ar fi căutat vreo gaură, în care să se ascundă.

— Un pitic! Mormăi Malingre; dacă şi ăsta îmi cere de pomană, îl strâng de gât.

— Unde mai pui, urmă Gillonne, că dacă o merge tot aşa, o să mi se golească punga.

Malingre înaintă îndrăzneţ, pe drum, urmat de Gillonne, care devenise prudentă.

Servitorul contelui de Valois, înaintă spre pitic, care, văzându-l, privi cu frică şi păru că încearcă să se facă şi mai mic.

— Foarte bine! Bolborosi Malingre. Iată unul căruia îi e frică de noi! Loc!

— Strigă el! Fă loc, stârpitură! Sau… te fac terci! Piticul scoase limba, apoi sărind, deodată, în mijlocul şoselei, începu să strige cu glas răguşit:

— Faceţi-vă milă! Înduraţi-vă de un biet nevolnic, înalt numai de trei picioare, cu tocurile de la ghete şi părul din cap, cu totul!

Şi de data asta privirea piticului se făcu atât de ameninţătoare încât Gillonne îşi goli toată punga, pe când Malingre căutându-şi-o pe a sa, simţi cu deznădejde, că n-o mai avea la brâu.

Întinzându-şi braţele, piticul i-o şterpelise.

Şi atunci, stârpitura urmă liniştit:

— Înapoi! Pe aici nu se trece!

— Prea e lată! Strigă Malingre, care, exasperat de pierderea pungii şi sigur de a învinge cu uşurinţă, îşi ridică pumnul, pentru ca să-l abată peste capul piticului, ce nu-i ajungea decât până la brâu.

Dar… rămase încremenit de spaimă…

Pumnul nu-l atinsese pe pitic în cap, ci… în burtă! Înălţându-se ca un resort, piticul se lungise în chip nemăsurat şi se transformase într-un uriaş! Astfel că Malingre, care la început era nevoit să se uite în jos ca să-l vadă pe om, trebuia să privească acum în sus, ca să se încredinţeze că e acelaşi individ.

— V-am spus că… nu se trece prin regatul piticilor şi al uriaşilor! Zise omul, fără să se supere.

— Daţi-mi voie, boier pitic! Bolborosi Malingre.

— Nu sunt pitic! Strigă cerşetorul, încruntând sprâncenele.

— Daţi-mi voie, boier uriaş! Urmă Malingre speriat.

— Nu sunt uriaş, zise omul care imediat, se prefăcu într-un om de statură mijlocie.

Gillonne cu Malingre, priviră încremeniţi la acea nouă transformare. Dar deja, omul minune, scurtându-şi iarăşi talia, se făcuse la loc, piticul fricos, şi numără liniştit, pe genunchi, conţinutul pungii lui Malingre.

— Daţi-mi voie, domnule! Bâlbâi Malingre.

— Nu sunt domn! Zise cu asprime piticul.

— Dar atunci… cine eşti?

— Mi se pare cu toate astea că se vede îndestul: fac parte din breasla cerşetorilor.

— Ei bine! Jupâne cerşetor, ai putea să ne spui pe unde am putea ieşi din această localitate, care e încântătoare, o recunosc, dar pe care cred c-am admirat-o destul, de data asta?

— Pe unde veţi vrea! Zise omul, toate drumurile sunt libere, afară, fără îndoială, de drumul piticilor şi al uriaşilor.

— Mulţumim boier cerşetor, răspunseră împreună, Gillonne şi Malingre, ploconindu-se până la pământ.

— Şi afară de regatul orbilor! Urmă piticul, precum şi de strada ciungilor şi a ologilor!

— O ştim prea bine, zise Malingre înapoindu-se urmat de Gillonne; dar, în fine, dacă celelalte trecători sunt libere…

— Şi afară de strada chiorilor, strigă de departe piticul, şi încă de trecătoarea leproşilor şi a buboşilor! Şi a gheboşilor… şi a guşaţilor!

— Dar, atunci ce ne rămâne să mai facem, ca să putem pleca? Urlă Malingre, care începea să cam priceapă că era cu mult mai lesne să intri în Curtea Minunilor decât să şi ieşi.

Piticul nu le mai răspunse şi cei doi tovarăşi se pomeniră, iarăşi, în Curtea Minunilor, zăpăciţi, înspăimântaţi, întrebându-se: pe ce cale aeriană ori subterană ar putea scăpa?

Dar, atunci, băgaseră de seamă că înfăţişarea Curţii Minunilor se schimbase mult.

Pâlcuri numeroase stăteau ici-colo, şi-i priveau batjocoritor. Încercară să facă câţiva paşi, şi fură înconjuraţi de o bandă de sluţi, de ciungi, printre care recunoscură şi pe ciungul şi pe ologul de mai înainte.

— Nu pe acolo! Nu pe acolo! Strigară sluţii, îmbrâncindu-i.

Astfel, cei doi nenorociţi se pomeniră în mijlocul unui grup de orbi, care începură să-i împingă urlând:

— Nu pe aici! Nu pe aici!

În sfârşit, îmbrânciţi, azvârliţi din grup în grup, de la pitici la guşaţi, de la leproşi la uriaşi… Simon Malingre şi Gillonne se pomeniră aruncaţi peste uşa unei locuinţe, care se închise îndată în urma lor. Nimeriră într-o încăpere largă, dar prost mobilată, şi unde lumina nu pătrundea decât printr-o crăpătură cu gratii de fier gros.

În fundul acelei săli, un om sta pe scaun. Şi omul le vorbi:

— Bine că aţi venit! De un ceas vă aştept!

— Lancelot Bigorne! Strigă Simon Malingre, şi pe faţa lui speriată se ivi un zâmbet ciudat.

Într-adevăr, era Lancelot Bigorne. El pusese la cale toată comedia aceea a căror victime fuseseră Gillonne şi Malingre. Îi urmărise când ieşiseră din locuinţa lui Buridan. În câteva clipe şi graţie acelui soi de francmasonerie a

Curţii Minunilor, cei doi nepoftiţi fuseseră semnalaţi, cuvântul de ordine fusese dat.

— Ne aşteptai? Întrebă Malingre, pe care prezenţa lui Bigorne îl liniştise.

— Adică, de când cu faimoasa convorbire pe care am avut-o la Noël-Picioare-Strâmbe, te caut peste tot. Deci, zărindu-te adineauri, mi-am zis că veniseşi aici numai ca să-mi vorbeşti de afacerea aceea bună.

— Ah!

— Şi prezenţa stimatei Gillonne m-a întărit în credinţa mea… Oare, urmă Bigorne, îngrijorat, oi fi renunţat la… hum! Hi han! Cum spuneai?

Malingre privi repede spre Gillonne. Acea privire voia să zică:

— Asta e o întâlnire neaşteptată! Cu ideea lui Bigorne suntem siguri de victorie! N-am renunţat la nimic, urmă el cu glas tare. Din contră, proiectul meu s-a mărit, îmbunătăţit, şi dezvoltat…

— Deci, a devenit un proiect important?

— Da, mare… Uite! Ca dealul de la Montmartre…

— Sau… ca muntele Faucon, zise cu nepăsare Bigorne.

— Tocmai! Răspunse Malingre, pufnind de râs.

Dar Gillonne pricepu fără îndoială aluzia la spânzurătoare, căci tresări, şi fu aceea care răspunse, privindu-l drept în faţă pe Bigorne:

— Acum! Toată chestia e să ştim dacă Lancelot Bigorne mai e de-ai noştri, sau dacă renunţă să împartă cu noi averea, pe care o vom câştiga.

— Averea? Drace! Nu, nu renunţ. Şi chiar mă grăbesc s-o apuc, fie şi de un singur fir de păr, pe această zeiţă capricioasă, care până acum nu mi-a făcut onoarea să mă privească măcar odată. Ia să vedem, ar fi vorba deci de?

Bigorne făcu gestul de a înfige pumnalul în cineva.

— Da! Şopti Simon Malingre.

— Buridan? Întrebă Bigorne, şoptind.

— Da! Repetă Malingre.

Lancelot îşi plecă capul şi căzu pe gânduri.

Gillonne urmărea cu băgare de seamă, jocul acelui chip expresiv. Cât despre Malingre… el era sigur de izbândă.

În sfârşit, Bigorne îşi ridică capul şi zise:

— Hi-han!

— Ce, hi-han? Făcu Malingre zăpăcit.

— Nimic! E felul meu de a-mi vorbi, ca să mă luminez. Ia să vedem… dacă-mi reamintesc bine, ar fi vorba, cum zice jupânul Buridan, care a studiat ca să fie doctor, să punem un silogism. Deci: 1 – noi probăm nobilului conte de Valois că, nici mai mult, nici mai puţin, Buridan e fiul său. Valois vrea, atunci să se scape de acest fiu supărător. Aşa e?

— Bigorne, zise Malingre, totdeauna am fost de părere că… eşti un adevărat doctor.

— Bine! Rămâne concluzia: îi facem vânt lui Buridan ad patres…

— Şi Valois ne plăteşte slujba de înmormântare! Zise Malingre, râzând cu poftă. Dar… asta nu e totul. Cu aceeaşi ocazie, frumoasa Myrtille…

— Stai! Zise Lancelot, am ghicit. Aici vine un al doilea silogism, tot atât de interesant ca cel dintâi. Nobilul conte de Valois e îndrăgostit de Myrtille, care e logodnica lui Buridan. El ştie că în minutul ăsta, aceea pe care o iubeşte e în mâinile rivalului său. Suprimăm rivalul şi o ducem pe „duduie” prinţului. O îndoită lovitură. Deci… un îndoit câştig. O îndoită slujbă: nuntă şi înmormântare.

— Admirabil! Făcu Malingre. Ce spirit pătrunzător ai! Nu ne mai rămâne, Lancelot, decât să trecem la faptă. În ceea ce-o priveşte pe Myrtille, treaba e… ca şi făcută: ea e în mâna lui Jean Buridan. Şi Valois ştie de asta! Acum trebuie dar să-i facem cunoscut nobilului senior că nu numai că acest Buridan e un rival fericit, dar că e şi un fiu periculos, a cărui existenţă înseamnă o primejdie perpetuă pentru el. De aici încolo, pricepi triumful nostru, din ziua când îi vom duce-o înapoi pe Myrtille şi-i vom spune: „Monseniorul Buridan a murit!”…

— Hi-han! Zbieră Bigorne.
— Ce? Tresări Malingre.
— Nimic. De bucurie! Dă-i înainte, scumpul meu tovarăş!
— Deci… ne-am înţeles?
— Perfect!
— Ei bine, deocamdată trebuie să mă duc, cu Gillonne, la Valois! Zise Malingre, sculându-se. Haide Gillonne. Bigorne o să ne scoată din Curtea Minunilor fără să mai dăm ochii cu orbii, piticii, ciungii, ologii, uriaşii, cocoşaţii, şi mai ştiu eu cu cine!
— Un minut, zise cu sânge rece Gillonne, care nu încetase de a studia fizionomia lui Lancelot Bigorne. Nu vreau să plec!
— Ah! Ah! Zise Bigorne, şi la rândul lui privi acea faţă enigmatică.
— Bine, dragă! Eşti nebună? Zise Malingre.
— Nebună ori nu, eu rămân! Se împotrivi Gillonne vorbind răspicat. Ce vrei? Mi-e dragă Myrtille, mititica! N-aş vrea s-o fac să plângă. Ascultă Malingre, găsesc că averea căpătată cu preţul ăsta ar fi foarte greu de dus în spinare…
— Haide, uite. S-a smintit! Strigă Malingre.
— Nu vreau să mă amestec în trădarea asta, urmă Gillonne! Bietul Buridan merită să trăiască şi încă să trăiască fericit cu aceea pe care o adoră! Nu pot să-l sufăr pe contele de Valois, care urmăreşte cu ura lui doi îndrăgostiţi drăgălaşi care nu cer altceva pe lume decât dreptul de a se iubi!
— Oh! Oh! Se gândi Bigorne, cumătra asta e şi mai primejdioasa decât păcătosul de Malingre! Ce viperă! Ia să văd, dacă aş face-o terci cu totul?
— Bigorne! Strigă Malingre. N-o asculta.
— Ce am zis, e bine zis! Urmă Gillonne. Dacă seniorul Buridan ar fi aici, i-aş striga: „Bagă de seamă! Vor să te omoare. Vor să ţi-o ia pe Myrtille!”
Înmărmurit, Malingre o privi pe Gillonne, şi Bigorne şopti:

— Vrăjitoarea asta m-a priceput! Dragii mei prieteni, urmă el, văd cu părere de rău că nu vă înţelegeţi. Mi se rupe inima din pricina asta. Una vrea să rămână, să-l scape pe Buridan. Celălalt vrea să iasă din Curtea Minunilor şi să se ducă la ilustrul conte de Valois! Ce-i de făcut?

— Să rămână Gillonne? Hotărî Malingre. Voi lucra singur… numai cu tine, Bigorne!

Lancelot clătină din cap, întristat.

— Nu mi-ai spus că ai să te căsătoreşti cu Gillonne? Zise el.

— Da… Dar… ce-i cu asta?

— Ei bine! Niciodată n-am să îndrăznesc să vă despart. Ar fi o adevărată crimă plină de remuşcări pentru mine! Mi-aş pierde până şi… somnul.

— Ducă-se dracului, Gillonne! Bombăni Malingre. N-o mai vreau! O gonesc!

— Nu se poate! Se împotrivi Bigorne. Nu sunteţi încă cununaţi?

Bigorne se îndreptă spre uşă. Malingre se agăţă de el.

— Nu, nu! Strigă Bigorne. Nu pot să am pe conştiinţă despărţirea unor logodnici ca voi. Aşadar, rămâneţi împreună. Când vă veţi înţelege să-mi spuneţi!

Şi, îmbrâncindu-l pe Malingre, Bigorne ieşi repede.

Simon auzi zgomotul zăvoarelor trase, şi căzu pe un scaun, înspăimântat. Nu-şi veni în fire decât ca s-o ocărască şi s-o înjure pe Gillonne. Dânsa îl lăsă să vorbească, posomorâtă şi dusă pe gânduri. Apoi, când sfârşi, scrâşni scurt:

— Dobitocule!

— Cum dobitoc? Tresări Malingre.

— Nu vezi că Bigorne ne-a păcălit? Nu simţi că-i trup şi suflet cu Buridan? Nu înţelegi că ne-a smuls secretul, vorbă cu vorbă şi că suntem prizonierii lui?

— Prizonierii lui? Sări Malingre, speriat. Aşadar, ciungii, orbii, piticii?

— Oamenii lui… pe care i-a pus ca să ne taie drumul şi să ne împingă aici unde ne aştepta!

— Suntem pierduţi! Murmură Malingre, înspăimântat.
— Nu încă! Făcu Gillonne.
Capitolul V Vegherea armatelor.
Trecuseră trei zile de când cu întâmplările acelea, adică de la întâlnirea lui Buridan cu Myrtille şi de la prinderea lui Malingre şi a Gillonnei de către Lancelot Bigorne.
Ajungem în seara când regina Marguerite se sui pe platforma Turnului Nesle, în noaptea aceea când Juana se strecură în temniţa lui Philippe d'Aulnay şi când acelaşi Philippe fu transportat, plin de sânge, rănit, la Temple, unde Valois trebuia să-l supravegheze şi să-l silească să destăinuiască numele pe care regele voia să-l afle.
În cele trei zile, o întâmplare ciudată se petrecuse la Curtea Minunilor.
Prima zi a întâlnirii lui Buridan cu Myrtille trecuse ca o clipă de fericire.
Iubiţii aveau să-şi spună multe. Îşi istorisiră întâmplările, apoi de o mie de ori îşi puseră aceleaşi întrebări, urmate de aceleaşi răspunsuri, şi cum întrebările şi răspunsurile acelor uniforme nu aveau alt scop decât să asigure pe Myrtille că Buridan o iubea mai mult ca oricând şi pe Buridan că Myrtille îl adora ca şi când era în Grădiniţa cu trandafiri.
Vom trece peste această conversaţie, care păru, totuşi, prea scurtă logodnicilor, dar care, dimpotrivă, ar părea prea lungă cititorului. Orice ar fi, Buridan se deşteptă seara din acel vis de fericire, pe care-l visase treaz şi atunci se gândi să-şi ascundă logodnica, adică să părăsească cât mai repede nu numai Curtea Minunilor, ci şi Parisul.
Dar, când Guillaume Bourrasque şi cu Riquet Haudryot, trimişi ca cercetaşi, se duseră să spioneze uliţele învecinate, ei băgară de seamă cum Curtea Minunilor era înconjurată de pretutindeni şi nu era nici un chip de ieşire.
Pentru Buridan lovitura fu grozavă.
Imposibilitatea de a încerca o ieşire chiar cu arma în mână îi fu demonstrată pe dată. Buridan îşi petrecu toată noaptea

căutând chiar el o trecătoare, dar se încredinţă că orice încercare ar fi zadarnică. Erau asediaţi…

Ce va însemna asediul acela?

Nimănui din Curtea Minunilor nu-i trecea prin minte că acea cetate a cerşetorilor putea fi atacată. Se credea numai că Buridan şi tovarăşii săi vor fi somaţi să se supună, şi că, după o demonstraţie oarecare, arcaşii or să sfârşească prin a se retrage, după cum se mai întâmplase de altfel, şi în alte rânduri. Trebuiau să rămână închişi vreo zece, douăsprezece zile.

Şi, apoi, hrană se găsea din belşug.

Curtea Minunilor era liniştită.

Buridan se instală în locuinţa unde-l dusese Hans. Lancelot Bigorne, Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot se aşezară în catul de jos. Buridan cu Gautier d'Aulnay se mulţumiră cu primul etaj.

Myrtillei îi fu dată o odaie foarte curată, din pod, care avea avantajul să o izoleze de Curtea Minunilor. În afară de asta, în cazul improbabil când regatul d'Argot şi al Egyptului ar fi fost luat cu asalt, năvălitorii ar fi cuprins mai întâi parterul, apoi primul etaj de sus, până să ajungă la Myrtille.

După ce luară toate măsurile de pază, nu le mai rămânea decât… să aştepte, şi Buridan îşi muşca pumnii de nerăbdare.

Dar a doua zi de dimineaţă, Hans veni la el. În timpul nopţii, Hans avusese sfaturi foarte însufleţite cu grupul de cerşetori. Ce se vorbise în acele conciliabule o vom afla.

Hans intră la Buridan, tocmai în vremea când acesta aştepta cu nerăbdare clipa când Myrtille, sculată şi îmbrăcată, l-ar fi putut primi.

— Bună ziua, scumpă gazdă! Îl întâmpină Buridan. Se pare că suntem prizonieri?

Fără să-i răspundă, Hans îl luă de mână şi-l duse la fereastra care dădea spre curte şi deschise oblonul.

— Priveşte în stânga, zise Hans.

Buridan se aplecă peste prichici şi se uită în direcţia aceea.

— Ce vezi?

— Drace! Văd un maldăr de suliţe şi fel de fel de arme îngrămădite. Cu ce-o să înarmezi două regimente de a căror împotrivire are atâta nevoie regele nostru?

— Bine. Şi ce mai vezi?

— Vreo cincizeci de femei, şi tinere şi bătrâne şi frumoase şi urâte, dar toate parcă se ocupă cu acelaşi lucru.

— Da, zise Hans, freacă halebardele, ascut vârfurile suliţelor şi cercetează dacă tăişurile pumnalelor sunt în stare bună.

— Acum jupâne Buridan, priveşte în dreapta. Ce vezi?

— Drace! Zăresc alte femei ocupate cu ceva… care nu se deosebeşte prea bine, dar pare c-ar fi… tot un lucru de război…

— Într-adevăr, femeile acelea, Buridane, cercetează, la rând, toate arbaletele pe care le avem, şi… avem, doar, vreo două mii. Ele înlocuiesc coardele de la arcurile stricate şi pun în mişcare trăgaciurile… Şi… în faţa noastră, ce e?

— Mii de draci! Văd că cei din faţă sunt ocupaţi să fabrice săgeţi în vârfurile cărora se pun oţeluri. Hei! Scumpa mea gazdă, zise Buridan întorcându-se, vom avea război, nu glumă!

— Aşa se pare! Zise Hans.

— Şi… cu cine, Doamne?

— Păi, cu oamenii regelui Franţei; cu acei ai seniorului de Châtillon şi ai contelui de Valois; cu al lui Malestroit şi Trencavel, cu poliţia, cu prefectul Précy, cu întreg Parisul; este o armată întreagă; şi, încă, o frumoasă armată, comandată de primul ministru Enguerrand de Marigny.

— Enguerrand de Marigny? Zise înăbuşit Buridan. Tatăl Myrtillei! Se gândi el.

— Enguerrand de Marigny, urmă Hans. Chiar el conduce toată armata, care o să dea asalt regatului d'Argot. Câţiva de-ai noştri au putut să se dea pe lângă el. Îţi spun: acest

om e hotărât să distrugă Curtea Minunilor. Numai de n-ar fi stăpânit de alt gând, zise Hans, privindu-l ţintă pe Buridan.

Jean Buridan îşi plecă fruntea o clipă şi căzu pe gânduri. Apoi îşi ridică spre Hans acel cap cu trăsături mândre, pe care răsărise o rază de îndrăzneală şi de sfidare:

— Ai dreptate, zise el, Marigny e împins de o idee: Enguerrand, ministrul a tot puternic, mai tare ca regele, Enguerrand de Marigny, omul cel mai bogat al Parisului şi al Franţei, omul care nu-şi poate număra nici galbenii şi nici servitorii… omul care nu ştie câte castele are, ei bine! În viaţa acestui om e un vierme care roade: cât voi trăi eu, Enguerrand de Marigny nu va fi fericit…

— Ei bine! Zise Hans, crezând că Buridan a sfârşit.

— Ei bine! Nu a strâns Enguerrand toate aceste trupe în uliţele vecine împotriva Curţii Minunilor.

— Dar contra cui?

— Împotriva mea! Zise Buridan.

La rândul lui, Hans căzu pe gânduri. Un fel de înduioşare amară se răspândi pe faţa-i tulburată, îşi roti privirea pe deasupra întinsului careu neregulat, pe care-l forma Curtea Minunilor, şi, rezemându-şi mâna puternică pe cercevea, murmură:

— Sunt cincisprezece ani de când aceşti oameni, pe care-i vezi, m-au ales şeful lor. Îi cunosc pe toţi. Ştiu neclintita încredere pe care o au în mine, începând cu ducele de Thunes şi cu ducele Egyptului, până la cel din urmă vagabond. Dacă trupele lui Enguerrand de Marigny ne atacă, ce mai măcel o să fie! Câţi dintre oamenii aceia zdraveni, ingenioşi, îndrăzneţi, vor mai vedea răsărind soarele de mâine? Câte din aceste femei tinere vor mai fi în viaţă peste două zile?

Acea înduioşare care se întipărise pe faţa lui Hans se mai şterse. Pumnii i se strânseră. Ochii îi scânteiară. În clipa aceea Buridan vorbi:

— E un mijloc cu care am putea înlătura măcelul: Du-mă la Enguerrand de Marigny şi-ţi jur că… trupele regale se vor

retrage pe dată.

Hans nu răspunse. Părea adâncit în nişte gânduri care-l duceau departe.

— Da! Îngână el, dar aşa de încet că Buridan nu-l auzi. Ce puteri răzvrătite, ce putere s-ar putea împotrivi puterii blestemate a nobililor dacă cineva ar putea şti mai bine decât am ştiut eu s-o fac să-şi atragă acea armată de cerşetori!

Atunci se întoarse încet, spre Buridan, şi-i zise:

— Te-am primit aici ca pe un frate; ţi-am dat un adăpost şi-mi răspunzi cu o insultă.

Buridan tresări.

— Eşti tânăr, urmă Hans, şi, apoi şi mintea ţi-e tulburată de dragoste. De altminteri insulta ta era generoasă, deoarece, propunându-mi o faptă josnică, aveai numai intenţia să scapi o mână de cerşetori şi de desfrânate. Dar, află un lucru, nu e un cerşetor, şi nici o femeie pierdută, care ar primi să i se salveze viaţa în schimbul laşităţii pe care mi-o propui. Să nu mai vorbim! Astă seară are loc o întrunire generală, în curtea asta, şi acolo, în faţa regatului întreg, strâns la un loc, am să-ţi fac eu altă propunere.

După vorbele astea, Hans ieşi, lăsându-l pe Buridan încremenit.

Ziua aceea trecu într-o îngrijorare de moarte pentru Buridan. Dacă ar fi fost singur, ideea unei bătălii l-ar fi oţelit.

Dar acolo era şi Myrtille! Şi, numai la ideea că tânăra fată era să moară fără îndoială, Buridan se simţea paralizat, ceea ce dovedeşte odată mai mult, că amorul e piedica oamenilor de acţiune.

În sfârşit, se înseră.

Împrejurul Curţii Minunilor se auzeau zgomotele, cântecele şi strigătele trupelor regale, nerăbdătoare să înceapă lupta, şi înfierbântate printr-o îmbelşugată distribuţie de vin.

Când se înnoptă, în Curtea Minunilor începu o mişcare ciudată. Trei străzi, în care dădeau o mulţime de ulicioare, alcătuiau regatul Calicilor a cărui capitală era Curtea Minunilor. Aceste străzi erau: Francs-Archers, Saint-Sauveur, şi strada Pietres.

Din cele trei străzi, un val de bărbaţi şi de femei, ca nişte râuri care-şi ies din matcă, se îndreptau spre Curtea Minunilor. Se aprinseseră trei focuri. Împrejurul fiecărui foc fuseseră rânduite mese şi bănci. Din loc în loc, ardeau facle. Puţin mai departe de fiecare faclă era aşezat câte un butoi. Pe mese, în jurul cărora se aşezau cei care soseau, care şi cum apucau, erau căni şi căniţe. Din când în când, câte un cerşetor se scula, şi se ducea să-şi umple cana la butoi, şi turna de băut celor de la masa la care era el.

În mijlocul pieţii se înălţa prăjina împodobită cu sfertul de vită, zicem împodobită căci pentru oamenii aceia alcătuia un adevărat ornament. La câţiva paşi, îndărătul acelui scârbos steag, pe nişte butoaie goale fuseseră sprijinite nişte scânduri care alcătuiau o estradă, pe care o luminau mai multe facle şi de unde se putea domina ciudata şi întinsa arie pe care cerşetorii erau strânşi.

O tăcere relativă domnea în mulţimea care nu se strânsese acolo pentru cine ştie ce jaf, ci în urma unui ordin, dat de şeful lor suprem, adică de regele calicilor. Erau vreo cinci-şase mii de bărbaţi şi femei, care se adunaseră din toate părţile. Toţi se aşezară în linişte. Ducele de Thunes, ducele ţiganilor, conţii, breslaşii, ţiganii, clerul lor, nătărăii, haimanalele: fiinţe hidoase, sălbatice, zdrenţăroase, chipuri mohorâte, tot ce avea lumea aceea nemaipomenită, fantastică, fabuloasă, alcătuia un adevărat coşmar.

Şi, cu toate astea, toate chipurile acelea erau grave, toate privirile erau îndreptate spre estrada goală în acel moment.

Deodată se făcu o mare tăcere: Hans apăruse pe estradă.

Statura lui uriaşă, care se desprindea pe fundalul roşu al torţelor, era monstruoasă. El privi lung mulţimea haimanalelor şi a desfrânatelor.

Apoi, cu un glas care răzbătu până în marginea Curţii Minunilor, grăi:

— Burghezi, cerşetori prefăcuţi, falşi mutilaţi, şnapani, orfani, pungaşi, bandiţi, breslaşii noştri, v-am spus că, în faţa trupelor regale, gata să ne atace, am să vă fac o propunere. Iat-o: Trupele regale n-au nimic cu noi. Şeful lor Enguerrand de Marigny n-are alt scop decât să pună mâna pe Jean Buridan, care e refugiat printre noi. Dacă-l dăm pe Jean Buridan pe mâna lui Enguerrand de Marigny, nu va mai avea loc atacul care ne ameninţă şi ne vom păstra drepturile şi privilegiile, între care şi pe acela de a face din Curtea Minunilor un teritoriu în care arcaşii poliţiei nu au dreptul să intre. Vă propun dar să poftiţi aici pe şeful poliţiei şi să-i daţi pe Jean Buridan…

O tăcere mormântală înghiţi propunerea ce li se făcuse.

— Acei care gândesc ca mine, să se scoale în picioare! Zise Hans.

Am spus că acolo erau strânşi cinci-şase mii de oameni, şi toţi oamenii aceia erau cerşetori, hoţi, pungaşi, bandiţi, iar femeile erau nişte desfrânate. Unele trăiau din depravările lor, altele din furturi.

Când Hans sfârşi vorba, din toată mulţimea aceea se ridicară numai trei oameni. În aceeaşi clipă cei trei căzură loviţi de moarte. În fiecare grup din care făceau parte, avu loc un vuiet scurt şi groaznic, apoi din fiecare grup ieşiră cinci-şase inşi, ducând câte un cadavru. Unii se îndreptară spre strada Francs-Archers, alţii spre Saint-Sauveur, ceilalţi în strada Pietres.

Ajunseră la primele linii ale trupelor regale şi aruncară în mijlocul arcaşilor înmărmuriţi cadavrele celor trei calici, care fuseseră ucişi. Apoi purtătorii, liniştiţi şi sălbatici, se întoarseră la locurile lor.

— Ei bine, Jean Buridan! Strigă atunci Hans cu glas tare. Ce crezi de aceşti oameni fără adăpost, fără credinţă, fără de lege… buni de dus la spânzurătoare şi la rug, buni să-i priveşti mai cu seamă când sunt expuşi la stâlp şi se

strâmbă în dureri în faţa burghezilor cinstiţi din Paris, ceea ce amuză, întotdeauna, pe oamenii cumsecade!

În vorbele acelea tremura o amărăciune adâncă, în tăcerea care răsună prelung de moarte…

Buridan, Bigorne, Bourrasque, Haudryot şi Gautier d'Aulnay erau la picioarele estradei.

— Răspundeţi, monseniore de Valois! Zise Lancelot Bigorne.

— Mă duc! Zise Buridan. Da, eu, fiul lui Valois şi văr bun al regelui Franţei, mă duc să spun acestor bandiţi, ce idei am despre ei!

Se sui pe estradă.

În mulţime se făcu un murmur de curiozitate. Numele lui Buridan trecu de la masă la masă, din gură în gură.

Apoi se făcu iar tăcere.

— Calici din regatul Calicilor! Zise el. Vreţi să vă fiu tovarăş?

O aclamaţie zguduitoare răsună, se dezlănţui, şi urletul enorm al mulţimii străbătând uliţele ca vuietul vijeliei, făcu să se cutremure de spaimă burghezii baricadaţi în casele lor, pe când santinelele trupelor regale strigau: „La arme!”

Încetul cu încetul, tăcerea se restabili. Buridan urmă:

— Iată răspunsul meu, regelui Calicilor. Tâlhari, femei pierdute, ticăloşi fără lege şi credinţă, fără adăpost, buni de spânzurătoare şi de rug, am văzut de aproape pe regele Franţei şi l-am găsit laş. Am văzut de aproape pe monseniorul, contele de Valois, unchiul regelui, şi Marigny, primul ministru al regatului, şi l-am găsit crud. Am văzut-o pe Marguerite de Bourgogne, regina, şi am găsit-o infamă. În clipa asta cincizeci de mii de parizieni se bucură de apropiata mea moarte numai pentru că am încercat să mă apăr împotriva laşităţii, mârşăviei, cruzimii şi infamiei întovărăşite împotriva mea! Douăzeci de mii de capete se gândesc cum să mă dea pe mâna lor, pentru că au de câştigat bani, capul meu fiind pus la preţ. Am căutat în clasele de sus ceea ce face din om o creatură nobilă, adică

legea umanităţii pe care legile celor puternici încearcă s-o sugrume. Şi numai printre voi tâlharilor, oameni fără lege, am găsit-o!

Tâlharii se priviră cu nemărginită mirare. Îi cuprinse un fel de mândrie sălbatică.

Dar, să vorbim drept, ce era un tâlhar?

Cuvântul lui Hans, repetat de Buridan, îi definea: oameni fără lege.

Mai toţi dintre oamenii aceia erau nişte bestii; însă respectul găzduirii era unul din sentimentele lor. Şi Buridan, emoţionat, inspirat, poate de spectacolul grozav şi impunător pe care-l avea înaintea ochilor, atribuia acelei mulţimi simţăminte pe care nu le avea decât el.

Haimanalele nu pricepură decât un lucru, că Buridan îi lăuda. Şi ce era Buridan pentru ei? Un om care ţinea piept tuturor forţelor acelora împotriva cărora se luptau şi ei: rege, miniştrii, prefect, arcaşii poliţiei…

De astă dată, izbucni o furtună de aclamaţii.

Buridan aştepta pe estradă, în picioare, alături de Hans care surâdea ciudat.

— Iată-l pe urmaşul lui Valois, înhăitat cu tâlharii! Zise Bigorne. Ei bine! Sfinte Barnabé, asta-i face chiar onoare lui Valois!

Hans făcu semn, şi tăcerea se restabili.

— Calici, zise el, deoarece nu vreţi să-l daţi pe mâna duşmanului, pe Jean Buridan şi pe tovarăşii lui, trebuie să ne gândim la apărare. Mâine, poate, Curtea Minunilor va fi atacată… Aţi azvârlit o sfidare supremă autorităţii regale, declaraţi război primului ministru, prefectului, forţei, ordinii…

— Război! Război! Strigară haimanalele, întocmai cum strigaseră şi seniorii, întruniţi în marea galerie a Luvrului.

Căci oamenii sunt aceiaşi peste tot pământul şi în toate vremurile. La fel se deşteaptă în ei, instinctele măcelului, abia aţipite de civilizaţiile veacurilor.

— La moarte prefectul şi arcaşii! Strigară desfrânatele.

— La spânzurătoare Marigny şi Valois! Urlară mişeii şi canaliile.

— Ei bine, fie! Războiul! Zise Hans cu glas tare. Dar e o luptă nouă la care niciunul din noi nu e obişnuit. Noi ştim doar să ne batem pe străzi. Ştim cum să întindem cursa unde să cadă banii burghezilor. Dar nu ştim să ne războim. Eu, regele Calicilor, declar că ne trebuie un şef: un căpitan. Eu, regele Calicilor declar că mă voi supune acelui om care ne poate duce la o izbândă de unde privilegiile noastre vor ieşi întărite pentru veacuri de-a rândul…

— Da! Da! Un şef! Şi eu mă voi supune lui! Zise ducele Egyptului.

— Un căpitan, care să ne îndrume! Strigă şi ducele de Thunes.

— Duci, conţi, breslaşi, mişei, calici! Urmă Hans. Acel şef este aici. Iată-l. E Jean Buridan!

— Ura! Ura! Ura!

— Să trăiască căpitanul Buridan!

Un urlet formidabil se ridică în văzduh.

Şi, în câteva parohii vecine, crezând că Parisul e atacat de calici, se traseră clopotele care sunară, prelung în noapte.

— I-auziţi-l pe popa de la Saint-Eustache, prietenul meu, care se roagă pentru mine! Rânji Bigorne.

— Fir-ar al dracului! Urlă Gautier, electrizat. O să înveţe Marigny să ne cunoască!

— Pe ei! Zbierau Guillaume şi Riquet.

La toate mesele, toate haimanalele erau în picioare. Şi în capul lui Buridan se învârteau tot atâtea vuiete ca şi în aer! „Şeful haimanalelor”… Tânărul repeta mereu, în gând, vorba asta îngrozitoare. Palid, posomorât, tulburat de gânduri care se ciocneau, se contraziceau, el se cutremura de groază.

Şi, cu toate astea, nu zicea: nu!

Accepta acea căpităenie fantastică şi scârboasă care făcea din el un şef de bandiţi!

— Pentru tine, Myrtille! Murmură el. Ca să te scap! De-ar trebui să pier în mârşăvie chiar!

Şi cum sta, nemişcat, aclamaţiile se înălţau mai puternice, mai sălbatice.

Hans desfăcu de la brâul său o sabie scurtă, pe care o scoase din teacă şi-o puse în mâna lui Buridan, ca un fel de semn deosebitor… În mod maşinal tânărul o luă. La lumina torţelor oţelul scânteia…

Atunci, cerşetorii, ţiganii, bandiţii, formară o coloană lungă care defilă în faţa estradei, ciudată combinaţie de fiinţe zdrenţăroase şi soioase, de feţe hidoase şi înflăcărate, procesiune înspăimântătoare de unde porneau ameninţări, strigăte de moarte şi aclamaţii, în care se amestecau claie peste grămadă, femei tinere cu frumuseţea veştejită, bătrâne care mormăiau blesteme şi făceau semne cabalistice, uriaşi cu umeri de Hercule, pitici cu picioarele sucite şi totul trecea ca un torent care ar fi târât în drumul lui flori, stârvuri, arbori, cadavre…

— Ura! Ura! Ura!

— Trăiască căpitanul Buridan!

Buridan se înapoiase la el, acasă. Acea emoţie grozavă care-l strânsese de gât se calmase, şi cu un surâs de sfidare murmură:

— Căpitanul domnilor bandiţi! Şi ce sunt, la urma urmei cavalerii regelui decât nişte bandiţi, cu un pic de aur pe haine? Într-o seară, când n-aveam bani, Bigorne mi-a propus să mă fac tâlhar, şi am vrut să-i tai urechile…

Îşi trecu mâna peste frunte şi tresări.

— S-o scap! S-o scap cu orice preţ! Voiam să mă fac doctor! Dar doctor în tâlhărie… Eu, tâlhar! Eu!

Pufni în râs şi privi arma pe care i-o dăduse regele Calicilor.

— S-o scap! Repetă Buridan. Şi dacă nu ajung s-o scap, să mă sinucid cu spada asta, însemnul căpităniei şi al infamiei mele… O! Myrtille, pentru tine înfrunt moartea… cu ce drept aş refuza infamia?

Vorbind astfel, el deschise repede uşa odăii în care locuia cu Gautier şi, la lumina slabă a unei torţe, o văzu pe Myrtille, care-l aştepta…

Fata se îndreptă repede spre el…

El o strânse în braţe… Myrtille tremura…

— Buridane, zise ea, ce însemnau strigătele de moarte… urletele acelea… oamenii aceia la lumina faclelor? Am văzut tot, am auzit tot, de sus… M-am dat jos… Buridane, scumpul meu logodnic, ce se petrece?

— Nimic care să te sperie… dar, ai făcut rău că te-ai dat jos din odaia ta…

— Nu-i nici o primejdie! Zise Myrtille. Nu mi-e frică. Dar, îţi spun că am auzit tot! Buridane, ai să te baţi! Buridane, arcaşii regelui înconjură aceste case şi vor să pună mâna pe tine!

— Ei bine! Aşa e! Îi zise Buridan. Daca ai auzit, nu-ţi mai pot ascunde primejdia care ne ameninţă.

— O primejdie? Murmură Myrtille exaltată. Nu era decât o primejdie, iubitul meu, să fiu despărţită de tine. Tot ceea ce ni se poate întâmpla mai grozav, în acest caz, e… să murim împreună şi, mă poţi crede, această primejdie e mai puţin înspăimântătoare decât cealaltă…

Buridan privea cu o mândrie înfocată pe fata delicată şi gingaşă, care-i vorbea astfel, ca o războinică din vremurile acelea barbare, când femeile, ca şi bărbaţii, mânuiau suliţa, pumnalul sau securea.

Dar, în inima lui, tremura de acel curaj care-o însufleţea pe Myrtille. Si, într-adevăr, Myrtille adăugă îndată:

— Buridane, deoarece tu trebuie să te baţi, voi fi alături de tine. Vreau să am şi eu în bătălie, partea mea din primejdiile tale, şi n-ai dreptul să mă dai la o parte, deoarece trebuie să murim împreună.

— Şi mă indignam! Se gândea Buridan, beat de fericire. Mă indignam că ajung şeful tâlharilor. Şi numeam o infamie gloria de a salva o fată ca asta sau să mor cu ea! Myrtille, urmă el, vorbind tare, iubita mea, în împrejurarea asta,

curajul tău trebuie să fie acela de a mă lăsa să lucrez singur. Dacă ne poate salva ceva, trebuie să încerc acest noroc. Singur pot încerca o minune. Tu, lângă mine, în luptă, înseamnă moartea pentru amândoi…

Myrtille clătină din cap cu un fel de energie deznădăjduită. Se aruncă în braţele lui Buridan şi murmură:

— Vorbeşti astfel, căpitane Buridan, pentru că tu crezi că sunt o fetiţă, pentru că m-ai văzut sfioasă şi fără îndrăzneală, dar îţi spun că te înşeli. Voi fi lângă tine Buridane şi… fără să te supăr. Voi fi ca acele femei care vor să se bată, dar pe care nu le interesează lupta.

Buridan se înfioră de eroismul plin de nevinovăţie, cu care vorbea Myrtille.

Dar, ea urmă:

— Voi fi lângă tine, ca acele femei pe care, le-am văzut de la fereastra mea, pe când defilau în lumina torţelor. O, Buridane! Cât de grozave erau! Când au ajuns în fundul Curţii, lângă maldărul de pumnale, care străluceau în umbră, s-au aplecat şi fiecare şi-a luat câte o armă! Voi face ca ele, Buridane! Şi eu, voi ridica arma care-mi va ajuta să te apăr, sau să mă omor peste trupul tău, dacă tu cazi.

Buridan făcea sforţări grozave ca să-şi păstreze liniştea în faţa acelei exaltări care-l înfiora şi pe el, şi ca să-şi păstreze sângele rece şi să reziste beţiei eroismului şi a dragostei, care izvorau din toată fiinţa tinerei fete…

— Myrtille, scumpă Myrtille, femeile acelea ducându-se să se lupte, nu primejduiesc nimic din ceea ce primejduieşti tu!

— Şi în ce primejdie pot fi eu, mai mult ca ele? Îngână Myrtille.

Buridan rămase nehotărât o clipă, mai înfricoşat decât chiar fata, apoi răspunse încet:

— Myrtille, dacă te amesteci în luptă, dacă loveşti cu pumnalul de care vorbeşti, pe unul dintre cei care vor să ne atace şi dacă acel om moare sub ochii tăi, ţi se poate

întâmpla ca lăsând să-ţi cadă privirea asupra cadavrului, să recunoşti în el chiar pe tatăl tău.

Fata îngălbeni.

Ea se trase înapoi câţiva paşi, îşi ascunse faţa în mâini şi Buridan o auzi plângând încet.

Atunci el luă de mână pe fiica lui Enguerrand de Marigny şi, fără ca ea să i se împotrivească, o conduse în camera ei. Apoi, pe când Myrtille cădea în genunchi şi se ruga Sfintei Fecioare, Buridan sta înfrânându-şi îndemnurile iubirii care clocotea în el şi, liniştindu-şi gândurile.

— Se coborî în sala din catul de jos, unde îi găsi pe tovarăşii lui.

Printre ei, mai erau şi Hans, ducele de Thunes, ducele Egyptului şi câţiva conţi, breslaşi sau membri de corporaţii, personaje importante în ciudata ierarhie a regatului cerşetorilor şi al bandiţilor.

— Şi acum, zise Buridan, deoarece sunt căpitanul vostru şi voi locotenenţii mei, să ţinem sfatul de război!

Ziua care urmă trecu făcându-se pregătiri ciudate spre străzile Francs-Archers, Saint-Sauveur şi cea numită Pietres. Ele fură baricadate. Şi desigur că acele baricade erau astfel întocmite că ar fi putut să reziste luni de zile.

Deci, în urma consiliului de război care se ţinu şi în care Buridan îşi dezvoltă planul, strada Francs-Archers, cu toate că era strada principală, nu fu baricadată. Cu toate astea, în partea aceea trebuia să se dea asaltul cel mare.

Se înseră. Noaptea învălui Curtea Minunilor, care era adâncită în tăcere.

Fiecare era la postul său.

Spre ziuă, Buridan care lucrase toată noaptea în strada Francs-Archers, se întoarse acasă.

Totul era gata pentru o apărare deznădăjduită.

Atacul avea loc în dimineaţa aceea sau a doua zi? Sau… mai târziu? Buridan nu ştia.

Era gata însă. El credea că asaltul va avea loc imediat. Într-adevăr, haimanalele trimiseseră să spioneze,

raportaseră că trupele regale erau concentrate. Nu numai că ei credeau că lupta o să aibă loc, dar o doreau chiar!

Oricare ar fi fost rezultatul, el însemna un sfârşit, înfrângerea şi moartea Myrtillei, sau victoria şi fericirea ei. Asta era situaţia la sfârşitul nopţii… în acei zori de ziuă când Marguerite de Bourgogne aştepta la Luvru răspunsul scrisorii trimise lui Buridan prin Juana.

Myrtille se ruga pentru salvarea tatălui şi a logodnicului ei. În închipuirea ce şi-o făcea, în ruga ei, dânsa vedea realizându-se imposibilul: Enguerrand de Marigny întinzând braţele lui Buridan.

Hans făcea o ultimă inspecţie baricadelor.

Gautier d'Aulnay se gândea la mijlocul de a-l regăsi pe fratele său, şi, după ce l-ar fi regăsit, să-l scape, apoi să se întoarcă împotriva Margueritei şi să sfârşească cu dânsa, la nevoie, chiar printr-o lovitură de pumnal.

Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot, jucători pătimaşi, jucau zaruri. Numai pentru că n-aveau decât un singur galben, şi-l împrumutau pe rând, unul altuia, şi-l câştigau tot pe rând.

Neavând altceva de făcut, Bigorne dormea.

O tăcere mare domnea în Curtea Minunilor. Trupele regale păreau că dorm.

Capitolul VI Libera trecere.

Pe la orele cinci, de dimineaţă, Buridan fu înştiinţat că spre baricade, se observă o mişcare de trupe, adică spre strada Saint-Sauveur şi spre strada Pietres, pe când strada Francs-Archers era liniştită.

— Să fi mirosit cursa? Se întrebă Buridan.

Se sui în odaia Myrtillei şi o găsi în faţa uşii deschise, ascultând şi pândind.

— A sosit ceasul… nu e aşa? Întrebă ea.

— Da! Zise Buridan.

O emoţie nemărginită îl cuprinse atunci, în clipa când era să se despartă de aceea pe care o iubea, poate o despărţire

pe vecie. Căuta cuvinte s-o îmbărbăteze pe Myrtille, dar nu le găsea.

Palidă ca moartea, ea îşi păstra încă acel zâmbet de bravură, care-l electriza pe Buridan.

Dânsa vorbi:

— Du-te, dacă soarta noastră e asta. Buridane, în clipa asta supremă, când te văd poate pentru ultima dată, adu-ţi aminte că te aştept în pace şi cu încredere. Dacă te întorci, dacă scapi de condamnarea pronunţată împotriva ta… dacă eşti învingător, gândeşte-te că din minutul ăsta îţi fac sacrificiul, singurul sacrificiu pe care ţi-l pot face. Deoarece tatăl meu te urăşte, deoarece între voi e o luptă de moarte, deoarece ura tatălui meu e nedreaptă şi te iubesc… în sfârşit, pe tine te voi urma Buridane. Şi când preotul ne-o binecuvânta, pe cât poate fi binecuvântată căsătoria noastră, vom pleca din Paris şi chiar din Franţa, dacă Parisul şi Franţa sunt primejdioase pentru tine. Dacă nu te mai întorci, dacă pieri în luptă, mori liniştit scumpul meu logodnic, căci ceasul în care-ţi vei da sfârşitul, va însemna şi ceasul morţii mele.

Buridan o asculta cu un fel de admiraţie religioasă.

Ea îşi stăpâni hohotul de plâns, care o îneca şi urmă extraordinar de liniştită.

— Dacă te întorci învingător, şi dacă soarta va voi ca Enguerrand de Marigny să cadă sub loviturile tale, atunci scumpul meu, vom fi despărţiţi pe veci, despărţiţi prin sângele vărsat. Jură-mi Buridane, jură-mi că dacă vă veţi întâlni faţă în faţă, spada ta n-o să-l atingă!

Buridan îngenunche şi zise:

— Jur că nu-l mai urăsc pe Enguerrand de Marigny! Jur că, în sufletul meu, nu-i port nici un gând de moarte părintelui Myrtillei! Jur că, dacă în luptă, întâmplarea ar face ca să se încrucişeze spada seniorului de Marigny cu aceea a lui Jean Buridan, sabia mea se va apleca, chiar de ar fi să mi se străpungă pieptul. Eşti mulţumită, Myrtille?

Cu puterile sleite, Myrtille puse mâinile pe capul lui Buridan şi grăi:

— Te binecuvântez pentru probele de dragoste pe care mi le dai. Te binecuvântez, iubitul meu, pentru că mai bine doreşti să fii unit cu mine prin moarte, decât să fii despărţit pe vecie prin sângele vărsat!

Buridan se sculă.

Myrtille stătu puţin la îndoială, apoi urmă:

— Ştiu răul pe care ea ţi l-a făcut. Ştiu că Marguerite de Bourgogne, regina Franţei, a putut fi acuzată de crimă, de tine şi de tovarăşii tăi şi că groaznica învinovăţire e dreaptă. E mama mea, Buridane! Orice-ar fi făcut, orice-ar fi încercat împotriva ta şi a altora, e mama mea! Buridane, cruţ-o pe mama mea, cum mi-ai jurat că-l vei cruţa şi pe tatăl meu.

De data asta Buridan se cutremură, dar răspunse fără şovăială:

— Dumnezeu s-o ierte pe Marguerite de Bourgogne! Dacă vreodată el ar înarma braţul cuiva, care să facă dreptate contra mamei tale, va fi braţul lui Louis, regele Franţei şi nu pe acel al meu! Jur să nu întreprind nimic, nici cu vorba, nici cu fapta împotriva Margueritei de Bourgogne, regina Franţei!

O bucurie sublimă se răspândi pe faţa Myrtillei. Dar, pesemne, era sfârşită de puteri, căci ea şovăi şi căzu în braţele lui Buridan, care cu ochii scânteietori, şopti:

— Marguerite de Bourgogne! Enguerrand de Marigny! Am făcut fetei voastre un dublu jurământ, dar luaţi aminte! Dacă ea moare, voi o veţi fi omorât-o, voi tatăl şi mama ei! Şi atunci dacă voi fi condamnat să trăiesc, fac aici un al treilea jurământ, pe care-l fac pe capul copilului vostru!

Şi fără îndoială acel jurământ trebuie să fi fost grozav, căci cuvintele se stinseră pe buzele albe ale căpitanului Buridan de parcă l-ar fi înspăimântat chiar pe el.

Myrtille leşinase.

Buridan a ridicat-o în braţe şi a lăsat-o întinsă pe pat.

— Ohe! Senior căpitane! Strigă în minutul acela o voce de jos.

Buridan recunoscu vocea lui Lancelot, şi-şi zise că dacă Bigorne îl chema, însemna că atacul era iminent.

— Adio, Myrtille! Şopti el, plângând.

Se aplecă şi sărută acea frunte feciorelnică, apoi se repezi afară, fără să-şi mai întoarcă capul.

În minutul acela, se întâmplă ceva grozav.

Vocea lui Bigorne răsună iarăşi strigând:

— Ohe! Căpitane, avem prizonieri…

Buridan se coborâse.

— Un prizonier? Zise el.

— Sau, mai bine, o prizonieră! Zise Bigorne, cu o voce care i se păru ciudată lui Buridan. E acolo! Urmă el, arătând sala cea mare de la parter.

Buridan se îndreptă spre uşă.

Deodată, Bigorne îl apucă de braţ şi-l opri.

— Ce vrei? Zise Buridan, care, în starea de exaltare în care se afla, se temu deodată de vreo catastrofă.

— Stăpâne! Zise Bigorne cu un fel de emoţie pe care nu i-o văzuse niciodată. Adu-ţi aminte de momentul solemn când ai ridicat sabia asupra unui om pe care-l aveai sub picioare. Spada era să lovească. Omul era să moară. Atunci te-am apucat de braţ cum te apuc şi acum, şi ţi-am zis: Nu omorî pe contele de Valois, căci contele de Valois e tatăl tău.

Buridan începu să tremure şi, cu glasul înăbuşit, întrebă:

— Şi, acum, ce ai de zis:

— Adu-ţi aminte, răspunse Bigorne, ce ţi-am spus. Ţi-am vorbit de o femeie…

— Femeia care, într-o seară, în strada Froidmantel, mi-a dat o întâlnire la Turnul Nesle? Femeia care mi-a vorbit a doua oară la picioarele turnului cel mare de la Luvru, ca să mă atragă la Turnul Nesle! Mi-ai spus Lancelot, mi-ai spus că acea femeie era… cuvântul se stinse pe buzele lui Buridan.

El tremura convulsiv.

— Ţi-am spus că era mama ta! Zise Bigorne. Şi acum, Jean Buridan, şi acum fiu al contelui de Valois şi al Annei de Dramans, poţi intra!

— Mama mea? Bolborosi Buridan.

Şi intră.

Mabel era singură în sală.

Buridan o văzu atât de palidă, cu o faţă atât de îndurerată şi totodată aşa de vioaie, încât simţi că i se moaie picioarele

şi se opri lângă uşa închisă. Numai că… izbucni în plâns, îşi întinse braţele, instinctiv şi zise:

— Mamă!”

Mabel înaintă cu paşi şovăitori.

Dânsa voia să vorbească, dar, din gura ei nu ieşea nici un sunet.

Buridan voi să înainteze spre ea, dar o ceaţă i se puse pe ochi. Nu mai simţi pământul sub el. I se păru că se prăvale. Simţi că i se rupe inima… Şi, deodată, avu senzaţia că două braţe pasionate şi duioase îl apucau cu putere şi blândeţe… Avu acea senzaţie necunoscută lui, că capul lui înfierbântat, i se odihnea pe sânul unei femei, care bătea cu putere… Avu acea senzaţie de vis, cum că redevenea copil, şi că adormea într-o siguranţă blajină pe sânul matern… Simţi pe frunte picături calde, dese, repezi, ploaia lacrimilor mamei… şi nelămurit, pierzându-şi cunoştinţa, el auzi aceste cuvinte:

— Jean al meu! Fiul meu! În sfârşit!

Clipele acelea, fără de asemuire, nu se pot descrie. Cuvântul poate vibra ori de câte ori emoţia omenească palpită în ce are ea mai nobil şi mai sfânt, pe o scenă de teatru, după sentimentele pe care le exprimă, dar în scris rămâne de cele mai multe ori rece. Vom zice dar numai că cele două ore care urmară, fură pentru Mabel şi Buridan, adică pentru mamă şi fiu ceasuri neuitate, dintre acelea de care omul, ajuns la adânci bătrâneţi, îşi mai aminteşte cu înduioşare.

Cele două ore trecură, pentru mamă şi fiu, cu o repeziciune uimitoare.

Buridan uitase că mai era pe lume o Curte a Minunilor şi că acea curte era asediată de toţi arcaşii Parisului. Dar mama, Mabel, nu o uită.

Venise cu voinţa să-şi scape fiul şi voinţa aceea încăpăţânată îi stăpânea deocamdată oricare alt gând.

Îl privea cu foc pe fiul său şi-l ţinea mereu de mână ca şi cum ar fi vrut să se încredinţeze că, în realitate, era al ei.

Mai cu seamă, acum când minunea se împlinise, ea voia din tot sufletul să-l scape pe Buridan.

— Acum, urmă ea, trebuie să pleci…

— Să plec?

— Fără îndoială. Dacă rămâi aici, te aşteaptă moartea. M-am strecurat printre trupe. Sunt o mulţime! O mulţime! Şi apoi trupele n-ar însemna nimic! Ceea ce-i mai grozav, vezi tu, cei ce nu te-ar ierta, ceea ce nu poate fi învins, sunt cei ce stau îndărătul trupelor…

— Şi cine sunt acolo, buna mea mamă? Zise Buridan cu un zâmbet care încerca s-o liniştească pe Mabel.

— Mamă! Îngână ea, tremurând. Mai zi-mi vorba asta.

— Bună mamă! Repetă Buridan, al cărui surâs se făcu şi mai duios.

— Vezi tu, n-am auzit de mult cuvântul ăsta. Şi, pricepi tu, norocul meu? Venind încoace mă temeam. Mi-era frică să găsesc în copilul meu numai pe Jean Buridan. Şi iată că aflu un fiu, după cum mi-l dorea inima!

— Şi eu… de-ai şti de câte ori te-am dorit, mamă! Zise cu gravitate Buridan. Şi eu am suferit mult, când a trebuit să scriu în registrele Sorbonei: Născut din părinţi necunoscuţi.

Mabel se cutremură. Făcu un gest ameninţător ca şi cum ar fi ameninţat pe cineva nevăzut, pe toţi acei care creaseră fiului său situaţia aceea atât de umilitoare.

— Mizerabilii! Bombăni ea. Au să plătească scump… Dar în ceasul ăsta trebuie să ne gândim la ceea ce-i mai urgent. Trebuie să le scapi din mâini… Mă întrebi ce e în spatele armatei? E regele, care-ţi vrea moartea, pentru că, urmă ea cu mândrie, l-ai biruit la Turnul Nesle… Valois care-ţi vrea moartea… pentru că… (Valois, şopti ea într-un hohot de plâns… tatăl lui!)… E Marigny, şi mai îndârjit. Şi deasupra tuturor, învăluindu-i cu umbra ei funebră, împingându-i cu sufletu-i veninos, e Marguerite de Bourgogne! Trebuie să fugi, îţi spun!

— Să fug! Dar chiar dacă aş vrea, mamă, chiar de-aş dori să înlătur printr-o laşitate, o durere pe care tremur de a ţi-o

impune, cum aş face?

Mabel scoase din sân un pergament şi i-l întinse lui Buridan.

Era ordinul de trecere, semnat şi pecetluit cu ştampila regală, pe care Marguerite i-l dase Juanei.

Cât despre scrisoarea destinată lui Buridan, Mabel o rupsese şi o aruncase.

Buridan citi rândurile care puteau să-l scape şi strigă bucuros.

— Vezi? Zise Mabel, tremurând de nădejde.

— Vino, mamă! Vino! O curmă Buridan luând-o de mână, şi, suindu-se grabnic pe scară, o împinse în odaia Myrtillei.

Buridan îi arătă mamei sale copila încă leşinată.

— Mamă, zise el, dacă vrei ca să trăiesc, dacă vrei să-mi dai putere să trec cu tovarăşii mei peste o armată întreagă, iată pe cine trebuie să scapi!

După vreun ceas, Mabel cu Myrtille treceau peste una dintre baricadele ridicate de calicii şi bandiţii Curţii Minunilor şi intrau în strada Pietres.

Iată ce fusese hotărât: Myrtille cu Mabel trecând printre trupele regale, trebuiau, să aştepte două zile pe Buridan la casa cu stafii de la Cimitirul Nevinovaţilor.

Apoi, dacă până atunci Buridan, nu putea să le ajungă, ele trebuiau să încerce să iasă din Paris, locuinţa nemaifiind sigură, deoarece era cunoscută de Valois.

Dacă izbuteau să plece din Paris, trebuiau să se refugieze în satul Montmartre şi să aştepte acolo, să se întâmple ceea ce le-o fi scris de soartă.

Myrtille nu voise să se supună acelei orânduieli, şi scena despărţirii fu sfâşiitoare. Buridan n-ar fi putut să învingă singur acea rezistenţă, dar Mabel era acolo, şi în momentele acelea era în stare să facă orice, numai s-o salveze pe Myrtille, ceea ce echivala cu salvarea lui Buridan. Mabel juca o partidă grozavă, în care punea tot sângele rece al jucătorului care dă ultima lovitură de unde poate ieşi izbânda, sau moartea.

Myrtille era învăluită cu o mantie care o acoperea toată şi a cărei glugă îi ascundea frumosul ei chip.

Mabel o susţinuse până la baricadă.

Dar după ce trecură de baricade, nu o mai ţinu de braţ. Myrtille se clătină…

— A sosit ceasul, zise Mabel. Dacă şovăi, dacă te temi, dacă tremuri, dacă plângi, suntem pierdute şi logodnicul tău se prăpădeşte de moartea ta! Nu uita că trebuie să pari servitoarea mea. Trebuie să umbli fără teamă şi chiar nepăsătoare, alături de mine, sau mai bine cu doi paşi în urmă. Ia-ţi inima în dinţi, usucă-ţi lacrimile, fiica mea. Dacă-ţi bate inima, stăpâneşte-o! Dacă tresari, comandă nervilor tăi să fie de fier. Mergi înainte, cu credinţa care a îngăduit Domnului nostru Isus să umble pe valuri ca şi pe pământ…

Mabel porni. Myrtille o urmă.

Cine ar fi ştiut cele ce tulburau sufletul acelei femei ca şi al fetei aceleia, le-ar fi privit trecând cu admiraţie şi respect.

Mabel avea o înfăţişare liniştită şi nepăsătoare, ca şi când se afla lângă Marguerite, la Luvru; la Myrtille ar fi fost cu neputinţă să deosebeşti vreun semn de teamă, sau de emoţie. Ea umbla ca în vis…

Deodată, Mabel se întoarse spre ea şi dintr-o privire grozavă îi făcu recomandaţia supremă: erau în faţa celor dintâi linii de arcaşi.

— Hei! Desfrânatelor! Strigă batjocoritor şeful de post. Staţi…

Mabel se îndreptă spre ofiţerul care le vorbise astfel şi, faţă în faţă, riscând orice:

— Aţi insultat două femei ale reginei! Numele vostru?

— Ei aş! Pufni ofiţerul nedumerit. Eşti nebună femeie? Hei, să le aresteze…

— Numele vostru repetă Mabel, arătând ofiţerului pergamentul regal.

Ofiţerul îngălbeni… El salută şi bolborosi:

— Nu ştiam… Vă rog nu-mi cereţi numele şi… iertaţi-mă!

— Bine! Vă iert! Daţi-mi o escortă, până trec liniile.

— Zece oameni de escortă! Strigă ofiţerul, răsuflând uşurat. Şi să băgaţi de seamă ca să nu le displacă nici un cuvânt, nici o privire acestor femei, până când vor ajunge să treacă de linii! Că… de nu, vă pun în fiare!

Oamenii porniră la rând, urmaţi de Mabel şi de Myrtille.

Cu cât înaintau, cu atât numărul arcaşilor se înmulţeau. Se vedeau îngrămădiţi în toate curţile. Locuitorii fuseseră siliţi să-i lase pe soldaţi să se instaleze în locuinţele lor. Arcaşii care nu găsiseră loc prin case, improvizaseră tabere pe şoseaua întortocheată, gătindu-şi în vasele de bucătărie de prin casele părăsite. Unii frigeau sferturi de vite la nişte focuri uriaşe. Alţii jucau zaruri. Soldaţii îşi vorbeau de la grup la grup, în limba franceză, italiană, germană şi flamandă, căci trupele regale şi senioriale, erau recrutate cam de pretutindeni, astfel că strada Pietres avea înfăţişarea unui colţ de oraş cucerit.

Râdeau, cântau şi beau, întocmai cum făceau nemţii în orice bătălie. Se auzeau înjurături grozave, ameninţări cu moartea, şi totul se amesteca într-un vuiet imens: dar nimeni nu îndrăzni să vorbească celor două femei, care treceau protejate de escorta lor.

Deodată, la un colţ de stradă, pricepură că se aflau în vecinătatea unui şef însemnat. Într-adevăr, cu toate că acolo soldaţii erau mai numeroşi, domnea o tăcere apăsătoare.

În faţa unei case, un îndoit şir de soldaţi stau de gardă.

Mabel era tare şi curajoasă. Dar simţi că i se tăiau picioarele.

Soldaţii aceia purtau la piept blazonul lui Enguerrand de Marigny!

— Mergi mai repede! Îndemnă ea cu un glas care nu tremura, şefului escortei, căci regina aşteaptă răspunsul, pe care i-l duc.

În momentul acela sunară trompetele. Mai mulţi ofiţeri ieşiră din casă, şi printre ei un om înalt, cu înfăţişare aspră, cu privirea posomorâtă.

— Marigny! Şopti Mabel.

Instinctiv ea se întoarse şi trecu braţul în jurul taliei Myrtillei ca pentru a o avea sub paza ei.

Dar Marigny le şi văzuse.

— Cine sunt femeile acelea? Întrebă el. De ce au o escortă şi de unde vin?

Repede ca fulgerul, Mabel dădu şefului escortei pergamentul regal, şi-i strecură cuvintele acestea la ureche:

— Răspunde! Ai cincizeci de galbeni dacă acest şef nu ne ţine mult aici. E din partea reginei.

— Monseniore! Zise soldatul desfăşurând pergamentul, aceste femei au un bilet de liberă trecere şi sunt aşteptate la Luvru, numaidecât.

Marigny aruncă o privire asupra pergamentului, şi cu un gest indiferent, ordonă să le lase să treacă.

În aceeaşi clipă, privirea sa se îndreptă asupra lui Mabel. El tresări.

Faţa lui îngălbeni. Din doi-trei paşi fu alături de Mabel.

— Mabel! Zise el cu glas înăbuşit.

— Ei bine, da! Eu sunt, monseniore! Răspunse Mabel, care printr-o minune de energie izbuti să-şi păstreze liniştea.

Şi, în acelaşi timp, strângea cât putea mâna Myrtillei.

— Vii din Curtea Minunilor?

— Da, monseniore.

— Cine te-a trimis?

— Cine, dacă nu regina?

În clipa aceea simţi că Myrtille îşi pierdea puterile, şi din nou o cuprinse de mijloc ca s-o ţină.

Situaţia era îngrozitoare.

Dacă leşina, se gândi Mabel, cu un sânge grozav de rece, suntem pierdute, şi fiul meu moare. Mabel nu şovăi.

Dintr-o mişcare atât de rapidă şi atât de mlădioasă încât nimeni nu avu vreme să vadă ce face, ea scoase pumnalul, pe care-l purta la brâu: şi trecându-şi braţul pe după gâtul fetei, o înţepă în gât.

Myrtille scoase un geamăt înăbuşit.

Dar durerea fizică îşi produsese efectul dorit de Mabel: ea domină şi zădărnici un minut durerea morală a fetei, care se afla în faţa părintelui ei, şi care se şi gândea că nu-i era îngăduit să i se arate.

Imaginea logodnicului său îi trecu pe dinaintea ochilor, şi se întări printr-o sforţare supremă.

— Ce ai căutat la Curtea Minunilor? Urmă Enguerrand de Marigny, cu glas rugător. Ascultă! Nu-ţi cer secretele tale, nici pe ale reginei! Nu te întreb ce solie ai dus lui Jean Buridan din partea Margueritei de Bourgogne.

Dar dacă ţi-e milă de mine mai mult decât ţi-a fost într-o seară când te-am rugat în zadar la Luvru, spune-mi numai dacă ai văzut pe fiica mea… Oh! Nu ştii, nu poţi să şti ce suferă sufletul unui tată; când…

În momentul acela, un suspin deznădăjduit o înecă pe Myrtille.

Ea căzu în braţele lui Mabel.

Gluga i se dete la o parte puţin!

— Mii de draci! Strigă Enguerrand de Marigny. Myrtille, a mea!

În acelaşi timp, în faţa lumii încremenită, cu un fel de strigăt în care era o bucurie furioasă şi o sfidare supremă, el luă pe fiică-sa în braţe şi o duse pe muribundă în casă.

— Blestemat să fii! Gemu Mabel, şi se repezi dintr-un salt pe urmele lui Marigny.

Acesta o aşezase pe Myrtille pe un fel de canapea, plină de perne, fără să se mai ocupe de ea la zgomotul făcut de Mabel care intra, se-ntoarse aruncându-i o privire fulgerătoare. Se îndreptă spre ea, înspăimântător, aproape măreţ, căci, în clipa aceea, pe chip i se întipărise îndoitul sentiment al bucuriei şi al durerii părinteşti.

— Iată dar, zise el cu un ton sălbatic, ce te-ai dus să cauţi la Curtea Minunilor! Iată, dar, ce trebuia să duci Margueritei de Bourgogne! Te ştiam fiinţă crudă, căci nu ţi-a fost milă de mine în seara aceea, când cu o vorbă puteai să mă ajuţi să-mi scap copila! Ghicisem în gândul tău

planuri ascunse, căci adeseori am surprins zâmbete pe buzele tale şi în ochii tăi, care m-au înfricoşat. Ştiam că, dacă Marguerite e un demon pe pământ, tu eşti sufletul ei blestemat. Vă cunoşteam îngrozitoarele taine, căci am întrebat pietrele Turnului Nesle, şi acele pietre mi-au răspuns cu râsul demonic al orgiilor, ori cu vaietul groaznic al acelora pe care i-au văzut murind. Dar, toate astea nu mă privesc, pe mine. Ceea ce mă priveşte e fata mea. O am în mână. Şi nu-i dau drumul. Du-te şi spune-i stăpânei tale că o desfid să vină aici, să ia pe copilul nostru. Du-te, demon! Pleacă! Piei, din ochii mei, sau, pe sfântul Dumnezeu, te zdrobesc cu pumnalul acesta care n-a lovit niciodată vreo femeie…

Enguerrand de Marigny îşi ridică pumnalul puternic, care tremura, gata să se abată peste capul lui Mabel.

— Marigny, zise Mabel, uită-te la spatele tău.

Marigny se întoarse şi o văzu pe Myrtille care, împleticindu-se cu mâinile împreunate, înainte spre el.

— Enguerrand de Marigny, urmă Mabel, întreabă pe fata ta dacă vrea să rămână la tatăl ei sau să urmeze pe Mabel cea blestemată.

Pumnalul i se lăsă binişor în jos şi Marigny, zăpăcit, bolborosi:

— Ce vrea să zică asta? Ea nu te luase cu forţa? O urmezi de bună voie? Vorbeşte! Pricepe, urmă el deodată lovindu-şi fruntea, Marguerite e mama ta! Şi, sărmană copilă, vrei să te duci la mama ta? Oh! Fata mea, copilul meu iubit, nu ştii, sper că nu vei afla niciodată, ce fel de mamă ţi-a dat soarta! Când aşteptai încrezătoare şi fericită sosirea mea la grădiniţa cu trandafiri şi pentru tine nu eram decât maestrul Claude Lescot, neguţătorul, când te luam pe genunchi şi tu mă întrebai fel de fel de lucruri despre lungile mele absenţe, adesea întrebările tale nevinovate m-au făcut să îngălbenesc. Şi când mă întrebai de ce îngălbenesc, de ce nu-ţi spuneam, inima mi se sfâşia de durere; teama şi groaza mi se strecurau în suflet când mă

gândeam că într-o zi ai putea să-mi smulgi secretul pe care-l târam după mine şi să afli că, de fapt, Claude Lescot era Enguerrand de Marigny, şi că mama ta, copilă, se numeşte Marguerite de Bourgogne! Fatalitatea ţi-a destăinuit acest secret, acest îndoit secret pe care eu aş fi vrut să-l duc cu mine, în mormânt. Dacă nu pot să-ţi destăinui tot adevărul despre aceea care te-a născut, află cel puţin aceasta: când erai închisă în fundul unei carcere de la Temple, a venit la tine o femeie: aceea era Marguerite de Bourgogne. Marguerite ştia că erai fiica ei, ţi-o jur pe Dumnezeu care ne aude şi ne judecă! Da, Marguerite ştia că vrăjitoarea Myrtille era copilul ei… Marguerite putea s-o scape cu o singură vorbă, dar Marguerite a închis tocmai ea uşa de fier, în dosul căreia fiica ei trăgea să moară… Acum, Myrtille, scumpul meu copil, uită o clipă că-ţi vorbeşte primul ministru… Adu-ţi aminte că pentru tine sunt încă Claude Lescot, pe care l-ai iubit atât de mult. Aminteşte-ţi cum mă înlănţuiai de gât cu amândouă mâinile şi cum îmi ziceai cu drag: „Tată, când vei rămâne totdeauna lângă fiica ta?”… Şi, acum, Myrtille, spune-mi, vrei să te duci la Marguerite de Bourgogne? Sau vrei să ai puţină milă şi de sufletul meu, zdrobit? Myrtille, rămâi lângă tatăl tău, sau urmezi pe Mabel, dezgustătoarea executoare a ordinelor mamei tale? Vorbeşte!

Myrtille îngenunche, apucă o mână a lui Mabel şi zise binişor:

— Tată, e mama lui Buridan!

Enguerrand de Marigny ameţi. Îşi duse mâna la frunte, şi în pieptul lui horcăi un hohot de plâns care se sfârşi într-un râs îngrozitor.

— Buridan! Strigă el. Aproape că-l uitasem pe acesta, în bucuria mea nebună. Da, nebună! Deoarece uitasem că atunci când nebunia unei iubiri blestemate intră în capul unei fete, îşi uită şi iubirea, şi respectul uman. Ce însemnează dovada îngrijirilor drăgăstoase ale părinţilor, anii petrecuţi în îngrijorări, veghea, nevoile, durerile,

calculele făcute ca să asigure, ca să statornicească fericirea unui copil? Se duce dracului orice părinte, în ziua când cine ştie ce vagabond îi face numai un semn fetei lui! Aşadar… iubeşti! Şi printre atâţia cavaleri nobili, printre care sufletul meu nu se mai pricepe pe care să-l aleagă, te duci, şi alegi pe cine? Pe o haimana! Pe omul care l-a înfruntat pe tatăl tău în faţa Parisului întreg, cu dispreţul şi cu insultele lui!

— Tată! Suspină Myrtille, pe când Mabel, nemişcată şi ţeapănă, asista la acea scenă de care atârna soarta fiului ei, ca o statuie a fatalităţii antice.

— Îl iubeşti pe Buridan! Urmă Enguerrand de Marigny cu glas tare. Aşa şi trebuie să i se întâmple fetei Margueritei de Bourgogne! Ah! Şi asta e mama haimanalei! Urmă el râzând cu hohote. Ei bine! Trebuia să ghicesc! Fiul ca şi mama! Mama? O infamie, fiul nu-i decât fructul! Mama? Umila şi infama slujnică a unei desfrânate încoronate… fiul pândeşte pe trecători la colţurile străzi ca să-i pingelească şi, pe fete, în fundul curţilor, ca să le încânte! Ei bine, pe Dumnezeul meu, nu mai sunt aici părintele care plânge şi se roagă, sunt ministrul, care ordonă şi judecă! Mama lui Buridan, te arestez! Şi crima ta e că ai drept fiu pe şeful calicilor revoltaţi, contra autorităţii regelui. Fiică a Margueritei de Bourgogne, te arestez! Şi crima ta e…

În clipa aceea pe când Marigny beat de furie, bolborosea şi ridica amândouă mâinile ca şi cum ar fi vrut să apuce deodată pe Mabel şi pe Myrtille, în clipa aceea, un zgomot de trâmbiţe răsună în stradă.

Un vuiet groaznic se iscă, apropiindu-se şi ajunseră până la Mabel strigătele, repetate de mii de ori: „Trăiască regele!”. Marigny nu auzea nimic.

Dar Mabel auzise. Ea se repezi la fereastră, unde deschise oblonul.

— Ei bine! Strigă ea, pentru că se arestează fiica Margueritei de Bourgogne, trebuie să afle şi lumea! Trebuie ca lumea înspăimântată, să ştie că regina Franţei a

fost amanta lui Enguerrand de Marigny! Trebuie ca regele să ştie că primul său ministru arestează pe fiica soţiei sale!

Marigny, ramase trăsnit.

— Regele! Bâlbâi el, privind în jurul lui cu ochii însângeraţi.

— Trăiască regele! Trăiască regele!

Deodată, zgomotul se potoli, şi vocea lui Louis al X-lea răsună până la Marigny.

— Da, copii, strigă regele, o să ne batem. Mai aşteptaţi puţin, bravii mei dulăi, şi o să vă dăm pe mână pe toţi mistreţii. Numai să mă înţeleg cu credinciosul meu Marigny, şi totul e gata. Război! Mii de draci! Război, vreau şi eu!

— Trăiască regele! Război! Săriţi, pe haimanale!

Pe scară, se auzi pasul lui Louis, şi al escortei sale.

— Trăiască regele! Urlă şi Mabel. Ce zici, monseniore? Să cer soţului Margueritei de Bourgogne graţierea fiicei, lui Enguerrand de Marigny?

— Taci, femeie! Strigă Marigny.

— Lasă-ne să trecem, monseniore… sau pe Dumnezeul de care vorbeai adineauri, regele va afla totul.

— Taci! Gemu Marigny căruia i se făcuse părul măciucă.

— Dacă suntem libere… tac! Dacă nu…

Marigny se repezi la o uşă, deschise, sau mai bine zis, o sfărâmă cu o lovitură de picior. Uşa da pe scara ticsită de soldaţi.

Marigny se aplecă. Şi cu un glas care părea mai mult un geamăt, strigă:

— Din ordinul regelui, lăsaţi să treacă.

Mabel o apucase pe Myrtille, şi ţinând-o în braţe, sălbatică, grozavă, înflăcărată, ţeapănă, coborî scara, ducând cu sine pe logodnica fiului său…

— Regele! Strigă o voce puternică la cealaltă uşă.

Cu faţa descompusă, Marigny, înaintă şovăind spre Louis al X-lea.

— Sire, bolborosi el, încovoindu-se mai mult ca un om copleşit de nenorocire decât ca un senior care-şi salută

regele.

— Ei bine, Marigny? Începu Louis, cu glas vesel. Ai auzit, că bravii mei vor să se bată? Suntem gata?

— Da, Sire, totul e gata! Răspunse Marigny, îndreptându-se şi de data asta cu un accent aşa de straşnic încât fiecare se gândi că haimanalele or să fie nimicite cu desăvârşire. Suntem gata, şi… vai, de nesupuşi!

— Aşadar, război! Strigă Louis.

Mabel şi Myrtille ajunseră la locuinţa cimitirului Nevinovaţilor. Prima grijă a mamei lui Buridan fu să baricadeze uşa de la intrare. Apoi veni şi se aşeză lângă fata, pe care întâmplarea aceea o zdrobise, cu totul.

Ea plângea încet. În sfârşit izbuti să vorbească:

— Nu aveam mamă, şi acum… nu mai am tată…

— Omul acesta e în seama Domnului, zise Mabel, cu un aer solemn care o făcu pe fată să se cutremure.

— Unde se duce? Spre ce catastrofă?

— Nu ştiu… dar e însemnat, judecat…

— O, tată!

— Trebuie să te obişnuieşti cu gândul că tatăl tău a murit din ziua când l-ai văzut pentru cea din urmă dată pe Claude Lescot… Şi, cât despre Enguerrand de Marigny, l-ai auzit! Deci… soarta să ţi se împlinească… şi cât despre aceea care ţi-e mamă… acum, la ora douăsprezece, o să vină cineva care o să poată să-ţi vorbească de ea.

— Cineva? Întreabă Myrtille.

Dar Mabel nu răspunse. Căzuse pe gânduri.

Acela pe care-l aştepta la ora douăsprezece: nenorocitul Roller nu mai era în stare să vină; i se îndeplinise soarta, cum am zice. Dacă murise sau îi mai rămânea vreo şansă de trai, vom vedea mai târziu. Orice-o fi, Mabel nu-şi putea închipui pentru ce nu venea, şi, dacă trebuie să spunem drept, nu-i părea rău de acea lipsă.

Într-adevăr, inima omului e ca plantele care înfloresc şi răspândesc parfum şi frumuseţe câtă vreme stau în aer şi la Soare. Puse în umbră, ele pălesc. Dacă umbra creşte ele

par că înţelenesc; la umbră mai multă, paraziţii înlănţuiesc biata plantă, ciupercile otrăvitoare o sugrumă… Să vină iar lumina şi frunzele îşi recapătă puterea, frumuseţea, iar ciuperca, moare.

Umbra e nenorocirea. Ciupercile sunt gândurile răzbunării şi urii.

Un pic de fericire, adică soarele, şi gândurile care ucid pier şi omul se miră că în unele clipe a putut dori răul altei fiinţe.

Dacă n-ar fi nenorociri pe lume, n-ar fi nici răutatea.

Mabel ieşi din întunecimea urii.

Ea îşi regăsise fiul. Ţinea de mână pe aceea pentru care murea copilul ei; ea dădea de lumină.

În visarea ei se întreba cu mirare: şi constata că ura care fusese îndreptăţirea vieţii ei de până atunci, trecea pe planul al doilea al preocupărilor sale. Se trezea gândindu-se că regina era poate mai puţin criminală decât părea. Un fel de nepăsare o cuprindea. Chestiunea vitală nu-i mai era răzbunarea că puţin încerca să-i pese dacă Marguerite de Bourgogne îşi va recăpăta pedeapsa, sau va urma să trăiască în putere şi glorie, pricepea Mabel.

În cele două zile pe care le petrecu la locuinţa de la cimitir, ea se gândi la toate faptele astea fără să ia vreo hotărâre. Myrtille începuse să se mai îmbărbăteze. Şi să nădăjduiască.

A doua zi, pe seară, Mabel ieşi. Fără îndoială că se ducea să culeagă ştiri. Când se înapoie ochii îi străluceau. Şi la întrebările Myrtillei, ea-i răspunse numai atât:

— Cred că acum ne putem duce să aşteptăm la Montmartre, unde Buridan va veni în curând… Vom pleca mâine dimineaţă.

A doua zi, în zorii zilei, cele două femei erau gata de plecare.

Mabel se gândea la Wilhelm Roller care nu se mai ivise.

— E semn că nu trebuie să mai mă ocup de soarta Margueritei… îşi zise ea… Hârtiile sunt aici… Hârtiile

acuzatoare care probează regelui infamia Margueritei. Să le distrug? De ce? Să le iau cu mine? Nu! Tot ceea ce trebuie să fac, e… să nu m-amestec! Hârtiile vor rămâne unde sunt! Dacă vine Roller şi le găseşte… ei bine! Marguerite va îi pedepsită! Dacă nu vine, sau dacă venind nu le găseşte, ei bine! Atunci e semn că Dumnezeu o iartă pe Marguerite, cum iertată e, poate, şi de mine. S-o lăsăm, dar, în seama Domnului!

Această orânduială în care era un fel de fatalism, era riguroasa expresie a credinţelor acelor vremuri.

Mabel şi Myrtille porniră la drum.

În ajun, Mabel cumpărase un măgar pe care puse singură cu multă îndemânare o şa dublă.

O ridică pe Myrtille şi o aşează pe una din părţile samarului, pe cealaltă parte puse un sac în care erau mai multe lucruri şi, în special, o casetă foarte grea.

Caseta era plină cu aur.

Astfel ieşi Myrtille din Paris.

După două ore, mama şi logodnica lui Buridan ajungeau la Montmartre, sat compus din câteva cocioabe mizerabile aşezate în jurul unei bisericuţe.

Ele se instalară într-una din acele cocioabe. Şi cum sus, pe culmea pădurilor care acopereau dealurile, se zăreau în depărtare forturile şi turnurile Parisului, Myrtille căuta cu privirea punctul unde se afla Buridan. Dar nu zări nimic alta decât acoperişuri înalte, şi, în depărtare, turnurile mari ale Luvrului.

Iar în fund, departe de toţi, un singur turn care se desprindea din ceaţa vânătă, ca o nălucă, ce se ivea dintr-un vis.

— Mamă, întrebă ea, ce este acel turn ciudat şi singuratic?

Mabel tresări şi răspunse:

— Turnul Nesle!

Capitolul VII Bătălia.

Buridan pusese să se baricadeze strada Saint-Sauveur şi strada Pietres; erau nişte baricade puternice alcătuite din

bârne, căruţe răsturnate, saci plini cu pământ, toate astea formau ziduri groase cu neputinţă de străbătut şi greu de dărâmat. În toiul luptei, strada Francs-Archers fusese lăsată liberă. Strada aceea era ocupată de o trupă deasă, aleasă dintre cei mai straşnici tâlhari. Voinicii aceia, zdraveni şi hotărâţi erau la postul lor, în număr de vreo mie. Ei înaintaseră pe cât se putuse, şi prima lor linie se afla numai la câţiva paşi de linia arcaşilor.

Tâlharii şi arcaşii îşi petreceau vremea sfidându-se, înjurându-se azvârlindu-şi unii altora insultele cele mai straşnice. Era războiul cuvintelor, înainte de acel al suliţelor şi topoarelor. Cu toate astea, în casele din strada Francs-Archers cu care se învecina Curtea Minunilor, se petrecuse un lucru ciudat peste noapte.

Sute de calici pătrunseseră în case şi sub conducerea regelui lor, întreprinseră zoriţi, o muncă misterioasă.

Cam pe vremea când între Marigny, Mabel şi Myrtille se petrecea scena pe care am schiţat-o, Buridan cu tovarăşii săi se întruniseră în sala cea mare a casei pe care le-o dăduse regele Calicilor.

Guillaume Bourrasque, Riquet Haudryot şi Lancelot Bigorne, vorbeau liniştiţi şi făceau fel de fel de proiecte.

— Iată ce am să fac. Eu, am să caut să mă întâlnesc nas în nas cu Valois; bineînţeles îl voi dezarma, şi când îl voi ţine bine, îi voi pune vârful pumnalului la gât şi-i voi zice: Monseniore…

— Punga ori viaţa! Întrerupse Bigorne.

— Punga e prea puţin. „Monseniore, jumătate din averea voastră şi vă dau viaţa!”. Valois consimte. Atunci, după victorie…

— Şi dacă suntem învinşi? Rânji Guillaume.

— După victorie, urmă Riquet, dând din umeri ca şi cum o astfel de supoziţie era nebunească, mă duc la Valois. El îmi dă o jumătate din avere…

— Dacă nu te-o spânzura!

— Şi atunci… mă retrag. Cumpăr o slujbă şi… mă fac burghez. Şi cine mă va împiedica să-mi cumpăr chiar titluri de nobleţe? Şi atunci îmi petrec şi eu viaţa… ca să mă îngraş, căci slavă Domnului am slăbit în aşa hal, încât nu mai mă cunosc când mă privesc în oglindă, Ăsta-i planul meu, zise cu modestie Riquet Haudryot.

— Eu, făcu Guillaume Bourrasque, nu văd de ce nu ne-am duce chiar la Luvru, după victorie.

— Şi dacă suntem învinşi? Îl urmă Riquet, cu aceleaşi cuvinte ale lui Guillaume.

De data asta Bourrasque ridică din umeri.

— Ne ducem la Luvru, urmă el. Stăpâni pe Paris, stăpâni pe Luvru, ne instalăm în fortăreaţa regală. Îi facem pe toţi ofiţerii… bucătari, pe toţi arcaşii… rândaşi…

— Şi pe regele Franţei, ce-l faci?

— Regele chefului! Un rege, care şi-ar petrece vremea orânduind bancheturi, ar fi, cel puţin, tot atât de interesant ca acela care-şi petrece viaţa să ridice impozite. Ăsta-i planul meu!

— Eu, începu Bigorne, am planuri mai glorioase. Bufonul regelui a murit în ultimul an al domniei trecute. Regele nostru Louis nu are încă un măscărici. Când l-om învinge, mă voi duce să-i cer slujba asta.

— Ce? Te-ai da de partea vrăjmaşului?

— Vreau să încerc fericirea! Zise Bigorne. Un nebun, trebuie să fie fericit, deoarece văd atâţia oameni cu judecată ca Bigorne, amărâţi.

Vorbind astfel avea, poate, ceva în gând. Căci trăgând cu o ureche la cele ce-i spunea Guillaume şi Riquet, cu cealaltă prindea ce-şi vorbeau Gautier d'Aulnay şi Buridan. Şi cei doi se ocupau de cele ce ar face în cazul când ar scăpa cu viaţă din Curtea Minunilor. Buridan se gândea la mama şi la logodnica lui, cu care trebuia să se întâlnească în satul Montmartre.

— Dacă ne-o ajuta Dumnezeu să scăpăm din buclucul ăsta, zicea el, am să plec din Paris, care devine din zi în zi mai

greu de locuit pentru noi. Îl voi lua cu mine pe Bigorne, care mi-e devotat ca un frate şi pe care-l iubesc deci, întocmai ca pe un frate…

La cuvântul de frate, Gautier tresărise, şi pe faţa-i sclipitoare se furişă o umbră.

— Şi tu, scumpe prieten, urmă Buridan, nu vrei să vii cu noi?

Gautier clătină din cap.

— Voi rămâne, zise el, pentru că trebuie să aflu mai întâi ce s-a făcut Philippe… să-l scap dacă trăieşte, şi să-l răzbun dacă l-au ucis! Recunosc, Buridane, că mă bizuiam că-mi vei da o mână de ajutor. N-am să-ţi vorbesc de Marigny, pe care hotărâsem să-l lovim împreună. N-am să-ţi vorbesc de Valois…

— Valois, îmi scapă pentru veci, îl întrerupse Buridan.

— N-am să-ţi vorbesc nici de blestemata căreia toţi câţi suntem aici, vei recunoaşte, ar trebui să-i purtăm pică. Da, Buridane, dacă n-ar fi vorba decât de toţi aceştia, ţi-aş zice: ai dreptate! Lupta pe care am întreprins-o, e lupta oalei de pământ cu cea de fier. Mai curând sau mai târziu vom fi zdrobiţi. Ei bine! Să plecăm! Dar… e vorba de fratele meu, Buridane!

Aici, Lancelot Bigorne îşi ciuli urechile.

— Să luăm aminte! Şopti el. După răspunsul jupânului Buridan, voi mai fi, sau nu, bufonul regelui?

Şi Buridan răspunse:

— Gautier, când ţi-am propus să pleci cu mine, cum ai putut presupune că m-am gândit să-l părăseşti pe Philippe?

— Bine! Mormăi Bigorne. Mă voi duce la Luvru! Dacă regele e tot în aceleaşi bune dispoziţii, voi pune mâna pe sceptrul cu clopoţei.

— Aşadar, urmă Gautier, nu ai pleca fără Philippe.

— Desigur! Răspunse Buridan. Unde şi când m-ai văzut, vreodată, lăsând vreun prieten în primejdie?

— Într-adevăr, scumpe prieten, dar… de! Iubeşti! Ţi-ai regăsit pe mica Myrtille şi, cu toate că nu sunt prea iubăreţ,

aş fi priceput de data asta ca amorul să treacă înaintea prieteniei. Vai! Philippe, caracterul acela nobil, inima aceea mândră şi independentă… s-a lăsat să fie, totuşi, robit de o Margaretă!

— Ei aş! Făcu Buridan. O să-i treacă.

— Dacă ne dai o mână de ajutor, îl salvăm… numai dacă n-ar fi prea târziu, şi atunci…

— La arme! Se auzi urlând de afară.

— Bine, hotărî Buridan, vom vorbi diseară despre asta, aici sau, după cum zicea Leonidas, la Pluton.

Şi ieşi, urmat de Gautier. Lancelot Bigorne îi urmă. Cât despre Guillaume şi Riquet, tocmai începuseră o partidă de zaruri.

— Cinci… şase! Strigă Riquet. Am câştigat.

— Ai pierdut! Zise Guillaume, scoţând un dublu şase. Deci vei da câştigul…

Regele Basochei şi împăratul Galiléei jucaseră, în trei lovituri, prada pe care socoteau să o culeagă asupra cadavrelor duşmanilor lor.

Scoaseră săbiile din teacă şi se repeziră afară.

Vuiete puternice se înălţau din Curea Minunilor. Împărţiţi în trei companii, haimanalele se îmbulzeau la baricada Saint-Sauveur şi la baricada Pietres. A treia trupă, mai puţin numeroasă, înainta în strada Francs-Archers.

Blesteme grozave, glăsuite în toate limbile din lume, răsunau într-o amestecătură, ca aceea care trebuie să fi fost numai la Turnul lui Babel.

Pe pragurile uşilor, femeile urlau.

Bătrânele blestemau şi-şi smulgeau părul din cap, bocind dinainte pe cei care se duceau la moarte. Cele tinere plecau cu luptătorii, mai îndrăzneţe, mai exasperate, mai sălbatice decât tovarăşii lor, bărbaţii…

— Înainte, golanilor, să vă scăpaţi copiii şi muierile!

— Pe ei! Bondocilor şi slăbănogilor!

— Pe ei! Pe arcaşi!

Un urlet grozav se auzi dinspre strada Pietres; apoi, cam în acelaşi timp, dinspre strada Saint-Sauveur; arcaşii atacaseră cele două baricade.

În străzile înguste, se împingeau, se suiau unul în spinarea altuia, înfierbântaţi de luptă, turbaţi de plăcerea de a ucide… Veneau ca o bandă de lupi. Unii aruncau în aer mănunchiuri de săgeţi, alţii îşi aruncau arbaletele ca să se suie pe baricade cu ghioaga sau cu securea în mână. În câteva minute vreo cincizeci dintre cei mai furioşi apărură în vârful baricadelor din strada Saint-Sauveur unde comanda Valois. Urlete întâmpinară apariţia lor. Printre haimanale, se ivi un fel de panică, arcaşii începeau să descindă de pe baricade.

Atunci, o femeie cu sânul gol, cu fusta prinsă în brâu, cu braţele goale, cu o secure în mână, sări înainte. În urma ei, două, trei, zece femei se repeziră blestemând.

Astfel că, din amândouă părţile baricadei, oamenii se suiau, se agăţau, cădeau, se sculau, ca să se repeadă iar, şi în curând, în vârful baricadei, se auziră strigăte. Arcaşi şi tâlhari, bărbaţi, femei, se amestecau. Loviturile plouau şi răsunau ciudat pe căşti şi pieptare… securile scânteiau la soare, şi în furnicarul acela grozav, de trupuri înlănţuite, de arme care se ciocneau, de vaiete, de înjurături, printre cadavre, un om în picioare, dezarmat, azvârlindu-şi spada, apărea ca silueta fantastică a unei fantasme de coşmar. Cu o mişcare uniformă, potolit, cu gesturi socotite, Guillaume Bourrasque apuca, unul câte unul, pe arcaşii care se suiau pe baricade. O clipă îl vedeai ridicând pe câte cineva în braţe, apoi, cu un strigăt năbuşit omul făcea o curbă prin aer şi cădea strivit la picioarele baricadei.

— Hei! Tovarăşe! Ţipa Riquet Haudryot. Nu glumeşti! Nu-mi mai laşi niciunul!

— Dublu şase! Zbieră Guillaume Bourrasque, azvârlind un arcaş.

Riquet se lupta cu sabia. Sărea de la un capăt la altul al baricadei, cu o mlădiere de maimuţă. În jurul lor treizeci de

haimanale, femei şi bărbaţi, loveau din răsputeri.

În strada Saint-Sauveur domnea o tăcere grozavă.

Pe baricadă nu mai era nimeni, decât Guillaume cu Riquet. În stradă, arcaşii se retrăgeau luându-şi răniţii şi lăsând vreo cincisprezece morţi. Valois chemă în juru-i pe ofiţeri şi, galben de mânie, strigă:

— O mie de galbeni… celui care-i va ucide pe aceşti doi mizerabili.

— Valois, strigă Riquet. Dă-mi mie o mie de galbeni şi voi muri de râs!

Săgeţile începură să şuiere în jurul celor doi tovarăşi.

— Să ne dăm jos, zise binişor Guillaume, aici totul e liniştit, până mâine. Nu mai putem petrece…

Se coborâră şi se îndreptară spre baricada de la Pietres. Dar, în minutul acela, un vuiet enorm străbătu strigătele Curţii Minunilor, venind dinspre strada Francs-Archers. Guillaume şi Riquet se repeziră într-acolo; respinşi de trupele lui Marigny, calicii dădeau înapoi în dezordine.

Bourrasque cu Haudryot porniră înainte, strigând:

— Săriţi pe ei! Moarte arcaşilor!

— Unde vă duceţi, tovarăşi? Zise un om, aşezându-se în faţa lor.

Era Bigorne.

— Nu vezi că dau înapoi ai noştri?

— Ei şi! Zise Bigorne, făcând cu ochiul, lasă-i să dea înapoi!

Ce se petrecea în strada Francs-Archers? Acolo, Marigny îşi dusese cea mai importantă parte a trupelor sale, nu numai pentru că nu era baricadă, dar pentru că uliţa, fiind mai largă, înlesnea înaintarea în bloc.

Primul ministru comanda în persoană, la spatele cetelor de arcaşi, rânduite să meargă una în spatele celeilalte. În faţa locuinţei lui Marigny, regele, suit pe un butoi, asista de departe la luptă şi dădea din picioare şi ţopăia de înflăcărat ce era. Lângă el era Valois, care sosise să-i anunţe că baricada Saint-Sauveur nu se putea lua. În acelaşi timp se

apropia şi Châtillon, care-i spunea că cincizeci din oamenii lui nu se mai puteau lupta în faţa baricadei Pietres, care era imposibil să fie cucerită.

— Puţin îmi pasă! Striga Louis. Haimanalele astea nu ştiu ce-i arta războiului. Uitaţi-vă! Au lăsat liberă trecătoarea cea mai de seamă şi luptătorii mei or să-i facă terci. Doamne, Dumnezeule! De ce nu pot chiar eu…

— Sire, zise Valois, ar fi nedemn din partea Maiestăţii Voastre să vă vadă cineva luptând contra unei adunături de cerşetori…

— Într-adevăr, dragă unchiule, dar mor de necaz de titlul ăsta de Majestate.

Louis era sincer. În clipa aceea ar fi dat dracului coroana. Marigny, cu seniorii săi mai cu seamă, se căzniseră mult ca să-i probeze că regele Franţei nu se putea bate cu sluţii aceia.

Şi el turba de necaz, dar se mângâia cu gândul privind cum se dă marele asalt din strada Francs-Archers.

Cavalerii săi, seniorii, cei mai grozavi militari, erau în capul trupelor.

Şi trebuie să spunem că, dintre toţi nobilii aceia, niciunul nu înşfăcaseră ghioaga sau securea.

Unii dintre ei nu aveau decât câte un simplu pumnal în mână, alţii câte o spadă mică; niciunul nu ţinea vreo armă de război. În fruntea lor se ţinea Marigny.

Era posomorât şi privirile-i scânteiau ca nişte fulgere, care ar fi străbătut nori negri.

Durerea lui de tată era mai mare ca a oricărui alt sentiment. Fără îndoială, nădăjduia ca cea dintâi săgeată trimisă de calici, să fie pentru el.

Mergea în fruntea tuturor, cu pas hotărât. Şi în mână ţinea un bici de câini. Asta era arma lui.

În urmă-i veneau trei-patru rânduri de seniori tăcuţi şi dispreţuitori. În spatele seniorilor (floarea curţii regelui Louis) păşeau arcaşii, suliţaşii, purtătorii de baltage, în grupuri compacte, care urlau şi se îndemnau la omor. Era o

privelişte impunătoare. Blestemele porneau de pretutindeni.

Deodată, Marigny ajunse în faţa ticăloşilor şi strigă:

— Înapoi, câini!

— Pe ei! Pe ei! Urlau arcaşii.

Şi atunci, lucru grozav de văzut, s-ar fi zis că Marigny voia să înăbuşe singur marea răscoală… s-ar fi zis că omul acela numai prin înfăţişarea lui, înspăimânta cerşetorimea; el era autoritatea, puterea, porunca!

Şi fu dat să se vadă, da, se văzu gloata ticăloşilor dând înapoi în faţa privirii lui.

Un hohot de râs grozav răsuna în rândurile seniorilor.

— Ura! Ura! Strigară arcaşii, care se mişcară, gata să se repeadă unii peste alţii.

Marigny ridică mâna şi-i opri, îi sili să înainteze cu pas potolit, în timp ce regele ţopăia de bucurie văzându-l cum făcea pe haimanale să dea înapoi sub focul privirilor lui.

Galben de mânie, Valois asista la acel triumf nemaipomenit, care putea să-i redea rivalului său toată gloria şi puterea.

Marigny înainta mereu. În faţa lui, haimanalele, bondocii, cerşetorii, toţi bandiţii, înspăimântaţi, dădeau înapoi, zbierând.

— Înapoi câini!

Şi, într-adevăr, păreau ca nişte haite mari, de câini, pe care conducătorul lor, îi stăpânea cu biciul în mână.

Dădeau înapoi, se împrăştiau… înjurau groaznic, dar fugeau, se împingeau, se înapoiau în dezordine în Curtea Minunilor…

Şi Marigny intra în Curtea Minunilor unde din toate părţile răsunară vaietele, rugăminţile de iertare! Şi, după Marigny intrară seniorii! În urma seniorilor, două mii de arcaşi!

Toată lumea asta năvălise în Curtea Minunilor.

Uşile caselor se deschideau repede şi de pretutindeni ticăloşii, ca nişte iepuri care îşi caută culcuşul, se năpusteau spre ulicioare şi se mistuiau, care încotro.

Arcaşii se orânduiau de luptă, în mijlocul Curţii…

Revolta era învinsă!

— Acei care ţin la viaţă să se supună! Strigă Marigny, cu un glas care domina vuietul dezlănţuit.

În clipa aceea un zgomot groaznic răsună în strada Francs-Archers.

Apoi îndată, una după alta, bubuitura aceea înspăimântătoare, se repetă de două trei ori, şi după aceea începu un bubuit necurmat, pe când, din fundul străzii, se înălţa un nor gros, în spirale cenuşii.

Arcaşii, ofiţerii, cavalerii, seniorii, cu toţi se întoarseră spre partea unde se forma norul acela gros, din care ca din fundul unor nori vijelioşi, se auzea tunând, şi toţi strigară îngroziţi, toţi se repeziră sau voiră să fugă…

Era, însă, prea târziu!

În acelaşi moment, cerşetorii, secăturile, mişeii, bondocii, bandiţii, toată lumea aceea extraordinară, care avusese aerul că fuge în faţa biciului mânuit de Marigny, toate fiinţele acelea zdrenţăroase, soioase, sălbatice care pieriseră prin toate ulicioarele, ascunzându-se ca un pâlc de iepuri surprinşi de vânători, bărbaţi şi femei armaţi cu securi, cu suliţe, săbii, pumnale… cu toţii, ca un semn, apăreau din nou şi se repezeau asupra trupei lui Marigny. Se învârteau în jurul ei, urlau, blestemau şi fiecare înjurătură era urmată de o lovitură dată în piept, în cap, pretutindeni. Părea o turmă de demoni zbierând, vreo patru cinci mii, poate, alcătuind ca un fel de vârtej care învăluise pe nenorociţii arcaşi, ce-şi aruncau armele… pe seniori care, nemişcaţi şi galbeni ca ceara, aşteptau moartea, şi, în fine, pe însăşi Marigny îngrozit.

Strada Francs-Archers era închisă sau, mai bine zis, nu mai exista, spre partea care învecina Curtea Minunilor.

Casele din amândouă părţile nu mai erau decât un morman de ruine.

Părea un munte de pietre, bârne, moloz, ţigle, ca şi cum un ciclon ar fi nimicit acel colţ al Parisului.

În Curtea Minunilor, nu se mai putea intra. Şi nici nu se mai putea ieşi.

Enguerrand de Marigny, cincizeci de nobili, două mii de cavaleri, două mii de arcaşi erau prizonierii bandiţilor şi ai calicilor…

Se zice că întocmai ca Priam în faţa Troiei nimicită, regele Louis îşi smulse părul de deznădejde.

— Bravii mei cavaleri! Urlă el.

— Sire! Porni alături de dânsul, un glas, care semăna cu şuieratul şarpelui. Cere-i, după cum îşi cerea Cezar legiunile lui Varus! Întreabă-l ne Enguerrand de Marigny… cine i-a condus în această cursă!

Regele se întoarse şi-l recunoscu pe Valois.

— Să-i scăpăm, strigă el. Săriţi!

Louis, care se repezea cu sabia în mână, fu oprit. Ar fi trebuit opt zile de muncă ca să se mai poată trece prin acea stradă, admiţând că muncitorii ar fi putut lucra fără să se teamă de săgeţile haimanalelor.

Iată ce se petrecuse:

Vreo cinci şase case din fiecare parte a străzii, fuseseră minate, săpate pe sub temelie, pe când o trupă de vreo şase sute de haimanale, sub ordinele ducelui de Thunes, se luptau de două zile cu arcaşii, răspunzând la înjurături prin ameninţări şi insultelor cu blesteme.

Aşadar, pe când oamenii ducelui de Thunes îi hărţuiau pe arcaşii regelui, pe când trupele regale se concentrau încetul cu încetul, pe când şefii hotărau să-şi îndrepte sforţarea cea mai de căpetenie în acea stradă, unde, ei credeau că răzvrătiţii nu avuseseră vreme să înalţe baricade, Buridan însuşi se ocupa cu munca aceea subterană.

Casele minate fură susţinute cu bârne pe dinăuntru. De capătul fiecărei bârne fu legată câte o frânghie lungă. După ce Marigny trecu, urmat de cavaleri şi de companiile a căror comandă o avea, Buridan sună din corn. Era semnalul.

Zece oameni prinşi de frânghii traseră deodată... Bârnele căzură... zidurile se prăvăliră...

Mormanele de pietre şi dărâmăturile care acopereau strada la o înălţime mare, alcătuiră o puternică baricadă. Atât numai că în loc să fie făcută înainte, baricada aceea se înălţase după atac.

Buridan se întoarse în Curtea Minunilor urmat de Lancelot Bigorne şi de Gautier d'Aulnay.

Gautier puse mâna pe pumnal şi se îndreptă spre Marigny.

Buridan îl apucă de umăr.

Gautier se opri.

În jurul lor, blestemele şi înjurăturile răsunau, haimanalele săreau, arcaşii alergau nebuni de spaimă; peste tot zornăiau zgomote groaznice, vaiete, gemete, ţipetele ascuţite de femei care-şi îmboldeau bărbaţii la măcel...

— Unde te duci? Zise Buridan, năduşit şi negru de praf.

— Mă duc să-l ucid! Strigă Gautier.

— Nu! Îl opri Buridan.

— E prizonierul nostru! Răspunse Gautier scrâşnind din dinţi.

— E oaspetele meu! Zise Buridan.

Gautier îşi ridică ochii însângeraţi spre cer şi începu să plângă.

— Gautier, zise liniştit Buridan. Am jurat Myrtillei că nu-l voi ucide! Am jurat... Înţelegi tu? Acum... fă cum vrei!

Gautier îşi rupse pumnalul şi-i aruncă frânturile.

Buridan se repezi până în mijlocul Curţii Minunilor. Un cavaler îi dădu o lovitură de sabie care-l atinse în umăr. În clipa aceea cavalerul căzu, doborât de pumnalul lui Guillaume Bourrasque. Buridan sări pe estrada vecină, cu steagul bandiţilor.

Sună din corn.

O droaie de săgeţi zburară în jurul lui fără a-l atinge.

Buridan mai sună odată.

— Doborâţi-l! Urlă Marigny. Averea mea întreagă aceluia care-l va ucide pe acest om.

Douăzeci de arcaşi se repeziră. Dar, în jurul estradei, se ciocniră de o droaie de cerşetori, cu feţe înspăimântătoare. Era garda de onoare a căpitanului Buridan.

Buridan sună pentru a treia oară.

În acelaşi timp, în toate părţile, în Curtea Minunilor, securile căzură la pământ, pumnalele, suliţele se aplecară, vuietul se potoli…

Nu se mai auzi decât gemetele răniţilor, ca murmurul valurilor care lovesc stâncile, după vijelie.

Lupta se sfârşise.

Fiecare senior avea în jurul lui câte trei-patru dintre păcătoşii aceia.

Arcaşii, încă în putere, erau împinşi într-un colţ.

Buridan se coborî de pe estradă, se îndreptă spre Marigny şi-l salută.

Apoi se apropie de el, şi palid, de-abia vorbind, murmură:

— Monseniore, fiica voastră mi-a dat ordin să vă scutesc.

— Câine de cerşetor! Strigă Marigny.

— Monseniore, urmă Buridan, vreţi să iertaţi pe fiica voastră?

— Dacă ar fi aici, aş înfige pumnalul în ea! Urlă Marigny.

— Monseniore, urmă Buridan, vreţi să-mi daţi mâna Myrtillei?

— Blestemat să fii! Strigă Marigny.

— Ei bine! O iau! Zise Buridan.

Capitolul VIII Cei doi regi.

Două ore după luptă, în locuinţa în care Marigny îşi stabilise cartierul general şi unde îşi revăzuse copila şi pe Mabel, în acea sală chiar, în care avusese loc scena de care vorbim, Louis Vicleanul, Valois, Châtillon şi alţi câţiva, ţineau consiliu.

Necazul regelui era grozav şi, după ce se manifestase în gesturi extravagante, sfârşise cu o furie nebună.

Abătut, Louis asculta sfaturile intimilor lui şi îndeosebi ale lui Valois care se rezumau într-unul singur:

— Să ridice asediul! Da, Sire! Repetă unchiul regelui. E singura şansa pe care o avem să ieşim din încurcătură, în chip onorabil. Trebuie să răspândim vestea că era vorba de o simplă demonstraţie. Trebuie să ne retragem trupele. Şi, peste trei luni, vom reîncepe atacul, pregătindu-l mai bine. Ah! Dacă aş fi fost eu însărcinat să-l prepar! Dar aveam încredere deplină în priceperea ministrului vostru…

Louis şovăia. Inima lui mândră, se revolta împotriva umilirii în cazul unei retrageri!

De altă parte, dacă ar fi stăruit, însemna să sufere o înfrângere sigură. Şi, încă ce înfrângere!

— Cine ştia la ce dezlănţuiri pătimaşe s-ar fi putut da pătimaşii aceia!

— Oh! Gemea regele, muşcându-şi pumnul, de ce nu-i o luptă în câmp deschis! De ce nu ne putem bate, cu dracii ăştia, corp la corp?

— Sire, ne vom răzbuna şi încă straşnic. E, însă, un mijloc să sfârşim… Cât priveşte îndeplinirea ameninţării Maiestăţii Voastre, aduceţi o mie, zece mii, douăzeci de mii de mănunchiuri de găteje. În loc să înconjuraţi Curtea Minunilor cu trupe, împrejmuiţi-o cu un zid de vreascuri. O mie dintre oamenii noştri să le dea foc, în acelaşi timp, de pretutindeni. Vom pârli pe lupii ăştia, în chiar vizuinile lor. Dar… ar fi să ardeţi şi jumătate din Paris. Şi ar însemna să ardeţi şi pe toţi nobilii prizonieri acolo, împreună cu cei două mii de arcaşi, care au pătruns în vizuină. Dacă regele vrea, eu dau ordinele.

— Sire, zise Châtillon, cu hotărâre. Nu-i puteţi condamna nici pe tovarăşii noştri prizonieri, nici oraşul care ar suferi un dezastru groaznic: trebuie să ne retragem.

În minutul acela, cineva se suia repede pe scară.

— Lăsaţi să intre! Zise Louis, ascultând. E poate vreo veste bună.

Châtillon se duse să deschidă uşa şi se întoarse zăpăcit:

— Sire, zise el, e unul din prietenii noştri prizonieri. E Malestroit.

— Bravul meu Geoffroy? Strigă, bucuros, regele. Să intre!

— Iată-mă, Sire! Zise Geoffroy de Malestroit, pătrunzând în odaie. Dar trebuie să anunţ pe rege că sunt urmat de doi ambasadori din partea bandiţilor şi că răspund de viaţa lor.

— Ai făgăduit lucrul ăsta, Malestroit?

— Am făgăduit şi mai mult! Am promis că aceşti oameni vor putea vorbi în faţa regelui.

— Şi cui i-ai promis, Malestroit?

— Căpitanului Buridan, Sire. Şi căpitanul Buridan mi-a zis: „Mă încred în cuvântul tău, cavalere Malestroit, mă încred în mărinimia regelui". Făgăduind Sire, trebuie să declar că am greşit. Dacă regele nu-mi confirmă cuvintele, mă înapoiez să mă dau pe mâinile lor.

Malestroit se retrase mai la o parte şi aşteptă cu braţele încrucişate.

Regele căzu pe gânduri. El era un om slab. Avea, uneori furii copilăreşti, dar nu era rău. O voinţă hotărâtă îi ţinea lesne capul. Şi, în fundul acelei inimi, începuse să încolţească o mare îngrijorare pentru prizonieri.

— Un cavaler trebuie să-şi ţină cuvântul, zise Louis, şi, pentru că ai făgăduit în numele meu, oricât ar fi de ciudată solia, îi voi primi pe aceşti oameni.

Geoffroy de Malestroit se duse la uşă şi făcu un semn.

Doi oameni intrară, înaintară, şi se închinară în faţa regelui, care îi privi câteva clipe în tăcere. Străinii nu păreau nici mândri de victoria lor, nici stânjeniţi de persoana în faţa căreia aveau cinstea să se înfăţişeze.

— Cine eşti? Îl întrebă, în sfârşit, Louis pe unul din ei.

— Ducele de Thunes! Răspunse omul.

— Şi tu? Urmă regele, adresându-se celuilalt.

— Sunt supranumit Hans, regele calicilor.

Hans se aplecase încă odată, mai mult cu bunăvoinţă, decât cu umilinţă, în faţa regelui. Acum sta drept; faţa lui monstruoasă era plină de viaţă; în ochi îi licărea atâta inteligenţă încât urâţenia bestială a acelei figuri trecea neobservată, parcă.

— Tu eşti regele calicilor? Zise Louis. Şi… dacă aş da ordin să te spânzure.

Hans zâmbi şi răspunse:

— Nădăjduiesc să vă pot arăta, în curând, cât de puţin mă tem de moarte. Dar, vă spun dinainte cinstit că dacă puneţi să mă spânzure, au să se întâmple nenorociri mari pentru Măria Voastră şi ai voştri.

— Sire, interveni Malestroit.

— Tăcere! Zise Louis. Am spus că aceşti oameni pot vorbi. Haide, tu, pentru că eşti regele, vorbeşte! Ce ai să-mi spui, în numele tău?

Hans, îşi îndreptă corpul colosal.

— În numele meu? Întrebă el mirat. Nimic, Sire! Sau, cel puţin, ce aş avea de povestit ar fi cam lung, atât de multe v-aş spune că n-aţi putea să mă ascultaţi cu răbdarea trebuitoare. Deci, voi vorbi în numele acelor care m-au trimis.

— Fie! Ce vor să-mi ceară?

— Puţin lucru, Sire. Curtea Minunilor vă cere să retrageţi companiile de arcaşi pe care le-aţi pornit împotriva ei.

— Atât?

— Curtea Minunilor vă cere să-i respectaţi şi să-i confirmaţi privilegiile care i-au fost acordate de regii, predecesorii voştri, şi anume: dreptul să-şi aleagă regele lor, ducii, conţii, breslaşii lor, dreptul de a-şi avea poliţia lor în cuprinsul regatului calicilor, precum şi celelalte drepturi pe care le cunoaşteţi. Dar, printre acele privilegii, Sire, e unul pe care-l vom păstra până la moarte. Sau va dura acest privilegiu, sau nu va mai fiinţa Curtea Minunilor.

Mirat de acea demnitate care se manifestă în cuvântarea, în gesturile şi în ţinuta banditului, regele îşi îndreptă privirea spre el.

— Care e acel privilegiu? Întrebă el.

Hans răspunse:

— De când există istoria lumii, numai două fiinţe, până la ceasul ăsta, îl au în puterea lor: Dumnezeu şi cerşetorul.

Dacă nenorocitul condamnat, care urmează să moară şi pe care pedeapsa voastră îl trimite la rug sau la spânzurătoare, ar izbuti să scape din mâinile arcaşilor voştri, de cum intră în biserică sau în Curtea Minunilor, în casa Domnului sau în casa cerşetorului, dreptul lui la viaţă devine inviolabil. Sire! Cerşetorul are dreptul de graţiere cât timp îşi întinde mâna pe capul condamnatului. Luaţi seama, Sire! Atingându-vă de acel drept, poate că aţi atins şi dreptul ceresc. Încă odată, rege, luaţi seama. Când veţi distruge drepturile Dumnezeieşti poate că le veţi distruge chiar pe ale voastre. Autoritatea voastră este aceea… pe care v-a dat-o Dumnezeu. Dacă o suprimaţi pe una, o stingeţi pe cealaltă. Totul se înlănţuie, de la rege la Dumnezeu, de la Dumnezeu la cerşetor. Numai un ineluş de s-ar rupe şi, meşteşugita clădire pe care se reazemă lumea, se prăbuşeşte.

Regele, Valois, Châtillon, Malestroit şi ceilalţi care erau de faţă priveau cu mirare pe bruta care vorbea potolit şi în vorba căruia un filosof ar fi deosebit o ironie blândă, dar Louis, ca şi cum ar fi vrut să scape de sub influenţa banditului, clătina din cap, necăjit şi strigă:

— Ştiu ce vrei să spui: e vorba de Buridan, de Gautier d'Aulnay, de Bourrasque, de Haudryot şi Bigorne, în sfârşit. Dar, m-au ofensat adânc şi… vor muri.

— Dar Lancelot Bigorne, Sire? După cele ce mi-a istorisit îi făgăduiseră̆ţi…

Regele şovăi.

— Acesta m-a făcut să râd! Zise el luminându-se în sfârşit la faţă. Şi, pe Dumnezeu, prilejurile în care se râde sunt rare pentru ca să nu-l răsplătim pe cel care ne-a făcut să râdem. Vei spune, dar, lui Bigorne, că ceea ce am spus la Turnul Nesle e sfânt. Să vină la Luvru să-mi ceară iertare. Nu am nici un măscărici la Luvru.

— Îi ofer acest post. Cât despre ceilalţi sunt osândiţi!

— Nu vă cer graţierea lor Sire, zise liniştit regele calicilor. Vă cer să respectaţi Dreptul Curţii Minunilor. Pentru ca acei

oameni să fie prinşi, arcaşii voştri trebuie să încerce să-i smulgă cu forţa şi cu armele în mâini din adăpostul lor, şi… asta nu se va întâmpla! Sire, am venit ca sol; vă cer numai atât: ca privilegiile noastre, recunoscute de străbunii voştri, să fie menţinute şi de voi.

— Primiţi, Sire! Îi suflă Valois la ureche.

— Sire, zise Châtillon în locul vostru aş primi.

— Şi dacă nu voi primi? Zise Louis, posomorât şi tulburat.

— În cazul acesta… ne vom apăra până la moarte. Dacă pier drepturile noastre, trebuie să murim laolaltă cu ele. Numai că, dacă ne condamnaţi Sire, îi osândiţi şi pe aceia care sunt prizonierii noştri. Acest senior v-o poate spune.

— Aşa e! Încuviinţă Malestroit. Sire, salvaţi pe cavaleri, floarea nobilimii voastre care, în vremea asta, sunt păziţi fiecare de câte patru oameni înarmaţi cu pumnale. Dacă nu ne înapoiem până într-un ceas, aceşti şaizeci de cavaleri vor muri. Peste o oră cele două mii de arcaşi voi fi măcelăriţi, într-un ceas, zece mii de haimanale şi cerşetori, hotărâţi să moară, se vor împrăştia cu facle în mâini prin Paris.

Toţi cei de faţă ascultau, galbeni de spaimă.

Dimpotrivă ameninţările acelea îi pricinuiau regelui o furie înăbuşită, gata să se dezlănţuie în orice clipă.

— Pe Dumnezeul meu, strigă el, mă mir că un militar nobil poate să devină Parlamentarul acestor porci scârboşi. Malestroit, bănuiesc că frica a trebuit să-ţi fie groaznică, pentru că să te-mboldească să vorbeşti astfel.

Regele lovea cu pumnul braţul fotoliului pe care şedea. Furia îi sta gata să izbucnească. Se sculă ca pentru a da ordin.

În aceeaşi clipă, regele calicilor îngenunche. Louis se opri, nedumerit.

Hans se ploconi până la pământ.

O tăcere de moarte domnea în sală.

Regele care răsufla greu, privea spre banditul îngenunchiat la picioarele sale, şi acea ţinută umilă îl făcu să ia o înfăţişare de îngâmfare. Faţa i se liniştea. Poate că

acel gest de umilinţă al omului pe care nimeni nu-l putea supune niciodată, scăpa Parisul de un cataclism.

— Ai să-mi faci vreo rugăminte? Îl întrebă Louis cu glas îmblânzit.

Hans îşi ridică capul. Şi pe fruntea lui luci o rază de trufie mai curată decât aceea de pe faţa regelui.

— Majestate, zise regele calicilor, de mult foarte de mult, mi-am jurat mie însumi de a nu mă umili în faţa nimănui pe lume, chiar de-ar fi un prinţ ca voi! În ziua când mi-am jurat aceasta mi-am zis că: minutul primei mele umiliri va fi şi acel al morţii mele. Sire, mă umilesc în faţa voastră. Deci ascultaţi acum dorinţa supremă a unui muribund.

— Vorbeşte! Zise Louis cu vocea înduioşată.

— Sire, nu ameninţ, Sire, mă rog. Mă rog umil să vă fie milă nu de noi, dar de oraşul vostru, de Paris, de boierimea voastră, de vii chiar, Sire, un cuvânt al vostru e bucurie, e liniştea, buna înţelegere pe care n-o voi plăti-o prea scump cu moartea mea. Juraţi Sire, juraţi rege, să respectaţi privilegiile Curţii Minunilor, şi îi veţi avea îndată pe slujitorii şi pe prietenii voştri!

Regele şovăia. Nu mai era necăjit.

Dar se temea de umilinţa de a da înapoi, să-şi recunoască înfrângerea.

— Sire! Strigă Hans, Dumnezeu şi cerşetorul au dreptul de adăpostire. Voi însă aveţi dreptul de graţiere. Iertaţi, Sire! Şi veţi fi ca un Dumnezeu, şi veţi fi învins prin bunătate şi generozitate…

— Aşadar, faci apel la bunăvoinţa mea?

— Da, Sire! Zise cu umilinţă regele calicilor.

— Şi zici că, drept recunoştinţă a clemenţei mele regale, seniorii mei voi fi eliberaţi?

— Da, Sire!

Regele se sculă. El ridică mâna.

— Iert, zise el. Jur pe Maica Domnului şi Christos, jur să menţin privilegiile breslei cerşetorilor. Conte de Valois, dă ordine să se retragă îndată trupele noastre. Dar santinelele

şi patrulele să supravegheze mereu Curtea Minunilor. Vreau ca nici un arcaş să nu intre acolo să aresteze pe criminalii ale căror nume au fost strigate în mulţime de crainicii noştri. Dar porunceşte că dacă Buridan cu tovarăşii lui vor ieşi din domeniul unde se întinde dreptul de adăpost, să fie prinşi şi daţi pe mâna judecătorilor noştri.

Hans se ridică.

— Sire, mulţumesc! Să se dea drumul prizonierilor, de îndată! Adăugă el, întorcându-se spre ducele de Thunes. Să se abată baricadele. Totul să se liniştească…

Louis şi cu cei de faţă nu-l pierdeau din ochi pe Hans. Ducele de Thunes ieşi şi se îndreptă, repede, spre Curtea Minunilor. Hans scoase atunci pumnalul pe care-l purta la brâu.

— Sire zise el, aţi jurat pe Maica Domnului şi pe Cruce să ne respectaţi privilegiile. Eu am jurat, să scutesc monarhia de-o crimă şi Parisul de ruşine. Aici facem un legământ de la rege… la rege! Nu vă oblig să-l semnaţi. Dar iscălesc eu! Şi iscălesc cu sângele meu…

În minutul acela, Hans îşi înfipse pumnalul în piept.

Tăişul pătrunse adânc. El îl lăsă în rană. Câteva secunde rămase în picioare, dar faţa i se prefăcea ca de ceară.

Regele şi cu cei prezenţi îl priveau încremeniţi dar şi cu un simţ de admiraţie.

Hans murmură cu glas slăbit:

— Vedeţi pentru ultima oară figura unui om care nu s-a umilit niciodată şi, acela moare, pentru că a jurat odată pentru totdeauna să moară în ziua când şi-o pleca capul în faţa unui om ca şi dânsul! Adio, fiţi fericiţi!

El întinse mâinile şi căzu greoi la pământ. Murise.

Regele Franţei îşi scoase încet pălăria.

A doua zi, Curtea Minunilor îşi reluase înfăţişarea obişnuită în afară de colţul străzii Francs-Archers, care fusese dărâmat. O zi şi o noapte de muncă stăruitoare erau îndestulătoare haimanalelor să facă să dispară orice urmă

de luptă. A doua zi, avu loc un mare consiliu între Buridan, Bourrasque, Haudryot, Gautier şi Lancelot.

Buridan făgăduise să-l scape pe Philippe.

Înainte de a se duce să-şi vadă mama şi logodnica, voia să se ţină de cuvânt.

Dar îndeplinirea făgăduinţei dată lui Gautier era grozav de grea. Câtă vreme tovarăşii lui ar fi stat la Curtea Minunilor, erau în siguranţă. Dar în afară de hotarele adăpostului, confirmate solemn de Louis al X-lea, ei redeveneau condamnaţi la moarte, ale căror capete fuseseră puse la preţ.

În realitate erau tot pe atât prizonieri în Curtea Minunilor pe cât ar fi fost şi într-o fortăreaţă. Vom reveni asupra acelui consiliu ţinut în locuinţa căpitanului Buridan căruia i se atribuia cu atât mai mult titlul de căpitan cu cât Hans murise, căci în acel consiliu se petrecu un fapt de care trebuie să vorbim.

Vom spune numai că Lancelot Bigorne avusese o întrevedere cu ducele de Thunes, care-i spusese tot ce vorbise cu regele Louis în privinţa lui. Bigorne ascultase toată discuţia. Apoi îşi zise:

— Deoarece stăpânul meu, Buridan, e destul de nebun ca să nu se agaţe de norocul care-i iese în cale, deoarece nu vrea să plece la Paris înainte de a fi salvat pe celălalt nebun, care se numeşte Philippe d'Aulnay, nu văd decât un mijloc de a potrivi lucrurile… să fac şi eu pe nebunul!

Capitolul IX Lancelot Bigorne face pe nebunul.

Nu era uşor lucru să încerci să-l scapi pe Philippe d'Aulnay. Şi mai înainte de toate trebuie să te întrebi oare mai trăia?

Apoi… unde era?

Aceste întrebări fără răspuns se apucase să le rezolve Lancelot Bigorne. Planul lui era foarte simplu: avea să se ducă la Luvru să capete încrederea regelui deja bine dispus faţă de el, şi acolo chiar, în locul de unde se puteau dobândi toate informaţiile, ar fi putut afla tot ce ar fi voit. Greutatea

era să ajungă la Luvru fără încurcături, adică să treacă printre străzile care încercuiau Curtea Minunilor.

— Adio, tovarăşi, zise Lancelot lui Guillaume şi lui Riquet.

— Cum… adio?

— Plec. Mă plictisesc grozav aici. Mi s-a urât să văd numai feţe de moroi, de pitici, cocoşaţi, orbi, ciungi… vreau să văd un rege de aproape şi mă duc, de-a dreptul, la Luvru.

— E nebun! Strigă Riquet.

— Tocmai astfel şi nădăjduiesc să ajung, zise Lancelot.

Şi plecă fără să mai spună nimic. Apucând pe strada Saint-Sauveur, încercă mai întâi să se îndrepte spre strada Tirevache, cu gândul să se oprească la Noël-Picioare-Strâmbe. Uliţa, chiar în afară de marginile regatului calicilor, era cu totul liniştită. Bigorne zări vreo cinci-şase arcaşi, care jucau zaruri în fundul unei cârciumi.

Arcaşii păreau că nu-l văd.

Bigorne îşi frecă mâinile de bucurie şi înaintă mai repede. Un om gros, cu faţa veselă, care-l privise bine, intră în cârciuma unde erau arcaşii.

— Bine! Zise Lancelot, unde sunt santinelele? Unde sunt patrulele? Hotărât lucru, e mult mai uşor să ieşi din Curtea Minunilor decât îmi închipuiam.

Deodată pufni de râs.

— Dar onoratul Simon Malingre? Dar onorata Gillonne? Aceşti buni prieteni, pe care, pe legea mea, i-am uitat în locuinţa pe care le-am pus-o la dispoziţie? Drace! De n-or fi murit de foame! La urma-urmei, chiar de-ar fi pierit de foame, nu-i tot o moarte ca oricare alta? Oricât ar dori…

— Stai! Zise o voce, de-alături de el.

Lancelot Bigorne sări în sus şi încercă să fugă, dar cinci-şase mâini zdravene îl înşfăcară însă, şi-l ţinură bine. Într-o clipă i se legară mâinile la spate. Bigorne se strâmbă ciudat şi mormăi:

— Dacă Malingre şi cu Gillonne mor că n-au ce-şi vârî pe gât, eu risc să pier cu ceva prea mult în jurul gâtului… Fiecare cu moartea lui!

— Urmează-ne! Urmă cu asprime aceeaşi voce.

— Hei! Şi unde să vă urmez, domnul meu?

— O să vezi. Porneşte!

Lancelot Bigorne îşi dădu seama că orice împotrivire ar fi fost zadarnică; era înconjurat de arcaşi care-l târau, înghiontindu-l, spre o destinaţie necunoscută, dar la capătul căreia ştia că trebuia să găsească o temniţă cu nişte zăvoare straşnice.

La început, bietul Bigorne se gândi la lucruri mult mai triste.

— La dracu, cu-atâta nenoroc care mă împinge să-mi vâr nasul tocmai în mijlocul unei patrule, care mă gândeam că nici nu există! Mare dobitoc mai sunt!

Umblă tăcut o vreme, cu nasul în jos, părând dus pe gânduri. Dar tristeţea nu-i ţinu mult.

Îşi ridică capul şi începu să observe pe cei care-l duceau, şi un zâmbet viclean îi înflori pe buze.

Patrula care, ieşind din cârciuma în care juca zaruri, îl arestase, era comandată de un sergent de la Châtelet.

Acel sergent care, din prea mare precauţie, mergea alături de tristul Bigorne, avea o figură copilăroasă şi veselă, care părea că-i plăcea grozav acestuia. După ce Lancelot Bigorne îl privi îndelung pe individ, îi zise cu cel mai graţios surâs:

— Am să îndrăznesc să vă mai întreb domnule… unde mă duceţi?

— Ce-ţi pasă câine! N-o să ajungi atât de repede, pe cât ar trebui, la spânzurătoare?

— Tocmai de-aceea, stimate domn… tocmai pentru că ştiu că nu mă aşteaptă decât funia, aş dori să aflu pe ce cale mă duci acolo… ca să luăm drumul cel mai lung… dacă se poate…

— Mai curând sau mai târziu, hârca ta spurcată o să sfârşească tot prin a se legăna de o funie zdravănă şi cât mai bine unsă.

— Desigur! Dar am păcatul să ţin la hârca mea spurcată, cum spui dumneata, şi aş dori să se legene cât s-o putea mai târziu, oricât de plăcut ar fi acest exerciţiu. De aceea, te mai întreb încă odată: unde mă duci acum?

— Mergi înainte! O să afli, când om ajunge! Zise sergentul care, încântat de prada lui, nu-şi putea stăpâni zâmbetul.

— Mă mâhneşte, domnule! Făcu Lancelot, cu o demnitate plină de curtenie. După înfăţişarea dumitale cinstită, după chipul dumitale vioi şi înţelept, crezusem că am găsit în dumneata un om de inimă, dar… văd bine că m-am înşelat şi nu eşti sensibil la acel sentiment care se cheamă… recunoştinţă… căci, la urma urmei, ar trebui să-mi fii recunoscător.

— Să-ţi fiu recunoscător? Zise sergentul uimit, dar şi măgulit de acest compliment.

— Fără îndoială! Urmă Bigorne, fără să-şi iasă din nepăsare. Fără îndoială! Nu-mi datorezi… zece galbeni?

— Hei! Jupâne! Ai înnebunit? Îţi datorez zece galbeni… eu? Şi, cum aşa?

— Foarte simplu! Pentru că m-ai arestat şi dus în loc sigur, domnul prefect sau monseniorul contele de Valois n-au să aibă încotro şi au să-ţi dea gratificaţia, pe care eu o valorez la zece galbeni. Căci… eu sunt o pradă de valoare.

— Cam aşa e! Şopti sergentul îmblânzit.

— Deci, drept recunoştinţă pentru suma pe care o s-o câştigi de pe urma mea, ai putea să-mi spui măcar locul unde mă duci.

— Hei! Zise sergentul nehotărât. Şi, la ce folos că vrei să ştii lucrul ăsta?

— Pentru că, în cazul când acest loc n-ar fi acela pe care-l cred eu, aş putea să-ţi indic pe cel din urmă, şi atunci… n-ai mai primi zece galbeni gratificaţie, ci, la sigur, douăzeci, poate cincizeci sau chiar o sută! Auzi? O sută! O avere!

— Oh! Oh! Făcu sergentul, căscând ochii fermecat. O sută de galbeni! Ia ascultă, haimanao! N-ai fi îndrăznit să-ţi baţi joc de un sergent de la Châtelet?

— Răspunde, totuşi, întrebării mele. Pe urmă, vei vedea dacă eu glumesc.

— Fie! Spune-mi mai întâi unde ar trebui să te duc ca să mi se dea o sută de galbeni drept bacşiş, apoi îţi voi spune şi eu unde te duc.

— La Luvru! Răspunse laconic Bigorne.

— La Luvru? Făcu arcaşul, pufnind de râs. O haimana ca tine la Luvru? Mii de draci! Prietene, se vede că nu eşti sănătos la cap! Dar… lucru făgăduit, e datorie curată! Eu am să te duc drept la Temple, unde monseniorul de Valois, care te va interoga mai întâi, va hotărî soarta ta.

La auzul cuvintelor acestora, Lancelot Bigorne se înfioră, dar nu lăsă să se simtă nimic, şi răspunse foarte liniştit:

— Susţin ceea ce am spus: dacă vrei să pui mâna pe gratificaţie, trebuie să mă duci la Luvru.

— Şi ajunşi la Luvru, zise sergentul batjocoritor, poate o să trebuiască să te duc la rege?

— Chiar aşa! Răspunse Lancelot liniştit. Chiar cu regele şi am treabă.

Drept orice răspuns sergentul se prăpădi de râs de data asta.

Într-adevăr, ce ciudat lucru ca acest răufăcător, această sărăcie, să aibă de-a face cu regele? Era curată nebunie… să mori de râs… şi tocmai de asta făcea şi sergentul nostru atâta haz.

Lancelot Bigorne nu se sinchisi de veselia aceea zgomotoasă. Se mulţumi să zică cu aceeaşi linişte:

— Du-mă la Luvru, anunţă-l pe rege că am să-i fac destăinuiri însemnate, numai lui singur, asupra celor ce s-au petrecut la Turnul Nesle, şi te încredinţez că regele mă va chema imediat. Te asigur că destăinuirile acelea sunt de aşa fel, ca s-o mulţumească pe Majestatea sa într-atât, încât nu o sută, dar chiar două sute de galbeni va da aceluia care mă va fi dus la dânsul…

Lancelot Bigorne părea cu totul încredinţat de ceea ce spunea.

Ca şi cum ar fi citit în mintea păzitorului său, Lancelot urmă şi mai liniştit:

— Ce-o să ţi se întâmple? Nimic. Dacă am minţit, nu vei fi dat dovadă decât de un prea mare zel de a-ţi face datoria, şi… atâta tot! Vei sfârşi prin a mă duce apoi la Temple. Dar, dacă spun adevărul, câte laude şi câte recompense n-ar cădea pe capul dumitale, care m-ai prins.

— Aşa-i! Şopti omul.

— Ei, vezi? Ce-ţi spun eu? Du-mă la Luvru.

— Bine! Făcu omul, hotărându-se. Am să te duc şi la Luvru; dar dacă m-ai minţi, dacă ţi-ai bate joc de mine… vai de pielea ta!

— Aşa să fie şi… să nu sufăr niciodată un chin mai mare decât cel de care mi-ai pomenit adineauri.

— La urma-urmei, zise sergentul, are dreptate. Hei! Băieţi, urmă el, chemându-şi oamenii, ne ducem în altă parte. Vom merge mai întâi la Luvru. Dar… fiţi cu ochii în patru la banditul ăsta, căci, dacă ne-ar scăpa, am putea să-i luăm locul şi să ne dăm sufletul în cine ştie ce temniţă!

Lancelot Bigorne nu mai zise un cuvânt, dar răsuflă uşurat, ca un om care a scăpat de o greutate care-l copleşea.

Trupa-şi schimbă direcţia, după ordinul şefului, şi după câteva minute ajunseră la Luvru.

Acolo, altă istorie: fu nevoie să găsească un gentilom din casa regală, care să se însărcineze să-l anunţe pe rege.

În sfârşit, după o lungă aşteptare, Lancelot fu dus în faţa lui Louis.

— Hi-han! Făcu Bigorne drept salut.

Louis sări în sus. Era gata să dea un ordin straşnic, când… privindu-l mai bine pe prizonier, recunoscu pe omul care-l mângâiase şi-l făcuse să râdă.

Louis se îmblânzi şi strigă:

— Tu eşti, nebunule?

— Văd cu plăcere că Monseniorul, regele meu, are memorie bună! Răspunse Bigorne. Numaidecât mi-a zis pe

nume…

Louis nu-şi stăpâni zâmbetul, la auzul acelei vorbe de spirit, şi apoi nu-şi regăsea pe bufonul care-l distrase, de care se entuziasmase, şi la care ţinea precum copilul încăpăţânat şi capricios la o jucărie a lui? În dispoziţia aceea sufletească, zadarnic încerca regele să-şi ia o înfăţişare aspră. Mulţumirea intimă i se citea pe faţă.

Avea aceleaşi apucături ca şi acel bufon dorit, după cum le avea în clipele lui de bună dispoziţie cu câinele lui favorit.

Gesturile-i erau smucite, vocea certăreaţă şi, cu toate astea, surâsul îi era binevoitor. Plăcerea care-i licărea în ochi, i-o pricepea şi animalul care, simţind că stăpânul voia să se joace, sărea vioi în jurul lui, lătrând vesel în sălile întinse şi sonore, gudurându-se fără să se intimideze de glasul lui aspru.

Gentilomii, ofiţerii, curtezanii încărcaţi cu galoane de aur care erau de faţă, începură să-l privească cu invidie pe calicul acela zdrenţăros, pus în lanţuri, care zâmbea cu toate astea în mijlocul păzitorilor săi, care nu-l pierdeau din ochi. Lancelot era nepăsător şi se legăna când pe un picior, când pe celălalt, cu un fel de obrăznicie, căci Lancelot Bigorne era prea şiret ca să nu priceapă toate acele nuanţe imperceptibile şi, de la prima vedere, recunoscuse că partida era câştigată dacă juca bine.

Fizionomia lui se schimonosea în toate felurile şi era hotărât să exagereze grosolănia vorbei lui, să calce în picioare şi să sfâşie orice pretenţie de etichetă a Curţii.

Nu e vorba, nici nu prea avea noţiune de ceea ce însemna o etichetă şi, apucăturile lui naturale erau departe de a fi acelea ale unui curtezan.

De aceea, după ce răspunse regelui cu îndrăzneală, crezu că trebuie să mai zbiere odată, spre marea mirare a celor de faţă, dar spre nemărginita bucurie a regelui care, de data asta, porni pe un râs nebun, făcând haz totodată de „hi-hanurile” turbate ale lui Lancelot.

— Destul… ho! Nebunule! Făcu regele, văzând că Lancelot nu se mai oprea… Ia să vedem. Ai să ne spui lucruri de seamă? Ei bine! Nu mai face pe măgarul şi vorbeşte franţuzeşte.

— Nu fac pe nici un măgar, răspunse cu îndrăzneală Lancelot, ci sunt chiar un măgar… un măgar care zbiară şi care salută cu respect pe Majestatea voastră… un măgar mai măgar decât mine.

— Ce-ai zis? Întrebă regele încruntându-şi sprâncenele şi potolind cu un semn pe cei din juru-i, indignaţi de îndrăzneala aceea.

— Fără îndoială, urmă Bigorne fără să pară că observă fruntea care se încreţea pe chipul său, fără îndoială! Trebuie să fiţi mai măgar ca mine… ca să-mi cereţi să vă spun ce ştiu… faţă de cincizeci de persoane… De ce nu chemaţi Curtea întreagă în sala cea mare de serbări? Urmă el, ţintindu-l cu o privire expresivă pe rege.

Louis pricepu aluzia, prinse semnul făcut din ochi, şi fără să ia în seamă mijlocul întrebuinţat, fu convins şi de data asta prin priceperea şi devotamentul pe care credea că-l descoperă în Bigorne.

— Caraghiosul, are dreptate! Şopti el.

— Vezi bine! Ştiu eu asta!

În clipa aceea, unul din gentilomii de faţă făcu doi paşi înainte şi se apropie de rege ca şi cum ar fi vrut să-i spună ceva tainic.

— Ce este? Zise regele. Vorbeşte domnule.

Gentilomul spuse câteva cuvinte cu glas înăbuşit şi rezultatul fu că deodată surâsul binevoitor al regelui se stinse ca prin minune, şi se adresă lui Bigorne cu ton răstit, răutăcios, pe când autorul acelei schimbări neaşteptate se înapoia printre ceilalţi cavaleri.

— Ia ascultă ce mi se spune, jupâne, că ai luptat alături de acel bandit care se numeşte Buridan! Că ai fost prins pe când ieşeai din cloaca aceea infamă, din cuibul de crime şi de răzvrătire… care se cheamă Curtea Minunilor?

— Sire, zise Bigorne, care de data asta înţelesese că viaţa-i era în joc. Nu ştiaţi că eram în Curtea Minunilor?

— Desigur. Dar… te-ai luptat! Ai fost văzut lovind! E adevărat?

— Foarte adevărat, Sire!

— Recunoşti, dar? Strigă regele.

— Şi mai mult chiar decât atât! Mă laud cu asta… Hi-han! Şi, apoi… aş vrea să văd pe Majestatea Voastră, chiar oricât de Rege e el, când viaţa i-ar atârna numai şi numai de viaţa altuia, cum depindea a mea de aceea a lui Buridan, n-aţi lupta pentru apărarea acelei vieţi, cum am făcut eu pentru seniorul Buridan? Uitaţi, Sire, cele ce v-am spus de soarta mea, legată de aceea a lui Buridan… numai dracul să-l ia! Această uitare mă mâhneşte, dar nu mă miră, căci vai! Aşa e întotdeauna; cei mari uită toate cele ce privesc pe cei mici ca mine! Fă-i să râdă! Să petreacă! Fă-le servicii! Îndatorează-i! Du-i unde stă închis scumpul lor unchi, în locul unde vor găsi proba trădării, şi numaidecât îţi şi propun o slujbă bună… Şi apoi, după ce s-au săturat de haz! După ce bietul Lancelot i-a făcut să râdă cu lacrimi, te pomeneşti strigat: ticălos! Porc! Măgar! Încăpăţânat! Şi alte gingăşii la fel, pentru că îndrăcitul de Lancelot Bigorne are păcatul să ţină la hârca lui şi neobrăzarea de a o apăra unguibus et rostro7, după vorba duhovnicului meu! Şi eu, care veneam să-i cer înalta protecţie, ce spui? Să mă devotez lui… eu care n-am părut că mă revolt şi nu mi-am apărat sărmana hârcă decât ca s-o pun în serviciul regelui meu! Bigorne, săracul de mine, mi se rupe inima şi se jeleşte… dar cel puţin, pe sfântul meu patron Barnabé, toată lumea va afla cât sunt de necăjit!

Hi-hanuri jalnice puseră capăt acelui discurs fantastic şi îndrăzneţ căci, în acel moment, Lancelot Bigorne îşi juca viaţa pe-o singură carte.

Şi toate spusele lui erau întovărăşite de nişte jocuri de fizionomie atât de caraghioase; hi-hanurile de la sfârşit fuseseră şi ele modulate pe un ton care ar fi înveselit pe cel

mai trist om. Regele nu mai putu răbda, şi încă odată pufni de râs, zicând:

— Într-adevăr, uitasem că soarta ta e legată de aproape de aceea a banditului aceluia, şi – pe maica mea – şi eu aş fi făcut ca tine! Dar, spune-mi acum, se vede că te-ai lepădat de el, deoarece l-ai părăsit pe Buridan?

— Fără îndoială! Făcu Bigorne cu un ton blând şi ipocrit. Şi de aceea, reamintindu-mi de făgăduielile făcute de regele meu, plecasem să-l caut şi să mă pun sub protecţia lui când aceste brute, el arăta din ochi pe oamenii care-l păzeau.

— S-au aruncat asupra-mi ca un stol de corbi flămânzi şi m-au legat de ţi-i mai mare mila privindu-mă… şi m-ar fi târât cine ştie spre ce temniţă, dacă arcaşul acesta nu mi-ar fi ascultat ruga şi nu m-ar fi adus aici, pe răspunderea lui.

— Bietul Lancelot Bigorne! Se înduioşă regele, pe jumătate batjocoritor, şi totodată mişcat. Ai fi intrat în noua ta slujbă de nebun pe un drum foarte trist, dar… nu-i nimic! M-ai făcu să râd cu poftă şi-ţi voi plăti aceasta.

— Domnilor, urmă el întorcându-se spre nobilii încremeniţi. Vă prezint pe nebunul meu care, singur, are dreptul să spună adevărul cel mai neplăcut tuturor, şi… chiar mie…

— Mai cu seamă Vouă, Sire! Întrerupse cu îndrăzneală Bigorne.

— Mai cu seamă mie! Bine. Caraghiosului nu-i toarce nimeni pe limbă! Păziţi-vă, domnilor! Cu toate astea, nimeni să nu îndrăznească să-mi supere bufonul, căci… nu i-ar merge bine. Şi dumneavoastră… ce mai aşteptaţi de nu desfaceţi sforile care strâng mâinile Majestăţi Sale… Nebunia?

Într-o clipă legăturile lui Bigorne fură tăiate şi, pe când păzitorii lui se îndepărtau de el cu respect, mai mulţi seniori veniră să-l salute, căutând să se împrietenească cu puterea aceea care era pe vremea aceea „nebunul regelui”.

Prietenos, Lancelot le primea felicitările şi îmbrăţişările cu o bunăvoinţă caraghioasă.

În vremea asta păzitorii care-l întovărăşiseră până acolo plecaseră pe nesimţite unul câte unul, afară de arcaş, care părea că aşteaptă ceva.

Lancelot îl văzu şi, luându-l de mână, îl duse în faţa regelui căruia îi zise pe neaşteptate:

— Iată un om căruia i-am făgăduit o sută de galbeni, în numele Vostru. Să facă bine Majestatea Voastră sa dea ordinul să i se deie.

— O sută de galbeni? Drace! Dar asta e o avere! Iată o glumă ciudată cu care intri în slujbă! Şi de ce aş da o sută de galbeni golanului ăsta, care te-a arestat?

Sergentul începu să tremure.

— Pentru că în loc să mă ducă la Temple, m-a adus în faţa Maiestăţii Voastre, zise Bigorne.

— O sută de galbeni pentru atâta de puţin?

— Bine! Făcu liniştit Bigorne. Iată-l chiar pe rege, care găseşte deja că bufonul lui nu valorează… nici o sută de galbeni!

— Haide! Zise regele, să i se dea acestui om zece galbeni şi să nu mai vorbim. Numai că… de aici înainte, fii mai econom cu banii mei… dacă vrei să mai rămână şi pentru tine.

— Prietene, zise Bigorne, înaintând spre sergent, ţi-am făgăduit o sută de galbeni din partea regelui; regele neţinându-se de vorba pe care am dat-o, în numele lui, te vei duce la casierie din partea mea. Îţi dau leafa mea pe un an.

— Bine! Zise Louis. Să i se dea suta de galbeni. Apoi, să-l bage la arest o sută de zile, pentru că n-a executat ordinul pe care-l primise, să-l ducă pe prizonier la Temple.

Sergentul plecă pe jumătate mulţumit şi pe jumătate furios.

Bigorne îşi zicea: Am spus primul meu an. Aşadar, faimosul Louis crede că mă instalez aici pe vecie.

— Urmează-mă, urmă regele, adresându-se noului său bufon, pe când la un semn, cei prezenţi se retrăgeau în

antecamere.

Capitolul X Regele şi bufonul.

Când toată lumea plecă, regele trecu în cabinetul său, urmat de Lancelot Bigorne, care intră în funcţia lui de nebun şi care totuşi simţea că n-a sfârşit-o încă cu regele.

Dimpotrivă, lupta, căci era o adevărată luptă, care sta să se înceapă între cele două personaje, de-abia se întrezărea.

Cea mai mică greşeală putea să-l facă pe Lancelot să-şi piardă şi funcţia de nebun şi viaţa de haimana.

Regele se aşează pe jilţul său.

Fără să fi fost invitat, Lancelot se aşează pe un scăunaş; era una din prerogativele funcţiei lui.

Instalat în faţa regelui, stăpânul său, Lancelot se gândi că e mai prudent să aştepte ca regele să-i pună întrebări.

Într-adevăr, după câteva minute de gândire, acesta îi zise:

— Ei, nebunule, hai să vedem ce ai să-mi spui despre cele ce s-au petrecut la Turnul Nesle? Când m-ai dus acolo, te-ai mulţumit să mă laşi în faţa unei uşi, zicându-mi să caut, că… voi găsi. Am căutat şi n-am găsit nimic. Cu toate astea, urmă el, posomorât, trebuia să găsesc! Vorbeşte dar, dacă ştii ceva!

Lancelot căscă nişte ochi speriaţi, pe când nasul său, foarte lung şi extraordinar de mobil ca şi întreaga lui faţă, părea că se lungeşte şi se lasă în jos, gata să i se afunde în imensa deschizătură care-i servea drept gură.

— Am eu ceva de spus? Sfinte Barnabé şi Sfinte Pancrace, ajutaţi-mă! Toţi dracii din Iad să mă ardă de viu, tot focul, toate flăcările mistuitoare ale Infernului să-mi tragă limba şi să mi-o lungească până mi-o face măturică de măturat pe jos, dacă ştiu ceva din cele ce-mi vorbiţi!

— Cu toate astea, zise regele, nu mi s-a spus că doreai să-mi vorbeşti despre lucrul ăsta?

— Ah! Da, e drept! Vi s-a spus lucrul ăsta, urmă Lancelot liniştit, dar să vorbim drept, nu trebuia, oare, să spun şi eu ceva ca să pot ajunge la rege? Ce ar fi fost ca cineva să se fi prezentat regelui prea puternic şi creştin şi să-i fi zis:

Lancelot Bigorne doreşte să vă vadă. Cine-i ăsta, Lancelot Bigorne? Să-l azvârle pe acest Bigorne într-o temniţă şi să nu-mi mai bat capul cu el. Şi aşa s-ar şi fi făcut… Pe când: „Lancelot Bigorne vrea să descopere lucruri pe care le ştie despre Turnul Nesle”, e altceva… Şi îndată Bigorne e şi dus la rege şi iată-l la adăpostul oricărei întâmplări, lângă puternicul său stăpân.

— Atunci zise regele dezamăgit, căci Lancelot i se părea sincer, atunci… nu ştii nimic? N-ai aflat nici un secret?

— Nu ştiu nimic! Nimic! Nici cel mai mic lucru… decât ce v-am mai spus: Bate şi ţi se va deschide! Caută şi vei găsi! Ciuma să mă strângă de gât… să tremur de friguri cât voi mai trăi dacă vă mint!

— Haide! Îl curmă regele, suspinând. Să nu mai vorbim de lucru ăsta. Şi-n gând îşi zicea: Cum să aflu? Cine-mi va spune? Cine-mi va destăinui adevărul, tot adevărul? Oh! Acela care ar şti, acela care ar vorbi, care m-ar scăpa de bănuiala, care-mi roade inima şi mintea ca un vultur, aceluia i-aş da una din provinciile mele… cea mai frumoasă, cea mai bogată… numai dacă, şi un surâs sinistru îi alunecă pe buze, numai dacă nu l-aş îngropa de viu într-un mormânt înspăimântător, ca să îngrop cu el un secret ruşinos şi dezonorat.

Şi cu o lovitură din picior, el zvârli la capătul sălii un scăunel care era în apropierea lui.

Începea să se înfurie. În vremea asta, Lancelot Bigorne nu-l pierdea din ochi, se gândea:

— Să bag de seamă… Începe vijelia… Păzeşte-te bine Lancelot, dacă nu vrei să te frângi ca un pai luat de vânt… Ce suntem şi noi cu toate astea? Şi cum iubirea şi gelozia, îl pot doborî şi pe cel tare şi puternic, ca şi pe cel mai slab… Cum îl înjosesc pe cel mai mândru ca şi pe cel mal umil… cum pot să-l aducă într-un hal făr' de hal… să-l înfurie, să-i prefacă într-o lighioană sălbatică dintre cele mai dezgustătoare, în tigru şi porc, totodată! Cât te felicit, Lancelot, că-ţi place mai mult băutura decât cea mai

minunată femeie? Ah! Femeile! Nişte stârvuri! Fiinţe diabolice, ieşite din infern, pentru pieirea trupului şi a sufletului nostru! Sărmanul rege! Mi-e milă de el! Dar, pe dracu! Nu pot să-i spun că Marguerite lui e o desfrânată, că e mai stricată decât desfrânatele care trăiesc în Curtea Minunilor ca şi la Val-d'Amour! Nu pot să-i spun… În starea în care e, ar pune să-mi rupă oasele ca pe nişte surcele de aprins focul. De-o afla singur, treaba lui! Înţeleg, chiar, să-l pun pe cale… Dar, azi n-am venit pentru asta la Luvru.

Toate gândurile astea furioase şi grozave, pe de o parte, filosofice, pe de alta, care ţin destul loc aici, le trecură deodată prin minte şi nu ţinură decât câteva clipe.

Şi tocmai în clipa când regele se gândea la pedeapsa grozavă pe care ar da-o aceluia care ar îndrăzni să vorbească, prin mintea lui Lancelot trecea gândul: Mi-ai rupe oasele dacă aş vorbi.

În plimbarea lui tulburată, regele trecu prin faţa lui Bigorne, ghemuit pe scăunelul său şi repetă:

— Atunci… hotărât că nu ştii nimic?

— Nimic! V-am spus, nimic! Cu toate astea!

Regele se opri deodată, şi întorcându-se brusc, îl întrebă iute:

— Cu toate astea… Ce?

— Da! Poate! Mormăi Lancelot ca vorbindu-şi lui însuşi. S-ar putea…

— Ce… s-ar putea? Ce ştii? Vorbeşte!

— Ei bine! Iată ce-i! Eu nu ştiu nimic.

Regele făcu un gest dezamăgit.

— Dar, urmă încet Bigorne, care părea că măsoară fiecare cuvânt, nu ştiu nimic, eu, dar cunosc, pe cineva, care ştie… el, ştie tot!

— Cine-i acela? Întrebă cu aprindere Louis. Numeşte-mi-l!

Lancelot se făcu că n-a auzit şi urmă aşa, ca şi cum şi-ar fi vorbit sie-şi:

— Unde-i acela? Cine ştie! O mai fi trăind?

— Câine! Strigă regele. Ai jurat… să mă scoţi din fire? Vorbeşte! Sau, pe Dumnezeul meu…

— Ei bine, iată ce-i! Seniorul d'Aulnay, Philippe d'Aulnay ştie tot… Dar dracu ştie ce s-o mai fi făcut seniorul d'Aulnay? O mai fi în viaţă?

— E în viaţă! Zise regele cu un ţipăt de bucurie sălbatică, trăieşte şi dacă tu nu ştii, eu ştiu unde e.

Şi se întâmplă un lucru care ar părea foarte ciudat, dar care e tot pe atât de natural. Numele acesta, azvârlit cam cu îndoială, câştigă încrederea regelui, dovedindu-i maimuţoiului acesta că ştia, în fond, mai multe decât voia să spună, şi putea să-i fie mai de folos decât crezuse.

Pronunţând numele lui Philippe d'Aulnay, Bigorne câştigă deodată încrederea regelui şi deveni, în ochii lui, confidentul important, căruia trebuie să-i faci destăinuiri, dacă vrei să-ţi dea o mână de ajutor, folositoare.

De aceea Louis nu se temu să-i spună că Philippe d'Aulnay trăia şi că ştia unde e. De aceea, după ce-i destăinui acest lucru, el adăugă foarte natural:

— Dar ce am câştigat… e tot una cu nimic, căci singurul om care ştie tot nu vrea să vorbească… sau, mai bine, nu mai poate vorbi.

Cu toată bucuria pe care o simţise aflând că Philippe trăia, Bigorne nu se dădu de gol.

El răspunse liniştit:

— Pentru că ei nu ştiu să-l facă să vorbească.

— Ce vrei să zici? Întrebă regele.

— Nimic alta, decât aceea ce spun: n-au ştiut sau n-au vrut să-l facă să vorbească.

— Oh! Oh! Zise regele, trecându-şi mâna peste frunte, pretutindeni nu văd decât trădări. Dar, dacă n-au ştiut să-l facă să vorbească pe prizonier, cine o să ştie? Dacă n-au vrut… cine o să vrea?

— Bine! Se gândi Bigorne, Philippe trăieşte şi e prizonierul regelui! Tot e ceva că aflai lucrul ăsta… Acum, al dracului să fiu, dacă n-oi afla în ce temniţă e închis!

Apoi cu glas tare:

— Eu voi şti şi voi voi.

— Tu? Zise regele mirat.

— Eu, răspunse rece Bigorne.

— Cum o să faci?

— Asta e treaba mea. Afirm că seniorul d'Aulnay va vorbi în faţa mea. Cum? Prin ce mijloc? Puţin importă… Totul e să vorbească şi răspund de aceasta!

Louis se uita ţintă la Lancelot ca şi cum ar fi voit să-şi dea seama până la ce punct putea să-l creadă. Apoi îi zise repede:

— Adineauri ai spus că n-au vrut să-l facă pe d'Aulnay să vorbească. Ce înseamnă această insinuare?

Bigorne dădu din umeri şi zise:

— Regele îmi dă voie să-i pui o întrebare?

— Vorbeşte.

— Regele o să-mi răspundă sincer?

— Obraznicule! Mi se pare că prea abuzezi de drepturile tale.

— Atunci, tac.

— Vorbeşte, brută! Voi răspunde la tot ce-o să mă întrebi.

— Cine a fost însărcinat să-l facă pe seniorul d'Aulnay să vorbească? Staţi! Am să răspund eu pentru voi… Mă prind că e contele de Valois… Dacă nu cumva… o fi monseniorul de Marigny.

— Valois! Zise regele care se-ntreba unde voia să ajungă bufonul.

— Valois? Mi-aş fi pus şi capul… Valois! Hi-han! Hi-han!

Şi pe când se gândea: „Bine! Philippe e la Temple”, Bigorne îşi manifesta o bucurie extravagantă, umplând cabinetul regelui de zbierete ironice.

— Hei! Nebunule! O să te explici odată? Zise regele, din ce în ce mai întunecat. Îţi jur că nu e tocmai bine ales ceasul… să râzi.

— Drace! Râd pentru că daţi pe seniorul d'Aulnay în pază… căci el e la Temple, nu-i aşa?

Regele făcu un semn afirmativ.

— Îl daţi în paza contelui de Valois… unul dintre cei care au un interes capital ca prizonierul să nu mai vorbească.

— Valois are interes ca să nu vorbească prizonierul? Doamne, Dumnezeule! Dar ce fel de interes?

— Un interes capital, am spus!

— Valois ştie oare totul?

— Totul e, poate, prea mult, totuşi are interes destul ca prizonierul să nu vorbească… Şi iată, mă gândesc acum că… mai că m-aş prinde că el v-a cerut să-l păzească pe d'Aulnay.

— E-adevărat! Zise regele. Şi eu mă gândesc acum la ceea ce-mi spui.

— Hi-han! Vedeţi! Hi-han!

— Dar… ce ştie Valois?

— Ce ştie Valois? Întrebaţi pe Marigny.

— Şi Marigny? Oh! Nu văd decât trădare în jurul meu. Şi ce ştie Marigny?

— Întrebaţi-l pe Valois! Zise Bigorne.

Regele rămase câteva clipe înlemnit, apoi zise:

— Ştii că acuzi pe doi oameni care sunt cei mai puternici, după rege?

— Hi-han! Răspunse Bigorne, făcând pe speriatul. Rog pe Majestatea Voastră să observe că nu acuz pe nimeni… Spun adevărul, că Monseniorii de Valois şi de Marigny, şi că fiind interesaţi ca acesta să nu vorbească, ei orânduiesc după placul lor. Dar eu nu-i acuz cu nimic! Nu ştiu nimic…

— Am să chem chiar acum pe Valois şi pe Marigny, să vedem…

— N-o să vedem nimic… Ei vor spune respectuos regelui că… nu înţeleg nimic din cele ce vrea regele să le vorbească. Atât vor spune, şi o vor susţine morţiş… Şi regele… cum? Cu ce probă îi va convinge că mint? Regele n-are nici o probă! Regele va fi pus, pe de o parte, între doi seniori care îşi vor da „cuvântul lor de cavaleri” că nu pricep nimic din ce li se spune, şi pe de altă parte un biet

nenorocit de bufon ca mine, care nu ştie nimic, dar care poate să-l facă pe rege să afle tot! Şi regele nu va şovăi! El va crede în cuvântul celor doi seniori care or să-l înghită pe bietul Lancelot! O să trebuiască să mor atât de curând pentru că am vrut să-l slujesc cu credinţă pe stăpânul, pe regele meu? Hi-han! Sărmanul de mine.

— Într-adevăr, zise regele, ai dreptate! Dar în numele lui Dumnezeu, nu mai zbiera aşa.

— E drept, răspunse Lancelot care se făcu, deodată, serios, şi urmă cu un aer demn, care-l impresionă pe rege:

— Sire, nu sunt decât cel mai umil dintre supuşii voştri. Sunt aici numai din mila voastră, neavând altă slujbă decât pe aceea de a-l distra pe regele meu! Dar, Sire, sub o coajă aspră, se poate ascunde un fruct bun… Să lase regele să cadă o privire asupra mea, să mă onoreze cu un pic din încrederea sa regală, şi ceea ce doreşte atât de mult, ce nu-i pot pune, de-ar fi chiar să mă ardă de viu… pentru că nu ştiu nimic… ceea ce alţii ştiu şi pot spune… jur că o să fac să i se spună regelui meu! Şi pentru asta Sire, ce trebuieşte? Să fim şireţi! Ah! Ştiu că acest cuvânt sună urât în urechile Voastre regale… dar, acei care nu-şi pun în serviciul stăpânului lor decât trădarea şi sperjurul, merită să fie combătuţi cu propriile lor arme… E singurul mijloc de a-i învinge… Sire, tâlcului trebuie împotrivit şiretlicul…

Regele păru cu atât mai mişcat cu cât cuvintele acelea liniştite şi ţinuta aceea demnă, contrastau în chip ciudat cu apucăturile pe care acel, pe care-l luase ca bufon, le avusese până atunci.

Ce se petrecu apoi? Ce convorbire avu loc între rege şi nebunul său?

Ce hotărâre fu luată?

Urmarea acestei povestiri ni le va arăta, fără îndoială.

Capitolul XI Fuga lui Simon şi a Gillonnei.

Trebuie să ne întoarcem la două din personajele noastre pe care le-am lăsat într-o tristă situaţie şi a căror fapte ne interesează. Voim să vorbim de omul de încredere al

contelui de Valois, de Simon Malingre şi a tovarăşei sale, Gillonne.

Când Lancelot Bigorne se hotărî să plece de la Curtea Minunilor, ca să-l caute pe Philippe d'Aulnay, gândindu-se că lipsa lui s-ar putea prelungi, el lăsase drept însărcinare unui calic, în care credea că poate avea încredere, să îngrijească de perechea aceea interesantă şi să-i aducă zilnic porţia de mâncare, neavând deloc de gând să-i lase să moară de foame. Acest om însă fu unul dintre cei care pieriră la atacul baricadei de la Saint-Sauveur, şi Bigorne îi văzuse cadavrul, dar preocupat de lucruri şi fiinţe interesante ca Simon şi Gillonne, îl uitase.

Totuşi, în momentul în care-i regăsim, adică după patruzeci şi opt de ore după plecarea lui Lancelot, aceste două persoane nu zăriseră încă vreun chip omenesc şi, lucru şi mai grozav, nu căpătaseră o firimitură de pâine şi nici un strop de apă ca să-şi ude gâtlejul.

Aşadar regăsim această interesantă pereche murind de foame şi de sete, şi înspăimântată încă de toate zgomotele nelămurite ale bătăliei.

Cu toate astea, cele dintâi ceasuri li se scurseră destul de liniştite. Dar când ghiorăielile maţelor îi vestiră că ceasul prânzului trebuia să fi sunat de mult, începură să se îngrijoreze.

— Ei! Mormăi Simon. Oare nu cumva îndrăcitul de Bigorne are de gând să ne pună la post?

Gillonne se mulţumi să dea din umeri, cu dispreţ.

— Şi dacă ai posti puţin, zise ea cu ton înţepat, parcă ce mare nenorocire!

— Uiţi, Gillonne, răspunse Simon, cu o blândeţe care nu-i era obişnuită… Uiţi că locuim împreună şi că, dacă sunt condamnat să postesc, şi tu vei avea aceeaşi soartă.

— Mai întâi, acest lucru nu e sigur! Răspunse bătrâna răspicat. Apoi, eu mă mulţumesc cu… atât de puţin!

— Bine, zise Simon, ai vorbit cu judecată, dar… şi puţinul acela trebuie să-l ai.

— O să vedem, răspunse Gillonne, care în fine nu era neîngrijorată câtuşi de puţin şi se gândea: Oare soarta mea să fie hotărât legată de aceea a blestematului de Simon? După ce eram să murim împreună, în temniţele palatului Valois, acum o să crăpăm, aici, de foame? Oare suntem, într-adevăr, logodnicii morţii?

Şi Gillonne, ierta sau se făcea că-i iartă lui Simon Malingre şterpeleala galbenilor, în condiţiile pe care le cunoaşte cititorul. Cu toată astea, ea nu uita şi avea grozav necaz pe el, într-atât încât mai că-şi uita înfrângerea şi se bucura de starea tovarăşului ei.

— O să vedem! Răspunse laconic Simon, care nu mai adăugă nimic.

Ceasurile treceau încet, triste, şi… nu se arata nimeni.

Gillonne începu să se îngrijoreze de-a binelea.

Simon se înfuria din ce în ce şi faţa lui hidoasă devenea şi mai groaznică. Furia lui era dintre acelea mai mânioase, care calculează şi măsoară totul, şi sunt cu atât mai grozave, cu cât nu se manifestează. Dimpotrivă, se căznea să-şi păstreze sângele rece şi nu pierdea nimic din înfăţişarea-i obişnuită. Numai ochii i se îngălbeneau şi, parcă, i se înfundau în orbite. Privirea i se făcea din ce în ce mai rece, nările-i tremurau, buzele subţiri şi albe i se strângeau, aproape dispăreau în gură, faţa-i galbenă de obicei, i se făcea pământie, cu pete vinete. Cum ceasul mesei trecuse de mult, Simon îşi dădu drumul mâniei şi spaimei. Începu prin a striga după ajutor, apoi chemarea rămânându-i fără răspuns, începu să urle.

Gillonne dădu din umeri şi începu să-l batjocorească.

— Pentru ce atâta zgomot? Te înştiinţez, în interesul tău, că dacă strigi aşa o să-ţi fie sete şi…

Un gest ironic, grozav, îi sfârşi fraza, arătându-i cana goală care zăcea trântită într-un colţ.

Simon păru mişcat de acel argument. Încetă să mai urle, dar se repezi asupra uşii pe care o zgârie cu unghiile, izbi cu picioarele şi cu pumnii, încercând în zadar s-o zguduie.

Gillonne îşi luă scăunelul şi se ghemui lângă vatra stinsă. Îşi luă capul în palme, hotărâtă să nu audă, să nu mai vadă.

Încercă să-şi judece situaţia.

— Gillonne! Oftă Malingre.

— Ce-i Simon? Întrebă Gillonne.

— O să pierim oare de foame şi de sete în vizuina asta îndrăcită, ca două vulpi prinse în culcuşul lor?

— Vulpea e un dobitoc şiret şi priceput! Răspunse Gillonne.

— Ce vrei să zici? Când Bigorne ne-a închis aici, mi-ai zis, dacă-mi amintesc bine: „Nu suntem încă pierduţi”…

— Nimic… Vorbişi de vulpe… şi ţi-am răspuns!

— Da… dar zici că vulpea e un animal şiret şi priceput.

— Fără îndoială.

— Să cred că ai vreo idee… de vorbeşti aşa?

— Poate!

— Ce idee? Gillonne, scumpa mea Gillonne, spune-ţi ideea… Ştiu de ce e în stare mintea ta ageră. Vezi? Întotdeauna m-am gândit că dintre noi doi, tu erai cea mai cu judecată…

— Cea mai cu judecată? Mormăi Gillonne, privind cu dispreţ spre tovarăşul ei! Eu am capul… da! Dar, din nenorocire, nu şi braţul!

— Javra de vrăjitoare! Urlă Simon, exasperat de tăcerea ei dispreţuitoare. O să vorbeşti, odată? Nu ştiu ce mă opreşte… să nu te fac terci! Căci, la urma-urmei, tu eşti de vină de ceea ce ni se întâmplă! Ce zor aveai să faci pe femeia cinstită? Să joci rolul de apărătoare a nevinovăţiei asuprite? Să spui, în sfârşit, lui Lancelot Bigorne… lua-l-ar ciuma să-l ia! Şi dar-ar Dumnezeu, căruia o să-i dăruiesc o lumânare groasă cât… cât două degete… să-mi cadă-n mână! Ce zor aveai, zic, să te duci să faci pe devotata pentru Myrtille? Ce te apucaseră frigurile dragostei pentru Buridan… dracu să-l ia şi pe el… când eu îţi propuneam să-l omorâm frumuşel şi când Lancelot şi cu mine ne înţelesesem aşa de bine… Nici n-am mai întâlnit o nebună, o

proastă şi o stupidă ca tine! N-ai făcut decât… să încurci treburile! L-ai făcut pe Bigorne să dea bir cu fugiţii şi să ne pună în starea jalnică, în care ne găsim!

Gillonne care, în vremea acelui discurs furios, stătuse cu capul între mâini, îşi descoperi faţa şi, după ce-l privi o clipă în ochi pe tovarăşul său, nu zise decât… atât:

— Dobitocule!

Efectul fu zdrobitor. Cuvântul îl turti pe Simon mai groaznic decât cele mai straşnice ocări sau cea mai meşteşugită împotrivire o propriilor lui argumente. Dacă Gillonne ar fi ţipat şi ar fi răspuns insultelor, tot cu insulte, poate că, în halul de furie în care se afla, Simon i-ar fi făcut cine ştie ce… chiar de i-ar fi părut rău mai târziu.

Dacă Gillonne ar fi vorbit liniştit, poate că, contradicţia l-ar fi exasperat şi mai mult pe Simon. Însă vorba asta, spusă cu dispreţ, puse capăt la tot şi produse efectul unui duş, potolind pe dată furia lui Malingre, care sta gata să cadă pe capul Gillonnei.

Simon Malingre, fiinţă pocită la trup şi la minte, era de-o inteligenţă remarcabilă, de o putere, de o prefăcătorie şi de-o voinţă cum rar se întâlneşte printre oameni. Avea chiar o excelentă părere despre persoana lui şi despre puterea lui intelectuală, dar toată această bună opinie, nu mergea până a-l orbi când era vorba despre ceilalţi…

Dimpotrivă, obişnuit să-şi facă drum în lume pe căi piezişe, silit prin condiţia lui şi prin planurile pe care le făurea, fie pe socoteala lui, fie pe socoteala altora, să lucreze în umbră, el se găsea în elementul său. Întocmai cum se întâmplă unor animale de pradă, simţurile lui câştigaseră o ascuţime primejdioasă, era veşnic la pândă. Orice fiinţă care-i ieşea în cale, rea în ochii lui, şi mai înainte de toate, o piedică pe care trebuia s-o înconjoare întocmai ca pe un duşman, pe care trebuia să-l pună în stare de a nu-i face vreun rău, şi îndată îşi şi desfăşura viclenia.

Nefiind îndestul de puternic şi îndeajuns de viteaz să-şi atace pieptiş duşmanul bănuit, luase obiceiul să-şi studieze

vrăjmaşul cu de-amănuntul şi să caute să-i descopere punctele slabe, care i l-ar fi dat pe mână fără bătaie de cap. Şi, de-aici, şi obişnuinţa de-a recunoaşte mijloacele cu care ar fi putut să-şi doboare duşmanul, ca să le poată stingheri sau să le facă să se întoarcă în profitul lui. Pentru el, nu exista nici familie, nici prieteni… cel mult aliaţi, asociaţi… şi aceştia… doar până în ziua socotelilor. În minutul acela, dacă simţea nevoia să-l despoaie în folosul său, aliatul sau asociatul ajungea, natural, duşman, la rândul său.

Aşadar, Simon Malingre studiase pe Gillonne, întocmai ca pe toţi aceia de care se apropia şi din acel studiu amănunţit constatase că Gillonne îi era inferioară, din multe puncte de vedere, şi superioară din altele.

În faţa siguranţei şi a dispreţului liniştit al tovarăşei sale, el trase concluzia că aceasta avea un plan, urmărea un gând oarecare şi, natural, că-i veni ideea să facă orice pentru ca planul acela să izbândească în folosul său.

Dar, şi pentru asta, trebuia „să afle”. Şi pentru ca „să afle” se impunea nevoia de-a se lua cu binişorul pe lângă aceea care „ştia”… chiar de-ar fi trebuit s-o zdrobească, pe urmă.

De aceea, o schimbare imediată se făcu în folosul lui de a fi, care, din ameninţător şi brutal, se făcu, deodată, blând şi umil.

Acum, nici Gillonne nu vedea deloc mijlocul de a ieşi, de a se scăpa din încurcătură, atât ea, cât şi tovarăşul ei. N-avea nici o idee hotărâtă despre asta.

Atât numai, că văzând furia care paraliza facultăţile lui Simon, ghicind nebunia crimei care încolţea în mintea lui surescitată, Gillonne se gândi că… e pierdută şi că dacă nu izbutea să devină sau să-l încredinţeze că-i e indispensabilă, să-l convingă că numai ea ar fi putut să facă să iasă de acolo, de bună seamă că-i bătuse ceasul din urmă. Se vede că izbutise.

Mulţumită acelui vicleşug, pacea, o pace aparentă cel puţin, se sălăşlui acolo unde era să nască gâlceava.

— Iartă-mă, dragă Gillonne, mă înfurii şi sunt vinovat… În starea în care ne aflăm, ar trebui să ne ajutăm unul pe altul… am greşit că am uitat aceasta şi-ţi făgăduiesc că n-o să mai fac.

— Foarte bine! Mormăi Gillonne. În sfârşit, te văd şi eu om cu judecată.

— Şi ce spuneai, Gillonne?

— Eu? Nu spuneam nimic.

— Ba da! Ba da! Urmă Simon cu o blândeţe încăpăţânată, ziceai dar?

— Ziceam că nu erai decât un dobitoc!

— Se prea poate, buna şi scumpa mea Gillonne, se prea poate. Cine nu se înşeală? Nimeni nu e perfect, nici chiar sfântul şi veneratul nostru Papă… şi, mai mult, un biet om ca mine, simplu, sărman, o fiinţă păcătoasă…

— Hei! Adineauri cântai cu totul altfel?

— Se prea poate, scumpa mea Gillonne! Am făcut rău şi-ţi cer iertare… Tălmăceşte-mi mai bine, de ce sunt un prost?

— Pentru că n-ai simţit că acel Lancelot Bigorne îşi bătea joc de tine…

— Şi tu, Gillonne bănuieşti lucrul ăsta?

— Vezi bine!

— Ah! Dar cum îşi bătea joc de mine Lancelot Bigorne? Lămureşte-mă.

— Lancelot este devotat stăpânului său, seniorul Buridan, şi n-o să-l trădeze pentru noi. Se făcea că te aprobă, numai ca să-ţi afle gândurile şi să le statornicească mai bine.

— Se poate, zise Malingre, căzând pe gânduri. Se prea poate, Gillonne! Ai dreptate. Şi, acum, când îmi reamintesc unele particularităţi… Da, da, ai dreptate! Lancelot mă trăgea pe sfoară şi n-am fost decât un dobitoc!

— Atunci, trebuia să mă laşi pe mine să lucrez… Trebuia să faci ca mine, să te prefaci că eşti devotat stăpânului său, să-l linguşeşti, să-l giugiuleşti, să-l ţii cu făgăduieli, la nevoie să-i dai chiar dovezi de buna noastră credinţă şi de bunăvoinţa noastră… Şi, atunci, îl trăgeam noi pe sfoară.

Ne-am fi strecurat în jocul lui şi l-am fi încurcat atât de tare, încât nici dracu nu-i mai descurca iţele încâlcite, ale căror capete tot noi le-am fi ţinut… Şi asta cu atât mai mult cu cât Lancelot Bigorne, pe care nu mi-l închipui mai şiret ca pe Satana chiar, şi-ar fi pierdut cumpătul… şi am fi putut, dintr-o singură lovitură, să-i dăm pe mâna contelui de Valois, şi pe Buridan, şi pe Lancelot, pe lângă micuţă! Şi, în loc să mai împărţim şi cu acest Lancelot venitul acestui trafic cinstit, am fi văzut mărindu-ni-se partea sumei pe care Monseniorul ne-ar fi dat-o, cu siguranţă, pentru acea prindere în plus… Ştii, Monseniorul este foc şi pară pe Lancelot Bigorne şi în aşa hal că nici nu m-aş pricepe cum s-o spun şi poate că nici el nu s-ar pricepe… pe care s-ar bucura să-l aibă cu mâinile şi picioarele legate dintre Lancelot şi stăpânul său, Buridan… Iată ce ne-ai făcut să pierdem, cu lipsa ta de judecată, Simon!

Malingre îi ascultase rechizitoriul cu o adâncă încordare. Când Gillonne tăcu, îşi părăsi o clipă aerul dulceag şi ironic totodată, care-i era obişnuit şi-i zise:

— Ai dreptate, Gillonne! De o sută de ori, ai dreptate. Nu m-am priceput cum să fac.

— Şi m-am căznit destul să te fac să înţelegi.

— Orbisem… Dar, atunci, dacă tot ce mi-ai spus e adevărat, după cum cred, Lancelot Bigorne n-o să ne dea drumul cu una, cu două, şi, starea noastră mi se pare şi mai anevoioasă.

— Aşa cred şi eu!

— Sfinte Simon şi vouă, tuturor sfinţilor din ceruri, vă făgăduiesc o lumânare groasă, cât mâna mea, dacă mă scoateţi din încurcătura asta! Gemu Simon, făcându-şi zeci de cruci, cu smerenie, căci păcătosul era, de altfel, credincios.

— Şi eu, zise Gillonne, Maică Precistă, făgăduiesc fiului tău, Isus, o medalie de argint pe care i-o voi agăţa chiar cu mâna mea la gât… o medalie de cel puţin doi galbeni.

— Amin! Spuseră amândoi, făcându-şi iar cruce.

— Şi atunci, zise Malingre, o să avem o răfuială, Lancelot Bigorne şi cu mine, şi jur, c-o să ştiu eu să-mi repar greşeala.

— Să te audă Dumnezeu, Simon Malingre!

— Dar parcă ziceai adineauri că aveai o idee? Începu Simon!

— Despre ce, Simone? Aşa, multe idei am eu, câteodată.

— Despre mijlocul de a ieşi din închisoarea asta îndrăcită.

— Da… am o idee.

— Să-ţi vedem ideea!

— Aşteaptă puţin, Simone… Nu e bine să culegi fructul verde.

— Ah! Şi tu crezi că fructul o să se coacă, curând?

— Poate!

— Bine! Şi când o fi copt, o să mi-l arăţi şi mie?

— Fără îndoială.

Simon o privi pe tovarăşa lui bănuitor ca şi cum ar fi vrut să se convingă de sinceritatea ei.

— E sigur? Zise el cu glas ameninţător.

Gillonne clătină din umeri şi răspunse atât:

— O să am nevoie de tine ca să-mi pun planul în execuţie. Singură n-aş izbuti, cu siguranţă.

Destăinuirea asta, cu totul sinceră, îl făcu să-i piară toate bănuielile lui Simon. Era vădit că, din momentul când concursul lui era indispensabil, Gillonne n-ar putea să-l părăsească în ultimul moment. Se mulţumi deci să-i zică blând:

— Caută Gillonne, caută, şi când vei găsi, să-mi spui şi mie. Până atunci… am să caut şi eu.

În vremea asta, cum se înnoptase de-a binelea, se culcară, fiecare pe câte un maldăr de paie, care li se pusese drept aşternut, şi încercară să doarmă.

Vom profita de acel somn, care nu seamănă cu acela al tradiţionalei nevinovăţii, ca să descriem, pe scurt, închisoarea provizorie a acestor doi asociaţi.

Casa era cu un singur etaj şi, cu toată înfăţişarea dărăpănată, văzută de dinafară, părea, cu toate astea, un adăpost solid, cu uşa zăvorâtă, cu obloanele bine trase.

Părea tot atât de greu de ieşit de-acolo, ca dintr-o închisoare zdravănă… afară numai dacă nu s-ar fi dărâmat casa.

Pe dinăuntru nu era decât o simplă odaie, cu o bancă, o masă şi câteva scaune de lemn. Cea mai mare parte a odăii, era prinsă de o vatră mare, cum se făceau pe vremea aceea, şi sub acoperişul căreia încăpeau cel puţin zece inşi.

De altminteri, în momentul acela, pe vatră nu ardea nici un lemn şi părea că de mult nu arsese focul pe ea.

Acum să revenim la Simon Malingre şi la Gillonne.

Ziua asta trecu fără nici o întâmplare mai însemnată, afară doar că Simon o întrebă de nenumărate ori pe Gillonne despre faimosul plan de evadare, la care Gillonne răspunsese că… fructul nu se copsese încă.

Ca şi în ajun, seara sosi, şi ca şi în ajun, melancolici, dar nesupuşi sorţii, ei se trântiră pe paie.

Dar, apropiaţi de nenorocire, deveniţi mai blânzi prin nefericirea comună sau de cine ştie ce sentiment necunoscut de noi, în ziua aceea nu căutară să se mai învenineze unul pe altul şi… nu se certară. Aşadar, Simon dormea pe paiele lui şi Gillonne părea că face acelaşi lucru.

Cu toate astea, lucru ciudat şi anormal, temniţa (căci era chiar o temniţă) părea că se luminează încet, încet, cu o lumină slabă şi foarte îndepărtată.

Pe nesimţite o rază de lumină albicioasă se strecură şi alcătui un fel de pătrat, bine lămurit, pe pământul bătătorit al vetrei. Gillonne nu dormea.

Ea observă fenomenul acela. Gillonne se ridică şi cercetă mirată, cu de-amănuntul acest lucru, căutând să-şi dea seama de cele ce se petreceau.

Văzu că lumina venea chiar de pe coş, pricepu şi şopti: luna!

Într-adevăr, era luna care, ajunsă la zenit, îşi răspândea razele-i luminoase prin hornul larg al vetrei şi lumina nelămurit întunecoasa odaie a închisorii.

— Oh! Oh! Oh! Murmură Gillonne pe trei tonuri diferite. Şi, încetişor, îl deşteptă pe Simon, care dormea de-a binelea.

— Simone! Şopti încet Gillonne.

— Hei! Ce? Cine-i? Ciuma să te-nghită! Mă deştepţi când visam că mă îndopam cu nişte mâncăruri straşnic de bune! S-o fi copt fructul?

— Priveşte! Zise Gillonne. Acolo… N-o vezi? Raza aceea!

— Ba da! Ei şi?

— Nu vezi că-i luna?

— Luna ori soarele… ce-are a face?

— Dimpotrivă… face mult. Nu vezi de unde vine raza aceea luminoasă? Nu vezi că-i pe vatră?

— Oh! Oh! Făcu, la rândul lui, Malingre. Într-adevăr… încep să înţeleg! Şi, sculându-se repede, se îndreptă spre vatră. Şezu acolo câteva clipe, apoi se întoarse în odaie.

— Ei bine? Întrebă Gillonne.

— Ei bine! Răspunse Simon, bucuros. Nu-i prea sus şi e îndestul de larg ca să te poţi strecura cu înlesnire; şi pe dinăuntru, mai sunt şi pietre colţuroase, astfel că alcătuiesc un fel de scară, făcută gata! Gillonne, scumpa mea Gillonne, peste zece minute voi fi scăpat de aici. Oh! Binecuvântată să fie raza asta de lună!

— Drace! Şopti Gillonne, îmi pare că se gândeşte numai la el! Şi vorbind tare urmă: Să ieşi de aici, e ceva, dar nu-i mare lucru! Totul e să scapi din Curtea Minunilor!

— Adevărat! Uitasem!

— Din fericire pentru tine, eu nu uit… căci, dacă n-aş fi eu aici, cred că nu te-ai putea descurca singur. Şi, la urma-urmei, eu te iubesc, fără ca să se vadă, cu toate că nu meriţi, şi eu mă cunosc! Dacă, din nenorocire, s-ar întâmpla să treci pe drumul ăsta şi eu să rămân aici, aş fi atât de mâhnită să te pierd, că nu mi-aş putea ţine plânsul… şi cum

necazul meu ar fi grozav, m-aş văita atât de tare, încât aş deştepta toată Curtea Minunilor.

— Gillonne, zise cu vioiciune Simon, fii sigură că vei putea ieşi şi tu prea bine.

— Aşa nădăjduiesc şi eu. Dar, când vom fi ieşit amândoi, să nu încerci să mă pierzi pe drum, căci, atunci, o să-mi fie frică… foarte frică… şi când mi-e frică… ţip şi mai tare, decât când sunt mâhnită.

— Haidem! Să nu pierdem vremea, Gillonne! Nu te voi părăsi. Ţi-o jur! Vom fugi împreună.

— Vorbeşti serios?

— Mai am nevoie de tine, deci… n-ai de ce te teme.

— Bine! Iată un argument serios. Dar… îţi atrag atenţia, nu-i aşa? Să nu încerci să mă pierzi pe drum, că, dacă nu, asmut după tine toată Curtea Minunilor.

— Fii pe pace! Îţi spun că am încă nevoie de tine!

După un minut, Simon se strecura pe coşul larg al vetrei. După cum spusese, pietrele interioare formau un fel de scară, astfel că peste câteva clipe ajunse pe acoperiş.

După câtva timp îl ajunse şi Gillonne, care se căţărase fără prea multă greutate. Erau cu faţa şi mâinile pline de funingine, dar nu se sinchisiră. Drept şi mai mare noroc, luna, care până atunci strălucise puternic, şi cum erau în vedere pe acoperişul casei, ar fi putut să-i dea de gol, tocmai dispăruse într-un nor.

Simon Malingre măsură cu privirea înălţimea zidului şi sări… La rândul ei, Gillonne se agaţă de streaşină şi-şi dădu drumul după ce se rugase la vreo două trei sfinte, cărora se crezu datoare să le făgăduiască câte o medalie de aur. Ca să terminăm, trebuie să spunem că cei doi asociaţi se regăsiră teferi, şi fără alte urme decât… câteva zgârieturi.

Închizându-i pe Simon şi pe Gillonne în odaia aceea pe care o credea bine închisă, Lancelot Bigorne nu se gândise să inspecteze coşul vetrei, altfel ar fi văzut că era ca şi o uşă deschisă, prin care păsările puteau să zboare oricând din colivie.

Fugarii ieşiră, ce-i drept, din închisoare, dar… nu erau încă liberi.

Le rămânea, poate, partea cea mai grea: trebuiau să iasă din Curtea Minunilor.

Încetişor, cu o grijă grozavă, se strecurară în umbra cocioabelor, tremurând, ori de câte ori trebuiau să treacă pe lângă o uşă sau prin faţa vreunei ferestre, unde lucea vreo lumină, ghemuindu-se la cel mai mic zgomot, întinşi pe jos şi ţinându-şi răsuflarea.

Unde se aflau oare? Nu ştiau nimic, dar mergeau înainte.

Cum se apropiau de câte o casă cu înfăţişare mai frumoasă unde lucea lumină, auziră paşi şi voci numeroase. Un grup de haimanale veneau spre ei şi nu se putea să se ferească.

Dar, ajunşi în faţa casei frumoase, grupul se opri. O uşă se deschise şi ei auziră exclamaţii, un râs sonor, zgomote de scaune răsturnate şi mulţumită dungii de lumină, îi văzură pe cei care intraseră şi făceau atâta gălăgie. O exclamaţie înăbuşită alunecă pe buzele lui Simon Malingre, înspăimântat:

— Lancelot Bigorne!

Zicând aceasta, se aruncă într-o groapă care se întâmplase să fie acolo, târând-o şi pe Gillonne, care tremura ca şi dânsul.

Capitolul XII Ce se făcuse cu memoriul Annei de Dramans.

Cam în vremea pe când Simon Malingre şi Gillonne căutau să scape din sala unde-i închisese Bigorne, în Paris se desfăşurau anume întâmplări pe care cititorul le cunoaşte. De aceea, ne vom ocupa de un personaj al acestei povestiri, de care avem absolută nevoie, de nu ar fi să-l urmărim decât într-un singur capitol.

E vorba de arcaşul din garda reginei pe care Marguerite de Bourgogne ordonase să-l arunce într-o subterană şi pe care îl scăpase Mabel. Vrem să vorbim de Wilhelm Roller.

L-am lăsat pe malul Senei, la picioarele Turnului Nesle, cu o lovitură de pumnal în piept. Trebuie să reamintim că Stragildo, grăbit cum era să ajungă pe regină, sau prea

preocupat, într-atâta încât să-şi uite o armă de valoare, îşi lăsase chiar pumnalul în rană. Aceasta n-avea nici o mare însemnătate pentru el, dar pentru noi nu-i tot aşa.

Vom vedea pentru ce, şi cu prilejul acesta se va dovedi odată mai mult, adevărul banal, că lucrurile mici pot da naştere la urmări mari.

Într-adevăr, pumnalul acela îi fusese dăruit lui Stragildo de chiar Marguerite de Bourgogne. Mânerul îi era lucrat în argint.

De o jumătate de ceas, Wilhelm Roller era întins fără suflare şi, în aparenţă, fără viaţă, când un vagabond trecu pe acolo, cu toate că era atât de dimineaţă încă.

Vagabondul acela era unul din acei oameni despre care pe vremuri se zicea că erau fără foc, nici locuinţă, iar azi se zice că n-au nici un rost. E acelaşi lucru, afară doar de o mică diferenţă.

Adică, pe vremea aceea de sălbătăcie, vagabondul avea dreptul să hoinărească prin oraş şi să-şi caute un colţ de odihnă. Nu se temea să fie prins de patrule. Pe când, în zilele noastre mai rafinate, faptul de a nu avea locuinţă, constituie un delict, pe care legile noastre părinteşti îl pedepseşte cu închisoarea.

Aşadar, omul acela rătăcea amărât, când, ajuns în dreptul Turnului Nesle, el se opri şi zise deodată:

— Iată, un mort! Exclamaţie în care nu vădea o prea mare mirare, ci mai mult nădejdea unui chilipir.

Într-adevăr, pârlitul acela cum zări trupul neînsufleţit al bietului elveţian, chipul posomorât şi galben de foame i se lumină şi, îndată, se îndreptă spre cadavrul pe care începu să-l cerceteze în linişte.

Dar o strâmbătură decepţionată înlocui bucuria care îi luminase faţa cu o clipă mai înainte.

În buzunarele elveţianului nu găsi nimic. Omul care îngenunchease ca să-şi facă percheziţia, se sculă oftând. Câteva minute rămase mâhnit, privind la mortul acela, care nu-i era de nici un folos.

Împinse apoi cu piciorul picioarele celui căzut şi şopti:

— E mort de-a binelea. Se vedea că l-au buzunărit alţii înaintea mea. Am ajuns prea târziu.

Cum vorbea aşa, ochii i se-ndreptară spre pumnalul cu mânerul de argint şi, cu un strigăt de bucurie, îngenunche iarăşi.

— Într-adevăr, e de argint! Zise el. Nu m-a înşelat săracul! Am să mă rog pentru sufletul lui…

În aceeaşi clipă începu să scoată pumnalul din rană şi, sfârşind cu bine această operaţie, el îi şterse lama pe hainele mortului şi privi cu băgare de seamă la mâner.

— Tot am să iau pe el vreo doi-trei galbeni… ba, poate chiar şi mai mult!

Cum vorbea astfel, fără să vrea, îşi întoarse ochii spre faţa mortului şi rămase încremenit…

Mortul îl privea ţintă!

— Oh! Oh! Gemu vagabondul. Iată un mort cu apucături ciudate!

În clipa aceea Roller gemu şi omul, sculându-se repede, se feri înapoi câţiva paşi, făcându-şi cruce. Cu toate astea, cum rănitul sta tot nemişcat, omul se mai îmbărbătă, şi cum Roller gemu iarăşi, el se gândi:

— Poate că n-a murit! Hei! Prietene, urmă el, apropiindu-se, dacă n-ai murit spune-o şi nu te mai codi!

Rănitul şopti câteva cuvinte neînţelese… Se nimerise că bietul vagabond, care dase peste Roller, să nu fie un om rău. Mai întâi, zgârcenia şi prudenţa îl îndemnară să fugă şi să-l lase pe necunoscut să moară liniştit. Dar un fel de milă îl ţintui pe loc.

Începu să care apă din Sena, cu care stropi rănitul pe obraz şi acesta îşi veni repede în fire.

— Cu ce te pot ajuta? Întrebă omul care, târându-l pe Roller până la temelia Turnului, îl rezemă de zid.

Se zice că Elveţienii au multă putere de viaţă. Nu ştim până unde e adevărată această faimă. În orice caz, fie că loviturile lui Stragildo dăduseră greş, fie că arma nu

atinsese nici un organ mai de seamă, fie, într-adevăr, elveţianul era tare ca piatra, Roller părea că-şi da seama repede de cele ce se petrecea cu el şi, la întrebarea bunului, răspunse cu glas destul de lămurit:

— Dacă eşti creştin, ajută-mi să mă duc până la cea dintâi casă de la pod şi te voi mulţumi.

— Sunt creştin, răspunse vagabondul şi te voi duce şi mai departe decât podul, dacă e nevoie. Cât despre mulţumire, nu-i nevoie să mă cinsteşti, căci mi-am căpătat-o!

N-are nici o însemnătate dacă Roller pricepu ori nu rostul acelor cuvinte.

El făcu străinului semn că-i mulţumeşte pentru ajutor, şi sprijinit de acesta izbuti să se scoale.

Două ore le trebuiră celor doi oameni să străbată mica distanţă care-i despărţea de pod, unde ajunseră tocmai când li se desfăceau macaralele.

Roller arătă cu mâna casa în care voia să fie condus. Era o cârciumă păcătoasă, unde era cunoscut şi a cărei stăpână îl primi cu milă, pe când acel care-l găsise şi cum am zice, îl salvase, pornea să încerce să vândă pumnalul lui Stragildo.

După vreo trei zile, rănile lui Roller începeau să se tămăduiască.

El îşi înştiinţă gazda că voia să plece. Biata femeie îi spuse, că ar fi să moară la sigur, dar Roller era încăpăţânat, şi în afară de asta era foarte îngrijorat. Mabel îi dăduse întâlnire în locuinţa de la cimitir şi de atunci trecuseră trei zile. Setea de răzbunare a elveţianului se mai îndârjise încă, mai ales că acum nu se îndoia că loviturile de pumnal pe care le primise, îi fuseseră date de vreun servitor de-al Margueritei. Se îmbrăcă cum putu, ieşi, neprimind să-l ajute nimeni, şi izbuti să ajungă la casa lui Mabel. Era tocmai a doua zi după ce Mabel şi Myrtille părăsiseră Parisul.

Elveţianul făcu o grozavă sforţare de voinţă ca să-şi biruie slăbiciunea care-l cuprindea şi începu să cerceteze odaia

care fusese laboratorul lui Mabel, pe vremea când pregătea băuturile de dragoste, pentru regină.

N-o să socotim de câte ori îi veni rău, în acea zi, nenorocitului. Ai fi zis că, pe măsură ce simţea că viaţa îl părăsea, i se mărea şi dorinţa lui de răzbunare.

Mabel îi spusese că o să-i dea probele infamiei Margueritei, dar ea nu mai era acolo şi, fără îndoială, că nu se mai întorcea.

Trebuia deci să găsească deîndată hârtiile acuzatoare şi să lucreze cât mai singur înainte de a muri.

Pe seară, sleit de puteri, dârdâind de friguri, cu faţa descompusă de suferinţă, era gata să renunţe şi să se lase în voia sorţii, când împins de un ultim instinct, pătrunse în ascunzătoarea în care Simon Malingre o găsise pe Myrtille.

Acolo era o ladă pe care Mabel o golise la plecare. Mabel lăsase lada goală, deschisă! Nu închisese nici ascunzătoarea. Poate că voise înadins ca oricui să-i fie posibil să vadă ascunzătoarea şi lada.

În fundul cufărului, Wilhelm găsi un sul de pergament, şi trei patru galbeni uitaţi de Mabel, şi pe care elveţianul îi luă.

Sulul era învelit într-o hârtie pe care erau scrise câteva rânduri.

Apoi împleticindu-se, ţinându-se de ziduri, el se coborî şi o apucă de-a lungul cimitirului Nevinovaţilor, îndreptându-se spre Luvru. Se înnoptase.

Împrejurimile erau pustii.

Simţind că-i vine sfârşeală, Roller se rezemă de un zid. I se părea că o să moară.

— Doamne, zise el, îţi cer numai un ceas, un singur ceas şi, apoi deschide-mi uşile Iadului, dacă aşa e voia Ta.

Nu-şi mai lua ochii de pe rândurile scrise pe hârtie, dar… nu ştia să citească.

— Asta trebuie să fie! Mormăi el… Dar… dacă m-aş înşela? Dacă aceste pergamente ar fi fără nici o însemnătate? Dacă voi muri, fără să fi găsit… fără să-mi răzbun?

În clipa aceea zări trecând pe acolo un om care cânta în gura mare, cu sabia împleticindu-se printre picioare şi cu căciula pe ureche.

Roller îi făcu semn şi omul se apropie curmându-şi cântecul.

— Ştii să citeşti? Întrebă Roller.

— Şi chiar să scriu! Şi atât de bine încă! Cinci ani am urmat, la Sorbona, lecţiile ilustrului doctor Cheliet. Chiar acum, mă duc la cârciuma „Măgarului bacalaureat” unde am credit.

Roller îi întinse mâna şi zise:

— Ia-i!

Omul cu sabia holbă ochii mari şi apucă galbenii, care însemnau pentru el o adevărată avere.

— Ce trebuie să fac întrebă el cu glasul tremurând. Ai vreun duşman de care trebuie să te scap? Aceste nobile monede de aur sunt plata vreunei lovituri pe care trebuie s-o dau din parte-ţi vreunui bărbat gelos? La adică, poate chiar bărbatul în chestie te-a adus în halul ăsta…

— Citeşte-mi ce e scris pe această hârtie! Zise Roller.

Şi el puse sub ochii studentului, pergamentul, fără să-i dea drumul.

— Şi apoi? Zise omul mirat.

— Apoi? Asta-i tot. Citeşte şi ia-ţi galbenii…

Studentul se lăudase poate, căci trecură vreo zece minute până să poate desluşi despre ce-i vorba în hârtii…

— Am aflat! Zise el, în sfârşit, triumfător.

— Citeşte dar! Murmură Roller, care tremura convulsiv.

Omul ceti: „Memoriile doamnei de Dramans, privind faptele care s-au petrecut la Turnul Nesle”.

Roller scoase un fel de muget de bucurie, şi făcu semn omului că poate pleca.

Acesta nu aşteptă să-i zică de două ori şi se retrase sau mai bine zis o luă la fugă, temându-se ca nu care cumva străinul să se căiască de generozitatea lui.

Roller porni cu greu, strângând în mâna lui încleştată, sulul de pergament. Se gândea:

— De-aş ajunge la Luvru înainte de a muri! Dar, după vreo cincizeci de paşi, simţi că se sfârşeşte.

În minutul acela ajunsese într-o uliţă destul de umblată, locuită în cea mai mare parte de fierari şi potcovari, ale căror ateliere foarte luminate, răsunau de zgomotul argintiu al ciocanelor pe nicovale.

Atât de aproape de pustiul sinistru al cimitirului Nevinovaţilor, strada aceea părea calea care duce de la moarte la viaţă. Se numea, pe vremea aceea, strada Potcovăriei.

Un minut, Roller rămase înlemnit de bucuria de-a auzi fierarii bătând fierul şi cântând, după obiceiul meseriei lor, probabil ca să-şi ajute lucrul, izbind în cadenţă. Dar sforţarea pe care-o făcuse, fusese peste puterile lui. Cele două răni deschise, sângerau iarăşi. Nenorocitul înţelegea că odată cu sângele, viaţa lui se scurgea şi că va plăti scump nerăbdarea răzbunării sale…

Încercă să se îndrepte spre fierăria cea mai apropiată, ca să ceară ajutor, dar picioarele i se muiară şi căzu într-un şanţ, tocmai în momentul când, în partea cealaltă a uliţei apărea o trupă de cavaleri.

Cel care venea în capul acelei trupe era un om de statură înaltă, călărind un cal normand; cu forme masive, care acum nu se mai întrebuinţează decât la ham, dar care, pe vremea aceea, erau încă prea delicaţi pentru greutatea pe care o prezintă fin cavaler armat de război.

Omul acela călărea cu câţiva paşi înaintea escortei sale. Cu fruntea aplecată, cu hăţurile libere, cu pieptul frământat de pale, el părea copleşit de gânduri amare. Deodată calul i se opri.

Cavalerul păru că se deşteaptă dintr-un vis urât şi atunci zări pe rănitul pe care calul era să-l calce.

Era cât pe ce să treacă înainte, cu un fel de indiferenţă sălbatică pe care o aveau războinicii pentru orice incident

de felul acesta, când câteva cuvinte ale rănitului, care ajunseră până la el, îl făcură să tresară.

Descălecă şi întrebă:

— Zici că mă cunoşti?

— Da!

— Şi că ai să-mi spui ceva de seamă, privitor la rege?

— Da!

— Vorbeşte! Te ascult!

Dar, acum, Roller nu mai părea dispus să vorbească. El se uita cu foc la cavaler, ca şi cum în momentul acela suprem ar fi încercat să-i citească gândul.

— E adevărat, zise el în sfârşit, făcând o ultimă sforţare, adevărat monseniore că o urâţi pe regină, după cum am auzit la Luvru?

— Ai auzit tu lucrul ăsta? Întrebă acel pe care Roller îl numea monseniore încruntându-şi sprâncenele.

— O să mor, horcăi elveţianul, puteţi să-mi destăinuiţi acest secret, oricât de grozav ar fi! Dar, dacă nu-mi răspundeţi, nici eu nu voi spune nimic. Grăbiţi-vă: peste câteva minute va fi prea târziu.

Roller, care se rezemase într-un colţ, recăzu în şanţ.

Cavalerul îl examină bănuitor şi văzu că moartea îşi întindea aripa pe faţa aceea pământie. El îi atinse mâinile.

Erau reci. Atunci se aplecă mai mult şi şopti: Mă întrebi dacă urăsc pe regină?

— Da! Vă întreb acest lucru şi numai un muribund, gata să se înfăţişeze înaintea lui Dumnezeu şi care e atât de aproape de Atotputinţa regelui regilor, poate uita puterea voastră pământească, pentru ca să vă pună o întrebare atât de grozavă.

Ochii cavalerului scânteiară.

— Ei bine! Zise el – nu ţi s-au spus minciuni. O urăsc pe aceea de care îmi vorbeşti. Spune!

Muribundul păru că face o ultimă sforţare. Dar pricepând, fără îndoială, că n-o să aibă timp să vorbească mult, întinse sulul de hârtie cavalerului care-l luă, şi apoi horcăi:

— Luaţi asta… Oh! Aş fi vrut să-l duc chiar eu regelui… dar… pentru că… eu…

Cuvântul i se stinse pe buze din care nu se mai desluşi decât un geamăt.

Cavalerul se îndreptă încet şi rămase în picioare, cu ochii aţintiţi asupra muribundului care se zbătea în ultima clipă a agoniei. Şi agonia aceea în strada luminată de vetrele potcovăriilor, agonia omului din şanţ, pe când, la câţiva paşi, cavalerii escortei, aşteptau, ţepeni şi nemişcaţi, era un tablou straniu.

Scena aceasta ţinu vreo zece minute. Apoi, deodată, Roller scoase un ţipăt groaznic, se ridică în sus, privi deznădăjduit spre cavaler şi căzu ca să nu se mai ridice.

Numai atunci cavalerul privi sulul de pergament care-i fusese încredinţat în chip atât de misterios, şi citi: „Memoriile doamnei de Dramans privitoare la faptele care s-au petrecut în Turnul Nesle”. Fără îndoială, el pricepu căci se îngălbeni tot atât ca şi arcaşul întins la picioarele lui.

O ultimă dată el se aplecă spre om, îi pipăi inima, se asigură că era mort, apoi, ascunzând sulul sub mantie, încălecă din nou şi-şi urmă drumul, şi mai gânditor, şi mai posomorât.

Acel cavaler, era Enguerrand de Marigny.

Capitolul XIII Urmarea evadării lui Malingre.

Cum întâmplările povestite aici sunt simultane, trebuie să-l lăsăm un moment pe Marigny să-şi urmeze drumul spre palatul lui, care era o locuinţă splendidă, fortificată, în strada Saint-Martin.

Deci, pe când, după ciudata întâlnire cu acel muribund care-i dăduse sulul de hârtie, primul ministru îşi urma calea, mohorât şi gânditor, cam în acelaşi timp, Simon Malingre şi Gillonne încercau să scape din sala în care-i închisese Lancelot Bigorne.

S-a văzut cum Simon făgăduise o lumânare şi Gillonne o medalie mai multor personaje din Cer care, lacomi, fără îndoială, le înlesniseră fuga celor doi asociaţi.

S-a văzut cum cele două fiinţe răutăcioase izbutiseră să scape strecurându-se pe coş, şi cum hoinărind prin întunecoasa şi tăcuta Curte a Minunilor ajunseră în faţa unei case, unde văzuseră lumină şi auziseră zgomot.

În minutul acela o uşă se deschisese pe neaşteptate.

O trupă de vreo zece persoane apăruse, nelămurită în întuneric.

Simon şi cu Gillonne, care treceau din spaimă în spaimă, nu avură vreme decât să se azvârle în groapă.

Apoi uşa se închise şi grupul se retrase ca o ceaţă de umbre.

Dar, Gillonne şi Simon auziseră câteva cuvinte, zăriseră unele feţe şi amândoi tresăriră, de data asta de atâta bucurie că uitaseră chiar postul la care fuseseră supuşi.

— Ai auzit? Zise Gillonne, de abia răsuflând.

— Ce? Întrebă distrat Simon, care părea adâncit în gânduri.

— Nu la-i recunoscut?

— Ba da, l-am recunoscut! L-aş recunoaşte şi în Iad!

— Nu l-ai auzit dând cuvântul de trecere care ne va înlesni ieşirea din această Curte blestemată?

— Ba da, l-am auzit! D'Aulnay şi Valois.

Şi Malingre adăugă dus pe gânduri:

— El e aici! Când te gândeşti că e aici!

— Oare ce face şi ce zice? E un adevărat noroc, urmă Gillonne, că ne găsim aici, ca să auzim… Acum, când putem fugi cu siguranţă, ai câştigat Maică Precistă medalia de aur!

Fără să răspundă, Simon se apucase să privească cu de-amănuntul casa în care intrase acela despre care vorbeau, înfricoşată, Gillonne stăruia:

— Ce tot faci? Ce mai aştepţi? Eşti nebun? Hai, să fugim, să fugim cât mai iute!

— Ei aş! Făcu Simon. Acum avem destulă vreme. Doar ştim cuvântul de trecere cu care vom ieşi de aici, după cum am ieşit de acasă.

— Maica Domnului! Gemu Gillonne împreunându-şi mâinile îngrijorată. Ai înnebunit când…

Femeia nu mai zise nici un cuvânt; pricepuse de ce Simon nu mai era grăbit să plece.

Într-adevăr, acesta se apropiase de uşă şi-şi lipise urechea de gaura broaştei, dar pesemne că rezultatul nu fu satisfăcător, căci se îndepărtă dând din cap.

— Pricep! Zise Gillonne, cauţi să afli ce-şi spun acolo.

— Fără îndoială! Răspunse Simon, care cerceta într-una.

Gillonne se gândi: „Are dreptate… Oricât de şireată aş fi, sunt câteodată mai prejos de viclenia acestui Simon”.

În vremea aceea, Simon sta cu nasu-n sus, foarte adâncit în privirea amănunţită a unei deschizături făcută la o oarecare înălţime de la pământ şi prin care străbătea o lumină slabă.

Aceea era una din găurile care, după cum am spus, existau mai la toate cocioabele din Curtea Minunilor.

Din nenorocire gaura era prea sus ca să nădăjduiască s-o ajungă. Tot căutând, Simon descoperi un pietroi aşezat aproape sub gaură. Se sui pe el, dar îi mai trebuia încă o lungime de-a lui, ca să ajungă până la gaură. Atunci, începu să pipăie cu băgare de seamă zidul să vadă dacă cumva vreo crăpătură oarecare nu i-ar putea înlesni să ajungă la gaură, scopul dorinţei lui: fu nevoit să renunţe la acest mijloc. Simon începea să se deznădăjduiască. Gillonne îi zise:

— Tu poţi să mă ţii în spinare, mă voi sui pe umerii tăi, şi de acolo, de sus, o să văd.

— Mă gândeam la lucrul ăsta, răspunse Simon, dar, dacă se aude de acolo, cine-mi spune mie că tu-mi vei repeta exact tot ce vei fi auzit?

— Ascultă Simone, zise Gillonne, care găsea naturală neîncrederea pe care i-o arăta. Dacă din cele ce vei auzi acolo, iese posibilitatea vreunei afaceri bune, îmi juri că vom împărţi beneficiile?

— Îţi jur! Răspunse Simon, fără şovăire.

— Atunci, eu îţi jur să-ţi repet tot ce voi fi auzit folositor pentru noi.

Şi cum Simon părea încă nehotărât, ea urmă:

— Şi apoi, n-ai alt mijloc de a afla.

Era drept, Simon pricepu.

Atunci hotărându-se îi zise:

— Urcă-te!

Cu o pricepere şi cu o mlădiere, de care nu ar fi crezut-o în stare, în câteva clipe, Gillonne se sui pe umerii lui Simon care, la rândul lui, se sui cu greu pe pietroi. Mulţumită unei îndemânări minunate, Gillonne ajunse să stea în picioare pe umerii lui Simon, care-i răbda cu bărbăţie greutatea.

Astfel cocoţată, dânsa se afla la înălţimea acelei găuri pe unde putu să vadă cu înlesnire pe cei dinăuntru şi să audă tot ce-şi spuneau.

Gând văzu ea că cei dinăuntru erau gata să se scoale şi să plece, Gillonne judecă consfătuirea sfârşită, şi-şi dădu drumul jos.

— Uf! Zise Simon, oftând uşurat. N-aş fi crezut, niciodată, că eşti aşa de grea… Ei bine! Ce au vorbit?

Prudentă, Gillonne se ascunse în groapă şi-i făcu semn să facă la fel.

Uşa se deschise din nou şi cinci oameni ieşiră.

Când Simon şi Gillonne se asigurară că cei pe care-i pândiseră se pierduseră în umbră, se sculară repede şi apucară în partea opusă, nemaicăutând să se ascundă şi căznindu-se să umble liniştiţi. Graţie cuvântului de trecere, surprins spre norocul lor, putură să iasă nevătămaţi din Curtea Minunilor, unde crezuseră că-şi vor lăsa oasele.

Când se crezu scăpată de primejdie, Gillonne se învoi să vorbească, şi să-i repete lui Simon tot ce auzise şi văzuse.

Acesta nu pierdu o clipă.

— Iute! Zise el. Să ne despărţim. Tu, Gillonne, du-te şi mă aşteaptă la grădiniţa cu trandafiri. Eu mă reped la Temple şi de data asta nu numai că vom fi iertaţi, nu numai că Monseniorul n-o să ne ardă, dar încă ne va îmbogăţi. Du-te,

Gillonne, şi ca să ajung mai iute, eu am să iau un cal de la Luvru.

— Stai puţin, zise Gillonne, care părea foarte îngrijorată. Stai puţin… Spune-mi, Simone, cum ai ieşit din închisoarea blestemată unde era să pierim de foame şi de sete ca nişte câini cărora nu li se dă de mâncare?

— Păi… dar un coş nu e calea obişnuită pentru nişte creştini buni, ca noi. E calea normală şi obligatorie a liliecilor, bufniţelor şi altor dobitoace răufăcătoare, de noapte nu-i aşa?

— Fără îndoială! Zise Malingre, care se întreba unde voia să ajungă Gillonne.

— Deci, dacă e aşa, ar trebui o mare doză de judecată şi de pătrundere ca cineva să se gândească că s-ar putea ieşi pe calea aceea întunecoasă şi aeriană.

— Sunt de acord, dar…

— Şi, spune-mi Simone, cine s-a gândit să ia acea cale?

— Tu… dar unde vrei să ajungi? Hai mai repede! N-avem vreme de pierdut în acest moment.

— Răbdare! Deci, eu am avut ideea asta… căci ai spus-o, am auzit bine, eu am avut-o!

— Da! Tu! Tu! Mii de draci… mi se pare c-a-nebunit muierea.

— Şi de ce mi-a dat asta în gând? Căci nu-i o inspiraţie, ci o judecată solidă, ieşită din mintea unui om rezonabil, atent, care socoteşte totul. Şi nicidecum dintr-o întâmplare, ori vreo inspiraţie, căci o inspiraţie e un lucru eminamente supranatural şi dumnezeiesc, nu-i aşa, Simone?

— Şi eu cred tot aşa, zise Simon, hotărât să aibă răbdare, căci începea să se teamă serios că Gillonne se smintise.

— Vezi, zici şi tu… deci, nu e inspiraţie, ci numai o judecată… Şi acum… ce fel şi ce am ajuns să judec atât de bine?

— Hei! Ştiu şi eu? Fără îndoială că pricina e luna, care…

— Luna… Luna! Ai spus-o singur… chiar luna care, trecând prin coş, m-a făcut să deduc că acel coş trebuia să

fi fost deteriorat şi trebuia să-şi fi pierdut acoperişul, care-i servea de capac, şi în felul ăsta, lipsindu-i capacul, coşul devenea o cale dacă nu lesnicioasă şi plăcută, cel puţin accesibilă la nevoie… Nu-i aşa?

— Asta mi se pare evident.

— Chiar aşa… Să crezi Simone, e evident! Fără nici o îndoială.

— Fie! Recunosc că e absolut evident, dar destul de când tot batem câmpii.

— Încă un moment şi… am sfârşit! Dar, pentru ca să văd luna, Simone, ce trebuia făcut, după capul tău?

— Mii de draci! Urlă Simon exasperat… Trebuia să deschizi ochii! Du-te dracului blestemato, care…

— Ah! Strigă Gillonne triumfătoare, ai spus-o singur, trebuia să deschid ochii! E un fapt normal, natural, să deschizi ochii… pentru aşa ceva nou e nevoie de nici un amestec providenţial. Numai trupul, fără nici un ajutor dumnezeiesc, sau altul, corpul singur îşi îndeplineşte funcţiunea mecanică. E foarte simplu! Deschizi ochii, vezi… şi ieşi din încurcătură… Simone, dragă Simone, cuvintele tale m-au uşurat de o mare greutate care-mi apăsa pe suflet… Mulţumesc, Simone! Poţi pleca acum.

La aceste vorbe, ea dădu drumul lui Simon Malingre pe care până atunci îl ţinuse strâns, de braţ.

În sfârşit, văzându-se liber Simon, se grăbi să fugă.

Rămasă singură, Gillonne îşi împreună mâinile cu evlavie, şi ridicând ochii la cer, îşi zise în sine:

— Maică Precistă, îţi făgăduisem pentru fiul tău Isus, o medalie frumoasă de aur, ori de argint, dacă ieşeam din încurcătură cu ajutorul tău… L-ai auzit pe Simon Malingre; el e un om cu judecată, un om foarte şiret, căruia… când nu are nici un interes să lucreze împotrivă… şi-mi vei recunoaşte că nu am făcut nimic ca să-l înrâuresc… Deci l-ai auzit pe Simon, care a declarat fără şovăire că singură mă descurcam şi fără concursul puternicului tău ajutor… Aşadar, Maică Precistă, tu ai prea multă judecată ca să

pretinzi, de la o biată femeie ca mine, să se strângă de gât ca să-ţi facă un dar pe care, la drept vorbind, nu l-ai meritat… iar, pe de altă parte eşti prea bună şi prea dreaptă, totodată, ca să nu-mi îngădui înalta ta ocrotire şi de azi înainte.

După ce înlăturase cu dibăcie făgăduinţa şi-şi liniştise conştiinţa prin acest mijloc şiret, precum şi naiv, totodată, zgripţuroaica îl urmă, privindu-l cu dispreţ, pe Simon, care se îndepărta fără s-o mai bage în seamă:

— Du-te! Du-te la Luvru, la Temple să tragi foloasele din cele ce ţi-am spus… Dar sunt şi alte secrete, şi mai de seamă, pe care le-am auzit. Din acelea am să ştiu să trag folos eu singură, şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, pieire şi pedeapsă fără de seamăn, se va abate peste fiinţa-ţi blestemată.

Cu toate că Simon Malingre era destul de mirat că Gillonne îl lăsase să plece singur, se îndreptă repede spre Luvru, unde ajunse cu înlesnire.

Prin slujba lui pe lângă un stăpân puternic cum era cel pe care-l servise şi ca om al Curţii, Malingre cunoaşte numeroase personalităţi şi ofiţeri. Ajuns istovit la Luvru, Simon se informă de numele ofiţerilor de serviciu în acel moment.

Printre cei care i se arătară, însemnă două nume care făceau parte dintr-un corp pus sub ordinele directe ale lui Valois şi, dintre cei doi, pe acela al unui ofiţer pe care, fiind mai des în contact cu superiorul său, Simon îl ştia ca fiind sufletul contelui.

Malingre nu se codi şi ceru să fie dus de-a dreptul la acel ofiţer căruia îi istorisi tot ce-i trăsni prin minte, şi pe care-l hotărî cu înlesnire, să facă tot ceea ce crezuse el că-i va fi de folos în planurile lui, făcându-l să-l creadă totodată că-i făcea un serviciu lui Valois, pentru care contele îi va fi recunoscător.

Rezultatul acestei convorbiri fu că, după câteva minute, călare pe un cal zdravăn, Simon se îndrepta ca vântul spre

Temple, pe când ofiţerul strângea de zor vreo treizeci de oameni cu care se îndrepta, la rândul său, spre Temple. Sigur de el şi de ajutorul pe care-l aducea, Simon ajunsese la punte, care se lăsă în jos numaidecât. După câteva minute Malingre intra la Valois a cărei primă mişcare, zărindu-l, fu să-l cheme ca să-l aresteze.

— Un moment, monseniore! Zise Simon. Mâine veţi pune să mă jupoaie sau să mă şi ardă… Acum ascultaţi-mă…

Capitolul XIV Lancelot Bigorne la lucru.

Cei pe care-i zărise Simon Malingre şi a căror convorbire Gillonne o surprinsese, erau: Buridan, Gautier, Bourrasque şi Haudryot.

În acest capitol vom vorbi de faptele şi gesturile lor.

După ce Lancelot Bigorne dispăruse, Gautier susţinea pe lângă tovarăşii săi să pornească îndată ca să afle de soarta lui Philippe, chiar de-ar fi trebuit să afle numai de moartea lui. Dar, fără îndoială, înainte de a pleca Bigorne, îi spusese lui Buridan câteva vorbe despre proiectul său, căci tânărul se căznea să-l liniştească pe Gautier şi voia să amâne orice hotărâre până la întoarcerea lui Lancelot.

— Dar dacă nu se mai înapoiază? Striga Gautier, pentru a o suta oară.

— Să-l lăsăm pe Lancelot să lucreze, scumpul meu Gautier! Răspundea Buridan cu blândeţe. E un cotoi şiret şi, pe deasupra, un prieten devotat… Puţină răbdare!

— Răbdare! E lesne de zis, răbdare! Dar, ce face sărmanul meu frate în vremea asta? Dacă, cel puţin, ar da vreun semn de viaţă îndrăcitul de Lancelot… Dar, nimic! A pierit! A murit! S-a pierdut!

— Ca să nu-ţi ascund nimic, îţi voi spune că şi eu mă îngrijesc de această lipsă de ştiri… Cunoscându-l pe Lancelot, după cum îl cunosc, mi-e teamă să nu i se fi întâmplat vreo nenorocire… Dar, să mai aşteptăm puţin! Nu trebuie să compromitem nimic cu grabă…

— Şi eu îţi spun, scumpe Buridan, că, dacă mâine nu am veşti, eu…

— Ascultaţi! Se amestecă Guillaume Bourrasque care era de faţă la această consfătuire, precum şi Riquet Haudryot…

— Ascultaţi! Vine cineva… N-aţi auzit semnalul, anunţând sosirea unui prieten?

— N-am auzit nimic! Făcu Gautier, posomorât.

— Nici eu! Adăugă Buridan. Dar nu-i de mirare. Când faci atâta zgomot numai tu singur, dragă Gautier, nici dracu n-ar mai auzi nimic…

— Adevărat! Am să amuţesc ca peştele! Urlă Gautier.

În vremea asta, Guillaume deschisese uşa cu băgare de seamă şi, recunoscând pe cei sosiţi, se întoarse spre odaie, zicând:

— Auzisem eu bine… Sunt prieteni… Hei! Mii de draci! Îmi pare că-i chiar Lancelot în capul lor!

— Lancelot! Strigară deodată Gautier, Buridan şi Riquet care se repeziră spre uşa deschisă.

— Da, el e! Chiar el!

În vremea asta, în fruntea a vreo zece oameni zdraveni, care de care mai zdrenţuiţi, dar cu toţii neîntrecuţi de puternici sub zdrenţele lor, Lancelot Bigorne ajunsese în faţa uşii. Întorcându-se spre escorta lui, Lancelot le zise pe un ton de comandă:

— Duceţi-vă şi aşteptaţi-mă unde am spus… Şi, mai cu seamă, fiţi liniştiţi.

Oamenii salutară şi se întoarseră cu o unitate de mişcări şi o precizie pe care le-ar fi invidiat-o chiar cei mai buni soldaţi al regelui.

— Staţi puţin! Adăugă Lancelot, părând că s-a răzgândit. Doi dintre voi să anunţe toate posturile, toate santinelele Curţii că, din clipa asta, s-a schimbat cuvântul de trecere… Nimeni să nu iasă şi să nu intre în incinta Curţii Minunilor dacă nu spune noua parolă: d'Aulnay, Valois! Plecaţi şi duceţi-vă iute.

După vorbele astea, Lancelot trecu pragul şi, arătând spre trupa care se-ndepărta, întrebă:

— Ce ziceţi de ei? Sunt zdraveni? Au o înfăţişare războinică, nu-i aşa?

— Stai jos! Zise Buridan. După faţa ta văd că trebuie să fii foarte obosit.

Fără nici un cuvânt, Gautier umplu un pahar cu vin şi i-l trecu lui Lancelot, zicându-i numai atât:

— Bea!

Lancelot se aşează, luă fără sfială paharul care i se întinsese, îl bău dintr-o sorbitură şi-l puse pe masă cu un aer mulţumit.

— Acum, vorbeşte! Zise Buridan.

— Philippe! Mai întâi el! Gemu Gautier, în acelaşi timp.

— Trăieşte! Răspunse scurt Lancelot.

Toţi răsuflară uşuraţi.

— Bine! Bombăni Gautier, deoarece trăieşte… o să-l smulgem din ghearele care-l ţin.

— Fără îndoială! Adăugă Buridan, cu siguranţă.

— Unde e?

— La Temple! În paza contelui de Valois!

Atunci Lancelot Bigorne povesti de-a fir a păr tot ce i se întâmplase de când plecase de la Curtea Minunilor, şi repetă tot ceea ce vorbise cu regele, fără să uite nimic. Adăugă că profitase de prezenţa lui la Luvru, ca să scotocească cam prin toate colţurile şi să şterpelească câteva pergamente în alb, dar cu pecetea regală şi pe care scrisese ce vrusese.

El adăugă o mulţime de amănunte, explicând cam în ce fel nădăjduia să-l scape pe Philippe, până în zori, chiar.

Care erau acele detalii şi de ce plan vorbea, mersul evenimentelor ni le vor lămuri.

Când sfârşi, fu aprobat de toţi, precum nu-i fură precupeţite nici felicitările.

Gautier care-şi regăsise bucuria zgomotoasă, în speranţa să înceapă imediat lupta ca să-l scape pe frate-său, strigă:

— Mii de draci! Buridan are dreptate. Eşti un tovarăş viclean, Lancelot! De aceea beau în sănătatea ta!

— Şi eu… beau în sănătatea ta, Gautier! Şi Lancelot goli paharul şi, după ce bău, urmă cu un ton ironic:

— Să mă credeţi că, din punctul ăsta de vedere… cum şi din altele, voi şti să vă ţin pieptul.

— Hum! Mi se pare că te lauzi!

— Nu te prea încrede, Gautier! Zise Buridan. Bigorne e în stare să facă tot ce zice.

— Dar, urmă Lancelot care, printr-o învoială tacită, părea că luase direcţia afectivă a afacerii, dar nu mai avem vreme de pierdut. Urmaţi-mă, domnilor.

— Unde? Întrebă Gautier.

— Veţi vedea!

Şi Lancelot îi duse pe toţi într-o altă casă şi-i vârî într-alta în care erau orânduite mai multe rânduri de uniforme cu armele regelui. Lancelot împărţi fiecăruia câte un costum şi, pe când se îmbrăca şi el cu o uniformă specială, arătând lui Buridan nişte haine de ofiţer, îi zise:

— Natural, eşti şeful escortei. Mai cu seamă nu uita că nu trebuie să ridici cozorocul de la cască, sub nici un pretext, oricare ar fi el.

— Fii liniştit, răspunse Buridan.

Când toată lumea fu îmbrăcată din cap până-n picioare, Buridan avea înfăţişarea unui ofiţer de serviciu al regelui, în fruntea vreunei trupe de oameni în misiune.

Numai Lancelot era într-un costum special, ascuns pe de-a-ntregul de o mantie mare, care-l acoperea peste tot.

El trecu iar înaintea acelei trupe şi o conduse spre o cocioabă din Curtea Minunilor, deschizând uşa cu îndrăzneală.

Acolo erau în uniforme, zece oameni în jurul unei mese, pe care se vedeau câteva sticle şi pahare.

Cei zece oameni, îmbrăcaţi la fel cu aceia pe care Bigorne îi avea cu el, se sculară la vederea lui ca un singur om şi aşteptară ordinele.

— Voinicii mei de adineauri! Lămuri cu glas înăbuşit Lancelot lui Buridan.

— Sfinte Barnabé, iată o trupă militară de mâna întâi, sau eu nu mă pricep!

— I-am dobândit, mulţumită unuia dintre pergamentele pe care am scris ce am vrut. Sunt arcaşi de-ai regelui, atât numai că… zăceau în închisoare şi eu, eu „nebunul”, înarmat cu ordinele regelui, i-am scos de acolo! Apoi, adresându-se unuia dintre oameni, care părea a fi şeful lor:

— Cuvântul de trecere?

— Gata! E dat peste tot.

— Caii?

— Aici, în apropiere.

— Bine! Să pornim, domnilor.

— E admirabil! Şopti Buridan.

Pentru a treia oară, se îndreptară spre o altă cocioabă în care se aflau cincisprezece cai superbi, toţi cu şeile pe ei.

— Tot din ordinul regelui! Zise Lancelot lui Buridan. Bietul Louis habar n-are că a semnat să puie cincisprezece cai din grajdurile lui la dispoziţia bufonului său!

Şi, pe când fiecare dintre ei îşi scotea calul şi încăleca, Lancelot se apropie de omul căruia îi vorbise şi-i zise încet:

— Nu uita ordinele mele.

— Doamne fereşte!

— Supraveghează-l pe ofiţerul care vă comandă! Îmi răspunzi de capul lui…

— Se va face, după cum s-a hotărât.

— Ştii ce ţi-am făgăduit? Graţierea voastră la ieşirea noastră de la Temple… Pergamentele vi se vor da în mână, pe loc… Dacă însă şovăiţi, veţi fi spânzuraţi, fără iertare.

— Fiţi pe pace. Vom câştiga cinstit graţierea şi cei cincizeci de galbeni făgăduiţi…

— Plecaţi dar.

Gautier căscă ochii mari, Buridan surâdea, Guillaume şi cu Riquet căzuseră pe gânduri, pentru că mâncaseră bine.

După douăzeci de minute, ajunseră la Temple. Bigorne sună din corn.

Cornul din Turn îi răspunse.

— Un ordin al regelui! Strigă Buridan.

— Un mesaj regal! Strigă Bigorne, arătând pergamentul.

Puntea se lăsă în jos.

Un ofiţer se apropie cu un soldat care ducea un felinar, el recunoscu armele regelui şi se închină în faţa peceţii regale care era pusă la capătul hârtiei. Îndată, toată trupa descălecă în curtea interioară.

— Câţi oameni ai de pază la postul podului? Întrebă cu asprime Buridan.

— Trei! Răspunse ofiţerul, care credea că acel care-i vorbea, îi era un superior.

— Bine!

Apoi, întorcându-se spre trupa sa, Buridan comandă:

— Patru oameni aici, ca să se întărească postul.

— Domnule, zise el, adresându-se ofiţerului, deocamdată eşti sub ordinele domnului (şi-i arătă pe Guillaume Bourrasque)… Iată ordinul Majestăţii Sale, urmă el văzând că ofiţerul părea nehotărât.

Omul se închină în semn de supunere.

Guillaume şi oamenii lui, care primiseră ordine dinainte, îşi luau postul în primire.

În vremea asta, Lancelot Bigorne parlamenta cu un alt ofiţer, venit dinăuntru, ca să vadă ce se petrece?

— Mesaj regal! Zicea Bigorne, care-şi acoperea faţa cu gluga. Să fiu dus îndată la căpitanul arcaşilor din Temple. Nu-i nevoie să-l deştepţi pe Guvernator.

Şi, cum ofiţerul părea că şovăie şi el în faţa acelor măsuri ce îi păreau suspecte:

— E ordinul regelui! Întări şi Buridan, care-i ajunsese, şi care îşi arătă pergamentul.

Întocmai cum făcuse şi păzitorul de la poartă, ofiţerul, cum văzu pecetea regală, nu se mai gândi să discute şi se grăbi să execute cele ce i se spuneau.

Trupa lui Bigorne intrase într-o sală mare, aşteptând ca ofiţerul să se înapoieze. După câteva minute, acesta se întoarse să anunţe că mesagerul regelui era aşteptat de

căpitanul arcaşilor. După cum făcuse şi la intrare, Buridan puse patru oameni la uşa acelei săli şi, arătându-l pe Riquet Haudryot, zise:

— Până la alt ordin, numai tu comanzi aici. Şi pentru a treia oară, el arătă pergamentul regal, zicând: Ordinul regelui!

Cei ce rămăseseră din trupă îl urmară pe Lancelot Bigorne şi se opriră la uşa camerei, unde căpitanul arcaşilor se îmbrăca de zor, foarte mirat de vizita aceea, făcută în numele regelui.

Înainte de a intra, Lancelot îşi desfăcuse mantia cu care se învăluia, şi apăru îmbrăcat în costumul de nebun, după cum se obişnuia să se poarte la curte.

— Senior căpitane, zise Lancelot salutând adânc, sunt însărcinat de rege să vă dau în mână acest ordin!

Vorbind astfel, el întinse căpitanului un pergament pe care acesta îl citi arătând cea mai mare mirare.

— Cum? Zise el, când sfârşi de citit, Regele ordonă oricui, chiar mie, să mă supun ordinelor transmise în numele lui prin purtător? Dar dacă trebuie să-mi cred ochilor, tu eşti bufonul regelui!

— Într-adevăr, am această deosebită onoare.

— Ciudată idee a mai avut şi regele! Să-l aleagă pe nebunul său ca să… În fine, ordinul e formal, urmă el întorcând pe o parte şi pe alta hârtia, ca şi cum nu s-ar fi putut hotărî să ia în serios ordinele pe care pergamentul le conţinea.

Cu toate astea, puternic cum era, şi oricât de umilit, în fond, să fie nevoit să asculte de un bufon, căpitanul nu se gândea deloc să nu se supună.

Numai că era îngrijorat şi se întreba cu nedumerire ce însemna fantezia aceea a regelui şi ce-o să trebuiască să facă?

— Haidem! Zise el, hotărându-se. Să auzim ordinele pe care o să mi le transmiţi şi, adăugă el cu un surâs forţat, să

nădăjduim că, cu toate că eşti nebun, regele nostru nu te trimite aici ca să ne pună să facem şi noi nebunii.

— Seniore, zise cu umilinţă Lancelot, voi executa cât s-o putea mai bine ordinele Maiestăţii Sale, fără să caut să pătrund planurile sale, nici să-i calific actele!

— E foarte înţelept acest lucru, domnule nebun, răspunse căpitanul cu o batjocură ascunsă. Vorbeşte, dar.

— Monseniore, aveţi aici un prizonier numit Philippe d'Aulnay:

— Se prea poate! Doar, sunt atâţia prizonieri aici!

— Ei bine dar, vă rog să-mi daţi pe acel prizonier.

— Să-ţi dau pe acel prizonier? Nu ştii ce vorbeşti! Monseniorul de Valois mi-a recomandat cu tot dinadinsul…

— E ordinul regelui! Seniorul de Valois n-are nici un amestec aici! Şi chiar mi-a ordonat, în mod formal, să mă adresez domniei voastre numai, şi nu guvernatorului. Binevoiţi să citiţi şi să recitiţi ordinul: „Să se dea ascultare purtătorului la tot ce va ordona în numele meu.” E bine scris.

— Pe Dumnezeul meu, aşa e! Sfinte Gheorghe… nu mai înţeleg nimic… Dar, în sfârşit, aşa vrea regele şi mă voi supune!

Salutând până la pământ, Lancelot nu putu să nu scoată un suspin de uşurare.

— Şi… urmă căpitanul, pot să te întreb ce ai de gând să faci cu acel prizonier?

— Păi, să-l duc la Luvru îndată, unde regele aşteaptă să-l vadă.

— Nu mai pricep nimic, murmură căpitanul arcaşilor, care urmă cu glas tare: Regele vrea să vadă pe acest prizonier? De ce?

— Secrete de Stat, care nu se încredinţează unui nebun, monseniore!

— Hm! Un nebun care-mi pare în stare să dea lecţii chiar oamenilor cu judecată şi chibzuiţi, ca mine!

— Monseniorul mă onorează prea mult… trebuie să mai spun că Majestatea Sa doreşte ca mutarea acelui prizonier să fie ţinută secretă… Aşadar, dacă-mi daţi voie, voi aştepta chiar în odaia de alături să-l aducă pe prizonier şi să mi-l dea în seamă… Aştept de la voi monseniore, să daţi ordinele trebuincioase…

— Bine, poţi să te retragi în camera de alături. Peste câteva minute ţi se va aduce prizonierul, domnule nebun. Nu mă forfeca prea mult în faţa regelui… Mă duc să dau ordinele trebuitoare.

Fără să răspundă, Lancelot salută respectuos, ieşi, şi se duse să întâlnească pe tovarăşii săi, în odaia de alături.

— De ce nu ne-am coborât în temniţe să-l scoatem chiar noi pe Philippe, zise cu glas înăbuşit Gautier.

— Hei! Răspunse tot aşa Lancelot. Poţi şti ce se poate întâmpla? Nu mă prea sinchisesc să mă cobor în pivniţele acelea, de unde, în caz de alarmă, ne-ar fi cu neputinţă să mai scăpăm, pe când aici, simţim cum merg lucrurile… În caz de primejdie, dintr-un salt suntem în sala de alături, păzită de Riquet Haudryot şi de ai noştri… Într-un cuvânt, fuga ne e asigurată… pe când jos… drace!

— Cu toate astea, mi se pare…

— Lancelot are dreptate, zise Buridan; dacă lucrurile merg cum trebuie, o să ni-l aducă pe Philippe aici, fără să fie nevoie să ne ducem să-l luăm noi. Şi, afară de asta, dacă nu izbutim, liberi, mai putem încerca să-l scăpăm pe fratele tău… dar, prinşi ca el… Tăceţi! Vine cineva! Îl aduce!

Într-adevăr, la capătul sălii se auzea un zgomot de paşi şi zăngănitul unei chei.

În clipa aceea, uşa se deschise şi Philippe apăru, palid, slab, abia ţinându-se în picioare, ca printr-o minune, cu braţele şi picioarele paralizate de lanţurile pe care nu i le scoseseră.

Buridan de-abia avu timpul să-l apuce pe Gautier, care era gata să se repeadă, şi să-i spună încet:

— Pentru Dumnezeu! Nu te mişca! Vrei să-l pierzi?

Lancelot înaintă vreo doi paşi şi, luându-şi aerul cel mai serios, tonul cel mai autoritar, răcni:

— Netrebnicilor! Scoateţi lanţurile prizonierului, şi cât mai repede…

În acelaşi minut auzi răsunând cornul. Lancelot se opri deodată.

— Guillaume Bourrasque sună retragerea! Strigă Buridan. Să-l luăm pe sus şi pe Philippe şi să fugim!

Nici nu sfârşise, şi Gautier şi ajunsese la capătul sălii, luându-l pe Philippe în braţe.

— Frate! Frate! Eu sunt! Ce ai? Vorbeşte.

Philippe îşi întoarse faţa ca de ceară, cu o privire fără expresie, spre fratele său.

— Doamne, Dumnezeule! Urlă Gautier… Fratele meu e nebun! Marguerite! Marguerite!

În clipa aceea izbucni un zgomot asurzitor.

Mai mulţi soldaţi apăruseră, aruncându-se asupra lui Buridan şi a tovarăşilor săi, pe când Valois, pe pragul uşii, cu sabia în mână, striga, cu glasul tunător!

— Omorâţi! Ucideţi! Prindeţi-l pe nebun şi pe cel de colo! Pe ofiţer! Prindeţi-i vii! Pe ceilalţi, omorâţi-i, fără milă.

Şi o fiinţă slăbănoagă, cu faţa însufleţită de o bucurie sălbatică, ascunzându-se cu prudenţă în dosul lui Valois, striga cât îl lua gura:

— Ne-au trădat! Ne-au trădat! Arestaţi-l… Nu-l lăsaţi să fugă!

Fiinţa aceea scârboasă, sărind de bucurie ca un sălbatic, era Simon Malingre.

În vremea asta, Lancelot Bigorne, văzând că sala se umplea de lume, îşi scosese sabia şi, făcând semn oamenilor lui, se repezise înainte, zicând lui Buridan:

— Să fugim, lovitura nu ne-a izbutit.

Dar le tăia drumul o duzină de săbii. Ei porniră contra lor. În acelaşi timp, Riquet Haudryot cu oamenii lui, îi atacară pe la spate pe soldaţi.

Se auziră ţipete, urlete, horcăieli de moarte, dar Buridan cu ai săi trecură ca un vârtej, răsturnând tot în calea lor, pe când cornul chema tot mai dârz şi, în urma lor, vuietul se mărea, urletele se înteţeau.

Din câteva sărituri, ei ajunseră în sala în care păzise Riquet Haudryot şi o părăsise tocmai când trebuia.

Într-o clipa, uşa fu închisă cu zăvorul şi ei porniră înainte ajungând într-o goană nebună în curtea interioară.

Puntea era lăsată în jos şi o trupă de arcaşi intrau în curtea închisorii, chiar în clipa aceea.

Buridan cu oamenii lui, îi atacară lovind în dreapta şi în stânga, zăpăcind pe soldaţii, surprinşi de acel atac neaşteptat.

Ajutaţi de Guillaume Bourrasque şi de oamenii lui, ei trecură podul şi erau să se repeadă drept înainte, când Guillaume le strigă:

— Pe aici! La dreapta!

Un om le ieşi în cale, ţinând doi cai de căpăstru şi zicând:

— Iute! Toţi caii sunt aici…

Câteva clipe după aceea fugeau în galop, pe când, o ceată de cavaleri porneau pe urmele lor…

După două ore, tovarăşii lui Buridan ajunseră în Curtea Minunilor.

Atunci, se numărară şi Buridan strigă îngrozit. Nu numai că nu-l scăpaseră pe Philippe, dar lipsea şi Gautier! Amândoi fraţii rămăseseră la Temple…

Capitolul XV Enguerrand de Marigny.

Să ne întoarcem la întâmplările care se petrecuseră la începutul acelei nopţi grozave, adică în momentul când Enguerrand de Marigny, după întâlnirea lui cu Wilhelm Roller, îşi urmă drumul.

Primul ministru ieşea de la Luvru şi se îndrepta spre palatul său, din strada Saint-Martin. Cum pornise urmat de escortă şi ocolea colţul străzii Fierarilor, în capătul străzii apăru o trupă mai numeroasă care părea că o urmărea pe cea dintâi.

În capul celei de-a doua, călărea marele prefect, Jean de Précy.

În urmă de tot, galopa un om cu totul învăluit într-o mantie, cu faţa acoperită cu gluga. Vântul care bătea, îi dădu mantia la o parte şi descoperi trecătorilor întârziaţi pieptul acoperit de o zale grea de fier. Dar dacă trecătorii i-ar fi putut da la o parte şi gluga, tot atât de uşor după cum vântul ridicase mantia, s-ar fi dat înapoi înspăimântaţi recunoscând figura aspră şi răutăcioasă a lui Charles de Valois, unchiul regelui Franţei.

Figura aceea răsfrângea expresia triumfătoare a urii satisfăcute.

Şi ciudată coincidenţă; în chiar minutul când Enguerrand de Marigny strângea în mână pergamentul pe care i-l dăduse Roller, contele de Valois, care urma pe primul ministru la distanţă, strângea şi el în mâna un pergament, dar acesta purta pecetea regală.

Iată ce se petrecuse la Luvru. După extraordinara întrevedere a regelui Franţei cu regele calicilor, după moartea lui Hans şi după salvarea lui Marigny, a seniorilor şi a arcaşilor închişi în Curtea Minunilor prin fapta îndrăzneaţă a lui Buridan, ţinându-şi cuvântul cu religiozitate, Louis al X-lea ordonase şefilor să-şi retragă trupele şi, învins, dar nu umilit, se înapoiase şi el la Luvru.

Vestea întâmplărilor acelora ciudate încremenise Parisul care, după ce zadarnic nădăjduise că o să fie scăpat de pacostea Curţii Minunilor, afla că privilegiile regatului calicilor fuseseră, dimpotrivă, reîntărite.

Astfel, parizienii se văzură siliţi să se obişnuiască cu ideea că pentru multă vreme, încă, trebuie să fie, ziua, prada cerşetorilor şi noaptea, a bandiţilor.

E drept că regele le rezervase o mângâiere, anume un nou impozit, prin care să se acopere cheltuielile întreprinse pentru salvarea onoarei şi pentru siguranţa iubitului său oraş, a Parisului. E drept că se spunea că era o întreprindere amânată, deoarece Curtea Minunilor fusese

numai iertată de data aceea pentru că era cu neputinţă ca regele să nu-şi ţină cuvântul, dar că doi episcopi porniseră la repezeală, la Roma, ca să capete dezlegarea jurământului regelui Louis al X-lea de la Papa. Cum s-ar înfăptui dezlegarea pontificală, lupta va reîncepe şi, de data aceea, făgăduiala era că vor nimici toţi vagabonzii şi cerşetorii.

Parisul plăti şi, cu asta, se isprăvi toată istoria.

Parisul era necăjit, dar nu arătă nimic, regele, însă, era indispus, şi n-avea de ce să-şi ascundă mânia.

În ziua acea, Luvrul răsună de tărăboiul supărării regale care făcea o gălăgie groaznică pentru toate nimicurile.

Şi mânia regelui se înteţea cu atât mai mult, cu cât nu găsea nimeni pe care să şi-o reverse, pe nimeni, nici măcar pe curtezani, nici pe Valois, consilierul său intim, nici pe regină, care auzind de cele ce se petrecuseră la Curtea Minunilor, se închisese în apartamentele ei private, nici chiar pe Lancelot Bigorne, care dispăruse fără ca cineva să poată spune ce se făcuse cu el.

Cititorii ştiu ce devenise Bigorne, deoarece l-au văzut la lucru.

Louis, care se obişnuise iute cu strâmbăturile nestatornicului său bufon, îl căută mereu, prin tot Luvrul, dar… în zadar.

Bigorne era departe. Şi nu era să se întoarcă atât de repede să-l facă să râdă pe regele acela, căruia îi plăcea să râdă atât de mult. Astfel, după ce încercă să-şi descarce necazul pe slugile sau pe mobilele lui, Louis trimise să-l cheme pe contele de Valois, care sosi îndată.

Regele Louis avea obiceiul să meargă totdeauna drept la ţintă; nu cunoştea drumurile ocolite ale vicleniei.

— Explică-mi, zise el, de cum îl zări.

— Insinuările acelui Lancelot Bigorne împotriva dumitale!

— Lancelot Bigorne? Murmură Valois, cuprins de o teamă nelămurită.

Pentru ce vorbea regele de Lancelot Bigorne?

Nu era decât o singură presupunere posibilă.

Omul care-l servise la Dijon găsise mijlocul să pătrundă la rege şi regele ştia acum toată drama întâmplată în oraşul acela.

Deci, el ştia că Valois fusese amantul Margueritei de Bourgogne! Un moment, Charles de Valois fu gata să se dea de gol. Deoarece şi aşa era pierdut, îi trecu prin gând ideea nebună de a striga regelui fapta aceea îngrijitoare. Ţinuta lui Louis îl linişti, însă, pe dată. Regele se juca cu cânele lui favorit şi, dacă chipul său era posomorât, în privirea-i întrebătoare nu era nimic care să-l facă să creadă că i-ar fi trecut prin minte lucrurile la care se gândea Valois.

Şi, într-adevăr, dacă Louis ar fi bănuit ceva, explicaţia ar fi fost ca fulgerul… o lovitură de pumnal ar fi fost mijlocul pe care Louis l-ar fi întrebuinţat ca să se explice.

Văzând că regele îşi lasă pumnalul în pace, văzând că în sală nu erau nici ofiţeri, nici gărzi ca să-l aresteze, Valois îşi veni în fire.

— Nu prea pricep, zise el. Mi se pare că regele, mi-a vorbit de Lancelot Bigorne.

— Fără îndoială! Îţi vorbesc de bufonul meu.

— Bufonul vostru? Strigă Valois, înmărmurit. Lancelot Bigorne e bufonul vostru?

— Într-adevăr! Cum? Tu nu ştii? Ei, da! Da! L-am luat pe faimosul Lancelot la curte. De acum încolo e nebunul meu.

Valois privi îngrozit în juru-i şi-şi simţi părul zbârlindu-i-se pe cap, gândindu-se că, dintr-un minut într-altul, Lancelot putea să sosească şi să-l acuze. Regele urmă:

— Hoţomanul a dispărut, ceea ce recunosc mă plictiseşte grozav, căci n-am mai întâlnit pe nimeni care să mă facă să râd ca el.

Şi, într-adevăr, numai la reamintirea schimonoselilor bufonului său, regele porni pe râs, făcând să se zguduie geamurile sălii.

— Aşadar, zise Valois, bufon sau nu, Lancelot Bigorne a fost la Luvru şi a dispărut?

— Da! Răspunse regele. Şi mi-a vorbit de multe lucruri foarte serioase, căci acest bufon nu râde întotdeauna; observasem deja acest lucru la Turnul Nesle. Între alte lucruri, mi-a vorbit de Philippe d'Aulnay… şi de tine.

— Şi ce v-a spus, Sire?

Regele se posomorî iar. Îşi duse mâna la frunte şi murmură:

— Dacă aş şti cine-i femeia care mă trădează! Bigorne, urmă el cu glas tare, m-a asigurat că ai un interes puternic ca Philippe d'Aulnay să tacă. Ce zici de asta?

— Doar atât, răspunse Valois, să mă mire că un mare rege, ca voi, poate să dea cea mai mică crezare unui astfel de mizerabil. Acest Lancelot Bigorne a fost sluga mea pe vremuri şi a trebuit să-l gonesc, pentru că-şi căuta răzbunare. Neobrăzarea lui n-are margini. Cât despre Philippe d'Aulnay, Sire, el va vorbi, va scrie tot ce ştie. Printr-un mijloc sau altul, îi voi smulge numele pe care-l căutaţi. Îmi iau angajamentul solemn…

— Şi când? Zise repede regele.

— Chiar mâine şi, poate, chiar astă seară. Dar, lăsaţi-mă să mă mir, Sire, că sunteţi atât de preocupat de lucruri aşa de mărunte, în timp ce, interesele Domniei sunt atât de grav compromise, şi chiar voi sunteţi ameninţat?

Valois pusese în mişcare manevra bine cunoscută care constă în a se face din acuzat acuzator; manevră care, asupra unui spirit aşa de slab ca acel al lui Louis, trebuia să izbutească la sigur.

Într-adevăr, deodată regele strigă:

— Interesele mele compromise? Şi chiar eu ameninţat? De cine?

— De cine? Urmă Valois, sigur de acum încolo de a-şi fi recâştigat tot creditul. De cine, dacă nu de acela pe care vi l-am denunţat deja.

— Marigny! Gemu cu glas înăbuşit Louis.

— El însuşi! Nu hotărâsem, oare, arestarea lui? Nu pregătiserăţi toate cele ce trebuiau să vă salveze şi să scape

Statul, Sire? Cu o îndrăzneală nemaipomenită, Marigny v-a întins o ultimă cursă.

— O cursă? Mie? Strigă regele, roşu de furie.

— Vouă, Sire! Credeţi, oare, că la sosirea lui la Luvru, unde-l chemaserăţi, el nu ghicise că era pierdut şi că toţi cavalerii, toţi oamenii de arme, strânşi în sala cea mare, erau acolo ca să fie de faţă la căderea puternicului ministru? Atunci a spus că se face forte să distrugă Curtea Minunilor, să vă aducă, legaţi şi ferecaţi, pe mizerabilii care au îndrăznit să vă insulte şi pe şeful lor, Buridan. L-aţi crezut! Şi l-am crezut cu toţii! Aţi încredinţat duşmanului vostru de moarte comanda companiilor care trebuiau să încercuiască Curtea Minunilor… Ce s-a întâmplat, Sire? O ştiţi!

— Cum? Bănuieşti, oare, că dacă cei mai buni cavaleri ai mei şi dacă două mii din arcaşii mei, au fost făcuţi prizonieri de haimanale, e pricina lui Marigny?

Regele tăcu, cu buzele tremurându-i de furie şi Valois urmă:

— E, pentru că Marigny i-a dus acolo, Sire. Nu l-aţi văzut în capul lor?

— E drept! E drept! Bolborosi regele. Oh! Mizerabilul!

— Monseniorul Enguerrand de Marigny cere audienţă! Anunţă în clipa aceea uşierul care deschisese uşa.

Regele şi Valois se priviră palizi ca ceara. Contele făcu semn regelui să refuze audienţa.

Louis se întoarse spre uşier cu un gest violent.

Uşierul închise uşa. Scena asta mută, grozavă, într-un moment ca acela, nu ţinuse decât o clipă.

— Ce e de făcut? Mormăi regele, când rămaseră iar singuri. Ce-i de făcut? Ei! Maica Precistă! E foarte uşor. Acest om mă trădează! Nu-i aşa?

— Da, Sire, vă trădează!

— Acest om a furat banii Statului… nu-i aşa?

— O voi dovedi!

— Acest om s-a înţeles cu vrăjitorii, ca să mă facă să pier… nu-i aşa?

— Afirm aceasta în faţa lui Dumnezeu!

— Acest om a vrut să-i dea pe cei mai bravi cavaleri pe mâna haimanalelor… nu-i aşa?

— Aţi văzut singur, Sire.

— Ei bine! Îl arestez!

Louis se repezi spre uşă ca să dea un ordin căpitanului de gardă. Dar, mai iute ca el, Valois se puse în faţa uşii şi zise:

— Sire, puţină răbdare, nu-l puteţi aresta pe Enguerrand de Marigny în Luvru, căci Luvrul e plin de oameni de-ai lui, şi n-aţi luat nici o măsură pentru o astfel de arestare. Gândiţi-vă că ordinul de a pune mâna pe Marigny e un trăsnet, Sire! Nu trebuie ca trăsnetul să cadă alături.

— Oh! Murmură Louis. Oare înconjurat nu sunt decât de trădători? Dar tu îmi eşti devotat, dragă Valois! Vorbeşte. Spune-mi. Sfătuieşte-mă.

— E drept, Sire! Zise Valois. Vă sunt devotat. Poate că, până acum, nu mi-aţi făcut deplină dreptate pentru că nu eram printre curtezanii cei mai plecaţi şi că am vrut să stau deoparte de intrigi, după cum am stat şi pe timpul domniei fratelui meu, Philippe. Dar, în ceasurile de primejdie trebuie să se arate prietenii cei buni. Dar, de ce spun, prieteni? Sunteţi din familie şi, apărându-vă, nu-mi apăr decât sângele meu!

— Scumpul meu unchi! Recunosc că am fost cam nedrept cu tine, dar asta se va putea reface, când vom fi scăpaţi de Marigny. Tot tu m-ai scăpat de vrăjitoare şi tot tu mă vei scăpa şi de Marigny. Ce trebuie să fac? Spune!

— Semnaţi ordinul de arestare, Sire! Zise Valois.

— Şi odată semnat, cine va executa acest ordin?

— Eu! Răspunse contele.

Regele luă un pergament şi, cu scrisul lui neîndemânatec, aşternu următoarele: „Ordin seniorului prefect de poliţie şi tuturor arcaşilor poliţiei, iar, în lipsa tuturor supuşilor

seniori, să aresteze pe Enguerrand de Marigny şi să-l ducă în fortăreaţa Temple.

Azi treisprezece Septembrie din anul 1314.

LOUIS.

Regele Franţei”

Valois puse mâna pe manuscris cu un gest de bucurie pe care Louis nu-l observă.

— Cum o să faci? Întrebă regele.

— Foarte simplu, Sire. Aţi refuzat audienţa ministrului vostru. El se va înapoia acasă la el, în strada Saint-Martin. Voi lua cu mine o escortă destul de puternică, să-l urmăresc şi să ajung, în acelaşi timp cu el, la palat. Acolo o să-l arestez, chiar cu mâna mea.

— Şi dacă se împotriveşte? Făcu regele, posomorât.

— Dacă rezistă? Repetă Valois, căutând să citească în ochii regelui o voinţă pe care poate nu îndrăznea s-o grăiască. Ce-o să fie de făcut, Sire, în acest caz?

— Sfântă Fecioară! Ceea ce se face cu toţi nesupuşii!

— Bine, Sire! Se închină Valois care plecă îndată.

Regele se lăsase greoi, pe fotoliu, murmurând:

— De nu s-ar supune! Aş scăpa de el fără proces şi fără scandal… şi totuşi… în toate astea e ceva nelămurit pe care nu pricep… Nu-i adevărat că Enguerrand de Marigny a susţinut cauza regelui, tatăl meu, şi a întărit tronul care se clătina, al lui Philippe cel Frumos? Umerii săi puternici n-au fost umeri de cariatide, când monarhia era ruinată de călugării din Temple? Nu-i datorez, oare, lui domnia mea necontestată? Nu e el cel ce a îndepărtat pe cei doi fraţi ai mei? Da, dar acest om e prea puternic şi gloria sa aruncă o umbră până şi asupra tronului meu! E de un orgoliu neînvins şi, pe Dumnezeul meu, adeseori, am simţit cum mă roşeam, când îmi vorbea în faţa curţii, ca un pedagog unui şcolar… Cât va trăi Marigny nu am să fiu regele Franţei!

În vremea asta Valois se repezise prin antecamere strângând în trecere toţi oamenii pe care credea că se poate bizui singur. Hugues de Trencavel rămase la Luvru,

cu elveţienii, care formau garda regală. Trupa aceea încălecă la un sfert de oră după plecarea lui Marigny de la Luvru şi se îndreptă îndată spre piaţa Greve, unde contele de Valois se opri în faţa locuinţei prefectului Jean de Précy, care, după ce află despre ce era vorba, fu foarte mirat şi chiar cam speriat. Dar cum Valois îl privea drept în ochi, Jean de Précy nu mai zise nimic, încălecă, şi porni în fruntea trupei, pe când Valois rămânea în urmă.

În minutul când Marigny intra în strada Saint-Martin, unde-i era locuinţa, unul dintre oamenii lui veni să-i spună că o trupă de vreo şaizeci de oameni înarmaţi îi urma la o mică distanţă.

Se înnoptase, Marigny se întoarse în şa şi privi în urmă cu ochii pătrunzători. Faţa lui se roşi ca şi cum ar fi priceput ce voiau ostaşii aceia, al căror număr nelămurit îi zărea. Dar, dacă pricepu, poate, că gândurile straşnice care-i treceau prin minte zdrobiseră în el energia sălbatică ce stârnea admiraţia şi groaza contemporanilor săi. Făcu un gest obosit şi descălecă în faţa palatului său, al cărui pod, el ordonă să rămână aplecat. Apoi, cu un semn stăpânitor, ordonă servitorilor să se retragă.

— Monseniore… se auzi lângă el.

— Ce vrei, Tristane? Întrebă cu blândeţe Marigny.

Tristan era omul de încredere al primului ministru… un fel de ministru al lui. Acesta era cu desăvârşire devotat stăpânului său.

— Monseniore, urmă Tristan, nu ar fi bine să sunăm din corn, ca să ne chemăm oamenii şi să apăram locuinţa?

— Crezi, dar, că palatul va fi atacat?

— Nu ştiu ce să cred, dar oamenii care ne urmăresc mi-au părut foarte suspecţi. Monseniore, de ce nu va primit regele? Pentru ce, pentru prima dată, vă face un afront atât de negândit?

— Pentru că, fără îndoială, era ocupat! Căută să-l liniştească Marigny, cu un surâs forţat.

— De ce, monseniore, o trupă înarmată ne urmăreşte? Şi, de ce, oh! De ce? Uitaţi-vă! Se opreşte în faţa palatului!

— Tristane, zise Marigny cu glas poruncitor. Du-te de-i primeşte pe musafirii pe care regele ni-i trimite şi, dacă au treabă cu mine, pofteşte-i în sala mea de arme.

Servitorul se închină adânc şi se repezi spre punte tocmai în clipa când Jean de Précy poruncea unuia dintre trâmbiţaşii lui să sune cornul.

În vremea asta, Enguerrand de Marigny intră în somptuoasa sală de onoare, unde, după ce se aşează lângă o masă, îşi luă capul în mâini şi şopti!

— Nu mai am fată!

Maşinal, el depusese pe masă pergamentul pe care i-l dăduse rănitul întâlnit în strada Potcovarilor.

— Monseniore, zise Tristan, care se înapoiase, suflând greu. E marele prefect, Jean de Précy.

— Ei bine! Gemu Marigny, sculându-se. Pofteşte-l!

— Monseniore… mai e timp! Trecătoarea subterană e liberă. Mă însărcinez să ţin piept oamenilor acelora pe când voi veţi fugi.

— Eşti nebun, Tristane? Devotamentul tău te orbeşte. Află că Marigny poate fi arestat şi judecat, dacă se găsesc în Paris judecători care să mă poată privi în faţă. Află că Marigny poate să moară, dacă se găseşte un călău în stare să ridice securea asupra mea. Dar, află că Marigny nu poate fugi şi că, nimeni pe lume, nu va putea zice că Marigny a dat înapoi. Du-te, şi primeşte-l cât mai bine pe acest Jean de Précy, care, neîndoios, vine şi de data asta, cum a mai venit şi în alte rânduri, să ceară vreo favoare.

Şi, Enguerrand de Marigny, dând din umeri, se îndreptă spre tronul aşezat în fundul sălii.

În clipa aceea, ochii lui Tristan căzură pe pergament. El îl luă maşinal, cum îl pusese şi Marigny pe masă. Tristan luă sulul nu pentru că i-ar fi dat vreo importanţă oarecare, dar numai din simplul obicei, de a pune la loc sigur hârtiile stăpânului său, şi pe care i le încredinţa numai lui.

După câteva minute, prefectul intră în sală urmat de doi stegari. Soldaţii rămăseseră călări în curtea palatului, precum făcuse şi Valois.

Tremurând, Jean de Précy se apropie de grozavul ministru care-l privea cum înainta cu faţa liniştită şi aspră.

— Monseniore, zise prefectul, salutând până la pământ, vin de la Luvru. Regele care n-a putut să vă primească adineauri mi-a ordonat să fug după dumneavoastră şi să vă spun că vă aşteaptă pe dată.

Un surâs dispreţuitor se strecură pe buzele lui Marigny.

— Această însărcinare zise el, ar fi putut fi încredinţată primului elveţian întâlnit în cale. Mă simt foarte onorat că regele, când vrea să-mi vorbească, îmi trimite pe marele său prefect, şi încă şi mai onorat, că prefectul, când are de îndeplinit simpla însărcinare a unui servitor, să fie escortat de şaizeci de soldaţi.

— Monseniore! Bâlbâi prefectul, roşindu-se şi-ngălbenindu-se pe rând.

— Bine! Îl curmă primul ministru, cu mândrie. Trec înainte, urmează-mă.

În minutul acela uşile laterale se deschiseră şi din amândouă părţile o mulţime de cavaleri înarmaţi pătrunseră în sală şi-l înconjurară pe Enguerrand de Marigny.

Jean de Précy îngălbeni ca un mort şi stegarilor li se muiară picioarele.

— Război! Război! Strigară oamenii lui Marigny.

— Săriţi! Pe arcaşi!

— Ajută-ne, Marigny!

Enguerrand de Marigny făcu un gest şi zgomotul se potoli.

— Vreau să se respecte soliile regelui! Strigă el cu glas puternic. Fiecare să se întoarcă la casa lui, sau la cazarmă!

Se făcu o tăcere grozavă. Şi Marigny urmă şi cu mai multă blândeţe:

— Ce o să mai urmeze, nu-i priveşte decât pe rege, pe Dumnezeu şi pe mine.

Şi porni, urmat de prefect şi de cei doi stegari mai mult morţi decât vii. În curtea palatului, el încălecă şi trecu podul.

În acelaşi timp contele se trezi înconjurat, strâns din toate părţile. Doi oameni apucară căpăstrul calului şi toată trupa se puse în mişcare, fără ca Marigny să fi scos vreo vorbă. Dar, în loc să apuce spre Sena, ea urmă direcţia străzii Vieille-Barbette, care ducea la Temple.

Marigny nu părea că observase direcţia care fusese luată. El se gândea la fiică-sa şi… la Buridan.

Şi, cum ridică capul, deodată, văzu că treceau prin faţa grădiniţei cu trandafiri, prin faţa grădinii parfumate, prin faţa locuinţei liniştite şi fericite, şi un hohot de plâns îl înecă.

În curând, trupa se oprea în faţa unei clădiri întunecate. Erau la Temple.

Oamenii care-l înconjurau pe Marigny, se dădură la o parte şi se aşezară în jurul lui. Marigny descălecă. Jean de Précy făcu la fel. Şi, printre soldaţi, mai fu cineva care se dădu jos de pe cal. Acel cineva înaintă în cerc şi grăi:

— Enguerrand de Marigny, eşti acuzat de trădare, delapidare şi înşelătorie.

— Valois! Strigă Marigny. Vai mie! Care am putut uita o clipă că pe lume era un Valois! Mizerabile… de ce nu te-ai arătat adineauri? N-ai fi ieşit cu viaţă din casa mea.

— Enguerrand de Marigny, urmă Valois cu glasul tremurând de bucurie – în numele regelui te arestez!

— Şi eu te pălmuiesc!

În acelaşi timp, cu un gest fulgerător, mâna lui Marigny plesni obrazul lui Valois care se clătină, se dădu înapoi cu câţiva paşi şi urlă:

— Răzvrătire! Moarte răzvrătitului!

În acelaşi minut, Marigny fu înconjurat. Dar pesemne că, în clipa aceea tragică, el apăru mai straşnic decât fusese până atunci, căci nici un pumnal nu se ridică asupra lui.

Din propria-i voinţă, fără să-l atingă nimeni, el se îndreptă spre podul peste care trecu.

Peste câteva minute, Enguerrand de Marigny, primul ministru al lui Louis al X-lea era închis într-o celulă din subteranele din Temple.

Capitolul XVI Memoriul Annei de Dramans.

Un om asistase la arestarea lui Marigny.

Acela era servitorul devotat, pe care până acum l-am întrezărit numai.

Tristan urmase trupa comandată de Valois, în mijlocul căreia primul ministru se aşezase de bună voie. Tristan văzuse ce se petrecuse în faţa podului de la Temple.

ÎI văzuse pe stăpânul său intrând în cetatea întunecoasă şi oftă:

— E pierdut!

Până la ziuă, Tristan rătăci prin jurul vechiului castel al Templierilor cu speranţa nelămurită că poate se înşelase şi că o să-l vadă ieşind pe Marigny din temniţă. Tocmai spre dimineaţă, el se hotărî să plece. Se îndreptă spre strada Saint-Martin, combinând fel de fel de planuri cu care ar fi putut să-şi scape stăpânul, dar la care… renunţă rând pe rând.

Concluzia fu că nu găsea nici un mijloc ca să-l smulgă pe Marigny sorţii care-l aştepta, adică de la tortură şi decapitare, căci Tristan care era la curent cu toate afacerile stăpânului său, cunoştea în amănunte ura nemiloasă a lui Valois şi ştia că deoarece regele-i autorizase arestarea era că Valois triumfa. Valois nu putea triumfa decât omorându-l pe Marigny.

Bătrânul servitor plânse şi căuta o mângâiere nenorocirii care-l izbea, căci chiar în mijlocul celor mai mari nenorociri, omul caută întotdeauna să se agaţe de speranţă, adică de viaţă.

Şi se hotărî:

— Ei bine! Dragostea pe care o aveam pentru stăpânul meu am s-o trec asupra fiicei lui. Voi căuta să-i scap din

avere tot ceea ce se poate omeneşte scăpa şi-i voi da Myrtillei o socoteală exactă. Şi dacă o vrea să-mi facă un loc pe lângă dânsa, dacă vrea să mă lase să-mi sfârşesc lângă ea zilele pe care le-am petrecut în serviciul tatălui său, ne vom reaminti împreună de acela care moare şi îl vom plânge împreună. Am putut-o simţi şi ştiu că, dacă amorul pentru Buridan a putut să-i inspire puterea de a rezista voinţei lui Enguerrand de Marigny, totuşi, în sufletul ei îi păstrează o dragoste de fiică, demnă de ea şi de el.

Cum ajunsese în faţa palatului, văzu o trupă numeroasă de arcaşi staţionând la poartă.

Tristan se strecură printre soldaţii care-l îmbrânceau mojiceşte.

Un ofiţer îl văzuse şi-l recunoscuse, fără îndoială, căci strigă:

— Lăsaţi-l să intre!

Tristan străbătu în curte şi, atunci, ofiţerul zise:

— Să intre, da! Cât despre ieşit… o să fie altceva.

Tristan auzi acele cuvinte şi pricepu.

Într-adevăr, în sala de gardă, servitorii cei mai de seamă ai lui Marigny erau arestaţi şi puşi în fiare.

În tot palatul, arcaşii şi străjile, conduşi de prefect, începuseră o percheziţie care semăna mai curând cu un jaf. Se auzeau strigăte, zgomote de mobile sparte. Tristan se îndreptă fără să i se facă nimic prin săli şi săliţe în care soldaţii erau prea ocupaţi cu furtul ca să-l mai ia în seamă şi pe el. Cu toate astea, el era urmărit de doi străjeri care nu-l pierdeau din ochi şi care se pregăteau probabil să-l ia să-l ducă printre servitorii deja închişi în sala gărzilor.

Tristan se sui până la apartamentul său care era alături de al lui Enguerrand de Marigny.

Cei doi sergenţi intrară după el.

— Veniţi ca să mă arestaţi? Întreba Tristan, întorcându-se spre ei.

— Aşa e ordinul pe care l-am primit! Răspunse unul dintre ei. Urmează-ne dar, fără rezistenţă, prietene, altfel ar putea

să ţi se întâmple ceea ce li s-a întâmplat unora dintre tovarăşii tăi.

— Şi ce li s-a întâmplat? Făcu Tristan cutremurându-se.

— Ei, Doamne! I-am ucis… şi atâta tot!

— Domnilor, zise Tristan, vă urmez! Dar, să-mi daţi voie să iau cu mine câteva hârtii, care ar putea fi trebuincioase apărării stăpânului meu!

Cei doi sergenţi se priviră zâmbind.

— Dimpotrivă, zise unul dintre ei, nu numai că-ţi dăm voie, dar te şi sfătuim s-o faci; ia, prietene, oricât de multe hârtii ai, având în vedere că le ştii pe unde sunt, ceea ce noi habar n-avem.

Tristan deschise un scrin şi apucă mai multe pachete cu pergamente printre care se afla şi acel pe care Marigny îl depusese pe masă, când fusese arestat.

— Ah! Ah! Strigă unul dintre străjeri. Iată şi ascunzătoarea hârtiilor, pe care în zadar au căutat-o oamenii noştri.

— Domnilor, zise Tristan, mai sunt şi altele… cu mult mai interesante.

— Ia-le, dar! Îl îndemnară soldaţii încredinţaţi că devotatul servitor, terorizat, se pregătea să-şi asigure graţierea, dând pe faţă secretele stăpânului său.

Tristan făcu un gest de înţelegere şi trecu în odaia de alături, a cărei uşă o lăsă deschisă.

Cei doi străjeri şovăiră o clipă, apoi, cum aveau ordin să nu piardă din ochi pe confidentul lui Marigny, intrară în urma lui.

În acelaşi timp scoaseră un strigăt de mirare şi de furie.

Tristan dispăruse! Servitorul lui Marigny nu mai era în camera în care intrase, şi unde, cu toate astea, nu era altă uşă decât aceea pe care intraseră…

Furioşi şi disperaţi, soldaţii începură să sondeze zidurile, dar cercetările lor fură deşarte. Tocmai atunci sosi şi prefectul, Jean de Précy, care întrebă:

— Ei bine! Unde-i Tristan?

— Monseniore, răspunseră soldaţii tremurând, ne-a scăpat din mână şi doar diavolul trebuie să se fi amestecat în toate astea, căci lăsându-l să intre aici, chiar după ordinele voastre, care ne spuseseră̆ţi să-l lăsăm să facă tot ce va voi… nu l-am mai găsit.

— Dobitocilor! Mormăi prefectul. Aţi lăsat să fugă pe singurul om care putea să-mi spună unde se află faimosul tezaur al ministrului dizgraţiat!

Şi cum nu e nimic mai crud decât un zgârcit despuiat de nădejdile sale, Jean de Précy îi şi puse în lanţuri pe nenorociţii arcaşi.

Ca să ne scăpăm mai repede de aceşti indivizi, putem spune că procesul lor fu înjghebat ceva mai târziu. Şi, lucru ciudat, fură acuzaţi de a fi fost înţeleşi cu dracul, singurul care putuse să-l fure pe servitorul lui Marigny, crimă care fu pedepsită cu spânzurătoarea…

Să ne întoarcem la Tristan.

El dispăruse prin trecătoarea secretă care era în palat şi pe unde îl rugase şi pe stăpânul său să fugă. Pe acolo, pe unde, fie din mândrie, fie din descurajare, contele nu voise să treacă, sluga trecu. Era o scară îngustă tăiată în chiar grosimea zidului şi care se cobora până în pivniţele secrete ale palatului. Astfel că, pentru a descoperi comoara lui Marigny, trebuia să găseşti pivniţele, şi pentru a găsi tainiţele acelea, trebuia găsită scara… iar ca să dai de scară trebuia dărâmat tot palatul, piatră de piatră.

Tristan străbătu prin pivniţe, având grijă să-şi umple buzunarele, cu cât aur încăpu în ele. Astfel, ajunse la un cavou presărat pe jos cu nisip subţire. Tristan dădu nisipul la o parte şi apăru o lespede de piatră pe care o ridică. Intră în deschizătură, se târî vreo cincizeci de metri, într-un fel de galerie îngustă şi ajunse la o altă lespede, pe care o ridică printr-o operaţie inversă de cea dintâi. Lespedea se săltă în afară şi ajunse în interiorul unui butoi al cărui fund era mobil. Odată ajuns în pivniţă şi pus la loc fundul butoiului care zăcea printre alte butoaie, ar fi fost cu

neputinţă să bănuieşti că acolo se găsea o trecere care era în legătură cu palatul lui Marigny.

După ce sui scara pivniţei, Tristan ajunse în parterul unei locuinţe modeste, aşezată în mijlocul unei curţi, şi despre care se credea în mahala, că ar fi locuinţa unui maniac, care era zărit destul de rar. Se înţelege că maniacul nu era decât… Tristan, în persoană. El se sui la primul şi singurul etaj, azvârli pe masă hârtiile pe care le luase cu el şi se aşează pe un fotoliu, mâhnit, pe gânduri, ascultând strigătele care ajungeau de la palatul de alături până la el. Atunci se apucă să citească hârtiile una după alta.

Aprinse focul în sobă şi după ce le citea arunca pergamentele în foc. Astfel, ajunse la sulul pe care-l luase de pe masa lui Marigny şi-l desfăcu fără curiozitate şi numai cu gândul să se asigure că niciuna din acele hârtii nu conţineau nimic compromiţător pentru stăpânul său.

— La ce bun toate astea? Mormăi el. Monseniorul de Marigny e condamnat dinainte şi chiar de s-ar găsi la el proba că a conspirat împotriva regelui, situaţia lui n-ar fi mai rea decât e, căci are de-a face cu lupi flămânzi, pentru care orice pretext va fi bun ca să-l asasineze… Şi chiar dacă n-au nici un pretext, tot înainte vor merge.

Judecând astfel, el începu să citească.

Memoriul scris de Mabel, pe vremea când îşi pregătea răzbunarea împotriva Margueritei de Bourgogne, avea vreo zece foi. Tristan le citi mai întâi cu nepăsare, apoi cu o curiozitate din ce în ce mai mare şi cu un interes pasionat. Le citi de trei ori, ca şi cum nu-i venea să-şi creadă ochilor. Şi, cu faţa strălucitoare de nădejde, el şopti:

— Aici poate fi scăparea!

Prima lui idee fu să se ducă la Luvru şi să ceară să vorbească regelui. Dar se gândi că n-o să facă zece paşi în stradă fără să nu fie arestat şi, chiar de-ar ajunge la Luvru, avea toate perspectivele să pună mâna pe el înainte de a ajunge la rege. În sfârşit, chiar de ar ajunge la ţintă, care nu era alta decât să dea în mâna lui Louis acele hârtii n-ar fi

izbutit decât s-o piardă pe Marguerite, fără să-l scape pe Marigny.

Atunci, Tristan îşi zise că dacă era cineva în stare să-l scape pe primul ministru, aceea nu putea fi decât… chiar regina.

— Da, şopti el, deoarece aceste hârtii destăinuiesc că Myrtille e fata Margueritei şi a lui Enguerrand de Marigny, deoarece destăinuiesc chiar infamia reginei Franţei şi, deoarece aici se dă proba că Turnul Nesle a fost cuibul monstruoaselor orgii, e sigur că, înarmat cu acest memoriu, o pot sili pe Marguerite de Bourgogne să-l scape pe stăpânul meu, şi, poate, să-i refacă chiar situaţia politică. Dar cum să vorbesc cu regina? Şi, nu e limpede că, dacă ajung până la ea, de cum voi vorbi, ea mă va arunca într-o temniţă încât nimeni şi niciodată nu va putea să-mi mai audă graiul.

Cine oare va putea să bage groaza în Marguerite? Cine e destul de tare, destul de îndrăzneţ, destul de înconjurat de trupe armate, ca să-şi joace capul într-o astfel de întreprindere? Cine, oare, dacă nu chiar acela pe care Enguerrand de Marigny l-a urât atât de mult, dar care o iubeşte destul pe fiica lui, ca să ţină cu orice preţ, să-i înlăture durerea de a-l vedea pe tatăl ei mergând la eşafod? Cine oare, poate fi acela, dacă nu chiar Buridan?

Odată ce luă hotărârea să se adreseze lui Buridan, devotatul servitor se linişti încetul cu încetul şi începu să considere ca sigură scăparea stăpânului său.

Tristan îşi trecu ziua făcând fel de fel de planuri şi, când se înnoptă, se îndreptă spre Curtea Minunilor, unde era sigur să-l găsească pe Buridan, deoarece după convenţia admisă de Curtea regală, Curtea Minunilor îşi păstra privilegiile de a da adăpost condamnaţilor care se refugiau acolo.

Pe de altă parte însă, Louis Vicleanul pusese să se înconjoare cu trupe regatul calicilor, astfel că nimeni să nu mai poată ieşi de acolo.

Într-adevăr, apropiindu-se de Curtea Minunilor, Tristan văzu numeroase posturi de trupe împrăştiate pe toate străzile.

Cum putu să se strecoare printre posturi, nici el nu-şi mai amintea apoi.

Totuşi, pe la unsprezece noaptea, el se afla între doi bandiţi, care-l apucaseră de guler şi-l întrebau îmbrâncindu-l şi înjurându-l, ce căuta atât de aproape de Curtea Minunilor.

— Domnilor, se mulţumi să răspundă Tristan, am venit aici ca să vorbesc şefului vostru, ilustrul căpitan Buridan.

Capitolul XVII Urmarea precedentului capitol.

Ziua aceea fusese grozavă pentru Buridan. Înfrângerea suferită la Temple îi impresionase puternic sufletul simţitor şi lesne înrâurit în bine sau în rău, după împrejurări.

Nu numai ca nu-l putuse smulge pe Philippe din mâinile lui Valois, dar şi Gautier se rătăcise în lupta aceea.

Buridan era legat, ca un frate, de cei doi oameni şi pierderea lor i se părea ca un fel de prevestire de apropiată nenorocire.

Îi plăcea blândeţea şi poetica melancolie a lui Philippe. Îi plăcea şi firea lui Gautier. De câte ori îi făcuse plăcere să stea de vorbă cu cel dintâi, când fiecare îşi făcuse proiecte de viitor, care, la douăzeci de ani, sunt totdeauna vise de dragoste! De câte ori golise câte o sticlă de vin, cu al doilea, în fundul câte unei cârciumi! În Philippe găsise totdeauna o dragoste sigură şi devotată, adevăratul prieten care-l lăsa în pace cu poveţele, se bucura de bucuriile sale, şi-l plângea în amărăciunile lui. În Gautier, găsise totdeauna pe tovarăşul bun de plăceri şi zdravănă spadă care-l ajutase în duelurile lui.

Pierzându-i pe Philippe şi pe Gautier, Buridan se simţi singur şi deznădăjduit.

Îşi petrecu toată ziua închis în odaie, singur, umblând de colo până colo, când cu paşi repezi, furtunoşi, când descurajat, când combinând noi planuri de atac, când

spunându-şi că bieţii lui tovarăşi erau cu desăvârşire pierduţi.

Se înnoptă fără ca el să bage de seamă.

Şi cum era în acea stare de năluciri, care urmează după orice catastrofă, văzu odaia lui luminându-se, deodată.

— Cine-i acolo? Strigă el.

— Eu, senior Buridan, răspunse Bigorne. Şi Lancelot intră şi aşează două sfeşnice pe masă.

— Ce vrei? Întrebă tânărul necăjit.

— Să vă fac lumină, atâta tot! Răspunse Bigorne.

— N-am nevoie să văd! Răspunse Buridan şi mai aspru.

— Ei, zise Lancelot, n-am zis că vreau să vă luminez ochii, ori spiritul vostru. De ce dracu să vă adânciţi astfel în negură! Noaptea dă poveţe omului, e drept, dar… de obicei e o povăţuitoare tristă. Trăiască lumina! Mai cu seamă că, dacă veţi putea vedea până la vârful nasului, cel puţin, spiritul vostru va putea vedea până în vârful nasului unui silogism. Şi cum logica, jupâne doctor…

— O să taci, odată, îndrăcite vorbăreţ? Îl opri cu asprime Buridan. Isprăveşte cu glumele astea stupide.

— Oh! Oh! Astă seară sunteţi aşa de tăios, atât de zbârlit, ce dracu, în ziua când nădăjduia să-mi ducă hârca în cazanul cel mare, şi unde, graţie dumitale, am păcălit, am păcălit pe maestrul Capeluche. Sunt glume şi glume… Aceea a bietului Hans, regele calicilor, de pilă, care s-a dus să se omoare în faţa bunului rege Louis, îmi pare proastă de tot, şi vă asigur că niciodată n-o să mi se întâmple să glumesc astfel.

— Sărmanul! Suspină Buridan, care tresări. Atât de brav, atât de generos! Vezi tu? Regele ăsta de bandiţi avea o inimă mai sus pusă decât unii nobili… pe care i-aş putea numi.

— Nu-i mai numiţi! Zise Bigorne.

— El a murit ca un viteaz! Urmă Buridan, pe gânduri.

— Da, a făcu o glumă proastă. Ar fi o glumă minunată dacă v-aţi scula de pe fotoliul acela în care aţi încremenit, ca sfântul Barnabé la uşa bisericii Sfântului Eustache, şi să mă urmaţi în sala de jos, unde veţi vedea un spectacol care vă va trezi pofta de viaţă… Eh! Drăcie, am fost învinşi, într-adevăr… bătuţi măr, într-adevăr… dar ne vom răzbuna…

— De ce spectacol vrei să vorbeşti? Făcu Buridan.

— Veniţi şi… o să vedeţi.

Buridan se hotărî să-l urmeze pe Bigorne până în sala de jos, unde nădăjduise să mai zărească pe vreunul dintre cei care-i regreta. Lancelot îi obişnuise cu astfel de surprize.

Dar, drept orice spectacol, şi trebuie să recunoaştem că era unul interesant, el nu zări decât o masă luminată de

două făclii şi care păreau să aştepte musafiri. Pentru moment, musafirii erau Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot.

Pe masă străluceau farfurii de metal sau de faianţă. Mai multe căni rotunde erau pline cu vinuri, care trebuie să fi fost grozave, după înduioşarea cu care le privea împăratul Galiléei şi regele Basochei, monarhi decăzuţi, dar nu lipsiţi de poftă de mâncare.

La intrarea lui Buridan, cei doi tovarăşi scoaseră un strigăt de bucurie şi exclamară deodată:

— La masă!

Buridan clătină din cap. Guillaume îl luă de mână şi-l duse în faţa unui bufet încărcat de mâncăruri minunate.

— Buridane, zise el serios, dacă ai de gând să ne laşi să murim de foame, spune-o cel puţin, ca să ne spovedim şi să trecem pe lumea cealaltă după toate regulile…

— Ce vrei să spui, Guillaume?

— Vrea să spună, răspunse Riquet, adică… vrem să spunem că am jurat să nu ne aşezăm la masă până nu te vei aşeza şi tu. Ia… miroase pulpa asta de căprioară…

— Miroase, urmă Guillaume, friptura asta de pasăre care parcă a fost friptă pentru însăşi Jupiter, zeul lăcomiei.

— Eşti sigur, prietene, urmă Riquet, că Jupiter era zeul lăcomiei?

— Dacă nu era… merită să fie. Era un mare mâncăcios. De altfel, toţi zeii erau nişte lacomi, ceea ce probează că lăcomia e… lucru dumnezeiesc.

Buridan începu să râdă şi Bigorne zise:

— Tai friptura?

Riquet şi Guillaume se aşezară la masă şi, cu toată supărarea lui, Buridan nu putuse să miroasă parfumul acelor mâncări bune, fără să se înduioşeze.

— La urma-urmei, oftă el, nu pot să-mi las să moară de foame tovarăşii care-mi rămân, sub pretext că am pierdut doi din ei.

— Şi, apoi, dacă mai trebuie să ne mai batem, zise Guillaume, nu o putem face cu burta goală.

— Eu, zise Riquet cu gura plină, declar că dacă n-am mâncat, şi un copil poate să mă sufle jos…

Fu o masă demnă de tovarăşii aceia cheflii, şi Buridan luă parte cu atâta însufleţire, încât, când jumătate din căni erau goale, tânărul începuse să nădăjduiască, fără să ştie ce. Cu toate astea, din când în când, nu putea să nu se oprească şi să murmure:

— Sărmanul Philippe!

Şi, atunci, Bigorne răspundea:

— Seniorul Philippe d'Aulnay, e poate cel mai fericit dintre noi. O să aibă norocul să moară pentru aceea pe care o iubeşte.

— Taci mizerabile! Striga Buridan. Nu-ţi dau voie să râzi de gentilomul acesta nenorocit… Sărmanul Gautier, urmă el.

— Un beţiv straşnic! Adăugă Guillaume, strâmbându-se şi răsturnându-şi paharul pe gât.

— Da! Se jelea Riquet. Nu era altul ca el! L-am văzut într-o cârciumă ţinând piept la zece beţivi, deodată, pe care-i făcu să cadă sub mese, pe când el cerea o ultimă cană, ca să le pună capac!

Mâncând, bând şi lăudându-i pe cei doi gentilomi, timpul trecu. Deodată uşa deschise şi un om, un calic, intră, zicând:

— Viteazule căpitane Buridan, îţi aducem un prizonier.

— Bărbat sau femeie? Întrebă Bigorne.

— I-ai lăsat cel puţin galbenii pe care-i avea? Adăugă Guillaume. Căci ştii că slujba mea, în regatul ăsta nobil, va fi, de aici încolo, să asist la cercetarea prizonierilor.

— Ce să faci cu galbenii? Mormăi Riquet, a cărui limbă se încurca. Aici nu e o cârciumă ca „La floarea de Crin”, unde veşnic trebuia să plăteşti.

— Adu-l pe prizonier! Porunci Buridan, posomorât.

El oftă şi-şi zise în minte:

— Eu sunt Buridan, cel ce zac în Curtea Minunilor, ocupându-mă de oamenii prinşi de hoţomani?

În clipa aceea, un om intra între doi calici, care se retraseră la un semn al căpitanului, după ce aruncară o privire râvnitoare spre masă.

— Cine eşti? Îl întrebă Buridan pe om.

Acesta răspunse:

— Mă numesc Tristan şi sunt un servitor devotat al Monseniorului Enguerrand de Marigny.

La vorbele acestea, Buridan se sculă, cutremurându-se. Guillaume şi cu Riquet săriră spre săbiile lor pe care le scoseseră ca… să se aşeze iarăşi la masă… Cât despre Bigorne, el privi cu atenţie pe noul venit şi mormăi:

— Îmi pare că avem să auzim lucruri interesante…

Tristan privea cu linişte pe oamenii care-l înconjurau cu chipuri duşmănoase.

După câteva minute de tăcere, Buridan întrebă:

— Şi vii, fără îndoială, din partea stăpânului tău? Seniorul de Marigny, nemaiîndrăznind să vină singur să-şi dicteze voinţa, îşi trimite acum slugile lui devotate. Astfel, e în mai puţină primejdie… Ei bine! Vorbeşte! Ce ai să-mi spui? Trebuie să-i duc înapoi acestui onorabil părinte pe fata pe care n-a ştiut s-o apere şi pe care a vrut mai bine s-o ucidă decât s-o ştie unită cu un bandit de felul meu? Trebuie să mă recunosc vinovat, să mă duc la „Notre-Dame”, cu funia de gât şi de-acolo la Furcile Greve? Haide, slugă devotată, explică-mi dorinţele nobilului tău stăpân, dar… bagă de seamă, prietene, fii cât mai lămurit.

— Nobilul meu stăpân, Monseniorul Enguerrand de Marigny, a fost arestat şi condus la Temple.

— Arestat? Strigară deodată toţi tovarăşii, dar cu intonaţii diferite.

Într-adevăr, pe când Bigorne striga încremenit, Guillaume şi Riquet bucuroşi, Buridan se gândea înfiorat:

— Tată Myrtillei arestat? Ce o să zică dânsa? Ce o să facă?

— Da, urmă Tristan. Seniorul de Marigny a fost arestat… adică a fost învins de ura contelui de Valois. Omul acesta a fost prea mare pentru timpul său. Apoi, pe unde trecea, ceilalţi oameni se înecau în umbra lui uriaşă, chiar de-ar fi fost ei prinţi şi regi. Gelozia l-a dus la disperare pe contele de Valois! Aş jura, pe Dumnezeul meu, de adevărul pe care-l spun. Astăzi seniorul de Marigny plăteşte crima de a fi înfăptuit o monarhie temeinică, în stare să se împotrivească asalturilor seniorilor feudali. Numai că… a uitat să se facă regele acestei monarhii. A uitat s-au… n-a voit.

Buridan ascultase, încremenit, cuvintele devotatului servitor al lui Enguerrand de Marigny. Un fel de furie clocotea în el.

— Şi… de ce? Zise el, în sfârşit, cu glas tremurând, de ce vii să-mi spui tocmai mie toate astea?

— Pentru că sunteţi logodnicul fiicei sale! Răspunse Tristan. Sunteţi ca şi din familie, seniore Buridan! Vreţi oare să mă duc la nobila domniţă şi să-i spun „Tatăl vostru e arestat, va fi dus la spânzurătoare sau la eşafod… Am vrut să spun astea toate logodnicului vostru, dar Jean Buridan n-a vrut să mă asculte”.

O tăcere plină de mirare se făcuse în sala atât de zgomotoasă mai adineauri.

Nici Bourrasque, nici Haudryot, nici Bigorne n-aveau poftă de glumă. Ei simţeau că se petrecea ceva mare şi frumos în faţa ochilor lor. Ţinuta bătrânului servitor nu era nici solemnă, nici dureroasă. El spunea lucrurile aşa, cum erau, în mod simplu, şi situaţia aceea era grozavă pentru Buridan. El n-avea dreptul să se bucure de căderea omului pe care-l ura cu atâta înverşunare.

Şi nu numai că nu putea să se bucure de arestarea omului care l-ar fi ucis dacă l-ar fi avut în mână, dar îi era cu neputinţă să nu-şi pună viaţa în pericol ca să o scape pe aceea a tatălui Myrtillei!

Cu toate astea, el tăcea, cu nelămurita speranţă că lucrurile se vor aranja altfel. Tăcea şi, cu capul între palme,

nu voia să-l privească în faţă pe servitorul lui Marigny.

— Jean Buridan, zise acesta, am venit aici să cer ajutor. Să mă duc, ori să rămân?

— Să rămâi!

Guillaume Bourrasque dădu un pumn în masă de se cutremurară cănile şi paharele. Riquet Haudryot începu să râdă tare şi strigă:

— Asta-i logică, doctore! Buridane, ai spus-o singur: nu eşti decât un măgar!

— Tăcere! Strigă Lancelot Bigorne.

Tristan oftă uşurat.

— Deoarece trebuie să rămân, zise el, pot spune ce mai am de spus. Seniore Buridan, trebuie să vă vorbesc între patru ochi.

Buridan făcu semn bătrânului să-l urmeze şi amândoi se suiră la primul etaj al locuinţei.

Convorbirea fu foarte lungă, căci numai spre ziuă Tristan plecă de la Curtea Minunilor.

Şi atunci, Buridan, strângându-şi tovarăşii laolaltă, avu cu dânşii o consfătuire ale cărei urmări le vom vedea în capitolul viitor.

Capitolul XVIII Întâlnirea.

În dimineaţa aceea era tulburare mare la Luvru unde seniorii, cavalerii, tot felul curtezani veniseră de pretutindeni.

Vestea arestării lui Enguerrand de Marigny se răspândise ca un trăsnet în Paris. Bucuria fusese mare în popor. Marigny era Philippe cel Frumos, Marigny era cea mai grozavă figură a domniei trecute.

Întrupa toate umilirile, toate obidirile sălbatice, rugurile, spânzurătorile şi, mai cu seamă, birurile fără măsură. El debutase faţă de noul rege dăruindu-i spânzurătoarea de la Montfaucon ridicată chiar cu cheltuiala sa. Deci, poporul se bucură, cum se bucură întotdeauna când dispare câte un tiran, cu speranţa himerică că acel tiran va fi cel de pe

urmă. Dar, după acesta vin alţii şi poporul… e nevoit să aştepte clipele când va putea spera din nou.

Lăutarii, care formau o corporaţie puternică, se răspândiră în tot Parisul şi cântară pe la răspântii eliberarea poporului; din nenorocire cântară şi gloria lui Valois. Un mare număr de cârciumari anunţară că pentru un prilej ca acela, se va bea la ei toate zilele cu jumătate preţ, ceea ce însemna o afacere bună. Se aprinseseră focuri de bucurie, jucară, în sfârşit, se făcu tot şi de toate întocmai ca la o mare petrecere publică.

Nemaistăpânindu-şi bucuria cu un surâs binevoitor, Valois primea la Luvru mulţimea curtezanilor, care, în ajun încă, n-ar fi îndrăznit să-l bage în seamă în faţa lui Marigny. Rezultatul era că antecamerele, galeriile şi scările erau înţesate de o mulţime cum rar se vede. Se înţelege că Valois împărţea tot felul de făgăduieli în dreapta şi-n stânga.

În galeria cea mare, care era înaintea oratoriului, se petrecu un spectacol extraordinar. Mai întâi, Valois se mulţumise să insinueze că toate nedreptăţile vor fi îndreptate şi că fiecare va fi pus la locul său. Apoi, încetul cu încetul, ajunsese să-l întrebe pe fiecare pur şi simplu ce dorea şi ce-i putea da, în schimb.

Unu-i ceruse o episcopie, altul o companie… câte unul o zestre pentru fiică-sa care era de măritat… un altul un guvernământ. Valois făgăduia mereu. Începură tocmeli şi discuţii.

Cutare senior, care obţinuse o episcopie şi care se gândise apoi că nu-i convine căuta s-o precupeţească cu altul care-i invidia norocul.

Porniră strigăte, certuri, insulte. Regatul era pus în jaf. Se împărţeau posturi, onoruri şi mai cu seamă banii. Franţa era pusă la mezat!

— Loc regelui! Anunţă deodată un uşier.

O tăcere mare se făcu în mulţimea care se împărţi în două grupuri, printre care trecu Louis X-lea, pe când Valois îi

ieşea înainte. Ca şi cum ar fi fost împins de entuziasmul său, contele îl îmbrăţişă pe rege strigând.

— Sire, în sfârşit, iată-vă scăpat!

— Trăiască regele! Strigă mulţimea curtezanilor într-o larmă cu atât mai pasionată, cu cât numai regele, singur, putea să sancţioneze toate făgăduielile făcute de Valois.

Louis care primise destul de plictisit îmbrăţişarea unchiului său, păru că se bucură de aclamaţiile acelea căci îi plăceau gălăgiile, paradele, şi demonstraţiile de entuziasm. Aruncă o privire încântată asupra acelei mulţimi îmbrăcată în costume splendide, care da din picioare, scutura batiste şi repeta într-un fel de furie strigătul de: „Trăiască regele!”

Entuziasmul acela îi dovedea lui Louis care fusese puterea primului său ministru. Deodată, el păru înspăimântat cum se înspăimântă uneori omul, după ce a trecut primejdia. Faţa, care cu o clipă mai înainte îi strălucea de bucurie, i se posomorî, şi strigă cu glasul tulburat, ridicând mâna:

— Da, domnilor, trăiască regele! De acum înainte nu mai e decât un singur rege al Franţei şi regele acela sunt eu. Fiecare cu rangul său, fiecare la postul său! Şi, vai de acela care va îndrăzni să se înalţe îndestul de sus ca să fie luat drept… regele!

Cuvintele lui produseră un efect grozav. O tăcere grozavă, plină de îngrijorări, făcea loc, se lăsă după aclamaţiile trecute. Palid şi bâlbâind, Valois voi să spună câteva cuvinte. Dar regele, care se înfuria de ură la auzul cuvintelor lui, îl întrerupse, întrebându-l cu asprime:

— Ce-i cu prizonierul, cu… acel Philippe d'Aulnay? A fost interogat? Şi celălalt… Gautier… ce aţi făcut cu el?

— Sire, zise Valois, cei doi fraţi sunt în carcere sigure. Li se va aplica tortura, pe dată ce va ordona Majestatea Voastră. Dar… nu ar fi mai bine să ne ocupăm de celălalt prizonier, mai interesant, numit Enguerrand de Marigny?

— Vom vedea, zise regele mulţumit de supunerea care se vădea în glasul şi ţinuta contelui de Valois, el care nu putuse

până atunci să facă să-şi plece capul pe primul său ministru.

— Convoacă consiliul, dragă conte, şi vom discuta aceste grave chestiuni.

În acelaşi timp, el se îndreptă grăbit spre uşa oratoriului şi intră la regină.

Tremurând şi pândind, Marguerite, de Bourgogne asculta zgomotele care-i ajungeau din fundul Luvrului şi căuta să şi le lămurească.

De câteva zile, ea slăbise. Frumuseţea i se brumase, faţa i se întunecase şi privirea reflecta grozavele griji care o rodeau în taină.

Aflase chiar, prin Valois, îndrăzneaţa încercare făcută de Buridan şi de tovarăşii săi să-l scape pe Philippe de la Temple. Ştia că Gautier d'Aulnay era prizonier şi el, dar arestarea aceea, care ar fi putut s-o bucure, nu-i inspirase decât un fel de spaimă superstiţioasă.

I se părea că viaţa îi era legată de viaţa omului acela care-o blestemase.

Se gândea că moartea lui Gautier ar fi dat toată puterea blestemului făcut.

Ea mai aflase, prin Juana, despre arestarea lui Marigny. Şi, din partea aceea, ea nu prevedea decât nenorociri. În sfârşit, în sufletul ei se încrusta o presimţire, întocmai ca atunci când cineva se aşteaptă la o catastrofă, fără a putea preciza care o să fie nenorocirea aceea şi nici de unde o să-i vină. Oricum ar fi fost, regina aştepta vizita regelui, cu o nerăbdare grozavă şi o spaimă ascunsă.

Astfel, nu se putu opri să nu tresară şi să se îngălbenească, văzându-l intrând pe Louis.

Dar strângând laolaltă puterea de cuget şi toate mijloacele de seducţie, ea făcu surorilor sale un semn imperceptibil să plece, şi înaintă spre rege cu zâmbetul acela fermecător, care-l prefăcea umil şi supus, ca pe un îndrăgostit pasionat, după cum şi era.

Louis o strânse cu drag în braţe, apoi, prinzând cu amândouă mâinile capul Margueritei, îi îndură privirea

întrebătoare cu o linişte supraomenească, care nu o părăsea niciodată în momentele primejdioase.

— Cât de palidă eşti! Murmură regele. Maică Precistă! Mi se pare că ai slăbit! Faţa, ţi-e trasă! Că în ochii tăi frumoşi ai nu ştiu ce întristare.

— Nu e de mirare, scumpul meu rege, deoarece, de câteva zile, te văd mohorât, îngrijorat, tulburat. Crezi că nu sunt tulburată de tulburările tale? Afacerea aceea de la Curtea Minunilor m-a necăjit atât de tare încât, nopţile trecute, n-am putut dormi.

Regele surâdea, fericit de mâhnirea Margueritei.

— Suflete iubit, zise el, aş dori ca să fiu învins în fiecare zi, ca la Curtea Minunilor, ca să am apoi fericirea să fiu compătimit şi mângâiat de tine.

Regele o condusese pe Marguerite la fotoliul cel mare, pe care şedea de obicei, în dreptul unei ferestre.

El se aşezase lângă ea, ţinând-o de mână, privind-o cu o dragoste şi cu o fericire nespusă.

— Dar poţi să te linişteşti, urmă el. Buridan… îndrăcitul acela, ne va cădea pe mână, în curând.

Marguerite tresări şi deveni mai palidă.

— Eşti sigur, Sire? Întrebă ea, cu glas ciudat.

— Fără îndoială. Am jurat să respect privilegiile Curţii Minunilor, care e un refugiu, şi-mi voi ţine angajamentul. Căci în ziua când regii şi-ar nesocoti făgăduinţele, chiar ei care sunt aleşii lui Dumnezeu, ce-ar putea să i se ceară restului omenirii? Dar regatul calicilor este încercuit de pretutindeni, şi numai de s-ar mulţumi să trăiască viaţa întreagă în închisoare, altfel Buridan nu va întârzia să fie prins, chiar de ar refuza şi Papa să mă dezlege de jurământul meu, ceea ce l-ar costa, poate, cam scump pe sfântul Papă. Aşadar, nu numai Buridan, dar întreaga bandă va fi dusă în curând la Furcile de la Montfaucon, ceea ce-ţi va procura o dimineaţă plăcută şi de distracţie.

De data asta Marguerite se făcu atât de palidă încât regele băgă de seamă şi strigă:

— Doamne! Scumpă Marguerite mi se pare că leşini! Hei, Jeanne. Hei, Blanche! Moare regina!

— Nu, nu, bolborosi Marguerite, nu e nimic. Sire! Dar ideea că regele meu e înconjurat de atâţia duşmani, îmi face un rău grozav!

Regina făcu o sforţare grozavă asupra ei însăşi şi izbuti să ia o înfăţişare vioaie. Pe jumătate liniştit, regele o mângâie cum se pricepu mai bine, asigurând-o că în curând o să se scape de toţi duşmanii lui şi că începând cu cel mai principal dintre ei, cu Enguerrand de Marigny, arestat.

Marguerite nu zise nimic, dar privirea răutăcioasă, dunga de pe frunte, dispreţul buzelor sale ar fi vestit lui Marigny, dacă ar fi fost acolo, că şi ea îl condamna.

— Cât despre nesupuşi, sfârşea în clipa aceea regele, sculându-se, nu te îngriji. Am şi prins pe doi dintre ei pe Philippe şi pe Gautier d'Aulnay.

— Şi ce pedeapsă le vei da, Sire? Întrebă regina.

Pus astfel deodată în faţa unei întrebări precise, Louis şovăi un moment. Dar poate era într-o clipă de înduioşare căci răspunse stând pe gânduri: „Aceşti doi oameni nu mi-au făcut prea mare rău ce-i drept… şi apoi, sunt şi bravi… şi la urma urmei erau şi duşmani de moarte ai duşmanului meu! Pentru răul pe care au încercat să i-l facă lui Enguerrand, cred că pot să-i graţiez şi să mă mulţumesc să-i închid în vreo cetate”.

Apoi, mai posomorât, urmă:

— Da, sunt nişte viteji… unul dintre ei, mai cu seamă, acela care se numeşte Philippe. L-am văzut în temniţa lui îndeplinind un act de curaj grozav, care inspiră groaza şi admiraţia.

— Dar ce a făcut, Sire? Bolborosi Marguerite care ştia foarte bine la ce act făcea aluzie regele.

— Ca să nu vorbească şi ca să nu-şi denunţe amanta, a…

Louis tăcu deodată, îşi lovi fruntea cu palma şi mormăi înăbuşit.

— Ca să nu-şi denunţe amanta, a… amanta lui! pe femeia aceea care mă trădează, pe femeia care trăieşte în jurul meu, lângă mine, care e poate din familie şi pe care n-o pot descoperi.

— Linişteşte-te scumpul meu Louis, bolborosi regina, tremurând de frică.

Căci ea zărea ochii regelui rătăciţi. Vedea buzele lui tremurând. Vedea pe faţa lui aceleaşi simptome pe care le mai învinsese odată.

Da, regele o bănuia! Era atât de vădit pentru ea, care citea gândul lui, poate mai bine decât el însuşi!

Regele o bănuia, dar nu îndrăznea s-o spună, ştiind bine că, odată ce va vorbi, ar merge, poate, până la capăt, adică până la a cere Margueritei dovada temeinică a nevinovăţiei sale.

— Să mă liniştesc, strigă el căutând să stăpânească furia şi durerea care fierbea în el. Şi tu, nu vezi, Marguerite, că lucrul ăsta mă ucide? Curtea Minunilor nu e nimic, răzvrătiţii nu înseamnă nimic! Marigny nu e nimic! Dar, să nu ştiu, vezi tu? Să nu ştiu numele infamei şi să-mi petrec nopţile muncindu-mă să gonesc nălucirile închipuirii mele şi să-mi zic: Dumnezeule Atotputinţei dar… dacă ar fi…

— Cine? Îndrăzneşte, odată, Louis! Hai îndrăzneşte! Strigă Marguerite de Bourgogne, stând dreaptă în faţa lui, tragică, superbă.

Regele o privi o clipă, ochii i se umflară apoi izbucni în lacrimi şi murmură:

— Nimic, Marguerite mea adorată… n-am nimic de îndrăznit, căci în inima mea nu e decât dragoste şi veneraţie pentru tine.

Apoi o luă în braţe şi o sărută pe gură cu atâta foc, încât Marguerite scoase un ţipăt şi, cu pasul lui grăbit, regele străbătu sala şi ieşi.

Marguerite rămase fără puteri.

În minutul acela o uşă mică, din partea opusă aceleia pe care ieşise regele, se deschise şi Juana apăru, şopti câteva

vorbe la urechea reginei care tresări şi înaintă repede spre un cabinet unde o aştepta un om.

Omul acela era Stragildo.

Fără nici un cuvânt, păzitorul fiarelor se închină şi întinse o hârtie pliată în patru.

Marguerite o citi. Atunci faţa i se înroşi. Câteva secunde ea tremură, de parcă era prinsă de friguri. Privirea-i aruncă scântei, buzele i se învineţiră. Apoi, cu aceeaşi fulgerare, totul se stinse pe chipul ei.

Se aplecă spre Stragildo şi-i dădu câteva ordine.

Stragildo dispăru.

Marguerite se înapoie în odaie, privi în jurul ei, ca să se asigure că era singură, şi citi din nou hârtia.

Pe hârtie erau scrise numai aceste vorbe: „Jean Buridan o aşteaptă pe Marguerite de Bourgogne astă seară, la Turnul Nesle”.

Toată ziua regina nu se mişcă din fotoliul ei. Cu mâinile rezemate pe genunchi, cu capul lăsat pe spatele jilţului, cu ochii pe jumătate închişi, cu sânul de-abia bătându-i cu o mişcare ritmică, înceată, ce semăna palidă, surâzândă şi gânditoare ca o sfântă dintr-un vitraliu.

Dacă Louis ar fi intrat atunci, ar fi găsit-o mai frumoasă decât o văzuse vreodată. Şi, într-adevăr, era o înfăţişare minunată.

În faţa ferestrei largi şi adâncite ca o mică capelă, cu podoaba ei de vitraliu colorat, care îndulcea lumina ce se strecura în raze noi, în încadrarea perdelelor de catifea roşii, imensul fotoliu se înălţa pe un plan mai ridicat decât restul camerei, cu sculpturile lui chimerice, cu picioarele reprezentând fiinţe fantastice cu aripele întinse, spatele lui sculptat reprezentând blazonul Franţei împreunat cu acela al Bourgogniei, totul ca o coroană regală deasupra, şi Marguerite, în rochia ei ţesută cu aur cu cute lungi, cu picioarele aşezate pe o pernă din aceeaşi catifea ca perdelele, cu părul splendid despletit pe umeri, Marguerite nemişcată, ca în extaz, ar fi reprezentat pentru un pictor,

ori un poet, visul unei regine făurind în visele sale paşnice fericirea lumii. Marguerite se gândea la Buridan. Marguerite se gândea că, în sfârşit, Buridan învins, alerga spre ea. Marguerite iubea. Marguerite aştepta ora când Buridan îi va spune: „Te iubesc…” Fără îndoială fu singura oră de amor curat… în viaţa aceea frământată de vijelii şi de pasiuni.

Noaptea învălui Parisul.

Marguerite se îmbrăcă, îşi puse pe ea o mantie largă, dădu Juanei câteva ordine scurte şi precise ca să ştie unde s-o găsească în caz neprevăzut, apoi plecă.

Era singură…

Pe drumuri întortocheate, atât de umblate, ea ajunse la poarta pe unde se ieşea din Luvru şi ajunse pe malurile Senei…

Nu tremura, nu-i era frică în noaptea aceea adâncă, în colţul pustiu, unde rătăceau, poate, răufăcători.

Se coborî încet până la marginea apei, la locul unde era legată barca ei. Stragildo era acolo. Regina se aşează.

Stragildo începu să vâslească cu putere barca, ajunse repede la celălalt mal.

Regina sări pe pământ şi se îndreptă spre poarta Turnului Nesle pe care o trecu fără să se intereseze dacă Stragildo o urma să nu. Se sui până sus şi intră în sala unde, la începutul acestei povestiri, am văzut intrând pe Philippe şi Gautier d'Aulnay. Şi pe prag ea se opri cu inima bătându-i.

Buridan era acolo şi el se închină până la pământ în faţa ei!

Stragildo nu intrase la Turnul Nesle.

Când Marguerite sări pe nisip, un surâs ciudat strânse buzele banditului.

O lăsă pe regină să se îndepărteze, apoi, sărind la rândul lui, el legă barca şi se îndreptă spre o fundătură mai întunecoasă, unde mai mulţi oameni erau ascunşi nemişcaţi şi tăcuţi. Şi Stragildo zise numai atât:

— Acum, Sire, puteţi intra în Turnul Nesle.

Capitolul XIX Stragildo.

Trebuie să ne înapoiem la Curtea Minunilor unde, după plecarea lui Tristan, l-am văzut pe Buridan având o consfătuire cu Lancelot Bigorne, Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot.

— Sfinte Barnabé! Strigă Bigorne. Cum s-ar zice, acum o să ne punem viaţa în primejdie ca să o salvăm pe aceea a seniorului Marigny?

— Eşti liber să nu mă urmezi, zise cu răceală Buridan.

— Mulţumesc. Sunt silit s-o fac şi să vă urmez, ca să vă opresc de a face alte prostii, atât cât se poate opri un doctor în logică să facă măgării, hi-han! Dar, în sfârşit, să mori dacă e dat… să mori! Însă tot mai mult mi-ar place să-mi dau pielea ca să-l servesc pe dracu, decât pe Marigny.

— Hei, ce-ţi pasă, zise Riquet, deoarece o să i-o facem lată doamnei Marguerite?

— Şi să-i tragem o păruială şi patrulei! Adăugă Guillaume.

— O ştiu eu bine, reluă Bigorne, şi asta mă împacă cu ideea de a-l scăpa de îndrăcitul de Marigny. Oh, sfinte mare Barnabé, dacă izbutim expediţia asta, îţi făgăduiesc şase galbeni pe care îl voi da în mâna popii la Sfântul Eustache. Dar, dacă nu izbutim, îţi făgăduiesc doisprezece, pe care îi voi bea în sănătatea ta, tot cu popa acela.

— Şi cu mine! Ziseră într-un glas Guillaume şi Riquet.

— Nu! E vorba de-o făgăduială. N-oţi fi vrând să beţi vinul unui sfânt!

Pe când trăncăneau aşa, cei patru se pregăteau de zor. Îşi acopereau trupurile cu pieptare de piele de bivol, tari, uşoare şi mlădioase. Îşi încingeau săbiile cele mari şi-şi căutau pumnalele. În zorii zilei, când somnul era mai adânc, şi nu se luminase încă de zi, dar întunericul părea mai puţin adânc, Buridan chemă o haimana care păzea la uşa locuinţei şi-i porunci să-l cheme pe ducele Egyptului, care sosi îndată.

— Plec din Curtea Minunilor! Zise Buridan. Mâine să-ţi strângi oamenii şi să le spui că Buridan a plecat spre alte

locuri. Trebuie, căci de cum voi pleca eu şi tovarăşii mei, asediul Curţii Minunilor se va ridica… Veţi fi liberi.

— Vom face cum vrei sire, rege al Argotului, zise ducele Egiptului.

— E un regat nestatornic zise Buridan, un sceptru care nu era pentru mâinile mele şi o coroană care nu se potrivea pe capul meu.

— Cu toate astea eşti un viteaz. Ai o inimă de leu. Sub cârmuirea ta Curtea Minunilor ar fi ajuns o cetate a prăzii, pe care n-ar fi învins-o nimeni şi nimic!

— Da, zise Buridan surâzând, se poate, dar… nu-mi place să prad.

— Hi-han, începu Bigorne.

— Cu toate astea, urmă ducele Egyptului, ai luptat cu patrulele, cu oamenii prefectului şi ai regelui. I-ai prins ca pe nişte vulpi… i-ai învins…

— Asta-i… altceva. Să nu mai vorbim de lucrul ăsta. Spune oamenilor tăi, din partea lui Buridan, că fac jurământul că, dacă mă îmbogăţesc, o să le dau jumătate din averea mea, cu condiţia să respecte femeile şi bătrânii şi să încerce să-şi schimbe felul de trai.

Ducele Egyptului surâse, dădu din cap şi răspunse:

— Ca şi cum ar fi să recomanzi soarelui să-şi schimbe cursul. Regii sunt făcuţi să domnească omorând. Bandiţii sunt făcuţi să trăiască furând. Aşa e. Adio, căpitane Buridan. Curtea Minunilor te va regreta ca pe cel mai îndrăzneţ dintre şefii săi. Numai că… e păcat să nu ştii ce va să zică un bandit.

— Asta-i pentru că a învăţat logica! Zise Bigorne.

Deja ducele Egyptului ieşise. Respectuos faţă de voinţa lui Buridan, el nu încercase nimic ca să-l facă să-şi schimbe hotărârea. În minutul când fu să plece, el se întorsese şi zisese numai atât:

— Orice vei întreprinde, aminteşte-ţi că vei găsi întotdeauna aici un adăpost sigur.

După zece minute, la rândul lor, cei patru tovarăşi părăseau locuinţa.

— Straşnice chefuri am mai făcut aici, zise Guillaume, oftând cu părere de rău.

— Da, zise Riquet, straşnic mai erau de bune bucatele pe care le gătea desfrânata care ne ospăta…

— Şi acum trebuie să ne reîncepem viaţa de aventuri, căutându-ne de mâncare. Căci… nu-i aşa că n-ai bani, Buridane?

— Nu, zise Buridan, dar… vom găsi.

— Cum? Întrebă Bigorne, deoarece refuzaţi să vă câştigaţi viaţa în mod cinstit orânduind câte-o… expediţie care, după cum v-am explicat de atâtea ori, plac şi lui Dumnezeu şi sfinţilor, având în vedere că… de altfel, îl puteţi întreba şi pe popa de la sfântul Eustache, care dă voie să…

— Vrei să-ţi tai urechile? Îl curmă Buridan.

Bigorne tăcu, dar dădu din umeri. El credea, într-adevăr, ceea ce spunea.

Ajunşi în strada Francs-Archers şi anume în partea cea mai primejdioasă unde riscau să se izbăvească de posturile care încercuiau Curtea Minunilor, cei patru tovarăşi se aşezară în ordine de luptă: Buridan în cap, Bourrasque şi Haudryot la câţiva paşi mai îndărăt şi Lancelot la urmă de tot. Trebuiau să treacă cu orice preţ.

Deodată Buridan se întoarse către Guillaume şi murmură:

— Luaţi aminte!

La treizeci de paşi în faţa lor, la o cotitură a drumului, un foc îşi pâlpâia ultimele flăcări. Împrejurul focului dormeau vreo doisprezece arcaşi, înveliţi în mantale. Patru dintre ei vegheau în picioare, cu suliţa în mână.

Buridan făcu semn prietenilor lui să se apropie şi le expuse planul său care era din cele mai simple. Aceştia îl încuviinţară cu acelaşi gest, adică toţi trei îşi scoaseră pumnalele şi, strecurându-se pe lângă case, înaintară în întuneric, ca lupii.

— Înainte! Strigă deodată Buridan.

— Săriţi! Răspunse glasul unei santinele.

Deja cei patru se repeziseră deodată, drept înainte, pe când arcaşii deşteptaţi, puneau mâna pe suliţe. Fu ceva fulgerător ca trecerea unui puhoi.

La lumina focului, soldaţii zăriră ceva, ca o vedenie care apare şi dispare într-o clipă… patru demoni sărind; văzură două santinele căzând şi, în aceeaşi clipă, cursa nebună a celor patru care dispăreau în fundul uliţei. Se auziră urlete; din post în post, soldaţii deşteptaţi se repezeau înainte… dar fugarii dispăruseră.

— Ce nenorocire pe mine! Zise ofiţerul care comanda postul din strada Francs-Archers. Cel care a fugit, nu era altul decât Buridan.

După un sfert de ceas, Buridan şi cu prietenii săi ajungea în strada Froidmantel. Niciunul nu era rănit.

După ce constatară aceasta, porniră din nou înainte şi ajunseră la curtea leilor. Buridan bătu în poartă.

După câteva minute, o ferestruie se crăpă şi la lumina unui felinar un glas întrebă:

— Cine-i acolo?

— Du-te, zise Buridan, şi-i spune lui Stragildo că Buridan vrea să-i vorbească. E vorba de regină.

Ferestruia se închise. După câtva timp, prin aceeaşi ferestruie, o voce răguşită şi batjocoritoare grăi:

— Salut, nobile căpitan! Cu ce te pot servi?

— Tu eşti, Stragildo?

— Chiar eu, seniore, care stau gata să vă servesc. Mai am câţiva care aşteaptă şi nădăjduiesc, că într-o noapte fără lună, am să am onoarea să vă pun unul la dispoziţie.

— Taci mizerabile, dacă ţii la viaţă. Căci dacă n-aş avea nevoie de tine în noaptea asta, uşa asta nu m-ar putea opri să te ajung şi să te pedepsesc după cum meriţi. Dar… destul! Vrei să dai o scrisoare reginei?

— O scrisoare? Vezi bine! Că, doar, de-aceea şi sunt aici. Vreo scrisoare de dragoste, poate?

— Ai ghicit!

— O întâlnire la Turnul Nesle, zise Stragildo batjocoritor.

— Ai ghicit!

— Ei bine! Trece-mi bileţelul printre gratiile ferestruiei şi-ţi făgăduiesc că va ajunge la Doamna Marguerite.

Buridan făcu după cum îi arătase Stragildo. Strecură printre gratii o hârtie pe care păzitorul fiarelor sălbatece o apucă cu vârful degetelor.

În timp ce aceştia vorbeau, Guillaume, Riquet şi Lancelot şezuseră deoparte, ca să nu-i vadă Stragildo. Acesta, luând hârtia, închise ferestruia pe dată, şi Buridan îl auzi îndepărtându-se. La rândul său porni şi el, cu tovarăşii lui.

Stragildo nu plecase de-a binelea, ci numai se făcuse, apoi crăpă uşa tocmai atât cât putea să-şi strecoare capul afară şi să zărească mai multe umbre care se pierdeau în ceaţă.

— Bine, mormăi el; sunt patru şi anume: jupân Buridan, apoi îndrăcitul de Bigorne, împăratul Galiléei şi regele Basochei. Ce mai lovitură ar fi să-i prinzi în laţ pe toţi patru, şi să-i trimiţi să se întâlnească cu cei doi fraţi la Temple.

Stragildo se sui în apartamentul lui şi de unde, prin mai multe ferestre, putea supraveghea şi curţile fiarelor, şi strada, şi dependinţele servitorilor. Fără să şovăie câtuşi de puţin, desfăcu hârtia pe care i-o dăduse Buridan şi începu s-o descifreze cu greu. O parte din încrederea pe care regina o avea în el, era că nu ştia să citească şi să scrie. Dar om priceput, curios din fire şi din meserie, Stragildo plătise unui notar din vecinătate să-l înveţe cititul aşa de puţin răspândit pe vremea aceea. Şi învăţase destul, ca să spioneze cu mai multă uşurinţă.

Descifrând scrisoarea, el căzu pe gânduri. Aventura îi părea ciudată şi-l îngrijora mult.

Ne este imposibil să nu rezumăm aici, în câteva linii generale, gândurile sinistrului bandit. Mai întâi, trebuie să spunem că el cunoştea perfect dragostea reginei pentru Buridan şi că nu pierduse o silabă din propunerile pe care Marguerite le făcuse tânărului, la întâlnirea lor la Turnul

Nesle, adică să-l ridice la rangul de prim-ministru şi, la nevoie, să-l împingă şi mai sus.

Desigur, Buridan s-a gândit bine, îşi zise Stragildo. I s-a urât cu Myrtille şi acum e natural să se întoarcă la regină. Ce o să se întâmple? Când e vorba de muieri, niciodată nu ştii până unde poate să meargă nebunia dragostei. Se prea poate ca asta să-l vâre pe Buridan la Luvru şi să-l înalţe la cine ştie ce măriri, ba poate să-i dea chiar locul lui Marigny. Şi, atunci, eu ce mă fac? Doar o funie de s-ar mai găsi bună pentru gâtul sărmanului Stragildo! O funie? Maică Precistă. Nu, nu! O să se găsească ceva mai bun. O să fiu jupuit de viu, poate, sau opărit în cazanul de la târgul porcilor. Toate… lucruri destul de neplăcute. Îl cunosc eu pe Buridan. Şi chiar de m-ar ierta el, rămâne Lancelot Bigorne. Ce-i de făcut? N-am să duc scrisoarea… Am s-o rup… Iac-aşa!

Aceasta fu concluzia la care ajunse Stragildo. Dar alte gânduri urmară pe cele dintâi, şi îşi zise:

— Dacă nu dau scrisoarea şi regina află, dacă după cum mi se pare probabil, Buridan caută s-o vadă pe regină, după ce-o fi aşteptat-o zadarnic la Turnul Nesle, voi fi şi mai vârtos spânzurat, jupuit sau opărit. Deci, ar trebui ca niciodată Buridan să n-o mai poată vedea pe regină. Aşadar, cel mai bun lucru pe care pot să-l fac, mi se pare că ar trebui să-mi pun la pândă, astă seară, oamenii mei în Turn şi să-l împing pe Buridan spre soarta pe care, pe bună dreptate ar fi trebuit s-o aibă de mult.

Concluzia de-a doua intra mai uşor în mijloacele lui Stragildo.

Dar el nu era omul hotărârilor grabnice şi, în curând, ajunse la o altă hotărâre:

— Da, zise el. Dacă-l ucid pe Buridan, voi fi liniştit. Dar sunt patru. Şi, apoi, poţi zice: curat draci toţi patru! Pot prea bine să ne omoare ei, pe mine şi pe oamenii mei. Dar dacă-i vorba despre oamenii mei, treacă-meargă! Dar eu? Drace! Mi se pare că încep să mi se încurce treburile.

Stragildo îşi luă capul în mâini şi căzu pe gânduri. În fond nu era peste măsură de îngrijorat. Ştia foarte bine că va găsi mijlocul să iasă din încurcătură, deoarece… orice mijloc, lui i se părea bun.

Ceea ce face greu de executat un fapt, e că dăm la o parte, mai întâi, mijloacele de izbândă cele mai lesnicioase, ca să rămânem cu conştiinţa împăcată. Dar, un bandit fără scrupule care nu se dă înapoi în faţa oricărei fapte, trebuie să-şi ajungă scopurile.

Deci, după ce se gândi bine, Stragildo îşi zise că mijlocul cel mai bun, pentru a ieşi cu obrazul curat dintr-o astfel de afacere, era o trădare generală:

Să-i trădeze totodată pe rege, pe regină, pe Buridan, pe toţi într-o situaţie cât mai grozavă iar el să plece, binişor.

— Să vedem dacă am cu ce pleca, zise Stragildo surâzând.

Se duse într-o cameră retrasă a cărei uşă o închise cu cheia; de acolo, el intră într-o cămăruţă fără fereastră. Ridică nişte lespezi care alcătuiau podeaua acelui cabinet, şi atunci apăru o lădiţă, pe care o scoase dintr-o gaură, făcută în pământ, cu un drug de fier trecut într-un inel, de deasupra capacului.

Deschizând lădiţa, el începu să numere averea întreagă, alcătuită numai din galbeni de aur, căci Stragildo îşi schimba în aur toţii banii pe care-i căpăta; ţine mai puţin loc aurul şi e şi mai uşor de purtat.

Se pare că Stragildo fu mulţumit, căci, după ce numără şi iar numără, se strâmbă de bucurie şi murmură:

— La urma-urmei, nu voi fi tocmai de plâns, şi cunosc la Curte unii seniori, care s-ar mulţumi cu jumătate din cât am eu aici.

Stragildo goli lădiţa şi umplu patru pungi de piele cu monezile de aur pe care le amesteca cu tărâţe ca să nu sune, dacă acele pungi s-ar izbi de ceva. Tărâţele erau într-un sac mare care aştepta de mult, fără îndoială, prevăzând operaţia aceasta.

După ce legă cei patru saci, Stragildo începu să fluiere şi deschise un dulap în care erau mai multe rânduri de haine. Alese unul pe care îl duse la el în odaie.

Se făcuse ziuă.

Sfârşindu-şi pregătirile, liniştit şi mulţumit de el, Stragildo aşteptă vremea prielnică ca să se ducă la regină.

S-a văzut că regina aplecându-se spre Stragildo, îi dăduse câteva lămuriri.

— N-o să fie nimeni în Turn, zisese ea. Chiar tu, după ce mă vei conduce, mă vei aştepta afară. Asta nu e o aventură ca celelalte. Din minutul acesta, omul acesta e sfânt pentru tine, auzi? Vai ţie! Dacă te atingi de Buridan!

Stragildo se închinase până la pământ şi plecase zicându-şi:

— Era tocmai momentul… Dacă îndrăcitul de Buridan ar ajunge atotputernic la Curtea Franţei, afacerea mea ar fi repede reglată. Lucrurile se petrec după cum am prevăzut şi, dacă n-aş fi pe aici, Buridan ar fi tot atât de puternic… ba, mai puternic chiar decât regele. Dar… eu sunt aici…

Stragildo se înapoie în curtea leilor şi acolo aşteptă să se însereze. Atunci îşi făcu cele din urmă pregătiri.

Dintr-un scrin din odaia lui, luă două ordine semnate de rege şi pe care i le dase Marguerite, de mult, ca să se servească de ele în orice ocazie.

Primul ordin era către oricare agent al postului de arcaşi, pentru a se pune la ordinele lui, la primul apel.

Al doilea, era un ordin către oricare şef de post de la oricare poartă a Parisului, ca să deschidă purtătorului lui şi să-l lase să treacă la orice oră din zi şi din noapte. Stragildo îşi strânse bine hârtiile şi le băgă în sân. Se coborî la grajduri, căci în curtea leilor erau şi grajduri şi acolo se întreţineau vreo doisprezece cai puternici, fie pentru serviciul regelui sau al reginei, fie chiar pentru serviciul lui Stragildo şi al servitorilor.

Apoi, suindu-se la el în odaie, să-şi ia costumul pe care şi-l alesese şi cei patru saci plini cu aur, el coborî totul. Puse

sacii pe calul cel mai zdravăn şi legă bine. Cât despre costum era o îmbrăcăminte de om de jos. Hăinuţa, boneta şi ghetele de piele. Lăsă totul în grajd, de unde ieşi închizând uşa şi luând cheia. Apoi chemă pe valetul care era sub ordinele lui şi-l înlocuia în lipsă.

— În noaptea asta, au să se petreacă aici lucruri care nu trebuie să fie văzute! Zise el, cu sânge rece. Toată lumea să se culce şi să doarmă. Capul tău e în joc.

După ce-şi luă toate măsurile de prevedere, Stragildo se duse la Luvru, se îndreptă direct spre apartamentul regelui, se apropie de căpitanul de gardă şi-i zise fără multă vorbă:

— Trebuie să vorbesc regelui, singur… şi numaidecât.

Hugues de Trencavel îl măsură cu dispreţ pe păzitorul fiarelor, dar dacă era vorba să anunţe regelui vreun accident întâmplat vreunui leu favorit, ştiind foarte bine favoarea specială de care se bucura, căpitanul intră la rege. După câteva minute, Stragildo era faţă-n faţă cu Louis al X-lea.

— Mi s-a îmbolnăvit vreun leu? Întrebă repede regele îngrijorat.

Stragildo se încovoiase până la pământ. Avea înfăţişarea unui şarpe, care se târăşte. Surâdea, dar pe faţa-i pământie, surâsul lui era ca un fel strâmbătură. Fără îndoială, el simţea că se juca cu viaţa. Impresia pe care o avea, era aceea pe care o resimţise de mii de ori, când intrase în incinta leilor.

— Dacă ar fi o fiară, aş avea furca în mână şi toate ar merge bine. Dar e… un rege. N-am furca, dar am o limbă bună, pe care trebuie s-o învârtesc cu pricepere! Sire, urmă el, niciunul dintre leii voştri nu e bolnav. Nobilele dobitoace, fie cerul lăudat, au mâncat cu mare poftă şi dorm liniştite.

— Atunci? Întrebă Louis, încruntând sprâncenele.

Stragildo se îndoi şi mai tare.

Vocea i se făcu şi mai umilă şi murmură:

— Sire, fără îndoială e o mare îndrăzneală din partea unui servitor al fiarelor, ca mine, să-şi ridice ochii şi să privească

la ceea ce se petrece. Dar, faptul e că am privit, că am văzut şi că vin să-l anunţ pe rege.

— Vii să mă anunţi? Şi… ce-ai să spui? Vorbeşte lămurit!

— E greu să vorbesc lămurit, Sire, căci nici eu n-am văzut tocmai bine. Ştiam numai că regele e îngrijorat de câtăva vreme…

— De ce te amesteci unde nu-ţi fierbe oala, păcătosule?

— Asta mi-am zis şi eu, Maică Precistă! Ce dracu mă amestec? Te privesc lucrurile astea, dobitocule? Nu poţi să-i arăţi regelui tău devotament altfel, decât ducându-te şi vorbindu-i de istorii de trădare? Oare…

— Trădare? Gemu Louis, îngălbenind.

— Am zis trădare, Sire? De fapt nu ştiu prea bine, şi apoi femeia aceea care trebuie să se ducă, acum, la Turnul Nesle, poate că… nici nu vă trădează!

Regele se îndreptă spre Stragildo. Era verde la faţă.

— Oh! Furca mea! Unde-i straşnica mea furcă? Se gândi Stragildo.

Louis îl apucă de guler şi-l zgudui cu putere. Păzitorul fiarelor căzu în genunchi şi rămase aşa, cu capul aplecat, lovindu-se cu pumnii în piept şi strigând:

— Mea culpa! Asta să mă înveţe minte, să am ochi şi să văd şi mai văd… să am urechi să mai aud… şi să-mi iubesc regele, mai mult ca pe mine însumi!

— Mizerabile! Strigă regele, ce-ai văzut, ce-ai auzit? Dacă nu vorbeşti lămurit, pui să te aresteze, îmi flămânzesc leii şi apoi te azvârl drept hrană bestiilor flămânde…

— Sire, zise Stragildo, voi muri fericit dacă voi fi putut da regelui meu un ultim spectacol, care să-l distreze. Dar, vă atrag atenţia, că dacă strângeţi mereu de guler, o să mă gâtuiţi şi n-o să mai puteţi arunca leilor voştri decât un cadavru… Şi, apoi, nu mai pot spune nimic!

Regele dădu drumul lui Stragildo şi începu să umble prin odaie cu paşi mari. Un fel de durere nelămurită îi strângea inima. Nu-şi dădea seama de unde-i venea acea suferinţă. Dar ceea ce vedea limpede, e că dorise din tot sufletul să

cunoască trădarea şi femeia care-l trăda, să-şi satisfacă curiozitatea, în sfârşit să ştie şi acum… îi era frică să afle!

— Frică? Pentru ce?

Îi era groază de Stragildo care, ghemuit în genunchi, îl privea cum umbla de colo până colo.

Omul acela deţinea secretul! Îi va face destăinuirea atât de cu foc aşteptată! Îl ura şi l-ar fi ucis dacă groaznica curiozitate, mai puternică ca toate îngrijorările, nu l-ar fi oprit. El se înapoie spre fotoliul său pe care se aşează şi zise:

— Scoală-te!

Stragildo se sculă, aruncând o privire furişă regelui şi se cutremură văzându-l atât de palid şi atât de stăpân pe sine, totodată.

În clipa aceea pricepu toată grozăvia faptei lui. Avu o noţiune nelămurită că cel pe care-l ucidea în minutul acela, nu erau numai regina şi Buridan, dar şi pe rege… pe regele acela tânăr, frumos şi bun, cu toate accesele lui de furie…

Dar, Stragildo nu era un om să se înduioşeze de alţii, nu se gândea decât la el. Şi-apoi, era şi prea târziu ca să mai dea înapoi.

— Zici, urmă Louis, că o femeie trebuie să se ducă la Turnul Nesle?

— Da, Sire. O spun. Dar e tot ce vă pot spune, şi, adăugă el, cu un surâs sinistru, îmi pare că e destul.

— Cine e femeia aceia?

— Regele o s-o vadă. Eu n-am văzut-o.

— E aceea care mă trădează?

— Regele o s-o audă. Eu nu ştiu dacă vă trădează.

— Ce ştii atunci? Zise Louis, răsuflând greu.

— Numai atât: femeia aceea va fi în astă seară la Turnul Nesle. Dacă regele vrea să se ducă la Turn, o va vedea şi o va auzi. Regele va trebui să fie urmat de vreo doisprezece oameni zdraveni şi cât mai bine înarmaţi. Aceasta e absolut indispensabil, Sire! Regele cu oamenii lui ar sta, peste o oră, cred, la colţul Turnului Nesle. Acolo se află-o scobitură în care se pot ascunde vreo cincisprezece oameni. Şi în

clipa când va fi nevoie, chiar eu voi veni să-l anunţ pe Majestatea Voastră. Un minut mai devreme ar fi prea curând şi regele n-ar mai vedea nimic. Un minut în urmă, ar fi prea târziu. Iată ce voiam să vă spun! Acum, dacă am făcut rău de a fi devotat, regele mă poate ucide. E dreptul său!

Louis stătu pe gânduri multă vreme.

În fine, un suspin adânc îi umplu pieptul, şi zise liniştit:

— Du-te! Vino de mă anunţă la ora la care spui, în locul unde zici.

Capitolul XX Turnul Nesle.

Ieşind din strada Froidmantel, Buridan îşi urmase drumul însoţit de tovarăşii lui. Guillaume, Riquet şi Lancelot erau foarte îngrijoraţi. Fără îndoială, aceşti tovarăşi nu se temeau de nici o putere care le-ar fi ieşit în cale. Unde-i ducea Buridan? Spre ce luptă? Spre ce hărţuială supremă, în care îşi vor lăsa, poate, oasele? De toate astea nu le păsa. Aveau o încredere nemărginită în acel tânăr. Dar ceea ce-i îngrijora şi care era punctul principal, e că n-aveau nici unii, nici alţii, bani.

— O să găsim, îi încredinţă Buridan.

Dar trebuie să mărturisim că, din punctul de vedere al banilor, ei erau departe de a avea aceeaşi încredere în Buridan. Îl ştiau prea generos şi prea preocupat de alte gânduri.

— Unde mergem? Întrebă Guillaume. Iarăşi am rămas fără de adăpost. Ţi-aduci aminte Riquet de nopţile acelea pe când rătăceam ca nişte câini fără de stăpân?

— Nici măcar ca nişte câini, răspunse Riquet, căci şi ei tot au nevoie să caute în gunoiul pe care-l aruncă gospodinele şi mai găsesc câte o bucăţică bună, pe când nouă… ne clănţănesc dinţii răbdând cu burta goală.

— Aşa-i! Oftă Guillaume. Iată ce ne aşteaptă. Şi, când te gândeşti ce bine stăteam la Curtea Minunilor!

— Hei! Zise Bigorne. Tot o să găsim noi un adăpost ca să ne odihnim, de n-ar fi decât două trei nopţi. Şi, apoi,

Buridan pare că ştie el bine unde merge. Să-l urmăm deci cu încredere şi, pentru rest, să ne rugăm de sfântul Barnabé, care, până acum, nu m-a lăsat încă să mor de foame.

— E vorba de odihnă, ţipă, cu glas ascuţit Riquet. E vorba de mâncare! Unde o să le găsim? Nu întâlneşti în fiecare seară câte un prefect de poliţie hotărât să-şi lase punga în mâinile unor oameni cinstiţi, care au nevoie de ea, mai mult decât el. De obicei când îl întâlneşti pe prefect… mai lesne găseşti la el o funie decât o pungă…

— Lasă! Îl linişti Bigorne, o să vedem.

— Până atunci… ai bani? Întrebă Guillaume.

— Nici o para! Răspunse Lancelot cu un glas care, fără voia lui, da de ghicit o mare îngrijorare.

— Buridan are?

— Vai! Punga lui e goală ca o oală cu bere, care ar fi stat trei minute în faţa noastră.

— Şi, tu, Riquet… ai parale?

— Ce să am? Răspunse necăjit Riquet.

— Bani, drace-mpieliţat!

Riquet se scotoci prin buzunare de formă şi declară că era tot atât de sărac precum Iov.

— Atunci, urmă Bourrasque, cred că o să murim de foame.

Cei trei tovarăşi îl urmară în tăcere pe Buridan, care-şi grăbea pasul; numai nasul lui Riquet se mişcă, întristat. Al lui Guillaume se lungi şi Bigorne se gândea:

— Au dreptate. Ni s-a apropiat sfârşitul. Trist sfârşit! Drăcia dracului!

— Ia uitaţi-vă! Am ajuns în strada Vieille-Barbette! Unde se duce? Poate ca să ceară să fie adăpostit de ilustrul său tată, nobilul pezevenchi Valois… la Temple?

Buridan nu se ducea la Temple, dar lângă… Într-adevăr, el se opri în faţa grădiniţei cu trandafiri.

— Haide! Şopti Bigorne, ideea nu e rea şi mă mir că nu mi-a venit şi mie. Pentru un măgar bacalaureat, seniorul Buridan nu judecă prea rău, pentru că gândeşte tot atât de

bine ca şi mine. La dracu, dacă-i trece cuiva prin minte să vină să ne caute aici!

Buridan încercă să deschidă poarta dar era închisă. Sări zidul şi tovarăşii săi îl imitară.

Uşa de la casă era închisă numai cu clanţa. Ei putură să intre cu uşurinţă, fără să aibă nevoie să spargă nimic.

Inima lui Buridan îi bătu cu putere când pătrunse în odaia aceea atât de veselă, aşa de frumoasă unde întreţesuse atâtea vise minunate. Gândul lui fu numai pentru Myrtille. Dar tânără fată era în siguranţă, la Montmartre, în paza mamei lui Buridan. Deci el se gândi la dânsa fără îngrijorare, numai cu dragoste.

Începea să se lumineze de ziuă.

Din toată casa, Buridan nu cunoştea bine decât odaia în care se afla, unde Gillonne îl introdusese de atâtea ori. Dar, la lumina zilei, fără să piardă vremea, Bigorne începu să cerceteze locuinţa. Nu numai că era nelocuită, dar încă era evident că de mult nu venise pe acolo nimeni. Bigorne se sui până sus şi împinse ultima uşă la care ajunse, ea se deschidea într-un pod. Podul avea două deschizături; una spre drum şi alta spre grădină. Era un post de observaţie admirabil şi Bigorne hotărî că se vor instala în podul acela, de unde putea să se apere în caz de atac, chiar contra unui asediu.

Apoi se coborî în odăile de jos, luă câteva saltele din paturi, le sui şi le aşeză acolo.

Duse scaune, apoi o masă şi încet podul se transformă într-o odaie care se putea locui.

Pe când Bigorne lucra de zor, Guillaume şi cu Riquet cercetaseră împrejurimile. Cât despre Buridan, el scoase de sub haină hârtiile pe care i le dăduse Tristan şi le citea cu pasiune.

Se gândea la încercarea pe care era gata s-o facă, ca să-l scape pe tatăl Myrtillei. Se gândea la întâlnirea pe care o dăduse reginei şi se întreba:

— Oare va veni? Dacă vine, cu aceste scrisori în mână, pot face totul din ea şi seniorul Marigny va fi scăpat. Dar o să vină?

Se făcuse ziuă. În acel moment Guillaume şi cu Riquet se înapoiau din exploraţia lor. Bigorne sosea şi el, zicând:

— Am pregătit o locuinţă splendidă pentru toţi patru, în pod.

— Ei aş! Zise Guillaume, de ce să ne culcăm pe saltele când sunt paturi?

Bigorne dădu din umeri. Era gata să demonstreze nevoia de a se instala în pod, refugiu şi post de observaţie, când Riquet scoase un ţipăt.

El deschisese un scrin şi dăduse peste o coşcogeamite plăcintă, pâine şi câteva sticle cu băutură… În sfârşit, provizii care evident, erau de curând puse acolo.

— Ah! Ah! Zise Guillaume cu ochii holbaţi.

— Da! Zise Buridan, asta probează că cineva vine pe aici, din când în când. Deci trebuie să ne păzim bine… În pod, în pod!

— Fie! Zise Riquet, dar nu fără ca să luăm cu noi şi aceste provizii. Cel puţin azi suntem siguri că n-o să murim de foame.

— Spuneam eu bine, că sfântul Barnabé o să ne ajute! Adăugă Bigorne.

După câteva minute cei patru tovarăşi se instalaseră în pod şi, umbletul făcându-le poftă de mâncare, proviziile pe care Bigorne le credea drept un dar miraculos, pieriră într-o clipă. Apoi, cum nu dormiseră toată noaptea şi cum, spre seară, ar fi putut da de oarecare oboseli, se culcară fiecare pe câte o saltea şi adormiră.

Proviziile pe care Riquet le găsise în scrin, nu erau deloc miraculoase: sfântul Barnabé nu le pusese acolo pentru Bigorne.

Cineva venea la grădiniţa cu trandafiri.

Cine era acel cineva, cititorii vor afla în curând.

Spre seară, cei patru tovarăşi se deşteptară unul după altul, bine odihniţi, dar, vai! Cu stomacurile goale.

Primul gând al lui Guillaume şi al lui Riquet fu să se repeadă în sala de jos şi să deschidă minunatul scrin. Era gol.

Se întoarseră cu nasurile de câte un cot, şi-şi istorisiră nădejdea şi dezamăgirea.

— Bine! Zise Bigorne, sfântul Barnabé o fi avut treabă în altă parte. Dar nu se poate să ne uite.

Guillaume şi cu Riquet nu se prea linişteau cu astfel de asigurări…

Cum însă erau bravi şi cum şi ceasul de a se pune în mişcare se apropia, îşi făcură curaj.

— Eu, zise Bourrasque, mă bat mult mai bine când sunt flămând.

— Ca şi mine! Întregi Riquet. Când am mâncat bine, devin milos şi, numai ideea de a înfige sabia în pieptul cuiva, mă face să plâng.

În sfârşit, sosi şi ora plecării.

Cu toate împotrivirile, se adoptă planului lui Buridan şi se hotărî ca el să intre singur la Turnul Nesle.

Cei trei tovarăşi trebuiau să aştepte afară, pe malul apei şi să nu intervină decât în cazul când ar fi chemaţi.

Plecară pe o noapte întunecoasă. Trecură Sena şi ajunseră la picioarele Turnului Nesle. Buridan intră. Bourrasque Riquet şi Lancelot se ascunseseră într-o scobitură întunecoasă.

În curând, de pe platforma turnului, un semn de învoială le anunţă că totul mergea bine şi că Buridan nu se întâlnise cu nimeni.

Cei trei tovarăşi se apucară să supravegheze râul.

— Dacă dânsa o veni singură, totul merge bine, zise Bigorne.

— Nici n-o să vină! Bombăni Guillaume.

Toată atenţia lor era concentrată asupra râului şi trecu aproape o oră astfel.

În minutul acela, vreo doisprezece oameni care umblau binişor, soseau dinspre podul care era în dreptul palatului Nesle şi se rânduiră în scobitura care era invizibilă pentru cei trei tovarăşi postaţi pe marginea apei, nu numai pentru că era întuneric, dar şi pentru că Turnul era aşezat între ei şi scobitură.

Unul dintre oamenii aceia se aşezară mai înaintea celorlalţi, care rămaseră ascunşi.

Acela care se aşezase mai la o parte era regele.

Şi el privea şi pândea, inima-i bătea cu furie. Ochii scânteietori îi erau aţintiţi pe punctul unde întrezărea nelămurit poarta Turnului. Şi se întreba:

— Oare o veni?

Şi dânsul, poate, punându-şi întrebarea asta, se gândea la regină!

— Lat-o! Şopti deodată Bigorne.

Ei nu vedeau nimic încă, dar auzeau zgomotul vâslelor, care plescăiau în apă.

În curând, barca le apăru ca o pasăre misterioasă de noapte, zburând pe deasupra apei. Tăcerea era adâncă. Cei trei oameni simţiră o spaimă nelămurită…

Barca ajunsese la mal.

Marguerite sări… După câteva clipe intră în turn.

În acelaşi timp, un om sări din barcă şi porni repede.

— Stragildo! Murmură Bigorne, la urechea lui Bourrasque. Rămâi aici, mă duc să-l supraveghez pe pezevenghiul ăsta…

Şi, Bigorne se luă după Stragildo.

Îl văzu apropiindu-se de înfundătură. Şi, mlădios, strecurându-se uşor, el se apropie îndestul ca să-l audă pe Stragildo pronunţând vorbele astea:

— Acum, Sire, puteţi intra în Turnul Nesle.

— Regele! Îşi zise Bigorne, cutremurându-se! L-a vestit pe rege! Oh! Mizerabilul!

Îndată, apoi, o umbră trecu pe lângă Bigorne. Era Louis! Regele dăduse ordin oamenilor lui să-l aştepte şi pătrundea

singur în Turn.

Stragildo dispăruse spre pod.

— Bine! Îşi zise Bigorne, regele e singur. Buridan e în stare să-i ţină cap. Şi apoi mai sunt Bourrasque cu Haudryot. Eu să încerc să-l ajung pe banditul acesta.

Trebuie să-l facă să-şi plătească toate crimele cu o singură lovitură. Şi, la rândul lui, trecând pe lângă fundătură fără să-i zărească pe oamenii regelui, începu să alerge spre pod.

Marguerite de Bourgogne se suise încet, apăsându-şi cu mâna sânul care-i bătea cu putere din pricina emoţiei. Pasiunea o tulbura. Era cu totul convinsă că Buridan o aştepta ca să i se arunce la picioare… Ea se înfiora şi, cu repeziciunea închipuirii, se vedea prezentându-l pe Buridan la Curte, după ce-l convinsese pe Louis că, Buridan, şeful temut al răzvrătiţilor, putea şi trebuia să ajungă cel mai puternic susţinător al tronului.

Cum se gândea astfel, clădind vise imposibile, ea intră şi-l văzu pe Buridan, care o salută până la pământ.

Marguerite se opri o clipă.

Apoi oftă adânc, împinse binişor uşa în urma ei şi înaintă. Ea se opri la un pas de Buridan, care, stând drept în faţa ei, o privea cu un fel de întristare.

— Ei bine, Buridan, zise ea încet, cu vocea tremurătoare, dar care era blândă ca cea mai dulce melodie, poţi acum să-ţi măsori puterea, magica putere pe care o ai asupra Margueritei. Tu care m-ai batjocorit, care m-ai insultat, tu care ai ridicat sabia împotriva regelui, tu răzvrătitul, condamnatul la moarte, cu capul pus la preţ, tu… da, a fost destul ca să scrii reginei că o aştepţi, şi regina a venit… Regina? Nu, Buridane! Marguerite! Femeia care a putut să-ţi spună ceea ce ţi-a spus, aici, într-o seară, şi care e gata să ţi-o spună iar… Şi tu, Buridane, ce ai să-mi spui? Taci? Ce? Când vorbesc cum am vorbit, tu taci, Buridane?

Da, Buridan tăcea nedumerit, aproape înnebunit de purtarea aceea a reginei.

El se aştepta la ameninţări. Se gândise, nădăjduise, poate, că Marguerite să vină urmată de cineva, că poate să fie luptă de cuvinte mai întâi, o luptă cu spada la urmă! Să se bată şi să învingă.

— Doamnă, zise el cu greutate, fără îndoială este o mare nenorocire în viaţa mea ca regina să fi putut concepe gândurile pe care pentru a doua oară mi le face cunoscute. E drept că v-am scris pe un ton care putea lăsa să se creadă că, reîntors la altfel de idei, primeam în sfârşit strălucitoarele propuneri cu care m-aţi onorat. Era o viclenie, doamnă, nedemnă de mine şi, la sigur, şi de voi. Dar era vorba de viaţa unui om şi, ca să scap pe acel om, eram hotărât să fac totul!

Un zâmbet amar crispă buzele Margueritei.

Ea începuse să înţeleagă că se înşelase. Visul pe care îl făcuse se risipea. Îi păru rău că voise să vină singură. Dacă Stragildo ar fi fost acolo cu oamenii săi, ar fi dat ordin să-l ucidă pe Buridan. Dar… era singură!

Singură în faţa unui om care nu se temea de nimic.

Stăpânindu-şi furia şi ascunzându-şi durerea care-o săgeta prin inimă, ea încercă să-şi păstreze ţinuta demnă sau, mai bine zis, ca să-şi dea ei însăşi o oarecare înfăţişare, în loc să-i răspundă lui Buridan la cele ce-i spusese, ea întrebă:

— Şi ce pot face pentru acel om, de care te interesezi?

O licărire de speranţă străluci în ochii lui Buridan, care răspunse:

— Un condamnat, doamnă, sau mai curând, un acuzat! Puteţi obţine iertarea de la rege. Va fi destul ca să voiţi. Va fi destul ca generozitatea voastră să se adreseze regelui, soţul vostru, şi acest om va fi scăpat.

— Cine e acest om? Întrebă Marguerite.

— Tatăl Myrtillei! Răspunse Buridan.

— Enguerrand de Marigny? Cum? Ca să-mi ceri graţierea lui Marigny, ai vrut să mă vezi? Cum! Dumneata vrei să scapi pe Marigny care te urăşte, pe care l-ai insultat şi lovit! Iată ceva nou: Buridan lucrând pentru salvarea lui Marigny.

— Nu, Doamnă, nu pe Marigny vreau să-l salvez, ci pe tatăl Myrtillei! Pe părintele aceleia pe care o iubesc, pe tatăl acelei nenorocite copile, nevinovată de toate cele ce i se întâmplă şi câte s-au făurit în jurul ei. La rândul meu, Doamnă, şi cu mai multă dreptate, mă pot mira că n-aţi făcut încă nimic ca să-l scăpaţi pe acest om, voi, mama Myrtillei, voi, care la Dijon l-aţi iubit pe Enguerrand de Marigny!

Ceva ca un suspin adânc, de o amărăciune grozavă, se auzi la câţiva paşi de actorii care jucau acea scenă grozavă. Dar, nici Buridan, nici Marguerite nu prinseră zgomotul uşor al acestui suspin.

— Mizerabile! Strigă regina, verde la faţă. Ah! Eşti un mizerabil care-şi face o armă din prima mea greşeală şi mi-o aruncă în faţă! Nu ştiu cum ai să mă omori, demone, dar prevăd că am să mor din pricina ta! Presimţirile mele mi-o spun, deja! Sunt mama Myrtillei? Ei bine, da! L-am iubit pe Marigny? Ei bine, da! Dar pe această fată o urăsc şi e dreptul meu! O cunosc oare, eu?

— E groaznic ce spuneţi! Murmură Buridan, dându-se înapoi. Vă conjur, veniţi-vă în fire…

— Nu o cunosc, îţi spun! Ea e rivala mea, şi atâta tot! Rivală fericită, dar pe care fii sigur am să ştiu s-o lovesc! Faci rău, Buridane, să-mi reaminteşti că Enguerrand de Marigny e tatăl fiicei mele. Căci numai asta ar fi destul ca să mă silească să-l urăsc şi să cer regelui, nu graţierea sa, dar moartea lui cea mai grabnică! Şi aşa am să şi fac. Adio, Buridane! De data asta, pentru totdeauna, adio, până te voi prinde şi te voi face să plăteşti tot dispreţul şi toate insultele tale!

Dintr-un salt, Buridan se aşează între regină şi uşă.

— Staţi, Doamnă! Zise el. Lăsaţi-mă să vă reamintesc tot ce a făcut Marigny pentru voi, pentru rege, pentru…

— Vrei să râzi, Buridane? Strigă regina care izbucni chiar ea într-un râs nervos. Haide, dă-te la o parte!

Atunci, Buridan o apucă de mână pe regină şi, aplecat asupra ei, îi zise:

— Mă siliţi, mă siliţi să ameninţ când eu voiam numai să mă rog, să conjur. Oh! Într-adevăr sunteţi mamă fără inimă, amantă fără dragoste, femeie capabilă de toate crimele şi de toate trădările, care sunt descrise în aceste pergamente!

În acelaşi moment, el scoase de sub haină sulul de hârtii pe care i le dăduse Tristan.

— Ce-i cu hârtiile astea? Bâlbâi Marguerite, care-şi simţi inima strânsă de spaimă.

Buridan dădu drumul reginei şi luă o înfăţişare solemnă.

Vocea lui deveni gravă, înceată şi tristă.

— În aceste hârtii, Doamnă, stă scrisă istoria copilăriei mele. Spun cum, dintr-un capriciu de gelozie, aţi încercat s-o omorâţi pe mama mea şi cum aţi vrut să mă aruncaţi şi pe mine în Sena, prin Lancelot Bigorne. Aceste hârtii, Doamnă, au fost scrise de mama mea chiar, atunci când, deznădăjduită, cu inima sfâşiată de răzbunare, ea devenise confidenta şi servitoarea voastră, a orgiilor voastre, ca să ajungă să se răzbune pe voi…

— Mabel? Grăi Marguerite, încet.

— Anne de Dramans, Doamnă! Toată istoria Turnului Nesle e aici. Şi dacă această istorie ajunge în mâinile posterităţii, cele ce se istorisesc aici sunt fapte atât de grave, încât lumea n-o să vrea să le creadă! Şi cine ar vrea să creadă că Marguerite de Bourgogne, făcându-şi meseria de femeie galantă, atrăgea în acest turn amanţi de o noapte, pe care la ziuă punea să-i arunce în Sena, cusuţi în câte un sac? Dar, eu cred, eu care am văzut! Eu care am scăpat pe Philippe şi pe Gautier d'Aulnay atraşi aici de voi, aruncaţi în Sena de hidosul Stragildo… eu cred! Şi alţii au să poată crede, Doamnă!

— Alţii? Bolborosi regina, înnebunită de spaimă. Care alţii?

— Regele, de pildă! Căci această istorie a fost scrisă pentru el, şi fiecare din povestirile pe care le conţine, este cu proba ei! Regele va putea să regăsească urma şi proba

fiecăreia din orgiile voastre, a fiecărei crime de-a voastră… Un cuvânt, doamnă, unul singur! Dacă peste două zile Enguerrand de Marigny nu e liber, vă jur, pe sufletul meu, că mă duc la Luvru şi chiar eu dau aceste pergamente regelui!

Marguerite îşi acoperi faţa cu mâinile încleştate şi murmură:

— Nenorocită ce sunt! Oh! Nenorocita de mine!

În acelaşi timp, Buridan urlă înspăimântat. Regina îşi descoperi faţa şi-l privi. Ea-l văzu palid, împietrit, cu ochii aţintiţi asupra unui lucru care, fără îndoială, trebuia să fie formidabil.

Şi ea îl zări pe rege!

În acel moment îngrozitor, Marguerite nu suspina, nu făcu nici un gest.

Rămase locului, ca trăsnită, tâmpită, cu gura căscată, cu ochii holbaţi… incapabilă să facă un pas.

Louis intrase.

Privirea lui era nemărginit de tristă, faţa îi era plumburie, suferea înspăimântător. El înaintă spre Buridan cu paşi şovăitori, fără să se uite la regină.

Şi, cum trecea pe lângă ea, se dădu puţin la o parte ca să n-o atingă.

Regele umbla cu ochii rătăciţi, cu braţul întins înainte, cu mâna tremurândă, arătând sulul cu hârtii. Voia să vorbească ceva. Făcea o sforţare grozavă să spună ceva şi nu izbutea decât să scoată nişte sunete neînţelese.

În momentul când ajunse lângă Buridan, când punea mâna pe hârtii, el căzu în genunchi, apoi se rostogoli la pământ ca trăsnit…

Buridan rămăsese pe loc îngrozit.

Cu un gest maşinal, ascunsese sub haine sulul de hârtii, apoi îndreptându-şi privirea asupra reginei împietrită, el şopti:

— Fatalitate!

Regina era îngrozitoare la vedere. Părea o moartă rămasă în picioare prin vreun fenomen de echilibru nervos. Nimic nu se mişca într-însa. Pe faţa ei, de ceară, nu tresărea nici un fior. Numai ochii căscaţi parcă mai trăiau… Dar trăiau înspăimântaţi şi îngroziţi.

Buridan se uită la rege şi se înfioră de mila lui. În minutul acela, statuia aceea înfricoşată, care era regina, începu să se însufleţească. Faţa ei contractată începu să se destindă. Marguerite se dădu binişor înapoi… se trase mereu îndărăt până la uşă… trecu de prag şi începu să coboare scările.

O speranţă nelămurită o ţinea pe picioare. Dacă regele a murit! Mort, trăsnit de destăinuirile acelea pe care le surprinsese! Atunci ar fi putut trăi, tot puternică, mai fericită, poate, scăpată de grija de a minţi mereu!

Dacă regele nu murise, leşinul lui putea ţine câtva timp.

Ea putea să ajungă la Luvru, să strângă aur, bijuterii, să iasă din Paris, să fugă, în sfârşit! Da! Orice ar fi, ea va fugi. Scăpată din Paris, ar aştepta veşti şi nu s-ar mai întoarce decât dacă i s-ar vesti moartea regelui.

Marguerite cobora pe scări, gândindu-se la toate lucrurile astea. Dinţii îi clănţăneau. Din când în când o scutura un fior. Ar fi vrut să alerge, să se grăbească şi i se părea că picioarele-i sunt ca de plumb. O putere grozavă o oprea pe fiecare treaptă. Ducea pe umeri povara enormă a catastrofei nemaipomenite, sub care trebuia să sucombe, dacă regele nu murea!

Regele murise?

Buridan îngenunchease lângă el şi-i pusese mâna pe inimă. Inima-i bătea!

Bătea slab, dar bătea!

— Bietul rege! Şopti Buridan, care nu-şi putut opri lacrimile. Sărmanul tânăr! Dumnezeu mi-e martor că acea ameninţare făcută Margueritei, n-aş fi executat-o. Dumnezeu mi-e martor, că dacă-l ştiam pe rege la pândă, pe aici, n-aş fi vorbit. Răul s-a făcut. Regele ştie tot. O să moară, poate… Întâmplarea e grozavă… Nu pentru

Marguerite, care merită moartea, dar pentru acest nenorocit rege.

El se sculă şi căută în jurul lui, dacă nu era apă pe acolo. Găsi o cană mare cu apă şi începu să ude fruntea regelui, care oftă adânc şi deschise ochii.

Buridan, îngenunchiat lângă el, îi udă binişor tâmplele.

Regele ridică privirea deznădăjduită spre acel tânăr care-l îngrijea.

— Curaj, Sire! Curaj! Zise Buridan. V-am făcut rău grozav, vorbind cum am vorbit. O ştiu! Sunt disperat, Sire! Aş da zece ani din viaţa mea, ca să nu fi asistat la acea oribilă conversaţie pe care am avut-o cu… cu acea… pe care o iubiţi… Haide, Sire, scumpul meu Sire, curaj! Credeţi-mă, această femeie nu era demnă de voi. Tânăr, frumos, nobil cum sunteţi, o altă prinţesă frumoasă şi înţeleaptă vă va consola… Dacă nu, dragostea atâtor oameni care sunt supuşii voştri… poporul vostru, Sire. Gândiţi-vă mai puţin la aceea care iese de aici şi ceva mai mult la poporul vostru, Sire! Amorul, amorul Sire, nu e tot în viaţa unui om. Şi când acel om e un rege puternic, ca voi, poate are datoria să-şi uite suferinţele pentru a se gândi la ale celorlalţi. Iubirea, Sire! Toţi suferim din pricina ei… Dar cum, un nobil cavaler, ca voi, care merită să fie iubit de femeile cele mai frumoase n-ar găsi o mângâiere pe lumea asta?

Regele suspina. Suspinele îl înecau.

El se lăsa în braţele lui Buridan. Îl privea cu un fel de mirare, care era poate deja un început de consolare.

Deodată începu să plângă cu hohote sfâşietoare, grozave, şi Buridan şopti:

— Plânge! E scăpat!

În minutul acela, vreo şapte, opt oameni intrară repede:

— Arestaţi-l pe răzvrătitul care îndrăzneşte să se atingă de rege! Strigă Hugues de Trencavel.

Într-o clipă, Buridan fu înconjurat, apucat şi împins spre scară.

În vremea asta, căpitanul îl ridică pe rege şi-l aşează pe un fotoliu.

Primul cuvânt al lui Louis fu:

— Marguerite?

— E arestată, Sire… după ordinele voastre. Am condus-o la Luvru, unde va fi închisă şi păzită în odaia ei.

Regele clătină din cap, în semn că era mulţumit. Apoi recăzu într-un fel de neclintire bolnăvicioasă. Acel om care ameninţa să dărâme tot la cea mai mică contrazicere, care avea accese de furie pentru toate minciunile, era slab ca un copil, când îl izbea nenorocirea.

Nu era înfuriat, ci nemărginit de amărât.

Când Louis îşi veni în fire, întrebă pe Trencavel:

— Unde-i tânărul?

— Buridan, Sire?

— Da. Ce s-a întâmplat cu el? Vreau să-l ducă la Temple… sau… mai bine, nu! Să mi-l aducă numaidecât la Luvru… Dar să aveţi grijă nu i se facă nici un rău. Vreau să-i vorbesc. Du-te… Trencavel…

Căpitanul plecă repede să execute ordinele regelui.

Capitolul XXI Splendoarea şi mizeria lui Bigorne.

Zăpăcit de neaşteptata intrare a oamenilor lui Trencavel, Buridan se lăsă să pună mâna pe el fără să se împotrivească. Şi apoi, grozăviile care se petrecuseră, îi paralizaseră pentru câteva minute energia şi voinţa.

Dar când ajunseră la picioarele Turnului, el privi repede în juru-i şi văzu că-l înconjurau numai şase oameni. Restul trupei fusese rânduit drept pază reginei de către Hugues de Trencavel.

— Bine, îşi zise Buridan, sunt şase. Noi patru, sau vom fi patru, în curând. Partida e egală.

— Unde mă duceţi, domnilor?

— La Temple, răspunse unul din păzitori.

— Foarte bine, răspunse vesel Buridan. Ori una, ori alta, mi-i indiferent…

Ieşiră din Turn. Buridan era în mijlocul păzitorilor săi. În minutul acela el scoase un pumnal şi, cu un gest fulgerător, îl lovi pe unul dintre arcaşii care se găsea la dreapta lui. În acelaşi timp strigă:

— Săriţi, Lancelot! Guillaume! Riquet…

— Sosim! Răspunse vocea de bas a lui Bourrasque.

— Iată-ne! Zise piţigăiat Riquet.

— Săriţi, tovarăşi! Pe ei! Pe arcaşii care au pus mâna pe tovarăşul nostru!

Şi, de fapt, Bourrasque şi cu Haudryot, făceau atâta gălăgie că se putea crede că era o companie întreagă de bandiţi. Păzitorii lui Buridan o luară la fugă crezându-i mai numeroşi.

— Ajutor, seniore Trencavel! Săriţi, o răscoală… răscoală!

În aceeaşi clipă, Buridan lovi pe al doilea păzitor… un al treilea căzu sub loviturile lui Bourrasque şi oamenii regelui fugind, se baricadară înăuntrul Turnului, însă fără Buridan.

— Să plecăm, zise repede acesta.

Toţi trei se repeziră spre barca ce o adusese pe Marguerite. În câteva minute, împinsă cu putere, barca începu să alunece pe apele fluviului.

— Unde e Bigorne? Întrebă Buridan.

— O să ne ajungă la grădiniţa cu trandafiri. Aleargă după Stragildo.

— Stragildo? Zise Buridan, tresărind.

— Da! Răspunse Guillaume, el l-a vestit pe rege.

— Mizerabilul! Gemu Buridan, Dacă-mi cade în mână de data asta, îl ucid…

— Îţi închipui, maestre bacalaureat, spaima noastră! Începu Riquet, când l-am văzut pe rege, apoi vreo doisprezece bătăuşi înarmaţi. Nu ştiam ce să facem! Să intrăm? Să nu intrăm? Dacă intram, era să grăbim arestarea ta. Să aşteptăm, era să le lăsăm timpul să te ucidă! În sfârşit, eram ca măgarul de care ne-ai vorbit, afară doar că nu era vorba, nici de băutură, nici de

mâncare, şi… tot era să intrăm în Turn când ai ieşit, escortat de soldaţi, întocmai ca un rege.

— Da! Urmă Guillaume. Eram ca măgarul tău, Buridane. Dar, cum zice Riquet, nu era vorba de mâncat şi de băut. Mie mi-e foame!

— Şi mi-e sete, adăugă Riquet.

În prada unei tulburări grozave, Buridan nu zicea nimic.

Orice s-ar fi întâmplat, în urma acestei aventuri, tatăl Myrtillei era pierdut fără nădejde. Pe de altă parte, el se gândea la Gautier şi la Philippe şi-şi muşca pumnii, simţindu-se atât de neputincios.

Când ajunseră pe malul stâng, apucă încet pe drumul grădiniţei cu trandafiri, dus pe gânduri.

Mintea lui Guillaume şi a lui Riquet era cu totul la alte lucruri. Vorbeau încet. Şi cum dădea în piaţa Greve, Guillaume îi zise lui Buridan:

— Du-te singur până la grădiniţa cu trandafiri. Te ajungem îndată.

Buridan făcu un semn de aprobare, cam nepăsător, şi fără să ceară alte lămuriri, îşi urmă drumul, singur.

Guillaume şi Riquet se îndreptară spre cârciuma Florii de Crin şi începură să bată în uşă, cu pumnii, înjurând, chemând şi făcând o gălăgie atât de mare, încât cârciumarul deschise fereastra şi strigă:

— Hei! Păcătoşilor, plecaţi de aici altfel chem străjile!

— Şi noi îţi spunem – răspunse Guillaume, că dacă nu deschizi la minut la doi gentilomi care sunt cu chef, ne ducem să căutăm ajutor, dărâmăm cârciuma, te punem în frigare şi te prăjim.

Cârciumarul fusese deşteptat din somn adeseori de gentilomi însetaţi şi care, cu atât plăteau mai cu generozitate, cu cât erau mai chercheliţi. Deci el răspunse:

— Vin îndată.

După câteva clipe, uşa se deschise, cârciumarul apăru cu un felinar în mână, zicând:

— Intraţi, onoraţi seniori, dar cum ora de stingerea focului a trecut de mult, vă anunţ că preţurile sunt îndoite… Dumnezeule! Strigă el deodată îngălbenind. E Bourrasque şi cu Haudryot!

— Fără îndoială! Răspunseră cei doi tovarăşi. Aşa primeşti nişte prieteni vechi?

— Dar sunteţi condamnaţi!

— Şi ăsta e un cuvânt ca să murim de foame?

— Dar, capul e pus la preţ!

— Asta nu ne opreşte de a ne fi sete!

— Dar o să fiu spânzurat, dacă s-o afla că v-am găzduit!

— Asta nădăjduim şi noi, zise Guillaume. Ascultă, ni s-a urât să ne tot ascundem şi să batem drumurile. Am hotărât să ne predăm… şi să ne spânzure. Cum, însă, ţi-am păstrat oarecare prietenie, vrem să fim spânzuraţi în tovărăşia ta. De aceea o să te denunţăm ca pe complicele nostru, şi proba complicităţii tale va fi că mâine dimineaţă o să fim găsiţi aici, la tine!

— Înţelegi, adăugă Riquet, e foarte simplu.

Cârciumarul îşi frângea mâinile.

Căzu pe un scaun şi începu să se jelească, dar Riquet îl întrerupse, zicând:

— Îmi rupi inima. Ascultă! E un mijloc să scapi teafăr, cu toate că, la urma urmei, mă gândeam că ţi-ar place să mori cu noi…

— Să vedem mijlocul? Grăi cârciumarul, suflând greu.

— Dă-ne afară! Sileşte-ne să plecăm! Zise Riquet.

Cârciumarul rămase, gură cască.

— Numai, adăugă Guillaume, n-o să plecăm de aici decât dacă ne dai ceva de mâncare.

— Şi, pe de-asupra, un coş plin cu sticle cu vin, urmă Riquet.

— Bucuros! Primesc! Strigă cârciumarul, bucuros şi furios totodată, fericit să se scape de astfel de musafiri primejdioşi şi înciudat că îşi pierdea atâta marfă de-a surda.

Guillaume pusese mâna pe un coşcogeamite coş în care vârî fel de fel de merinde, şi anume, o jumătate de curcan fript, un pateu, o pulpă de căprioară, în sfârşit, tot ce rămăsese de cu seară.

În vremea asta, Riquet punea într-un alt coş vreo cincisprezece sticle cu băutură. Apoi fiecare îşi apucă coşul, şi mulţumind frumos cârciumarului, plecară cât mai repede.

— Duceţi-vă dracului! Strigă cârciumarul, punându-şi lacătele la uşă.

Guillaume şi cu Riquet ajunseră liniştiţi la grădiniţa cu trandafiri, unde Buridan îi aştepta. Puseră triumfători pe masă proviziile, apoi agăţând câte o lumânare în faţa fiecărei ferestre, Riquet aprinse o lumânare de ceară găsită în sala de jos.

— Să-i lăsăm ceva şi lui Bigorne, zise Guillaume.

— Şi mie mi-e cam foame, făcu Buridan.

Şi se aşează la masă cu cei doi tovarăşi ai săi. Dar, pe când regele Basochei şi împăratul Galilée făceau tot felul de glume, Buridan rămase posomorât, perindându-şi prin minte cele ce i se întâmplaseră rumegând fel de fel de planuri ca să încerce să smulgă din ghearele lui Valois pe fraţii d'Aulnay.

Pe când la Turnul Nesle se petreceau cele ce am văzut, în grădiniţa cu trandafiri, Lancelot Bigorne lipsea, după cum am văzut, fiindcă se luase după Stragildo. Ca să nu dea de bănuit oamenilor lui, acesta nu mai luase barca cu care venise şi se îndreptase spre podul pe care-l trecu lesne. Nu tot astfel fu şi cu Bigorne. Neavând cuvântul de trecere, el trebui să se oprească din drum. Pe vremea aceea nu numai oraşul, cetatea, universitatea, formau trei părţi distincte de oraş… nu numai că aceste trei Parisuri se baricadau noaptea, dar chiar unele uliţe deveneau impracticabile pe dată ce suna stingerea focului lor. Dacă locuitorii vreunei străzi se temeau de ceva, de vreo pricină oarecare, ei întindeau lanţuri dintr-o parte în cealaltă a uliţei şi, cu

propria lor putere, formau posturi armate la fiecare capăt al uliţei.

Alergând ca să zărească pe Stragildo care vorbea cu un păzitor, şi văzându-l apucând printre casele de pe pod, Lancelot Bigorne se coborî binişor la malul apei, luă o barcă, rupse lacătul lanţului şi trecu râul. Trebuie să spunem că ajuns la mal, el avu grijă să agaţe barca în aşa fel ca proprietarul să şi-o regăsească a doua zi. Apoi, se repezi spre strada Froidmantel, fiind sigur că Stragildo se întorsese la curtea leilor, hotărât fiind să pătrundă acolo ca să-l strângă de gât pe păzitorul fiarelor.

După cum ştim, Lancelot Bigorne era un om foarte chibzuit. Şi cu prilejul acesta, mintea lui vicleană lucră cu multă repeziciune şi iată ce judecată-şi făcu:

— Stragildo e omul reginei. El cunoaşte tot secretul Turnului Nesle. El e servitorul groaznic al orgiilor şi al asasinatelor; deci Stragildo l-a chemat acolo pe rege; aşadar a hotărât s-o piardă pe regină. Pentru ce? Nu ştiu! Dacă a făcut o astfel de lovitură, pezevenghiul o să vrea să fugă. El trebuie să se aştepte la vreo contralovitură care să-l ucidă. Deci, o să fugă. Mâine, o să fie poate prea târziu. Atunci, eu trebuie să intru chiar în noaptea asta în curtea leilor.

După cum ştim, Bigorne era aproape de adevăr. Ajuns în strada Froidmantel, el se instală în faţa porţii şi-şi zise:

— Ar fi bine să intru. Cu ajutorul sfântului Barnabé aş putea găsi mijlocul. Dar acolo, mai sunt vreo cincisprezece feciori supuşi lui Stragildo, tot pe atât de orbeşte, cât îi sunt şi reginei. Trebuie să dau ochii singur cu omul meu, deci… am nevoie de un plan. Să-l găsim.

— Şi, Bigorne care mai avea timp vreo câteva ore, începu să-şi făurească un plan care, fără îndoială, ar fi fost o foarte frumoasă combinaţie, dar de-abia era pe cale să croiască primele linii când poarta curţii se deschise.

Un om apăru cu un felinar în mână.

La lumina acelui felinar, Bigorne putu să vadă că omul era îmbrăcat ca un ţăran din împrejurimile Parisului… Dar tresări…

Ţăranul, era Stragildo!

— Mă înşelasem, îşi zise Bigorne. N-o să fugă mâine, ci chiar acum. Rămâne să aflu dacă pleacă cu escortă. Dar, ce face? Ah! Ah! O să se suie pe cal! Drace!

Stragildo deschisese de tot o parte o porţii şi scoase calul care era cu şaua pe el. De amândouă părţile şeii erau agăţate două pungi mari.

Stragildo închise poarta.

Atunci stinse lumina şi, Bigorne, scoţând pumnalul, se pregăti să se repeadă asupra lui. Dar se opri deodată.

— Uite! Uite! Se gândi el, se duce pe jos, ţinându-şi calul de căpăstru. Bine! Asta o să-mi îngăduie să-l ucid cât mai departe de slugile, care ar putea să-i sară în ajutor, la zgomotul luptei, dacă va fi să ne luptăm.

Stragildo pornise cu pumnalul în mână, întorcând spatele Luvrului şi îndreptându-se spre Halle şi târgul de vechituri. Bigorne îl urma la distanţă şi cugeta:

— Ce-o fi în pungile alea? Hum! Legume? Aşa o fi, deoarece Stragildo s-a transformat într-un ţăran cinstit. Dar legumele acelea trebuie să sune, când le atingi, care sunet trebuie să semene cu acel al banilor, sau nu-l mai cunosc eu pe Stragildo! Şi cu toate astea, dacă n-ar fi bani? Stragildo fuge! Stragildo trebuie să aibă o comoară undeva. Nu, nu sunt bani în sacii ăştia, Stragildo i-a luat ca să se ducă să-i umple… Nu trebuie să-l ucid chiar acum!

În acelaşi timp, Bigorne îi sări înainte. Stragildo auzi zgomot şi se-ntoarse strigând:

— Cine e acolo?

În clipa aceea, primi un pumn grozav în cap, care-l făcu să se clatine.

Stragildo ridică pumnalul, urlând.

Dar căzu în genunchi. Lovitura pe care o primise, îl omorâse pe jumătate.

Horcăind, cu furia şi spaima în suflet, cu ochii rătăciţi, căutând în negură duşmanul care-l atacase, mizerabilul făcu o sforţare supremă ca să se scoale. O a doua lovitură în cap îl întinsese leşinat pe şosea. Fără să-şi piardă vremea, Bigorne îl ridică pe Stragildo în braţe şi izbuti să-l aşeze peste şa, între saci, îl legă bine cu brâul lui de piele, îl acoperi cu mantia şi, apucând calul de căpăstru, porni spre grădiniţa cu trandafiri. Când ajunse, în sfârşit, intră în curte, îl dezlegă pe Stragildo şi-l întinse la pământ.

— Oare, l-oi fi ucis? Zise el. Drace! Cum să dau de comoara lui? Hei, Guillaume! Hei, Riquet!

La glasul lui Bigorne, cei doi tovarăşi coboară în grabă.

— Hoo! Gemu Guillaume. Vrei să strângi poliţia cu urletele tale?

— Într-adevăr, zise Bigorne. Nu mă gândeam la asta, dar nu e vorba că am pus mâna pe ceva straşnic, care cred că o să-i placă şi şefului nostru, Buridan…

— Un cal! Strigă Riquet.

— Şi un om! Urmă Bigorne, arătându-le pe Stragildo.

Calul fu dus în grajdul care se găsea în dosul casei. După aceea, se ocupară de Stragildo şi cei trei oameni îl duseră în sala de jos. Buridan coborî cu făclia aprinsă.

Îndată ce-l văzu pe Stragildo, întins pe scânduri, privirile-i scânteiară.

— Mort? Întrebă el.

— Nu… trage să moară! Zise Bigorne. Dar n-o să aibă nici pe dracul!

— Cu atât mai bine! Făcu Buridan, posomorât. Mizerabilul ăsta merită alt sfârşit. Ar fi fost păcat să moară frumuşel, dintr-o singură lovitură de pumnal.

— Dintr-un singur pumn! Îl îndreptă Bigorne. Dar… unde-o să-l punem?

— Ştiu că în casa asta sunt două pivniţe. Cheile trebuie să fie pe aici.

— Iată-le! Zise Bigorne care scotocise peste tot şi luă dintr-un cui nişte chei, atârnate de un inel.

— Bine. Să-l coboare într-una din pivniţe, porunci Buridan. Să i se lase, lângă el, o pâine şi o cană cu apă. Vom vedea pe urmă ce o să mai facem şi cu el.

Guillaume, Riquet şi Bigorne îl ridicară pe Stragildo şi Buridan, pe care-l atinseră în treacăt, se dădu la o parte ca în faţa unui şarpe. O furie grozavă se dezlănţuise în el şi strângea cât putea plăselele unui pumnal. Dar cei trei oameni dispăruseră deja.

Când se întoarseră, Bigorne îşi povesti isprava.

— Straşnică pradă, mii de draci! Strigă Buridan, cu un râs groaznic, care nu prevestea nimic bun pentru Stragildo. De ce nu sunt aici şi Philippe şi Gautier?

Deodată el tăcu ca fulgerat de un gând.

Se vede că gândul acela era grozav căci se îngălbeni puţin, şi ducându-se să se aşeze la o parte, căzu pe gânduri din care nu fu deşteptat decât peste câteva minute de nişte hi-han-uri! Sălbatice şi de nişte cântece de bucurie extraordinare.

El privi în jurul lui şi văzu că Guillaume, Riquet şi Bigorne dispăruseră.

— Ce se petrece oare? Tresări Buridan îndreptându-se spre uşă.

În clipa aceea, Bigorne apăru, cu gura căscată până la urechi, cu faţa tulburată de emoţie şi de o bucurie delirantă. Ducea în braţe, doi saci.

Guillaume şi cu Riquet mai duceau şi ei câte unul.

Sacii fură puşi pe masă.

Cei trei tovarăşi îşi vârau mâinile în saci, râdeau, îşi povesteau glume grozave, erau nebuni de bucurie. Buridan pricepu totul.

În sacii aceia era comoara lui Stragildo.

Se apropie de masă, cu sprâncenele încruntate, cu buzele strânse, palid la faţă.

— Bogaţi! Suntem bogaţi de-acum! Urla Bigorne.

— Avem atâta aur, încât are să ne ajungă… până la sfârşitul zilelor noastre, urma Guillaume şi cu Riquet.

Buridan luă un galben şi păru că-l examinează de aproape. Apoi îl lăsă să cadă cu scârbă şi, cu glas înăbuşit, pronunţă:

— Acest aur e plin de sânge!

Bourrasque, Bigorne şi Haudryot încetară deodată să strige şi să râdă; ei se priviră cu un aer straniu.

— Sânge! Urmă Buridan. Sângele atâtor victime atrase la Turnul Nesle şi asasinate de Stragildo. Acesta e plata omorurilor! Acesta e plătit şi cu sângele lui Philippe şi al lui Gautier…

Instinctiv, cei trei tovarăşi se traseră deodată înapoi, galbeni ca ceara…

— Acesta, urmă Buridan, e aurul unui om pe care o să-l ucidem! Căci acest om e condamnat. Acest om a săvârşit astă noapte o crimă ale cărei urmări mă îngrozesc numai când mă gândesc! Crima e: moartea sigură a lui Marigny, a regelui, a reginei şi a altora, poate! E doliul logodnicei mele, plângând pe tatăl său! E amară părerea de rău, azvârlită în viaţa mea, a unei denunţări… involuntară, fără îndoială… dar înspăimântătoare! Crima asta trebuie să-i fie cea de pe urmă. Vă jur aici, pedeapsa asasinului lui Gautier şi al lui Philippe, a atâtor necunoscuţi, pedeapsa aceluia care a vrut să ne omoare chiar pe noi, nu mai e decât o chestiune de ore! Ea va fi grozavă. Dacă luăm acest aur, nu mai suntem judecători, oameni care venim în numele dreptăţii umane, ci, doar, nişte călăi plătiţi. Eu, nici nu pot îngădui să locuiesc în casa unde şi aurul e pătat de sânge. Dar voi?

— Fă cum vrei, zise Guillaume cu glas răguşit.

— Fă cum crezi, repetă Riquet, ştergându-şi năduşeala de pe frunte.

— Stăpâne, zise Bigorne, faceţi cum vreţi!

Sacrificiu sublim! Căci după ideile vremurilor, Buridan era un nebun să nu ia pur şi simplu comoara aceea. Şi apoi, în orice timpuri s-a zis că banul n-are nici un miros sau, dacă nu s-a zis, s-a gândit.

Renunţând la acea comoară fără să priceapă, poate, scârba lui Buridan, Guillaume, Riquet şi Lancelot îi dădeau deci, o extraordinară dovadă de prietenie.

Cei patru saci fură puşi la loc pe cal de însuşi Bigorne, care, lucru remarcabil, nu bombăni nimic.

— Bunii mei tovarăşi, zise atunci Buridan, eu plec. Plec singur. Voi lipsi o zi sau poate două. Aur? O să vă aduc eu, cât vreţi! În lipsa mea, nu vă mişcaţi de aici şi vegheaţi asupra prizonierului.

— Peste câteva minute, călare pe calul lui Stragildo, Buridan se îndepărtă de grădiniţa cu trandafiri.

Trebuie să tragem luare aminte asupra stării de spirit a celor trei tovarăşi care, rămaşi singuri, nu spuseră un cuvânt cu privire la comoara lui Stragildo. Scena aceea, petrecută atât de repede, atât de impresionantă, a intervenţiei lui Buridan, îi pusese pe gânduri, îi mişcase? Sau, în fundul inimii, le părea rău de averea care le scapă din mână, şi se fereau de a-şi reînnoi părerile de rău?

Ne place mai bine să ne oprim la prima soluţie, liber cititorul să creadă pe cea de-a doua.

Totuşi, din clipa aceea nu mai fu vorba de comoară, ca şi cum nici n-ar fi văzut-o, nici n-ar fi atins-o.

În schimb, grozav se mai vorbi de mâncare.

Cei trei tovarăşi la un loc, n-aveau un şfanţ. În plus, le era aproape cu neputinţă să iasă ca să se aprovizioneze, numai doar dacă s-ar fi încumetat să rişte să fie prinşi.

Când se lumină de ziuă, mâncară ce mai rămăsese din proviziile smulse de la cârciumarul „Florii de crin”. Apoi, merindele odată terminate, aşteptară.

Instalaţi în pod, cei trei asediaţi, căci putem fără greş să le zicem astfel, îşi fărâmau zadarnic minţile să dea de vreun rost, doar ar putea să-şi procure bani sau hrană. Dar, dacă, Buridan, care făgăduise că o să le aducă bani, nu se înapoia curând, ce făceau?

Trecu ziua, apoi noaptea, şi apoi se scurse încă o zi!

O încercare de ieşire, pe care o făcu Bigorne, le dăduse o pâine care fu mâncată până la ultima firmitură. Apoi, cei trei flămânzi se ghemuiră fiecare în câte un colţ şi încercară să doarmă.

Călare pe calul lui Stragildo, Buridan se dusese drept la Curtea Minunilor.

Santinelele nemaifiind trebuincioase fuseseră ridicate. Trecerea era liberă.

Ajuns în Curtea Minunilor, unde rămase pe cal, Buridan porunci unui şchiop care veghea în colţul unei străzi şi care-l întreba ce voia, să-l cheme pe ducele Egyptului. Fără îndoială, şchiopul îl recunoscu pe Buridan, căci după câteva minute, ducele Egyptului apăru, întovărăşit de câţiva oameni, care duceau nişte făclii.

Buridan desfăcu primul sac şi îl trânti. Apoi pe al doilea şi pe al treilea.

Sacii căzând, aurul sună. Bandiţii căscau nişte ochi grozavi. Ducele Egyptului rămăsese liniştit. Atunci Buridan grăi:

— Ţi-am făgăduit că, dacă m-oi îmbogăţi, îţi aduc ţie şi tovarăşilor tăi jumătate din ceea ce voi avea. Îmi voi ţine cuvântul mai târziu, căci aceasta nu e averea mea. E un aur pe care nu-l pot păstra şi m-am gândit că ţi-ar conveni să-l primeşti ca să-l împarţi între văduvele şi copiii acelora care au murit pe vremea când ne atacau trupele regale.

Ducele Egyptului făcu semn din cap că primeşte. Într-o clipă sacii dispărură. Buridan zâmbi, apoi, salutând pe ducele Egyptului, el se îndepărtă la pas şi ieşi din Curtea Minunilor.

Capitolul XXII Era scris!

Să ne înapoiem în podul casei de la grădiniţa cu trandafiri. Se înnoptase. Umbra şi tăcerea domneau în momentul când rugăm pe cititor să pătrundă acolo cu noi.

Podul nu era cu toate astea nelocuit. Trei umbre posomorâte şi lugubre se aflau în el şi zăceau ici-colea, în poze variate, dar care dădeau probă de o descurajare

completă şi la o desăvârşită renunţare la lucrurile de pe acest pământ. Aceste trei fantasme erau: Lancelot Bigorne, Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot, care păreau adânciţi în gânduri, e drept, dar lipsite de orice bucurie, judecând după suspinele jalnice şi mormăielile care tremurau din când în când ieşind din pieptul câte unuia dintre cei trei tovarăşi.

— Cât e ceasul? Gemu Guillaume Bourrasque.

Şi cum cei doi camarazi ai săi nu-i răspundeau, el urmă cu glasul plângător:

— Îngeri sfinţi din Rai, fie-vă milă de mine, păcătos nenorocit… Ah! Văd bine, mi-a sosit ceasul de pe urmă… Sărmane Guillaume Bourrasque! Ah! Sărăcuţul de mine! În ce hal am ajuns? Nu mai am nici glas, căci prietenii mei, cei mai buni prieteni, nici nu mai mă aud şi nici nu-mi mai răspund? Ah! Nefericite Guillaume! Trebuie, oare, să-ţi sfârşeşti viaţa, astfel, de moartea cea mai scârboasă? De foame… şi sete?

— Ciuma să te strângă de gât, urlător ce eşti! Zbieră Bigorne, necăjit. Hei! Cumetre, zici că nu mai ai glas… După mine, urli mai tare decât a urlat vreodată un porc când îl taie.

— Ah! Îmi vin în fire. Mulţumesc Lancelot, cuvintele tale îmi dau viaţă. E lucru sigur, nu-i aşa, că atât cât câinele latră, e semn bun! Credeam că bietul meu gât, uscat de sete, nu mai putea scoate nici un sunet… Din fericire mă înşelasem! Mulţumesc, încă odată, că m-ai liniştit… Dar în fine, ce oră e?

— E ceasul când oricare creştin stă la masă, zise Riquet, la rândul lui.

— Vai! Miorlăi Guillaume, nu suntem noi creştini? Şi cu toate astea ora dejunului şi a prânzului au trecut şi acum iată şi ceasul mesei de seară şi nimic, nimic pentru bietele noastre stomacuri, pentru gâturile noastre însetate… Uite Riquet, nu mai am nici scuipat în gură!

Şi jalnicul Guillaume Bourrasque, se căznea zadarnic să scuipe, se sleia în sforţări caraghioase, ceea ce nu-l oprea să strige deodată, cu o voce de bas sonoră şi adâncă, şi cu o energie sălbatică:

— Pe maţele porcului celui mare, care se numeşte Valois, aş da… aş da zece ani din viaţa aceluiaşi Valois pentru o porţie de bere…

— Pe legea mea! Îl curmă Lancelot. Păcătosul ăsta-i şi obraznic! Ia-n auziţi-l! O porţie de bere! Stai bine, cumetre! Nu zău! Nu te temi de nimic!

— Cu toate astea, zise încetişor Riquet, trebuie să recunoaştem că Guillaume e modest în dorinţele lui, căci de ce nu? Ar fi putut să ceară tot atât de bine şi câteva sticle de vin vechi, de Beaujolais.

— Adevărat! Răspunse serios Guillaume, lingându-şi buzele. Cu câteva sticle de vin din Anjou…

— Şi pentru că te-ai pornit, urmă batjocoritor, nemilosul Lancelot, şi cu câteva bucăţi de vânat…

— Şi câteva pateuri de peşte, adăugă Bourrasque.

— De asemenea şi… vreo câteva gâşte umplute, zise Riquet.

— Şi ceva cârnaţi, adăugă batjocoritor, Lancelot.

— Şi cu o bucată de pulpă de mistreţ, friptă bine, urlă Bourrasque.

— Şi cu câteva prepeliţe grase, unse frumos cu un sos cu mirodenii… zbieră Riquet care nu voia să rămână mai pe jos.

— Şi, bineînţeles, înfăşurate în slănină, urmă Lancelot. Hei! Păgâni ce sunteţi, nu ştiţi, nu ştiţi că suntem în post?

— Vai! Oftară într-un glas Guillaume şi Riquet.

— Dar, lămuri Guillaume, eu am o dispensă.

— Şi eu! Adăugă Riquet.

— Ei bine, eu, zise Lancelot când n-am vin şi bere, ştiu ce fac.

— Şi ce faci, dragă Lancelot? Întrebă Guillaume dulceag.

— Mă mulţumesc cu asta! Zise Lancelot, arătând o oală, care sta trântită într-un colţ.

— Apă? Tresări Bourrasque cu acelaşi ton cum ar fi zis: Otravă?

— Apă! Tocmai aşa! Şi drept prânz uite cum îl înlocuiesc:

La aceste cuvinte, Lancelot strânse straşnic cureaua de la cingătoare zicând:

— Ai văzut?

— Văd bine că trebuie să ajungem şi aici! Se tângui Bourrasque, foarte plouat, strângându-şi şi el cingătoarea, dar, totuşi, e foarte greu.

— Şi cu toate astea, zise Riquet făcând acelaşi gest, cu toate astea, Buridan nu se mai înapoiază.

— Asta dovedeşte că n-o fi izbutit să strângă nimic de pe nicăieri şi că… ne-am ars! Oftă Lancelot, cu filosofie.

— Crezi?

— E credinţa mea nestrămutată! Adăugă Lancelot, dând din umeri. Dacă ar fi găsit ceva, s-ar fi întors.

— Dar atunci, o să trebuiască să flămânzim şi mâine, ca şi azi, şi ca şi ieri?

— E sfârşitul sfârşitului!

— În cazul când nu m-aş amesteca eu! Zâmbi Lancelot, care adăugă, cu ton dispreţuitor: Ah! Tinerii ăştia! Vedeţi pe seniorul Buridan? Nu mai e altul mai meşter ca el când e vorba de planuri de război. E şiret, nevoie mare! Ţine piept celor mai puternice personaje, miniştrilor, regilor, mai ştiu eu cui? Şi nu ştie să găsească o pâine oricum o fi ea pentru nişte flămânzi ca noi. Din fericire mai sunt şi eu pe aici, eu… om experimentat.

— Lancelot, tresări Bourrasque care începea să-l cunoască, Lancelot… tu ai o idee.

— Idei am eu… totdeauna.

— Da, dar eu zic… e o idee bună?

— Păi, cumetre, nu prea ştiu încă, dar ceea ce ştiu, de pildă, e că mi-e foame.

— Şi sete, urmă Guillaume.

— Foame şi sete, într-adevăr, şi că stând aici să ne văicărim, nu o să găsesc nimic de mâncare… Deci, am să ies, la rândul meu, de n-ar fi decât să încerc dacă n-o să fiu mai norocos decât stăpânul meu, Buridan.

— Bine judecat! Gemu Riquet. Acest Lancelot ar fi putut ajunge un logician de forţă. Ce zici, cumetre Guillaume?

— Zic ca şi tine, cumetre Riquet. Dar cu toate astea n-ar trebui să uităm… capetele ne sunt puse la preţ.

— Într-adevăr! Mare onoare, de care ne-am fi lipsit.

— Drace! Seniorul Buridan, stăpânul meu, s-a expus ziua în amiaza mare; eu Lancelot, sluga lui, mă pot expune noaptea!

— E drept! Astfel, nu te vei lipsi nici de respectul pe care trebuie aibă o slugă bună faţă de stăpânul său. Du-te dar, Lancelot!

— Dar mai cu seamă, fii prudent!

— Încredeţi-vă în mine! Dar, voi, nu vă mişcaţi de aici, nu dormiţi decât cu câte un ochi şi fiţi gata la prima chemare.

— Du-te Lancelot, du-te! Să n-ai nici o grijă! Vom vedea.

Şi Lancelot Bigorne se strecură binişor, pipăind pe scară, sigur fiind că tovarăşii săi vor sta cum ziseseră cu ochiul şi urechea la pândă.

La drept vorbind, Lancelot Bigorne n-avea nici un plan hotărât. Se ducea la întâmplare, încrezător în instinctul şi în steaua lui.

Probabil că, reamintindu-şi de vechea lui meserie, nădăjduia pur şi simplu să pună mâna pe vreun burghez întârziat pe drum.

Poate că spera, în mod nelămurit, în vreo întâmplare neaşteptată, în vreo pleaşcă fantastică. Orice-ar fi, în întunericul cel mai desăvârşit, umblând fără zgomot, ajunse la parter şi se pregătea să iasă, când i se păru că vede o lumină în partea ferestrei care da spre grădină.

— Uită-te! Îşi zise Lancelot. Să fi fulgerat? Cu toate astea nu suntem în anotimpul vijeliilor. Să fie din pricina

slăbiciunii că văd… alandala? Ba, deloc! Sfinte Barnabé, iată aceeaşi lumină! Oh! Oh! Ia să vedem ce-i asta?

Bolborosind astfel, în loc să se îndrepte spre uşa pe care era gata să iasă, el se apropie de fereastră şi începu să spioneze grădina, şi… iată ce văzu:

În grădină, o umbră trecea de colo până colo, cu toată băgarea de seamă.

Umbra aceea părea că se juca de-a v-aţi ascunselea, căci umbla ca orbii cu mâinile înainte.

Numai că în mână ţinea un felinar. Felinarul era acoperit cu o mantie, şi din când în când ridica câte un colţ al mantalei şi lumina astfel, drumul, ici colea.

Descoperind felinarul, umbra dădea drumul la fâşii de lumină care se trădară ochilor obişnuiţi şi veşnic cercetători ai lui Lancelot Bigorne.

Aţâţat de curiozitate, Bigorne deschise binişor uşa care da spre grădină şi se strecură în urma misteriosului vizitator pe care începu să-l supravegheze de departe şi cu foarte multă băgare de seamă. Tot urmărind umbra, Lancelot se întreba, cu puţină îngrijorare, cine putea să fie persoana aceea suspectă şi ce căuta acolo? Şi, punându-şi fel de fel de întrebări, îşi scoase sabia din teacă şi o ţinea gata să lovească la nevoie.

Cu toate astea, o rază de lumină, rău îndreptată, izbi drept în faţă misterioasa umbră şi o exclamaţie fu gata să-i scape lui Bigorne:

— Simon! Simon Malingre! Drace! Ce caută ticălosul aici?

Apoi un râs înăbuşit îl scutură pe Lancelot care-şi zise în gând:

— Ah! Simon Malingre, tu aici? La dracu, cam imprudent lucru faci! Hei! Mizerabile, trădătorule, ai uitat că avem o socoteală împreună? Ah! Te-ai amestecat să ne pui beţe în roate în proiectele noastre. Ai venit ca un trădător să ne denunţi stăpânului tău, satanei de Valois? Ah! Ai venit să faci să se strice tocmai în momentul izbânzii, o întreprindere care mă costase atâta grijă, atâta oboseală şi

primejdie? Acum o să ne răfuim amândoi, jupâne. Ah! Oh! Oh… dar să nu zorim nimic, să vedem, mai întâi, ce caută aici dracul ăsta împieliţat… Îl am în mână şi nu-mi poate scăpa.

În vremea asta, Simon Malingre, căci el era, fără să bănuiască câtuşi de puţin că era spionat, precum şi primejdia care-l ameninţa, părea că găsise ceea ce căuta.

El aşează felinarul pe pământ şi, ghemuit într-un colţ al grădinii, la picioarele unui pom, scormonea ţărâna cu un pumnal scurt pe care-l luase, după cât se părea, chiar pentru treaba aceea şi pe care-l mânuia cu o siguranţă şi cu o îndemânare care învederau chiar un oarecare obicei.

Lancelot Bigorne îi urmărea, de departe, toate mişcările şi se întreba tot mai mirat: Ce înseamnă aceasta?

Curiozitatea trebuia să-i fi fost straşnică ca să reziste atât de mult dorinţei puternice pe care o avea de a-şi pedepsi, pe dată, un duşman atât de primejdios.

Simon Malingre scobea pământul într-una. Îngenunchease şi trăgea pământul pe care-l aşeza binişor pe marginea gropii care se adâncea mereu.

În sfârşit, degetele lui atinseră un obiect tare, o lădiţă fără îndoială, chiar ceea ce căuta, căci pe buze îi trecu un surâs care-l făcea şi mai respingător şi, pe când pieptul i se umfla într-un suspin de uşurare, el şopti cu o bucurie neînchipuită:

— Aici e!

Şi sigur că era acolo, căci în loc de zorul pe care-l pusese până atunci să dea pământul la o parte, începu a-l împrăştia binişor de parcă ar fi mângâiat ceva. Într-adevăr, era o lădiţă măricică pe care o mângâia cu drag cu degetele-i tremurânde de un fel de spasme. Deodată, chiar în clipa când era să deschidă lădiţa, o idee grozavă îi trecu prin minte:

— Dacă o fi goală? Murmură el… Dacă cineva, Gillonne de pildă, o fi luat comoara? Ideea asta îi păru atât de îngrozitoare încât se înăbuşea, cu ochii rătăciţi, cu pumnii

apăsaţi pe inimă ca şi cum ar fi vrut să-şi potolească zvâcnirile. Şi, deodată, nemaiputând să-şi stăpânească îngrijorarea grozavă care-l înăbuşea, el se azvârli asupra lădiţei pe care o deschise cu o repeziciune turbată. Se linişti pe dată. Comoara era acolo. Zâmbi înduioşat în faţa grămezii de aur orânduit simetric şi, mângâindu-l, zicea:

— Doamne! Cât de prost eram să-mi fac atâta sânge rău… Cine dracu ar fi putut să descopere o astfel de ascunzătoare?

Râse înăbuşit. Dar se posomorî iarăşi, căci un alt gând îi trecu prin minte şi mormăi:

— Dar… dacă o lipsi ceva!

Simţi că i se zbârlea părul pe cap la gândul grozav că ar putea lipsi ceva.

Luă grămezile una câte una şi începu să numere monezile.

Multă vreme numără încet, drăgăstos, nelăsând din mână moneda, decât cu un oftat, neaşezându-le, decât plângând, la locul lor.

Atâta doar că, în zăpăceala lui, nu băgă în seamă zgomotul pe care-l făcea numărându-şi galbenii şi sunetul aurului scormonit ajungea la urechile lui Lancelot, care şedea mereu la pândă.

Şi, la auzul acelei muzici pe care părea că o găseşte foarte dulce, cu gura căscată într-un râs de bucurie, cu ochii în care scânteia o flacără de şiretenie, aţintiţi asupra zgârcitului, Bigorne îşi zicea:

— De data asta cred că am la îndemână o răzbunare desăvârşită.

Ah! Dacă în clipa aceea Simon Malingre ar fi putut vedea pe Lancelot, fără îndoială că ar fi căzut mort, peste comoara lui.

Dar Simon nu văzuse nimic, decât că nu lipsea nimic. Atunci, sigur că banii erau neatinşi şi feriţi de orice vedere indiscretă, el închise vesel lădiţa şi o puse la loc, metodic, trăgând pământul în gaură până când o astupă; apoi

bătători pământul cu îngrijire, liniştit pentru viitor. Şi nu fără o ploaie de suspine, el se îndepărtă.

Lancelot Bigorne îl lăsă să plece fără să facă un gest. Se mulţumi să şoptească batjocoritor:

— Poţi să pleci, puţin îmi pasă, ştiu acum unde trebuie să te găsesc.

Apoi aşteptă puţin ca să fie sigur că Simon nu se va înapoia şi, când crezu că a aşteptat destul, ieşi din ascunzătoare şi se îndreptă liniştit spre locul de unde se ridică Simon şi, tot atât de liniştit la rândul lui, începu să scobească pământul, ceea ce fu făcut la repezeală. Când dezgropă lada, Lancelot o luă la subţioară, cu o strâmbătură de bucurie şi se înapoie în casă, zicând:

— Nu m-am dus departe, dar sfântul Barnabé mi-a venit în ajutor şi cred că niciodată n-am pus mâna pe ceva mai însemnat, judecând după greutatea acestei lădiţe şi după vremea care i-a trebuit lui Simon ca să numere ce e înăuntru. Ceea ce dovedeşte, urmă el, suindu-se iar în pod unde, desigur, tovarăşii lui nu se aşteptau să-l vadă atât de curând…

Şi Bigorne adăugă:

— Hotărât! Aşa a fost scris! Sunt născut… ca să dau de comori!

Capitolul XXIII Gillone vorbeşte.

Să-l lăsăm pe Lancelot Bigorne şi să ne întoarcem câteva minute la Simon Malingre. După evadarea de la Curtea Minunilor în tovărăşia Gillonnei, Simon se îndreptase grabnic spre Temple unde ajunsese destul de devreme ca să zădărnicească îndrăzneaţa lovitură a lui Lancelot Bigorne, tocmai în clipa când era să izbutească răpirea lui Philippe d'Aulnay.

Din nenorocire, cu toată graba lui, ajunsese prea târziu într-un sens. Adică, Buridan şi cu banda lui putu să scape teferi din încurcătura în care îi vârâse sosirea neaşteptată a răutăciosului om.

Pentru contele de Valois, fuga lui Buridan şi a oamenilor săi forma o înfrângere mai mult, care putea să aibă urmările cele mai grave.

Cu toate astea, judecând bine lucrurile, răul nu era tocmai mare deoarece, mulţumită amestecului fericit al lui Simon, nu numai că prizonierul pe care i-l încredinţase regele şi pe care fusese aproape gata să lase să i-l răpească cu chiar ajutorul lui, îi rămăsese încă unul din îndrăzneţii bandiţi al cărui cap era pus la preţ. Gautier d'Aulnay, îi căzuse în mână.

E firesc că, dacă Malingre sosea câteva minute mai înainte, toată banda era prinsă în lanţ, dar întârzierea nu putea să-i fie atribuită devotatului servitor, care făcuse tot ce putuse. De aceea, contele recompensase râvna lui Simon, nu numai iertându-i ceea ce se petrecuse la palatul Valois, ci mai dăruindu-i şi o mare sumă de bani, pe deasupra.

Simon pusese mâna pe bani cu o strâmbătură de bucurie, apoi se gândise mult şi bine. Şi rezultatul acelor gânduri era că, fără îndoială, situaţia devenea primejdioasă pentru el.

Într-adevăr, lucrurile păreau că se-ncurcă.

Îndrăcitul de Buridan şi cu diavolul de Lancelot Bigorne, păreau că aveau un talisman care-i făcea să scape ca prin minune de toate loviturile care li se dădeau şi să-şi bată joc de toate cursele care li se întindeau.

Simon, care se pricepea, începea să se teamă serios, ca nu cumva oamenii aceia extraordinari să nu învingă în lupta pe care o dădeau contra stăpânului său; şi atunci s-ar fi prăbuşit şi dânsul care nu era decât un neînsemnat complice.

În afară de asta, purtările misterioase ale fostei lui tovarăşe şi logodnice, Gillonne, îl îngrijorau serios, şi ura pe care o simţea că i-o purta zgripţuroaicei, îl făcea să se cutremure adesea de groază. În sfârşit, cu toate vicleniile lui, cu toate grijile, cu toată paza, vreo nenorocită

întâmplare, vreun duşman, cunoscut sau nu, putea veni să-i facă cunoscut contelui de Valois, partea pe care o luase şi el, Simon Malingre, la răpirea Myrtillei de către Buridan?

Până în ziua aceea, Valois nu prea ştia bine ce se petrecuse în palatul său. Gillonne îi spusese că servitorul său îl trăda. Dar purtarea lui Simon, din timpul din urmă, dovedise tocmai potrivnicul. Când se gândea la torturile pe care stăpânul său i le-ar fi putut aplica, nenorocitul Malingre simţea că se sfârşeşte de-a binelea.

Se simţea grozav de obosit; prevedea în chip nelămurit că se învecina unui moment suprem şi că, într-adevăr, prea înfrunta soarta, încăpăţânându-se să prelungească lupta.

Şi apoi ce? Nu era destul de bogat?

Suma pe care i-o dăduse cu atâta generozitate stăpânul său, adăugată la averea lui ascunsă, mărită cu tot ceea ce nu dispera să smulgă Gillonnei… toate astea nu alcătuiau o adevărată avere care i-ar fi îngăduit să se retragă în vreo provincie îndepărtată, în Olanda, de pildă, ţara lui natală, şi acolo, la adăpost de toate, în afară de toate loviturile, să-şi sfârşească liniştit zilele, prefăcându-se într-un burghez liniştit?

Da, da! Hotărât! Cel mai cuminte lucru era să se retragă din luptă şi cât mai uite cu putinţă şi să-l lase pe Valois să se descurce cum s-o pricepe.

Dar îi fu frică de ceva. Averea lui ar fi destulă ca să-i îngăduie să trăiască fără să mai atârne de cineva? În fond, ştia că avea de ajuns, dar ca oricare zgârcit care căuta prin orice mijloc să-şi mărească maldărul de aur, el căuta să găsească o scuză să mai rămână şi să-şi rotunjească şi mai mult comoara.

O altă teamă mai serioasă, îl făcu să înverzească de spaimă. Dar dacă comoara lui o fi fost descoperită şi şterpelită de vreun mojic?! Dar Gillonne, de pildă, căreia trebuise să-i mărturisească odată că banii îi erau ascunşi la grădiniţa cu trandafiri? La ideea asta grozavă, simţi că se sfârşeşte. Cu toate astea îl linişti puţin un lucru: nu-i

spusese locul exact unde-i era averea, şi… grădina era destul de mare.

Grăbindu-se, fără îndoială, ar ajunge înaintea altuia care să fi putut pune mâna pe aurul lui pe care îl venera şi-l iubea mai mult ca pe Dumnezeu. Şi iată de ce l-am putut vedea pe Simon Malingre făcându-şi cercetările încununate de izbândă… aşa credea el, cel puţin.

Plecând de la grădiniţa cu trandafiri, el se îndreptă spre Temple, care, după cum se ştie, era în apropiere, cu gândul să se ducă la stăpânul său, contele de Valois.

Îngrozitorul pitic nu mai putea de bucurie. Îşi freca mâinile încântat şi murmura:

— Haide! Haide! Hotărât, sunt şi mai bogat decât credeam. Mâine, îmi iau aurul, încalec pe un cal zdravăn… sunt destui în grajdurile stăpânului meu şi, bună seara monseniore! Descurcă-te cum te-ai pricepe.

Pe căi piezişe, cunoscute de dânsul, ajuns la apartamentele particulare ale guvernatorului, era gata să intre în odaia stăpânului, când propriul său nume, pronunţat de un glas cunoscut, îl opri pe loc.

Deschise binişor o uşă şi, tăinuit, în crăpătura ferită de o perdea greoaie care atârna de partea cealaltă, ascultă, ţinându-şi respiraţia, cu fruntea înăbuşită de îngrijorare. Gillonne vorbea cu Valois şi, cu un aer de mironosiţă, zicea:

— Da, monseniore, Simon Malingre nu merită binele ce-l faceţi, e un trădător care ar trebui spânzurat. Ce zic? Ar trebui jupuit şi ars, încetul cu încetul.

— Oh! Zgripţuroaica dracului, se gândi Simon, care sosise tocmai la timp ca să audă.

Pe de altă parte, Valois răspundea:

— Explică-te! Mai întâi eu credeam că Simon era prietenul tău, păcătosul mi-a spus chiar o vorbă despre intenţia care o avea de a te lua de nevastă… frumos gust, fie zis în treacăt!

Ca şi cum n-ar fi priceput ironia, Gillonne se ploconi până la pământ.

— În sfârşit, eraţi prieteni şi… logodiţi, mi se pare.

— Monseniorul vorbeşte drept: eram ceea ce nu vrea să zică, suntem!

— Tocmai, vreau să ştiu de ce aţi stricat logodna?

— Sunt devotată monseniorului trup şi suflet, o ştiţi prea bine, de aceea, n-aş avea drept prieten, ori rudă pe cineva pe care-l ştiu că trădează pe stăpânul meu, şi vrăjmaşul stăpânului nu-mi poate fi decât duşman, şi mie…

Valois o privi mult şi fix. Gillonne rămase nepăsătoare în faţa acelei priviri. Contele îşi vorbi singur:

— Despre devotament, ea mi l-a probat în multe ocazii, o ştiu! Îmi este devotată cum spunea ea, trup şi suflet.

Cu toate astea nu contele găsea natural ca femeia aceea să-i spună că logodnicul ei îi era duşman deoarece era duşmanul stăpânului său.

— Ascultă, urmă Valois, spune-mi ce ai de spus, dar, bagă de seamă. Nu încerca să minţi, că pun să-ţi smulgă limba şi să te ard încetul cu încetul! Acum, vorbeşte!

— Dacă n-aş fi trebuit să spun adevărul curat şi n-aş fi sigură de cele ce spun, nu aş fi venit din proprie voinţă la Măria Voastră. Ar fi fost mai simplu şi, mai cu seamă, mai puţin primejdios să stau acasă, deci pentru ce aş minţi?

— Cu toate astea, e drept ce spune”, se gândi contele care adăugă încet: Vorbeşte, te ascult.

Răutăcioasa şi răzbunătoarea femeie istorisi atunci, exagerând şi învinovăţindu-l pe fostul ei logodnic, întâmplările în urma cărora Myrtille putuse să se întâlnească cu Buridan. În această expunere amănunţită, orânduită cu îndemânare, rolul lui Simon devenise covârşitor şi, în afară de asta, făcând comparaţia unor fapte deja cunoscute de conte şi a altora pe care i le punea înainte cu pricepere, Gillonne, fără să aibă aerul că stăruie prea mult, ajunse să facă impresia că tot ce povesteşte era perfect admisibil şi chiar întocmai aşa.

Se înţelegea lesne furia contelui, auzind vorbindu-i-se despre trădarea care îi păru vădită.

De aceea, zise trădătoarei cu glas care tremura de necaz:

— Bine! M-ai servit cu credinţă, fă şi de acum încolo tot aşa şi vei fi încredinţată că sunt un stăpân bun şi generos… Dar dacă, din întâmplare, mă vei fi înşelat, dacă m-ai trăda vreodată, pedeapsa grozavă pe care o voi da chiar de mâine acelui mizerabil trădător, îţi va servi drept o înştiinţare. Vei vedea cum ştie stăpânul tău să pedepsească o greşeală, ori o trădare. Bagă de seamă, nu-ţi spun mai mult. Acum, lasă-mă! Şi până vom vedea ce mai e de făcut, tăcere asupra celor ce mi-ai spus acum! Vinovatul nu trebuie să ne scape.

Cuvintele acelea fuseseră spuse cu atâta sălbăticie, încât Gillonne, făcând reverenţe şi dându-se înapoi, nu putu să nu se cutremure pentru ea însăşi.

Nu se gândea, fără oarecare teamă, la rolul pe care îl avusese chiar ea în întâmplările acelea şi-şi zicea, tremurând de spaimă:

— Maică Precistă! Îngeri sfinţi. Faceţi aşa ca stăpânul meu să nu afle niciodată adevărul; dacă nu, am păţit-o. Şi-i vai de capul meu! Până atunci, cred că pot face rugăciunea morţilor pentru sufletul lui Simon Malingre… He! He! Ar fi om priceput Simon, dacă o mai scăpa şi de beleaua asta. O să-l înveţe minte să-mi mai fure bieţii mei galbeni… Şi, apoi, eu mă apăr! Dacă nu-l zdrobeam, m-ar fi dat el pe mâna Monseniorului, şi ce alta putea să mi se întâmple decât că era să fiu trasă pe roată, de vie. Oricât tot mai bine-mi place să fiu în pielea mea decât în a lui Simon… He! He! Grozav aş mai vrea să fiu de faţă ca să-l văd când l-o aresta şi l-o aduce în faţa monseniorului…

Şi, groaznica bătrână, rumegând gândurile-i drăceşti, se îndepărtă cu paşi mărunţi, râzând pe înfundate.

În vremea asta Simon Malingre, rămase trăsnit în dosul uşii.

În chip maşinal, ca împins de instinctul conservării, mai mult decât de judecată, el închisese binişor uşa şi plecase cu paşi înăbuşiţi spre o ascunzătoare îngustă unde ştia că nimeni nu pătrundea acolo! Nimeni altul decât el.

Simţindu-se în siguranţă, deocamdată, căzu greoi pe un scaun de lemn cu picioarele tăiate, tâmpit, zăpăcit, lac de năduşeală, plângând cu lacrimi mari care se amestecau cu picăturile de sudoare, fără ca să bage de seamă. Îşi luă capul în mâini văitându-se fără încetare.

— Ticăloasa! Oh! Ticăloasă afurisită!

Cu toate astea, după un frământat de deznădejde grozavă, se linişti puţin câte puţin şi începu să-şi judece situaţia, făcând apel la tot sângele rece şi la viclenia lui, ca să privească cu judecată măsurile de luat şi care trebuiau să-l scoată din încurcătură. Încetul cu încetul, îşi veni în fire şi, fără îndoială, că găsise vreo combinaţie dibace, căci un fel de zâmbet începuse să-i înflorească pe buzele subţiri şi palide. Tot atât de liniştit pe cât fusese de îngrozit, tot atât de hotărât pe cât fusese de descurajat, el luă toate dispoziţiile trebuincioase ca să nu fie surprins în cazul, de necrezut, când i-ar fi trecut cuiva prin minte să-l caute până acolo.

Apoi, după ce-şi luă toate prevederile, întruchipă un fel de culcuş într-un colţ şi se întinse cu voluptate, şoptind:

— Nu mai pot de oboseală. Să dorm. Voi vedea mâine ce mai e de făcut… Dar, dulcea mea Gillonne ţine-te bine, încă nu m-ai jupuit de viu… Cel care-o râde la urmă, o să râdă mai bine.

Capitolul XXIV Geniul lui Simon Malingre.

A doua zi de dimineaţă, tot atât de liniştit ca şi cum nu n-ar fi fost ameninţat de nimic, Simon intra în odaia contelui de Valois, cu siguranţa celei mai perfecte nevinovăţii şi cu liniştea aceea absolută pe care o are oricare conştiinţă fără păcat.

Trebuie să spunem că Simon nu intra în camera aceea în chip normal, ci se repezi înăuntru cu toate semnele exterioare ale cuiva care aduce o veste aşteptată cu nerăbdare.

Vicleanul personaj observase foarte bine gestul violent pe care contele nu şi-l putuse stăpâni, precum şi aerul

ameninţător cu care înainta spre servitorul său, deschizând gura, gata să-l zdrobească, dezvăluindu-i descoperirea trădării lui.

De aceea, judecându-şi rolul cu o îndemânare desăvârşită, se făcu că uită, în bucuria lui, regulile bunei cuviinţe care nu-i îngăduiau să vorbească întâi el stăpânul său şi, tăind cu pricepere cuvântul contelui, strigă cu bucurie mare.

— Izbândă, monseniore, izbândă! Aduc o veste foarte bună!

Ca toate persoanele care trăiesc în mijlocul intrigilor întunecoase, contele de Valois oricât ar fi fost mai presus de sluga lui, îşi zise pe dată că poate va fi de folos să afle vestea de bucurie care i se aducea cu atâta înfrigurare.

De aceea, trebuie să-l lase pe Malingre să vorbească fără să-l sperie şi, prin urmare, să nu-i arate nici o urmă de ură.

Încredinţat de cuminţenia faptei lui, pentru un moment, Valois nu-şi dădu pe faţă impresiile lui ascunse şi, în loc să-l zdrobească pe vinovat, după cum se pregătea la început, se mulţumi să facă doar pe nemulţumitul ca un stăpân supărat de lipsa de respect a slugii. Şi, întrebă, cu un aer necăjit:

— Hei, netrebnicule! Aşa intri acum la stăpânul tău?

Simon se aplecă cu umilinţă, pe când o floare, iute stinsă, străluci în ochii lui vicleni.

— Iertaţi-mi această lipsă de respect dar, bucuria de a fi aflat o veste bună pe care s-o aduc seniorului meu, m-a făcut să uit orice.

— Bine! Zise contele, care printr-o sforţare de voinţă, izbutise să-şi îndulcească vorba, bine, vorbeşte! Dar nu uita că dacă vestea ta nu e atât de bună, după cum vrei să arăţi, vei fi biciuit şi tratat după cum meriţi.

Cu multă simplitate şi luând aerul său cel mai respectuos Simon răspunse:

— Monseniorul are să hotărască singur. Ştiu unde se află acum tânăra persoană pe care Măria Voastră o onorează cu simpatia sa… Vreau vorbesc de Myrtille.

Sfârşind vorba, Simon aştepta, ţintuindu-l pe sub sprâncene pe stăpânul său.

Ca întotdeauna când se pronunţa în faţa lui numele Myrtillei, contele se tulbură puţin şi rând pe rând se roşi şi îngălbeni.

— Ah! Ah! Oftă Valois, fixând la rândul lui pe necinstitul servitor. Într-adevăr, e o veste bună… şi, unde e domnişoara în clipa de faţă?

Fără să se tulbure, înfruntând cu îndârjire privirea tăioasă a stăpânului, Simon răspunse:

— La logodnicul ei, la seniorul Buridan.

La cuvântul de logodnic, pe care fără să pară, Simon îl pronunţase cu toate astea cu tot dinadinsul, Valois strânse pumnii furios, ochii i se înroşiră şi numai cu mare greutate izbuti să-şi stăpânească strigătul de furie care se stinse pe buzele-i albe.

În fundul inimii, Simon se bucura de furia neputincioasă a stăpânului său. În aparenţă, el sta ţeapăn, luând înfăţişarea cea mai cuviincioasă şi mai nevinovată, întocmai ca omul care nu-şi dă seama de răul pe care-l face.

Contele făcu câţiva paşi repezi prin odaie ca să ascundă tulburarea şi, în acelaşi timp, ca să aibă timpul să se liniştească sau, poate, să se gândească.

Ceea ce-i spunea Simon se potrivea aşa de bine cu toate detaliile foarte amănunţite date de Gillonne în ajun, încât Valois, neputând să creadă că s-ar putea îngemăna acest fel de viclenie cu o îndrăzneală ca aceea, începea să creadă acum că Gillonne era aceea ce-l înşelase sau că se înşelase chiar ea, iar Simon putea fi mai cinstit şi mai nevinovat decât îl crezuse la început.

Fără să-şi dea seama, îndoiala, care năştea în el, făcu să i se îndulcească pe nesimţite şi glasul şi gesturile. După ce se gândi câteva minute, se întoarse, se aşează pe un jilţ mare, în faţa lui Simon, şi-i zise:

— La Buridan! Şi numele acela parcă îi jupui buzele. Nu-i un răspuns păcătosule! Şi unde e afurisitul de Buridan,

înghiţi-l-ar Iadul? Ai aflat? Căci, de când a fugit de la Curtea Minunilor, toată poliţia e în picioare ca să-l găsească.

— Dar, monseniore, ştiu. Nu sunt poliţie, dar devotamentul îmi dă şiretenia trebuincioasă ca să caut şi să găsesc!

De astă dată, contele fu înfundat. Porni de la nesiguranţă, ajunsese să nu mai aibă decât prezumţii şi iată că în faţa acelei destăinuiri, în faţa răspunsului atât de simplu şi spus fără înconjur, chiar prezumţiile erau pe cale să dispară, să se şteargă din mintea lui. De aceea, zise pe un ton cu desăvârşire îmblânzit:

— Unde e? Unde se ascunde? Pe Dumnezeul meu, dacă nu vreau să-i pun chiar eu mâna-n gât.

Dar spre marea lui mirare Simon clătină din cap şi zise:

— Nu mă întrebaţi unde e Buridan… Credeţi-mă! Lăsaţi-mă monseniore să sfârşesc singur ceea ce am început atât de bine. Intervenţia dumneavoastră în afacerea asta n-ar putea decât să-mi dărâme toate planurile. Numai singur pot duce la bun sfârşit afacerea asta. Ascultaţi-mă monseniore, vă cer numai patruzeci şi opt de ore ca să lucrez cum mă voi pricepe şi vi-i dau pe mână, legaţi şi ferecaţi pe Buridan, pe Myrtille şi toată banda lor… Toată, mă înţelegeţi, monseniore? Nu v-am mai adus-o pe Myrtille pentru că aţi avut încredere în mine şi că m-aţi lăsat să fac cum m-am priceput?

— Da şi ba, zise contele care simţi deşteptându-se iarăşi bănuielile în faţa răspunsului acestuia neaşteptat.

Simon Malingre pricepu pe dată cele ce se petrecea în mintea lui Valois şi, jucând totul pe o singură carte, el gândi suspinând: „Momentul fatal şi dureros a sosit… văd că stăpânul meu se îndoieşte de mine, trebuie să-i spun tot.”

La aceste cuvinte, el îngenunche aplecându-şi capul cu o umilinţă admirabilă, judecată, şi adăugă tare:

— Monseniore, vă implor să mă iertaţi!

Contele tresări şi, aplecându-se spre dânsul, privindu-l cu foc, răspunse:

— Iertarea mea? Şi de ce?

— Monseniore, zise Simon plângând şi căzând la pământ, v-am înşelat!

— Ah! Mizerabile trădător, urlă contele care, sărind în sus, azvârlind îndărăt fotoliul pe care şezuse, mărturiseşti în fine?

— Fără îndoială! Zise Malingre, ridicându-se pe jumătate şi privindu-l cu cea mai mare nevinovăţie, fără îndoială mărturisesc că mi-am înşelat stăpânul… să-l servesc mai sigur şi mai cu devotament.

Valois rămase încremenit de răspuns.

În furia lui strângea deja mânerul pumnalului, gata să-l vâre în trupul bănuitului trădător.

El vârî repede tăişul în teacă şi strigă înăbuşit:

— Nu, moartea asta ar fi prea repede şi prea blândă, vreau…

Făcuse spume la gură. Apucă un ciocan şi lovi cu putere într-un clopot fără limbă, şi un servitor sosi:

— Doi oameni armaţi să-mi stea la îndemână, zise el.

Apoi, întorcându-se spre Malingre:

— Acum vorbeşte, dar, vorbeşte lămurit, căci viaţa nu-ţi ţine decât de un fir de aţă, pe cuvântul meu de Valois. Haide! Spune! Explică-te.

În loc să pară speriat de dezlănţuirea acelei furii şi de acele ordine care nu prevesteau nimic bun pentru el, în loc să se umilească, mai mult, Simon care până atunci şezuse îngenunchiat, se ridică deodată, într-o ţinută demnă, pe cât putea s-o aibă un fizic ca al lui, şi zise cu o linişte care contrasta ciudat cu furia stăpânului şi cu pregătirile sinistre ce-l ameninţau:

— Văd monseniore, că m-aţi înţeles rău sau, poate, nu m-am exprimat destul de bine. Viaţa mea e în mâinile voastre şi puteţi face cu ea ce voiţi; am pus-o în serviciul vostru şi lui am sacrificat-o demult… Am să vă spun totul, nu de frică, credeţi-mă, dar pentru că-mi sunteţi stăpân şi pentru că sunt devotat trup şi suflet… De aceea, mai bine să vorbesc chiar eu. Cine ştie dacă faptele mele, rău interpretate, n-au

dat prilej vreunui răuvoitor să mă calomnieze în faţa voastră? Cine ştie vreo slugă prea sârguitoare, tot atât de devotată ca şi mine, interpretând şi ea rău actele mele, n-ar veni, de bună credinţă, fără să-mi poarte vreun gând rău, ci numai pentru că e datoria ei, să pună în vedere Monseniorului şi să-i strecoare în suflet bănuiala şi necazul împotriva neputinciosului dar, cu toate astea, devotatului şi binevoitorului vostru servitor? Cine ştie dacă acest lucru n-a fost făcut deja după cum chiar îmi dă de bănuit înfăţişarea monseniorului.

Fără voia lui, contele se simţi mişcat de cuvintele lui spuse pe un ton foarte demn şi foarte sincer şi care, fără să aibă aerul, loveau drept în ţintă. Căci cum ar fi putut Valois să bănuiască că acea convorbire din ajun putuse să-i fie surprinsă?

Privindu-şi servitorul, îl văzu atât de mic, atât de umil, atât de neputincios în faţa lui, cel atât de sus pus, atât de puternic, atât de tare reamintindu-şi din trecut, îşi reaminti atâtea servicii care i se aduse încât îndoiala i se strecură din nou în suflet şi se ruşină de pornirea lui.

— Ferească Dumnezeu, zise el mai liniştit, să condamnăm unul dintre oamenii noştri fără să-l ascultăm cu toată răbdarea, cu toată credinţa şi nepărtinirea la care au dreptul toţi cei care depind de judecata noastră. Vorbeşte dar şi explică limpede ce ai vrut să spui, dar, nu uita că tu însuţi ai vorbit mai întâi de trădare.

— Am zis, monseniore, că vă înşelasem. N-am zis că v-am trădat.

Atunci, la rândul său şi potrivind, în felul său, dar luând una câte una, toate faptele pe care bătrâna Gillonne i le pusese în spinare învârtind lucrurile în favoarea lui, Simon Malingre istorisi cum o dăduse pe Myrtille lui Buridan. Şi explică amănunţit contelui, care se încredinţa din ce în ce de buna lui credinţă, dar totuşi se mira de felul de a proceda, cu o mulţime de amănunte, care mai mult îl zăpăceau decât îl luminau, că, purtându-se astfel, era sigur

să pună mâna pe toţi duşmanii stăpânului său, că în ceasul acela plasa era întinsă, şi că n-avea decât să tragă sfoara ca să-i pună pe toţi la bunul plac al contelui.

Dar, pentru asta, era absolut nevoie să-l lase să lucreze singur, în libertate.

— Pricepeţi zise el, sfârşind, că acum am izbutit să capăt toată încrederea lui Buridan. Dar nu trebuie să ne ascundem şi ştiţi şi voi, monseniore, că acest Buridan e un straşnic luptător, veşnic în pază, veşnic neîncrezător, şi în aşa hal, încât cred că se sfieşte şi de scufia lui de noapte. Această încredere, după care am alergat atâta, şi să spun drept monseniore pentru care am trecut prin atâtea primejdii ca s-o câştig, mă poate face s-o pierd, nimica toată şi, atunci, totul s-ar sfârşi pentru noi. Iată dar de ce vă implor stăruitor să mă lăsaţi să lucrez singur şi cum vreau, şi să-mi daţi cele patruzeci şi opt de ore, pe care vi le-am cerut.

De data asta, contele era cu totul încredinţat de nevinovăţia lui Simon. Apucă o pungă plină de galbeni şi i-o dădu, zicând:

— Ia-i, ţi-i dăruiesc ca să uiţi bruftuiala de mai adineauri. Dar dacă izbuteşti, îţi voi da zece pungi ca asta.

Cu o îndemânare care însemna o mare obişnuinţă, Simon îşi strecură repede punga în buzunar după ce o cântări la iuţeală în mână, ceea ce-l făcu să se strâmbe de bucurie.

— Acum, monseniore, voi pleca îndată. După cum v-am explicat, trebuie să lucrez singur. Cu toate astea, o să am nevoie de un ajutor. Aţi binevoi să-mi daţi pe cineva?

Dacă contele ar mai fi păstrat chiar vreo îndoială despre credinţa lui Malingre, cererea pe care-o făcuse, desigur, i-ar fi nimicit-o.

— Alege tu pe cine vrei, singur poţi să-ţi dai seama mai bine de cine te-ar putea ajuta.

— Dacă e aşa, v-aş ruga să-mi daţi pe jupâneasa voastră, pe Gillonne.

De data asta Valois crezu că n-a auzit bine.

— Pe cine-mi ceri?
— Pe jupâneasa Gillonne.
— Auzisem bine! Şi crezi că-ţi va fi de folos?
— Îmi va fi de mare folos, monseniore.
— De ce ea şi nu alta?
— Pentru că o cunoaşte pe Myrtille şi că-i va putea inspira încredere. Şi, v-am spus, am nevoie să nu deştept bănuielile nimănui.
— E drept, foarte drept! Atunci, tu ai încredere în femeia asta?
— Ca în mine însumi, monseniore.
— Hm! Făcu contele, căruia i se părea că încrederea lui Malingre era rău plasată. În sfârşit, treaba ta. O crezi pricepută?
— Gillonne? Câte-o vorbă de pricepere şi viclenie, cred că ar întrece şi pe dracul.
— Dacă e aşa de pricepută şi de vicleană, să nu mai vorbim. Dar devotamentul?
— Despre asta, răspund de ea… Tot atât de sigură şi devotată ca şi mine.
— Ciudat, şopti Valois, care urmă cu glas tare: În fine, ai încredere în ea şi pe ea, numai pe ea o vrei?
— Da, monseniore. Ascultaţi, monseniore. Văd ce este. Biata Gillonne o fi făcut vreo greşeală în slujba ei sau poate vi s-a făcut vreun raport răutăcios asupra ei, căci îmi pare că nu se prea bucură de încrederea stăpânului său.
— Niciodată nu s-a bucurat de ea.
— Asta mă mâhneşte, Doamne! Gillonne are toate cusururile sexului său, ea se supără lesne şi, din prea multă imaginaţie, pe care o are, îşi face de multe ori închipuiri pe care le ia drept realităţi, dar în toată dreptatea e cinstită şi n-ar face rău nimănui. Vă este devotată până la moarte şi eu am încredere absolută în ea, căci, să vă spun în taină, o să ne căsătorim împreună şi ea moare de dragul meu.
Contele râse cu poftă de discursul lui Malingre. În gândul lui îşi zise:

— Drace! El crede că femeia se prăpădeşte după el şi nu mai departe decât ieri seară, aici chiar, la urma-urmei, cum zice şi el, poate că ea s-a înşelat! Ei bine! Urmă tare. Ia-o, dacă ţii cu orice preţ.

— Mulţumesc monseniore. Îmi îngăduiţi să vă rog să daţi chiar domnia voastră ordine Gillonnei?

— De ce?

— Pentru că e încăpăţânată şi, adesea, nu vrea să facă decât după capul ei, pe când dacă monseniorul îi dă ordin să mi se supună în toată afacerea asta, o ştiu eu bine, n-o să mai zică nimic şi o să se facă blândă ca un miel.

— Fie! Am să fac şi asta.

Contele o chemă pe Gillonne, care veni îndată.

Îşi închipuie oricine mirarea ei, văzându-l pe Malingre în odaia contelui şi părând în bunele lui graţii mai mult ca oricând. Ea se întrebă îngrijorată ce se petrecuse şi-l privi pe Malingre încercând să descurce adevărul.

Dar Simon sta nepăsător.

În sfârşit, vocea contelui o scoase din nedumerire:

— Jupâneasă Gillonne, te încredinţez lui Malingre pentru câteva zile. Supune-i-te în orice-ţi va ordona ca şi cum ai asculta de mine însumi şi gândeşte-te, dacă ţii să-mi faci pe plac, că după cum te vei purta în afacerea asta, voi uita sau voi pedepsi greşeala pe care ai făcut-o ieri seară.

— Aşa! Zise Malingre serios, mă gândisem eu bine că trebuia să-l fi nemulţumit ea pe monseniorul. N-ai să te cuminţeşti niciodată, Gillonne? Puteţi s-o iertaţi, monseniore, căci răspund eu pentru ea că o să meargă strună în afacerea asta. Nu e aşa, Gillonne?

— Neîndoios, răspunse Gillonne, datoria mea e să mă supun ordinelor monseniorului. Cât despre greşeala mea, voi căuta s-o repar.

Valois îi îndepărtă, după ce mai vorbi încet, un minut, cu Malingre, lucru de care Gillonne păru foarte îngrijorată.

Capitolul XXV Lupta între doi diavoli.

Când ieşiră din odaia contelui de Valois, Malingre se apropie de Gillonne şi o întrebă cu glas înăbuşit:

— Putem vorbi împreună, la tine în odaie, fără teamă de a fi auziţi? Am să-ţi spun lucruri foarte însemnate.

Fără să răspundă, Gillonne făcu semn că putea.

Gillonne se gândea, spionându-şi tovarăşul cu coada ochiului. Era foarte neliniştită şi se întreba cu îngrijorare: ce ştia Malingre şi ce gânduri avea?

Cum nu putea citi nimic pe faţa tovarăşului ei, Gillonne se ţinea într-o rezervă prudentă şi se pregătea să se păzească bine, observând de aproape gesturile lui Simon, pe care-l bănuia însufleţit de gânduri necinstite.

Când ajunseră în odăiţa pe care o avea la Temple, Gillonne făcu semn lui Malingre să stea jos şi se aşeză şi dânsa lângă o fereastră care dădea într-o curte interioară.

Gata să scoale în picioare toată garnizoana, la cea mai mică încercare de violenţă, ea aşteptă să vorbească Malingre.

Acesta se aşezase liniştit pe scaun şi nu părea deloc însufleţit de gânduri rele.

— Gillonne, zise el încet, cineva m-a vorbit de rău monseniorului.

Gillonne crezu că astea le zicea pentru ea, căci o privea drept în faţă. Ea îl bănuia mai mult ca oricând şi răspunse printr-o întrebare mută a privirii.

— Da, Gillonne! Urma Malingre. Monseniorul cunoaşte partea ce am luat, fără voia mea, o ştii, la evadarea Myrtillei, nu ştiu ce trădător i-a destăinuit totul, auzi tu?

— Şi, zise Gillonne încet, bănuieşti pe cineva de răutatea asta?

— Ah! Oftă Malingre, dând din umeri. Ştiu eu? Cred că e vreun fecior, gelos de trecerea mea pe lângă stăpân şi doritor să-mi ia locul! Dar, răbdare, dacă-l aflu, şi-l voi afla într-o zi sau alta, mă bizui chiar pe tine să-mi dai o mână de ajutor în ziua aceea o să avem ceva de răfuit, de care o să râdem amândoi, ha! Ha! Ha!

Gillonne nu-şi putu stăpâni un fior, care o străbătu din cap până în picioare, atâta era de ameninţător tonul cu care fuseseră pronunţate vorbele lui Malingre şi atât era de sinistru râsul care le urmase, dovedind siguranţa absolută a unei răzbunări, de care avea să se ducă pomină.

Cu toate astea un lucru o linişti.

Malingre nu o bănuia pe ea: dimpotrivă îi cerea să-l ajute să-l descopere pe vinovat.

Se gândi să tragă un folos din dispoziţia lui şi-i răspunse, împreunându-şi mâinile, cu un aer indignat:

— Maică Precistă! Se poate să fie oameni atât de răi pe pământ, şi să nu-ţi poţi câştiga viaţa, în mod cinstit, fără să fii expus geloziei şi calomniei?

— Nu-i aşa, Gillonne? Făcu Malingre, cu un minunat aer binevoitor.

— Desigur că o să te ajut, îl încredinţă Gillonne, şi încă din toate puterile mele.

— Aşa nădăjduiam şi eu, zâmbi Malingre, adăugând în treacăt: Mai cu seamă că şi tu eşti interesată.

— Cum aşa, Simone?

— Pentru că i-am spus monseniorului că m-ai ajutat în toate, astfel că, dacă cunoaşte toate faptele mele, nu i-au scăpat nici ale tale.

— Ah! Făcu Gillonne, al cărei ochi scânteiară o clipă. Ai făcut tu asta? Pentru ce?

— Pentru că trebuia să-i spun ceva, ca să-mi micşorez vinovăţia, şi, apoi, pentru că te iubesc, Gillonne, o ştii bine şi când am văzut că sunt pierdut în faţa stăpânului, n-am vrut să te las în urma mea şi am făcut tot ce am putut ca să te târăsc în căderea mea.

Zgripţoroaica îşi trosni degetele. Fu singura învederare a emoţiei care o strângea de gât şi, cu glas înăbuşit, întrebă:

— Astfel că, acum, zici tu, suntem amândoi pierduţi în faţa monseniorului?

— Cu desăvârşire, pierduţi.

— Atunci Simone, ai putea să-mi spui de ce monseniorul m-a chemat şi mi-a dat ordin să mă supun ordinelor tale? Şi de ce, mai cu seamă, stăpânul nostru ţi-a dat însărcinări secrete? N-aveai aerul să fii în dizgraţie, în momentul acela, dimpotrivă!

Vorbind aşa, Gillonne îşi aţintea asupra lui o privire de o vioiciune ciudată, ca şi cum i-ar fi zis: „Bagă de seamă, n-o să mă tragi tu pe sfoară, atât de lesne!”

— Ah! Gillonne, zise Malingre, cu acel râs ascuns pe care-l avea când făcea câte o poznă răutăcioasă, şi a cărei însemnătate bătrâna o cunoştea pentru că o experimentase, spre răul ei. Ah! Gillonne, vezi tu? I-am făcut monseniorului o poznă, cum ştiu eu. Oricât de puternic conte de Valois ar fi, eu, Simon Malingre, l-am păcălit frumos, pe Dumnezeul meu! Îţi voi istorisi ce, şi vei vedea ce ciudat e.

Gillonne se simţea cuprinsă de o îngrijorare nelămurită, căci vedea ca Malingre era sincer: cel puţin aşa-l credea ea şi dorea grozav să cunoască adevărul, ca să se orienteze, să vadă dacă, într-adevăr, pierduse încrederea stăpânului, dacă Malingre nu făcuse vreo greşeală din care şiretenia şi priceperea ei ar mai fi putut trage vreun folos.

Dar pentru aceasta nu trebuia să-i dea zor lui Malingre, mai cu seamă nu trebuia să lase să se vadă spaima care începea s-o cuprindă, nu trebuia să-i lase vreo bănuială că-i suspecta actele, cuvintele şi gândurile.

Sau, de nu, ea cunoştea pe Malingre, se va juca cu ea ca pisica cu şoarecele şi va fi trasă pe sfoară, cum pretindea el că păcălise şi pe stăpânul său.

— Dacă înţeleg, nu suntem aşa de pierduţi în faţa stăpânului, după cum credeam.

— Dimpotrivă, Gillonne, dimpotrivă! Suntem, sau mai bine zis, sunt mai mult ca oricând în sufletul său şi în bunele sale graţii.

De data asta Gillonne căscă ochii ca cineva care zice:

— Nu mai pricep.

— O să înţelegi. Am dobândit mai mult ca oricând încrederea monseniorului dar numai pentru patruzeci şi opt de ore.

— Ah! Ah! Zise Gillonne, ascultând cu băgare de seamă, şi ce-o să se întâmple peste patruzeci şi opt de ore?

— O să mi se taie limba pentru că l-am minţit.

— Ah! Zise Gillonne, cu cea mai perfectă indiferenţă. Apoi?

— O să mi se taie mâna dreaptă ca unui trădător.

— Ah! Ah! Urmă Gillonne, trecându-şi limba pe buze de parcă s-ar fi bucurat la vederea spectacolului aceluia, pe care-l găsea atrăgător. Şi apoi?

— Apoi? Voi fi, probabil, ars cu cleştele roşit în foc şi opărit cu plumb topit, numai dacă…

— Numai dacă? Întrebă Gillonne, ca şi cum ar fi zis: „Ce păcat! Oare voi ajunge să pot privi acest spectacol minunat?”

— Numai dacă n-oi fi jupuit de piele…

— Oh! Oh!

— Sau ars de viu…

— Dumnezeule!

— Sau sfâşiat în patru, în sfârşit.

— Maică Precistă! Ai ajuns aici, dragă Simone!

— Desigur, zise Malingre cu acelaşi calm grozav care nu-l părăsise o clipă, în vreme ce înşira groaznicele chinuri la care credea că va fi supus. Fără îndoială, peste patruzeci şi opt de ore o să ajungem la sigur acolo.

— Cum o să ajungem? Tresări răutăcioasa bătrână, îngrozită. De ce noi? Vrei să zici, tu, dar eu? De ce eu?

Râsul lui Malingre sună scurt şi înfiorător.

— Pentru că, blânda mea Gillonne, m-am aranjat ca să ai şi tu aceeaşi soartă ca mine o să-ţi explic eu asta, vei scăpa cu mine sau vei pieri cu mine şi ca mine. Vei vedea cum am jucat pe Monseniorul din punctul ăsta de vedere.

Toate astea fuseseră zise cu un ton rece şi tăios, ca o lovitură de secure.

În momentul acela, Gillonne presimţi cât se poate de limpede că groaznicul pitic spunea adevărul şi că orânduise lucrurile întocmai după cum spunea, ca soarta ei să fie legată de a lui.

— Ah! Afurisitul! Gemu ea jalnic.

Dar, pe când se jelea, se gândea că doamne fereşte! Nu ar fi voit să fie jupuită de vie, şi luă hotărârea să lupte până la ultima suflare ca să scape, şi să-l scape şi pe Malingre, dacă păcătosul o ţinea în mână, şi nu era mijloc să facă altfel.

— Ia să vedem, zise ea, căutând să se liniştească, pentru numele lui Dumnezeu, explică-te lămurit.

— E foarte simplu, zise Malingre, care se bucura de tulburarea şi de spaima ei. Ţi-am spus-o, monseniorul ştie tot; văzându-mă pierdut, m-am gândit la tine, vezi ingrato, cât te iubesc, şi am hotărât să-mi împart soarta cu tine şi ştii? Hotărâre solidă, straşnică…

— Ştiu, ştiu… pe urmă?

— Pe urmă, l-am convins şi pe stăpânul nostru că tot ce am făcut, tot ce făcuserăm, era ca să-i dăm în mână pe Buridan, pe Myrtille, pe Lancelot Bigorne şi pe ceilalţi, toată banda după care aleargă toţi, pricepi?

— Bine, pricep, pe urmă?

— Pe urmă am spus, m-am lăudat, înţelegi? ca să scăpăm de-o primejdie sigură, am zis că ne stă în putere să prindem toată banda în patruzeci şi opt de ore… După acest termen, dacă nu izbutim, monseniorul ne va trata cum ţi-am spus.

— Şi crezi că o vom putea prinde?

— Oh! Făcu Malingre, vezi norul acela, care lunecă pe cer?

— Îl văd, dar…

— Ei bine, sărmană Gillonne, cred că… mai lesne ai pune mâna pe norul acela decât am prinde pe Buridan… Iaca…

— Într-adevăr, zise Gillonne, dar atunci trebuie să fugim, avem patruzeci şi opt de ceasuri înaintea noastră, avem timp. Vom fi ajuns departe înainte ca să se gândească să pornească după noi.

Ochii mititei şi şireţi ai lui Malingre scânteiară o clipă. El deschise gura şi ochii mari, îşi dădu cu pumnul în cap şi strigă:

— Adevărat, ce prost sunt! Trebuie să fugim, vezi bine. Când te gândeşti că ideea asta e atât de simplă şi nici nu mi-a dat prin minte! A trebuit să vii tu.

Apoi, adăugă, ca şi cum voia să-şi scuze acea lipsă de iniţiativă extravagantă:

— Trebuie să-ţi spun, spre iertarea mea, că nu mă gândeam decât la situaţia noastră, distrusă aici, dar, drace, tot mai bine să-ţi pierzi situaţia, decât viaţa… Apoi cu ceea ce avem, vom avea întotdeauna destul, oriunde ne-o plăcea să ne ducem.

— Să fugim dar, asta e singura noastră scăpare… cât despre rest, vom vedea mai târziu. Dar cum să fugim? O să putem? Nu suntem supravegheaţi de aproape?

— Stai, lasă-mă să mă gândesc, zise Simon, care-şi luă capul în mâini şi, într-adevăr, păru că se gândeşte adânc.

După câteva minute, ridică capul şi strigă victorios:

— Am găsit! Iată ce-i. Vom lăsa câteva haine şi zdrenţe pe care le avem, aici şi la palat, vom pleca de aici cu mâinile goale, fiecare singur. Tu, Gillonne, te vei duce la palat şi vei lua tot aurul şi toate giuvaerurile pe care le ai şi, la ora şapte, la şapte, auzi? Vei veni la grădiniţa cu trandafiri, unde e ascunsă comoara mea şi unde te voi aştepta în sala de jos.

— Acolo, ce o să facem? Întrebă Gillonne, care-i urmărea cu atenţie explicaţiile, dar care totuşi nu-şi putuse stăpâni o mică încruntare de sprâncene, auzind că trebuia să-şi ia aurul şi giuvaerurile.

— Acolo, zise Malingre, vom face două părţi cinstite din tot ce avem amândoi şi, ca să începem, şi numai ca să-ţi probez că sunt sincer şi cinstit, iată o pungă pe care mi-a dat-o monseniorul, înainte de a te chema pe tine. Vezi, Gillonne, că e plină şi e cu aur.

Ochii babei străluciră de invidie şi, instinctiv, ea întinse degetele-i strâmbe ca să apuce binecuvântata pungă pe care Malingre o ţinea cu prudenţă, la o distanţă respectabilă.

— Vezi, urmă Malingre, care ţinea să-şi restabilească buna sa credinţă şi cinstea, vezi că sunt sincer, căci tu nu ştiai că monseniorul mi-a dat o pungă aşa de plină şi în care e o mică avere, şi… aş fi putut să nu-ţi spun nimic, iar tu habar n-ai fi avut!

— Într-adevăr! Recunoscu bătrâna, foarte impresionată de acea delicateţe neaşteptată.

— Dar sunt hotărât să fiu sincer şi cinstit, pentru acele câteva ore pe care le mai avem de trăit împreună.

— Ce vrei să zici?

— O să mă explic îndată… Deci eu răstorn punga asta în comoara noastră comună.

Zicând aceasta, el făcu să dispară punga în buzunar. Astfel că baba îşi zise:

— Hei! Oare comoara noastră comună, după cum zice el, să fie numai în buzunarul lui?

Ca să fi fost în adevăr îndemânatic, Malingre ar fi trebuit să-şi depună punga în mâinile Gillonnei, şi trebuie să spunem că ăsta era şi gândul lui, numai că teama şi zgârcenia fură mai tari decât prudenţa, ceea ce făcu rău, căci instinctele de neîncredere ale zgripţuroaicei se deşteptară deodată, şi se păzi şi mai mult ca oricând.

— Aşadar, urmă Malingre, la grădiniţa cu trandafiri ne vom socoti ca nişte tovarăşi cinstiţi şi, după ce vom termina-o, te las să alegi: sau să vii cu mine în Olanda, unde vom putea să ne cununăm şi să trăim liniştiţi la adăpost, mulţumită banilor noştri puşi laolaltă, sau, după ce ne vom împărţi averea să ne ducem fiecare de partea lui şi să ne orânduim viaţa cum ne-o plăcea. Şi, gândindu-mă la a doua soluţie, care o să-ţi convină, poate, mai mult, ţi-am spus mai adineauri că nu mai avem decât câteva minute de stat împreună. Ce zici de asta?

Gillonne părea să cugete adânc şi pesemne că găsise ea vreun mijloc bun să scape de condiţiile impuse de Malingre, căci răspunse cu destulă bunăvoinţă, surâzând:

— Zic că planul tău îmi convine din toate punctele de vedere, că voi face cum ai spus şi că la ora şapte voi fi la grădiniţa cu trandafiri, cu toată averea mea; cât despre propunerea ta de a ne căsători…

— Vom hotărî toate, după ce ne vom regla socotelile, zise Malingre. Vreau să te las să te mai gândeşti.

— Vezi, frate! Se gândi Gillonne, adică să fie şi el sincer, o dată în viaţa lui?

— Deoarece totul e pus la cale, haidem să plecăm fiecare de partea noastră; n-avem timp de pierdut.

— Bine, zise Gillonne, plec eu întâi?

— Pleacă, dacă vrei…

— La revedere, pe diseară Simon!

— La ora şapte, Gillonne!

Baba deschisese chiar uşa şi era gata să iasă, când Simon o chemă.

— Ascultă, zise el, am uitat să-ţi spun că din minutul când vei pune piciorul afară din casă, doi oameni de-ai mei, de încredere, te vor urma ca umbra ta.

— Ah! Făcu bătrâna, impresionată.

— Da, da, aşa că dacă, din întâmplare, ţi-ar veni poftă, plecând de aici să apuci alt drum, decât acela spre Temple, unul din oamenii mei te-ar urma liniştit, pe când celălalt s-ar duce să-l înştiinţeze pe monseniorul, care s-ar pricepe el să te prindă.

— Demone! Strigă Gillonne, exasperată

— Ce vrei? Iau toate măsurile din cauza averii tale, din care o parte e a mea. Îţi mai spun, dinainte, afară de asta, că dacă vei uita ceasul, şi am zis şapte, sau dacă ai uita numai să aduci banii, monseniorul iar ar fi înştiinţat la vreme şi într-un moment când eu aş fi la adăpost, şi acum, poţi să pleci!

Auzind cuvintele acelea, care-i probau că Malingre prevăzuse tot, Gillonne rămase împietrită o clipă.

În fine, stăpânită, învinsă, ea îşi plecă capul hotărâtă să se supună, dacă nu putea face altfel, dar rumegând deja planuri nelămurite de răzbunare, când ar ajunge la adăpost de mânia contelui de Valois.

Voia să protesteze pentru buna sa credinţă şi de intenţia de a lucra cinstit, dar cuvintele i se stinseră în gât; nu putu să facă alta decât un gest de supunere şi ieşi ţeapănă, cu privirile rătăcite.

Malingre o urmări din ochi, apoi, rămas singur, cu o flacără de izbândă în ochii lui mici, pătrunzători, se porni din nou pe un râs îngrozitor, bâlbâind:

— Ah! Ah! Ah! Cum am jucat-o? Ah! Ah! Ah! N-o să-mi mai scape.

Capitolul XXVI Unde e vorba de o lădiţă, un fluier şi o pălărie.

Chiar în seara aceea, la ceasul hotărât, în sala de jos de la grădiniţa cu trandafiri, Malingre o aştepta pe Gillonne cu o nerăbdare amestecată cu siguranţă şi îndoială.

— Oh! Va veni, şoptea el, va veni, sunt sigur… Ea simte că are nevoie de mine ca să fugă, şi apoi am şi speriat-o straşnic… Nu poate să nu vină. Hei! Dar n-o fi chiar ea, acel ceva pe care-l zăresc acolo? Da, zău, în sfârşit! O să ne reglăm socotelile.

Într-adevăr, Gillonne sosea la ora exactă la întâlnire.

Ea era învelită într-o mantie mare, neagră şi umbla încet, cu băgare de seamă.

Malingre îi ieşi înainte şi după ce intră, împinse zăvoarele de la poartă.

— Vezi, zise Gillonne, sunt exactă.

— Ştiam că ai să fii exactă, răspunse Malingre, râzând.

El părea foarte vesel… Gillonnei i se păru chiar că nu-l văzuse niciodată atât de vesel.

— Ai adus banii? Întrebă Simon, cu oarecare îngrijorare.

Fără să zică nimic, ea desfăcu mantia şi arătă caseta destul de mare pe care o ţinea în braţe.

— Stai să te uşurez de ea… trebuie să fie greu de dus… mai ales, dragă Gillonne, pentru o femeie slabă ca tine.

Vorbind astfel, în ochi îi strălucea o flacără de poftă lacomă şi râdea batjocoritor.

Îşi întindea ghearele ca să apuce lădiţa mult dorită, dar ea o strânse la piept ca o mamă care-şi apără un copil în primejdie şi zise:

— Nu, nu, o duc singură.

El nu stărui mai mult şi zise:

— Cum vrei, drăguţa mea! Voiam să-ţi fac un serviciu. Dar să nu stăm în grădină, să intrăm în casă! Vrei?

Fiind sigur că nu-i poate scăpa şi vrând să-i dea curaj, trecu înainte.

Ea-l urmă supusă şi intră, la rându-i, în casă, chiar în sala aceea în care, pe vremuri, spionase şi o vânduse pe Myrtille. Când intră el, trase zăvoarele cum făcuse şi la poartă şi-şi începu explicaţia, zicând:

— Înţelegi? Trag zăvoarele pentru că nu se ştie ce se poate întâmpla.

Ea aprobă, nevenindu-i încă gândul c-ar fi putut să cadă într-o cursă.

El se învârtea vesel, de colo până colo.

— Stai, am să aprind o faclă… La vremea asta se înnoptează repede… Iată, acum ne vedem cel puţin… Ştii că-mi plac ochii tăi, dragă Gillonne? Stai jos! Dezbracă-te! Aici, suntem ca la noi, acasă… Nimeni n-o să vină să ne deranjeze… Gândeşte-te… în vizuina unei vrăjitori! Brr! Nimeni n-ar îndrăzni să se apropie de casa asta!

Şi el râdea… şi râdea… frecându-şi mâinile cu o bucurie grozavă.

Se aşezase destul de departe de femeie chiar în faţa ei şi, fie din întâmplare, fie cu premeditare, şedea chiar în faţa uşii, cu amândouă mâinile pe mânerul săbiei, căci îşi luase o armă, cu bărbia rezemată pe mâini şi o privea râzând.

Râsul acela ca o scârţâială de osie neunsă începuse s-o îngrijoreze pe Gillonne şi, fără să ştie de ce, începu s-o neliniştească grozav.

Ea şedea jos, ţeapănă, pe marginea scaunului, uitându-se prin sala pe care o cunoştea mai bine ca oricine, cu o îngrijorare neexplicabilă, ţinându-şi caseta cu amândouă mâinile, pe genunchi.

El o privea tot râzând şi o întrebă aşa, ca prin vis:

— Ai venit?

— Desigur! Şopti ea, miratã. Nu ne învoisem aşa?

— Sunt tare mulţumit, răspunse el, vorbindu-şi mai mult propriilor lui gânduri, decât celor ce-i spunea ea.

— Şi eu sunt mulţumită, şopti Gillonne, fără să ştie tocmai bine cele ce zicea, atât de ciudată îi părea ţinuta lui Malingre.

„Să fi înnebunit oare? Se gândi Gillonne. S-au mai văzut întâmplări de astea. Simon era ambiţios şi se prea poate că părerea de rău de pierderea situaţiei, de pe lângă monseniorul Valois, umilirea trebuinţei de a fugi şi prăbuşirea visurilor lui… Dar, parcă, ne-am dat întâlnire aici, tocmai ca să fugim… poate că nu e prudent să întârziem aşa.” Şi cu glas tare, femeia urmă:

— Dar spune-mi… eu nu-ţi văd comoara… cu toate astea pe a mea am adus-o… şi ar fi, poate, prudent să începem împărţeala cât mai iute.

— Comoara mea? Zise Malingre, care păru că se deşteaptă dintr-un vis. N-am dezgropat-o încă.

— Ah! Făcu Gillonne.

Şi ochii ei se înrăutăţiră, mâinile i se încleştară pe casetă, ca pentru a o apăra.

— Dar… nu face nimic, Gillonne mea, putem totuşi să verificăm ce e într-a ta… mă voi duce pe urmă s-o dezgrop pe a mea.

— De ce să nu te duci chiar acum, Simone? Astfel, vom face o singură operaţie.

— Nu te teme! Într-adevăr n-o să fie decât o operaţie. Ia să vedem caseta asta, frumoasă…

— Nu-ţi dau nimic până când n-oi aduce aici, în faţa mea, propria ta comoară.

— Cum, te temi până la atâta, de mine? Asta e rău… ştii tu? Ţine punga pe care ţi-am arătat-o azi dimineaţă… uite ce frumoşi galbeni, Gillonne… Şi ştii? Am numărat-o! Vrei să-i vezi şi tu? E aur bun, de calitate bună, au greutatea… Sunt chiar cu efigiile regelui Philippe, Dumnezeu să-l ierte! Dar care era un prost bătător de bani. Poţi să te uiţi Gillonne, poţi să-i verifici, să-i numeri! Eu nu sunt ca tine… am încredere.

La vederea aurului aceluia aşezat în faţa ei pe o masă, la îndemâna ei, Gillonne nu putu să reziste ispitei.

Ea dădu drumul lădiţei ca să-şi vâre degetele ascuţite în maldărul de monede care o fascinau şi începu să le privească, să le pipăie şi să numere.

— O sută? Oftă cu voluptate Gillonne. Sunt o sută de monezi de aur.

— Niciuna mai puţin! Zâmbi Malingre. Le numărasem eu? Ce crezi? Hei! E o sumă frumoasă… nu-i aşa?

Apoi, cu o deznădejde grozavă, el urmă:

— Şi când te gândeşti că jumătate din aurul acesta e al tău! Ce ai să faci cu toţi banii ăştia?

Într-adevăr, el părea atât de disperat încât ea simţi pierindu-i neîncrederea.

— Atunci Simone, dacă jumătate din aurul ăsta e al meu, pot să-l iau?

— Îndată, Gillonne, după ce vom vedea şi ce e în caseta ta.

— Bine! Mârâi baba. Atunci du-te şi dezgroapă-ţi comoara, căci, îţi jur că atât timp cât n-o fi aici pe masa asta, n-ai să te atingi de casetă.

— Şi eu îţi spun că am să m-ating, urlă Malingre, care se repezi la ea cu pumnalul în mână.

Dar, spre marea lui uimire, Gillonne lăsă să-i ia lădiţa fără mare împotrivire.

Şi, pe când Malingre, triumfător, punea lădiţa pe masă, zgripţuroaica se apropiase de fereastra din spatele ei şi, căutând în sân, scoase un fluier pe care-l duse repede la gură.

În vremea asta, Malingre căuta să deschidă preţioasa casetă, dar observă că era închisă cu cheia… Se apropie ameninţător de Gillonne şi zise cu vocea răguşită:

— Cheia! Dă-mi cheia!

Foarte liniştită, ea i-o azvârli.

Dânsul o prinse în zbor şi o vârî iute în broască. În clipa când era să ridice capacul, Gillonne îi zise liniştită:

— Înainte de a deschide, vrei să mă asculţi un minut? E în interesul tău, zise ea repede; gândeşte că lădiţa e în mâna ta… Poţi aştepta o clipă.

Numai atunci el păru că observă atitudinea tovarăşei sale.

Până atunci, gândul de a stăpâni comoara îl făcuse să piardă noţiunea lucrurilor. Avu impresia trecătoare că bătrâna îi pregătise vreo festă murdară şi toată atenţia i se încordă, ca să ghicească şi să zădărnicească cele ce femeia ar fi pus la cale.

Nu mai deschise caseta ci, trăgându-se de nas, după cum obişnuia sa facă atunci când se gândea, răspunse cu glas batjocoritor:

— Voi aştepta cât vei voi, scumpa mea Gillonne… Vorbeşte! Avem vreme.

— Atunci, ascultă! Îţi închipui, cred, că te cunosc destul de bine, dragă Simone şi, cunoscându-te, am luat oarecare mici măsuri de prevedere înainte de a veni aici.

— Ia vezi frate! Şi… care sunt acele precauţii scumpă Gillonne? Zise Malingre, deja îngrijorat.

— Am să ţi le spun. Am pus să mă urmeze patru oameni, căci şi eu, Simone, am oamenii mei pe care-i am în mână şi care-mi sunt supuşi orbeşte în unele cazuri. Oamenii aceia sunt prin apropiere şi, la întâia chemare cu fluierul acesta, se vor repezi încoace şi, cum sunt şi zdraveni, şi înarmaţi, orice împotrivire din partea ta ar fi deşartă.

— Bree! Se gândi Malingre, care se trăgea de nas din ce în ce mai tare, într-adevăr, ar fi trebuit să prevăd că ciuma asta o să ia măsuri să se apere.

Şi urmă tare:

— Da, dar înainte ca cineva să-ţi sară în ajutor, aş putea să vâr în tine vârful lamei acesteia.

— Nu-i sigur… şi, apoi, dacă oamenii mei nu mă găsesc în viaţă, te vor zdrobi, fără milă… Ţi-o spun: omorându-mă te condamni singur la moarte… Ai vrut să-ţi legi soarta de a mea, am făcut ca tine: mi-am legat şi eu soarta de-a ta.

— Drace! Are dreptate! Se gândea Malingre, trăgându-se mereu de nas.

— Şi nu s-a isprăvit, încă! Dacă fluier de două ori din fluierul ăsta, unul dintre oameni aleargă pe dată la Temple şi-i cheamă pe oamenii monseniorului care pun mâna pe tine şi te dau pe mâna lui să facă el ce-o şti cu tine. În vremea asta, ceilalţi trei sosesc şi mă duc într-un loc sigur… Ei! Simone, am aranjat bine lucrurile?

Tot ceea ce spunea era riguros, exact.

Într-adevăr, ea îl cunoştea prea bine pe Simon Malingre şi, plecând de dimineaţă înfuriată, era încredinţată că Malingre ar putea să pună mâna pe ea şi s-o dea contelui de Valois, dacă nu i se supunea şi nu venea cu tot ce avea la întâlnirea fixată, la ora la care se înţeleseseră.

Şi de ce adică ţinea atât de mult Malingre ca să-şi aducă comoara? Ca s-o despoaie cu totul de bani. Asta-i părea vădit.

Pornind de la gândurile acestea, lucrurile se simplificau pentru ea şi nu mai era vorba decât să-şi ia măsurile de apărare, să fie mai îndemânatică şi mai şireată decât el şi să-i facă întocmai, după cum şi el avea de gând să-i facă, să-i ia absolut totul…

Chiar la palat, ea se învoise cu patru vlăjgani din garda contelui, care-i erau devotaţi, bineînţeles… pe cât le îngăduiau firea.

Şi, apelând la devotamentul acela aţâţat de răsplata câtorva monede de argint, iată ce obţinuse de la ei şi ce plan făcuse: Ea să se ducă la ceasul fixat cu toţi banii ei, urmată de oameni aceia, la grădiniţa cu trandafiri. Apropiindu-se de casa aceea, le-ar arăta un loc unde ar trebui să stea de pază şi dânsa ar intra singură. Acolo, în faţa lui Simon, ea şi-ar desface comoara, ar împărţi-o la nevoie, s-ar lăsa s-o jefuiască, apoi, când ar fi totul sfârşit, când ar sosi momentul despărţirii, ar da alarma, oamenii ar sări asupra lui Simon şi, într-o clipă, l-ar lega burduf. După aceasta, ei s-ar retrage o oră.

Singură cu Malingre, legat straşnic, ea şi-ar lua averea, cum şi pe aceea a lui Malingre şi s-ar duce într-un loc ascuns cunoscut numai de ea şi pe care şi-l pregătise de mai multă vreme. O oră după plecarea sa, oamenii s-ar înapoia, l-ar lua pe Malingre pe umeri şi s-ar duce drept la conte, istorisind o poveste pe care le-o spusese dânsa şi, în urmă căreia, contele la sigur le-ar da o groază de bani, de data asta nu de argint, ci chiar de aur.

Iată ce închipuise Gillonne şi ce nu-i spunea lui Malingre.

Din nenorocire, ea nu prevăzuse că Simon şi-ar împinge îndrăzneala şi reaua credinţă până a nu-şi scoate banii la iveală şi lucrul acela neaşteptat, împreună cu frica de a vedea că i se smulge averea, precum şi cu zorul prea mare ce-i da, o făcură să se zăpăcească puţin şi făcu greşeala de a-i pomeni lui Malingre, de precauţiile pe care le luase.

Şi tot de aceea, văzându-se ameninţată, nu-şi chemase oamenii ei, căci tot gândul tindea acum să-l facă pe Malingre să-şi dezgroape comoara… comoara aceea pentru stăpânirea căreia nu se temuse să se expună şi pe care voia ea s-o aibă, numai orice ar fi fost… răzbunarea-i fiindu-i asigurată.

Pe când îşi dădea explicaţiile, Malingre se trăgea tot mai tare de nas, ceea ce, la el, era semnul unui plan, pe care-l urmărea.

În vremea asta, Gillonne avu o idee pe care o crezu minunată şi pe care executând-o, l-ar face, la sigur, pe Malingre să se hotărască să-şi scoată propria lui comoară. Aşadar, începu:

— Vezi, Simone, că sunt tot atât de şireată ca şi tine şi mai prevăzătoare chiar, decât eşti tu… Ţi-am dovedit că sunt cea mai tare şi ar fi primejdios pentru tine să încerci să mă înşeli sau să mă atingi, măcar, cu vârful degetului.

— E adevărat! Oftă Malingre plouat, eşti mai tare decât îmi închipuiam!

— Sunt încântată să te aud vorbind aşa! Acum, am să-ţi dovedesc că e mai bine să ne purtăm cinstit unul cu celălalt, să facem o împărţeală dreaptă şi cinstită a banilor noştri şi să ne despărţim prieteni. Vrei, Simone?

— Trebuie! Zise Malingre oftând.

— Ei bine! Eu îţi voi da o dovadă strălucită de cinstea mea. În urmă, cred că nu vei mai sta pe gânduri ca să-mi arăţi comoara ta.

— Ce vrei să faci? O întrebă curios Malingre.

— Am să-ţi spun…

Şi ea tăcu puţin ca şi cum cuvintele ce trebuia să le grăiască ar fi trebuit să-i jupoaie buzele.

— Iată! O să deschizi caseta… cu toate că ştiu ce e în casetă până la ultimul sfanţ… Vom face două părţi egale (Doamne ce rău îmi este!) vei lua… (mă înăbuş) şi vei lua jumătate… (Maică Precistă… mor) care-ţi vine de drept.

— Ei aş! Tresări Malingre, minunat de n-ar fi nimica asta, la care nu se aştepta. Acum? Îndată?

Şi făcu gestul de a deschide caseta.

Dar Gillonne, care nu era atât de moartă, cum zicea, îl opri repede, apropiind fluierul de buze şi strigând:

— Un minut! Un minut! Vreau şi eu să număr… Apoi, mai sunt cei o sută de galbeni pe care i-ai pus pe masă, şi trebuie să iau jumătate din ei.

— Aşa-i! Gemu Simon care părea dispus să-i facă toate concesiile. Ei bine, vino de numără cu mine.

— Vezi, frate! Şi cine-mi spune că, fiind lângă tine, n-o să-mi înfigi, pe furiş, pumnalul în burtă?

Zicând aşa, ea arăta cu degetul pumnalul şi sabia cu care era înarmat Malingre.

— Ciuma dracului! Se gândeşte la toate, mormăi Simon.

— Nu! Nu! Nu sunt atât de posomorâtă… Uite, vezi tu perdeaua aia? Da… aruncă-ţi acolo pumnalul şi sabia.

Malingre şovăi puţin, apoi, fără un cuvânt, el aruncă amândouă armele în locul arătat de ea.

Atunci amândoi se apropiară de masă. Ca să poată mânui aurul care o fermeca, Gillonne dăduse drumul fluierului afurisit, care rămăsese atârnat de gâtul ei, cu un lanţ subţire.

Goliră mai întâi lădiţa, apoi, după ce numărară, începură să facă maldăre.

— Sper, zicea Gillonne, că asta e o probă de încredere… după asta nu te vei mai împotrivi să-ţi împărţi şi aurul tău.

— Ţi-o jur, răspundea Malingre, pe care nu-l costau scump jurămintele. Îţi jur că, după ce vom sfârşi, mă voi duce să-mi dezgrop caseta mea.

Şi amândoi urmară operaţia, tăcuţi, fiecare pândindu-l pe celălalt, fiecare întârziind cât mai mult cu putinţă, cu mânuirea aurului aceluia. Totul se petrecu aproape bine cât timp nu făcură altceva decât să numere.

Dar lucrurile începură să se cam încurce când ajunseră să-şi împartă banii. Gillonne începu să urle, pretinzând că Simon îi şterpelise un fişic.

Malingre urla şi mai tare, îşi smulgea părul din cap, jura că dimpotrivă ea îl despuia şi îi şterpelise nu numai un fişic, ci… mai multe.

Amândoi erau foarte mâniaţi, gesticulau, îşi aruncau priviri scânteietoare, păreau că au uitat tot ce-i pe pământ şi stăteau gata să se ia la bătaie.

Operaţia împărţelii trebui să fie reîncepută. Dar din nou izbucniră urletele.

— Bandit! Hoţ! Îţi spun că mă furi! Iar mă furi… Nu te-am văzut eu? Uite, acolo… ai ascuns un galben. S-o luăm de la început, strigă Gillonne, împrăştiind fişicurile.

— Să reîncepem! Fie! Ţipă Malingre. Dar bagă de seamă să nu mă furi ca adineauri că… Ah! L-am apucat!

Ce apucase? Fluierul…

Malingre înadins împrăştiase fişicurile ca s-o necăjească pe Gillonne şi s-o zăpăcească.

Hipnotizată aceasta, la vederea aurului se înviorase încetul cu încetul şi căzuse în cursă. Uitând orice prudenţă, Gillonne se aplecase, se culcase aproape peste masă luând în braţe aurul, ca să nu se mai apropie Malingre.

În mişcarea aceea, fluieraşul atârnat de lanţ se mişcă într-o parte şi-n alta.

Malingre, care n-o pierdea din ochi, întinsese mâna şi apucase fluierul.

Maşinal, Gillonne se dăduse înapoi. Simon trăsese de lănţişor care, nefiind tare, se rupsese şi fericitul fluier rămăsese în mâna lui.

— Ah! Ah! Izbucni Malingre, triumfător, băgând repede fluierul în buzunar, ce zici de asta, scumpa mea Gillonne? Acum cheamă-ţi păzitorii… Ah! Ah! Ah! Ai fi tu tare, Gillonne, dar eu sunt şi mai tare ca tine! Ah! Ah! Ah…

Gillonne rămăsese încremenită.

Toate măsurile pe care le luase cu atâta pricepere, i se dărâmau într-o clipă.

Acum, era în mâna duşmanului ei cu mâinile şi picioarele legate.

Într-adevăr, acesta, după ce ascunsese fluierul, se repezise la pumnal şi la sabie, şi le luase înapoi înainte ca Gillonne să se fi dezmeticit.

— Ei bine, Gillonne, ce zici? Te ţin bine? Dar eu sunt băiat bun şi-am să-ţi dau o probă de încredere… Uite aurul care e acolo, iată! Poţi să-l numeri şi să-l pui la loc în casetă, te las să faci singură treaba asta. Vezi că am încredere în tine! Nu? Nu vrei? O să trebuiască să fac singur lucrul ăsta. Faci

rău, vezi tu? E atât de plăcut să mânuieşti monedele astea, frumoase, de aur!

Şi, vorbind astfel, cu pumnalul într-o mână, Malingre punea la un loc aurul în casetă, pe care o închidea, zicând:

— Iaca, s-a sfârşit. Vezi? Când omul e cu judecată, nu se ceartă.

Cu toate astea, Gillonne îşi venea în fire binişor şi se căznea să judece cu sânge rece starea primejdioasă în care se afla.

— Ia spune-mi, drăguţa mea, ţi-aduci aminte de ziua aceea, când ţi-am suflat câţiva galbeni? Eh! Eh! Maldărul pe care-l vezi e mult mai considerabil decât acela, de atunci.

— Ai fi în stare, Simone, să-mi iei totul?

— Desigur, Gillonne, c-o să fiu în stare.

— Dar e cu neputinţă! Haide, lasă-mi cel puţin câţiva galbeni. Dă-mi cel puţin banii de argint. Să-mi iei toată comoara? Dar, vrei să mă omori? Hoţule! Banditule!

— Eh! Eh! Poate chiar asta şi vreau.

— Ascultă, dragă Simone, e peste putinţă ca tu să vrei să mă ucizi în chip atât de îngrozitor. Eram doar prieteni, Simone. Trebuia să ne căsătorim. Ai uitat?

— N-am uitat! Eram foarte buni prieteni, aşa de buni, încât ai pus să mă aresteze şi să mă azvârle într-una din cele mai întunecoase temniţe ale contelui de Valois, temniţă de unde nu trebuia să fiu scos decât ca să mă ducă să fiu ars de viu, spre marea ta bucurie căci tu-mi orânduiseşi execuţia aceea frumoasă.

— Hristoase, Dumnezeule! Se gândi Gillonne, mi se pare că mi-a sosit ceasul de pe urmă. El mi-a scăpat din mână, eu n-o să mai scap dintr-a lui.

Şi urmă tare:

— Dar ai scăpat din temniţă, ai ieşit mulţumită mie, care am venit să te scot de acolo…

— Da, da! Cred şi eu, veniseşi să te bucuri de agonia mea şi să-mi smulgi taina ascunzătorii comorii mele. Şi dacă am

ieşit din temniţă, e pentru că am fost mai şiret decât tine şi nicidecum de pe urma mărinimiei sau căinţei tale.

— Dar, Simone, nu era decât o glumă ca să te sperii, să te păcălesc. Doamne! Acum nici nu mai poţi glumi cu prietenii.

— Bine! Să zicem că nu era decât o glumă cam ciudată, nu-i vorba e gluma pe care n-ai mai apucat s-o faci?

— Desigur că nu, scumpul meu Simon. Căci, în fond, te iubeam prea mult, ca să-ţi fac rău cu tot dinadinsul.

— Da, da, mă iubeai mult! Fără îndoială că pentru asta uite! Nu mai târziu decât aseară, te-am auzit pe când mă denunţai monseniorului. Astfel că, dacă nu ştiam să-mi conduc barca, în dimineaţa asta aş fi în vreo temniţă zdravănă, iar tu ocupată să scormoneşti grădina asta ca să dai peste comoara mea.

— Îngeri, sfinţi, din Rai! Ştie tot! Sunt pierdută!

— Cred că ştii! Gemu Malingre, rece. Voiai să pui mâna pe banii mei. I-am luat pe ai tăi, şi-i ţin bine! Voiai să mă dai pe mâna contelui, te ţin eu în mâna mea şi nu-mi vei scăpa.

— Păcătosule! Câine! Afurisitule! Cum poţi să chinuieşti o femeie aşa!

— Tu, o femeie? O furie, ieşită din iad. Da!

— Ia seama la iadul de care vorbeşti… O să ajungi acolo, să arzi veşnic.

— Treanca-fleanca! Vom simţi mai târziu treaba asta. Ia să vedem, dulcea mea Gillonne, cum vrei să te ucid?

— Nu vreau să mor! Nu vreau!

— Vrei să te ard? E aici o vatră splendidă. Nu? Ai dreptate! Ar dura prea mult şi n-am vreme.

— Simone, dacă mă ucizi, voi fi răzbunată.

— Vezi, frate! Şi de cine?

— De oamenii care mă aşteaptă. Dacă nu mă văd ieşind înainte de miezul nopţii, vor intra ei în casă.

— Ei aş! Ştii că-ţi luaseşi bine toate măsurile! Dar lasă, nu-s încă unsprezece ceasuri. Înainte de sosirea lor, voi fi departe. Ia să vedem, dacă ţi-aş vârî pumnalul în piept, ai spus-o singură, vremea trece… nu? Ah! Eşti cam dificilă…

Dacă-i aşa, ca să sfârşim, am să te spânzur. Da! O să fie mai lesne.

— Să mă spânzuri? Aici? Bolborosi Gillonne, care mai nădăjduia încă în vreo minune.

— Aici, vezi bine!

— Dar n-o să poţi să mă spânzuri aici. N-ai nimic pentru lucrul ăsta, urlă nenorocita, care se gândea: „Dacă vrea să mă spânzure, după cum zice, va fi silit să mă ducă în grădină şi atunci voi striga cât voi putea şi m-or auzi oamenii mei. Poate am să scap, aşa”.

Dar Malingre, ca şi cum ar fi avut putinţa să-i citească gândul, îi zise, râzând:

— Nu, nu e nevoie să mergem în grădină, pentru asta. Nimeni nu te va auzi ca să-ţi vină în ajutor, căci nu vom ieşi de aici.

— Oh! Demonul! Murmură nenorocita. Îmi ghiceşte toate gândurile.

Cu pumnalul mereu în mână, Malingre se apropiase fredonând de o perdea atârnată în faţa unei ferestre şi trăsese perdeaua.

— Priveşte Gillonne, dacă nu sunt om chibzuit. Vezi ce funie frumoasă şi nouă ţi-am ales? Eh! Eh! M-a costat trei franci… Dar nodul ăsta? Nici chiar călăul nu poate face altul mai bun. Şi macaraua de sus, din tavan, pe care am pus-o chiar eu… Crezi că-i solidă? Dar belciugul de colo, de lângă fereastră ca să agăţ funia când te vei legăna de capătul ei. Oh! N-am uitat nimic şi nu m-am uitat la cheltuială.

— Iartă-mă, Simone! Iartă-mă!

Drept răspuns, Malingre începu să cânte mai tare, ducându-se sa ia un scaun de lemn pe care-l aşează în faţa funiei, zicându-şi: Aici voi sta destul de bine ca să văd cum o să se strâmbe de capătul funiei.

— Iertare! Urlă din nou Gillonne, căzând în genunchi.

Cu sânge rece, înţepând-o cu vârful pumnalului şi arătându-i funia cu degetul, Simon porunci:

— Mergi înainte!

Simţind înţepătura, Gillonne scoase un urlet groaznic, totuşi nu mişcă.

— Mergi înainte! Repetă Malingre, vârându-i mai adânc în piept vârful armei.

Atunci, nefericita Gillonne sări în sus şi, despletită, zăpăcită, aproape nebună, se îndreptă spre funie de-a-ndărătelea, împinsă de vârful pumnalului care o înţepa ori de câte ori încerca să se oprească.

Şi Malingre cânta cât îl ţinea gura un cântec macabru, în care era vorba tocmai de spânzurătoare, de călău şi de o funie bine unsă. Gillonne ajunse până la scaun.

— Suie-te! Ordonă glasul poruncitor al lui Malingre, care trăsese perdeaua în urma lui ca şi cum s-ar fi temut ca vreun ochi indiscret să nu se bucure de acel spectacol îngrozitor, cu care voia să se desfete singur.

Ideea-i fu cât se poate de nenorocită căci, dacă nu trăgea perdeaua, ar fi putut vedea unul din dulapurile uriaşe care împodobeau camera, deschizându-se binişor şi o umbră ieşind repede de acolo, închizând dulapul, sărind asupra casetei rămasă pe masă, apucând-o şi, după ce sări, închizând-o pe dinafară. Dar Simon era prea vesel şi prea ocupat în dosul perdelei ca să mai vadă cele ce am povestit cititorului.

În faţa nehotărârii foarte de înţeles a Gillonnei, Malingre repetă, apăsând vârful pumnalului, cu ton poruncitor:

— Suie-te!

Şi femeia se sui pe scaun şi, ridicând maşinal ochii spre cer, poate într-o ultimă rugăminte, văzu nodul funiei care se legăna încet deasupra ei şi scoase un geamăt îngrozitor, aplecând repede capul ca să scape de nodul fatal.

Liniştit, căutând ca un nebun, Malingre îi trecu nodul în jurul gâtului fără ca ea să aibă puterea să încerce vreo împotrivire, luă capătul funiei agăţată de cuiul pe care-l arătase, îl suci pe mâinile lui de mai multe ori şi se duse să se aşeze pe scaunul pe care şi-l pregătise, în faţă.

— Aşa! Acum să vorbim ca doi prieteni. Ţi-aduci aminte, scumpă Gillonne. Hei! Ce te-a găsit? Nu te mai răsuci atâta! Căţea, ce eşti!

O zguduitură puternică îi curmă insulta care era gata să-i iasă din gură, trântindu-l jos pe un scaun, cu mâinile înfăşurate pe după frânghie, căreia nu-i dăduse drumul.

Iată ce se întâmplase:

În picioare pe scaun, cu capul trecut în laţ, sub impresia grozavă în care se afla, Gillonne simţise cum se sfârşea încet, încet şi de frică leşinase.

Natural, corpul, fără putere, începuse să se legene, ceea ce motivase exclamaţia lui Simon: „Nu te mai răsuci atât!” Apoi, scaunul se răsturnase şi Gillonne se pomenise atârnată de funia de care Malingre se agăţă fără voia lui.

Nenorocita Gillonne se spânzurase singură. Făcând o sforţare, Malingre se repezi la pironul în jurul căruia el legă cât mai zdravăn frânghia care-i curma mâinile. Apoi, se aşeză în faţa corpului victimei sale şi o privi cu o bucurie sălbatică. Spânzurata se zbătea în gol. Degetele ei căutau să se agaţe instinctiv de nodul care o gâtuia, vinele ei se umflară, ochii îi ieşeau din orbite, limba-i atârna din gura fără dinţi. Era înspăimântătoare la vedere, şi această impresie i-o produse şi lui Malingre, căci acesta scutură din cap, zicând tare, ca şi cum ea l-ar mai fi putut auzi:

— Cu toate astea aveam să-ţi spun multe lucruri… Până la ultima-ţi suflare, ai găsit mijlocul să mă păcăleşti? Dar asta va fi ultima dată… Hei! Nu erai frumoasă nici vie, dar acum… eşti groaznică! Uite, nici nu te pot privi. Şi, Malingre trecu de partea cealaltă a perdelei.

Capitolul XXVII Simon Malingre trece din uimire în uimire.

Malingre îşi aşează sabia şi pumnalul pe un scrin şi scoase de sub haine alt pumnal cu lama scurtă, dar foarte lată.

Pe când se îndeletnicea liniştit cu treaba asta, mormăia:

— Maimuţa îndrăcită, mi-a jucat renghiul şi-a murit înainte să-i fi spus tot ce aveam pe inimă! Lasă! Mai bine să nu mă mai gândesc. De azi încolo n-o să-mi mai joace astfel de

feste… S-a terminat! Acum, haidem să dezgropăm iute comoara şi să fugim! În curând casa asta poate să-mi devină primejdioasă! He! He! Iată-mă şi cât se poate de bogat! Averea Gillonnei e frumuşică! He-he!

Ideea averii Gillonnei îl făcu, natural, să-şi întoarcă capul spre locul unde pusese caseta.

Dar, rămase cu gura căscată, cu ochii holbaţi de mirare: caseta pe care o lăsase pe masă, câteva minute mai înainte, nu mai era acolo.

Se frecă la ochi, ca pentru a se încredinţa că era treaz şi zise tare:

— Haide-hai! Nu dorm… Doar acolo lăsasem caseta!

Şi începu să scotocească peste tot, întorcându-se întruna şi fără voia lui, la masă, vorbind tare fără să bage de seamă, repetând mereu:

— Cu toate astea am lăsat-o acolo… acolo… sunt sigur… nu dorm n-am înnebunit!

Şi mereu îşi reîncepea cercetările în vreme ce începu să-l pătrundă o spaimă misterioasă de dispariţia aceea drăcească. Fără să-şi dea seama, începu să se teamă de a se mai apropia de perdeaua în dosul căreia o spânzurase pe Gillonne.

După câtva timp de căutări zadarnice, spaima îl cuprinse într-atât, încât nu mai îndrăznea nici să privească perdeaua, în dosul căreia o vedea – în gând – pe Gillonne râzând diabolic şi scoţând o limbă lungă, lungă…

Şi gândul că moarta se răzbunase furându-i comoara, se înrădăcină în creierul lui cu o tenacitate şi o putere atât de mare încât nu putu să nu şi-o manifeste în gura mare:

— Mii de draci! Strigă el. Ai crede că sufletul păcătoasei a venit să mă fure chiar din ochi!

Dar nu-şi sfârşise fraza şi începu să tremure din tot corpul, părul i se făcu măciucă şi simţi că înnebunea de frică…

Într-adevăr, din dosul perdelei căreia îi întorcea spatele, neîndrăznind să se mai uite într-acolo, de după perdea o voce, chiar glasul Gillonnei, a Gillonnei pe care o

spânzurase cu mâinile lui de un sfert de oră, începu să-i vorbească:

— Ai spus bine, Simone… Eu mi-am luat averea înapoi… Ah! Ah! Ah! Nici moartea nu mă poate despărţi de aurul meu iubit, de comoara mea pe care-o iubeam mai mult ca pe orice… Poţi să tot cauţi, n-ai să mai găseşti nimic! Mi-am luat avutul. Ha-ha-ha!

Şi după râsul acela, care i se păru într-adevăr drăcesc, el auzi zornăitul aurului. Nebun de spaimă, stupid de mirare, tâmpit de groază superstiţioasă, el zbieră deznădăjduit.

— Înapoi, năluco! Dacă ţi-ai luat averea înapoi, nu-ţi mai datorez nimic… Lasă-mă… Mă duc să-mi iau avutul meu şi dacă vrei să fac rugăciuni pentru tine, ei bine! Am să pun o parte din comoara mea, deoparte, pentru parastase… Dar, lasă-mă.

Şi se repezi spre uşă, o deschise cu mâna tremurândă, se strecură afară, închise uşa cu cheia ca şi cum s-ar fi temut să nu fie urmărit de stafia aceleia pe care o ucisese. Şi, neputând să răsufle, ud de o năduşeală rece, cu picioarele moi, Malingre se rezemă de uşă, nefiind în stare să facă un pas, cu o mână ştergându-se pe frunte, cu cealaltă încercând să-şi potolească bătăile inimii.

Dar nu şezu mult locului, sări, deodată, spaima punându-i aripi la picioare căci, de după uşă, prin gaura broaştei, vocea batjocoritoare a moartei îi striga:

— Comoara ta, zici? Du-te, fugi, caută! Dacă vei găsi-o…

Alergă, după cum îi poruncise moarta.

Şi atât îi era de mare zgârcenia, încât nici nu-i trecu prin minte să fugă din locurile acelea, pe care le credea bântuite de strigoi…

Moarta zisese: „Caută, dacă vei găsi”.

Şi singura frică pe care-o mai simţea acum, era să nu ajungă prea târziu.

Fugind spre colţul unde, în ajun doar, îşi îngropase lădiţa, Malingre ofta mereu:

— De n-aş ajunge prea târziu! De nu m-ar fi prădat, păcătoasa!

Şi, scormonind pământul cu jungherul pe care-l ţinea în mână, urmărit de teamă, repeta întruna aceleaşi fraze. Cu toate astea, săpase o groapă destul de adâncă! I se părea că ar fi trebuit să fi dat de lădiţă.

Se temea îngrozitor să nu vadă apărându-i fantoma Gillonnei; i se părea că o să-i audă din nou batjocurile macabre şi vocea ei ironică, zicând:

— N-ai să găseşti nimic! Am luat-o!

Cu toate astea, el se încăpăţâna şi nu se gândea să fugă. Era lac de năduşeală, făcea spume la gură, care i se schimonosea într-o strâmbătură îngrozitoare… dintre buzele subţiri şi decolorate îi curgeau balele, ochii îi ieşeau din cap. Era groaznic, acoperit de noroi şi de sânge, căci, în zorul pe care-l punea să scormonească pământul cu mâinile, se rănise singur. Era sfârşit de puteri şi trebui să se oprească să mai răsufle căci se îneca. Cu toate astea, nu-i venea gândul să fugă.

Îşi voia banii lui, cu orice preţ, de-ar fi trebuit chiar să cadă trăsnit peste lădiţa lui. Voia aurul şi… îl va avea!

Simon se odihni puţin, apoi îşi reîncepu munca încăpăţânată. Groapa era atât de adâncă încât era silit să intre tot în ea ca să poată săpa înainte.

Şi, cu toată groaza pe care i-o inspiră un astfel de gând, trebui să recunoască şi să-şi zică… c-a ajuns prea târziu. Se opri, se aşează cu picioarele atârnându-i în groapă şi începu să plângă.

— M-a prădat, păcătoasa! Mi-a luat tot!

Şi deznădejdea îi era atât de adâncă, atât de grozavă, încât nu se mai gândea la altceva. Aşadar, cum repeta poate pentru a suta oară „Prea târziu! Păcătoasa m-a furat!”, o mână îl apăsă pe umăr şi o voce batjocoritoare strigă:

— Eh! Dar e chiar tovarăşul meu, Simon Malingre! Dar bine, ce faci aici, la ora asta?

Malingre îşi îndreptă o privire tâmpită asupra noului sosit şi-l recunoscu pe Lancelot Bigorne.

Întâlnirea era supărătoare pentru el, căci Bigorne avea de răfuit o socoteală cu el, şi probabil că nu era să-l lase să-i scape o astfel de ocazie.

Totuşi, Simon era atât de prăpădit, încât nici nu se gândi la lucrurile astea şi nici nu se miră că-l văzu acolo pe Lancelot Bigorne. Cu mintea numai la disperarea şi la ideea lui fixă, el arătă groapa şi zise jalnic: „Păcătoasa m-a prădat!”.

— Ai fost furat, tovarăşe? Dar, la dracu, nu e un motiv să urli ca un viţel la abator… Nu se scoală lumea din somn aşa, afurisitule! Haide, ridică-te şi urmează-mă.

Cuvintele astea, spuse cu glas aspru, începură să-l dezmeticească puţin pe Malingre din amorţeala lui.

În sfârşit, îl recunoscu pe Bigorne. Memoria începu să-i revină odată cu aducerea aminte, începu să i se trezească şi conştiinţa situaţiei primejdioase în care se afla. Se sculă după cum i se cerea, privind în juru-i ca să se încredinţeze dacă nu-i era cu putinţă să fugă.

Din nenorocire, avea de-a face cu om priceput şi Lancelot, având motive temeinice de a nu se încrede în el, îl ţinea bine de guler şi înainte chiar ca Simon să fi făcut vreo mişcare, îi luă pumnalul, zicând:

— Dă încoace jucăria asta, aşa e sigur că nu se va întâmpla nici un accident. Acum, mergi înainte, de bună voie, dacă nu vrei să te împing cu vârful săbiei mele.

Malingre trebui să se supună şi să se urnească din loc. Dar când văzu că Lancelot voia să-l facă să intre în sala unde o spânzurase pe Gillonne, spaima de stafie îi cuprinse mintea zdruncinată de emoţiile prin care trecuse şi se înţepeni pe picioare zicând cu glas rugător:

— Nu, nu acolo! Nu acolo!

— Uite, frate! Zâmbi Lancelot batjocoritor. Şi de ce adică… nu acolo? Vom fi foarte în voie ca să stăm de vorbă! Grăind aşa, el deschise uşa, pe când Malingre se văita:

— Nu acolo… Ea mă aşteaptă… o să mă ia şi pe mine, după cum mi-a luat averea.

— Baţi câmpii, cumetre! Îl curmă Bigorne, care-l împinse de zor în odaie şi trase zăvoarele în urma lui.

După ce sfârşi, Lancelot îl îmbrânci pe nenorocitul Malingre, care clănţănea din dinţi, pe un scaun. Apoi se aşeză liniştit în faţa lui şi zise netulburat.

— Acum… să vorbim. Dar nu căuta să-mi scapi, ar fi vai de pielea ta! Orice fugă nu e cu putinţă, de altfel.

Suntem nevoiţi să spunem că bietul Malingre nici nu se gândea la aşa ceva.

Malingre se aştepta să vadă apărând stafia în orice clipă, să o simtă punând mâna pe el şi fugind cu dânsul, drept în fundul iadului, unde desigur ea era chiar pe jar. Iată la ce gândea Simon, dar Lancelot Bigorne nu putea să-i ghicească gândurile.

— Ia spune-mi! Începu Lancelot Bigorne. Tu eşti dracul? Cum? Te închid cu cheia la Curtea Minunilor şi te găsesc la Temple, unde soseşti la punct ca să faci să ni se zădărnicească o întreprindere care mă costase atâtea griji şi greutăţi, ca să nu mai vorbesc de primejdii. Ah! Pezevenghiule, vrei să ne dai pe toţi pe mâna stăpânului tău? Dar ştii că eşti şarpe primejdios, bre Malingre?

Malingre nu răspunse… pentru că nici nu auzise. Era aproape nebun şi se gândea întruna la fantasma lui. Neprimind nici un răspuns, Lancelot urmă:

— Deoarece ai jurat să ne pierzi, ceea ce ai face, la sigur daca ţi-aş da drumul, neavând poftă să fiu omorât de tine, pentru că te am în mână, am să-ţi sucesc gâtul ca unui pui de găină… sau, mai bine… nu. Am să te spânzur, chiar aici.

— Să mă spânzuri, aici? Tresări Malingre, care auzise ca într-un, vis.

— Da, păcătosule! Aici chiar. În dosul perdelei aceleia!

Malingre începu să râdă:

— Ei aş! Ce râzi de asta?

— Să mă spânzuri? Urmă Malingre, care râdea într-una. Asta nu! Locul l-a luat altcineva înaintea mea! Ea e acolo… ea!

— Bine! Bine! Văd eu meteahna ta, zise Lancelot, care crezu că începe să priceapă.

Şi, sculându-se, se duse să tragă perdeaua. Dar Malingre îşi astupă ochii cu pumnii şi se aruncă la pământ, văitându-se.

— Dracu să-l ia de fricos! Scrâşni Lancelot. Ştiam eu, că-i e frică.

Şi, îndreptându-se spre Malingre, îl ridică în sus, îl întoarse spre perdea şi-i zise, arătându-i locul cu mâna:

— Uită-te, dacă nu-i acolo tot ce trebuie ca să te spânzur frumos.

Malingre privi, într-adevăr şi rămase cu gura căscată de mirare.

Funia era tot acolo, legănându-se deasupra scaunului care fusese dus la loc de o mână misterioasă; numai Gillonne, pe care o lăsase spânzurată de funie… Gillonne nu mai era acolo.

Malingre se întreba întruna dacă în toate astea nu era vreo vrăjitorie?

— Haide! Porunci cu asprime Bigorne. Mergi înainte…

Şi scena care se petrecuse între Malingre şi Gillonne reîncepu între ei. Numai că, de data asta, Malingre îi luase locul Gillonnei şi Lancelot Bigorne îl înţepă pe Malingre cu vârful săbiei, şi-i arăta funia zicându-i:

— Mergi înainte!

Ajuns până acolo, mizerabilul pierdu noţiunea lucrurilor. El văzu, simţi, în chip nelămurit, că Lancelot îi trecea pe după gât nodul fatal. Simţi o zguduitură şi o durere grozavă în ceafă şi începu să se legene prin aer, pe când, Lancelot Bigorne râzând, strâmbându-se, scotea nişte hi-han-uri, straşnice.

Dar, Malingre nu murise şi Gillonne asemenea.

Lancelot Bigorne asistase, ascuns într-un dulap care împodobea sala de jos, la conversaţia lui Malingre cu Gillonne.

El era cel care, profitând că Malingre era ocupat cu spânzuratul Gillonnei în dosul perdelei, şterpelise caseta.

El ieşise pe fereastră, se dusese la cealaltă fereastră, de la care privise la toată scena spânzurătorii. Tot el era cel care o încredinţase pe Gillonne lui Bourrasque, care o dusese într-o pivniţă vecină cu aceea în care se găsea închis Stragildo, pe când Riquet transporta în pod caseta atât de mult râvnită de Malingre.

El era, însăşi, acel care se luase după Malingre şi după ce-l lăsase să sape mult şi bine, îl dusese în sfârşit acolo unde se făcuse că-l spânzură ca să-l înspăimânte, apoi îl scosese de pe funie. Îl coborâse în pivniţă şi-l trântise lângă Gillonne, care desigur n-avea nici un zor de tovărăşia lui.

Toate impresiile puternice care zguduiseră creierul nenorocitului Malingre, îl înnebuniseră. Spânzurarea Gillonnei, dispariţia casetei atât de plină de aur, lovitură prea grea pentru zgârcit, ameninţările stafiei, propria-i spânzurare, după ivirea neaşteptată a lui Lancelot Bigorne, toate fuseseră tot atâtea lovituri pe care puţine minţi ar fi putut să le înfrunte şi sub care judecata lui se prăbuşise.

Când se deşteptă din leşinul în care căzuse, se pomeni în întunericul unei pivniţe, ca un fel de cavou. Mintea lui deja rătăcită, îl făcu pe Malingre să se creadă mort, şi-şi închipui că sufletul lui se deştepta pe lumea cealaltă. Când ochii i se obişnuiră cu umbra de-abia lămurită a temniţei sale, o văzu pe Gillonne care, înspăimântată şi ea, se ghemuise într-un colţ şi-l privea cu un fel de teamă amestecată cu o satisfacţie sălbatică. Atunci judecata lui se zdruncină cu totul şi înnebuni de-a binelea.

În nebunia lui, locul unde se afla, cu răcoarea lui, fu pentru el purgatoriu, iar Gillonne… fantasma îndârjită împotriva lui, care voia să-l târască în Iad. Începu să arate cu degetul spre Gillonne aiurând:

— Uite-o! Uite-o! E groaznic! Stafia! Ce mai vrei cu mine? Mi-ai luat toţi banii! Tot aurul meu iubit… Mi-ai luat viaţa… Acum, îmi vrei sufletul? Hei! Da, ca să-l duci Satanei? Fugi! Fugi! N-o să-mi iei şi sufletul… Nu! N-o să mi-l iei!

La auzul vorbelor lui, Gillonne înţelese şi se îngrozi:

— E nebun! Murmură ea. E nebun! Doamne Sfinte! O să mă omoare… o să mă sfâşie… Nu vreau să stau aici… Nu! E prea îngrozitor! O să înnebunesc şi eu.

Şi înspăimântată, ea se repezi asupra uşii pe care o zgudui cu o putere grozavă, urlând ca o bestie pe care o înjunghii.

Din nenorocire, ideile nebunului se schimbaseră. Acum îşi închipuia că trebuie să se lupte cu stafia. Unul din doi trebuind să învingă, şi mârâia ghemuit în colţul lui:

— Ah! Vrei să mă iei? Vrei să mă duci cu tine? Dar, eu sunt un om tare! Sunt mai puternic ca tine, eu… apropie-te numai! Să te prind în mâinile mele, în gheare, şi vom vedea care e mai tare dintre noi doi; şi apoi o să trebuiască să-mi spui unde mi-ai ascuns banii… o să trebuiască să mi-i dai înapoi! Aproprie-te, numai! Apropie-te, numai!

Şi, cum tocmai în clipa aceea, în culmea spaimei, Gillonne bătea în uşă cu amândoi pumnii, urlând, nebunul crezu că ea o să se azvârle asupra lui şi se sculă deodată, o apucă pe nenorocită pe la spate, de gât, strigând:

— Ah, te-am prins! Acum te ţin bine! Să vedem, care o să fie cel mai tare… Ah! Ah! Aurul meu! Unde e aurul meu? Zici că e acolo? Unde? Aici? Da? Bine, bine, aşteaptă să te strâng bine de gât că te cunosc eu… eşti în stare să mă înşfaci pe la spate, când voi săpa, ca să-mi găsesc aurul! Ah! Ah! Ah! Ştiam eu bine o să te fac să mi-i dai înapoi… Ştiam eu că sunt mai tare.

Şi nebunul dădu drumul Gillonnei.

Dar, de data asta Gillonne murise, era sugrumată de Malingre, nebun, care-i înfipsese degetele, adevărate gheare, în gât. Fără să se mai ocupe de cadavru, nebunul se azvârli pe burtă într-un colţ al pivniţei şi începu să zgârie pământul cu unghiile. Pe când zgâria, mormăia mereu:

— E aici aurul meu… aici l-a ascuns ea… Ah! Ah! Ah! Cum am silit-o să vorbească… Dar trebuie să caut… să mai sap pământul… E tare! Foarte tare! Dar ce-mi pasă, e pentru aurul meu, pe care o să-l găsesc.

El scobea într-una. Degetele-i erau însângerate, dar nu băga de seamă, nu simţea nimic.

Cu toate că parcă-şi dădu seama că treaba nu mergea iute, luă un ciob de sticlă pe care-l găsi la îndemână şi începu să scobească înainte zicând:

— Merge! Merge mai bine! Merge mai iute!

Multă vreme scobi aşa, cu înverşunare.

Pământul umed se scobea lesne. El îl azvârlea în dreapta şi în stânga, unde nimerea. Sfârşise prin a face nu o gaură ci o adevărată groapă şi un multă vreme găuri pământul, mormăind:

— O să-mi găsesc eu banii… o să-i găsesc.

Deodată se opri şi rămase întins cu faţa la pământ în groapa pe care o săpase chiar el. Murise.

Capitolul XXVIII Ideea lui Buridan.

După ce aruncase la picioarele ducelui Egyptului sacii cu bani ai lui Stragildo, Jean Buridan plecase de la Curtea Minunilor. Simţea un fel de uşurare că se scăpase în chipul acela de nişte bani care erau preţul atâtor crime! E drept că Bigorne rămăsese cu banii luaţi.

Dar tânărul îşi făgăduia să-l despăgubească de pierdere, pe cât îi sta în putere. E tot atât de adevărat că-i lăsase pe cei trei tovarăşi fără parale, fără pic de mâncare, dar era plin de încredere în imaginaţia celor trei cumetri şi nu se temea că au să moară de foame.

Buridan se îndreptă deci, şi se îndreptă încet spre poarta Pictorilor. Acolo descălecă şi aşteptă liniştit şi surâzător ca să sosească ora când se deschideau porţile. Buridan zâmbea pentru că în mintea lui răsărea o figură care-i era foarte scumpă. Vremea trecu fără ca să bage de seamă, mulţumită convorbirii pe care o avu în gând cu Myrtille. În sfârşit, se făcu ziuă.

Buridan încălecă iar şi, fără să se păzească, trecu poarta; păzitorii aveau ordin să aresteze orice cavaler care li s-ar părea suspect. Dar auziseră vorbindu-se de căpitanul Buridan cu atâta groază că şi-l închipuiau ca pe un bandit cu barba mare, rău îmbrăcat, cu înfăţişarea grozavă. Nu puteau crede că gentilomul acela atât de elegant, atât de surâzător şi care le zicea bună ziua cu atâta prietenie, să fie sălbaticul răzvrătit care, după ce ţinuse cap trupelor regale, fugise tocmai de la Curtea Minunilor. Deci, Buridan trecu foarte liniştit.

În lumina soarelui care răsărea, el înaintă fericit spre câmpie, lăsând în dreapta dealul Faucon unde se înălţa spânzurătoarea şi îndreptându-se la trap spre celălalt deal, care se înălţa în zare, acoperit de verdeaţă. Acolo era Montmartre!

Chiar la Montmartre se ducea şi Buridan. Simţea nevoia să revadă pe Myrtille, cum simte omul trebuinţa să respire un aer curat după ce a fost multă vreme închis. Nu că Buridan ar fi fost sau s-ar fi crezut sentimental. Dimpotrivă, i se părea că iubirea ţinea loc puţin în toate actele vieţii lui. În realitate, Myrtille era asociată la toate întâmplările, chiar acelora de unde ea părea că lipseşte; ea era ţinta gândurilor lui, restul nu era decât completarea subiectului. Aşadar, inima zvâcni puternic când începu să suie povârnişul, trăgând calul de căpăstru şi ridicând ochii spre cele câteva căsuţe mizerabile, care se clădiseră acolo, numai pentru că se aflau pe o înălţime.

Pe vremurile acelea încă barbare, oamenii îşi clădeau locuinţele pe coline ca să vadă de departe dacă se apropia vreun duşman, care putea să le cadă oricând în spate.

La Montmartre nu era încă nici o mânăstire. Numărul locuitorilor cătunului urca la vreo treizeci.

Cu toate că nu ştia exact unde le era locuinţa, Buridan, era sigur c-o să le găsească repede pe Mabel şi pe Myrtille, adică pe mama şi pe logodnica lui. Cum suia, obosit, o formă

albă şi uşoară sări dintr-un frunziş şi, Myrtille, apucându-l de gât, strigă veselă:

— Bună ziua, boier Buridan! Bine ai venit şi pe dealul ăsta!

Buridan rămase uimit şi-şi strânse în braţe logodnica, fără să poată scoate un cuvânt. Numai atunci îşi dădu seama cât o iubeşte. Aproape în acelaşi timp apăru şi Mabel – Anne de Dramans – întinerită cu douăzeci de ani şi, după ce se bucurară toţi trei, se suiră până în vârful colinei.

— Vezi stânca aceea? Zise Myrtille! Acolo locuiesc.

— Cum aşa?

— Vrea să zică că acolo îşi petrece zilele, privind spre Paris! Îl lămuri Mabel.

Toţi trei erau fericiţi pe cât pot fi nişte fiinţe omeneşti.

Ajunseră repede la o căsuţă; o masă bună fu repede orânduită şi Buridan, gândindu-se că-şi lăsase tovarăşii fără de mâncare, să aşezară la masă râzând, căci în minte începură a i se năzui şmecheriile extraordinare pe care le va fi punând la cale Bigorne ca să capete de ale mâncării.

Buridan venise la Montmartre ca să se odihnească. Deci, el îşi îndepărtă din minte orice gând care-l putea întrista, hotărât să aibă o zi de completă fericire sub ochii drăgăstoşi ai mamei şi ai logodnicei sale. De aceea, când Mabel după două ore, îi vorbi de a organiza plecarea lor, el amână pe a doua zi orice hotărâre. Seara i se făcu un culcuş în una din cele două odăi care formau toată locuinţa, şi culcuşul acela era făcut din fân proaspăt, peste care cele două femei se căzniră să-i facă un fel de pat. Buridan dormi ca un rege.

Zicem ca un rege: aşa se asemuia el.

În realitate, în noaptea aceea regele nu dormi deloc, în patul lui regal; el îşi plângea fericirea pierdută şi se lupta cu durerea, cu ura, cu răzbunarea, cu toate nălucirile nefericirii şi ale deznădejdii năpustite asupra lui.

A doua zi, Mabel îi pomeni iarăşi de plecare.

Dar Buridan lăsă la o parte această chestie.

Să plece! Să-i lase în urmă, în temniţă, pe Philippe şi pe Gautier… fraţii lui? Nu! El nu putea face o faptă ca asta.

Se gândea să se reîntoarcă la Paris. Dar, din oră-n oră, întârzia clipa despărţirii care nădăjduia că va fi cea din urmă!

Ziua aceea trecu, apoi cea de-a doua. Mabel era cât se poate de mirată.

Myrtille găsea că viaţa aceea era neasemuit de frumoasă, însă pe fericirea ei se lăsa ca un fel de umbră, când se gândea că se va despărţi pentru totdeauna de tatăl ei.

În fundul inimii, nădăjduia că Marigny îşi va schimba părerile şi că se va împăca cu bărbatul ei, căci în gândul ei Buridan îi era chiar soţul.

În sfârşit veni şi clipa când Buridan trebui să mărturisească că nu putea să părăsească încă Parisul.

Mabel îl întrebă: pentru ce nu putea pleca?

— Dar, scumpă mamă, zise Buridan îmi spui să fugim, să ne ducem să ne refugiem într-o provincie îndepărtată sau chiar în străinătate, în fundul Bourgundiei, de pildă…

— Îţi vorbesc de Bourgundia pentru că eşti născut acolo. Dar, dacă-ţi place mai mult altă ţară…

— Nu, dacă e vorba să… fugim, ne vom duce… unde vrei. Dar… avem bani? Trebuie să-i găsesc.

Mabel zâmbi. Îl luă pe fiul său de mână şi îl duse până la o ladă de pâine, al cărei capac îl ridică şi-i arătă ascunse sub nişte zdrenţe două lădiţe pline de bijuterii şi de aur. El scoase un strigăt de bucurie şi-şi umplu buzunarele.

— Bigorne şi cu Guillaume or să fie fericiţi, căci o să-i iau cu mine tovarăşii mei, mamă. Au fost alături de mine în toate primejdiile…

— E drept. Şi apoi sunt destul de bogată pentru toţi. Dar, în sfârşit, vezi că nimic nu ne opreşte de a pleca. Anunţă-i pe prietenii tăi să vină aici, şi să plecăm.

Buridan o lua pe maică-sa deoparte şi-i zise:

— N-am să plec până când nu-i voi scăpa pe Philippe şi pe Gautier d'Aulnay.

Mabel tresări. Buridan urmă:

— Iartă-mă, mamă, că-ţi reamintesc lucruri grozave cu aceste două nume. Dar, dacă aş pleca pe când aceşti doi oameni trebuie să moară, dacă aş pleca fără să fi încercat imposibilul ca să-i scap, mi se pare ca nici eu nu voi mai putea trăi.

— Du-te, dar, fiul meu! Zise Mabel, suspinând.

— Mai e ceva, zise Buridan. Trebuie să-ţi vorbesc de tatăl şi de mama Myrtillei…

— Enguerrand de Marigny? Întrebă Mabel.

— E arestat!

— Marguerite de Bourgogne?

— Arestată şi ea!

Mabel îşi ridică ochii spre cer. O ultimă umbră de ură şi de răzbunare satisfăcută se strecură pe faţa ei, ca un foc care se stinge şi răspândeşte în beznă o ultimă licărire, apoi cu sânge rece, fără să simtă vreo mirare de îndoita şi marea întâmplare, ea-l întrebă pe Buridan, cum se petrecuseră lucrurile.

Buridan istorisi despre Marigny ceea ce-i istorisise Tristan, adică cum primul ministru căzuse victima urii contelui de Valois.

Buridan pronunţă acel numele de Valois tremurând, dar Mabel rămase nepăsătoare.

În privinţa reginei, Buridan povestise cum voise să-l scape pe Marigny, cum se dusese la Turnul Nesle, cum regele – prevenit de Stragildo – auzise cuvintele lui acuzatoare şi destăinuirile Margueritei.

— Fatalitate! Murmură Mabel, după cum zisese şi Buridan. Cincisprezece ani, am visat, am combinat planuri de răzbunare care până la urmă fiecare mi se părea himeric. Şi întâmplarea, pe căi absolut naturale, a lovit-o pe Marguerite. A fost lovită cum voiam eu să fie! În locul unde doream eu să i se întâmple nenorocirea. Şi lovită… de cine?

Mabel rămase câteva minute adâncită în gânduri întunecate şi amare.

Apoi, tributul acela plătit stării care ne cuprinde întotdeauna în faţa întâmplărilor a căror legătură n-o cunoaştem, ea se întoarse spre fiul său.

— Nu-mi închipui că vrei să-l mai scapi pe Marigny?

— Nu, mamă. Am făcut tot ce trebuia şi ce puteam. Cred că în acest moment nici o putere de pe lume nu l-ar putea opri pe rege de a se răzbuna pe omul acesta! Cu toate astea…

— Ce? Zise Mabel.

— Nimic, mamă. Voi aştepta desfăşurarea întâmplărilor!

— Şi regina? Întrebă Mabel. Vrei s-o scapi şi pe ea? Pe aceea care n-a avut un sentiment matern, nici o licărire de simplă milă pentru Myrtille… care a urât-o veşnic pe fiică-sa, pentru că fiica îi era rivală!

Buridan se înfioră.

— Lasă să judece dreptatea dumnezeiască, urmă Mabel. Altfel, aş crede că şi tu vei fi lovit de acelaşi trăsnet, care a fulgerat-o şi pe Marguerite.

Buridan îşi plecă capul şi murmură:

— Cât o să mai sufere Myrtille…

— Nu-i spune nimic, şopti repede Mabel. Mă însărcinez să-i vestesc eu, când o fi nevoie, moartea lui Marigny şi a Margueritei.

— Ce sfâşietor lucru pentru ea! Să afle că tatăl şi mama ei au murit în chinuri… Şi, prevăd, chinul va fi groaznic!

— Ea nu va şti nimic, zise Mabel liniştită. Voi întinde un văl asupra acestei scârboase tragedii, de unde nu voi ridica decât un capăt. Myrtille va pleca de aici îndurerată, fără îndoială, căci a păstrat cea mai drăgăstoasă amintire aceluia pe care-l numea Claude Lescot, dar nu va cunoaşte niciodată cum şi de ce tatăl ei a murit. Cât despre regină, i-am cercetat inima şi… slavă Domnului n-am descoperit nici o urmă de milă, din dragostea adâncă, filială de care mă temeam. Myrtille de-abia mai admite că regina poate să-i fie mamă. Va fi lesne să-i probez că mama sa a fost vreo damă nobilă, moartă când a născut-o. Şi, apoi, e şi povestea… pe care o susţinea Marigny. Restul nu va mai fi pentru ea decât un vis.

Buridan admira cu o groază ascunsă înlesnirea cu care mama lui inventa minciunile. E drept că acele minciuni

aveau un scop nobil.

Dar, nu e mai puţin adevărat că tânărul era zăpăcit de acel fapt.

El se gândi că, în atâţia ani de chin, nenorocita fusese nevoită să se obişnuiască cu prefăcătoria. Apoi nu se mai gândi la aceasta.

Se hotărî ca Mabel şi cu Myrtille să mai locuiască în căscioara unde erau puţine perspective de a fi descoperite. Şi, de altminteri, acum nu mai era decât un om care ar fi putut avea ideea sau dorinţa de a o regăsi pe Myrtille; acela era contele de Valois.

— Şi despre acela, zise Buridan hotărât, am un gând!

Mabel, caută în zadar să afle care ar putea fi acel gând.

Acum trebuia să o facă pe Myrtille să primească o nouă despărţire şi Mabel se temea ca tânăra fată, zdruncinată de atâtea încercări, să nu fie lovită şi mai adânc de data asta.

Buridan se mulţumi să zâmbească.

Şi, într-adevăr, la cele dintâi cuvinte pe care le spuse despre arestarea lui Philippe şi Gautier, curajoasa fată exclamă îndată:

— Trebuie să-i scăpăm! Sunt prietenii tăi. Ţi s-au devotat. Dacă am pleca, părăsindu-i, ar fi să se întindă o umbră funebră asupra vieţii noastre fericite!

Buridan o strânse la piept pe logodnica lui, aruncând o privire de triumf mamei sale. Când sosi clipa despărţirii, Mabel fu cea care se arătă mai puţin curajoasă şi, e foarte simplu: era mamă.

În fine, după multe făgăduieli de a fi prudenţi, după multe sărutări şi lacrimi, pe la asfinţitul soarelui, Buridan plecă şi începu să coboare povârnişurile Montmartre-ului, ca să ajungă la Paris înaintea închiderii porţilor.

El se întoarse în nenumărate rânduri să privească pe cele două femei care, lângă stânca pe care i-o arătase Myrtille, îi făceau semne de adio.

Apoi ele dispărură din privirile lui, în dosul vârfurilor castanilor şi stejarilor. Atunci Buridan încălecă şi plecă în

goană.

În clipa aceea, cineva care era ascuns într-un tufiş, un bărbat care-l văzuse venind şi-i observase fiecare gest, se ridică, apoi ieşi din tufiş, înaintă până la cărarea pe care trecuse Buridan şi-l privi cum se îndepărta.

Acel om se rezemă pe un băţ, o ramură groasă pe care o tăiase dintr-un pom şi care trebuia să-i servească mai mult să se apere decât ca să se reazeme, căci era sprinten şi puternic. Era îmbrăcat, ca toţi ţăranii, cu zeghe strânsă la brâu cu o curea. Faţa lui era posomorâtă. Privea cu foc în urma tânărului care pornise la trap şi care dispăru în depărtare. Atunci se întoarse spre cătun şi începu să râdă şoptind:

— Îi am în mână! Pe toţi, pe toţi!

Sosirea lui Buridan la grădiniţa cu trandafiri fu primită de cei trei tovarăşi cu aclamaţii entuziaste.

Guillaume, Bigorne fură cât pe ce să-l înăbuşe strângându-l în braţe.

Apoi îi puseră fel de fel de întrebări, la care Buridan se mulţumi să răspundă că nu putuse să se împotrivească dorinţei de a se duce la Montmartre.

— Ce spuneam eu? Strigă Bigorne. Nu v-am spus-o, mai adineauri? Guillaume îşi smulgea părul din cap în faţa unei plăcinte minunate. Riquet nu mai voia să bea… „S-a sfârşit! N-o să-l mai vedem niciodată pe Buridan! L-au prins! O să-l spânzure, au să-l jupoaie, o să-l facă terci!” Eu ziceam: „El e la Montmartre, mă prind pe capul meu”.

— Plăcintă? Vinuri? Făcu nedumerit Buridan, care abia atunci observă că masa era plină de mâncăruri şi de băuturi. Îmi ziceam eu că… nu sunteţi oameni să vă lăsaţi să muriţi de foame şi de sete! Doar sunteţi maeştri în meseria… furtişagului. Dar, s-a sfârşit cu furtişagurile, scumpii mei, bravii mei tovarăşi! Ne-am îmbogăţit! Iată… aur! Şi el începu a-şi goli buzunarele pe masă.

Bigorne dădu din umeri.

Guillaume şi cu Riquet îl priviră dispreţuitori.

— Ce-i? Făcu Buridan şi mai nedumerit.
— Pff! Făcu Bourrasque. Tu numeşti asta bogăţie?
— Zi-i mizerie! Urmă Riquet.
— Hei! Aţi înnebunit… sau v-aţi îmbătat? Făcu Buridan. Priviţi, mai mult decât am avut vreodată chiar când l-aţi jefuit pe prefect.
Drept orice răspuns, Bigorne se duse să ia lădiţa Gillonnei, pe care o goli pe masă, apoi lădiţa lui Malingre, pe care de asemenea o goli.
— Ce-i asta? Zise Buridan încruntând sprâncenele.
— Malingre şi Gillonne! Răspunse Bigorne.
Deodată, Buridan pricepu.
— I-aţi prins pe amândoi mizerabilii? Zise el, încântat. Ah! Aceştia au să-mi plătească tot!
— S-a făcut deja! Îl linişti Bigorne.
— Cum aşa?
— Da. Au venit aici, să-mi spună că li s-a urât cu galbenii şi cu libertatea lor. Atunci, ca să nu-i supăr, le-am luat lădiţele pe care mi le ofereau, şi pe ei i-am închis în pivniţă, alături de Stragildo.
Buridan căzu pe gânduri câteva clipe.
— Cei doi păcătoşi vor fi destul de pedepsiţi prin pierderea banilor. Să-i ţineţi închişi încă câteva zile şi apoi, când n-o mai fi nici o primejdie pentru noi, putem să le dăm drumul, dăruindu-le şi câţiva galbeni.
— Să le dăm drumul? Făcu Bigorne. Zadarnic… au fugit…
— Ce zici? Întrebă Buridan.
— S-au dus pe lumea cealaltă. Şi-au făcut singuri dreptate. S-a sfârşit. Malingre şi Gillonne locuiesc acum împreună cu stăpânul lor Satana. Hi-han! Amin!
Şi Bigorne îi povesti în câteva cuvinte întâmplarea groaznică care le fu dat s-o păţească Gillonne şi Malingre şi încheie spunând că cele două cadavre fuseseră îngropate într-un maidan de lângă grădiniţa cu trandafiri.
— Buridane, se amestecă atunci Guillaume, îngrijorat, n-o să mai spui că şi aurul acesta-i pătat de sânge, ca al lui

Stragildo?

— E o moştenire! Strigă Bigorne. Gillonne şi Malingre m-au lăsat moştenitor. Sfinte Barnabé, ăsta e ban câştigat cinstit! N-o să aibă o leţcaie popa de la Sfântul Eustache.

Buridan începu să râdă.

— Haidem zice el, trebuie să vorbesc cu Stragildo acum. Mi-a venit o idee, care, poate o să ne ajute să-i scăpăm pe nenorociţii noştri prieteni.

— Şi nădăjduieşti, spuse Guillaume, că Stragildo o să te ajute?

— De voie sau de nevoie, da!

— Să-ţi vedem ideea, vorbi şi Bigorne, care, în vremea asta îşi orânduia galbenii în casetă.

— E foarte simplă! Îl linişti Buridan. Vreau să mă servesc de Stragildo ca să ajung până la guvernorul de la Temple… la contele de Valois! Adăugă el, oftând. Odată ce voi fi în faţa lui Valois…

— Şi… te-ai duce la Temple? Se-nfioră Bigorne.

— Sau ar veni contele aici! Completă, cu sânge rece, Buridan. Odată ce-l am în mână, ştiu ce trebuie să-i spun ca să-l hotărăsc să le înlesnească fuga lui Philippe şi lui Gautier.

— Bine! Pufni Bigorne, tot neîncrezător. Pentru un bacalaureat, ideea nu e rea. Dar cum avem să-l hotărâm pe Stragildo? Prevăd că el va fi trimis în ambasadă la Temple, căci te bizui pe încrederea pe care Valois trebuie să aibă în acest om?

— Acest aur îmi va servi ca să-l hotărăsc, zise Buridan arătând lădiţele.

Guillaume, Riquet şi Bigorne, scoaseră un singur strigăt de protestare.

— Fiţi liniştiţi, zise Buridan, nu v-am spus decât o parte din ideea mea.

Asigurarea lui însă nu-i linişti deloc pe cei trei tovarăşi.

Dar, fără să ţină seamă de bocetele lor, Buridan se coborî în sala de la parter, luă cheile de la pivniţă şi o lanternă şi

coborî scara în subsol. Ajunse la uşa pivniţei, unde fusese închis Stragildo şi ascultă un minut. Nu auzi nici un zgomot. Atunci, scoţându-şi pumnalul, intră.

Un strigăt grozav îi scăpă:

Pivniţa era goală!

Capitolul XXIX Pivniţa de la grădiniţa cu trandafiri.

Ce devenise Stragildo? O s-o spunem în câteva cuvinte. El fusese închis în pivniţa învecinată cu aceea unde Simon Malingre şi Gillonne trebuiră să-şi termine zilele aşa de trist.

Pivniţa aceea nu era deloc orânduită ca să servească drept închisoare.

Era un beci absolut obişnuit care, de obicei, servea drept un fel de depozit provizoriu.

Acolo se puneau, claie peste grămadă, toate obiectele care erau stricate sau de reparat: vase de bucătărie, fierărie veche, diferite unelte, o mulţime de lucruri ciudate. Singura sa particularitate era că n-avea ferestruie, astfel că Stragildo, care fusese închis acolo, nu primea aer şi lumină decât prin crăpătura de sub uşă. Dacă lumina şi aerul nu pătrundeau decât foarte greu, în schimb, zidurile erau destul de groase şi pivniţa destul de adâncă, zidită în fundul unei galerii sau, mai bine zis, a unui fel de drum lung şi îngust, pentru ca prizonierul închis acolo să-şi poată face cheful şi să strige cât l-o lua gura, fără să rişte să fie auzit. În primele ceasuri ale întemniţării lui, Stragildo, care se deşteptase din leşinul provocat de cei doi pumni ai lui Bigorne, nu pierdu vremea să se jelească şi privi situaţia cu sânge rece.

În primul rând căută un mijloc de a evada.

Inspectă cu de-amănuntul locul care-i servea drept închisoare şi îndeosebi uşa, fără îndoială. Inspecţia fuse făcută mai mult pe pipăite decât prin văzute. Cu toate astea, îi fu îndestulătoare ca să-l încredinţeze pe îmblânzitorul de fiare al Margueritei de Bourgogne de inutilitatea unei încercări de evadare.

Zidurile erau prea groase, afară de o despărţitură, care da în pivniţa vecină unde erau închişi Malingre şi Gillonne.

Despărţitura aceea era subţire şi trebuie să fi fost făcută mai târziu ca să despartă în două, pivniţa aceea prea mare.

Pipăind cu îngrijire despărţitura de jos în sus şi-n toate direcţiile, descoperi, pe ici pe colea, câteva găuri, destul de mari ca să-i încapă mâna. Cât despre uşă, ea era de stejar, masivă, cu o broască enormă şi, cu toate că scândurile erau cam atinse de umezeală, totuşi destul de solide. Din partea aceea nu era nimic de nădăjduit, nici de încercat. Mai rămânea despărţitura, de care am vorbit. Dar, admiţând că ar fi putut-o dărâma în parte şi ar fi putut trece dincolo, la ce i-ar fi slujit? Ar fi schimbat doar temniţa şi atâta tot. După prima încercare de activitate, în faţa năruirii cercetărilor sale, Stragildo fu cuprins de o descurajare adâncă şi stupidă. Prăpădit, se ghemui pe un maldăr de lucruri ciudate, care erau trântite într-un colţ al temniţei, şi rămase acolo, cu capul în mâini, cu creierul gol, căznindu-se să afle un mijloc de fugă, dar negăsind niciunul.

Trecură, astfel, două zile lungi, de moarte, fără să fi putut să schiţeze măcar un plan oarecare.

A treia zi uşa pivniţei vecine se deschise.

El auzi ca zgomotul înăbuşit al unui corp trântit jos, şi uşa se închise iar.

După ce uşa fu închisă, el auzi nişte gemete, urmate de ameninţări şi blesteme.

Parcă toate veneau dinspre despărţitură şi pricepu că vecinul trebuia să fie rezemat de zidul acela.

Prima mişcare a lui Stragildo fu să intre în legătură cu noul venit, oricine ar fi fost el. O idee subită îl opri în minutul când era să deschidă gura şi, cu paşi înăbuşiţi, fără zgomot, ţinându-şi suflarea, se apropie de zid ca să audă şi să vadă mai bine, dacă ar fi izbutit. După câteva minute, care i se părură nespus de lungi, uşa vecinilor se deschise iarăşi şi încă cineva fu introdus în închisoare.

Cele două personaje nu erau alţii decât Malingre şi Gillonne.

Astfel că tot tăcut, cu faţa lipită de gaura despărţiturii, Stragildo putu să asiste la moartea Gillonnei precum şi la lunga şi grozava agonie a lui Malingre, înnebunit.

Nici o clipă nu-i veni gândul să se amestece şi să încerce s-o scape pe femeia care îşi da sufletul în dosul zidului pe care l-ar fi putut lesne dărâma.

De asemenea, nu încercă să intervină când nebunul se apucă să scormonească groapa, unde-şi căuta comoara.

Dimpotrivă, se căznea să vadă prin întuneric. Spectacolul acela groaznic părea că-l interesează şi, deodată, o idee îi trăsni prin cap. Un hohot de râs, ca răgetul fiarelor lui, se auzi şi, părăsind zidul, se îndreptă spre maldărul de lucruri pe care şezuse cu câteva clipe mai înainte. Bâjbâind, începu să caute în grămadă, încet, metodic, pe când de partea cealaltă nebunul scobea din ce în ce mai adânc, bolborosind vorbe fără înţeles.

Stragildo căuta într-una fără să se grăbească. Din când în când, îşi exprima ideile în gura mare.

— Da, da, scobeşte, scobeşte într-una… n-am nevoie să mă grăbesc… Lucrezi pentru mine… Ai crede că Satana, stăpânul meu, mi l-a trimis pe nebunul ăsta ca să-mi dea o mână de ajutor… Îmi dă o idee şi munceşte în locul meu.

De unde-i venea mulţumirea aceea, lui Stragildo?

Ochii lui se obişnuiseră cu întunericul şi observase că, în nebunia lui, Malingre scobea pământul chiar sub uşa închisorii lui. Fapta nejudecată a nebunului fusese un fulger de lumină pentru Stragildo care-şi zisese:

— Să-l las pe nebun să-şi vadă de treabă şi să caut să văd dacă nu găsesc vreun instrument care să-mi servească să fac o gaură în zidul de despărţitură. Apoi voi mări groapa începută şi voi trece pe sub uşă… Cât despre nebun dacă m-o supăra! Un râs tăcut îi completă gândul.

— În fine, cred că asta va fi bună.

Dăduse peste o vergea de fier, lungă de câteva palme şi groasă ca degetul, o apucă şi zise:

— Da, cu asta o să meargă! Dar nu-mi mai aud ajutorul! Oare, o fi obosit leneşul şi s-o fi odihnind?

Grăind aceste cuvinte, pufni de râs şi se îndreptă spre despărţitură.

Începu să dărâme zidul, având grijă să facă cât mai puţin zgomot şi, bombănind, cu gândul la nebun:

— Aşteaptă! Aşteaptă, tu trântor! Vin eu acum să te mai zgudui puţin.

„Trântorul” însă nici nu se sinchisea de ameninţările acelea, pentru cuvântul că… trecuse pe lumea cealaltă chiar în groapa făcută de el.

Stragildo, care era de o putere neobişnuită, făcuse repede o spărtură destul de mare şi cu fierul în mână, se strecurase în pivniţa vecină. Se îndreptă spre nebun pe care-l zgudui puternic.

— Haida-de! Făcu el nepăsător. A murit!

Fără să mai stea pe gânduri, trase la o parte trupul care-l încurca şi inspectă lucrarea pe care o făcuse mortul.

Fără să ştie ce făcea, Malingre săpase un fel de tranşee chiar pe sub uşă.

Stragildo merse înainte cu lucrarea aceea, în mod metodic şi îngrijit. După câteva ore de muncă îndârjită, Stragildo trecu de partea cealaltă a uşii, în galeria pivniţelor. Acolo răsuflă uşurat şi se opri câteva minute ştergându-şi fruntea plină de năduşeală.

— Dacă uşa de sus o fi baricadată, sunt pierdut, şopti el. Totuşi nu şezu mult pe gânduri şi porni în lungul galeriei, bâjbâind.

După câţiva paşi, se izbi de ultimele trepte ale unei scări pe care începu s-o urce încetişor. Când ajunse în capătul de sus al scării, dădu de o uşă pe care încercă s-o deschidă, însă, nu izbuti.

— Fatalitate! Strigă el, înăbuşit, e închisă.

Atunci începu să cerceteze cu amănuntul broasca uşii şi un zâmbet de mulţumire îi înflori pe buze. Vârî binişor vârful vergelei de fier între lemn şi zid şi apăsă cu putere. Uşa se deschise. Era liber! Prima lui mişcare fu să fugă pe dată.

Dar îi veni o altă idee. Se înapoie şi închise cu îngrijire uşa, apoi începu să umble încoace şi încolo. Vedea mai bine acum şi se putea îndrepta încotro voia.

Pătrunsese într-o sală la catul de jos, era goală. Pe o mobilă era o sabie şi un pumnal. El luă pumnalul şi, după ce-i cercetă lama cu un zâmbet sălbatic, şi-l puse la brâu şi-şi urmă cercetările.

— Să vedem ce-i mai sus, zise el, după ce constatase că parterul nu era locuit.

Se urcă mai sus. În tindă, un murmur de voci îl făcu să ridice capul.

Sunt în pod, zise el zâmbind mulţumit.

Şi, cu pumnalul în mână, se sui spre pod.

Cu cât se apropia, desluşi şi mai lămurit vocile.

Deodată se opri brusc, pironit pe loc.

Auzise distinct o frază întreagă.

— Oh! Oh! Zise el cu o bucurie nebună: nu-i nevoie să urc mai departe… îi am în mână pe toţi.

Se coborî cu paşi de pisică şi, în câteva minute, ajunse în grădină, unde ieşi fără greutate.

Pe drum, înainte de a se îndepărta, se întoarse spre casă; cu pumnul şi dinţii strânşi îşi repetă în gând:

— Pe toţi! Îi am pe toţi! Sunt ai mei!

Şi porni repede, mormăind:

— Montmartre! Fie! Haidem şi la Montmartre şi voi găsi, desigur.

Capitolul XXX Stragildo la lucru.

Acel care îl văzuse pe Buridan trecând, pe când tânărul cobora dealurile Montmartre-ului, era Stragildo.

Fostul păzitor al leilor regelui se aşează pe o piatră şi începu să se gândească.

Fără îndoială, niciuna din ideile care îi trecură prin minte nu-l mulţumiră căci mereu clătina din cap.

— Să ne asigurăm mai întâi că domnişoara e acolo, sus, se hotărî el, şi, apoi, vom vedea.

Stragildo începu să urce dealul şi, în curând, ajunse între cele zece, douăsprezece cocioabe care alcătuiau pe atunci sâmburul acelui superb şi imens oraş, cum a ajuns astăzi Montmartre.

Se puse la pândă, lângă o stâncă, de unde putea să supravegheze şi cătunul şi povârnişurile dealului totodată.

Nu stătu acolo nici de un sfert de oră, când văzu apropiindu-se o fată care se aşează pe stâncă şi începu să privească spre Parisul care se întrezărea în depărtare, prin ceaţă.

— Vrăjitoarea! Strigă Stragildo. Myrtille e… vrăjitoarea! I-am prins, şi pe Buridan şi pe îndrăciţii lui tovarăşi!

După câteva minute veni şi Mabel.

— Ah! Ah! Mormăi banditul, îmi merge din ce în ce mai bine!

— Haide scumpa mea, începuse, cu blândeţe, Mabel, trebuie să te întorci acasă! S-a sfârşit acum, nu mai e nici o primejdie, pot să-ţi jur. Buridan mi-a spus lucruri care mă îndreptăţesc să te asigur că n-ai de ce să te mai temi…

— Şi, cu toate astea, mamă, răspunse Myrtille, cu vocea tremurândă, niciodată nu mi-a fost frică, ca în clipele astea! Presimt că o primejdie grozavă îl ameninţă pe Buridan şi chiar şi pe noi!

— Mâhnirea despărţirii de logodnicul tău îţi dă gândurile astea. Vei fi fericită. Am încredinţarea nestrămutată că vei fi fericită cu fiul meu…

Mabel o luă pe Myrtille pe după mijloc şi se îndepărtă încet, cu dânsa.

Stragildo le văzu intrând într-o cocioabă. Atunci el se aşează jos din nou şi-şi prinse capul între mâini. Părea foarte liniştit. Dar, pentru cine-l cunoştea, faţa lui înlemnită ar fi părut înspăimântătoare.

Banditul se gândea:

— Ar fi lesne să aştept noaptea, să intru în cocioabă şi să le ucid pe amândouă. Dar e de-ajuns oare? Vreau să mă răzbun pe Buridan! Vreau să-i văd stârvul atârnând de capătul funiei, cu limba scoasă de un cot. Şi-apoi şi pe Bourrasque şi pe Haudryot, vreau să-i văd atârnând de lanţurile Montfauconului. Da! Vreau să văd lucrul ăsta. Cât despre Bigorne… oh! Acela nu va fi spânzurat! Vreau ca moartea să-i fie îngrozitoare! Vreau să-mi regăsesc şi averea, strânsă încetul cu încetul, galben cu galben, în anii lungi, de slugărnicie… Îmi trebuiesc toate astea! Trebuie ca Buridan să moară deznădăjduit ştiind-o pe aceea pe care o iubeşte, în braţele altuia! Dar cine să fie acel altul?

Stragildo se adânci şi mai mult pe gânduri.

— La cine să mai recurg acum? La regină? Oh! Am trădat-o. Am lucrat cu prea mare grabă. Ar fi trebuit să mai aştept două-trei zile. Regina trebuie să fi murit până acum! Desigur Louis o fi strâns-o de gât când a găsit-o la Turnul Nesle. Cui să mă adresez ca să-i prindă pe toţi în grădiniţa cu trandafiri? Regelui? Hm! Îl cunosc eu. Trebuie să visez cele mai grozave chinuri împotriva celui ce i-a făcut un astfel de serviciu. Sunt sigur că singura răsplată pe care i-o păstrează lui Stragildo va fi doar… să-l jupoaie de viu… Atunci cine? Cine are interes să pună mâna pe Buridan şi pe Myrtille?

Stragildo pufni de râs. Găsise.

Se sculă şi aruncă o ultimă privire spre cocioaba în care locuiau Myrtille şi Mabel. Apoi coborî repede. Se înnoptase cu totul.

Stragildo mergea repede rezemându-se în băţul pe care şi-l tăiase, înfăţişarea lui sinistră dovedea o hotărâre nestrămutată. Era gata să-şi joace chiar viaţa împotriva vieţii lui Buridan şi a lui Bigorne. Înainta iute şi tăcut, plămădind gânduri grozave. Când ajunse la porţile oraşului, le găsi închise.

Dar el zâmbi. Căuta în haină şi găsi unul din cele două ordine, semnate de rege, pe care le luase de la locuinţa din strada Froidmantel.

— Tot mi-a mai lăsat Bigorne ceva! Gândi el. În clipa de faţă, bucăţica asta de hârtie mi-e mai nepreţuită decât tot aurul pe care mi l-a luat!

Începu să strige neavând un corn cu care să dea semnalul.

Arcaşul care veghea sus, pe platformă, îl auzi şi se răsti la el să-şi vadă de drum.

— O poruncă regală! Răspunsă Stragildo.

La acest cuvânt care era totdeauna ascultat, lanţurile podului scârţiiră, uşa se crăpă şi apăru un ofiţer, însoţit de mai mulţi oameni, dintre care unul ducea o faclă. Venise să-l recunoască pe cel care vorbea în numele regelui.

Stragildo arătă pergamentul.

— Bine, zise ofiţerul care-l recunoscuse şi, de aceea, nici nu se mai miră, poţi să treci.

Stragildo intră repede şi, odată în Paris, o porni în fugă. În curând ajunse la Temple.

Stragildo se gândise la contele de Valois ca să-i izbutească răzbunarea.

Cum însă ajunse în piaţa care se întindea în faţa porţii celei mari a fortăreţei Temple, el se opri deodată. Piaţa era ocupată de vreo sută de cavaleri bine orânduiţi, luminaţi cu făclii de răşină, pe care din distanţă în distanţă le purtau unii dintre ei. Era un spectacol grozav. O tăcere adâncă domnea printre militarii nemişcaţi, în beznă, călări pe caii care singuri tulburau noaptea cu nechezările lor. Stragildo îi recunoscu pe cavalerii regelui. Aceştia purtau pe piept însemnele regale. În fine, unul dintre ei ducea un steag albastru pe care erau brodate armele regale.

Stragildo nu se putea înşela.

— Regele a venit la Temple! Se gândi el, cutremurându-se. Şi se feri înapoi, se ghemui la vreo sută de paşi de acolo, în dosul unor ulmi groşi, hotărât să aştepte plecarea regelui.

Dar nici o mişcare nu se făcea printre cavalerii escortei. Timpul trecea. Stragildo îşi muşca pumnii de necaz. Orele trecură una câte una, în tăcere. Stragildo simţea că-l apucă un fel de nebunie. Zorii zilei începeau să lumineze orizontul.

Îi venea să se apropie de cavaleri şi să le strige:

— Eu sunt! Sunt condamnat de rege? Ei bine, arestaţi-mă! Dar alergaţi, aici aproape, la grădiniţa cu trandafiri, şi arestaţi-i pe Buridan, pe Bigorne şi pe toţi ceilalţi! Daţi fuga la Montmartre şi o să găsiţi acolo pe vrăjitoarea care a vrut să-l omoare pe rege!

Stragildo înaintă grăbit şi-l zări şi pe rege care tocmai ieşea de la Temple!

Era neînchipuit de palid şi de mâhnit! Tânărul acela atât de plin de viaţă, de putere şi de pornire părea neînchipuit de prăpădit! Pe chipul acela se întipărea o deznădejde atât de cumplită şi totuşi, altă dată părea aşa de veselă, aşa de fericită! Stragildo se trase îndărăt, mormăind:

— E opera mea!

Contele de Valois îl urma pe nepotul său vorbindu-i încet şi părea că-l asigura de unele lucruri, la care Louis răspundea dând numai din cap.

În sfârşit, regele încălecă şi se îndepărtă la pas, urmat de escortă.

Vom vedea, mai târziu, ce se întâmplase în noaptea aceea pe care Louis o petrecuse la Temple… noapte grozavă, în care poate căpătă germenul răului, de care trebuie să se prăpădească în curând.

După ce regele plecă, contele de Valois mai rămase câteva minute în piaţă, înconjurat de câţiva ofiţeri.

Un zâmbet nelămurit îi rătăcea pe buze, pe când privea silueta încovoiată care se îndepărta… umbra aceea care, fusese regele.

— Cred că regele nostru n-o să-şi mai vină în fire după o astfel de lovitură! Şopti un ofiţer lângă el.

Valois tresări… O flacără scânteie în adâncul privirilor lui.

Îşi ridică capul, suspină adânc şi privi lung înaintea lui în negură…

Ce vedea, oare? Poate chiar coroana regală pe care o râvnea cu atâta foc!

— Unde sunt duşmanii mei? Socotea el în gând. Unde e Marguerite de Bourgogne? Unde e Enguerrand de Marigny? Încotro a pornit-o şi regele? Câte ruine în jurul meu! Dar, pe aceste ruine, eu rămân în picioare!

Escorta dispărea. Luminile torţelor se pierdeau în strada Vieille-Barbette.

— Nu mai am duşmani… afară de unul! Adăugă el, tresărind. Şi acela trebuie să moară, mai mult ca ceilalţi! Îl urăsc, îl simt puternic! Fiul meu… e fiul meu! Haidem domnilor, zise el. Şi se întoarse ca să se îndrepte spre uşa închisorii.

În clipa aceea, cineva, străbătând prin cercul ofiţerilor care-l înconjurau pe Valois, se apropie de el şi, înainte ca mâinile care se ridicau să-l oprească, să-l fi dat la o parte, şopti la urechea lui:

— Buridan, Myrtille! Ştiu unde sunt! Vi-i dau pe mână!

— Stragildo! Strigă Valois înmărmurit. Staţi, domnilor, staţi! E o slugă credincioasă!

Oamenii lui Valois se dădură la o parte şi Stragildo intră cu guvernatorul la Temple.

Contele se îndreptă spre apartamentul său, îl chemă pe Stragildo şi, când fură singuri, îl întrebă:

— Ce-ai zis?

— Zic monseniore că Buridan, Bigorne, Bourrasque şi Haudryot sunt acum la grădiniţa cu trandafiri. Myrtille e la Montmartre şi mă ofer să vă conduc la ea.

Valois lovi cu putere într-o masă, cu mânerul săbiei sale. Un fecior apăru.

— Să vină căpitanul meu! Comandă guvernatorul.

— Monseniore, urmă Stragildo, ce vreţi să faceţi? Vă conjur, ascultaţi-mă! Îi cunosc pe oamenii aceia, nu dorm

decât cu un ochi şi-s şireţi ca vulpile… O să le daţi de veste…

În momentul acela, sosea şi ofiţerul. Fără să ţină socoteală de sfaturile deznădăjduite ale lui Stragildo, Valois strigă:

— Luaţi douăzeci de oameni, cinzeci… câţi puteţi… duceţi-vă la grădiniţa cu trandafiri… prima curte pe stânga, apucând pe strada Vieille-Barbette şi aduceţi-mi, morţi sau vii, pe toţi pe câţi veţi găsi în locuinţa aceea.

Căpitanul ieşi.

Stragildo scutură din umeri şi, posomorât, cu sufletul amărât de necaz, bolborosi:

— Trebuia să lucrez singur! Toţi regii, toţi nobilii, toţi puternicii nu înţeleg răzbunarea. Şi acesta, care-i unul dintre cei mai de seamă, se încrede în căpitanul său care, la rândul lui, se va încrede în sergent… Lumea degenerează.

Urmă o tăcere lungă în care, în sala largă nu se auzea decât mersul lui Valois, care trecea de colo până colo cu un zăngănit de pinteni şi un oftat adânc, ce-i ieşea din când în când din piept.

În sfârşit, Valois se opri în faţa lui Stragildo.

— Şi zici că Myrtille?

— E la Montmartre. Numai că, monseniore, dacă trimiteţi după ea cum aţi trimis şi după Buridan, o puteţi pierde pentru totdeauna. Dacă m-aţi fi ascultat, dacă m-aţi fi lăsat să lucrez singur, eu…

Fără să-l mai asculte, Valois începu să se plimbe iarăşi. Din când în când, asculta dacă nu se înapoia căpitanul.

Gânduri ciudate îi treceau prin minte. Un fel de orgoliu îi cuprindea mândria aceea de care nu scapă omul care pare că izbuteşte în toate… acel orgoliu pe care dreptăţi adânci şi incalculabile pare că l-au pus în inima marilor cuceritori ai vieţii, ca să le pregătească căderea şi pieirea. Da, totul îi izbutea! Marguerite de Bourgogne, în faţa căreia tremurase de ani de zile, nu mai era decât o prizonieră, aşteptându-şi condamnarea. Enguerrand de Marigny era închis într-o celulă din Temple. Gândindu-se la asta, Valois

lovea parchetul cu tocurile, ca şi cum l-ar fi zdrobit sub cizma lui pe potrivnicul acela atât de nesuferit. Cât despre rege, acela îşi pusese toată puterea în mâinile unchiului său. Valois va guverna sub numele lui Louis până în ziua când Louis chiar va sucomba sub grozava lovitură primită drept în inimă. Ce-i mai rămânea? Myrtille! Myrtille aceea pentru care dragostea lui pătimaşă, înceată, brutală începuse să deznădăjduiască… Myrtille pe care o iubea şi o ura totodată… şi Myrtille era să-i cadă în gheare! Cine mai rămânea? Buridan! Da, mai rămânea Buridan! Şi, pe acela, căpitanul lui era pe cale să-l aresteze. Pe fiul acela a cărei viaţă era primejdie, o ameninţare pentru el şi putea să-l facă să piară! Era fiul său? Cu atât mai mult trebuia să-l urască deoarece Buridan putea striga lumii întregi: „Eu, căpitanul Buridan, şeful răzvrătiţilor, regele calicilor, mă numesc Valois!”

Ambiţie, ură, dragoste, toate primeau în acelaşi timp, strălucită satisfacţie. Ajunsese la apogeu.

Şi atunci, oh! După supliciu lui Marigny, după dispariţia Myrtillei, pe care ar da-o încolo… după ce ar fi copleşit-o cu dragostea lui, după pieirea lui Buridan pe care ar pune să-l ucidă în vreo tainiţă din Temple… atunci nu i-ar mai rămâne decât să se scape… şi de cei doi fraţi ai regelui! Nu avea decât să aştepte moartea lui Louis şi… ar ajunge stăpânul.

— Monseniore! Vorbi în clipa aceea căpitanul arcaşilor, intrând. Am îndeplinit ordinele dumneavoastră cu privire la grădiniţa cu trandafiri şi… am înconjurat-o. Am intrat înăuntru cu oamenii, am cotrobăit-o de sus până jos, dar n-am găsit nici suflet de om.

Valois simţi înecându-l o îngrijorare stranie. Simţi că îngălbeneşte şi că începe să tremure. Deodată i se păru că totul se prăbuşeşte zgomotos, în juru-i.

Cu un gest poruncitor, voi să-l concedieze pe căpitan. Dar acesta urmă:

— Cu toate astea am găsit ceva…

— Ce? Zise cu vioiciune Valois.

— Două cadavre monseniore.

Gânduri grozave începură să vuiască ca un fel de clopot de moarte în mintea lui Valois.

Stragildo sta posomorât şi o strâmbătură de furios îi schimonosea buzele.

— Două cadavre? Tresări guvernatorul.

— Cum mă pregăteam să părăsesc casa, un om care-şi are cocioaba alături de grădiniţa cu trandafiri, a venit să-mi povestească o istorie ciudată. Văzuse nişte oameni săpând o groapă şi oamenii aceia plecaseră de la grădiniţa cu trandafiri, ceea ce nu era de mirare având în vedere că-n locuinţa aceea şezuse o vrăjitoare.

— Omul, monseniore, mi-a arătat locul. Am pus să sape, şi, într-adevăr am găsit două cadavre pentru care nu v-aş fi supărat monseniore dacă această nouă crimă, a celor pe care i-am căutat în zadar, nu v-ar fi interesat direct.

— Interesat? Tresări iarăşi Valois, verde în faţă. Şi pentru ce?

— Cele două cadavre, monseniore, sunt acelea ale servitorilor voştri: al Gillonnei şi al jupânului Simon Malingre.

Valois se simţi mai uşurat.

— Numai atât?

Şi, cu toate astea, moartea misterioasă a Gillonnei şi a lui Malingre, ucişi, fără îndoială de Buridan, îi apărea ca o ameninţare chiar pentru el însuşi.

El îi dădu drumul căpitanului să plece şi întorcându-se spre Stragildo:

— Eşti sigur că răzvrătiţii erau la grădiniţa cu trandafiri?

— Văd că mă bănuiţi, monseniore, îi răspunse amărât Stragildo. Dar acum nu-mi mai pasă de nimic, mi-aş da şi pielea… pe mai puţin de un fir de aţă.

Contele pricepu că omul acela atât de disperat era sincer.

— Poate că nu e totul pierdut! Zise el. Ia să vedem, ar fi trebuit să te ascult. Dar, poate…

— Da monseniore, poate… Dacă voiţi să vă încredeţi încă în mine şi să lucraţi singur.

— Sunt hotărât! Vorbeşte. Ce trebuie să fac?

— Ei bine monseniore, zise repede Stragildo, începeţi prin a da ordin ca toate porţile Parisului să fie ţinute închise toată ziua. În plus, să se dea vorbă la fiecare poartă că drept compensaţie, toţi vor fi liberi să intre şi să iasă în noaptea viitoare, în numele lui Dumnezeu, stăpânul vostru, şi în numele dracului, patronul meu, nu vă mai gândiţi! Iată, se luminează de ziuă, porţile Parisului se vor deschide şi atunci va fi prea târziu! Prea târziu! Întări păzitorul fiarelor, cu un blestem groaznic.

— Căpitane! Urlă Valois.

— Căpitanul se întoarse pe dată.

— O ştafetă la fiecare dintre porţile Parisului. Ordon să se ţină toate porţile închise, ziua întreagă. Nimeni să nu iasă din Paris.

— Nimeni, strigă Stragildo. Nici chiar regele!

Căpitanul îl privi cu mirare pe guvernator.

— Din ordinul cui, monseniore? Zise el: Al regelui?

— Din ordinul meu! Strigă Valois, care se sculă în picioare, şi scoţând vorba prin care, pentru întâia dată, îşi manifesta puterea şi ambiţia. Căpitane, vei sta la arest o lună pentru întrebarea pe care mi-ai pus-o! N-am isprăvit. Lângă fiecare poartă să fie pus un pristav şi, din ceas în ceas, să anunţe că porţile vor fi deschise excepţional şi drept compensaţie, oricui, toată noaptea viitoare… Du-te! E ordinul lui Charles de Valois!

Căpitanul plecă, privind cu ură spre Stragildo.

— Acum, explică-te! Porunci Valois, cu glas aspru.

— E simplu, monseniore. Buridan şi acoliţii săi, au zărit, desigur, sosind oamenii voştri. Ei s-au ascuns în vreo fundătură a grădiniţei cu trandafiri sau au fugit. Asta n-are nici o importanţă. Dar Buridan se gândeşte să se ducă, desigur, la Myrtille, în Montmartre, căci l-am văzut acolo, cu ochii mei. Deci, va voi să iasă. Porţile fiind închise, nu va

putea. Va aştepta momentul când ele se vor deschide, adică la noapte.

— Admirabil! Gemu Valois, privindu-l pe Stragildo cu o bucurie sinistră.

— Aşteptaţi, monseniore! Urmă Stragildo, care începea să nădăjduiască iarăşi. Vom aştepta liniştiţi şi cu răbdare, toată ziua. Seara, pe înnoptate, ieşim, ne ducem la Montmartre, punem mâna pe graţioasa Myrtille şi, chiar în cocioaba în care locuieşte, îl vom aştepta pe blestematul de Buridan. Iată planul.

— Admirabil! Repetă Valois.

— Luaţi seama, monseniore, îi veţi da o prea mare valoare.

— Ce ceri?

— O mie de galbeni… e prea mult?

— O mie de galbeni? Strigă Valois, tresărind. Ei bine! Nu, pe dracu, nu e prea mult, urmă el. Mâine am să pun să ţi se numere banii…

— Mulţumesc, monseniore. Acum luaţi aminte că, dacă sculaţi în picioare toată garnizoana din Temple ca să puneţi mâna pe o fată şi un băiat, veţi pierde încă odată totul, şi va fi ultima şansă. Dumneavoastră, eu şi doi oameni hotărâţi, e tot ce ne trebuie.

Valois aprobă, dând din cap.

Lucrurile se petrecură după planul lui Stragildo, care plan, după socoteala banditului şi judecata lui Valois, valora un burduf plin cu aur.

Pentru Valois, ziua trecu într-o nerăbdare înfrigurată. În sfârşit, se înseră.

Ordinul dat fusese observat cu sfinţenie. Nici o poartă nu se deschisese ziua întreagă. Când începu să se întunece, Valois se îndreptă spre Montmartre, împreună cu Stragildo care îşi ridică braţele şi arătă lui Valois nişte lumini, care tremurau.

Valois puse să-i deschidă poarta şi trecu, lăsând acest ordin:

— Peste o oră, dar nici un minut mai înainte, trecerea e liberă pentru toată lumea.

Cei patru oameni îşi legară caii la picioarele dealului de nişte pomi. Stragildo îşi ridică braţele şi arătă lui Valois nişte lumini care tremurau pe deal.

— Myrtille! Zise el, cu glas înăbuşit.

— Înainte! Gemu Valois, care se înfioră până în măduva oaselor, de o bucurie sălbatică…

Şi… începură să urce…

Capitolul XXXI Temniţele de la Temple.

Îl vom lăsa pe contele de Valois, urmat de Stragildo şi de oamenii săi să-şi sfârşească de suit dealul Montmartre, unde erau încredinţaţi că-l vor prinde pe Buridan şi pe tovarăşii săi, şi cititorul va coborî cu noi în subteranele de la Temple, unde am avut prilejul să mai pătrundem, de astă dată pe urmele Margueritei de Bourgogne.

Pentru aceasta, trebuie să revenim la momentul când Gautier d'Aulnay fu arestat după neizbutirea încercării îndrăzneţe puse la cale de Lancelot Bigorne ca să-l scape pe nenorocitul de Philippe.

Deci, Gautier fusese deodată înconjurat de vreo douăzeci de luptători.

În această memorabilă ocazie, spada lui Gautier se purtă frumos: dovadă cei şase năvălitori care se duseră pe lumea cealaltă.

— Mii de draci! Urla Gautier, drept orice cuvântare de înmormântare. Unul cu maţele scoase, altul sfâşiat! Oh! Căpăţâna asta care crapă! Bine! Şi tu, viteazule? Pac! Drept în piept! Cine mai vrea? Ah! Bandiţilor! Ah! Îndrăciţilor! Ah! Am să… – Dar nu avu răgaz să mai zică nimic.

Toată banda sărind asupră-i, se pomeni apucat de douăzeci de mâini, care alcătuiră un fel de cleşte groaznic.

Cu sabia ruptă, cu picioarele legate, cu braţele înţepenite, el căzu covârşit de numărul lor, orbit de sânge, zăpăcit de loviturile primite în cap, suflând ca un taur, sfidând şi provocând pe adversari, ameninţându-i, încă, să le reteze

urechile şi realizându-şi pe jumătate ameninţările, căci în clipa când căzu, găsi mijlocul să-l muşte pe unul şi să-i smulgă urechea stângă cu dinţii…

Astfel fu doborât bravul Gautier. Apoi, rănit, plin de sânge, fu ridicat şi dus pe sus în subterane şi, din ordinul lui Valois, azvârlit într-o groapă întunecoasă care era mai groaznică decât oricare altă celulă.

La început, Gautier nu zări nimic, mai întâi pentru că în colţul acela era întuneric şi… pentru că era leşinat.

După câtva timp, pe care nu putu să-l aprecieze, când îşi veni în fire, începu să se pipăie mai întâi şi constată că nu avea nimic rupt, că nu era rănit, afară de câteva lovituri la cap.

— N-am murit! Mormăi Gautier, dar… nici nu mai fac vreo para! Ce vor să facă cu mine? M-or spânzura… de gât, ori de picioare? M-or arunca în cazanul cu apă clocotită? Parcă mi-ar plăcea mai mult să fiu decapitat de securea jupânului Capeluche… Hm! Să vedem ce mi-ar conveni mai mult!

Gautier petrecu vreo două ceasuri să-şi înşire prin minte diferitele feluri de morţi la care se putea aştepta şi să-şi aleagă una pe placul lui, ocupaţie care, dacă nu-i aducea nici o uşurare, nu-i făcea, cel puţin, nici un rău. Şi sfârşi prin a hotărî:

— Cred că niciuna nu mi-ar conveni. Parcă… tot mai bine ar fi să pot… scăpa de aici, mai cu seamă că mi-e straşnic de foame!

Era adevărat. Îi era foame. Şi starea asta fu un izvor de gânduri, căci abia atunci începu să-şi reamintească toate ospeţele pe care le luase în tovărăşia veselilor lui prieteni. Ajunsese la un oarecare chef, pe care-l făcuse la Val-d'Amour… şi, lingându-şi buzele, îşi înşiră în minte toate felurile de mâncare pe care le înghiţise în seara aceea, când… deodată, tresări şi se sculă în picioare.

I se păruse că auzise în temniţă, chiar acolo lângă el, un fel de suspin răguşit.

— Hei, strigă Gautier, mai e un blestemat aici?

Şi ascultă.

Dar nu primi nici un răspuns.

Cu toate astea în liniştea adâncă, el deosebi şuieratul unei răsuflări greoaie.

Fără îndoială, mai era cineva acolo! Dar cine? Ce?

Gautier nu-şi putea da seama de tovarăşul care era lângă el.

— Om sau animal? Răspunde! Zise el, nu fără oarecare teamă superstiţioasă.

Căci cum ni se pare că am spus, se zicea că închisoarea de la Temple era plină de stafii. Duhurile monseniorului de Molag şi ale tovarăşilor săi apăreau în mod regulat, în fiecare noapte.

Gautier asculta cu încordare. Respiraţia pe care o auzea devenise foarte desluşită acum.

Era o răsuflare scurtă, şuierătoare, ca aceea a unui om care suferă.

Gautier simţi că i se face părul măciucă. Dar cum era viteaz, făcu o ultimă încercare ca să se pună în legătură cu oricare ar fi fost fiinţa care mai locuia în temniţă. Cititorii vor zice cu drept cuvânt, că Gautier ar fi aflat mai repede dacă ar fi străbătut pe pipăite temniţa şi s-ar fi izbit de tovarăşul necunoscut pe care-l auzea răsuflând, dar cititorii judecă cu spiritul lor modern, liber de superstiţii, cel puţin aşa ne place să credem.

Cât despre Gautier, cu năduşeala pe frunte, cu inima îngheţată, ar fi înfruntat mai curând cazanele din piaţa porcilor, unde se fierbeau evreii, decât să se mişte din loc. Cu toate astea era brav.

Făcând dar semnul crucii, el vorbi cam în felul acesta fiinţei care răsufla atât de greu:

— În numele Tatălui, al Fiului şi al Sfântului Duh, cine eşti? Te somez să vorbeşti sau să pleci, fiinţă din Infern, fantomă de călugăr… Nu? Nu pleci? Dacă n-ai fi o simplă iluzie a dracului, jur pe Tatăl, pe Fiul şi pe Sfântul Duh că ai face cunoştinţă cu pumnul meu! Haide… spune drept: eşti fără

carne şi oase? Maică Precistă şi voi, sfinţi venerabili la care mă închin întotdeauna, faceţi-vă milă şi scăpaţi-mă de păcătosul ăsta! De ce nu se duce să-l chinuiască pe călăul acela de Valois?

Sfânta Fecioară şi sfinţii rămăseseră surzi la rugăciunea lui Gautier care începu să întrezărească o umbră a morţii pe care n-o prevăzuse în numărătoarea ce făcuse: moartea prin spaimă!

Rămase nemişcat, suflând greu, mormăind rugăciuni amestecate cu tot felul de blesteme şi, câteodată, se oprea să asculte, în speranţa că n-o să mai audă nimic.

Dar pe dată ce se oprea să asculte, începea iar să audă răsuflarea aceea.

Spectrul tot acolo era!

Gautier ajunsese în culmile spaimei, când simţi groaza crescându-i încă.

Temniţa se luminase! Prin noaptea adâncă trecea un fel de pânză alburie, întreţesată ca din nişte raze nestatornice.

Nu mult după aceea razele se închegară şi temniţa se lumină, deodată, îndestulător ca Gautier să poată distinge fiinţa necunoscută, stafia aceea… dacă ar fi privit într-acolo.

Dar îşi ţinea ochii strâns închişi.

Chiar pentru întreaga împărăţie… pentru preţul libertăţii şi n-ar fi privit într-acolo!

De unde venea lumina?

Pur şi simplu de la un felinar pe care un temnicer îl atârnase la ferestruia cu grilaj de la uşă, şi aceasta din ordinul lui Valois care-şi avea gândurile lui.

Dar, pentru Gautier, lumina aceea era de obârşie infernală. El nu se mira decât de un singur lucru, că stafia nu-l înşfăcase încă. Cu o energie deznădăjduită, el repetă invocarea Tatălui, Fiului şi Sfântului Duh şi făcu într-una la cruci, când, catastrofa mult temută, se întâmplă: Stafia pusese mâna pe el!

Gautier simţi pe mâna lui, degetele îngheţate ale fiinţei infernale. Se gândi că e pierdut, că rugile lui către sfinţi

fuseseră deşarte şi începu să se căiască amar de a nu le fi jertfit niciodată cea mai mică lumânare. Din clipa când se crezu părăsit, lăsat pe mâna stafiei, Gautier se rezemă şi mormăi:

— Am să-i arăt banditului aceluia de Satana că… nu mi-e frică, nici chiar de Iad! Şi deschise ochii. Deodată strigă îngrozit!

Ceea ce vedea era mai groaznic în realitatea sa sinistră ca orice ar fi putut să-şi închipuie mai hidos în imaginaţia lui.

Ceea ce vedea, era un om atât de palid, atât de slab, atât de nenorocit, încât la prima vedere nu-l recunoscu.

Gura omului aceluia era schimonosită de un fel de râs îngrozitor. Ochii, fără expresie, ochii fără de viaţă erau două prăpăstii de durere. Hainele-i erau zdrenţuite. Răni de-abia cicatrizate îi împrejmuiau faţa.

Acea nenorocită zdreanţă omenească era tot ce rămăsese din frumosul Philippe d'Aulnay…

— Philippe! Strigă Gautier, recunoscând pe fratele tău.

Philippe deschise gura ca pentru a vorbi.

Dar, din gura aceea, nu ieşiră decât nişte sunete informe, nişte cuvinte de neînţeles.

— Philippe! Repetă Gautier, înecat de o altă spaimă, care nu mai era o înfricoşare superstiţioasă, dar care-l strângea de gât.

Philippe dădu drumul mâinii lui Gautier, clătină din cap şi se duse de se ghemui într-un colţ al închisorii.

Dintr-un salt, Gautier se apropie de el, îl ridică, îl puse pe picioare, îl strânse în braţe şi, începând să plângă cu hohote, zise:

— Ce e! Ce ţi s-a întâmplat? Ce ţi-au făcut? Cum ai ajuns în halul ăsta? Vorbeşte! Spune-mi un cuvânt un singur cuvânt, numai!

Din nou buzele lui Philippe se mişcară şi, cu o groază supraomenească, Gautier văzu că gura fratelui său nu mai era decât o gaură neagră din care nu mai ieşeau cuvinte, de

unde nu mai scoteau decât zgomote surde, crâmpeie de sunete.

— Dumnezeule! Gemu Gautier. I-au smuls limba!

Câteva minute nu se auzi decât plânsul puternicului om; apoi blesteme grozave i se amestecară cu lacrimile şi o furie grozavă se dezlănţui în temniţa pierdută în adâncul acela, la patruzeci de picioare sub pământ.

Încetul cu încetul, Gautier se linişti.

Şi atunci îl examină mai cu luare aminte pe fratele său şi fiecare privire i se oprea pe fiecare parte a corpului, cutremurându-se mereu.

— Sărmanul meu, Philippe! Bombănea uriaşul. Şi eu care voiam să te ucid. Iartă-mă, oh, iartă-mă! În acest moment plătim toate gândurile acelea rele! Nefericită victimă! O iubeai! Iubeai monstrul acela care se numeşte. Nu! Să nu vorbim de ea! Să vorbim de tine. Te-au chinuit rău, spune? Dar acum suntem doi. Şi dacă trebuie să mergem la moarte, rezemându-ne unul de altul, vom suferi mai puţin. Haide, nu te simţi bucuros să fii împreună cu Gautier al tău? Asta nu te înviorează? Dacă nu poţi vorbi, poţi cel puţin să-mi faci un semn sau să-mi arăţi cu ochii ceea ce gândeşti? Vorbeşte-mi cu ochii. O să te înţeleg, nu te teme.

Philippe rămânea nemişcat, moale, nepăsător, cu nepăsarea aceea grozavă a morţii.

Gautier îl târî până lângă uşa temniţei, îi apucă capul cu amândouă mâinile şi, aşezat cu faţa în bătaia luminii, îl cercetă cu băgare de seamă, apoi, deodată, îi dădu drumul şi scoase un strigăt înăbuşit.

Înţelesese! Fiinţa aceea plină de tinereţe, de iubire, de frumuseţe, de putere, Philippe d'Aulnay, nu mai era decât un trup fără suflet. Înnebunise!

Trecură ceasuri îngrozitoare pentru Gautier, în tovărăşia nebunului, în carcera sinistră luminată doar de razele felinarului, ca şi cum Valois ar fi vrut ca Gautier să sufere până la maximum grozăvenia vedeniei acelea.

Philippe nu se clintea din colţul său.

Mai tot timpul, privirea lui rămânea moartă, rătăcită. Uneori, însă, privirea i se pironea asupra uşii. Se însufleţea de o scânteiere plină de foc şi, atunci, Gautier îi zărea sărmana faţă transfigurându-se sub imboldul iubirii care tot mai trăia în el...

Apoi, nebunul iarăşi recădea în nesimţire.

Mai întâi o furie grozavă îl apucase pe Gautier. Simţi nevoia să muşte, să ucidă. Îşi zise că cel dintâi temnicer care ar fi intrat, ar fi rămas mort. Dar nimeni nu intra. Mâncarea, i se strecura printr-un fel de ferestruie, făcută la nivelul pământului. Gautier se căznea să-l silească pe fratele său să mănânce o bucăţică de pâine neagră. La început, Philippe primea, apoi, deodată, nu mai mânca. Ori de câte ori Gautier îi întindea o bucată de pâine, nebunul clătina încetişor din cap.

Furia lui Gautier se potolise. Începuse să plângă. Când ferestruia se deschise, el se rugă de temnicer să se îndure de fratele lui. Dar temnicerul era ca surd şi mut. El împingea pâinea şi oala cu apă în închisoare şi pleca fără nici un cuvânt.

Câtă vreme trecu? Ceasuri, zile sau săptămâni?

Gautier nu-şi dădu seama.

El trăi, dacă se poate zice astfel, lângă nebunul care, încetul pe încetul se apropia de agonie.

De la un timp, Philippe nu se mai putu scula din colţul în care zăcea. În genunchi, lângă el, Gautier îi ţinea capul, şi zăpăcit, disperat, asista la moartea aceea înceată, cu groaza de a nu înnebuni şi el.

Un zgomot de paşi se auzi în dosul uşii. Gautier nu-l auzi. Uşa se deschise. O lumină mai puternică se răspândi în temniţă. Dar Gautier nu văzu nici lumina aceea. Câţiva oameni se opriră pe galerie cu pumnale în mână. Un singur om străbătu în temniţă. El se plecă deasupra trupului inform al lui Philippe, în agonie, şi a lui Gautier, care aştepta ca fratele său să-şi dea sufletul. Apoi, omul bătu umărul lui Gautier.

Gautier ridică capul, apoi se sculă în picioare şi îl ţinti pe străinul care pătrunsese în iadul acela. Îl recunoscu.

— Majestate, zise el, priviţi ce-aţi făcut din fratele meu!

Louis al X-lea aruncă o privire nepăsătoare asupra muribundului şi răspunse:

— Priveşte ce a făcut el din mine!

Gautier îl privi mai cu luare aminte pe rege şi, fără voia lui, îl cuprinse un fior de milă. Tânărul rege părea îmbătrânit cu treizeci de ani. Părul îi albise. Era galben la faţă, aproape ca Philippe, şi în privirile lui, Gautier întâlni aceeaşi expresie de îndurerare mirată, pe care o întâlnise în privirea fratelui său.

Câteva minute rămaseră tăcuţi şi în închisoare nu se auzi decât horcăitul din ce în ce mai rar al celui care murea după cum trăise, care se sfârşea din pricina dragostei. Louis se gândea. Ce venise să facă acolo? Ce voia?

Nu ştia acuma numele? Numele acela, atât de mult dorit, aşa de cu lăcomie căutat al acelea care-l trăda? Îşi reaminti cuvântul vrăjitoarei pe care îl auzise în subteranele din Temple: „În jurul tău, în cercul tău, în familia ta, caută trădarea, caută pe femeia care te înşeală!”

O femeie îl înşela! O femeie din jurul lui?

Şi… ce fel de trădare? Ce înşelăciune? Poate se înţelegea cu Flamanzii? Oh! Acum ştia şi numele femeii şi felul trădării!

Femeia era aceea pe care o adora, era Marguerite de Bourgogne! Trădarea era adulterul, amorul său batjocorit, adoraţia lui târâtă în noroi… adulterul repetat de o sută de ori! Oh! Ce căutase el acolo?!

Louis al X-lea se întreba mereu lucrurile astea.

Venise ca să se bucure de suferinţa lui Philippe d'Aulnay? Venise să-l insulte? Să-l lovească? Să ordone vreun chin groaznic? Nu! La fiecare întrebare Louis îşi răspundea: Nu! Atunci ce? Ce voia el?

Voia, ceea se vor toţi nenorociţii care iubesc: o rază de speranţă! Voia să audă strigându-li-se că se înşeală, că

realitatea orbitoare era totuşi minciună şi înşelătorie… că Marguerite îi era credincioasă. Acestea venise să le caute nefericitul rege, în temniţa lui Philippe d'Aulnay: nădejdea! Sau cel puţin… îndoiala!

Oh! O clipă numai să i se zdruncine grozava siguranţă! Să se mai poată îndoi, să-şi poată făuri singur dovezile nevinovăţiei celei adorate! Şi s-ar simţi reînviind!

Bietul Viclean (cum i se zicea) nu mai era câtuşi de puţin… vicleanul. Se aplecă deasupra lui Philippe care trăgea de moarte.

— Sire, murmură Gautier, fratele meu moare…

— Dar eu? Şi eu port moartea în mine! El moare la Temple. Eu voi muri în vechea fortăreaţă de pe marginea apei. Asta-i singura deosebire dintre noi doi. Lasă-mă, Gautier d'Aulnay, căci trebuie să aflu.

Regele vorbise cu glasul atât de zdrobit, încât Gautier se dădu înapoi. Louis se aplecă asupra muribundului şi-i zise:

— Pentru că o să mori, pentru că ai să apari în faţa lui Dumnezeu, judecătorul tău şi al meu, te conjur să-mi spui adevărul. Atât de aproape de moarte, e cu neputinţă ca un creştin să consimtă să-şi dea sufletul dracului pentru o minciună! Ascultă, dar, Philippe d'Aulnay; ascultă-l pe regele tău care a venit la tine… şi-ţi vorbeşte. Ştiu că nu poţi răspunde cu graiul. Poţi cel puţin să-mi faci un semn, care să mă facă să înţeleg…

În minutul acela, Philippe deschise ochii.

Privirea lui întâlni pe aceea a regelui.

O tresărire adâncă îl zgudui.

Îl recunoscuse oare pe cel ce se aplecase deasupra lui… pe soţul Margueritei?

Atât de aproape de moarte, o ultimă tresărire a fiinţei intime îi reda pentru câteva momente un rest de judecată?

Vocea lui Louis făcuse, oare, ceea ce nu putuse face glasul lui Gautier? Se poate!

În clipa aceea de pe urmă, în ochii muribundului se aprindea o flacără de înţelegere şi, punându-şi toată

energia, Philippe ajunse să se ridice puţin, ca şi cum ar fi vrut să se apropie de acel care-i vorbea…

— Mă recunoşti? Îl întrebă Louis, cu glas tremurător. Recunoşti pe regele tău în mine?

— Da! Răspunse semnul afirmativ al lui Philippe.

Regele tresări. Un suspin îi umflă pieptul. Cu glas mai înăbuşit el urmă:

— Eşti hotărât să-mi răspunzi adevărat, în faţa lui Dumnezeu, care te aude?

Muribundul răspunse cu acelaşi semn. Şi acel semn fu aşa de solemn, atât de maiestuos, că ar fi fost cu neputinţă să te mai îndoieşti de ceva.

Un fel de bucurie amară şi sălbatică se strecură în sufletul lui Louis.

— Ascultă, dar! Tu ştii de ce şi de cine vreau să vorbesc. Ştii că am venit să-ţi vorbesc de Marguerite de Bourgogne.

Ochii lui Philippe scânteiară.

Dar în acel moment o voce spartă, cu un accent de ură supremă, strigă în dosul regelui:

— Marguerite de Bourgogne! Desfrânata de la Turnul Nesle!

Dintr-o săritură regele fu în picioare, se întoarse şi strigă:

— Cine a spus aceasta?

— Eu, răspunse Gautier d'Aulnay.

Regele se făcuse verde la faţă. Dinţii îi clănţăneau. Năduşeala îi curgea pe frunte, mai rece decât aceea care acoperea fruntea muribundului.

Adevărul! Groaznicul adevăr! Nu-l cunoştea el oare?

Nu! El tot nu ştia destul! Fericirea şi nenorocirea definitivă au în comun că omul nu vrea, nu poate crede şi că-i trebuie îngrămădite dovezile.

Adevărul! Acest om trebuie nu să i-l destăinuiască şi să i-l repete, să-l înfigă mai adânc în creierul lui Louis.

— Minţi, urlă regele. Minţi! Soţia regelui Franţei nu e ceea ce spui tu!

— Ascultă, Sire! Strigă Gautier, care-şi pierdea capul şi care-şi strângea pumnii. Eu pot să-ţi spun totul căci am văzut, am auzit, am intrat la însângeratul Turnul Nesle! M-am suit cu fratele meu, Philippe… e adevărat frate?

Gautier se întoarse spre Philippe şi rămase înmărmurit…

Muribundul se sculase în picioare!

El se îndreptă spre dânsul!

— Vorbeşte! Vorbeşte! Urlă Louis. De-ar trebui chiar să cad trăsnit de cele ce voi auzi. Vreau să vorbeşti! Ce ai văzut? Ce ai auzit… la Turnul Nesle?

În clipa aceea, Philippe ajunsese lângă Gautier. Îl apucă în braţe şi, cu palma lui îngheţată de moarte, îi închise gura.

Gautier înţelese! Ultimul gând al lui Philippe era încă un gând de dragoste şi, în clipa în care-şi da sufletul, stăruia încă s-o scape pe regină!

Gautier îi văzu în faţa-i, chipul acela plumburiu; îşi simţi pe gura mâna care se încleşta… şi iarăşi se trezi în el furia, care încă în vreo două-trei rânduri îi şoptise idei ucigaşe împotriva fratelui său. El smuci la o parte, cu putere, mâna muribundului care se agăţase de el, şi se susţinea în picioare prin ultima sforţare a fiinţei sale galvanizată.

— Ah! Urlă Gautier nu te-ai sacrificat destul pentru o desfrânată? Pe mine, fratele tău, pe Buridan, pe Guillaume, pe prietenii lui, pe toţi ne-ai jertfit tu, Philippe, pentru Marguerite de Bourgogne! Destul. Trebuie să fie zdrobită cum o să fiu şi eu, cum eşti şi tu. Sire, ascultaţi…

Din nou mâna îngheţată se apăsă pe gura lui Gautier.

În ochii lui Philippe lucea o rugă deznădăjduită. Din gură îi ieşea un vaiet jalnic; desigur, în clipa aceea nenorocitul încerca să spună ceva, un cuvânt şi vorba aceea, în locul buzelor, ochii lui, atitudinea lui, toată fiinţa lui o striga: „Nevinovată! Marguerite e nevinovată!”

Dar Gautier, îi îmbrânci iarăşi mâna la o parte.

Philippe căzu în genunchi: trăgea de moarte.

— Într-o noapte, urmă Gautier, cu acelaşi urlet de furie şi de necaz, într-o noapte, ne-a chemat la Turnul Nesle; auzi

Sire? Marguerite, regina Franţei, Marguerite de Bourgogne ne-a atras în acea vizuină sângerândă, unde îi atrăsese pe mulţi alţii, înaintea noastră…

Louis al X-lea se rezemase de zidul temniţei. Capul i se aplecase în piept…

Era nemişcat, de parcă se împietrise…

Nu-l privea nici pe Gautier, nici pe Philippe, ci pe el însuşi.

La picioarele lui, mişcă ceva. Regele simţi agăţându-i-se ceva de genunchi, dar nu-l luă în seamă: el asculta glasul înspăimântător al lui Gautier

— În seara aceea, Sire, nu avu loc nici o orgie. Philippe, fratele meu, nu primi să ia parte la ea! El o iubea pe Marguerite a ta, urmă Gautier, cu râsul lui îngrozitor, şi din clipa când pricepu că îngerul visurilor sale era o femeie pierdută, el începu să moară. Priveşte-l, rege!

Louis nu-l privi. Avu o zguduitură nervoasă, ca să se scape de ceea ce i se agăţase de genunchi. Acela era Philippe, care se târâse spre rege şi, în ultimele spasme ale agoniei, încerca, într-un ultim gest de rugăminte, să proclame nevinovăţia Margueritei.

Zguduitura regelui îl făcu să cadă pe pământul noroios al temniţei.

— Adu-ţi aminte, Philippe! Urlă în clipa aceea Gautier. Adu-ţi aminte! Am fost cusuţi împreună într-un sac, auzi rege, Marguerite ta ne-a vârât într-un sac, de vii, din vârful turnului am fost azvârliţi în fluviu.

Un fior de groază îl cutremură pe rege.

El aruncă o privire asupra lui Philippe, ca pentru a-l întreba o ultimă dată.

Îl văzu, atunci, arătând pumnul fratelui său.

Apoi, deodată, Philippe se prăbuşi la pământ. Murise.

Regele se aplecă, atinse fruntea cavalerului, se ridică, zicând:

— A murit…

Un hohot de râs furios îl zgudui pe Gautier care urlă:

— Unul mai mult, unul mai puţin! Ce are a face? Dacă ar trebui să numeri toate cadavrele pe care Marguerite de Bourgogne le-a semănat în calea ei, ai înnebuni, rege! Du-te şi întreabă Sena, să-ţi spună taina ei, ea-ţi va răspunde, poate, câţi amanţi a cărat! Mort! Sărmanul meu Philippe a murit! Urmă uriaşul, izbucnind în hohote de plâns. Astăzi e rândul lui, mâine al meu! Ucide-mă, Sire, omoară-mă. Căci eu am fost, ce n-a vrut Philippe să fie. Am fost amantul desfrânatei de la Turnul Nesle!

În faţa cadavrului lui Philippe, în faţa blestemelor lui Gautier, regele dădu înapoi.

El ajunse la uşă şi, şovăind, se înfundă în galeria întunecoasă, urmărit de departe de urletele care se înălţau din temniţă.

Capitolul XXXII Turnul Luvrului

— Louis se sui până la apartamentul contelui de Valois. Când acesta îl văzu intrând pe nepotul său, rămase încremenit de un fel de spaimă, în fundul căreia era poate un început de remuşcare. Louis Vicleanul abia mai era de recunoscut.

Trăsăturile feţei obosite, pielea-i plumburie, înfăţişarea-i copleşită, mâinile tremurânde, nervoase, ochii plini de o nespusă mirare, totul vădea limpede că regele primise una dintre loviturile de care temperamentele violente şi foarte naive în fond, ca al lui, nu se mai tămăduiesc.

Dar, Valois înlătură repede ideile acelea de milă, care începuseră să-i răsară în minte şi, cu o bucurie sălbatică, se gândi:

— E lovit de moarte!

Se apropie de nepotul său care se trântise pe un fotoliu.

— Sire, murmură contele, i-aţi văzut pe prizonieri? Curaj, Sire!

— Lasă-mă! Zise regele, cu glas, în aparenţă indiferent. Orice vorbă nu-mi poate face decât rău în acest moment. Ah! Ascultă o clipă, Valois. Unul din cei doi oameni a murit…

Ce moarte! Multă vreme o să port în ochi viziunea… dacă oi mai avea mult de trăit!

— A murit! Bolborosi Valois care, fără voia lui, se cutremură.

— Da, a murit în faţa mea. Să pui să-l îngroape. Să pui să i se facă slujba la biserică. Vreau ca tânărul acela să fie îngropat cum trebuie, în pământ creştin.

— Bine, Sire. Am să dau ordine, zise Valois încremenit.

— Şi celălalt, Sire? Ce trebuie să fac cu el?

— Celălalt? Întrebă Louis care-şi ridică chipul prăpădit de durere.

— Da, cel viu. Sunt doi, Sire! Unul a murit, dar celălalt?

Louis scrâşni din dinţi. Cuvintele pe care Gautier le grăise într-un acces de nebunie, răsunau în capul lui.

„Am fost ceea ce Philippe nu a vrut să fie! Am fost amantul desfrânatei!”

— Ce trebuie să fac cu cel viu? Repetă Valois, cu o ironie amară. Fără îndoială, să-i dau drumul?

— Ţine-l închis şi să i se sfârşească iute procesul. Vreau un chin groaznic pentru acest om, auzi? Taci, tu n-ai pricepe. Du-te, acum…

— Sire, zise Valois, mă supun. Dar, oricât de amărât v-ar fi sufletul, sunteţi rege, nu puteţi uita afacerile Statului. Sire, o simplă semnătură pe aceste pergamente, şi vă las. Iată pana, iată călimara! Semnaţi, Sire!

— Ce sunt pergamentele acelea? Întrebă Louis, aruncând o privire fugară asupra hârtiilor pe care Valois i le punea pe masă, lângă el.

— Sire, nu puteţi uita că avem în temniţele din Temple un prizonier important, un trădător, un răzvrătit, un delapidator al banului regal, un sperjur şi falsificator de monede. Sire! E vorba de omul care a vrut să vă omoare.

— De ce n-a izbutit?! Şopti regele. Aş fi murit, fără să ştiu.

— E Marigny, Sire! Aceste hârtii sunt ordinul de punere sub acuzare şi în judecată! Trebuie să se facă acest lucru iute, trebuie să se dea un exemplu grozav…

— Marigny? Bolborosi Louis, trecându-şi mâinile ca de ceară, pe frunte. Dă-mi să semnez… Şi semnă…

Cu privirea învăpăiată, Valois îi urmărea mâna care era gata să-l asasineze pe Marigny şi, când se sfârşi, luă pergamentele cu un gest sălbatic şi numai atunci ieşi. Louis rămase singur.

Spre ziuă, se sculă, îl chemă pe Valois şi, fără vreo explicaţie, ieşi de la Temple. Apoi, porni spre Luvru.

S-a văzut că tocmai în clipa aceea, Stragildo ajunsese la contele de Valois.

Cât despre Louis, el se duse în apartamentul lui fără să zică un cuvânt, se închise în odaia lui şi, îmbrăcat cum era, se trânti pe pat, unde adormi îndată, greu, într-un somn ca de plumb. Când se deşteptă, se înnopta şi negurile învăluiau Parisul.

Atunci, îl chemă pe căpitanul gărzilor, pe Hugues de Trencavel şi-i zise:

— Urmează-mă la Turnul Luvrului.

Am avut ocazia să spunem câteva vorbe despre diversele turnuri ale vechiului castel feudal. Vorbind de Turnul Luvrului, regele voia să zică Turnul cel Mare, Turnul principal. Acel Turn, la picioarele căruia, la începutul acestei povestiri i-am văzut oprindu-se pe Jean Buridan, era tocmai acela unde se închideau prizonierii de Stat.

Acolo fusese dusă şi întemniţată, Marguerite de Bourgogne.

Ea ocupa etajul al doilea care era alcătuit din două odăi: una mică, în care vegheau îndeobşte opt oameni care se schimbau din două în două ore, pentru ca regina să nu poată să încerce nici o corupere, şi una mare, în care locuia chiar Marguerite. I se dăduse voie să-şi ţină pe lângă ea pe Juana, care dormea în aceeaşi odaie, care era mare şi bine mobilată. O fereastră uriaşă o lumina, dar gratii groase, de fier, făceau cu neputinţă orice încercare de evadare.

Fereastra da spre fluviu. În partea cealaltă a Senei se vedea Turnul Nesle.

Acolo o regăsim pe regina Franţei.

Cât despre surorile ei, Jeanne şi Blanche plecaseră chiar a doua zi, după arestarea Margueritei, sub cuvânt să-şi revadă bărbaţii, care se războiau. Plecaseră fără să-i arate surorii lor cel mai mic semn de dragoste sau milă.

Trebuie să mărturisim că nu ştim ce soartă au avut. Ni se pare, totuşi, că nu s-au dus la bărbaţii lor, contele de Poitiers şi contele de la Marche. E mai de crezut că au trebuit să se refugieze, undeva, în străinătate. În orice caz, asta n-are nici o importanţă pentru istoria noastră. Am vrut doar să le arătăm în treacăt, laşitatea.

Deci, în Turnul cel Mare îşi petrecea Marguerite de Bourgogne viaţa, acum.

Şedea ore întregi, în fundul unui fotoliu, abătută, verde la faţa, cu înfăţişarea unei moarte. Uneori, speriată, Juana se apropia de ea şi o atingea ca să se încredinţeze că trăia încă.

Marguerite se cutremura, sărea în sus, ca atinsă de un fir electric. Se scula, o îmbrâncea pe slujnică şi striga:

— Nu se poate să mă lăsaţi să mor în pace?

Alteori se plimba repede de colo până colo, gâfâind, cu spume la gură. Splendidul ei păr auriu, ca de leoaică, i se revărsa pe umerii aproape goi, în timp ce ea îşi frângea mâinile zbierând:

— Nu vreau să mor! Nu vreau să mă ucidă! Vreau să mai iubesc… să iubesc mereu.

Fereastra care da spre fluviu, era cu îngrijire astupată cu nişte perdele, şi în odaie domnea o lumină mohorâtă, prielnică gândurilor triste.

În umbra adâncă, Marguerite îi apărea Juanei, care-o privea înspăimântată, ca o victimă pe care Fatalitatea o hărăzise să fie mistuită de flăcările iubirii.

În clipele acelea, slujnicuţa se ghemuia într-un colţ şi privea îngrijorată la crizele de furie amoroasă care o doborau pe regină.

Într-un rând, fata voise să deschidă perdelele ca să intre lumină, căci se gândea că soarele i-ar alunga lucirile amorului.

Marguerite se repezise la ea, o îmbrâncise cu putere şi strigase:

— Dacă te mai atingi vreodată de perdele, te ucid.

În ziua în care regele se înapoie de la grozava vizită pe care o făcuse la Temple, Marguerite de Bourgogne părea mai liniştită. Întinsă pe o canapea, vorbea cu Juana mai blând, decât o făcuse până atunci.

— Crezi tu, întreba ea, că o să mă ţină multă vreme prizonieră, aici?

— Oh! Nu doamnă, răspunse Juana. E cu neputinţă. La urma-urmei sunteţi regină…

— E-adevărat, sunt regină, dar sunt şi soţia vinovată… adulteră, precum zic ei, urmă ea, dând din umeri ca şi cum acest foc, pe care natura l-a pus în mine, ar fi o crimă… ca şi cum iubirea ar fi o greşeală pe care trebuie s-o ispăşeşti! De ce? Pentru că i-a plăcut ducelui de Bourgogne să mă dea unui fiu al lui Philippe cel Frumos, ar fi trebuit să renunţ la tot ceea ce era viaţa mea? Oare nu-l iubeam şi pe el? Oare nu-i dam şi lui sărutările mele? Oare nu-l iubeam destul ca să-i pot ascunde scârba pe care mi-o inspira uneori? Nu era ipocrizie, ci milă. Ar fi trebuit să-mi fie recunoscător: şi el pune să mă închidă, acum?

Astfel judeca Marguerite, mergând până la cele mai riguroase prevederi ale legii naturii, în contradicţie desăvârşită cu legile sociale. Ea judeca întocmai ca un animal… ca o leoaică.

— Şi ce crezi că au să facă cu mine? Oare, au să îndrăznească să mă judece şi să mă osândească?

— E cu neputinţă doamnă, răspunse Juana, căci regina îi apărea ca o fiinţă excepţională, foarte sus pusă, deasupra omenirii. E cu neputinţă. Mai curând cred că regele vă va da o escortă care să vă conducă până în Bretania.

— Da! Îngână Marguerite, pe gânduri. Atâta doresc şi eu… să ne despărţim… Oh! Mi-aş da cinci ani din viaţă, numai să pot şti… ce gândeşte regele?

În clipa aceea, în camera vecină se auzi un zăngănit de arme. Cineva strigă:

— Loc regelui!

Uşa se deschise. Louis apăru. Dintr-un salt, Marguerite se sculă în picioare şi cu capul aplecat, gâfâind, îşi întipări pe chip o înfăţişare tristă, cu repeziciunea şi priceperea aceea neasemuită care o făcea stăpâna desăvârşită a tânărului acela.

Louis făcu un semn. Juana ieşi. El închise uşa. Se îndreptă spre regină, se opri la doi paşi de ea, şi-i şopti blând:

— Iată-mă, Marguerite! Priveşte-mă!

Ea tresări până în adâncul sufletului.

Blândeţea aceea la un om violent după cum era regele, vocea pe care se aştepta s-o audă răsunătoare şi vuind de blesteme şi întinsă până la urechi… acum stinsă, ca venind de departe, o umplu de mirare.

Oare Louis era omul acela? Louis cel violent, Louis bătăiosul era cel ce vorbea astfel? Ea ridică capul încet şi îl zări pe bărbatul ei.

Se înfioră. Uită că avea de jucat un rol ca să-şi scape libertatea, poate chiar capul. Uită că omul acela venea ca judecător. O mirare de nedescris o pătrunse până în fundul sufletului.

Mirare, milă, o milă imensă, da, dar şi un fel de mândrie puternică… Niciodată nu văzuse, nici pe chipul palid al lui Philippe d'Aulnay, care o adorase cu o pasiune atât de curată, niciodată nu văzuse pe faţa unui om un prăpăd atât de mare pricinuit de suferinţă. Şi în mintea ei, regina şopti:

— Cât mă iubea!

Louis clătină încetişor din cap.

— M-am schimbat, nu-i aşa? O întrebă el cu un zâmbet neînchipuit de trist.

Ea rămase mută. Îl privea cu o mirare sălbatică, şi ceva neauzit, grozav, ciudat, fabulos, se petrecea în inima aceea cu treceri bruşte, cu bătăi năprasnice…

— Cum l-aş fi iubit, dacă… începuse a se gândi Marguerite, dar, deodată, începu să tremure, şi fenomenul straniu se săvârşi, se formulă:

— Dumnezeule! Nu cumva voi începe de-acum să-l iubesc? Acum!

Înmărmurită, zdrobită de gândul acela înspăimântător, ea ridică din umeri, se împotrivi din tot sufletul celor ce simţea strecurându-i-se cu toată grozava ironie pe care natura o pune în unele dintre făpturile sale.

Să iubească! Să înceapă să-l iubească!

Oh! Să-l iubească cu o dragoste curată, nevinovată, cu o iubire de fecioară care deja îi primenea sufletul înfocat, o transformare, o transfigura!

Să-l iubească pe tânărul acela pe care-l dispreţuise, îl batjocorise, pe care-l ucisese!

Să-l iubească! Da! Era să-l iubească, tocmai pentru că-l vedea murind, nu de ruşinea de a fi fost batjocorit, nu de necazul pe care-l resimt soţii înşelaţi, ci de durere, din dragoste!

Răsufla cu greutate. Se trase înapoi. Şi-şi ţinea ochii ei plini de înfricoşare, de mirare şi de spaimă aţintiţi asupra privirilor regelui. Simţea îngrijorarea acelei iubiri! Spaima ei!

Louis înaintă încet, până la o masă pe care puse o sticluţă plină cu un lichid limpede ca apa de izvor.

Apoi se duse la fereastră şi trase perdelele.

Razele soarelui care apunea năvăliră în odaia unde se desfăşura drama aceea.

Dintr-o mişcare nervoasă, Marguerite se întoarse spre fereastră… O apucă un fel de ameţeală. Grozăvenia vieţii ei trecute i se dezlănţui în vârtejuri care-o ameţiră. Întinse braţele, dădu din mâini ca şi cum ar fi voit să gonească un spectru şi horcăi:

— Turnul Nesle!

Un suspin umflă pieptul lui Louis.

Ea căzu în genunchi, îşi acoperi faţa cu mâinile şi bolborosi:

— Închideţi perdelele, Sire! Vă conjur. Nu vedeţi cât sufăr!

Aplecat asupra chipului aceleia pe care se vădea atâta părere de rău şi remuşcări, Louis al X-lea clătină încetişor din cap şi zise:

— Iată mărturisirea! Da! Dacă aş avea nevoie ca să mă încredinţez încă de o mărturisire din gura ta, iată acea mărturie! Turnul Nesle, Marguerite, este irecuzabilul martor al nenorocirii mele. Zici că suferi? Eu nu mai sufăr. Cred că nu mai pot suferi… Turnul Nesle! El e Gautier şi Philippe d'Aulnay, cusuţi într-un sac şi aruncaţi din vârful turnului, de pe platformă în Sena.

Ea începu să plângă cu hohote şi mai grozave şi se încovoie şi mai tare, ca şi cum ar fi fost copleşită de povara remuşcării.

— Philippe a murit, Marguerite! Urmă regele.

Marguerite scoase un ţipăt sfâşietor.

El urmă parcă fără să fi auzit nimic:

— Gautier o să moară. Au intrat la Turnul Nesle şi moartea i-a atins pe frunte, cum i-a atins pe toţi aceia care au trecut pragul lui blestemat. Priveşte, Marguerite, haide, trebuie să-l priveşti! Eu cum mă uit?

Terorizată, ea se supuse, se sculă, şi ochii larg deschişi i se ţintuiră într-acolo, asupra Turnului.

— Ce vezi Marguerite? Vorbeşte! Dacă nu vorbeşti, voi vorbi eu!

— Iertare! Gâfâi Marguerite. Iertare, Louis.

— Voi vorbi eu, dar! Îi vezi pe cei pe care i-ai atras acolo, sus. Câţi sunt? Cine va putea să-i numere? Cine va putea număra sărutările cu care gura ta a îmbătat şi a otrăvit gurile amanţilor tăi… de o noapte. Iată Sena! Ar trebui să putem asculta ce spune! Şi dacă culegem vaietele pe care le-a auzit! Am văzut, Marguerite, am privit acolo, sus…

chiar acolo unde tu răspândeai amorul şi moartea… am privit tablourile care înfăţişau frumuseţea ta… acolo! Am suferit şi am plâns! O, Marguerite, aveam o atât de mare încredere în tine, vezi tu? Mi se pare că l-am prins pe Dumnezeu cu minciuna…

Un geamăt sfâşietor ţâşni dintre buzele contractate ale Margueritei.

Era îngrozitor. În asta stă întreaga ticăloşie a întâmplării! Acum când tânărul acela îi vorbea aşa, o sfâşia o adâncă şi amară părere de rău de încrederea aceea sublimă, pe care dacă ar fi ştiut-o preţui, după cum începea s-o priceapă, ar fi fost viaţa ei! O, dacă monstruoasa greşeală a pasiunilor sale nu s-ar fi înfăptuit, cât ar fi fost de fericită!

Ca şi cum s-ar fi înduioşat de suferinţele ei, Louis Vicleanul lăsă perdelele binişor.

Viziunea îngrozitoare se şterse.

— S-a sfârşit! Urmă regele. Viaţa noastră s-a terminat, Marguerite. Şi când mă gândesc la toată fericirea pierdută, mă apucă o furie, nu împotriva ta, ci contra mea care n-am ştiut la vreme ce fel de femeie erai. Adu-ţi aminte. Te-am iubit de când te-am văzut, te-am adorat. Mi se păreau prea încete ceremoniile şi sărbătorile care au precedat cununia noastră. Parisul întreg era plin de zâmbetul şi de strigătele mele de bucurie. Atunci m-am poreclit „Vicleanul”. Ar fi trebuit să-mi zică „Îndrăgostitul”… Toată viaţa mea e acolo, Marguerite. E toată în dragostea care a rămas aceeaşi, din clipa în care te-am întâlnit, de când te-am văzut în trăsura ta trasă de caii tăi, cei albi. Oh! Fermecătoarea zi de vară! Oh! Razele de soare în pădure şi în inima mea, coifurile care luceau, penele care fâlfâiau, trompetele care salutau sosirea ta în regatul tatălui meu! Toate astea le revăd, Marguerite. Şi te văd, aşa cum ai fost întotdeauna cu mine… atât de pricepută, oh! Atât de pricepută, încât aş fi ucis chiar pe tata, dacă mi-ar fi spus că tu nu mă iubeai! Cât de fericiţi am fi fost, Marguerite, dacă m-ai fi iubit. Atât de tineri pe cât suntem amândoi, câţi ani de fericire nu ni se

puteau desfăşura înainte! Totul se prăbuşeşte, totul moare, totul s-a sfârşit!

Tăcu!

Cu inima bătându-i cu putere, Marguerite îşi închipuia fericirea care-i scăpa din mâini. Dacă l-ar fi iubit pe Louis!

Dacă… Oh! Nenorocita de ea! Oh! Ultima, îngrozitoarea catastrofă a inimii sale zbuciumată de pasiuni!

Acuma îl iubea!

Pricepea, simţea că o să-l iubească acum, că o să-l adore cu o dezlănţuire de dragoste furioasă! Îl iubea! Şi nu mai putea să i-o spună!

Cine ştie dacă printr-un efort sublim n-ar fi mai putut să joace o ultimă comedie, să mai mintă, să probeze regelui că-l iubea, să-i demonstreze că evidenţa era o minciună şi minciuna un adevăr!

Da! Ar fi încercat, fără îndoială! Ar fi câştigat poate victoria aceea înspăimântătoare!

Dar simţi că nu mai putea.

Să nu mai poţi minţi atunci când o minciună te-ar scăpa de moarte şi de groază!

Nu mai putea juca comedia iubirii pentru că iubea, cu adevărat.

Louis se îndreptase din nou spre masă, unde pusese sticluţa. O luă în mână şi, gânditor, o examină un minut.

În clipa aceea, cu răsuflarea întretăiată despletită, sublimă, Marguerite se îndreptă spre el, căzu în genunchi, îşi ridică capul către rege şi splendidă, şi tragică îi strigă:

— Louis, te iubesc!

El se cutremură de groază. Minciuna îi păru hidoasă!

Şi ea nu minţea!

Strigând cu toată pasiunea-i puternică, dezlănţuită cu vaiete grozave, cu hohote de plâns, cu zâmbiri sfâşietoare, ea şopti, strigă, urlă bolborosi…

Şi iată ce auzi Louis. Iată ce văzu.

Iată ce luă drept cea mai nebunească comedie şi care totuşi nu mai era comedie, acum!

— Louis te iubesc! De când? Nu ştiu. Din totdeauna, poate! Ascultă! În luptele cavalereşti, când înaintai pe calul tău cu lancea în mână, eram furioasă sau credeam că sunt. Dar ceva striga în mine. Nebuno! Smintito! Nu voiam să te iubesc! Te iubeam! Ascultă tot! Mărturisesc tot! Am fost infamă, mai ticăloasă ca toate femeile pierdute. Am fost criminală. Am ucis… Sunt o groază de stafii în mine şi în jurul meu. Nenorocită ce sunt! Oh! Ce groază, ce nenorocire! Louis te iubesc! Ucide-mă! Biciuieşte-mă! Pune-mă să sufăr chinul femeilor adultere, dar lasă-mă să-ţi strig că te iubesc! Ah! Dulceaţa acestui cuvânt! Pentru prima dată îl şoptesc cu buzele şi cu inima. Pentru întâia dată, mă învăluie în razele-i luminoase! Louis, te iubesc! Acest cuvânt l-am repetat altora, la toţi… până la dezgust. Omoară-mă! Dar niciodată n-am simţit în sufletul meu o beţie ca cea din minutul ăsta, o astfel de dulceaţă, o mirare ca astăzi. Suflet de noroi! Inimă murdară! Desfrânată! Infamă! Sunt femeia depravată, de la Turnul Nesle! Grozavă părere de rău a fericirii pierdută şi pe care o întrezăresc în minutul ăsta! Oh! Louis, ochii mi se deschid, inima-mi renaşte la o viaţă nouă şi sufletul meu de noroi se purifică… Louis, Louis te iubesc! Lasă-mă să-ţi strig. Lasă-mă să strige fiinţa mea toată să… iubesc! Eu! Eu! Marguerite de Bourgogne, desfrânata. Iubesc! Deliciul şi delirul amorului, pe care nu le-am cunoscut niciodată, pe care le-am căutat în toţi ochii pe toate buzele, îl aflu, în sfârşit! Dumnezeule îndurător, Dumnezeule atotputernic, lăudat să fii! Îţi voi mulţumi de pe rug, dacă aş putea să strig într-o ultimă sforţare a corpului şi a inimii mele, că Marguerite de Bourgogne ştie ce e iubirea, dacă aş putea să mor şoptind: Louis, iubitule… Louis te iubesc!

Un hohot de râs clocotitor, groaznic, răsună deodată…

Ea îşi ridică privirile spre el şi… se rostogoli la pământ: Louis nu o credea! Niciodată Louis nu o va crede!

Pumnii lui Louis se ridicară o clipă, ca şi cum comedia depravatei i-ar fi reînviat unul din accesele furiei, ca şi cum

ar fi vrut să o zdrobească.

Dar pumnii lui se lăsară încet, în jos. Şi râsul lui strident, funebru, porni din nou, răsună, alunecă peste capul Margueritei prăvălită la picioarele lui.

Nici măcar atât! Ea nu merita nici s-o ucidă! Se sfârşise cu desăvârşire.

Lumea întreagă se prăbuşea. Ea se afunda în grozăvenie, pe veci!

— Adio! Zise cu glas înăbuşit Louis.

Ea nu-şi ridică capul. Rămase ghemuită în acelaşi colţ, lângă fereastră. Auzi cum Louis pleca încet. Spusese numai atât: Adio! Cum i-ai grăi unui mort. Era chiar sfâşietor! Sfârşitul! Murise pentru el.

Ajuns lângă uşă, Louis al X-lea se întoarse spre ea.

— Marguerite, zise el, nobilii voiesc ca onoarea regelui să fie nepătată. Vor să ţi se înceapă procesul şi să fii osândită, pentru ca o pedeapsă exemplară să arate lumii că nimeni nu trebuie să se atingă de onoarea regilor… Dar eu… tu mă cunoşti, mă-nţelegi!

El se opri un minut dus pe gânduri. Ea nu se mişca. Nimic nu mai tresărea într-însa.

— Atunci, urmă Louis, m-am gândit să-ţi fac o favoare supremă, Marguerite, căci… te-am iubit… te-am iubit… În sfârşit, iată… vei găsi în sticluţa asta ceva care să te scape de proces şi de pedeapsă… Adio, Marguerite, adio!

Regele plecă. Când se întoarse în apartamentul său, păru că uitase că mai există o Margaretă pe lume. Dădu ordin numai ca cineva să intre din ceas în ceas în închisoarea reginei şi să i se anunţe dacă nu s-a petrecut nimic nou.

Louis aştepta clipa când Trencavel va veni speriat să-i strige:

— Sire, Majestatea Sa Regina a murit. S-a otrăvit!

Dar… clipa aceea nu sosi…

Şi vom spune, într-un alt capitol, ce s-a întâmplat cu Marguerite de Bourgogne.

Înainte de a termina acest capitol să mai notăm un incident:

Când Louis al X-lea se reîntoarse în apartamentul lui, îl găsi pe contele de Valois care-l întrebă din ochi. Louis răspunse:

— Ei bine! Am condamnat-o. Regina o să moară.

— I se va face proces? Bolborosi contele, cutremurându-se de groază.

Şi într-adevăr, era cu neputinţă ca înainte de a muri, în timpul interogatorului, fie din răzbunare, fie pentru oricare alt motiv, Marguerite să nu exclame:

— Primul meu amant a fost Enguerrand de Marigny; al doilea amant se numea Charles, conte de Valois, fratele lui Philippe şi unchiul soţului meu Louis!

Şi atunci, el, Valois, s-ar duce pe urmele lui Marigny în temniţele de la Temple.

Cu orice preţ trebuia să nu se facă acel proces... Cu orice preţ, trebuia ca regele să nu mai stea de vorbă cu Marguerite. Valois, care tremurase tot timpul cât Louis fusese la Turnul cel mare de la Luvru, oftă uşurat când ghici din ţinuta lui Louis că nu fusese încă denunţat de Marguerite.

Dar totodată, el se gândea să demonstreze lui Louis, interesul, necesitatea politică de a opri acel proces... În clipa aceea Louis repetă:

— Regina o să moară, îţi spun. Poate că a şi murit în acest moment.

— Cum aşa, Sire?

Valois îşi înăbuşi strigătul de bucurie furioasă, care-i clocotea în piept.

— I-am lăsat o otravă! Zise Louis liniştit.

Era salvat! Nu se mai putea teme de denunţările reginei Marguerite.

— Sire, reluă el, în nenorocirea grozavă care vă loveşte şi de care voi găsi mijloc să vă mângâi...

— N-am nevoie de mângâieri, zise regele, cu glas liniştit şi atât de mâhnit încât Valois rămase mirat. El îl privi pe rege şi-şi zise:

— E lovit de moarte, totul merge bine! Gândi Valois, apoi urmă: Sire, cu toate astea trebuie cineva să se ocupe de afacerile publice. Ţinând seama că regele o să aibă azi alte preocupări, am luat în mână afacerile urgente, care nu se puteau amâna pe mâine…

— Mulţumesc, dragă unchiule! Zise Louis. Devotamentul tău mi-este foarte preţios în momentele acestea!

— Astfel, urmă Valois, am pus să se ţină închise toate porţile Parisului azi; de altfel şi în schimb, vor fi deschise toată noaptea. Nădăjduiesc să-l prind pe Buridan…

— Orice ai făcut e bine făcut. Dar Buridan n-a fost prins?

— Nu, Sire! Mă înşelasem.

Louis clătină din cap, rămase pe gânduri câteva minute, apoi urmă:

— Dacă o fi prins curând, vreau să mi-l aduceţi aici! Ai auzit? Şi să nu i se facă nici un rău.

— Bine, Sire! Răspunse Valois, mirat.

— Poate că el mă va consola! Se gândea Louis.

Şi Valois se gândea şi el:

— Fii pe pace, rege dobitoc, nu i se va face nici un rău; lovitura de pumnal pe care va primi-o îl va doborî fără durere.

— Sire, urmă el tare, dacă îmi daţi voie este vremea să mă înapoiez la Temple, căci avem prizonieri de seamă… pe trădătorul Marigny, în afară de Gautier d'Aulnay şi tremur întotdeauna de teamă ca, în lipsa mea…

— Du-te, scumpul meu Valois, du-te…

Contele salută cu un zâmbet de ură satisfăcută. Valois, care după convorbirea cu Stragildo venise la Luvru să vadă ce se va mai întâmpla cu Marguerite, liniştit acum, se zorea să se întoarcă la Temple, căci, se apropia ora când trebuia să pornească spre Montmartre. El îl salută pe Louis al X-lea

şi se îndreptă spre uşă. Dar atunci o altă idee care-l făcu să îngălbenească deodată, îl opri pe loc.

Regina avea lângă ea o fată tânără care nu-i era numai servitoarea preferată, dar şi confidenta ei! Marguerite trebuia s-o fi însărcinat pe Juana s-o răzbune! De aceea nu-l denunţase încă Marguerite! Juana îl va denunţa, după moartea reginei!

Valois era omul cel mai prudent.

Admiţând chiar că s-ar înşela, era hotărât să-şi înlăture din minte cauza aceea nouă de îngrijorare. Şi doar era atât de simplu! N-avea decât s-o suprime şi pe Juana!

— Sire, zise el întorcându-se, pe lângă regină se afla o femeie tânără care o serveşte de mult şi care cunoaşte toate secretele ei grozave. Ideea de a aduce otravă reginei e sublimă, Sire, căci în felul acesta putem spune că Marguerite de Bourgogne a murit de friguri, şi poporul nu va afla niciodată că regele s-a văzut silit s-o condamne pe regina adulteră.

Fiecare din cuvintele lui erau tot atâtea lovituri de pumnal pentru nenorocitul rege care abia mai răsufla.

Dar Valois îşi avea gândul său împingând până la deznădejde durerea regelui.

— Din nenorocire, femeia aceea va putea, va dori chiar să vorbească, fără îndoială, şi poporul o să sfârşească prin a afla astfel că soţia regelui era o desfrânată… Trebuie s-o pui în imposibilitate de a vorbi, Sire…

Louis ridică spre unchiul său, adevărat călău, în clipa aceea chipul descompus şi hotărât:

— Fă orice vrei, pentru binele meu şi acela al regatului.

Atât cerea şi Valois. El plecă zâmbind:

Louis rămase singur cu gândurile lui groaznice şi cu deznădejdea lui nesfârşită. Începea să moară…

Capitolul XXXIII Sfârşitul Juanei.

Juana era o fiinţă neînsemnată.

Chiar în povestirea aceasta n-a jucat decât un rol foarte şters. Cu toate astea, cititorul s-a interesat poate de fata

aceea care încercase să-l scape pe Philippe d'Aulnay şi care-i era atât de devotată stăpânei sale.

Istoria nu se ocupă decât de personaje de primul rang: regi, papi, împăraţi, generali, oameni de legi, oratori, miniştri, prezidenţi; numai ei au însemnătate. Poporul a fost convins de aceasta şi va fi tot atât de constrâns s-o creadă şi în viitor.

Şi poporul a crezut-o, o crede şi va crede până în ziua când va băga de seamă că numai el înseamnă ceva şi că acei ale căror istorie se pretinde să le impună veneraţia, nu sunt în fond decât nişte păpuşi… Sunt numai nişte figuranţi şireţi, întotdeauna în avanscenă: acolo e lumina şi încă altceva.

În momentul când Louis intrase în odaia ocupată de regină, Juana ieşise, la un semn al regelui.

Când regele plecă, când îl văzu trecând prin îndoitul rând de soldaţi din antecameră, natural, ea se reîntoarse. Atunci o văzu pe regină prăbuşită jos, aproape leşinată.

Fata se repezise la ea, o ajută să se scoale şi o duse până la pat.

Marguerite aproape căzu în pat.

Zadarnic încercă Juana să afle cele ce se petrecuse. Cu toate astea regina nu leşinase. Ochii îi erau închişi.

Buzele şi mâinile îi tremurau spasmodic. Juana începu să plângă.

Dar pricepu că nu trebuia să-şi tulbure stăpâna, mai ales în momentul acela şi că trebuia s-o lase liniştită, să-i treacă criza. Ea se dădu înapoi în vârful picioarelor şi se aşează într-un colţ al odăii, aşteptând să fie chemată sau să i se facă vreun semn.

Trebuie să arătăm, îndeosebi, că pentru Juana, toată vijelia aceea, trebuia să treacă. În spiritul ei păstra un respect religios pentru personalităţile acelea atât de sus puse şi care se numeau: rege, regină… Îi părea cu neputinţă ca regina să fie lovită. Mâine, peste poate câteva zile, cel mult,

uşile închisorii urmau să se deschidă şi regina se va înapoia în apartamentele sale, mai regină, mai stăpână, ca oricând.

Iată ce gândea Juana, pe când privirile scăldate în lacrimi, i se ţinteau asupra Margueritei.

Câteodată, privirea-i rătăcea câte o clipă prin odaie, şi într-unul din acele momente, zări sticluţa lăsată de rege.

O privi un timp fără să se mire sau să se tulbure. Apoi, încredinţată că ea însăşi pusese sticluţa în locul acela, se scula ca să o aşeze la un loc cu celelalte, căci regina, chiar în împrejurările acele grozave, nu uita să-şi îngrijească frumuseţea şi pusese să-i aducă din apartamentul său toată colecţia sticluţelor, borcănaşelor şi periuţelor al căror număr ar mira pe cea mai cochetă dintre femeile noastre de astăzi. Pe vremea aceea nu numai mesele de toaletă a cucoanelor de neam mare, dar şi acele ale burghezelor era un adevărat bazar, şi cele câteva unelte cu care se servesc femeile din ziua de azi ar fi cu mult îndărătul acelor de pe vremile de atunci.

Marguerite luă sticluţa în mână, o cercetă şi nu o recunoscu!

Juana tresări. Ce putea să fie în sticla aceia? Cine o pusese acolo?

Nu era decât un singur răspuns cu putinţă: sticluţa fusese adusă de rege…

Multă vreme, mica Juana privi cu neîncredere apa aceea limpede care strălucea prin cristalul sticlei. Ce putea să fie, oare? Ideea otrăvii îi trecu prin cap şi se înfioră. Nu putea fi otravă! Nu! Regele nu putuse să-i aducă reginei otravă!

Ce era de făcut? Ce să creadă? Juana puse sticluţa pe masă, o luă iar, apoi o puse la loc şi, în sfârşit, se hotărî deodată: o dosi îndărătul perdelelor, ridică oblonul, vărsă sticla, apoi, întorcându-se în odaie, o umplu cu apă şi o puse din nou pe masă, în acelaşi loc…

Juanei i-ar fi fost cu neputinţă să-şi explice ei însăşi de ce făcuse astfel. E foarte cu putinţă că în gândul ei intrase o îndoială: „Dacă e otravă şi o las acolo, regina va muri! Dacă

în sticlă nu-i otravă şi regina o caută o să se supere pe mine de-o arunc. Deci o să vărs otrava şi să las sticluţa orice ar fi”, judecată sau instinct, sticluţa era iarăşi la locul ei, bine astupată cu dopul de cristal. Atât numai că în loc să fie otravă, acum nu mai era decât cu apă.

Juana îşi reluă locul şi o privi cu luare aminte pe regină care începea să se liniştească.

Văzu că Marguerite deschidea ochii, apoi ridicându-se într-un cot.

Privirea reginei se aţinti asupra flaconului. Atunci, i se păru că în privirea aceea plutea o bucurie sălbatică.

Servitoarea se sculă şi se apropie de regină. În clipa aceea, uşa se deschise şi ofiţerul care comanda garda orânduită în antecameră, îi făcu un semn. Juana se apropie de ofiţer, care-i zise:

— Vino încoace. Am să-ţi spun ceva din partea regelui…

Juana intră în antecameră, apoi închise uşa.

În clipa aceea, Marguerite se sculă, se îndreptă spre masă, destupă sticluţa fără şovăială şi bău conţinutul până în fund.

Apoi, cu un zâmbet ciudat, se duse de se întinse pe pat şi închise ochii.

— Ce doriţi domnule ofiţer? Întrebă Juana.

— Du-te, dragă… du-te cu soldaţii aceia! Îi zise ofiţerul, râzând mojiceşte.

Juana îngălbeni ca de moarte când îi văzu pe cei doi soldaţi aşezându-i-se unul de-a dreapta şi altul de-a stânga şi apucând-o fiecare de câte un braţ.

Se lăsă s-o ducă, fără împotrivire.

— Unde mă duceţi?

— Oh! Nu prea departe de aici.

Într-adevăr, nu era departe, ci numai în subteranele Turnului mare.

Poate că cititorul îşi reaminteşte că în subteranele acelea fusese închis şi Philippe d'Aulnay pe care, zadarnic, încercase Juana să-l scape. De asemenea, îşi mai aduce aminte poate că păzitorul temniţelor îşi avea locuinţa într-

un colţ al parterului, că acel păzitor se numea Chopin şi că era îndrăgostit de Juana.

— Chopin! Hei, Chopin! Strigă unul dintre cei doi soldaţi care o adusese pe Juana tremurândă şi pe jumătate moartă de frică.

— Chopin! Zise celălalt. Iată o păsărică pentru una din coliviile tale.

Chopin nu răspunse. Nu era acasă. Monstruoasa gânganie nu era în vizuina ei. Din fericire pentru el căci, văzând că era vorba s-o întemniţeze chiar pe aceea pe care o iubea, ar fi făcut cine ştie ce faptă nechibzuită plină de deznădejde, care n-ar fi avut altă urmare decât să fie arestat şi el.

Unul dintre cei doi soldaţi, improvizându-se temnicer, intră în vizuina lui Chopin şi luă cheile temniţelor, atârnate într-un cui.

— Unde o punem? Se întrebară cei doi miliţieni.

— Oricare celulă e bună, răspunse celălalt, după ce se gândi puţin. S-o coborâm cât mai jos şi cât mai departe s-o putea!

Asta-i! Juana coborâtă deci, după cum ziceau, cât mai departe şi cât mai jos, adică în fundul subsolului de-al doilea, în Iadul acela în care lăsau părăsirii acei care erau hotărâţi să nu mai iasă cu zile de sub pământ… în colţurile uitate unde omul murea de foame, de frig şi de sete.

Cum se înapoiau, se întâlniră cu Chopin care se cobora bombănind.

— Chopine, zise unul dintre ei, ţi-am adus un musafir.

— Da, dar aţi pus mâna pe cheile mele şi, dacă vă voi spune, o să căpătaţi câteva ciomege!

— Da, dar şi noi o să trebuiască să spunem că nu erai la postul tău!

— Nu-i nimeni în temniţe, strigă Chopin; şi când nu e nimeni am dreptul să mă plimb.

— Bine, haide, nu te supăra. Iată-ţi cheile.

Chopin le apucă ca pe un lucru nepreţuit, mormăi câteva blesteme şi se înapoie cu soldaţii.

— Unde l-aţi vârât? Întrebă el.

— Mi se pare că la numărul 5, zise unul dintre cei doi arcaşi.

Şi fără să se mai ocupe de faptul acela care li se părea fără însemnătate, soldaţii se înapoiară la postul lor în antecamera Margueritei.

— Bine! Mormăi Chopin când rămase singur. Vra să zică, în… celula nr. 5… E cineva care trebuie să moară, aici. Iar o corvoadă… să-i duc cadavrul la Sena… O fi tânăr? O fi bătrân? Ei! Ce-mi pasă?! O să văd eu, când m-oi duce să-l iau. Mă prind că mai are… să vedem, să pariem: cinci zile pentru ăsta.

Valois nu dăduse ordinul s-o ducă pe Juana în închisoarea subpământeană. El spusese s-o aresteze numai şi s-o închidă în Turnul cel mare.

Voia s-o interogheze chiar el şi să afle, astfel, dacă fata nu aflase nimic din grozavul secret. Nepăsarea ofiţerului, lipsa lui Chopin, făcură ca nefericita fată să fie închisă în subterane.

După trei-patru zile, Valois avu ocazie să vină la Luvru, cum vom vedea… şi se interesă de ofiţerul care o arestase pe Juana. Voia s-o cerceteze pe fată.

Ofiţerul, întrebat de locul unde fusese închisă Juana, încercă, la rândul lui, pe cei doi soldaţi. Apoi aduse răspunsul contelui de Valois.

— În cel de-al doilea subsol din Turnul cel mare, în carcera nr. 5.

Valois tresări, apoi un zâmbet ciudat îi înflori pe buze.

— Să v-o aduc pe prizonieră, monseniore? Întrebă ofiţerul.

— Nu-i nevoie! Răspunse Valois. Stă foarte bine şi acolo unde aţi pus-o. Să rămână acolo!

Ofiţerul plecă şi, la rândul lui, uită de această întâmplare.

— În subterane! Se gândi contele. Toate merg strună. Acum secretul va fi sigur păstrat de fata aceea, dacă-l ştie. Dacă nu-l ştie… atât mai bine.

Şi, la rândul lui, Valois o uită cu totul pe Juana.

Rămas singur, Chopin se trântise pe patul de chingi, unde visa, nelămurit, în ceasurile pe care serviciul i le lăsa libere. Vremea aceea se putea socoti cam la nouă zecimi din viaţa sa, având în vedere că serviciul său, atât de puţin complicat când avea de dus mâncare şi băutură prizonierilor din primul subsol, devenea extrem de simplu când nu avea decât întemniţaţi la al doilea subsol.

Într-adevăr, serviciul acela sta numai în a-i închide pe nenorociţii aceia şi a se duce, din când în când, să vadă dacă mai erau în viaţă.

Apoi, când moartea îşi înfăptuise opera, Chopin lua cadavrele şi le arunca în Sena.

Asta era tot ceea ce trebuia să facă Chopin şi vremea când nu mai era decât un singur prizonier, închis la nr. 5. Din al doilea subsol, ceea ce însemnează că temnicerul n-avea să se ocupe nici de mâncare şi nici de băutura lui.

Trebuia să aştepte ca prizonierul să pornească spre lumea cealaltă. Deci, neavând nimic mai bun de făcut, Chopin se trântise pe pat şi, cu ochii ţintiţi în tavan, îşi reluase ocupaţiile obişnuite. Mai întâi, îşi îngână, cu glasul scrijelit, repertoriul cântecelor lui amoroase, care constau în două cuplete pe care le auzise într-o zi pe când ascultase cu atenţie un lăutar la bâlciul din Lendit.

După ce-şi termină muzica şi poezia, se scarpină în câlţii cei roşii ai părului ciufulit şi începu să facă rămăşaguri.

Se prinse, cu el însuşi, că prizonierul va muri peste cinci zile şi rămăşagul pe un cârnat şi o porţie de bere că prizonierul mai are şi barba neagră.

Parie pe trei căni de vin că o să găsească bani, când l-o despuia, ca să-l ducă la Sena.

Rămăşagurile odată terminate, Chopin trecu la o altă serie, care-i păru interesantă, căci un zâmbet mulţumit îi căscă gura-i uriaşă, pe când şoptea:

— Pariez pe o porţie mare de hidromel că, la sigur, o s-o văd azi!

De cine vorbea? De Juana!

Chopin râse, pe tăcute, din toată inima apoi, sărind din pat, zise:

— Ce-o fi făcând acolo, sus, închisă cu regina? Oare, de ce au închis-o pe regină, în Turnul cel Mare? O fi ştiind regele?

Întemniţarea reginei era pentru Chopin o întâmplare fabuloasă.

Sucea şi învârtea în capul lui acea întâmplare încercând să-i înţeleagă însemnătatea, dar nu ajungea să admită că regina putea fi prizonieră. Aceasta era o supoziţie monstruoasă şi el tremura chiar numai la gândul că l-ar fi putut bănui cineva că admite putinţa crimei acelea nemaiauzită: regină deţinută, prizonieră!

— E o glumă, de bună seamă, dar n-aş vrea să fiu în pielea celui care a făcut-o. Îl cunosc eu pe regele nostru, Louis. Într-o zi mi-a dat un pumn în nas, de mi-a curs sângele ca dintr-un porc tăiat. Şi de ce? Numai pentru că m-a întâlnit în calea lui şi a zis că întâlnirea îl făcea să-şi verse şi maţele, ceea ce era adevărat. Vai de acela care o fi făcut gluma asta!

Se înnoptă şi, cu toate astea, pesemne că gluma nu se sfârşise… căci Juana şi Marguerite nu coborâseră, încă.

Chopin se înapoie în cocioaba lui. Nu era trist şi-şi zise numai:

— Mâine o s-o văd.

Avea îndelunga răbdare a boului care rumegă.

Se apucă să-şi pregătească liniştit mâncarea, zicând:

— Am pierdut măsura de hidromel pe care am pariat, dar tot o s-o beau căci, dacă o pierd astăzi, am s-o câştig mâine, sigur.

El îşi pregăti mâncarea şi începu prin a-şi scoate, dintr-o damigeană dinainte pregătită, măsura de vin pe care avea de gând s-o bea, mulţumită învoielii pe care şi-o făcuse. Sufla îngenunchiat în faţa unei vetre, alcătuită din lespezi mari de piatră, după ce adună la un loc cărbunii peste care aşezase câteva lemne; o vijelie îi izbucni din piept şi o flacără uriaşă lumină fantastic figura aceea stranie şi

vizuina care-i servea drept cadru. Când lemnul se prefăcu în cărbuni, Chopin se îndreptă spre un colţ al încăperii, se sui pe un scaun de lemn şi tăie o coşcogeamite felie groasă dintr-o bucată de slănină, atârnată de o bârnă din tavan. Agaţă felia tăiată de-o sforicică şi începu s-o învârtească pe deasupra cărbunilor mormăind răguşit când îl ajungea căldura şi-i sfârâia pielea învârtoşată ca o unghie.

Ăsta era prânzul lui Chopin.

Şi înghiţi lacom slănina din care picurau stropi de untură, muşcând din ea ca un câine, rostogolindu-şi privirile de atâta mulţumire. Apoi, înşfăcând cana ştirbită în care-i era băutura, o goli pe nerăsuflate şi, atunci, o bucurie sclipi pe chipul pe jumătate prăjit de dogoreala jerateculuí. Chopin era în culmea fericirii. Multă vreme, în bezna nelămurită, pe care abia o mai lumina răsfrângerea cărbunilor care se topeau pe vatră, ghemuit pe pietrele vetrei, cu pumnii în păru-i roşcat, Chopin îşi rumegă fericirea, adică îşi făcea digestia… Înveselit de băutură, mormăi:

— Dacă m-aş duce să dau o raită prin grădinile mele? De ce nu? Regele şi Regina îşi au grădinile lor la Luvru şi la palatul Nesle. Şi eu mi le am pe ale mele… Atât numai că ale regelui sunt sus şi ale mele jos. Fiecare în locul lui, şi-i drept să fie aşa! Şi, apoi, e şi cam de mult de când n-am avut prilejul să mă mai cobor pe-acolo.

După ce zise sau mormăi acestea, el deschise uşa de fier, care închidea intrarea subteranelor şi, prin întuneric, negândindu-se să ia vreun felinar, coborî cu paşi năbuşiţi. Cunoştea pe dinafară cuprinsul iadului aceluia şi mirosea cu plăcere izul de putregai care plutea prin aer. Cunoştea locurile peste care trebuia să sară dacă în calea lui era vreo treapta care se mişca. Cât despre bălţile de apă, nici nu se sinchisea cu toate că era cu picioarele goale.

O emoţie puternică, făcea să-i bată inima: Simţea o plăcere nemărginită să se apropie de uşa câte unei carcere, fără să fi fost auzit şi să surprindă vaietele nenorociţilor

care mureau înăuntru. Subteranele Turnului celui mare erau grădinile lui!

Poate că cititorul milos va simţi un fel de groază pentru fiinţa aceea.

Pentru ce? Întocmai ca un câine de vânătoare, care frânge cu dinţii spinarea unui biet iepure, atât de vesel în ierburile lui, nici Chopin nu cunoştea ce-i aceea milă! Nu ştia ce e ura; nu cunoştea răul şi binele; trăia în bezna vremurilor sale, adăugate întunericului din sufletul lui.

Fără şovăială, Chopin ajunse la uşa numărului 5 şi-şi lipi urechea de ea. Dânsul se strâmbă de bucurie şi murmură:

— Ah! Ah! Merge bine! Am pariat cu mine că-n cinci zile. Ah! Nu e ca cel din urmă care nu scotea o vorbă. Ce ţipete, ce urlete!

Într-adevăr, Juana care pricepuse bine în ce loc sinistru fusese dusă şi care ştia ce o aştepta şi ce soartă aveau aceia care erau oaspeţii subsolului al doilea era prada unei grozave deznădejdi. Viaţa se răzvrătea într-însa. O înspăimânta moartea hidoasă, în acea groapă infectă… Îşi smulgea părul şi-şi zgâria faţa şi spaima ei se manifesta prin strigăte sălbatice.

— He! He! Mormăia Chopin, tropăind de bucurie. Ai zice că i-a pus cuţitul la gât! N-am auzit niciodată urlete aşa de frumoase. Hotărât, nu mai pariez decât două zile; e prea destul! Ce gâtlej!

După ce se sătură de acea bucurie, Chopin plecă după cum venise, ca o monstruoasă fiară de noapte, care se furişa de-a lungul treptelor mâncate ale scării acelea întortocheate.

Cu toate astea, nu trecu de uşa rămasă deschisă. Se aşează pe ultima treaptă şi ascultă încă odată vaietele care, din fundul pământului, ajungeau la el.

— Ce gâtlej! Repetă el. Nu, niciodată, n-am auzit atâta jelanie!

Încercă să râdă şi, deodată, se trezi înfiorându-se. Se aplecă şi ascultă cu băgare de seamă. Nu mai râdea.

Grozăvenia acelor vaiete depăşeau tot ceea ce Chopin putuse auzi mai îngrozitor până în ziua aceea.

Chopin simţi ca o mirare straşnică, dându-şi seama, că-i venea să plângă.

Îşi astupă urechile. Ţipetele acelea erau prea sfâşietoare. Nu voia le mai audă. Şi totuşi nu-i venea gândul să plece, să închidă uşa.

El ascultă iarăşi, acelaşi fior îl străbătu până în creştetul capului

— Ce-i asta? Strigă el. Au închis o femeie! Sau, cel puţin, el are un glas ca de femeie! Grozav aş vrea să tacă!

— Ce faci acolo, bestie? Închide uşa!

Chopin se sculă, mârâind ca un buldog şi, deodată, deveni respectuos. Acel care-i vorbea astfel era un ofiţer, acelaşi care o avea şi pe regină în pază.

În urma ofiţerului veneau zece soldaţi pe care-i adusese, căci era ora schimbului gărzii care păzea antecamera.

— Închide uşa, odată! Urmă ofiţerul. Ne-a asurzit, Juana!

Chopin care apucase să închidă uşa fu deodată zguduit de o tremurătură groaznică şi strigă:

— Cum?! Cine? Juana?

Ofiţerul pufni de râs.

Cu faţa încremenită, cu monstruoasa lui gură căscată, cu ochii ieşindu-i din cap, Chopin se strâmbă îngrozitor.

Apoi, dădu din umeri şi începu să urce scările. Oamenii de pază îl urmară.

Chopin rămăsese locului, stupid, ca împietrit. Deodată, el scoase un muget, făcu un salt, intră în vizuina lui, aprinse o făclie, puse mâna pe chei şi coborî repede, spre carcere. Deschise uşa de la Nr. 5, intră repede şi iată ce văzu:

În colţul cel mai îndepărtat de uşă, era ca un pachet de haine.

Din pachetul acela răsărea chipul unei femei, a unei fete tinere, o figură ciudată, cu gura căscată, din care ieşeau un strigăt ascuţit, care începea cu o modulaţiune funebră şi se mărea, până devenea un urlet de nebunie, apoi se stingea

încet. Şi urletul acesta reîncepea la nesfârşit, cu aceeaşi regularitate înspăimântătoare.

Ochii femeii, sticloşi, împăienjeniţi nu mai aveau nici o expresie omenească…

— Juana! Urlă Chopin.

Juana nu văzu lumina făcliei.

Nu auzi strigătul grozav al lui Chopin. Ea îşi urmă urletul monoton, nebunesc…

Chopin aruncă făclia care se stinse. O apucă pe Juana în braţe, o ridică şi plecă cu ea.

Părul i se zbârlea, mormăia înjurături fantastice şi râdea.

— Ia te uită, ce noroc! Am câştigat! Mă prinsesem eu c-o s-o văd! Taci! Oh! Taci! Când te aud mi se rupe inima. Şi, apoi, dacă te-or auzi, te închid iar la Nr. 5… şi pe mine la Nr. 6. Isprăveşte! Haide, taci! Zău, ce mai noroc! De ce te-au închis acolo? Ce-ai făcut? La urma-urmei, mi-e tot una! Nu mai ţipa! N-ai grijă, că… n-o să te mai întorci acolo!

Însă nebunia şi spaima nu trec atât de iute după cum vin. Juana nu-şi da seama de ce i se întâmpla. Ea zbiera mereu, sinistru, cu un ţipăt de spaimă, cu un urlet de moarte.

Chopin intră în vizuina lui şi o trânti pe patul de chingi unde nu făcu nici o mişcare, de unde nu încercă să se scoale. Chopin se învârtea în jurul cocioabei, legănându-se, zăpăcit de groază, ţinându-se cu mâinile de păr.

— N-o să mai tacă odată! Ah! Dar dacă vine cineva! Ia să vedem, de o fi cheia de la poarta de fier? Iat-o! Dar cheia de la uşa subterană a fortificaţiilor? Iat-o! Nu, zău, ce noroc! Şi nu vrea să mai tacă, cu nici un chip!

El luase cele două chei uriaşe dintre care una deschidea grilajul care dădea în galeria pe unde trecea patrula, iar cealaltă era de la uşa subterană care ducea la malul fluviului. Pe acolo trecea Chopin, în nopţile când avea de azvârlit câte un cadavru.

— La drum! Mârâi el, într-un hohot de râs. Rămâneţi cu bine grădinile mele, plec cu Juana! Nu vreau să moară!

Se repezi spre pat, o apucă pe fată. În clipa aceea, uşa locuinţei se deschise pe neaşteptate şi cinci, şase oameni apărură.

— Mii de draci! Strigă Chopin. Iată că te-au auzit!

Juana, urla într-una în chip furios.

— Hei! Jupâne Chopin, unde te duci?

— Dumnezeule! Fuge cu domnişoara pe care am închis-o!

— Socoteala lui e gata: spânzurat sau tras pe roată pentru crimă de iubire!

Soldaţii pufniră de râs.

Chopin o luase pe Juana în spinare ca pe un pachet. Nu părea că-i simte povara sau îl stânjenea în mişcări.

— Feriţi-vă din cale, să trec! Zise el, înaintând.

În mâna dreaptă ţinea cheile grilajului şi a uşii subterane.

— Faceţi loc, odată! Repetă el nerăbdător, nedându-şi seamă, decât în chip nelămurit de adevărata lui situaţie.

O iubea pe Juana. O scăpa de la moarte. Pleca cu ea. Putea fi ceva mai simplu şi mai natural? Că doar n-au turbat oamenii ca să se pună, grăpiş, în calea altora!

Cam astea erau gândurile ce i se rostogoleau prin mintea lui atât de puţin înţelegătoare, care-şi uitase de răul pe care el, temnicerul, îl făcuse oamenilor. Soldaţii se prăpădeau de râs.

— Haide, dă-te înapoi! Mormăi, în sfârşit, unul dintre ei. Vino să te închidem!

Dar cel ce vorbi nu avu vreme să spună mai multe. Se prăbuşi mort, dintr-o lovitură de cheie, mai primejdioasă ca o ghioagă în mâna monstrului acestuia. În acelaşi timp, Chopin se repezi, lovind în dreapta şi în stânga ca un sărit din minţi. Un alt soldat căzu. O clipă, soldaţii se zăpăciră neaşteptându-se la o astfel de întâmplare. Chopin trecu.

Urlete izbucniră. Chopin fugea drept pe drumul de rondă, urmărit de zbierete, făcând nişte paşi uriaşi, întrecând pe toţi ceilalţi, trecu ca o vijelie două curţi, ajunse la uşa cu zăbrele, o deschise, trecu şi o închise iar cu cheia.

În clipa aceea, îl ajunseră din urmă, şi-l zăriră printre gratii pe Chopin, care se îndepărta liniştit.

Gratiile erau foarte tari şi, apoi, şi Chopin era departe acum. Trecuse poarta şi, de data asta, era în cea mai deplină siguranţă, căci numai el avea cheia uşii aceleia pe unde trecea numai el, pentru treburile lui sinistre, de noapte.

Juana nu mai ţipa: leşinase.

Chopin o aşează în barca în care-şi punea cadavrele pe care trebuia să le arunce în apă. Trecu fluviul şi, pe malul celălalt, luă pe Juana în braţe şi plecă cu ea. Apoi se înfundă în ulicioarele întortocheate ale Universităţii. Şi urmele lui Chopin şi ale Juanei se pierdură. Ce s-au mai făcut? Nu se ştie.

Atâta doar că, în unele cronici, se zice că, la vreo cincisprezece ani după aceea, sub domnia lui Carol al IV-lea, în apropiere de poarta d'Enfer, pe lângă Universitate, se găsea o cârciumă a cărei firmă era două chei încrucişate. Se pare că erau chiar nişte chei adevărate, uriaşe, grozave. Mai cu seamă că sub chei era figurat o ţeastă spartă, iar pe o bandă de fier, deasupra, se citeau aceste cuvinte: „La măciuca care sparge!”

Cârciuma aceea o ţinea o cumătră palavragioaică, foarte prietenoasă cu studenţii, care năvăleau acolo de dragul ochilor ei.

Leliţa aceea era măritată cu un fel de uriaş, tăcut, îndrăgostit nebun de nevastă-sa care-l ducea de nas, şi uriaşul acela cu părul roşu, avea mania să facă nenumărate rămăşaguri cu muşterii cârciumii.

N-o fi fost oare Chopin?

Iar cumătra aceea nu era chiar Juana, care, din recunoştinţă sau poate numai pentru ca să aibă o protecţie, sfârşise prin a se căsători cu temnicerul de la Turnul cel mare al Luvrului?

Capitolul XXXIV Pergamentele lui Stragildo.

Să ne înapoiem la grădiniţa cu trandafiri unde-i vom regăsi pe Buridan, Lancelot Bigorne, Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot. Se ştie cum Bigorne ajunsese, după cum zicea însuşi, moştenitorul lui Malingre şi al Gillonnei, adică cum, în realitate, pusese mâna pe comorile celor doi bandiţi. Se mai ştie că Buridan, văzând bănetul acela făcuse planul să-l întrebuinţeze ca să-l cumpere pe Stragildo, închis în pivniţele casei şi că, spre marea deznădejde a lui Bigorne, el se repezise spre pivniţă.

Buridan nu-l mai găsise pe Stragildo! Acesta fugise!

Zăpăcit de descoperirea făcută şi care putea avea urmări grozave, Buridan se înapoie la tovarăşii lui şi le făcu cunoscut trista veste: Stragildo le scăpase!

Deodată, Bigorne, Guillaume şi cu Riquet se apucară de mâni şi începură o horă turbată, urlând de bucurie.

— Ce v-a găsit? Strigă Buridan. Aţi înnebunit?

— Tu eşti nebun! Bombăni Bourrasque.

— Doctor neghiob, du-te de învaţă logica! Strigă Haudryot.

— Măgarul! Se amestecă şi Bigorne. Adu-ţi aminte de măgar, onoratul meu stăpân!

Când bucuria celor trei tovarăşi se mai potoli, Bigorne le făcu onoarea să dea lămuriri.

— Deoarece Stragildo a fugit, zise el, nu mai e nevoie să ni-l cumpărăm cu aurul prietenului meu Malingre şi, deci, lădiţa ne rămâne.

— Eu, zise Riquet, propun să fac patru părţi din această avere şi să ne ducem pe drumuri diferite, într-o ţară îndepărtată, cum ar fi… de pildă Universitatea, unde ne-am petrece restul zilelor în chefuri.

— Eu, zise Guillaume, propun să cumpărăm un măgar pe spinarea căruia am pune această avere şi, luându-ne după el, ne-am duce până am găsi o ţară unde să trăim liniştiţi…

— Plecaţi! Zise Buridan, posomorât. Plecaţi toţi trei, şi luaţi-vă şi banii pe care i-am adus de la Montmartre. Eu voi rămâne ca să încerc să-i scap pe Philippe şi pe Gautier. N-

am să plec, cât mi-o mai rămâne vreo speranţă să-i smulg pe fraţii noştri din chinul care-i aşteaptă.

Cei trei tovarăşi îl priviră nedumeriţi.

— Într-adevăr! Zise, în sfârşit, Guillaume, oftând. Nu putem pleca încă.

Nu avea nici o poftă să plece, părăsind pe Philippe şi Gautier fără că fi încercat toate mijloacele, de a-i scăpa. Buridan pricepu aceasta.

Lăsând pe a doua zi noile hotărâri, cei patru tovarăşi îşi cercetară situaţia pe care le-o pricinuise fuga lui Stragildo.

Lucrul cel mai grabnic era să plece pe dată de la grădiniţa cu trandafiri, căci era sigur că Stragildo le-ar fi denunţat ascunzătoarea şi, în cazul acela, trebuiau să se aştepte să le cadă numaidecât în spate o ceată de arcaşi.

— Să plecăm! Porunci Buridan, care se hotărâse îndată.

— Adică, bombăni Bigorne, mă întreb dacă şi Isaac Laquedem, cel osândit, să nu mai stea în vecii vecilor pe loc, o fi hoinărit cât ni-i dat nouă?

— Şedeam doar atât de bine aici, zise Guillaume!

— Mai cu seamă, de când suntem bogaţi! Adăugă Riquet.

Cu toate bodogănelile şi vaietele lor, tovarăşii îl urmară, totuşi, pe Buridan care, luându-şi calul de căpăstru, o şi pornise din grădiniţa cu trandafiri. În urma lui veneau Riquet, Guillaume şi cu Bigorne, care-şi ducea faimoasa lădiţă.

— Unde o să ne ducem? Întrebă el.

Un minut tăcură toţi, încurcaţi.

Bigorne ridică din umeri şi, arătându-le o casă dărăpănată, drept în faţa lor, zise:

— Avem să ne oprim acolo… nici un pas mai departe. Nu sunteţi în stare să simţiţi nimic, să vedeţi nimic! Eu privesc şi… văd! Şi am văzut că hardughia aceea nu-i locuită de nimeni şi că o să ne prindă bine în momentul de faţă.

Încrezându-se în priceperea lui Bigorne, Buridan se îndreptă spre casa părăsită. Era cu desăvârşire pustie.

Se întâmpla destul de des, pe vremea aceea, să se vadă în marginile Parisului case părăsite, ai căror locuitori fugiseră, fără să se ştie pentru ce, sau dispăruseră fără să se ştie cum.

Dar, cei patru tovarăşi nici nu gândiră la lucrurile acestea. Buridan îşi legă calul în faţa unei iesle şi, cum mai rămăseseră în pod câteva braţe de fân şi paie, calul avu destulă mâncare. Cât despre oameni, ei se suiră în pod, îşi căutară fiecare câte un culcuş şi nu mult după aceea, înfăşuraţi în mantii, începură să sforăie, afară de Bigorne care nu dormea decât cu un ochi şi se aşezase lângă o ferestruie de unde putea să supravegheze, la nevoie, drumul spre grădiniţa trandafirilor.

Spre ziuă Bigorne fu deşteptat de un zgomot ciudat care venea de pe drum. El se aplecă la ferestruie şi, în lumina zorilor, zări o trupă de călăreţi care descălecau la casa din faţă.

Bigorne se târî, fără zgomot, până la Buridan, îl deşteptă, şi-i arătă fereastra spre care tânărul se şi îndreptă.

Cum Guillaume şi cu Riquet dormeau mereu, Bigorne îi trase de nas cu putere. Cele două „maiestăţi” scăpătate erau să-i ceară socoteală pentru purtarea aceea, pe care o socoteau cu asprime, când din figura şi mimica lui Bigorne pricepură că se petrecea ceva grav. Îndată cei patru camarazi se adunară lângă ferestruie de unde priviră la toată desfăşurarea cercetării făcută de soldaţi, pe care contele de Valois îi trimisese la grădiniţa trandafirilor. Oamenii lui Valois, negăsind nimic, plecară şi, după aceea, Stragildo îl sfătui pe conte să pună să se închidă pe dată porţile Parisului.

După socotelile lui Stragildo, rostul porţilor era ca să-l împiedice pe Buridan să plece spre Montmartre. Deci, Valois putea să o răpească cu uşurinţă pe Myrtille. Seara, când porţile s-ar deschide, se făcea restul dar Buridan avea altceva de făcut decât să se repeadă la Montmartre şi să cadă în cursa care i se întinsese.

Cititorul îşi aminteşte că Valois îi urmă sfatul şi ordonase să se închidă toate porţile Parisului spre cea mai mare nemulţumire a parizienilor. Peste zi, Valois se duse la Luvru să vadă ce va mai hotărî regele cu Marguerite. Apoi se înapoie la Temple să-şi regăsească complicele şi să ştie că porniseră pe drumul Montmartre-ului, siguri că aveau să izbutească de data asta în mica lor operaţie, pusă la cale de fostul păzitor al fiarelor regale.

Dar, să ne întoarcem în dimineaţa acelei zile, adică în ceasul când Buridan şi tovarăşii săi îi văzură plecând pe oamenii trimişi să-i aresteze. Când se lumină bine de ziuă şi când Buridan fu sigur că zbirii lui Valois plecaseră, îşi dădu seama că grădiniţa cu trandafiri nu va mai putea fi supravegheată.

Aşadar, el coborî din pod şi se înapoie în locuinţa Myrtillei. Într-adevăr, acolo era ascuns mai bine ca oriunde; era lângă Temple, şi acolo ca un ultim temei, care era poate ceva mai temeinic, se afla într-un mediu plin de farmec pentru el; respira aerul pe care-l respirase şi Myrtille; regăsea o mulţime de amintiri ale celei pe care o iubea! Amintirile, atât de scumpe, ale vremurilor când venea s-o vadă, se redeşteptau în sufletul lui! Myrtille era aproape prezentă în ochii lui.

Fără să zică nimic, tovarăşii lui Buridan îl urmară în grădiniţa cu trandafiri, declarând că podul acelei locuinţe le părea un palat pe lângă acel al grajdului în care vântul bătea şi a cărei podea se putea prăbuşi oricând sub ei.

— Cât o fi ceasul? Întrebă Bigorne intrând în pod.

— E vremea mesei, fără îndoială! Răspunseră laolaltă Guillaume cu Riquet.

Bigorne se aştepta la răspunsul acela şi nu-i întrebase decât ca să primească răspunsul. Figura, atât de puţin sfântă, se brăzdă de gura căscată de la o ureche la alta.

— Şi când te gândeşti că… putem să mâncăm cât ne e pofta! Zise Bourrasque, vesel.

— Şi să bem cât ne e sete! Urmă Haudryot.

— Nu ne rămâne decât să ne ducem să ne cumpărăm băutură şi de-ale mâncării! Zâmbi Bigorne, care, deschizându-şi faimoasa lădiţă, scoase o monedă de aur, operaţie pe care fostul împărat şi fostul rege o priviră cu ochii înduioşaţi, socotind tot ceea ce reprezenta, ca sticle cu vin şi mâncăruri, bucăţica aceea de metal, cu chipul regelui Philippe cel Frumos.

— Du-te, Bigorne! Îl rugară ei. Du-te iute… şi întoarce-te şi mai iute.

— Mă şi duc! Îi linişti Bigorne.

— Lancelot! Îl opri, în clipa aceea, Buridan, care părea că se gândeşte cu totul la alte lucruri.

— Monseniore! Răspunse Bigorne, înaintând spre el.

— Te vei duce la Montmartre, îndată. La intrarea cătunului vei vedea o stâncă mare şi acolo o vei găsi fie pe Myrtille, fie pe mama.

— La Montmartre! Sfântul Barnabé să-mi vină în ajutor. E cale de-un ceas de dus şi altul de întors.

— Ei şi?

— Şi prânzul? Zise Bigorne.

— Vei mânca, umblând.

— Se poate şi asta!

— Şi noi? Se împotrivi Guillaume, făcând ochii mari şi arătându-şi dinţii, care ar fi făcut onoare oricărui buldog.

— Vom mânca şi noi, n-ai grijă! Răspunse Buridan. Deci, te vei duce la Montmartre, Bigorne, şi le vei spune că totul merge bine, că m-am înapoiat fără încurcături la Paris şi că nădăjduiesc să mă duc să le văd peste câteva zile.

— Mă duc! Răspunse Bigorne care, într-adevăr, coborî îndată şi, fiind sigur că nu mai pândea nimeni împrejur, porni în direcţia porţii Pictorilor.

Apoi, îi veni rândul lui Riquet să iasă, dar el nu se ducea decât după merinde, însărcinare pe care o socotea foarte importantă şi pe care o îndeplini cu zelul şi cu priceperea în care nimeni nu-l putea întrece.

Cei trei tovarăşi se aşezară bucuroşi în jurul mâncărurilor aduse de Haudryot şi se apucară să facă planuri de viitor, pentru care mai venindu-le şi vinul în ajutor, le apăreau mai frumoase decât culorile curcubeului.

De abia sfârşiră şi Bigorne apăru.

— Te-ai şi întors? Strigă Buridan, îngrijorat. Ai fost la Montmartre?

— Nu, monseniore, zise Bigorne care avea şi el aerul preocupat.

— Mai întâi de toate nu-ţi dau voie odată pentru totdeauna să-mi mai zici monseniore…

— Drace! N-ai fi vrând să-ţi zic Sire? Îţi voi spune, dar prea slăvite stăpâne, că n-am fost la Montmartre pentru motivul foarte simplu ca n-am ieşit din Paris şi n-am ieşit pentru că poarta Pictorilor e închisă!

— Închisă? Poarta Pictorilor e închisă? Cum asta? Ziua în amiaza mare?

— Da, erau o mulţime de oameni care înjurau şi bombăneau împotriva păgânului de rege, care a dat un astfel de ordin, având în vedere…

— Dar celelalte porţi? Întrerupse Buridan. Trebuia să treci prin Poarta Montmartre.

— Aşteaptă puţin! Cum spuneam, lumea era foarte nemulţumită de rege. Dar arcaşii puşi în faţa porţii erau aşa de ameninţători că nimănui nu-i trecea prin minte să încerce să treacă cu orice preţ.

— Nu ţi-o fi venit tocmai ţie gândul ăsta?

— Nu, dar… aşteaptă puţin. Mi-a venit altă idee, şi aceea, care era cu mult mai bună, fu să mă apropii de o tăblie, agăţată de stâlpul din stânga uşii şi care, de departe, îmi părea că avea o pecete care nu prea semăna cu aceea a regelui nostru. Căci, doar, toată lumea cunoaşte peceţile regelui. Acelea sunt de ceară albă şi cea de pe tăbliţă era de ceară roşie, ca o picătură mare de sânge. Mă apropiai şi văzui că era un ordin de închidere pentru toată ziua şi că ordinul glăsuia nu numai de poarta Pictorilor, dar de toate

porţile Parisului! Ai auzit? Toate porţile sunt închise până diseară.

— Ah! Ah! Zise Guillaume, ce ne pasă nouă, care avem cu ce ne hrăni în Paris?

— Vorbeşte, Bigorne! Se încruntă Buridan, din ce în ce mai posomorât.

— Da, răspunse Lancelot căci restul e şi mai ciudat.

— O cursă-i! Strigă Buridan, care îngălbeni.

— O cursă! Repetă Guillaume. Pentru ce? Şi împotriva cui?

Lancelot Bigorne ridică din umeri.

— Spune, spune ce mai ştii! Zise Buridan.

— Urmez! Şi iată ceea ce-i şi mai ciudat în această afacere: „ordinul nu-i dat de rege!”

— Oh! Oh! Şi de cine? Cine mai e atât de puternic să dea un astfel de ordin?

— Cine? Urmă Lancelot. Întreabă-te mai bine, cine are un interes destul de puternic ca să nemulţumească Parisul, care… nici aşa nu e mulţumit! Monseniore! Iertaţi! Viteazul meu căpitan, ordinul e semnat: Valois.

— De Valois? Strigară deodată, Buridan, care se cutremură, împreună cu cei doi tovarăşi, care pricepură şi ei că lucrul era grav.

— Charles, conte de Valois! Afirmă Bigorne.

Cei patru tovarăşi tăcură câtva timp, ca încremeniţi. Buridan se plimba de colo până colo, tulburat, fremătând din buze.

Probabil, din emoţie, Guillaume muşca cu furie dintr-o bucată de şuncă şi Riquet îşi turnă o coşcogeamite cană de vin. Buridan se opri în faţa lui Bigorne.

— Şi… tu ce crezi de toate astea?

— Eu cred ceea ce crezi şi dumneata. Lucrul e limpede. Valois vrea să ne împiedice să ieşim ziua, dar ne pofteşte s-o facem noaptea.

— Ne pofteşte? Ţipă Riquet. Ei bine! N-avem decât să refuzăm invitaţia; stăm bine şi aici, nu văd de ce am trece porţile Parisului la ceasul când oamenii cinstiţi se îndreaptă

spre cârciumile de la Val-d'Amour sau spre casa de joc a jupânului Thibaut.

Buridan se înfioră. Îl cuprinse o îngrijorare grozavă. Îşi frământa zadarnic mintea căutând pricinile ordinului aceluia ciudat dat de Valois.

— E vădit că ne pofteşte să ieşim! Strigă dânsul. Toate astea sunt orânduite numai pentru noi!

— Să ieşim diseară, când o fi negură! Repetă apăsat Bigorne.

— Da! Repetă, fără voie Buridan. Pe întuneric!

— Evident că-i o cursă, zise Guillaume. Dar nici pe departe nu-i cât aceea pe care i-am întins-o noi lui Valois! Ţi-aduci aminte Buridane? Aceea mai zic şi eu că era… o cursă straşnică. Dovadă că Valois a căzut în ea când am ieşit din cârciuma Butoiului care… Butoiului ce… Zău! Nu-mi mai amintesc de firmă! În sfârşit, ne băturăm, cu cei doi tovarăşi al lui Valois, care rămaseră morţi, pe loc; şi tu, Buridane, ai putut să-l duci pe Valois până la spânzurătoarea de la Montfaucon pe care Marigny pusese s-o construiască. Dar fiindcă veni vorba de asta, aţi observat un lucru?

— Care? Observă Bigorne.

— Că până acum nimeni n-a fost spânzurat în spânzurătoarea lui Marigny. Bineînţeles, Bigorne, nu te socotesc pe tine, deoarece chiar când era să fii spânzurat, ai făcut mojicia să fugi de jupân Capeluche, ca şi cum ai fi avut a face cu un ciumat.

— Adevărat! Încuviinţă Bigorne care, fără să vrea, îşi duse mâna la gât, ca şi cum ar fi vrut să se apere. Nimeni n-a fost spânzurat până acum la Montfaucon.

— E vina ta! Strigă Riquet Haudryot.

— Cum aşa? Întrebă Lancelot, mirat. Trebuia să-i las chiar să mă spânzure?

— Nu, dar când îl aveai pe Valois în mână trebuia să-l şi spânzuri.

— Hi-han! Făcu Bigorne, privindu-l pe Buridan.

— E adevărat, zise Guillaume, nici n-aveam zor să facem cursa aceea, să-i omorâm pe amândoi lunganii care-l întovărăşeau pe Valois. Dacă l-ai fi spânzurat, Bigorne, nu ne-am mai întreba acum dacă trebuie sau nu să ieşim diseară.

— Vom ieşi! Hotărî atunci Buridan, cu un aer posomorât.

— Ce zici? Strigară, deodată, Guillaume cu Riquet.

— Mi se pare că începe să priceapă! Şopti Bigorne. E aproape tot pe atât de deştept ca şi mine.

— Prieteni! Zise Buridan. Vom ieşi din Paris, nu diseară, nici la noapte, dar ziua, chiar acum, dacă vom putea.

Era atât de palid, încât Guillaume şi cu Riquet se îngroziră.

— Să vedem! Zise Bourrasque. Lămureşte-ne logica ta, bacalaureatule îndrăcit. Mă apucă năbădăile cu aerele tale care vor… să ne dea gata.

— Iată! Îl lămuri Buridan. Nu ştiu dacă nu mă înşel, dar… nu ştiu ce presimţiri îmi chinuieşte sufletul. Mi se pare că Valois vrea să ne atragă pe drumul spre Montmartre…

— Hi-han! Aprobă Bigorne.

— Deci, urmă Buridan, căruia îi clănţăneau dinţii de spaimă, porţile Parisului vor fi închise toată ziua! Toate astea s-au pus la cale pentru ca să nu pot ieşi eu din Paris! Deci…

Un gest grozav îi scăpă lui Buridan.

— Ei bine! Strigă Guillaume, care pricepuse. Dacă crezi că Myrtille a ta este în primejdie, să pornim chiar acum!

Fără să mai adauge nimic, cei patru prieteni se pregătiră şi se înarmară.

Dar, înainte de a părăsi grădiniţa trandafirilor, Bigorne avu grijă să se ducă să-şi îngroape lădiţa preţioasă, în care era averea lui Malingre şi a Gillonnei.

Totuşi, presupunând vreo catastrofă, fie că un al treilea hoţ să pună mâna pe lădiţă, fie ca să se întâmple să nu se mai poată înapoia de unde plecase, toţi îşi umplură

buzunarele cu atât aur şi argint, cât încăpu, fără să-i stingherească.

Astfel încărcaţi, cei patru tovarăşi plecară cu acea splendidă nepăsare de primejdie care era a doua natură a firii lor şi se îndreptară spre fortificaţii, fără să se păzească câtuşi de puţin.

Buridan era deznădăjduit. Guillaume şi cu Riquet erau hotărâţi la orice.

Bigorne era îngrijorat.

Era vorba să găsească mijlocul de a trece fortificaţiile, adică să coboare în şanţ fără să-şi rupă oasele şi fără să fie zăriţi de arcaşii care vegheau la meterezele turnurilor care străjuiau.

— Urmaţi-mă! Zise deodată Bigorne.

Fără un cuvânt cei trei se luară după el.

Bigorne străbătu repede Parisul îndepărtându-se de fortificaţii, spre care se îndreptaseră la început; apoi se apropiară iarăşi de ele şi ajunse între poarta Bahaigne şi poarta Saint-Honoré.

Atunci băgară de seamă că Bigorne îi dusese lângă una din acele scări aşezate din distanţă în distanţă ca să înlesnească arcaşilor suitul pe ziduri, în caz de atac. La picioarele scării veghea o santinelă.

— Am să vă las o jumătate de ceas, zise Bigorne. Dar, îl vedeţi pe omul acela? Urmă dânsul arătându-le straja de lângă scară.

— Da! Ei şi?

— Ei bine! Zise hotărât Bigorne, când mă voi înapoia, arcaşul acela nu mai trebuie să fie acolo!

După aceste cuvinte, Bigorne plecă.

— Atunci, întrebă Riquet, ce facem cu arcaşul?

— Păi! Îşi dădu părerea Guillaume, nu văd decât un singur mijloc. Fără îndoială că, dacă Bigorne ne-a adus în faţa scării acesteia, e că unghiul acesta al zidurilor e bun pentru proiectul său. Arcaşul ne supără. Să scăpăm de arcaş.

— Da… dar cum?

— Omorându-l! Hotărî Guillaume, cu o nepăsare straşnică.

Haudryot nu se miră deloc, dar Buridan tresări. Cu toate astea, şi el era om al vremii lui, când viaţa nu prea avea cine ştie ce preţ, dar poate că avea ceva mai mult simţ omenesc decât tovarăşii lui. Moartea bietului om i se păru un lucru oribil.

— Înaintăm? Întrebă Riquet. Eu am să aţâţ omul; tu, cumetre, să-l pocneşti în cap, să-i dai un pumn cum ştii tu să-l dai; şi totodată eu îi vâr pumnul în piept.

Bourrasque şi Haudryot făcură o mişcare să se îndrepte spre arcaş.

— Aşteptaţi! Îi opri Buridan.

Şi, scoţându-şi pălăria, vărsă în ea tot aurul pe care-l avea în buzunare.

— La rândul tău, cumetre, zise el lui Guillaume. Pune! Pune! Şi tu, Riquet. Turnaţi, turnaţi!

Cei doi prieteni îşi feriră buzunarele dintr-o dată şi clătinară din cap.

— Mai bine mi-ar părea să-l ucid, dar, pentru că vrei să-l ademeneşti, îmi pare că-i destul ce ai în pălărie, zise Guillaume.

— La urma-urmelor, e adevărat, zise Buridan. Veniţi încoace!

El înaintă, urmat de Guillaume şi de Riquet, încântaţi de a-şi fi scăpat aurul de noua generozitate a lui Buridan.

— Ar vrea să ne ruineze cu totul! Bombăni Guillaume.

— Ca să îmbogăţească bandiţii şi oamenii poliţiei! Al dracului măgar… măcar că e bacalaureat!

— Vedeţi-vă de drum! Strigă santinela, văzându-i pe cei trei oameni că se apropiau.

Buridan îi întinse pălăria unde străluceau monezile de aur.

— Prietene, zise el, asta-i pentru tine.

— Pentru mine? Tresări arcaşul, făcând ochii mari.

— Da, dacă vrei să ne laşi să ne suim pe ziduri.

Arcaşul îngălbeni. El privi cu lăcomie aurul, dar se împotrivi clătinând din cap.

— Nu! Zise el, m-ar spânzura. Plecaţi.

— Pune, Guillaume! Zise Buridan, care-i întinse pălăria.

De data asta, vorbi cu atâta autoritate încât Guillaume se supuse, oftând adânc.

— Lasă-mă să-l ucid. O s-o sfârşim mai iute.

Arcaşul asistase la această operaţie, tremurând din tot trupul. Cascada de aur care trecea ca o ploaie strălucitoare din buzunarele lui Guillaume în pălărie, i se părea o privelişte din basme. Fără să-i răspundă lui Guillaume, Buridan se întoarse spre arcaş, cu pălăria întinsă.

Arcaşul se înverzise la faţă. Năduşeala îi îmbrobonea fruntea. Dar făcu din nou semn cu capul.

— E rândul tău acum! Zise Buridan când se întoarse spre Riquet.

Spre marea lui mirare, Riquet îşi goli buzunarele fără să zică nimic. Şi, într-adevăr, el era încredinţat că soldatul se va împotrivi din nou.

Dar, când Buridan îi întinse a treia oară pălăria, care de data asta era aproape plină cu aur, omul îşi aruncă suliţa şi arcul, apucă lacom pălăria, o vârî sub haine şi o luă la fugă, privind în jurul lui zăpăcit de parcă-l urmăreau o sută de draci.

Atunci să fi auzit ţipetele disperate ale lui Riquet şi blestemele lui Guillaume.

— De ce vă plângeţi, măi? Tresări Buridan. Şi eu… mi-am pierdut pălăria.

Aceste cuvinte îi potoli.

— Din fericire… mai sunt bani în lădiţa îngropată la grădiniţa cu trandafiri.

— Da, dar după cum am pornit-o, o să ne ruinăm până într-o săptămână.

În clipa aceea, Lancelot Bigorne apăru dintr-o ulicioară, purtând sub braţ un pachet mare.

— Dar arcaşul unde-i? Întrebă el.

— Ne-a lăsat pe noi în locul lui, răspunse Buridan. Ce aduci acolo?

— O frânghie… o frânghie frumoasă, pe care am plătit-o cu doi galbeni unui vânzător de frânghii, care mi-e prieten. Ce fericire, că… suntem bogaţi…

— O frânghie! Ţipă Riquet. Ca să-l spânzurăm pe Buridan?

— Cum?

— Bogaţi! Strigă, la rândul lui Guillaume, nu mai avem un şfanţ!

— Ce? Ce s-a întâmplat? Întrebă Bigorne, îngălbenind.

Buridan începu să râdă. Guillaume îl lămuri pe Bigorne ce făcuse Buridan ca să se scape de arcaş. Bigorne încremeni. Şi el era de părere că o lovitură de pumnal ar fi fost cu mult mai potrivită.

— Să ne suim! Strigă Buridan. Ne-am face socotelile mai târziu.

În câteva clipe, ajunseră pe zidul acela, lat de vreo zece picioare, adică pe care se putea umbla cu înlesnire. Marginea din afară era apărată împotriva săgeţilor asaltatorilor de o parte de zid mai îngustă dar mai naltă şi crenelată.

— Dar de ce ne-ai adus aici şi nu aiurea? Întrebă Buridan.

— Priveşte şanţurile! Răspunse Bigorne.

Buridan se aplecă peste parapet şi văzu că în şanţ nu era apă, sau, mai bine zis, în partea aceea şanţul era aproape astupat, în urma unor prăvăliri de pământ, pe când aiurea ar fi intrat în apă până la urechi.

În vremea asta, Bigorne îşi desfăşură frânghia, îi legă un capăt de un băţ gros pe care-l adusese cu el, iar băţul îl propti între două creneluri.

Nu le mai rămânea decât să coboare.

Bigorne trecu cel dintâi, sări şanţul pe puntea aceea de noroi, care se formase şi, agăţându-se cu mâinile şi picioarele, sui în partea opusă a şanţului. În clipa aceea, din turnurile vecine, săgeţile începură să şuiere: fugarii fuseseră zăriţi. Apoi se coborâră Guillaume şi Riquet. Şi, în sfârşit, Buridan în timp ce săgeţile plouau în jurul lui. Cei patru tovarăşi se adunară teferi pe marginea şanţului şi o

porniră la goană, îndepărtându-se. Din câteva sărituri fură la adăpost de săgeţile care vâjâiau în urma lor.

— La Montmartre! Îndemnă Buridan.

Porniră, ocoliră Parisul şi, în curând, ajunseră la poalele dealului. Începură să urce, Bigorne socotea, în gura mare, banii pe care-i pierduse din pricina lui Buridan.

Riquet mormăia fel de fel de înjurături şi de blesteme care-i trăsneau prin minte. Guillaume fluiera. Buridan tăcea. Era palid şi inima îi zvâcnea cu furie. Cine ştie ce avea să mai găsească şi în vârful dealului?

Deznădejdea… poate? Fără îndoială! Oare Valois ştia unde se ascundea Myrtille? Şi dacă ştia, n-o fi urcat cărarea aceea pe care o suiau cei patru tovarăşi acum în goană? Deodată, Buridan se opri.

Un zâmbet îi lumină faţa îmbrobonată de sudoare…

Sus, colo, lângă stâncă, se zăreau două siluete. Erau Mabel şi Myrtille.

Atunci, Buridan se aşează pe un trunchi de castan răsturnat de vreo vijelie şi începu să râdă nervos, ştergându-şi năduşeala.

— Hi-han! Făcu Bigorne bucuros, căci şi el recunoscuse pe cele două femei.

— Oh! Acum poţi zbiera, cât ţi-i pofta! Zâmbi Buridan.

— La adică… ne putem şi odihni puţin, zise Bigorne. Şi se aşezară cu toţii pe trunchi.

— Tristă ţară! Oftă Riquet privind povârnişurile dealului, care, cu toate astea, dezvăluiau o privelişte admirabilă, înfrumuseţată de panorama Parisului, încadrat de zidurile lui crenelate… Mii de draci! Tristă ţară… asta-i ţara setei! Degeaba iscodesc ochii, nu văd nici o cârciumă în care să poată şi nişte bieţi creştini, care să se mai răcorească şi ei. Guillaume încuviinţă clătinând din cap. Şi el era întunecat.

Nu pricepea nici el să facă nimic cu drag, decât în părţile unde, în loc de pomi seculari, ar fi crescut… cârciumi.

— Dragii mei, începu Buridan, e vădit lucru că ne-am înşelat. Toată istoria asta a porţilor închise ziua şi deschise

noaptea nu era pentru noi deoarece iată-le colo sus, zdravene şi sănătoase, pe cele pe care vrem să le apărăm. Ne vom folosi dar de minutul când porţile se vor deschide ca să ne întoarcem la Paris. Valois n-o să vină pe aici. Şi apoi… de unde era să afle că mama şi Myrtille sunt la Montmartre?

— Tocmai! Zise Riquet.

— Foarte bine! Adăugă Guillaume, încântat să se înapoieze în Paris.

— Ce te fâţâi aşa, Bigorne? Întrebă Buridan.

Lancelot da fel de fel de semne de nemulţumire.

— Mă frământ zise el, pentru că-i chiar ruşinos să ai de-a face cu nişte… logicieni aşa de mărginiţi. Voi trei la un loc, un bacalaureat, un rege şi cu un împărat, nu faceţi cât un măgar.

— Lămureşte-te! Porunci Buridan, întunecat.

— E limpede la lumina zilei, sfinte Barnabé! Valois a pus să închidă porţile. Deci are vreme să lucreze deoarece e sigur că nu putem părăsi Parisul. Aşadar, el va lucra peste zi. După ce şi-o săvârşi lovitura, ne va deschide porţile şi nouă, să-i cădem în capcana pe care ne-a întins-o. Ăsta-i e planul. Astfel că, la noapte, logodnicul se culcă la Temple şi logodnica…

— Ei, bine! Logodnica?

— Ei bine! Şi ea doarme tot la Temple, dar nu în aceeaşi odaie cu logodnicul. E tot atât de sigur cum că două şi cu două fac trei… după sistemul monetar al răposatului rege, care putea să-i înveţe pe toţi fabricanţii de monede false, care…

— Dar, întrerupse Buridan, tremurând de mânie, cine ar fi putut să-l vestească pe Valois?

— Ei, drăcia dracului! Dar cine i-a dat de veste că eram la grădiniţa trandafirilor unde ne-a trimis o poteră în stare să aresteze… zece Buridani, nu unul!

— Stragildo? Dar de unde ar fi putut-o afla chiar el?

— Ce-are a face! Domnule căpitan, dacă vrei să scapi de drăguţa asta de fată care te aşteaptă colo, sus, pe stâncă şi să-ţi salvezi viaţa, nu mai vorbesc de viaţa lui Guillaume şi a lui Riquet, şi… nici de a mea, trebuie să petrecem noaptea la Montmartre, să vedem… ce se întâmplă. Apoi, mâine dimineaţă să le ducem pe cele două femei în altă parte, şi atunci… vom lua şi noi o hotărâre.

— Aşa să fie! Încuviinţă Guillaume.

— Prieteni, hotărî Buridan, să adoptăm planul lui Bigorne şi să urcăm dealul. Dar… să nu pomeniţi nici un cuvânt din toate astea, femeilor.

Cei patru tovarăşi suiră dealul, se întâlniră cu Myrtille şi cu Mabel şi, după îmbrăţişările de bucurie, porniră spre cocioabă, unde fata le găti un prânz care chiar dacă nu era grozav, era îmbelşugat, căci li se dădură trei pui, două raţe şi o gâscă, care cu prilejul acela însemnat avură cinstea să potolească foamea flămânzilor acelora. Restul zilei trecu fără întâmplări mai însemnate.

Atât numai că, Buridan istorisi mamei sale şi Myrtillei ce hotărâri luase: era nevoie să le ducă mai departe.

Cătunul de la Rout fu ales drept noua locuinţă a celor două femei până când Buridan ar fi putut să rămână cu ele pentru totdeauna.

După ce puseră la cale şi lucrul acesta, Buridan şi Myrtille, care nu mai putea de bucurie împreună cu Mabel, întinerită cu douăzeci de ani, făcură o mulţime de planuri de viitor. Dar Buridan se feri să le vorbească de Marigny şi răspunse cam în doi peri întrebărilor pe care i le făcu fata despre tatăl său.

În vremea asta, Bigorne, Guillaume şi cu Riquet orânduiau plecarea a doua zi…

Se înnoptase.

Mabel şi Myrtille se închiseră în cocioaba lor. Cei patru tovarăşi se instalară într-un şopron păcătos pe care, în schimbul unui galben pe care i-l dădu Buridan cu mărinimie, i-l puse la îndemână un ţăran.

Se înţeleseră ca să stea de pândă cu rândul pe lângă stâncă; traseră la sorţi cine să cadă de strajă. Soarta hotărî ca Bigorne să vegheze până la ora zece.

Deci, Lancelot porni de se aşeză lângă stâncă, pe când tovarăşii lui se îndreptară să se culce în fân. Trebuie spus că şi chiar dacă Bigorne n-ar fi fost hărăzit să stea de pază, el ar fi făcut totul ca să fie lăsat de strajă, căci, după ordinul pe care-l citise de dimineaţă, porţile trebuiau să se deschidă cum s-o însera. Astfel că, cam pe vremea aceea după socotelile lui trebuie să se întâmple ceva, dacă era să se întâmple.

Guillaume Bourrasque şi Riquet Haudryot adormiră îndată, ca plumbul. Aceşti buni prieteni socoteau că nu e nimic mai preţios ca timpul când e vorba de mâncare şi băutură.

Nici când era vorba de masă, nici când era… de somn, nu pierdeau o clipă.

Cât despre Buridan, în calitatea lui de îndrăgostit, se răsucea ca într-o frigare pe paiele lui, fără să poată da ochii în gene. Afară era linişte.

Vuietele nelămurite, pe care vântul nopţii le vânzolea printre pomii unei păduri, nu făceau decât să întărească tăcerea şi să legene visurile tânărului cărora le ţineau isonul sforăiturile lui Guillaume şi ale lui Riquet.

Trecuseră câteva ceasuri, când, deodată, uşa şopronului se deschise şi o umbră apăru. Bigorne zise liniştit:

— Iată-i! Urcă dealul!

— Sculaţi! Săriţi! Strigă Buridan, care zgudui pe cei doi adormiţi.

Într-o clipă, toţi fură în picioare, puseră mâinile pe arme şi se repeziră afară.

— Vin să ne deştepte… tocmai când dormeam mai bine! Boscorodi Guillaume. Blestemaţii! Au să mi-o plătească ei scump de tot!

— Da, zise Riquet nepăsător, e vorba să-i trimitem să adoarmă şi ei la rândul lor, somnul de veci. Şi asta-i chiar

ceva foarte mărinimos din partea noastră, căci…

Riquet nu avu vreme să-şi urmeze discursul. Un urlet de durere răsunase în beznă; în aceeaşi clipă, nişte umbre alergau de colo până colo, strigând din răsputeri. Riquet şi cu Buridan se luptau cu cei care se suiau…

— Înapoi bandiţilor! Strigă un glas pe care Buridan îl recunoscu.

Era vocea lui Valois, vocea tatălui său!

În acelaşi timp, Valois îşi ridică calul în două picioare. Buridan se trase înapoi cu fruntea plină de năduşeală. Se întoarse împotriva altui adversar…

O luptă grozavă se încinse pe întuneric, pumnalele scânteiară, se auzi glasul lui Guillaume şi al lui Riquet care înjurau în aşa fel de s-ar fi speriat o ceată de demoni. Apoi, totul se linişti deodată.

Lupta ţinuse vreo zece minute.

Se zări o umbră care cobora grăbită povârnişul şi care pieri în negură, în vreme ce un ţipăt de furie şi blestem ajunseră până la Buridan.

Umbra aceea era Valois, care fugea.

Valois îşi simţise calul căzând: o lovitură de pumnal îl doborâse.

Contele descălecă şi, cu sabia în mână, pământiu la faţă, tremurând de furie, se pomeni înconjurat de patru oameni. Îşi roti privirile împrejur şi-şi dădu seama că rămăsese singur! Tovarăşii lui fugiseră sau muriseră! Guillaume ridică sabia asupra lui Valois, care, văzându-se pierdut, nu făcu nimic să se apere.

O mână puternică opri braţul lui Guillaume şi o voce stranie strigă:

— Fugi! Domnule, fugi! E tot ce mai poate face fiul dumitale pentru dumneata.

Valois recunoscu glasul fiului său!

Şi atunci se puse pe fugă, blestemând…

Buridan cu ai săi se numărară. Nu lipsea niciunul. Atâta doar că, Guillaume avea o tăietură la umăr. Sângele îi

curgea ca dintr-un bou. Se ştergea bombănind. Buridan primise o lovitură de pumnal în braţul stâng.

Cât despre Riquet, se aşezase pe un… pietroi, rămăsese zăpăcit de o lovitură de măciucă pe care o primise în creştet.

Cum Guillaume se apropia de el, văzu că Riquet sta cu picioarele pe un soldat care zăcea mort cu o sabie vârâtă în coaste, până la mâner.

— Acesta a vrut să mă răpună, desluşi Riquet. Cât despre Bigorne, el se ocupa să lege frumos un om care, fără îndoială, leşinase, căci nu mişca deloc…

Posomorât, cu faţa amărâtă, Buridan privea în depărtare, într-acolo unde Valois dispăruse. Gânduri negre îl apăsau. Victoria nu însemna nimic. Siguranţa de a fi salvat-o pe Myrtille nu-l liniştea. Suferea cum suferise şi la Turnul Nesle, când Bigorne îi zisese: „Nu poţi ucide pe acest om căci el e tatăl tău!” Şi lupta lui împotriva lui Valois i se părea cel mai crud joc al sorţii, căruia după cum spun poeţii din antichitate îi place să se opună cu îndârjire legilor naturii şi se învârteşte cu uşurinţă printre incesturi şi paricide. În sfârşit, tânărul oftă adânc şi şopti:

— Voi, muri, poate, dar nu voi ajunge un paricid!

Se cutremură şi, gonindu-şi cu hotărâre gândurile, se întoarse spre tovarăşii săi. Îl zări pe Guillaume care, după ce-şi legase umărul, cum putuse, se ocupa să strângă laolaltă patru cai ai căror cavaleri zăceau la pământ. Trei dintre ei fugiseră, socotindu-l şi pe Valois.

— Aşa, voinicule! Zicea în clipa aceea Lancelot Bigorne. Astfel n-ai să te mai mişti. Ce mai pradă, senior Buridane!

Buridan se apropie, se aplecă asupra omului pe care Bigorne îl legase şi la lumina slabă a stelelor, îl recunoscu:

— Stragildo! Strigă el, cu glas care l-ar fi făcut să se cutremure pe păzitorul fiarelor, dacă l-ar fi putut auzi.

— Chiar el e! Zise Bigorne.

— A murit?

— Să moară? De unde! Cel puţin aşa cred! Numai, iată ce s-a întâmplat. În clipa când l-am atacat, l-am şi recunoscut. Şi asta dovedeşte, boier Buridane, că logica mea era cea bună, şi că jucasem bine spunându-ţi că acest bandit destăinuise ascunzătoarea frumoasei domnişoare de colo, de sus… Cum zic… îl recunosc… şi, ca să fiu drept, trebuie să-ţi spun că şi el m-a recunoscut. Se pare că, unul pentru altul, avem o dragoste frăţească, căci, de-abia m-a văzut şi, de bucurie, a sărit jos de pe cal ca să mi se arunce în braţe.

Îi trăsei o lovitură cu mânerul săbiei peste mână; el urlă de durere şi scăpă pumnalul; apoi, cum ţinea cu orice preţ, să mă îmbrăţişeze, mă şi împrejmui cu braţul, dar nu mai putea să mă ucidă! Nu-i vorbă că nici eu nu-l mai puteam omorî. Aşa că… ne-am îmbrăţişat. Ce strânsoare, Doamne! Mi se pare că am câteva coaste scoase din încheieturi. Dar, să strângi, aşa, nu însemnează nimic… totul e… să strângi bine. Îl încleştai şi eu şi, după un timp care-mi păru lung ca o noapte fără lună, îl simţii cu bucurie pe omul meu pierzându-şi puterile şi, suflând greu, căzu jos unde m-am apucat să-l leg zdravăn, şi… asta-i!

Buridan îl privea pe Stragildo cu un fel de îngrijorare. În sfârşit se ridică.

— Trăieşte, zise el. Bine. Toate merg strună!

— Hei! Se gândea Bigorne, mi se pare că jupân Buridan îi pregăteşte o surpriză plăcută amicului Stragildo! N-aş vrea să fiu în pielea lui!

Apoi adăugă, tare:

— Ce ai de gând să faci cu el?

— Ţi-am spus că aveam o idee când m-am coborât în pivniţele de la grădiniţa cu trandafiri şi am băgat de seamă că omul acesta fugise.

— O idee? Ce idee?

— Cu privire la Philippe şi Gautier. Ei bine? Acum avem să încercăm s-o punem la cale.

— Spune-mi-o şi mie! Stărui Bigorne, îngrijorat.

— Mai târziu. Deocamdată trebuie să ne gândim că Valois o să-şi strângă toţi cavalerii pe care-i va găsi şi peste un ceas or să ne cadă în spate. Să plecăm!

Ajutat de Guillaume şi de Riquet, Bigorne îl ridică pe Stragildo şi-l trânti ca pe un sac pe unul dintre caii prinşi. Apoi porniră cu Buridan în frunte, în vreme ce Bigorne ducea calul pe care era Stragildo, şi Guillaume ducea ceilalţi cai de căpăstru. Văitându-se, Riquet veni în urmă. Suiră dealul. Buridan intră în cocioabă. Mabel şi Myrtille, gata pentru orice întâmplare, nu se culcaseră.

— Plecăm! Zise Buridan.

— Suntem gata! Răspunseră cele două femei.

Cei patru cai, prinşi şi aduşi de Guillaume, fură împărţiţi astfel; unul pentru Mabel, altul pentru Myrtille, un altul trebuia să ducă averea lui Mabel, iar cel de-al patrulea îl ducea pe Stragildo. În faţa a doi-trei ţărani care înlemniseră cu braţele ridicate spre cer, înspăimântaţi de întâmplarea aceea, trupa porni şi se depărtă în rânduială spre Montfaucon, adică tocmai potrivnic de unde voia să se îndrepte.

Ajunşi la poalele dealului, fugarii apucară pe la spatele lui, cam pe linia pe care merge azi strada Caulincourt.

Nu trecuse nici o oră de când plecaseră şi, după prevederile lui Buridan, două sute de cavaleri, conduşi de însuşi Valois, sosiră în cătunul Montmartre, cotrobăiră în toate casele, deşteptând locuitorii şi amenințându-i cu moartea dacă nu spuneau drumul pe care apucase Buridan.

Fireşte, ţăranii arătară spre Montfaucon şi Valois porni val-vârtej într-acolo. Abia în zori se înapoie la Temple, negăsind nimic, bineînţeles şi încredinţat că întreaga bandă trebuia să se fi refugiat iarăşi în Paris.

Buridan şi cu tovarăşii săi ajunseseră la cătunul Roul, care era mai de seamă, pe vremea aceea, decât Montmartre, şi unde se găsea chiar o cârciumă care, oricât de păcătoasă ar fi fost, îi putu adăposti totuşi pe fugari. După ce Mabel şi cu

Myrtille fură instalate, Buridan se duse în odaia în care fusese închis Stragildo.

Acesta îşi venise în fire. Cum nu fusese decât pe jumătate sugrumat, se simţea în puteri şi, fără să-şi piardă cumpătul, căuta un mijloc în fugă. Îşi da seama că nu voiau să-l ucidă, căci altfel ar fi făcut-o până atunci.

Asta era principalul, şi Stragildo îşi făgăduia că înainte de a fi trecut douăzeci şi patru de ore va fi departe de duşmanii lui. Buridan încercă să-i pună câteva întrebări, dar Stragildo păstră o muţenie îndârjită. Nici nu-şi descleşta gura. Atâta doar că, la un moment dat, Buridan atingându-l cu degetul la piept, păzitorul fiarelor nu putu să-şi stăpânească o mişcare instinctivă a mâinii pe care încercă s-o ducă la pieptarul hainei.

— Are ceva în haine, vorbi Buridan.

— Tocmai la asta mă gândeam şi eu, răspunse Bigorne. Şi, îndată începu să-l cerceteze cu de-amănuntul pe prizonier. Sub jachetă, într-un buzunar de piele, găsi două hârtii, pe care le desfăcu. Stragildo făcea spume de necaz.

— Oh! Oh! Strigă Bigorne. Pecetea regală! Priveşte, căpitane.

Buridan apucă cele două pergamente, se apropie de făclia care-i lumina, şi le citi.

Se înveseli. Cele două hârtii, cititorul poate n-a uitat, fuseseră luate cu toată grija de Stragildo, chiar în momentul când îşi părăsea, pentru totdeauna, locuinţa de la curtea leilor şi-şi pregătea fuga, în acelaşi timp cu trădarea. Le avea de multă vreme, de la Marguerite de Bourgogne.

Într-adevăr, Stragildo era mai mult decât o slugă de rând; pentru regină, el era un tovarăş.

Banditul trebuia să poată intra pretutindeni şi la orice ceas, chiar într-una din închisorile regelui, unde de multe ori fusese însărcinat să ucidă, pe ascuns, pe câte un prizonier, care ar fi fost primejdios să fie lăsat să vorbească în faţa judecătorilor.

Hârtiile acelea nu erau datate, dar purtau iscălitura şi pecetea regală.

Prima grăia astfel: „Poruncim prin aceasta tuturor prefecţilor, cavalerilor, arcaşilor sau străjilor să se supună ordinelor purtătorului acestora şi să facă după cererea sa orice i-ar porunci”.

A doua era astfel scrisă: „Ordonăm oricărui şef de post, al oricărei porţi a Parisului, oricărui păzitor de intrări şi oricărui guvernator de fortăreţe şi temniţe, să lase la orice oră slobodă trecere, purtătorului acestor ordine”.

Citind aceste pergamente, Buridan tresărise de bucurie. Nu ştia încă ce putea face cu ele, dar cu aceste arme primejdioase, putea nădăjdui multe lucruri. Le strânse cu grijă şi le ascunse sub pieptarul său.

Stragildo era de o nepăsare sălbatică. Nici nu mişca. Sta cu ochii închişi.

Dar, după tremurăturile care-i încreţeau faţa din când în când şi-i umflau venele tâmplelor, se putea ghici furia care-l frământa pe păzitorul fiarelor.

Buridan îi puse mâna pe umăr.

Stragildo se înfioră, deschise un ochi care-i păru tânărului ca o prăpastie de ură.

— Tu ai adus pe rege la Turnul Nesle? Îl întrebă Buridan.

Stragildo închise ochii şi strânse buzele.

Buridan urmă:

— Tu ai dat grădiniţa cu trandafiri pe mâna oamenilor lui Valois?

Aceeaşi mişcare grozavă.

— Tu ai spus lui Valois, urmă Buridan, unde era ascunsă logodnica mea?

— Tu, zise iarăşi Buridan, i-ai vârât în sac pe Philippe şi Gautier d'Aulnay şi i-ai azvârlit în Sena, din vârful Turnului Nesle?

Stragildo nu scoase o vorbă, dar un fel de zâmbet îi flutură pe buzele decolorate. Guillaume, Riquet şi Lancelot asistau cam îngroziţi la scena aceea.

Buridan vorbea liniştit. Dar liniştea lui nu prevestea nici un bine pentru fostul tovarăş şi servitor al reginei.

— Eşti creştin? Îl mai întrebă tânărul, după o tăcere scurtă.

Şi de data asta, Stragildo tăcu. Dar se văzu că se cutremură.

— N-aş da o leţcaie pe pielea lui! Şopti Guillaume.

— Taci, urmă Buridan. Bine! Treaba ta. Numai, ascultă bine ce-ţi spun şi ţine minte. Dacă eşti creştin, caută de te împacă cu Dumnezeu; dacă ai ştiut vreodată vreo rugăciune, încearcă de ţi-o reaminteşte, căci sunt hotărât să te ucid. Oh! Ai vreme. Nu aici e locul şi nici ceasul să te ucidem…

— Uf! Murmură Riquet.

— Pentru ce să nu-l ucidem îndată? Întrebă Bigorne.

— Pentru că am o idee… ţi-am mai spus-o!

Bigorne avu un gest care însemna lămurit că nu prea avea încredere în ideile lui Buridan. Pe de altă parte, Stragildo auzind că nu va muri îndată, avu un zâmbet care spunea multe despre intenţiile lui.

Buridan nu luă în seamă nici gestul lui Bigorne, nici surâsul lui Stragildo.

Ieşi din camera în care era banditul şi se ocupă de noua locuinţă a lui Mabel şi a Myrtillei, apoi hotărâră cum şi în ce fel să lucreze.

În zorii zilei, cei patru tovarăşi porniră spre Paris. Stragildo era dus între ei.

Avea căluş la gură şi mâinile îi erau legate. Ca să nu se bage de seamă că fostul păzitor al fiarelor era legat la gură şi de mâini, Bigorne îi azvârli pe spinare mantia lui cea largă şi-i puse gluga până pe faţă. Trecură lesne poarta Saint-Honoré, ale căror turnuri erau arămite de răsăritul soarelui. Străbătură Parisul şi ajunseră la grădiniţa trandafirilor, unde Buridan hotărâse să se aşeze din nou.

Capitolul XXXV La Temple.

Prima grijă a lui Buridan, fu să-l închidă pe prizonierul său, luându-şi toate măsurile ca, de data aceasta, să nu mai poată fugi.

Pentru mai multă siguranţă, banditul fu legat de mâini şi de picioare cu nişte lănţişoare pe care Bigorne le scosese de la o uşă. Îi lăsară piedicile destul de largi pentru ca prizonierul să poată să se mişte şi să nu sufere. În sfârşit, hotărâră ca, din ceas în ceas, să se ducă să vadă dacă Stragildo nu încerca să fugă, iar noaptea să stea de pază, pe rând, în faţa uşii pivniţei în care fusese închis. După ce orândui toate acestea, Buridan căzu pe gânduri lăsându-şi tovarăşii să-şi vadă, ca totdeauna, de rostul mâncării.

Primul gând al lui Bigorne, după ce Stragildo fu pus în siguranţă, fusese să dea fuga în grădină, la locul unde îngropase lădiţa lui Malingre. Pământul părea neatins. Dar, ce-i în mână nu-i minciună, Bigorne începu să sape, laolaltă cu Guillaume şi Riquet care erau de faţă. Cumetrii săpară în zadar, nu găsiră nici urmă de lădiţă: un al patrulea hoţ o furase peste noapte.

Bourrasque şi Haudryot scoaseră un strigăt de furie. Bigorne îşi smulse un pumn de păr. În realitate, nu le mai rămâneau decât banii de aur pe care Lancelot îi păstrase. Guillaume şi cu Riquet îşi turnaseră partea lor în pălăria pe care, Buridan, o dase cu atâta dărnicie arcaşului care păzea scara de la zidurile fortificaţiilor.

E drept că acel rest, rămas neatins în buzunarele lui Bigorne, reprezenta încă o sumă cu care, în alte timpuri, ei ar fi fost foarte mulţumiţi. Dar, comparat cu ceea ce pierduseră, era prea puţin.

— Suntem ruinaţi! Zise liniştit, Bigorne.

— Da! Şi ca să putem răbda o astfel de lovitură, trebuie să pregătim o masă straşnică! Adăugă Riquet.

Înştiinţat de această întâmplare, Buridan nu păru prea mişcat. El îşi cocea planul, adică ideea, despre care vorbise fără să dea lămuriri. Spre seară, se pregăti să iasă. Dar atunci cei patru tovarăşi observară că împrejurimile

locuinţei celei atât de liniştite totdeauna, erau acum pline de lume. Grupuri numeroase se duceau şi veneau, îndreptându-se, după cât se părea, spre Temple. Un cântăreţ ambulant şi un scamator, profitând de mulţimea aceea, se instalaseră drept în faţa grădiniţei cu trandafiri, unul ca să cânte, celălalt ca să-şi facă scamatoriile.

Buridan îşi amână ieşirea.

Dar, a doua zi, aceeaşi mulţime se îndrepta spre Temple. Trimis ca cercetaş, să vadă ce se petrecea, Bigorne se înapoie după un ceas, spunând că Parizienii, înşiraţi în jurul Temple-lui, cântau, râdeau, beau şi nu încetau să ţipe strigăte de moarte împotriva unui om pe care-l judeca înăuntrul fortăreţei. Omul acela era primul ministru al lui Louis al X-lea.

Procesul lui Enguerrand de Marigny începuse!

Buridan simţi că îngălbeneşte.

Cât va ţine procesul, adică, cât o să mai stea mulţimea în jurul Temple-lui, nu-şi putea îndeplini planul la care gândise.

Mai trecu o zi, şi-apoi încă una…

În sfârşit, în seara zilei a cincea, cei patru tovarăşi văzură că lumea se împrăştia.

Aceleaşi grupuri vioaie, pe care le vedeau în fiecare dimineaţă, plecau, strigând de bucurie. Şi bucuria aceea a Parisului era ceva grozav de văzut şi de auzit.

Era în ea toată răzbunarea anilor de spaimă, era ura strânsă la un loc douăzeci de ani de-a rândul.

Acuzat de trădare şi de hoţie, Enguerrand de Marigny, era condamnat la moarte.

În sentinţă sta scris că va fi executat în termen de trei zile, în timpul cărora trebuia să se roage în capela de la Temple şi să-şi ceară iertare.

Apoi, fostul favorit al lui Philippe cel Frumos, ministrul atotputernic al lui Louis al X-lea, trebuia să fie dus la furcile de la Montfaucon ca să fie spânzurat de maestrul Capeluche, călăul.

— Bine! Se gândi Buridan, am trei zile… Îl voi scăpa!

Aşteaptă să înnopteze. Împrejurimile grădiniţei cu trandafiri îşi reluau înfăţişarea liniştită şi tristă. Siguri acum de răzbunarea lor, parizienii se înapoiaseră în oraş unde aşteptau cu înfrigurare dimineaţa aceea de sărbătoare, când îl vor vedea, legănându-se de capătul unei funii, pe omul care îi înfricoşase atâta vreme.

Atunci, Buridan spuse prietenilor săi că se va duce la Temple să vorbească cu Valois.

Guillaume începu să înjure de toţi sfinţii.

Riquet răcni că Buridan trebuie legat după cum îl legaseră şi pe Stragildo. Galben şi emoţionat cum nu fusese în viaţa lui, Bigorne nu zise nimic, pentru că, de la prima vedere, înţelese că hotărârea tânărului era de neclintit; dar… începu să plângă…

Guillaume îi zise:

— Ei bine, dacă aşa e hotărârea ta, haidem cu toţii atunci să murim laolaltă în locul acela de măcel!

— Nu… nu vreau cu toţi, deodată! Zise cu blândeţe Buridan. Nu vă dau voie să mă urmaţi. Şi, mai mult, vă jur pe Maica Domnului, că… nu voi fi ucis!

Apoi Buridan îşi sărută prietenii, unul câte unul, şi plecă.

— S-a sfârşit! Izbucni Guillaume. N-o să-l mai vedem.

— Cine ştie? Şopti Bigorne, care se gândise bine la aventura aceea şi ale cărui gânduri îi schimbaseră convingerea.

Buridan înaintă hotărât spre Temple, a cărui umbră neagră se întindea peste grădiniţa trandafirilor. Un vânt puternic îndoia platanii care umbreau terasa întinsă ce se afla în faţa porţii celei mari. I se părea că aude vaiete, şoapte înăbuşite, şi se gândea la deznădejdea Myrtillei dacă Marigny murea. Nu mai simţea nici o ură împotriva omului care-l urâse atâta.

Milă nu-i era de el şi cu atât mai puţin îi era drag. Nu voia s-o vadă pe Myrtille plângând şi atâta tot…

Când Buridan ajunse la câţiva paşi de poarta cea mare, el strigă.

— Cine e acolo? Întrebă santinela, din partea cealaltă a punţii.

— Ordinul regelui! Răspunse Buridan.

Acest cuvânt era îndată ascultat. Numai prefecţii, ofiţerii de gardă şi agenţii autorităţilor aveau dreptul să-l întrebuinţeze, după cum astăzi numai magistraţii au dreptul de a zice: în numele legii!

Puntea se lasă jos. Şeful de post sosi, urmat de mai mulţi arcaşi, să-l recunoască pe cel care venea în numele regelui.

Fără să zică un cuvânt Buridan desfăcu una din cele două hârtii pe care le luase de la Stragildo. Ofiţerul o citi la lumina unei făclii pe care o ţinea un soldat şi o dădu înapoi lui Buridan:

— Bine. Poţi să intri, zise el. Unde să te duc?

— La guvernator! Răspunse el.

Răspunsul acela ar fi risipit orice bănuială din mintea şefului de post, dacă ar fi avut-o, dar n-o avea. Pecetea regală era îndestulătoare să-l facă pe Buridan inviolabil.

Mergând înaintea trimisului regelui, îl duse până la uşa apartamentelor lui Valois, în care locuise şi marele maestru al templierilor.

După ce intră, Buridan se trezi în faţa unui om armat, îmbrăcat cu totul în fier.

Cum făcuse şi faţă de ofiţer, Buridan scoase pergamentul. Soldatul nu ştia să citească, dar pecetea regală îi era destul.

— Trebuie să vorbesc îndată cu stăpânul tău, din partea regelui! Zise Buridan.

Omul se duse să spună câteva vorbe altcuiva care veghea în camera vecină.

După un sfert de ceas, un fel de fecior care-l înlocuia pe Simon Malingre veni să-l conducă din odaie în odaie, până într-o încăpere, în care Buridan îl zări pe contele de Valois pe tronul său, lângă o masă, scriind şi surâzând. Ceea ce scria Valois în momentul acela erau amănuntele privitoare

la execuţia lui Marigny. Nu voise să-i lase pe alţii să orânduiască o astfel de ceremonie…

Buridan se oprise la doi paşi de fotoliu, tăcut şi palid. Aştepta. Ţinuta lui liniştită, nu era deloc ameninţătoare.

— Ce ai de spus? Întrebă Valois, fără să ridice ochii.

Şi, zâmbind mereu, termina fraza începută: „Apoi, maestrul de ceremonii îi va trece laţul pe după gât în aşa fel ca…”

În minutul acela, mirat de tăcerea trimisului regelui, Valois îşi ridică ochii şi-l văzu pe Buridan. În cea dintâi clipă, mirarea şi spaima îl paralizară. Sângele i se sui la cap, mâna îi tremură. Apoi, blestemând grozav, întinse mâna spre ciocanul care-i servea pentru chemare.

— Monseniore, zise Buridan liniştit, puteţi să chemaţi, să mă aruncaţi într-o celulă sau să mă ucideţi chiar… Aceasta vă e cât se poate de uşor dar, vă previn că, dacă mor, sunteţi pierdut, fără ca cineva să vă poată scăpa. Mai bine e pentru voi să mă ascultaţi liniştit, mai cu seamă că am să sfârşesc iute.

Valois nu chemă pe nimeni.

Lucru ciudat, mâna nu-i opri ameninţarea lui Buridan. Dar cum Buridan, căpitanul Buridan, şeful de bandiţi, condamnat la moarte, cum acel om, al cărui cap era pus la preţ, avea o însărcinare din partea regelui?

Căci Buridan nu putuse să ajungă până la el, nu putuse intra la Temple decât arătând o hârtie iscălită de rege! Buridan îl văzuse dar pe Louis?

Într-o clipă gândurile acestea fulgerară prin mintea lui Valois.

Buridan sta nemişcat.

Valois se sculă şi trecu în dosul mesei masive care-l despărţea astfel de tânăr.

Apoi îşi scoase pumnalul şi şi-l aşeză în faţa lui.

Buridan îşi scoase pumnalul şi-l aruncă departe de el, apoi îşi încrucişă braţele.

Valois se linişti. Cu iuţeala pe care o capătă mintea în unele împrejurări grozave, el se gândea că tânărul acela era fiul său… şi dacă se gândea, fu ca să-şi afirme odată mai mult că trebuia să-l răpună. Îngrijorare, spaimă, bucurie sălbatică de a fi pus mâna pe el, în sfârşit toate sentimentele acelea trecură prin mintea contelui.

— Am spus-o oamenilor dumitale; dar vouă vă spun că viu dintr-a mea…

Valois simţi o năduşeală rece pe frunte.

— Din partea ta? Murmură el, înăbuşit. Dar cum ai putut intra aici?

— Graţie hârtiei acesteia, răspunse Buridan, sau mai bine zis graţie peceţii regale pe care a fost destul s-o arăt…

În acelaşi timp, el azvârli pe masă unul din cele două pergamente pe care le avea la el. Dar nu era acela pe care-l arătase ofiţerului de post.

Valois apucă repede hârtia, o citi cu un aer mirat, apoi zise:

— Regele ţi-a dat ordinul ăsta?

— Nu! Făcu liniştit Buridan. Am luat acest pergament de la sluga voastră, de la Stragildo şi, după cum vedeţi, mă servesc de el.

Valois răsuflă uşurat… fiul său nu-l văzuse pe rege. Fiul său nu venea din partea regelui!

— Şi… acel Stragildo… ai pus mâna pe el?

— Nu, răspunse Buridan, cu aceeaşi linişte. Stragildo a murit. L-am ucis.

De data asta lui Valois îi trecu un fior de bucurie prin suflet. Unul după altul, Buridan înlătură toate mijloacele de apărare, cum făcuse cu pumnalul.

Valois se apropie de o făclie şi, la flacăra ei, arse hârtia, pe când, cu mâna dreaptă, îşi apucă pumnalul ca să se apere de Buridan. Dar acesta nu făcu nici o mişcare, lăsă pe conte să ardă hârtia.

— L-am prins! Mormăi Valois, în gând.

Într-adevăr, prin mijlocul ăsta, Buridan se despuiase de toate armele de apărare şi de atac.

— Acum vorbeşte, zise Valois. Ce vrei?

— Monseniore, zise Buridan, am venit să întreb dacă viaţa şi libertatea celor trei oameni, pe care-i ţineţi prizonieri la Temple…

— Să vedem… care sunt cei trei oameni?

Sigur de succes, Valois nu se grăbea să se bucure de el. Simţea un fel de plăcere scârboasă să-şi facă un joc din situaţia ciudată în care se afla. Acel tânăr, acela care se afla în faţa lui, era să moară.

Îl ura mai mult decât îl urâse pe rivalul său, pe Enguerrand de Marigny. Ochii săi însângeraţi, zâmbetul de moarte care-i schimonosea buzele, fiorii care-l cutremurau, faţa lui pământie, totul dovedea ura neînfrântă care-i stăpânea sufletul… Căci tânărul acela Buridan… nu era numai cel care-l trăsese în cursă, îl târâse până la spânzurătoarea de la Montfaucon, şi după ce-l chinuise cu groaza morţii, îl insultase cu generozitatea lui, graţiindu-l; nu era numai acel care-l învinsese la Pré-aux-Clercs; nu era numai acel care pătrunsese cu arma în mână în casa lui; nu era numai acela care-l avusese în mână la Turnul Nesle; nu era numai acela care, în sfârşit, venea să-l învingă, încă odată, pe povârnişurile dealului Montmartre!

Nu! Toate întâlnirile acele grozave nu mai aveau nici o valoare în mintea lui! Fatalitatea care întotdeauna şi pretutindeni îl scosese pe Buridan în cale, nu mai avea valoare! Cauzele acelea piereau!

Ceea ce-l făcea pe Valois să tremure de furie, era că Buridan o iubea pe Myrtille şi că Myrtille era a lui! Da, o luase cu el, la Curtea Minunilor unde ţinuse piept întregii armate regale! O iubea pe Myrtille, şi culmea disperării, şi el era iubit!

Ceea ce-l făcea pe Valois să tremure de spaimă era că omul putea, sau putuse să strige când îi plăcea: „Nu mă cheamă Buridan! Numele la care am dreptul este al lui

Valois! Am dreptul să port pe steagul meu de luptă armele contelui de Valois, unchiul regelui Franţei, chiar de ar trebui să fie barate cu bara bastarzilor!”…

Şi-l ţinea în ghearele lui!

În sfârşit, îl avea!

Era gata să-l ucidă… Nimic pe lume nu putea să-l mai scape pe amantul Myrtillei, pe fiul lui Valois!

Sigur, de data asta, că n-avea decât să-şi ridice degetul ca să-l omoare pe Buridan, Valois voi să-i cunoască toate gândurile. Şi, de aceea, întrebă cine erau cei trei oameni, a căror libertate o cerea Buridan.

Buridan răspunse:

— Mai întâi e vorba de Philippe d'Aulnay…

— Ah! Ah! Izbucni Valois, surâzând. Pentru acesta, jupâne, mi-ar fi greu să-i dau viaţa şi libertatea, având în vedere c-a murit!

— A murit? Philippe a murit?

O durere cumplită îi săgetase inima tânărului; şi-i fu cu atât mai amară, cu cât nu-i putea da curs, el trebuia să-şi păstreze puterile ca să facă faţă situaţiei… Valois reîncepu vorba.

— Philippe d'Aulnay fiind mort… care mai sunt ceilalţi doi?

— Unul e fratele lui Philippe: Gautier d'Aulnay. A murit şi el?

Buridan aşteptă răspunsurile cu acea îngrijorare pe care o simte tot omul în clipele când vede nenorocirile venindu-i droaie şi când i se pare că n-ar fi nici un mijloc pentru ca nenorocirile de care se teme, să nu i se mai întâmple.

Dar de data asta Buridan se linişti.

Cel puţin Gautier trăia! Unul din cei doi fraţi scăpa de catastrofa de care se temea.

— Nu, răspunse Valois, Gautier d'Aulnay n-a murit încă; acesta este rezervat pentru chinul care aşteaptă pe defăimători… Să vedem, cine e cel de-al treilea?

— Enguerrand de Marigny, răspunse Buridan cu calmul pe care-l putea avea după ce aflase de moartea lui Philippe.

Valois aruncă lui Buridan o privire stranie. Aceeaşi întrebare pe care i-o pusese Marguerite de Bourgogne la Turnul Nesle, i-o puse şi el:

— Cum, tu, care-l urăşti pe Marigny, care l-ai urmărit chiar cu spada în mână la Pré-aux-Clercs… cum de poţi cere viaţa şi libertatea acelui om?

Buridan era într-o situaţie de spirit când tertipurile nu s-ar mai fi prins.

Trăia într-unul din acele momente când nu mai poţi minţi. Într-adevăr, minciuna e o invenţie strict socială pe care omul de sus în jos al scării sociale a adoptat-o ca pe o armă defensivă. Cu cât societăţile se perfecţionează, cu atât minciuna ia un loc mai însemnat în viaţa omului. Dar sunt împrejurări când, faţă de unele fapte brutale ale naturii, omul îndepărtează minciuna ca pe o armă netrebuincioasă. Între altele, când amorul ajunge la acel apogeu, foarte rar, care e sinceritatea, e una din acele fapte naturale.

Buridan o iubea pe Myrtille cu acea sinceritate care pătrunde până în suflet pe un om. El răspunse foarte natural:

— Vreau să-l scap pe Enguerrand de Marigny pentru că nu vreau ca fata lui să plângă. Nu vreau ca în viaţa Myrtillei să fie durerea morţii tatălui său sub securea călăului…

În faţa mărturisirii lui Buridan, Valois avu o tresărire de furie pe care o înfrână însă. Simţi pentru Myrtille o pasiune şi mai puternică. Îi veni să se repeadă asupra tânărului.

Dar, stăpânindu-se, hotărî să meargă înainte, urmă cu un zâmbet care-l făcu pe Buridan să se înfioare:

— Linişteşte-te, tinere, Enguerrand de Marigny n-o să moară de secure… Asta e totul? Urmă el. Deci, îmi ceri viaţa şi a lui Enguerrand de Marigny.

— Da, monseniore, zise Buridan.

— Şi dacă primesc? Dacă deschid carcera lui Gautier d'Aulnay şi dacă mă duc să-l scot pe Marigny din bisericuţa unde îşi cere iertare lui Dumnezeu, la picioarele altarului,

înainte de a-şi cere iertare oamenilor la picioarele spânzurătorii, dacă le dau drumul. Ce ai face pentru mine?

— Monseniore, aş uita că sunteţi tatăl meu şi ce fel de tată aţi fost. Dacă-i iertaţi, vă iert!

Valois îşi încleştă mâna pe pumnal, gata să se repeadă asupra lui Buridan…

Acesta îşi încrucişă braţele pe piept şi zise:

— Ce hotărâţi, monseniore?

— Şi dacă refuz? Strigă Valois.

— În acest caz, monseniore, mă voi duce la rege. Regele mă va aresta şi mă va da pe mâna călăului, o ştiu bine. Dar, înainte de a mă da pe mâna lui, mă va asculta. Şi iată monseniore ce-i voi spune… „Sire, aţi aflat prin mine şi fără voia mea, crimele soţiei voastre, Marguerite de Bourgogne. O ţineţi pe regină prizonieră din pricina mea cu toate că regina nu e aşa de vinovată pe cât credeţi. Da, există o explicaţie pentru purtarea reginei, dacă nu o scuză. Şi explicaţia e că un om, pe când ea era fată… pe când locuia la Dijon, în palatul ducelui de Bourgogne, a împins-o în prăpastie. Acest om, amantul Margueritei, Sire, era ambasadorul regelui, tatăl vostru, la curtea Burgundiei.

El se numea contele de Valois…”

Contele căzuse pe fotoliu, sleit de puteri, de spaimă, cu ochii holbaţi, aţintiţi asupra uşii, cu auzul încordat la toate zgomotele exterioare, ca şi cum în clipa aceea s-ar fi temut numai de un singur lucru, ca grozavele cuvinte ale tânărului să nu fi fost auzite de vreunul din ofiţerii sau servitorii săi.

— Într-adevăr! Zise el, cunoşti acest secret. Dar, admiţând că ai ieşi viu de aici şi regele te-ar asculta, nebunule, regele nu te va crede!

Buridan răspunse:

— Regele nu mă va crede, desigur, căci îşi va închipui şi-l veţi putea convinge că acest lucru e o simplă răzbunare din partea mea…

— Atunci? Strigă Valois.

— Dar va crede-o pe regină!

— Regina! Bâlbâi Valois, ameţit.

— Regina care e prizonieră la Luvru! Regina pe care Regele o va putea întreba îndată ce voi vorbi. Regina care va confirma tot ce voi fi spus eu aducând probe!

Valois se sculă; îngrozitorul adevăr îi lua ochii; era pierdut şi Buridan se putea duce la Louis al X-lea.

— Mizerabile, bolborosi el, n-ai să ieşi de aici, căci…

— O vorbă! Încă o vorbă! Strigă Buridan, care-l opri pe loc, cu un gest, pe Valois, gata să cheme. Dacă ies de aici, monseniore, vă dau douăzeci şi patru de ore ca să vă gândiţi. Dacă nu pot, n-aveţi nici măcar o oră: căci în vremea asta cineva aşteaptă să ies de aici şi dacă nu mă vede la ceasul convenit se duce direct la Luvru… Şi, acel cineva, monseniore, va fi primit îndată, căci regele îl cunoaşte… El se numeşte Lancelot Bigorne!

— Lancelot Bigorne! Gâfâi Valois înspăimântat, ca tigrul prins în laţ.

— Fostul tău servitor…

Un minut se lăsă o tăcere grozavă.

Abătut, cu capul ţiuindu-i, Valois murea de spaimă. Privirea-i sticloasă i se aţintise asupra lui Buridan care, la rândul lui, îl privea cu un fel de milă amară… Şi tăcerea aceea n-o rupse decât Buridan.

— Monseniore, zise el. Enguerrand de Marigny trebuie să fie dus la moarte peste trei zile. O zi a trecut. E ora zece, seara. Vă dau toată ziua de mâine ca să-mi îndepliniţi voinţa. Dacă mâine seară, la ora cinci, Gautier şi cu Marigny nu sunt liberi, la ora şase mă duc la Luvru… vorbesc… regele întreabă pe Marguerite… şi în noaptea viitoare sunteţi întemniţat în Temple.

Valois oftă adânc. Făcu semn din cap că primeşte, apoi se trânti pe scaun ca lipsit de cunoştinţă.

Buridan se apropie, se aplecă asupra lui. Îl privi o clipă cu o căutătură ciudată, şi-i şopti:

— Adio, tată!

Apoi, fără să mai privească în urmă, se îndepărtă. În antecameră îl găsi pe servitorul care-l conduse la un altul şi, din uşă în uşă, şi din servitor în servitor, ajunse până la pod unde ofiţerul de gardă îl salută până la pământ, ca pe un trimis al regelui...

Câteva minute după aceea ajungea la grădiniţa cu trandafiri, unde tovarăşii lui îl sărutară şi-l strânseră în braţe, gata să-l sugrume de bucurie.

— Mii de draci! Urlă Guillaume, drept încheiere, haidem să ne punem la masă.

— Ştiam eu c-o să se întoarcă! Şopti Bigorne.

Capitolul XXXVI Încercarea hotărâtoare.

Buridan istorisi tovarăşilor săi: Guillaume, Riquet şi Lancelot, care ascultau înfioraţi, grozava scenă care se petrecuse la Temple.

— Rezultatul e, zise Riquet, că prinţul de Marigny va fi salvat! Atât mai rău! Pe dracu… cu atât mai rău!

— Cine ar fi putut gândi, Buridane, urmă Guillaume, că într-o zi vei fi salvatorul lui Marigny?!

— Hm! Pufni Bigorne, nu disperaţi, dragii mei. Marigny n-a scăpat încă din ghearele lui Valois. Îl cunosc eu pe Valois, e vulpe bătrână! El ştie multe scamatorii.

— Şi ce o să zică Gautier, urmă Riquet, când o afla că a scăpat Marigny?

— Gautier, răspunse Buridan, va fi liber să-l provoace pe duşmanul său, când vor fi amândoi în siguranţă.

În gândul lui, Buridan nădăjduia să-l facă pe Gautier să renunţe la vechile gânduri de răzbunare, împotriva lui Marigny.

Şi, apoi, răzbunătorul familiei d'Aulnay era Philippe şi Philippe nu mai era.

Gândindu-se la moartea prietenului său, Buridan îşi petrecu restul nopţii trist şi posomorât, reamintindu-şi o mulţime de întâmplări din viaţa lui Philippe şi repetând cu groază cuvintele lui Bigorne: Marigny şi cu Gautier sunt încă în ghearele lui Valois!

Cu toate astea, el adormi adânc spre ziuă, la ceasul când Bigorne se deştepta ca să se ducă să facă o mică vizită lui Stragildo. Ziua trecu încet.

Cu cât se apropia ora hotărâtă, Buridan simţea mărindu-i-se nerăbdarea şi teama. Cu toate astea, era cu neputinţă ca Valois să nu se ţină de cuvânt, deoarece viaţa îi era în primejdie!

La ora patru, el se hotărî să iasă.

Guillaume trebuia să stea de pază în faţa pivniţei în care era închis Stragildo. Riquet trebuia să stea în pod ca să supravegheze împrejurimile grădiniţei trandafirilor. Numai Bigorne urma să se ducă cu Buridan, care nu mai avea astâmpăr şi care pornise chiar cu un ceas înainte de acela arătat chiar de el.

— Stai o clipă, zise Bigorne, urmându-l. Presupune că la ora cinci Marigny şi Gautier trec podul Temple-lui! Ce-o să faci?

— Ei bine, le voi ieşi înainte…

Bigorne clătină din cap.

— Presupune că Valois a întrebuinţat ziua aşa… că noi să nu ne putem întâlni cu regele. Presupune că în momentul când vei înainta, două sute de arcaşi ies de la Temple şi te prind, închizându-i din nou pe prizonieri, pe care se vor fi prefăcut că-i liberează? Vrei să mă laşi pe mine să lucrez?

— Ei bine! Du-te dragă Bigorne, mă încred în tine în situaţia aceasta grozavă.

— Bine! Zise Bigorne. Acum presupune că, la ora cinci, porţile nu se deschid ca să-ţi dea pe Gautier… nu vorbesc de Marigny. Ce o să faci?

— Voi aştepta până la şase, zise Buridan cu glas înăbuşit. La şase mă voi duce la Luvru.

— Eşti hotărât.

— Desigur!

— Ei bine, ne vom duce împreună…

Aceste diferite puncte orânduite, cei doi oameni tăcură. Înaintară până în apropierea Temple-lui, care părea veşnic

pustiu.

Bigorne îl conduse pe Buridan până în dosul unui gard des, de unde puteau vedea poarta de la Temple.

Se aşezară jos, pe iarbă, şi cu ochii aţintiţi asupra porţii, printre crăpăturile gardului, aşteptară în tăcere.

Împotriva obiceiului, podul de la Temple era ridicat. Lui Buridan i se părea că era ca o ameninţare din partea lui Valois.

După o aşteptare groaznică, sunară orele cinci. Lui Buridan începu să-i zvâcnească inima cu putere… Ultimele unde sonore ale bronzului pieriră… Minutele trecură… Puntea nu cobora!

Buridan îşi muşca pumnii…

Nici o vorbă nu se schimbă între cei doi oameni. Atâta doar că mâna lui Bigorne îl prinse pe Buridan de umăr şi-l sili să stea pe loc. Acea oră fu una din cele mai grozave din viaţa lui Buridan care, cu toate astea, cunoscuse unele destul de tragice.

Sună şase! Buridan gemu furios.

— La Luvru! Zise el.

— Fie şi la Luvru! Încuviinţă Bigorne.

Şi apucară pe strada Vieille-Barbette, apoi pe o ulicioară transversală ajunseră în strada Saint-Martin. Buridan nu vorbea, dar era înspăimântător la faţă. Bigorne ofta şi bolborosea rugăciunile morţilor. Într-adevăr, era încredinţat că se ducea la moarte şi se ruga dinainte pentru sufletul lui, de teamă că popa nu şi-ar face datoria, mai târziu. În orice caz, Bigorne era sublim, căci era sigur că-şi lasă oasele la Luvru şi, cu toate astea, nu şovăia să-l urmeze pe Buridan.

Alergau prin strada Saint-Martin, când, deodată, ca pentru a răspunde gândurilor negre ale lui Buridan, la o biserică, începură să sune clopotele.

— Mea culpa! Mea culpa! Bolborosi furios Bigorne.

Deodată, o altă biserică, apoi alta, sunară toaca morţilor, şi în urmă altele… toate bisericile din Paris trăgeau clopotele morţilor…

Buridan se opri. Bigorne făcu la fel.

Amândoi ascultară chemarea aceea jalnică. Pe stradă, trecătorii se adunau grupuri; negustorii ieşeau în pragurile uşilor prăvăliilor întunecoase şi se întrebau unii pe alţii; o îngrijorare cumplită cuprindea Parisul! Femeile îngenuncheau, în negura care se întindea, în tăcerea care, deodată, învăluia străzile. Clopotele bisericilor sunau mereu, a moarte.

— Oh! Tresări Buridan. Ce se petrece oare?

— Mea culpa! Mea culpa! Repetă Bigorne cu îndârjire.

— La urma-urmei… ce ne pasă! Zise Buridan. Haidem la Luvru!

Era gata să pornească… În clipa aceea, din colţul străzii Saint-Martin înaintă un grup, care apărea ca un vis în noaptea tot mai neagră.

Cu cât grupul acela înainta, gemetele şi bocetele răsunau mai tare. Îngenuncheate, femeile ţipau jalnic; bărbaţii urmau văitându-se…

Grupul urmat de gemete, lăsând în urma lui ca un fel de dâră jalnică, se oprea la distanţă de douăzeci de paşi, şi atunci se făcea o tăcere groaznică, apoi concertul vaietelor reîncepea ca la un semnal.

Ajunse până la Buridan şi Bigorne, înlemniţi, unul de o presimţire grozavă, celălalt de un fel de spaimă religioasă.

Grupul era alcătuit, mai întâi, de doisprezece copii, îmbrăcaţi în haine speciale, pentru serviciul morţilor. Unul dintre ei, care mergea în fruntea lor, suna mereu un clopoţel. În urmă venea un călugăr uriaş cu capul sub gluga neagră, ducând o cruce enormă, acoperită cu zăbratnic8 negru. Apoi doisprezece popi în negru, mormăind rugăciuni. După el, şase purtători de facle. Apoi doisprezece stegari, purtând steagurile cu vârfurile în jos. În sfârşit, trâmbiţaşul oraşului Paris, călare pe un cal negru pe care-l duceau de căpăstru doi feciori. În urmă mai erau încă un rând de oameni purtând facle… încă doisprezece stegari, şi mulţimea… La fiecare distanţă de douăzeci de

paşi, fantastica procesiune sta locului… Se opri, şi lângă Buridan, care o vedea sosind cu o strângere de inimă nelămurită…

Atunci, trâmbiţaşul, cu un pergament în mână strigă cu glas tare: „Noi, Louis al zecelea, conte de Champagne şi de Brie, rege al Navarei, rege al Franţei; facem cunoscut la toţi şi toate, nobleţei, burgheziei şi poporului, precum şi preoţilor din iubitul nostru oraş că de azi încolo se vor face rugăciuni publice timp de o lună în toate bisericile acestui oraş ca şi în toate bisericile regatului…”

Trâmbiţaşul sună din trâmbiţă apoi citi alt pergament: „Din ordinul regelui!

Noi, Jean Batiste Biron, pristavul oraşului Paris, bacalaureat al Universităţii, crainic regal, cu durere şi cu inima zdrobită, facem cunoscut la toţi cei de faţă că rugăciunile ordonate de regele nostru sunt pentru ca să capete iertarea prea slăvitului Dumnezeu, a Maicii Preciste şi a sfinţilor din Rai, pentru sufletul prea înaltei, prea nobilei, prea puternicei principese Marguerite de Bourgogne, regina Franţei, soţie virtuoasă şi prea iubită a regelui nostru Louis al X-lea, care a murit în floarea vârstei în fortăreaţa regală a Luvrului, în seara acestei zile, a douăzeci şi doua din luna Septembrie, în anul de graţie 1314”.

Crainicul trâmbiţă iar, şi, ca şi cum ar fi fost un semnal, strigătele de durere, izbucniră din nou. Băiatul sună clopoţelul. Preoţii strigară:

— Fraţilor, rugaţi-vă! Surori, rugaţi-vă pentru regină!

Şi fantastica procesiune trecu înainte luminată de flacăra torţelor, în acel freamăt de milă, de jale, de disperare, care se întindea asupra Parisului. Milă, înduioşare sinceră, căci Marguerite de Bourgogne era foarte iubită de popor.

Vaiete şi ţipete exagerate, căci nu era bine să manifeşti o durere prea potolită pentru o moarte atât de augustă.

Buridan era zdrobit.

— Moartă! Strigă el. Marguerite a murit! Valois triumfă!

— Şi drumul nostru la Luvru nu ne mai e de nici un folos, căpitane! Zise Bigorne care-şi regăsi deodată expresia de nepăsare, pe care o avea de obicei. Crede-mă stăpâne, te încăpăţânezi să faci un lucru peste putinţă de înfăptuit. Marigny e condamnat şi, pe drept, căci, la dracu! Gândeşte-te la toţi nenorociţii pe care i-a spânzurat ca să se îmbogăţească; gândeşte-te că prietenii, fraţii d'Aulnay, au dus o viaţă mizerabilă, graţie lui, câtă vreme fuseseră născuţi să trăiască ca nişte boieri mari şi bogaţi, ce erau. Îţi jur, stăpâne, că dacă izbuteai să-l scapi pe acest om ar fi fost o crimă…

— E tatăl Myrtillei! Gemu Buridan, cu glas înăbuşit.

— Orice ar fi… s-a sfârşit! Marguerite a murit. Valois nu mai are de ce să se teamă de tine. Deci, de-acum, degeaba te mai încăpăţânezi.

Întorcându-se, Buridan apucase spre grădiniţa trandafirilor. Era zdrobit.

În acelaşi timp, în el se dezlănţuia un necaz grozav împotriva loviturii sorţii, cum zicea el:

— Să moară Marguerite, tocmai în acele momente!

Cititorii vor vedea, în curând, că acea moarte a reginei nu era datorită numai întâmplării şi că soarta era nevinovată de întâmplarea aceea, care-l osândea cu desăvârşire pe Marigny.

— Mai am o zi! Strigă Buridan. Mai pot găsi mijlocul să-l scap pe tatăl Myrtillei.

Se înnoptase. Buridan şi Bigorne, unul deznădăjduit, celălalt vesel, ajunseră în strada Vieille-Barbette. Auzeau, din depărtare, vuietul Parisului care plângea şi se ruga pentru sufletul Margueritei.

— Îl voi scăpa! Repetă Buridan, care-şi învinsese descurajarea în care se zbătuse până atunci.

Cum îşi zicea sau cum gândea lucrurile astea cu o înfocare sălbatică şi încăpăţânată, la două sute de paşi, în faţa lui spre Temple, văzu o lumină mare de torţe.

Oare procesiunea funebră trecea şi pe acolo? Nu! La lumina torţelor, Buridan observă un grup de cavaleri care înaintau la pas spre el.

Se înfioră. Presimţirea unei alte nenorociri îl cuprinse. Cu ochii rătăciţi, privea călăreţii care veneau dinspre Temple, grozavi, în zalele lor de fier.

Simţi că Bigorne îl apucă de braţ şi-l târî în dosul unui gard şoptind:

— Fugi! Sunt soldaţii lui Valois!

Şi cum Buridan, gâfâind îngrozit, se întreba ce însemna acea ieşire a trupelor lui Valois. Bigorne îl apucă de mână şi-i zise la ureche:

— Ai cerut viaţa lui Marigny, lui Valois? Priveşte. Iată răspunsul lui Valois… care trece!

Într-adevăr, în urma celor cincizeci de călăreţi, veneau doi preoţi! În urma celor doi preoţi, mergea călăul Capeluche! După Capeluche, urma un om cu picioarele goale, în cămaşă, cu funia de gât şi cu o lumânare de ceară în mână! Şi acel om era… Enguerrand de Marigny!

Chiar după el, călărea contele de Valois, urmându-şi duşmanul cu un zâmbet îngheţat, iar după el, încă cincizeci de soldaţi.

Fu o vedenie grozavă, care se perindă câteva minute. Înspăimântat, cu gura căscată, cu ochii holbaţi. Buridan privea fără să poată face un pas sau un gest. Era ca ţintuit locului.

— Haidem! Îndemnă Bigorne, după ce cortegiul trecu.

Ieşiră din ascunzătoare şi se amestecară prin lumea care vorbea despre îngrozitoarea întâmplare. Bigorne se apropie de cineva, salută politicos şi întrebă:

— Cine a fost acel care a trecut?

— Cum? Zise burghezul dispreţuitor, nu eşti din Paris? Acela e trădătorul Marigny. Împilatorul poporului, spânzurătorul sărmanilor, pe care-l duce la Notre-Dame ca să se pocăiască toată noaptea.

— Da, dar credeam că osândiţii nu erau duşi să se pocăiască decât chiar în ajunul chinului.

— Da, cumetre. Ei şi?

— Ei bine! Trădătorul nu trebuia spânzurat decât poimâine dimineaţă.

Burghezul dădu din umeri.

— N-ai auzit, oare, strigarea care s-a făcut după amiază, în Paris? Ziua execuţiei a fost preschimbată, şi e mâine dimineaţă, în zorii zilei. Marigny va fi spânzurat de furcile de la Montfaucon.

Buridan se cutremură. Omul se îndepărtă.

— Bigorne! Gemu Buridan. Ascultă!

Tânărul şopti câteva vorbe la urechea lui Lancelot care clătină din cap, apoi porni repede în direcţia pe care o luase cortegiul.

— Îl voi scăpa! Repetă atunci Buridan, cu o neclintită încredere.

Şi apucă un drum potrivnic grădiniţei cu trandafiri. După un ceas, sosea la Curtea Minunilor. Acolo erau aşezate mese, afară, în noroi.

Grupuri de ticăloşi beau şi cântau.

Se vedeau figuri grozave de bandiţi, figuri veştejite de desfrânate, pe care faclele de răşină le luminau cu raze mohorâte.

O bucurie nespusă stăpânea Curtea Minunilor. Care era pricina bucuriei aceleia? Buridan nu se întrebă.

Ceru să fie condus la ducele Egyptului, care administra acea asociaţie în aşteptarea alegerii noului rege al calicilor, care trebuia să ia locul lui Hans. Graţie semnelor de recunoaştere pe care le învăţase cât şezuse la Curtea Minunilor, Buridan, care fusese aproape uitat, fu condus pe dată până la şef. Zărindu-l pe Buridan, ducele Egyptului nici nu se bucură, nici nu se miră. Dar, după chipul cum se sculase de pe jilţul unde sta, şi după cum poruncise să se aducă vinul de bună venire, era lesne de înţeles că-l

însufleţea o nădejde ascunsă. El îl pofti pe Buridan chiar pe jilţul pe care şezuse, umplu cupele, salută, şi zise:

— Bine ai venit printre noi, căpitane Buridan.

Când cupele se goliră, ducele Egyptului se aşează şi el jos, şi păru că aşteaptă ca Buridan să-şi explice scopul venirii sale. Buridan îl privea cu înfocare, căutând să surprindă pe chipul acela taina destinului, pe care-l combătea cu atâta îndârjire.

— Duce, zise el, mă întorc printre voi…

Ducele Egyptului tresări de bucurie.

— Oh! Zise el, dacă căpitanul Buridan primeşte sceptrul regilor Calicilor, se vor petrece lucruri mari la Curtea Minunilor şi în Paris…

— M-ai priceput rău, răspunse Buridan. Ţi-am spus: calea pe care o urmezi cu tovarăşii tăi se îndepărtează de a mea. Nu am venit ca să mă alegeţi drept căpetenia voastră. Sunt aici pentru că am nevoie de tine şi de ai tăi, duce!

— Va fi o mare fericire pentru toţi cei de aici ca să-l ajute pe căpitanul Buridan. Vorbeşte. Ai nevoie de bani? Ai nevoie de viaţa noastră?

— Ascultă-mă, duce. Niciodată nu v-a dat prin gând să smulgeţi unul din ai voştri din mâinile călăului, când e dus la spânzurătoare?

— O viaţă de om valorează cât alta, zise cu gravitate ducele Egyptului. Când unul dintre ai noştri e prins, cu atât mai rău pentru el. Asta-i hotărât odată pentru totdeauna printre noi. De ce ai pune în pericol viaţa a câtorva dintre noi, ca să scăpăm pe unul?

— E drept, răspunse Buridan, dar dacă, cu toate astea, v-ar veni ideea să-l scăpaţi pe unul care va fi spânzurat? Dacă v-aţi hotărî să smulgeţi pe unul de-al vostru de la moarte, ce s-ar întâmpla?

Un zâmbet trist flutură pe buzele ducelui Egyptului.

— Dacă s-ar lua o astfel de hotărâre, zise el, atunci degeaba l-ar închide pe omul pe care am hotărât să-l scăpăm, în fundul unei temniţe mai adâncă chiar decât

Temple, sau Châtelet! În două ceasuri n-ar mai rămâne piatră pe piatră din temniţa aceea. În zadar s-ar rândui armata regală în jurul spânzurătorii! Am ajunge la spânzurătoare printre zece mii de oameni, l-am spânzura pe călău şi am pleca cu fratele nostru, lăsând la nevoie mii de cadavre pe locul acela.

— Bine! Strigă Buridan, care tresări până în fundul sufletului. Apoi tăcu câteva clipe.

Ducele Egyptului aştepta nepăsător. Buridan urmă;

— Acum, ascultă. Crezi că oamenii tăi îşi reamintesc de mine cu drag?

Ducele întinse mâna spre fereastră.

— Sunt, zise el, aproape şapte mii de oameni în Curtea asta-i şi în împrejurimi. Benchetuiesc. Dă-ne un ordin cu neputinţă de înfăptuit, căpitane Buridan. Comandă-ne, de pildă, să ne ducem să-l luăm pe regele Franţei şi să-l aducem aici… În cinci minute n-o să mai fie în regatul Calicilor nici un om nici o femeie, nici un copil. Curtea Minunilor se va năpusti asupra Luvrului, dacă vrea căpitanul Buridan!

Pieptul lui Buridan se umflă de aceeaşi bucurie grozavă.

— Duce, iată pentru ce am venit: Unul dintre ai mei a fost prins. Vor să-l spânzure. Vreau să-l scap!

— Bine, zise ducele, acest om e salvat. În orice închisoare ar fi, e sigur că va scăpa şi va trăi, precum sunt sigur că sunt duce de Egypt.

Buridan răsufla adânc.

— Dar dacă-l va duce la furcile spânzurătorii?

— Vom ajunge la vreme. Vom doborî furcile şi vom ucide pe călău. Vom fugări paznicii şi omul nu va fi spânzurat!

Buridan răsuflă mai uşurat.

— Când va fi spânzurat omul acela? Urmă ducele Egyptului.

— Mâine dimineaţă, în zorii zilei! Zise Buridan.

— Mâine dimineaţă? Zise ducele, tresărind. Şi la care furci?

— La furcile cele noi, unde încă n-a fost nimeni spânzurat!

— Vrei să spui de… furcile de la Montfaucon, pe care le-a ridicat prinţul Marigny?

— Da! Zise Buridan. Omul pe care vreau să-l scap va fi spânzurat mâine, în zori de zi, la spânzurătoarea de la Montfaucon.

Ducele Egyptului tresări din nou. Apoi cu glas ciudat întrebă:

— Numele acestui om?

— Marigny! Răspunse Buridan.

Şeful bandiţilor rămase un minut nemişcat şi tăcut. Se aştepta, se vede, să audă numele lui Marigny, căci nu păru deloc mirat. Faţa lui, cu trăsăturile împietrite de o îndelungă nepăsare faţă de toate lucrurile, rămase neschimbată.

— Ei bine, duce, întrebă Buridan, cu glasul răguşit. Ce zici?

Ducele se sculă, îl luă pe Buridan de mână şi-l duse până la fereastră, unde deschise oblonul. Dintr-o mişcare îi arătă Curtea Minunilor, luminată de faclele de răşină, plină de mese, unde bandiţi, cerşetori, monştri, desfrânate beau şi cântau. Mesele acele, unde curgea vinul vărsat în pete mari, roşii, ca de sânge… femeile despletite, stând pe genunchii bărbaţilor, cu paharele în mână, vocile aspre ale căror cântece de bucurie răsunau ca o ameninţare, chipuri ca acelea ale lui Rembrandt, pe care le luminau flăcările torţelor pe câte o singură parte, pe când restul rămânea în umbră… tot tabloul acela grozav, încercuit de casele ruinate, cu pereţi cojiţi şi luminaţi de câte o rază de lumină… scena aceea stranie, îi apăru lui Buridan ca o nălucire a unui om în friguri.

Ducele Egyptului grăi:

— Curtea Minunilor chefuieşte, căpitane Buridan. Curtea Minunilor sărbătoreşte moartea duşmanului său neîmpăcat, a lui Enguerrand de Marigny…

Buridan se cutremură. Şeful bandiţilor urmă:

— Dacă mă voi duce în Curte, dacă mă voi sui pe o estradă ca să-i întreb: „Cine vrea să-şi dea viaţa ca să scape pe aceea a lui Buridan?” îi vei vedea pe toţi oamenii aceştia sculându-se şi n-ai auzi decât un glas răspunzând din mii de glasuri: „Eu! Eu!” Acum căpitane, dacă te-ai sui pe estradă şi dacă te-ai apuca să le spui: „Sunt căpitanul Buridan; toţi v-aţi da viaţa pentru mine; ei bine vreau să-l scap pe Enguerrand de Marigny! Cine vrea să-mi dea o mână de ajutor?” Atunci îi vei vedea pe toţi oamenii aceştia sculându-se şi repezindu-se asupra ta. Şi n-ar fi unul care să nu încerce să te ucidă… Căpitane Buridan, prinţul de Marigny e osândit.

Buridan rămase un minut pe gânduri, ca şi cum ar fi fost preocupat de priveliştea pe care o avea în faţa ochilor. În clipa aceea, mulţimea se sculă cântând. Bărbaţii, femeile, se luară de mâini şi începură o horă îndrăcită, în jurul unui fel de spânzurători, pe care o înjghebaseră în mijlocul Curţii. În acelaşi moment un manechin fu atârnat de spânzurătoare, pe când un urlet groaznic, de moarte, se dezlănţuia în văzduh.

Bandiţii îl spânzurau pe Marigny, într-o momâie, până aveau să-l vadă atârnând în carne şi oase, la spânzurătoarea de la Montfaucon!

Buridan nu scoase un cuvânt. Se învălui în mantia lui, coborî, trecu printre grupuri, împreună cu ducele Egyptului, care-i făcea loc şi care-l însoţi la marginile regatului Calicilor… În minutul acela la ceasul unui turn sună miezul nopţii…

Marigny nu mai avea de trăit decât cinci-şase ceasuri, căci la răsăritul soarelui, trebuia să fie spânzurat, după cum fusese anunţat în tot Parisul.

— Îl voi scăpa! Şopti Buridan, cu încrederea lui nestrămutată.

Se puse pe fugă şi, în faţa grădiniţei cu trandafiri, îl găsi pe Lancelot Bigorne, care-l aştepta, plimbându-se de colo

până colo. Ne reamintim că Bigorne urmase cortegiul care-l ducea pe Marigny până la Notre-Dame.

— E bine? Întrebă Buridan.

— Ei bine! Nu numai că ştiu unde locuieşte, dar i-am vorbit şi te aşteaptă.

— Să ne ducem repede!

În jurul Châtelet-ului, era o ţesătură de ulicioare întunecoase, de unde se răspândea o duhoare scârboasă. Ele se încrucişau, ca un labirint întortocheat, de nepătruns, care părea că ocoleşte închisoarea antică, sau formau în jurul ei o altă închisoare, de unde era greu de scăpat.

Numai în faţa porţii principale a Châtelet-ului era o piaţă de unde mai puteai răsufla. Într-una din acele ulicioare, Bigorne îl conduce pe Buridan.

Se opriră în faţa unei case joase.

Nu era nici o fereastră la stradă.

Uşa era vopsită cu roşu, groasă, puternică. Nimeni nu s-ar fi încumetat s-o zdrobească. Încercuită cu fier, cum era, avea o ferestruie.

Bigorne bătu cu pumnul în uşă. După un minut, ferestruia se deschise şi o figură bestială apăru printre gratiile care o apărau luminată de un opaiţ, pe care locuitorul acelei case îl ţinea în mână.

— Haide, deschide! Zise Bigorne. Eu, sunt… cel ce ţi-am vorbit adineauri, când ai ieşit de la Notre-Dame, unde ai închis vânatul de mâine dimineaţă.

— Bine! Zise liniştit apariţia.

Buridan auzi scârţâitul zăvoarelor.

Uşa se deschise şi omul apăru, ţinând în mână un pumnal.

Buridan făcu semnul crucii, repede, şi intră, urmat de Bigorne. Omul închise uşa. Zicem că Buridan făcu semnul crucii, căci era bun creştin, şi casa aceea, era locuinţa călăului… a lui Capeluche…

El îi duse într-o sală mare, curată şi mobilată chiar cu un fel de lux burghez. Puse pe masă o lumânare de ceară şi,

printr-un gest, îşi pofti oaspeţii să stea jos. Dar Buridan şi Bigorne refuzară, în acelaşi timp.

Capeluche nu insistă. Rămaseră, deci, în picioare.

Călăul nu dăduse drumul pumnalului pe care-l ţinea în mână. El privi întrebător pe vizitatorii săi:

— Mă cunoşti? Întrebă Bigorne.

— Nu! Răspunse Capeluche.

Avea o figură respingătoare, buzat, cu ochii fără nici o expresie omenească, cu un cap sălbatic pe nişte umeri de uriaşi, Bigorne urmă:

— Sunt cineva, pe care era să-l spânzuri, într-o zi, la Montfaucon.

Capeluche strânse pumnalul bine în mâna lui enormă şi zise: Se prea poate! Când mi se dă câte un om, îl iau, îi tai capul cu securea sau îi trec ştreangul pe după gât, şi… atâta tot!

— Sunt Lancelot Bigorne.

— Se poate şi asta!

— Eu sunt Jean Buridan, pe care-l vei spânzura într-o zi, căci capul meu e pus la preţ…

— Şi asta iarăşi se poate!

Un minut domni tăcere.

Bigorne tremura, Buridan era liniştit. Capeluche întrebă:

— Şi ce vreţi acum… cu mine?

— O să afli, răspunse Buridan. Dar, mai întâi, răspunde. Cât ţi se dă pentru fiecare spânzurătoare?

— Uneori mai mult, alteori mai puţin. Atârnă de condamnat… vreau să zic de rangul lui. Pe scurt, îmi fac pe an, o mie de galbeni, bani cu care nu se prea poate lăuda… oricare burghez din Paris. În afară de ce-mi dă oraşul Paris pentru împlinirea îndatoririi mele, adică… douăzeci şi şase de livre.

— Capeluche, zise Buridan, dacă ţi-aş cere să nu omori pe Enguerrand de Marigny, ce ai zice?

— Şi asta-i posibil… Ce nu se poate… pe lumea asta!

Buridan începu să nădăjduiască.

— Cum ai face? Urmă el.

— Cum fac întotdeauna când… nevastă-mea, fiul meu, ori fratele meu vin la mine pentru câte o treabă la fel cu asta… pe care mi-o propuneţi.

— Ah! Ah! Strigă Buridan, ţi s-a mai propus, nu e prima dată?

Capeluche înălţă din umeri. S-ar fi zis că ridică doi munţi.

— Fără de asta, zise el liniştit, n-aş câştiga cele trei mii de livre suplimentare, pe care le pun deoparte, în fiecare an. Un osândit pe care-l scap îmi aduce mai mult venit decât un condamnat pe care-l execut şi se puse pe un râs îngrozitor.

— Cum faci? Întrebă Buridan gâfâind.

— Când trebuie să tai gâtul osânditului nu mai e nimic de făcut…

— Da! Dar aici… nu e cazul! E vorba de spânzurat! Bine, când osânditul trebuie să fie spânzurat, tai frânghia pe jumătate dinainte. Greutatea corpului rupe frânghia. Spânzuratul îşi vine în fire, căci am grijă să nu-l mai trag de picioare. Ştiţi că dacă se rupe frânghia condamnatul e iertat!

— Într-adevăr, aşa e! Murmură Bigorne care-i asculta lămuririle cu o încordare înfrigurată.

— Şi atunci? Întrebă Buridan, căruia îi bătea inima grozav.

— Atunci, zise Capeluche, se întâmplă că mă bagă în închisoare vreo lună, dar mie mi-e tot una… că nu mi-e frică de temniţă. Şi asta o fac… Ca să mă înveţe minte să verific mai bine în ce stare-mi sunt frânghiile.

— Dar condamnatul?

— Ei bine! Osânditul?

— Da! Ce i se întâmplă atunci?

— Păi, i se iartă pedeapsa, deoarece frânghia s-a rupt ceea ce dovedeşte că Dumnezeu ori dracul au voit să-l scape. E dus din nou la închisoare, şi… ce se mai întâmplă cu el nu am habar. Atunci trebuie făcută învoiala cu temnicerii, şi, ştiţi seniore, că aceştia sunt… oameni de înţeles.

După o mică tăcere, Buridan urmă:

— Te învoieşti să faci pentru Marigny ce ai făcut şi pentru alţii?

— Da! Zise Capeluche, fără şovăială.

Dar o scânteie îi licări în ochii sălbatici.

— Atât numai, urmă el, că pentru acesta e lucru mai serios. E un om puternic… un ministru! O să fiu închis pe puţin trei luni. Frânghia care trebuie să spânzure un Marigny nu poate fi o frânghie ca oricare alta… pricepeţi?

Lui Buridan i se părea că se sfârşeşte. Se temea ca nu cumva Capeluche să-şi ia vorba îndărăt.

— Atunci, urmă Capeluche, ascultaţi:

Ca să pregătesc frânghia unui burghez cer trei galbeni pe lună; pentru frânghia unui nobil, îmi trebuie opt galbeni; pentru Marigny, care e ministru şi socotind cele trei luni de

temniţă, pe câte zece galbeni, una peste alta fac tocmai o sută treizeci de galbeni, pe care o să trebuiască să mi-i daţi. Altminteri… vă salut!

— Goleşte-ţi buzunarele! Porunci Buridan.

— Ce spui? Tresări Bigorne, sărind în sus.

— Da! Tot ce ţi-a mai rămas din lădiţa lui Malingre! Ai la tine? Ad-o încoa!

Bigorne nu crâcni nimic, dar privirea lui scânteie ceva ca un blestem deznădăjduit. El se supuse furios şi aruncă pe masă monedele de aur, oftând atât de adânc, încât… l-ar fi putut înduioşa chiar pe Capeluche. Buridan numără.

Erau douăzeci şi şapte de galbeni de aur şi câteva jumătăţi de galbeni adică aproape de trei ori mai mult decât ceruse călăul. Capeluche mârâi ca un zgârcit care dă peste o comoară.

Mâinile lui uriaşe strânseră aurul la un loc şi, într-o clipă, îl făcu nevăzut.

Buridan se apropie de el, îl privi drept în ochi şi cu un glas care-l făcu pe călău să se înfioare, îl întrebă:

— Marigny nu va muri?

Drept răspuns, Capeluche se întoarse spre o cruce şi drept semn al jurământului, îşi ridică mâna.

— Bine! Zise Buridan.

Şi, făcând lui Bigorne semn să-l urmeze, plecă. Capeluche îi conduse, le deschise uşa şi cei doi oameni se întoarseră la grădiniţa cu trandafiri.

Bigorne bombănea mereu:

— Cine m-ar fi făcut să cred vreodată că eu… eu… Lancelot Bigorne, am să-i răscumpăr viaţa lui Marigny! Sfântul Barnabé să mă ocrotească! Mi se pare că o să dea frigurile ori… ciuma, peste mine.

Dormiră în podul casei vrei două ceasuri.

În zorii zilei, cei patru tovarăşi se sculară.

Bigorne şi Guillaume Bourrasque ieşiră în grabă.

Singur, Riquet Haudryot rămase ca să-l păzească pe Stragildo. Când Buridan ajunse la poarta Pictorilor văzu că

poporul începu să iasă din Paris şi se îndreptă spre uriaşa spânzurătoare care îşi înălţa silueta grozavă în zarea alburie a dimineţii.

Capitolul XXXVII Cea din urmă vedenie a Margaretei.

După plecarea lui Buridan, contele de Valois rămăsese câteva ore într-o lâncezeală sufletească şi trupească încât ar fi putut fi ucis, fără să încerce să se apere. Tocmai dimineaţa, când odaia se lumină de-a binelea izbuti să se dezmeticească cu totul. Pe la orele opt, feciorul veni să-l poftească la masa de dimineaţă.

Valois îşi zise, că dacă lasă să i se vadă descurajarea, era pierdut.

I se părea că toate privirile se aţintesc asupra lui şi i se părea cu neputinţă ca ofiţerii, servitorii şi soldaţii săi să n-aibă, cu toţii acelaşi gând:

— Iată un om care până ieri era cel mai puternic din regat şi care va fi spânzurat, ca duşmanul său, Marigny, la aceeaşi spânzurătoare.

Într-o silinţă de stăpânire sălbatică, el se îndreptă spre sala de mâncare cea mare, vorbind, dând ordine, ca de obicei, cu glas aspru. Se aşeză în capul mesei pe un scaun care, fiind ridicat pe o podişcă, le domina pe toate celelalte. Un baldachin forma o draperie deasupra scaunului aceluia.

Se aşeză jos. Ofiţerii din Temple se aşezară şi ei. Apoi, mai departe, spre celălalt capăt al mesei, se aşezară şi servitorii. Pe vremea aceea slugile şedeau la aceeaşi masă cu stăpânii. Dacă erau deosebiri sociale în costum şi privilegii, acele deosebiri se ştergeau înăuntru căminului.

Valois mâncă cu pofta lui de totdeauna şi îşi goli de nenumărate ori cupa de argint, împodobită cu săpături delicate. Nimeni nu-i băgă de seamă preocuparea. Masa aceea cu cărnuri sângerânde şi cu băutură din belşug, îi făcu mult bine.

După ceremonialul obişnuit se întoarse în cabinetul lui se simţea mai îmbărbătat. Prin gând îi trecură o mulţime de hotărâri. Se gândi să fugă din Paris, dar… trebuia să

renunţe la o situaţiune câştigată prin douăzeci de ani de muncă grozavă şi ar fi fost să proclame însăşi nevinovăţia lui Marigny.

Era poate nimerit să-şi adune soldaţii, să meargă la Luvru să se împotrivească regelui, să-l aresteze, să facă o revoluţie de palat în seama căreia va fi proclamat însăşi rege. Dar asta ar fi însemnat supremul risc al unei lupte. Louis era iubit. Ar fi fost apărat… Se gândi de asemenea să se supună dorinţei lui Buridan, adică să-i lase pe Marigny şi pe Gautier d'Aulnay să fugă în momentul hotărât.

Dar, înţelese pe dată că preferă mai bine să moară decât să-l pună în libertate pe omul acela pe care-l ura mai mult decât îşi iubea propria lui viaţă. În fine, se gândi să se ducă s-o roage pe Marguerite să-l dezmintă pe Buridan, dacă Buridan s-ar fi ţinut de ameninţarea făcută. Şi, cum se gândea la acest ultim proiect, deodată un fulger îi trecu prin gând, singurul lucru cu putinţă şi practic, care l-ar fi putut scăpa cu totul…

Un val de bucurie sălbatică, puternică, îi umplu sufletul şi făcu să-i zvâcnească tâmplele cu putere. Se sculă. Un râs îngrozitor îl zgudui, şi chemându-l pe ofiţerul care stăpânea în antecameră îi porunci:

— Să fie gata garda mea! Să mi se pregătească calul. Mă duc la Luvru…

După un ceas, Valois intră în cabinetul lui Louis al X-lea.

— Sire, zise el, vin să vă dau socoteală de măsurile pe care le-am luat ca să asigur execuţia lui Enguerrand de Marigny, condamnat pentru delapidare şi sperjur. Dacă Majestatea voastră voieşte… vom grăbi ceremonia spânzurătorii cu o zi. Sufletul ministrului va pierde câteva rugăciuni, dar noi… ne vom dobândi liniştea! Ştiu că oameni mârşavi, plătiţi de prietenii ministrului, s-au înţeles să se adune mâine ca să încerce să-l scape cu forţa. Trebuie să le zădărnicim aceste proiecte. Mâine dimineaţă, în zori de zi, trebuia să fie executată porunca voastră regală şi răzvrătiţii să nu mai găsească să libereze decât un cadavru.

Louis îl aprobă, cu nepăsare. Ce-i mai pasă lui că Marigny avea să fie spânzurat într-o zi sau în alta? De abia mai ştia cine e… Nimic nu mai exista pentru dânsul. Nepăsarea aceea de tot şi faţă de toate care cuprindea sufletul în urma marilor nenorociri îl stăpânea şi el nici nu se gândise că ar fi putut s-o stăpânească… Nici nu încercase… Nu înţelegea decât un lucru: că iubirea aceea pe care o avea pentru nevastă-sa, îi crescuse năprasnic în suflet, fără să-şi dea seama, până a-i lua proporţiile unei pasiuni. Tânăr, violent, zburdalnic, incapabil să judece, ajunsese s-o adore pe Marguerite din tot sufletul său, tocmai când credea că nu-i păstra decât dragostea conjugală, pe care o orânduiesc legile divine.

Dacă Marguerite murea, ar fi murit şi el… Asta o simţea Louis acum… Marguerite nu murise, ea îl trăda.

Nenorocitul nu se răzvrătea, din mândrie, violenţa lui zgomotoasă se împietrise într-o stare de părăsire de sine, îngrozitoare. Atât numai, în suflet simţea o durere care-l pătrundea mai tare, pe fiecare ceas şi nu-i rămânea decât o nădejde nelămurită, că ar putea să uite puţin de ea… după moartea Margueritei.

Nu avea însă curajul s-o ucidă… dacă dânsa nu a luat otrava, pe care i-o lăsase!

Valois îl privi pe Louis cu o încordare straşnică. Fără îndoială, el înţelese diferenţa aceea îngrozitoare a regelui pentru tot ceea ce… nu era durerea sa; fără îndoială, îşi dădu seama că durerea aceea naivă, absolută, era de nelecuit; şi văzu în chiar durerea regelui un mijloc de a ajunge acolo unde se hotărâse să ajungă…

— Sire, zise el, oricât de grea mi-ar fi obligaţia de sfătuitor intim şi rudă de aproape a regelui… trebuie s-o îndeplinesc, până la capăt.

Louis al X-lea se cutremură şi şopti rugător:

— Du-te, Valois! Fă ce vrei cu Marigny! Ce-ţi mai trebuie acum?

— O! Sire… ciudate cuvinte! Nu eu îl am pe Marigny! Marigny a trădat. E condamnat şi… atâta tot. Dacă regele doreşte, Enguerrand de Marigny va fi liberat până într-o oră şi-şi va relua locul, la Luvru.

— Să se îndeplinească… ce s-a hotărât!

— Mi-aţi zis: „Ce-ţi mai trebuie?” Ce-mi trebuie, Sire, e fericirea voastră… recâştigarea liniştii, a păcii sufletului vostru. Toate astea sunt cu neputinţă atâta vreme cât crima o locui în Luvrul vostru… cât respiraţi aerul pe care vinovata îl otrăveşte…

— Ea va muri!

— Răspunse regele, înăbuşit.

— Ziceţi: „ea va muri!” Dar nu trebuie să moară, Sire! Numai onoarea voastră trebuie să fie răzbunată. Un bun proces…

— Niciodată!

— Strigă Louis, sculându-se. Nu vreau să se afle nimic. Dacă ar afla ceva parizienii, n-aş mai îndrăzni să mă arăt în Paris… Şi, apoi… Şi apoi…

Nenorocitul tânăr izbucni în hohote de plâns. Valois se aplecă asupra-i şi-i şopti:

— Spune drept, Louis! Ceea ce vrei, e ca memoria ei să nu-i fie blestemată! Ceea ce visezi, e… ca, după moarte, Marguerite să rămână în amintirea oamenilor, ca un înger de virtute, astfel cum izbutise să facă să fie crezută în viaţă… Ei bine! Ai dreptate! Regina nu trebuie să fie bănuită.

— Nu-i aşa, scumpul meu Valois? Exclamă regele care ar fi înduioşat în clipa aceea pe oricare altul, afară de călăul din faţa lui.

— Dar pentru asta, urmă unchiul, ar trebui ca ea să se omoare de bună voie!

— I-am lăsat otravă! Poate… chiar a şi luat-o!

Valois se aplecă spre el şi cu glasul înăbuşit, îi zise:

— Dragă Louis, ar trebui să te încredinţezi!

— Niciodată! Bâlbâi regele, nebun de spaimă că ar putea pătrunde la Marguerite şi ar putea-o găsi ţeapănă pe patul ei de prizonieră.

— Vrei să mă duc… să văd, eu?

Louis şovăi câteva clipe, apoi, acoperindu-şi capul cu amândouă mâinile, ca şi un copil care s-ar teme de stafii, gemu:

— Du-te!

Valois se repezi, stăpânindu-şi un muget de bucurie…

În vremea aceea, Marguerite de Bourgogne atinsese culmile deznădejdii.

În câteva ceasuri, nebunia se strecură în înţelegerea ei şi-i puse stăpânire pe minte.

Faptul acesta nu fu pricinuit numai de zguduiturile cerebrale prin care trecuse, ci şi un fapt cu totul material.

Ne amintim că Juana golise sticluţa cu otravă adusă de rege. Sticluţa aceea o umpluse, apoi, cu apă. Juana, care nu ştia că va fi arestată, nu voia ca regina să se otrăvească; dar nu voia nici să fie învinovăţită că dosise sticluţa.

La câtva timp, după ce regele plecă şi după arestarea Juanei, când Marguerite putu să judece, mai limpede, îşi cercetă situaţia cu sânge rece, stoic.

La urmă trebuia să aleagă între moartea de bună voie şi moartea din mâinile călăului.

Înzestrată cu o energie extraordinară, Marguerite nu şovăi. Deoarece era osândită, voi să moară după însăşi voia ei şi de buna sa voie. Se hotărî să se omoare în zorii zilei.

Toată noaptea şezu pe pat, în aceeaşi poziţie în care o lăsase Juana, retrăindu-şi clipele vieţii trecute şi căinându-se de a fi trecut pe lângă fericire fără a o gusta, totuşi. Nu se mişca. Câte o tresărire nervoasă o zguduia din când în când, la gândul că acum îl iubea pe Louis. Era însă prea târziu! Căuta să-şi dea seama de temeiul acelei iubiri şi nu găsea nici o îndreptăţire.

Poate, se gândea Marguerite, l-am iubit întotdeauna şi… nu mi-am dat seama! A fost nevoie ca un trăsnet să-mi

lumineze viaţa ca să-mi dezvăluie iubirea asta.

În realitate, regina uita că în toate amorurile ei procedase în acelaşi fel, cu salturi neaşteptate. Deodată, se înflăcăra după câte cineva! Ura Margueritei ierta uneori… dragostea ei însă niciodată! Într-unul din acele salturi netălmăcite se pomenise iubindu-l pe rege.

Presupunând că Louis ar mai fi putut s-o creadă nevinovată şi că Marguerite şi-ar mai fi reluat rangul de regină şi de soţie, e foarte probabil că iubirea aceea n-ar fi ţinut mai mult de o săptămână, ca să facă loc, deodată, unei alte pasiuni tot atât de inexplicabilă. Atâta doar că pasiunea Margueritei pentru Louis coincide în chip trist cu ultimele ceasuri ale vieţii ei, şi Marguerite îşi putea zice cu sinceritate:

— La-ş fi iubit toată viaţa!

Deci, în noaptea aceea, ea trăi ceasuri de o grozăvie de nedescris, spaima naturală a morţii complicând infinitul regret al acelei iubiri.

De dimineaţă, când văzu primele luminii ale zilei, pătrunzându-i în odaie, ea se sculă, se îndreptă cu pas hotărât spre masă, apucă sticluţa, o destupă şi-i bău conţinutul, fără ca mâna să-i tremure.

Mai întâi, rămase nedumerită văzându-se încă în picioare. După ideea ce-şi făcuse, otrava trebuia s-o fulgere într-o clipă. Nu simţea însă nici o durere.

Atunci îşi zise că, fără îndoială, regele îi adusese o otravă înceată. Socoti cât ar putea dura agonia în astfel de condiţii şi, când se gândea că acea agonie nemărginită s-ar putea prelungi mai multe zile, se înfioră de groază… Cu toate astea nu suferea.

Şi, încetul cu încetul, se linişti, zicându-şi că dacă o suferi prea mult, dacă moartea n-o lua-o mai iute, ar putea să se ucidă cu pumnalul.

Trase perdeaua ferestrei şi priveliştea veselă a vechii cetăţi i se arătă învăluită în aerul uşor al dimineţii, în farmecul culorilor, de la trandafiriu până la roşul auriu.

Acoperişurile alăturate cu coamele lor ciudate, turnuleţele, zidurile palatului, Sena, care curgea albastră, ca safirul, şi în sfârşit, în faţa ei... Turnul Nesle.

Şi, în veselia acelei dimineţi, Turnul îşi pierdea taina lui întunecată... S-ar fi crezut că fantasmele sale îl părăsiseră, mulţumite de ştirea că sângeroasa desfrânată avea să fie pedepsită.

Marguerite se apropie de pervazul boltit, îşi lipi obrazul de gratiile de fier şi privi Turnul îndelung. Îl privi fără frică. Acum, când era atât de aproape de moarte, nu se mai temea să vadă pe platformă însufleţindu-se spectrii şi Sena azvârlindu-şi cadavrele date în păstrare.

Prin mintea ei treceau cu totul alte gânduri: „Nu era otravă! Louis a vrut să mă încerce! Louis nu vrea să mor! El mă iubeşte încă! Am să trăiesc. Şi... am să fiu fericită!”

În clipa aceea, îşi duse repede mâna la frunte. I se păru că în cap i se rupea ceva... nici ea nu ştia ce. Apoi, suferinţa aceea scurtă, pieri. Răsuflă, surâzând încă. Dar, în ochii ei zăpăciţi, strălucea ceva, care nu mai fusese încă până atunci. Simţi altă durere grozavă în ceafă, care dispăru îndată, ca şi cea dintâi.

Ea se uită fix la Turn ca şi cum ar fi vrut să se încredinţeze că nu se temea de Turn, mai ales acum, când ştia că regele vrusese s-o încerce numai şi că prin urmare nu voia s-o omoare!

— Deci, tot mă mai iubeşte! Oh! Am să-l iubesc, cum n-am iubit niciodată: Nesle, turn blestemat, îmi iau adio de la tine!

În clipa aceea, rămase îngrozită. Înnebunită de spaimă, se trase îndărăt, tremurând convulsiv din cap până la picioare... Acolo, înaintea privirilor ei, pe platforma Turnului Nesle, apăruse un spectru ziua în amiază. Şi era fantasma lui Gautier d'Aulnay!

Nu vrem să spunem că apăruse cineva pe platforma Turnului şi că omul acela era Gautier d'Aulnay. Deasupra turnului nu era nimeni.

Soarele se înălţa pe cer. Era o dimineaţă minunată, veselă, de acea veselie specială a bătrânului Paris, unde sute de negustori forfoteau pe străzi din zorii zilei, strigându-şi mărfurile, obicei care a trecut până-n zilele noastre, ceva mai redus, bineînţeles, din nevoia în care se află poliţia, guvernul şi ordinea socială, de a respecta somnul de dimineaţă al chefliilor, neam foarte bine văzut.

Acel „circulaţi”, pe seama căruia suferă atât de mult, mai ales negustorii, nu răspunde unei alte concepţii de ordine.

Sub Louis al X-lea nu exista nici un „circulaţi” şi e bine să spunem că… dacă poporul a câştigat libertăţi generale, independenţa individuală se restrânge din ce în ce.

Şi aceasta va dura până în ziua în care individul nu va mai fi decât o mizerabilă maşină, o zdreanţă informă, un gunoi fărâmiţat de groaznicul minotaur care e concepţia fericirii timpurilor moderne: totul pentru societate, totul laolaltă, totul pentru majoritate. Aşadar, pe vremea de care vorbim, piaţa era în aer liber. Comerţul era ambulant şi gălăgios. Apă, vinuri, ierburi, varză, carne, prăjituri, păsări, dintr-o dimineaţă a Parisului, un bâlci original. Nu mai pomenim pâinea, căci fiecare şi-o plămădea în casă, precum mai toată lumea din popor îşi făcea singură făcliile, scaunele, sandalele ca să nu umble prin noroi, şi-şi croiau singuri cămăşile; dar e destul ca să dovedim că am studiat moravurile timpului pe care le istorisim. Vrem numai să-l încredinţăm pe cititor că în lumina aceea frumoasă, în veselia zgomotului Parisului care se deştepta, trăia şi vibra de o viaţă mai exuberantă decât astăzi, Marguerite n-avea de ce să se înspăimânte, până la atâta ca să i se năzărească o viziune.

Şi, cum, după secole de sforţări supraomeneşti, filosofia a ajuns la acest adevăr demn de La Palisse, că nu e efect fără cauză, Marguerite băuse sticluţa, pe care regele o adusese plină cu otravă şi pe care Juana, după ce o golise, o umpluse cu apă. Otrava aceea ar fi omorât-o pe loc, pe Marguerite. Picăturile care se amestecară cu apa nu putură ucide, dar

avură destulă putere ca să-i pricinuiască tulburări nervoase. Tulburarea aceea ajunse generală în câteva clipe. Îşi pierdu văzul, mirosul, pipăitul şi o cuprinse o adevărată nebunie. Astfel Marguerite văzu un om pe platforma Turnului Nesle, şi omul acela i se năzări a fi Gautier d'Aulnay.

Nenorocita începu să tremure şi bolborosi:

— El e, Gautier! Omul care m-a blestemat… Oh! Ştiam bine că voi cădea sub povara acelui blestem! El mă roagă… Stragildo, nu închide sacul, nu mai vreau să-i arunci în Sena pe aceşti nenorociţi! Destule victime! Destule omoruri! Dumnezeule atotputernic! Destul! Prea târziu! I-a aruncat!

Stragildo apăruse pe Turn şi-i vârî pe cei doi fraţi în sac; Marguerite vedea lămurit amănuntele acelea. Auzi chiar hohotele de râs ale lui Stragildo. Îl vedea cosând sacul şi, în sfârşit, ridicându-l cu uşurinţă. Îl azvârli în Sena. Marguerite auzi ţipătul sfâşietor. Şi, deodată, totul se întunecă. Soarele pieri. Lumina zilei se stinse. Era o noapte ca aceea când Gautier şi Philippe fuseseră azvârliţi de pe turn. Cu toată negura aceea ce-i cuprinsese vederea, Marguerite vedea totuşi şi auzea cu o înspăimântătoare precizie ceea ce se petrecea sub apă, ceea ce se vorbea în fundul Senei!

— Frate, ai murit? Hai! Philippe! Sărmane Philippe!

Era hohotul de plâns al lui Gautier.

Agăţată cu amândouă mâinile de fiarele ferestrei, copleşită de groază, cu părul zbârlit de spaimă, cu ochii holbaţi, Marguerite privea şi asculta!

— Aşteaptă frate, am să tai sacul. Voi ieşi, mă voi sui în Turnul cel mare şi te voi răzbuna, strângând-o de gât pe desfrânată…

Şi ea-i văzu!

Îl văzu pe Gautier sfâşiind sacul cu pumnalul. El apăru deasupra şi începu să umble pe apă.

Privea spre Marguerite. Venise spre ea…

Regina făcu o ultimă sforţare, închise oblonul, trase perdelele şi plecă clătinându-se de la fereastră!

— Dacă am închis fereastra, n-o să poată să intre, murmură ea.

Şi se duse de se trânti în pat, unde rămase cu suflarea întretăiată. Câtă vreme şezu astfel? Ceasuri întregi, poate zile. Dar pentru dânsa era ca şi durata unei clipe…

Deodată se sculă, duse mâinile la cap şi strigă:

— Îl aud cum se suie! Nu-l lăsaţi să intre! Ajutor, Louis! Iertare!

Dânsa încercă să sară din pat, dar rămase ca paralizată de groază. Îl auzea lămurit pe Gautier, care intrase în Luvru… venise de-a dreptul la Turnul cel mare şi acum se suia la ea.

Deodată, uşa se deschise…

Marguerite întinse mâinile ca să respingă groaznica vedenie, dar, după ce închise uşa binişor, năluca se îndreptă spre dânsa şi se aplecă asupră-i…

Şi, de data asta, vedenia reală devenea o realitate. Uşa se deschise şi un om se apropiase chiar de Marguerite şi se aplecase asupra-i. Acest om era Valois… El tresări, îngrozit.

Cea pe care o avea înaintea ochilor nu mai era Marguerite. Oare femeia aceea, îngrozitor de slabă, pe jumătate moartă de foame, aproape un spectru, să fi fost regina frumuseţii şi-a Franţei, Marguerite de Bourgogne?

Dar lumina aceea slabă, de milă, care se născuse în inima lui, se stinse. Marguerite era în agonie.

Da! Dar nu murise încă! Putea vorbi! Putea să-l piardă, încă!

Îşi şterse năduşeala care i se prelingea pe frunte şi strigă:

— Marguerite, trebuie să bei otrava…

Ea mai avu puterea să strige încă:

— Iertare, Gautier! Nu, mă ucide! Oh! Oh! Dar… tu nu eşti Gautier! Cine eşti? Ah! Te recunosc! Eşti Valois…

Atunci izbucni într-un hohot groaznic de râs şi urlă:

— Valois! Amantul meu! Ah! Numai el lipsea de la agonia mea!

— Taci! Strigă Valois, privind înspăimântat spre uşă.

— Amantul meu! Strigă Marguerite. Veniţi toţi! Stafiile celor pe i-am iubit, şi tu Buridane! Şi tu Philippe! Gautier! Intraţi! Aşa vreau!

Deodată vocea i se înăbuşi. Cu mâna tremurândă, Valois scoase la început pumnalul, dar… îl aruncă. Nu trebuia să curgă sânge! Cu ochii rătăciţi, căută să vadă cum ar putea-o ucide pe Marguerite şi, deodată găsi!

Apucă cu amândouă mâinile, părul splendid, păr al Margueritei. Îl suci ca pe o frânghie şi i-l încolăci în jurul gâtului… Strânse… formă două capete pe care le înnodă… strânse tot mai tare… Apoi, încetinel, desfăcu nodul şi desfăşură părul pe umeri… se aplecă şi mai tare, verde la faţă, groaznic la vedere, până la gura Margueritei şi, văzând-o că răsuflă încă, scrâşni furios. Un sunet slab se prelinse dintre buzele umflate ale reginei.

Valois culese suspinul acela ultim şi cele de pe urmă cuvinte ale Margueritei de Bourgogne:

— Myrtille! Sfinte Dumnezeule! Fie-ţi milă de Myrtille… Apără-mi copila!

O mică zguduitură îi clinti încă trupul şi… apoi rămase ţeapănă pe veci.

Valois sări îndărăt, apoi se trase încet până la uşă şi se rezemă de ea cu ochii aţintiţi asupra cadavrului. Şezu un ceas întreg, rămase acolo, pradă unor gânduri grozave.

Apoi ieşi, se duse în odaia regelui, pământiu, înspăimântător. Ajuns acolo, se aplecă, şi-i zise atât:

— Sire! Regina a murit!

Regele se sculă în picioare, scoase un ţipăt şi căzu la pământ leşinat. Valois îl privi cu o curiozitate ciudată, apoi ridicându-se, şopti:

— Nu vor trece nici şase luni şi voi ajunge regele Franţei.

Şi ţeapăn, cu ochii scânteindu-i de mândrie, într-o privire sălbatică, păru că zvârle o sfidare Destinului.

Capitolul XXXVIII Furcile spânzurătorii prinţului de Marigny.

Ne vom întoarce acum la Lancelot Bigorne, Guillaume Bourrasque şi Jean Buridan, în minutul când se strecurau prin mulţimea poporului, trecând pe sub poarta Pictorilor. Mulţimea aceasta care se îmbulzea din toate colţurile Parisului se îngrămădea la poartă, ca să se răspândească, apoi, în câmpie ca un flux care îşi rupe matca şi-şi caută loc pentru apele sale. Cu toţii se îndreptau veseli spre spânzurătoarea de la Montfaucon. Mulţi dintre ei purtau felinare mici, căci era încă noapte. Femeile duceau coşuri mari, cu provizii, vorbeau unii cu alţii; se auzeau râsete, plesnete de palme cârpite de mahalagioaice, copiilor agăţaţi de fustele lor, băieţii ciupeau fetele frumoase; burghezii mai serioşi îşi puseseră pieptare şi se-narmaseră cu puşti; se pofteau unii pe alţii şi se spuneau mâncărurile din care aveau de gând să se înfrupte la un loc.

— Vino încoace! Avem un şir de cârnaţi şi o jumătate de gâscă, umplută cu castane.

— Nevasta mea aduce un burduf cu vin, din viile Monceau.

— Hei! Vino încoace Guillaumette! Nu mai isprăveşti! N-o să mai găsim loc!

Ţipete, cântece, râsete şi tot ce e, şi va fi totdeauna în mijlocul unei mulţimi la sărbătoare, se auzi acolo. Miros de gogoşi şi negustori de leacuri, furnicau de colo până colo. Vânzători de băuturi, scamatori, hotărâţi să câştige bine; corporaţia lăutarilor, cântând deja un cântec de jale pentru moartea lui Enguerrand de Marigny, care era să fie spânzurat cel dintâi de furcile pe care le clădise chiar el.

Coincidenţa aceea aţâţa mai cu seamă glumele. Grupuri de studenţi, ţinându-se de braţ, cu săbiile atârnate la şolduri, întovărăşeau în cor jalnicul cântec al lăutarilor. Călugării, ridicându-şi pulpanele anterielor ca să fugă mai uşor, umblau din loc în loc, căutând din ochi inimile milostive care să-i poftească la petrecere, şi alegeau numai grupurile unde erau coşurile mai mari şi fetele mai frumoase.

Erau primiţi cu bunăvoinţă, căci afară de sfinţenie mai erau glumeţi şi ştiau o mulţime de poveşti, întocmai ca nişte cântăreţi ambulanţi şi erau poveşti piperate acelea pe care le spuneau, căci îi făceau pe bărbaţi să râdă şi pe femei să se ruşineze până în albul ochilor.

În sfârşit, tot Parisul pornise de acasă spre Montfaucon.

Buridan trecu grăbit pe lângă grupurile acelea urmat de Guillaume şi Lancelot.

Bigorne nu vedea nimic. Era adâncit în gânduri negre, şi… mereu îi veneau în minte galbenii lui cei frumoşi, pe care-i lăsase în mâinile lui Capeluche călăul.

— Şi toate astea… ca să-l scap pe Enguerrand de Marigny! Îşi repeta mereu, furios.

Şi, îmbogăţit de două ori de întâmplare, Bigorne fusese ruinat de amândouă dăţile de Buridan. Aurul lui Stragildo fu lăsat în mâinile bandiţilor de la Curtea Minunilor, sub cuvânt că aurul acela era plin de sânge! Şi lădiţa lui Malingre fusese risipită, în parte!

— Nu mă mai prind… să mă îmbogăţesc, bombănea Bigorne, bacalaureatul ăsta este un coş găurit. Drace! Nu i-ar ajunge nici comorile regelui!

Iată, de ce Bigorne era posomorât.

Cât despre Buridan, n-avea decât un gând: să se aşeze destul de aproape ca să vadă şi să audă… ce va zice şi ce va face Enguerrand de Marigny, când se va vedea salvat. Tânărul se şi gândea la mijlocul pe care l-ar putea întrebuinţa ca să poată să-l scoată din închisoare.

În clipa aceea, companiile de arcaşi şi de steaguri ieşiră din Paris şi se aşezară la picioarele uriaşului piedestal de piatră pe care erau aşezate furcile spânzurătorii de la Montfaucon. Soldaţii goniră mulţimea din jurul spânzurătorii şi fiecare se instalară.

Buridan se aşezase spre răsărit, recunoscând furca de care Marigny trebuia să fie spânzurat. După numărul arcaşilor care fură aşezaţi în acel loc, şi mai cu seamă după

faptul că prefectul Jean de Précy privea cu stăruinţă în partea aceea a spânzurătorii.

E bine să atragem atenţia că acea construcţie era nouă de tot şi că maşina morţii era incompletă.

Capeluche trebuia să mai aducă funia; mai târziu pârghiile fură împodobite cu numeroase frânghii.

Cât despre mulţime, aşezată jos, pe iarbă, ea începuse să mănânce şi trecu cam vreun ceas, în care timp nu se mai auzi decât zgomotul Parisului nesfârşit care râdea, mânca şi bea în sănătatea sufletului lui Marigny.

Pe când cerşetorii treceau de la grup la grup, cerând de pomană cu o voce ascuţită, pungaşii şi hoţomanii începuseră să-i despoaie pe burghezi cu o îndemânare nemaipomenită. Deodată, râsul încetă. Toată lumea se sculă în picioare. Un chiot groaznic ieşi din o sută de mii de piepturi:

— Iată-l!

Soarele răsărise şi razele i se strecurau printre bârnele uriaşe şi lanţurile groase ale monumentului acela groaznic.

Toate privirile se îndreptară spre poarta Pictorilor. Muntele Faucon, negru de lume, cu povârnişurile acoperite de o mulţime tăcută, era impresionant.

Muntele cu miile de spectatori, cu miile şi miile de feţe întristate fără de voie, întunecate de ură, la poalele căruia se zăreau zidurile crenelate ale Parisului; o uşă în ziduri între două turnuri, lăsă să se vadă ieşind o procesiune care înainta mormăind rugăciuni… cu o mulţime de preoţi, călugări, arcaşi, în urma cărora venea călăul şi condamnatul! Şi tabloul acela se vedea încununat cu maşina morţii şi, deasupra tuturor acestora, soarele… care scânteia peste câmpiile albăstrui…

Cu cât înainta cortegiul, Buridan auzea tot mai lămurit un zgomot, un vuiet care părea că-l însoţea pe osândit: erau insultele, ameninţările de moarte, ura Parisului care-l scuipa în faţă pe Marigny.

Ministrul înainta într-un careu de soldaţi care-şi încrucişau lăncile ca să-l apere sau să împiedice o încercare de răpire pe care prietenii lui Marigny ar fi voit s-o facă.

Cel puţin aşa se răspândise zvonul, dar nu fu decât… un zvon. Cei care cad de sus, n-au prieteni; şi poate singurătatea aceea e pedeapsa celor mari şi celor puternici în care ajung după ce cad.

Marigny surâdea privindu-şi călăul cu un surâs liniştit şi mândru, cu zâmbetul acela chiar, pe care parizienii i-l văzuseră de mii de ori, în vremea când străbătea Parisul în capul călăreţilor săi, înconjurat de curtezani, dintre care erau prinţii, ducii şi stăpânitorii atotputernici ai regatului. Lucrul care făcu mulţimea să se înfioreze şi mai cumplit, fu acela că, pe când se apropiau cu toţii de spânzurătoare, Marigny făcu un pas înainte, şi-l dădu la o parte pe Capeluche, aproape poruncindu-i:

— Dă-te la o parte! Nu pot vedea spânzurătoarea pe care am dăruit-o regelui nostru.

Capeluche i se supuse şi trecu în urma lui.

Curând, cortegiul se opri la picioarele colinei. Doi oameni voiră să-l apuce pe osândit de braţ, dar el îi dădu la o parte şi, cu un gest grav şi hotărât, sui treptele care conduceau la platformă. Enguerrand de Marigny se întoarse spre mulţimea care tăcuse deodată şi drept, cu faţa scânteind de mândrie, o stăpâni de la înălţimea spânzurătorii, ca de la înălţimea unui tron. Toată lumea pricepu că va vorbi.

Dar în acel moment, un om care venea val-vârtej în mijlocul a o sumedenie de soldaţi în zale, călări pe nişte cai acoperiţi cu îmbrăcămintei de fier şi privea cu ochii înflăcăraţi toate cele ce ştim, făcu un semn şi îndată douăzeci de trâmbiţaşi, strânşi la picioarele zidăriei, începură să trâmbiţeze cu trâmbiţele spre cer. Acel om era contele de Valois.

Marigny îl zări şi-l privi drept în ochi…

Şi, în ochii aceluia care trebuia să moară, se răsfrânse atât dispreţ şi atâta milă insultătoare încât, chiar în clipa aceea,

când îl avea în mână pe rivalul pe care-l ura, Valois se cutremură de groază şi de furie! Cunoştea de douăzeci de ani privirea aceea dispreţuitoare!

Necăjit, Valois făcu un alt semn.

Tot în clipele acelea, pe când trompetele sunau şi din mijlocul mulţimii se înălţa un murmur adânc, luptându-se câteva secunde, se văzu un grup pe platformă.

Capeluche cu ajutoarele sale legau mâinile condamnatului! Şi, deodată, între cei doi stâlpi din dreapta apăru un corp care se legăna, în vreme ce atârnat de picioarele acelui corp apăru Capeluche, care trăgea din răsputeri…

Poporul Parisului aplauda.

Capeluche cu oamenii lui, coborâră.

Trâmbiţaşii tăcură.

Valois se întoarse, urmat de soldaţii lui şi coborî de pe colină.

Atunci începu o defilare nemaipomenită, în faţa cadavrului celui dintâi spânzurat în spânzurătoarea de la Montfaucon.

Un fluviu de oameni se scurse gălăgios: femei, copii, burghezi, studenţi. Călugări, bandiţi, scamatori, meseriaşi, haimanale… cu toţii trecură o ultimă dată insultând cadavrul lui Enguerrand de Marigny, care se legăna încetişor de funia lui.

Buridan văzuse tot.

Îl văzuse pe Marigny la sosire, îl urmărise cu privirile suind scara care conducea la platformă, îl văzuse pe Capeluche când îi trecuse frânghia pe după gât; văzuse ajutoarele trăgând de funie şi corpul înălţându-se în aer. Nădejdea nu-l părăsi până în ultimul moment. Funia trebuia să se rupă! Capeluche jurase! Capeluche fusese plătit de trei ori mai mult decât ceruse singur.

Funia însă nu se rupse!

Un fior de înduioşare îl străbătu pe Buridan. Ochii lui plini de lacrimi se aţintiră asupra cadavrului, şi bolborosi:

— O, Myrtille! Sărmana Myrtille!

În clipa aceea, văzu un om care cădea jos, dar nu-l luă în seamă, primirea lui magnetizată de groază era aţintită asupra cadavrului. Sta împietrit, în faţa faptului pe care nu voia să-l creadă. I se părea cu neputinţă ca… totul să fie sfârşit… că fatalitatea fusese învingătoare… că funia nu se rupsese… că Marigny murise!

Când îşi reveni în fire, văzu că lumea plecase.

În faţa spânzurătorii nu mai erau decât vreo douăzeci de curioşi care vorbeau între ei.

Era la amiază. Soarele ardea deasupra muntelui Faucon. Nu mai răsuna nici un urlet, nu se mai perinda nimeni pe picioarele sinistrului monument; nici trâmbiţaşii, nici poeţii, nici soldaţii… o tăcere adâncă stăpânea câmpia de jur împrejur. Chiar curioşii plecară.

Atunci Buridan văzu un om suindu-se pe scară, până în vârful stâlpului şi, privind de aproape, cu adâncă curiozitate, funia de care atârna trupul celui spânzurat.

Buridan era să se repeadă, crezând că e vorba de vreo profanare, când omul, sărind jos, veni spre el. Buridan îl recunoscu pe Lancelot care-i zise:

— Am vrut să văd de ce nu s-a rupt funia tăiată de Capeluche…

— Ei bine? Strigă Buridan.

— Ei bine! Urmă Bigorne, dând din umeri, Capeluche n-a tăiat funia. E întreagă. M-a furat!

— Haide, urmă Bigorne, consolează-te! Ce dracu cumetre Tristane! N-or să-l învie lacrimile tale pe stăpânul tău, de-o muri spânzurat sau de friguri, tot aia e! Curaj, pentru numele lui Dumnezeu!

Buridan îşi dădu seama că Bigorne vorbea cu un om care sta jos pe o piatră mare, cu capul în mâini şi părea nepăsător faţă de toate cele ce se petreceau în jurul lui. Îl recunoscu îndată: era Tristan, bătrânul şi devotatul servitor al lui Marigny. Era omul care căzuse lângă dânsul, în minutul în care Marigny fusese spânzurat.

Şi el voise să vadă cele ce se întâmplaseră. Îşi aţintise ochii asupra cadavrului, dar nu-i putea vedea faţa stăpânului său. Într-adevăr, după ce lumea plecase, un ajutor al călăului, rămas cel din urmă, se suise pe o scară şi acoperise capul lui Marigny cu o glugă neagră.

Se află mai târziu că Louis al X-lea, într-un moment de milă, dăduse ordin ca să ferească capul spânzuratului de insultele poporului şi lăcomia păsărilor de pradă.

Buridan se aplecă spre Tristan, îl bătu pe umeri şi-l întrebă cu blândeţe:

— Vii cu noi?

Tristan clătină din cap.

— Rămân aici, zise el. Am o ultimă datorie de îndeplinit.

— Care? Ce vrei să faci?

— Să aştept să se înnopteze şi atunci să dau jos corpul stăpânului meu şi să-l îngrop omeneşte. Nu ştiu ce valoare au rugăciunile spuse de un laic, dar vreau ca pământul unde i-o fi îngropat trupul, să audă rugăciunile de trebuinţă şi vreau ca aghiazma unui creştin să-i ude mormântul.

— Ei bine, zise Bigorne, pe care cuvintele acelea nu-l mirau. Vino cu noi să luăm… aghiazma, cumetre.

— Am adus-o, răspunse trist, bătrânul servitor. Şi arătă o sticluţă pe care şi-o umpluse la Notre-Dame!

Buridan rămase încremenit.

Cât despre Bigorne, se freca pe cap şi mormăia ceva.

În sfârşit, cum Buridan se încredinţase că n-o să-l smulgă pe Tristan gândurilor lui jalnice, şi tocmai se pregătea să plece, Lancelot se aplecă spre bătrân şi-i zise:

— Cumetre, pentru ceea ce vrei să faci, trebuie să fim mai mulţi! Vrem să te ajutăm!

— Desigur! Zise Buridan, care-l auzise.

— Bine! La ce oră ai de gând să faci acest lucru? Urmă Bigorne.

— Cum s-o înnopta destul, ca să pot lucra fără să fiu văzut.

— Foarte bine! Dar trebuie să aştepţi să venim şi noi! Zise Bigorne cu glas ciudat. E nevoie chiar să ne aştepţi… Îmi

făgăduieşti?

— La miezul nopţii? Încuviinţă acesta şi, cum păru că se adânceşte iarăşi în gândurile lui triste, Buridan şi cu Bigorne apucaseră pe drumul Parisului.

— Jupân Capeluche ne-a furat zdravăn, făcu Lancelot.

— Da! Răspunse Buridan, şi pe Dumnezeul meu jur să nu plec din Paris până nu-l voi pedepsi pe mizerabilul aceia…

— Hi-han! Zbieră Bigorne.

Capitolul XXXIX Cum fu înmormântat Marigny, rămânând totuşi spânzurat şi cum Lancelot Bigorne se îmbogăţea a treia oară.

Ajungând la poarta Pictorilor, Bigorne şi Buridan trecură prin faţa cocioabelor împrăştiate la poalele muntelui şi printre care se găsea şi cârciuma cu firma „La polobocul care curge”, unde Buridan, Guillaume şi Riquet îl aşteptară pe Valois, la începutul acelei povestiri.

Bigorne îl opri pe Buridan şi-i arătă cârciuma aceea mizerabilă.

— Hei! Începu Bigorne ţi-aduci aminte de Valois şi de tovarăşii aceia ai lui care s-au bătut straşnic cu Bourrasque şi Haudryot?

— Da, zise Buridan posomorât. Mi-aduc aminte!

— Şi eu, vezi bine! Zise Guillaume care apăruse de-odată, ieşind din cârciumă.

Era cu ochii plini de lacrimi.

— Ce ai? Îl întrebă Buridan, mirat. Te înduioşează atât de mult moartea lui Marigny?

Şi lui Buridan îi păru rău să nu resimtă aceeaşi durere, aproape egală cu aceea a lui Bourrasque.

— Marigny? Bolborosi Guillaume. Mai repede aş fi tras şi eu de funie… Nu-l plâng deloc pe trădătorul, pe hainul, pe ticălosul acela. Atâta doar că… după ce-l spânzuraseră, văzui Buridane, că aveai de gând să stai să-l priveşti mai mult şi mă coborâi până aici şi mă pusei să beau. Şi tot bând, mi se năzări că acolo atârna spânzurat, fratele nostru

Philippe! Sărmanul Philippe! Sfârşi Bourrasque, plângând cu hohote.

— Taci, beţivule! Gemu Bigorne. Plângi, că eşti beat! Dar caută să te dezmeticeşti, dacă vrei să asişti la înmormântarea lui Marigny.

— Ce? Zise Guillaume, pe care cuvântul acela îl şi dezmetici pe jumătate.

— Seniore Buridan, urmă Bigorne, vezi cârciuma asta, care a mai fost martoră isprăvilor noastre? Mi se pare că am putea să venim aici să aşteptăm, până ne-om duce sus, să dăm o mână de ajutor nenorocitului de Tristan, ca să-şi îndeplinească sarcina.

Buridan încuviinţă.

— Vă regăsesc aici? Urmă Bigorne.

— Da… dar tu?

— Eu… am de pus la cale o treabă, în oraş, dar… fii pe pace? Mă întorc înainte de a se închide porţile Parisului.

Bigorne plecă repede şi se îndreptă spre Châtelet şi pătrunse în ulicioara unde se afla locuinţa lui Capeluche. El dădu cu pumnul în uşa care era vopsită cu roşu, pentru a fi cunoscută de trecători şi să poată să se îndepărteze sau cel puţin să spună câte o rugăciune trecând pe dinaintea ei. Căci era privită drept o nenorocire sau o piază rea, să te atingi de locuinţa călăului. Câteva capete, care ajunseseră la ferestrele de prin vecini, se retraseră repede când văzură că un om bătea în uşa aceea roşie. Întâmplarea era… nemaipomenită!

Ferestruia se deschise îndată şi figura bestială a lui Capeluche apăru. El îl recunoscu pe Bigorne, dar, văzându-l singur, îi deschise numaidecât.

— Ei bine? Zise el batjocoritor, n-a izbutit lucrul, cu toate astea tăiasem frânghia. Pe semne că şi-a vârât dracu coada la mijloc. E întâia oară când mi se întâmplă aşa ceva…

— Ce vrei, cumetre, zise Bigorne, pe semne că era pândit păcătosul! Şi, zici… ai tăiat funia? (Bigorne se încredinţase

doar de potrivnic). Ai făcut ce-ai putut! Să nu mai vorbim de asta; un păcătos mai puţin pe lume.

— Aşadar, răspunse Capeluche, nu-ţi pare rău că… nu s-a rupt funia.

— Eu? Hei cumetre… uiţi că Marigny a vrut să mă spânzure şi că m-ai avut în mână pe picioarele aceleiaşi spânzurători, de la Montfaucon?

— Uite frate! E adevărat, doar!

— Ascultă cumetre! Stăpânul meu ţi-a dat 30 de galbeni ca să nu-l spânzuri pe Marigny; eu ţi-aş fi dat îndoit ca să-l spânzuri… dacă i-aş fi avut.

Bigorne părea sincer. Cu toate astea, Capeluche ţinea pumnalul în mână.

— Aşadar, urmă călăul, nu vii să-mi ceri banii îndărăt?

— Pentru ce, strigă Lancelot. Ai câştiga suma! Nu e vina ta dacă dracul care… se vede că avea zor să-l ia pe Marigny, a dres funia pe care o tăiaseşi.

De data asta, Capeluche începu să râdă şi-şi puse la loc pumnalul. N-avea şi nu putea să aibă nici-o bănuială. Şi apoi, deoarece nu i se cereau banii înapoi, asta era tot. Capeluche era zgârcit, ştim asta. În sfârşit, Bigorne n-avea nici o armă asupra lui, era singur. Şi Capeluche îşi închipuia că l-ar fi doborât cu un singur pumn.

— Atunci, ce-ai venit să-mi spui?

— Suntem singuri? Întrebă Bigorne.

— Totdeauna sunt singur, zise Capeluche. Vorbeşte fără teamă.

— E vorba să câştigăm o sumă mare de bani…

— Oho! Mai e vreun condamnat căruia trebuie să-i tăiem funia? Întrebă cu lacrimi călăul.

Bigorne clătină din cap.

— Nu, zise el. De data asta e vorba să luăm o avere mare. Dacă aş fi putut să lucrez singur, nu mă tem să-ţi spun că… nu aş fi vrut să împart cu nimeni. Cât despre stăpânul meu, seniorul Buridan, cum îi era drag Marigny, m-ar ucide, mai bine, decât să mă lase să fac ceea ce vreau să întreprind.

Capeluche îi împinse lui Bigorne un scaun, care se aşează îndată.

— Vrei să bei un pahar de tămâioasă? Am un vin straşnic! Zise Capeluche.

— Cu plăcere, cumetre!

Călăul se grăbi să scoată din dulap o sticlă şi două pahare pe care le umplu. Cutremurându-se, Bigorne ciocni paharul cu Capeluche, care zise atunci:

— Dacă voi fi vreodată silit să-ţi trec funia pe după gât… îţi făgăduiesc să lucrez repede.

— Mulţumesc, cumetre! Zise Bigorne, îngălbenind, surâzând curajos. Iată, de ce e vorba.

— Zici că e mult bănet de câştigat? Întrebă Capeluche, cu ochii scânteietori.

— De câştigat? De luat, îţi spun! De… cules, numai!

— Mult?

— Mii şi mii de galbeni! Cu ce să îmbogăţeşti zece nobili. Suntem singuri?

Capeluche se înfioră şi umplu din nou paharele.

— Zi-i înainte! Strigă el, cu vocea tremurândă. Îţi spun că trăiesc singur aici.

— Bine! Află cumetre, că seniorul de Marigny avea o comoară pe lângă care comorile regelui nu sunt decât… o nimica toată… Ştii că palatul lui Marigny a fost prădat, dărâmat, piatră cu piatră şi că… nu i s-a găsit comoara. Ei bine! Acea comoară am găsit-o eu!

Capeluche se înverzi la faţă. Începu să tremure.

— Sau, mai bine… dar tot aia este! Am găsit pe omul care ştie unde este îngropată comoara. E cel mai bătrân şi cel mai credincios servitor al lui Marigny, un oarecare Tristan…

— Îl cunosc! Zise Capeluche. Căci pe vremea când Marigny spânzura pe ceilalţi, aşteptând să fie spânzurat şi el, Tristan îmi aducea ordinele.

— Bine! Mai adineauri Tristan era la spânzurătoarea de la Montfaucon.

— L-am văzut. Era galben ca un mort…

— I-am vorbit, răspunse Bigorne. Şi mi-a mărturisit că… şi-a pus în minte ceva, pentru care mi-a cerut o mână de ajutor.

— Ce anume? Capeluche.

— De a-l scoate pe stăpânul său la noapte din laţ, ca să-l îngroape creştineşte.

— Ah! Oh! Şi i-ai făgăduit să-l ajuţi? Ştii că-ţi poţi pierde capul făcând trebuşoara asta?

— Ce-mi pasă! Capul meu e deja pus la preţ. Şi, apoi, trebuie să risc şi eu ceva, dacă vreau să mă îmbogăţesc… Tu n-ai riscat temniţa tăind funia lui Marigny?

— Adevărat! Puteam să intru în puşcărie. Şi, apoi, cine o să se ducă să spună că l-ai dat jos pe spânzurat? Eu nu, o jur! Şi Capeluche îşi ridică mâna spre crucea de pe zid.

— Bine! Se gândi Bigorne, cunosc acest gest. Ehei cumetre! Zise el tare, pricepi… de ce-i vorba nu-i aşa? Ne ducem amândoi la Montfaucon, ne întâlnim cu Tristan, îi dăm o mână de ajutor ca să scoată laţul lui Marigny şi, după ce sfârşim, îi cerem să ne ducă la haznaua lui stăpână-său, să ne umplem buzunarele.

— Nu o să vrea! Bolborosi Capeluche.

— Atunci îi arunci de gât laţul funiei pe care o s-o aduci cu tine! Îţi garantez că… de cum o simţi strângându-i nodul de gât, o să ne ducă unde vom vrea.

— Dumnezeu să ne ajute! Bombăni Capeluche.

— Hei! Ce zici cumetre?

— Zic… Ah! Drace! Trebuie să te sărut!

Capeluche îl strânse în braţe pe Bigorne care simţi ca i se zbârleşte părul pe cap, dar rămase nepăsător.

— Cumetre, urmă Capeluche, dacă o fi să te spânzure, te rog să mă crezi că… o să-ţi aduc un popă, chiar de-ar trebui să plătesc eu funia şi preotul.

— Aşa! Zise Bigorne, înfiorându-se. Ştii cârciuma polobocului de la picioarele muntelui Faucon?

— Adineauri le cinstii pe ajutoarele mele, acolo.

— Ei, bine! Acolo te voi aştepta. Vino pe înserate şi nu uita să aduci şi o funie.

— N-ai grijă, zise Capeluche, pufnind de râs.

Când Bigorne ieşi şi scăpă din ulicioarele întortocheate care erau în jurul temniţei Châtelet era cât pe ce să-i vină rău. Dar, stăpânindu-şi slăbiciunea, intră într-o cârciumă, unde se puse pe băutură şi pe mâncare, ca să-şi vină în fire, mai cu seamă că-i şi era grozav de foame.

În momentul când se apropie ceasul închiderii porţilor, el se îndreptă spre poarta Pictorilor, ieşi din Paris şi se îndreptă spre cârciumă, unde îi găsi pe Guillaume şi pe Buridan care-l aşteptau.

Cu glas înăbuşit, le lămuri ce-şi pusese în minte să facă. Pesemne că planul acela îi plăcu grozav lui Guillaume, că se puse pe un râs grozav.

— Haidem! Porunci Buridan.

Ieşi, urmat de Bourrasque şi amândoi se suiră pe deal. Cât despre Bigorne, el rămăsese în cârciuma aceea păcătoasă, şi aştepta. Se înnoptă…

Cerul era limpede şi scânteia plin de stele. Dar cum luna nu trebuia să apară decât pe la miezul nopţii, întunericul se mări încetul cu încetul. În clipa aceea, uşa cârciumii se deschise şi Capeluche apăru. Bigorne se sculă îndată, înaintă spre el şi-l luă de braţ, zicându-i:

— Să ne ducem repede. Ai funia?

Capeluche îşi dădu mantia la o parte şi arătă o funie pe care o avea răsucită pe braţ. Cei doi oameni porniră.

Capeluche privi spre cer şi zise:

— Ferice de cine poate să moară… pe-o noapte frumoasă ca asta.

— Aşa-i! Făcu Bigorne.

Nu mai ziseră nimic şi-şi grăbiră paşii, îndreptându-se spre spânzurătoarea care se înălţa în negură, cu atât mai neagră pe cât se apropiau mai mult de ea. Bigorne părea hotărât. Capeluche tremura.

— De ar fi acolo! Şopti el, apropiindu-se de spânzurătoare.

— N-ai grijă! Acolo-i! Iată-l!

Într-adevăr, la câţiva paşi răsărise o umbră şi înainta spre cei doi oameni.

Era Tristan.

— Vă mulţumesc, creştini care veniţi să-mi daţi o mână de ajutor pentru o faptă creştinească! Îngână acesta.

— Într-adevăr, zise Bigorne, şi creştinul pe care-l aduc, se pricepe de minune la o treabă ca asta, jupâne Tristane! Fii pe pace: singur o să dea jos din spânzurătoare pe bietul Marigny fără să-i facă nici un rău.

— Mă-nsărcinez cu asta! Făcu şi Capeluche.

— Îl auzi, Tristane? Se bucură Bigorne.

— Aud, şi veţi fi răsplătiţi! N-aveţi grijă.

Capeluche mârâi pe înfundate, de bucurie. Tristan se-ndreptă încet spre aripa dreaptă a spânzurătorii. Se-ndepărtă cu vreo douăzeci de paşi şi se opri la picioarele unei stânci, în jurul căreia creşteau câţiva copaci.

— Am pregătit groapa, pe când vă aşteptam, zise el.

Într-adevăr, Capeluche şi cu Bigorne zăriră o groapă adâncă şi pământul măldărit alături de ea.

— Iată, zise Capeluche, o groapă bine făcută. Să ne grăbim, zise el, care căuta să se-mprietenească cu Tristan.

— Păi… să nu mai aşteptăm! Hotărî şi Bigorne. Cu cât o fi mai iute, cu atât are să iasă mai bine.

Se-ndreptară spre scara pe care Marigny o suise de dimineaţă şi ajunseră pe platformă. Îndată fură sub corpul lui Marigny care se legăna în vânt deasupra capetelor lor.

— Trece-mi funia mie! Îi şopti Bigorne lui Capeluche. Te-ar încurca.

Acesta primi, dând din cap, şi-i trecu funia lui Bigorne. Era întuneric beznă. Tristan nu vedea nimic. Călăului i se părea că n-o să fie nevoie să ajungă… la ameninţarea unei spânzurări.

Îl afundă în negură de-a lungul stâlpului, agăţându-se de lanţuri. După un moment, i se auzi glasul. De pe bârna pe care şedea, el striga:

— Băgaţi de seamă… ţineţi trupul… tai funia…

— Hi-han, făcu Bigorne.

Deodată, dintre stâlpi, apărură doi oameni şi veniră să se aşeze lângă Bigorne şi Tristan. Erau Buridan şi Guillaume. În acelaşi minut, corpul lui Marigny căzu, fu prins şi depus pe platformă. Sus auziră un zgomot de lanţuri. Era Capeluche care se cobora. El sări jos:

— Iacă! Să-l ducem acum la… Hei! Ajutor! Mugi el îngrozitor şi încercă să sară; Bigorne îi azvârlise în jurul gâtului funia pe care o adusese chiar călăul.

Câtva clipe, Capeluche se zbătu cu furie să se descurce; în acelaşi timp, simţi ca i se leagă mâinile şi picioarele; văzu că e înconjurat de trei oameni ale căror priviri scânteiau în întuneric.

Şi horcăi:

— Sunt pierdut! La urma urmei… trebuia să-mi vină şi mie rândul!

De cum îl lega pe călău, Bigorne se sui la rândul său şi începu să cânte în gura mare.

După un minut, Capeluche fu tras sus. Se smuci de câteva ori; apoi, încetişor şi moale, stârvul începu să se legene în locul lui Marigny.

Tristan nu luase parte la această execuţie. Când trupul stăpânului său căzuse, el îl luase în braţe şi-l pusese jos, apoi, îngenunchind, începuse să şoptească cu o nesfârşită credinţă toate rugăciunile pe care le ştia, doar i-o uşura cât mai mult sufletul lui Marigny, al cărui trup nu mai avea nevoie de nimic. Când se sculă, îi văzuse pe Buridan, Guillaume şi Bigorne.

— Unde e creştinul care a venit să ne ajute?

— Uite-l colo, sus! Zise Bigorne.

Tristan îşi ridică ochii şi zări cadavrul lui Capeluche.

— Ce-i cu el? Bolborosi el…

— El e acela care l-a spânzurat pe Marigny… e Capeluche! Zise Bigorne.

Tristan scăpă un ţipăt de-o sălbatică nebunie.

— Capeluche! Strigă el…

— Ne-a trădat, şopti Buridan, cu glas înăbuşit. Ne jurase pe cruce că… n-o să-l spânzure pe Marigny; de-aceea şi-a luat pedeapsa…

Atunci, Bigorne scoase cămaşa de pe Marigny precum şi gluga care îi acoperea capul; apoi, pe când tovarăşii rămăseseră adânciţi în gânduri dureroase, el se sui cântând… După o jumătate de ceas coborâră.

— S-a sfârşit! Zise el.

Ce făcuse? Bigorne despuiase corpul lui Capeluche, îi scosese hainele sfâşiindu-le cu pumnalul şi îi pusese cămaşa şi gluga. Astfel că, a doua zi şi în zilele următoare, pe când parizienii făceau cu plăcere drumul până la spânzurătoarea de la Montfaucon ca să-l vadă pe Marigny, nimeni să nu-şi închipuie că spânzuratul de acolo nu ar fi fost Seniorul de Marigny.

Numai Valois care veni şi el să vadă de mai multe ori şi să se încredinţeze cât mai bine că, de data asta, în fine, duşmanul său murise, zise aproape acelaşi cuvânt pe care două secole jumătate mai târziu, trebuia să le spună regele Henri III în faţa cadavrului lui de Quinse.

— Parcă a crescut de când l-a spânzurat! Şopti el.

— L-o fi tras Capeluche, prea tare de picioare, răspunse un ofiţer, batjocoritor.

Marigny fusese îngropat în groapa săpată de bătrânul Tristan. Servitorul îi învăluise corpul într-un linţoliu, adus de el pentru ca să nu fie murdărit de pământ. El umplu groapa cu pământ şi o stropi cu aghiazmă de la Notre-Dame.

Din momentul acela, groapa era pământ sfânt socotind şi rugăciunile pe care Tristan le spusese; căci el se temea că Valois, urmărindu-şi răzbunarea şi după moarte, să nu fi dat ordin preoţilor să nu se mai roage, ca sufletul ministrului să rămână pe veci în suferinţă şi în jale.

Aceasta-i va face pe unii dintre cititorii noştri să surâdă. Nu vor avea dreptate! În vechime, moartea nu era nimic

sau era puţin lucru… o simplă trecere, era o călătorie deoarece erai grijit cu rugăciuni şi cu aghiazmă. Să mori nu era mai greu decât i-ar veni unui călător modern să se expatrieze, cu condiţia să aibă tot ce-i trebuie pentru călătorie. Rezultă de aci că cei care au aruncat o privire asupra moravurilor timpurilor de demult, văd, fără mirare, ce grijă aveau oamenii aceia faţă de călătoria cea de pe urmă, şi vor surprinde criminali care vor să-i lipsească pe duşmanii lor morţi de rugăciunile obişnuite, întocmai cum ar încerca un hoţ din ziua de azi să-l despoaie pe un călător de banii care-i are pentru drum. Tristan se purta ca un prieten devotat având toată grija să dea sufletului lui Marigny tot ceea ce Valois i-ar fi putut fura. Aceste ultime îndatoriri îndeplinite, Tristan plecă amărât, dar liniştit despre soarta care-l aştepta pe răposat. Mica trupă coborî până la cârciuma bunului Boloboc şi aşteptă să se lumineze de ziuă pentru a se întoarce în Paris. Când porţile se deschiseră, Buridan se îndreptă spre grădiniţa cu trandafiri, unde-l găsi pe Riquet, care sta de pază.

— Vino cu noi! Îi zise Buridan lui Tristan. În curând vom pleca din Paris, unde nu mai ai ce face şi unde poţi să fii spânzurat. Te vei reîntoarce mai târziu, după cum nădăjduiesc să mă reîntorc şi eu… căci vreau să mă fac doctor.

Guillaume şi Riquet ridicară din umeri, Bigorne începu să ţipe ca măgarii.

— Nu-i oare un mijloc nimerit pentru a-mi asigura existenţa mea şi a familiei mele? Zise Buridan ca răspuns ale acelei manifestaţii. Un doctor de la Sorbona îşi câştigă tot atât de bine viaţa ca şi un ofiţer de la Luvru.

— Mărturiseşte că ai darul de-a trăncăni puţin! Spuse Guillaume.

— L-a muşcat Aristotel! Adăugă Riquet.

— Ce măgar! Încheie Bigorne.

În timpul acesta, Tristan se gândea la propunerea pe care i-o făcuse Buridan.

— Ei bine, fie! Zise el. Am să merg cu tine… dar trebuie să strâng câteva lucruri la care ţin. Peste două, trei zile vă întâlnesc aici.

— Nu, zise Buridan, cum vei fi în stare să pleci, du-te la Roule, unde vei găsi pe fata nenorocitului Marigny şi aşteaptă pe acolo. Dacă crezi că e bine, vorbeşte-i de moartea tatălui său, căci eu n-am să am curajul ăsta!

— Mă însărcinez să-i vorbesc ei! Zise Tristan.

Şi plecă de la grădiniţa cu trandafiri, făcând semn lui Bigorne să-l urmeze. Bigorne tocmai se pregătea să iasă şi el. Îl urmă pe Tristan, dar înainte de a pleca el, spuse tovarăşilor săi că nu se va înapoia până a doua sau poate a treia zi.

Buridan rămase cu Guillaume şi Riquet.

— Ei bine! Zise Guillaume, plecăm de data asta? Mai ai vreun Marigny de scăpat?

— A mai rămas Gautier, îi răspunse Buridan. Gautier pe care-l numeai fratele tău şi pe care eu îl preţuiesc tot ca pe un frate… Ce-am făcut pentru Marigny, care îmi era duşman, pot să fac pentru Gautier, care e fratele nostru! Philippe a murit; să-l scăpăm, cel puţin, pe celălalt Eu vă declar că nu voi pleca până nu l-oi scoate din închisoare sau până nu l-oi vedea mort…

Buridan se înecă şi lacrimile începură să i se prelingă din ochi.

— Sărmanul Philippe, făcu Guillaume plângând.

— Da, zise Riquet, era un gentilom frumos, cu toate că nu ducea la băutură atât de bine ca Gautier.

— Haide, Buridane, mângâie-te. Vom face ce vrei. N-o să plecăm până nu-l vom vedea pe bietul Gautier legănându-se de o funie…

După cum am spus, Bigorne se dusese cu Tristan, care părea pierdut în durerea lui.

— Hei cumetre! Îl întrebă Bigorne. Unde mă duci? Am o treabă grăbită şi nu pot întârzia.

Ce treabă avea Bigorne? O să-l vedem la lucru!

— Ştii, zise Tristan, că sunt doi oameni pe care azi dimineaţă îi uram îngrozitor.

— Cine sunt acei doi oameni?

— Răbdare! Reluă Tristan. Unul din acei oameni e… contele de Valois, care l-a spânzurat pe stăpânul meu.

— Aha! Făcu Bigorne, care privi spre Tristan cu băgare de seamă.

— Da! Şi celălalt era Capeluche!

— Acesta şi-a plătit vina. Să nu mai vorbim de el.

— Da, zise Tristan, cu un ton ciudat. Şi-a plătit, mulţumită ţie, jupâne Bigorne… De aceea ţi-am spus să mergi cu mine… Nu mă întreba nimic. Vino şi-ai să vezi!

Bigorne îl urmă gânditor pe Tristan. Ajunseră în strada Saint-Martin şi se opriră într-un loc unde erau nişte săpături în stradă. Acolo se înălţă până cu puţin înainte o fortăreaţă, înconjurată de ziduri crenelate cu şanţuri. Nu mai era nimic. Ziduri, fortăreaţă, clădiri, totul fusese dărâmat.

— Iată ce-a mai rămas din palatul Marigny! Se miră Bigorne.

Tristan nu-i răspunse. La vreo sută de paşi, mai departe, intră într-o casă sărăcăcioasă, pustie şi chiar cu nume rău prin vecinătate unde am mai văzut-o pe sluga ministrului, în ziua când acesta fu arestat.

Tristan aprinse o făclie, coborî o scară, ajunse într-o pivniţă, dădu la o parte nisipul care acoperea pământul, ridică o lespede şi coborî încă o scară, împreună cu Bigorne. Acolo, în a doua pivniţă, Tristan luă o sapă şi se apucă să lovească în zidul care părea făcut din pietre mari, cimentate.

Spre marea mirare a lui Bigorne zidul se fărâmiţa sub loviturile sapei. Înfăţişarea aceea de pietre căzu şi apăru o ladă enormă. Tristan deschise lada: era plină de săculeţi orânduiţi cu grijă.

Tristan scoase un sac şi-l deschise, tăind cu pumnalul sforicica care-l lega. O ploaie de aur se revărsă din sac.

Bigorne holbă nişte ochi grozavi.

— Oh! Îngână el, numai în sacul ăsta sunt vreo trei sute de galbeni!

— O mie! Zise grav Tristan adică o avere întreagă cu care s-ar mulţumi mulţi gentilomi de la curtea regelui. Ajută-mă, Bigorne!

Tristan se apucă să vâre-n sac galbenii ce căzuseră pe jos.

Bigorne îl ajuta tremurând şi oftând:

— Când te gândeşti că… cu a o suta parte din ce-i aici aş fi bogat!

Tristan legă sacul, îl ridică, şi-l puse în braţele lui Bigorne. Zicându-i:

— Ţine-l! E-al tău! Al tău e, repetă Tristan. Funia cu care a fost spânzurat Capeluche face mai mult decât atât! De aceea, dacă nu-ţi dau mai mult e că trebuie să dispun de averea stăpânului meu după lege.

— Mie? Urla Bigorne. Mie? Tot aurul ăsta!

Şi, căzând în genunchi, deschise iar sacul. Niciodată nu văzuse atâţia bani! Bucuria lui Bigorne se manifestă printr-o serie de salturi în jurul pivniţei şi apoi prin strigăte nearticulate, apoi printr-un zbierăt straşnic.

Deodată se potoli şi apucă strâns mâinile lui Tristan.

— Cumetre, zise el, mulţumită ţie sunt bogat pe toată viaţa, chiar dacă aş trăi o sută de ani, ceea ce-mi doresc mie şi ţie. Dar… asta nu-i totul. Îl cunosc pe stăpânul meu, pe Buridan… e un măgar, dar un adevărat măgar roşu, încăpăţânat, fără idei, fără respect pentru aceste frumoase monezi atât de frumoase şi atât de respectabile. De două ori m-am îmbogăţit şi de două ori m-a ruinat. Mă tem de el. Dacă m-o vedea întorcându-mă cu atâta aur, o să caute îndată să mă uşureze de el, împărţindu-l la haimanale, la arcaşi, ori cine-o întâlni…

— Ei bine? Întrebă Tristan, care începu să râdă.

— Ei bine! Cumetre, fă-mi un serviciu. Pentru că ai să vii la Roule, să ne-ntâlnim acolo, păstrează-mi galbenii până atunci. Să mi-i aduci acolo, şi atunci va fi prea târziu ca

Buridan, cu ideile lui, să mă facă să mănânc fân sau scaieţi, ca el. Eu nu sunt măgar… ce dracu?

— Îţi făgăduiesc! Zise Tristan.

Bigorne rămase pe gânduri câtva timp, ca şi cum n-ar fi ştiut ce să facă? Să-i lase ori nu, comoara aceea, nepreţuită? Se hotărî, apoi, să-şi umple buzunarele cu bani şi, chiar el, aşează sacul în lada, pe care o salută cu respect.

Lada fu închisă şi cei doi oameni se înapoiară.

— Şi spuneai? Zise atunci Bigorne.

— Nu spuneam nimic! Răspunse Tristan care-l cuprinsese iarăşi gândurile întunecate.

— Ba da, cumetre, ziceai ca erau doi oameni pe lume pe care-i urai de moarte. Cel dintâi era Capeluche, şi cu acesta ne-am răfuit, şi tu şi eu. Al doilea era Valois; şi acesta nu e încă achitat…

Tristan îl privi pe Bigorne şi faţa i se lumină.

— Oare, te vei fi gândit să-mi dai vreo mână de ajutor?

— Să te răzbun pe Valois? Da!

Tristan mormăi în aşa fel că ar fi putut fi şi ceva de bucurie, dar şi un fel de blestem.

— Nu numai că sunt hotărât să te ajut, urmă Bigorne, dar îţi declar că aveam de gând să-l pedepsesc singur pe Valois, după cum şi merită, de altfel. Acum suntem doi care vrem acelaşi lucru.

Bigorne şezu mult de vorbă cu Tristan sau, mai bine zis, avu loc un monolog pe care Tristan îl aprobă, dând mereu din cap.

— Aşadar, făcu Bigorne, sfârşind, dacă izbuteşti, îl aduci până la uşă?

— Da, zise Tristan, înfiorându-se.

— Îl laşi să intre, apoi închizi uşa pe dinafară?

— Am înţeles…

— Bine. Ei, apoi te duci la Roule să te întâlneşti cu Buridan… Restul mă priveşte.

După acest sfat, cei doi oameni se despărţiră ca să-şi vadă fiecare de treabă. Bigorne nu-i lămurise lui Tristan decât o

parte din cele ce voia să facă. Ceea ce plănuia să pună la cale, se împărţea în două fapte succesive. Tristan o cunoştea pe cea de a doua, la care trebuia să ia parte. Cât despre cea dintâi, Bigorne nu i-o spusese, temându-se, poate, ca sluga lui Marigny să nu vrea să-l mai ajute.

Vom vedea aici dezvăluindu-se prima parte.

Ieşind din strada Saint-Martin, Lancelot Bigorne se duse în strada Vrăjitorilor, o uliţă păcătoasă, în partea cetăţii locuita de evrei. Uliţa aceea era umblată de cei mai păcătoşi oameni. Nici un burghez nu îndrăznea să umble pe acolo decât ziua, şi când avea absolută nevoie de ştiinţa blestemată, pentru vreo boală grea, căci vrăjitorii aceia care o locuiau erau… doctori. Studiind corpul omenesc, ca să descopere izvorul vieţii sau pentru practicile lor religioase, fără îndoială, puseseră bazele ştiinţei care se numeşte azi medicină.

Spre unul dintre vrăjitorii aceia se îndreptase şi Bigorne, nu fără să se cutremure de frică şi rugându-se de sfântul Barnabé, căruia îi făgădui formal băutură şi o gâscă grasă, prin mijlocirea preotului de la Saint-Eustache. După ce interesă chiar Paradisul în afacerile lui, Lancelot se apropie cu îndrăzneală de un monstru, adică de un vrăjitor. Era un om de vreo cincizeci de ani, cu privirea blândă, cu aerul serios, cu înfăţişarea mai mult binevoitoare şi cu o barbă frumoasă.

— Mai mare mirarea, se gândi Lancelot, cum seamănă aceşti vrăjitori cu… ceilalţi oameni! Zău! Ai crede că-i chiar creştin! Dar… ia să mă păzesc mai bine. Asta-i tot o viclenie de-a diavolului. Şi făcu trei cruci, una după alta, ca să ia puterea dracilor… Vrăjitorul obişnuit să vadă cum se apropiau de el cei care aveau nevoie de dânsul, nu zise nimic şi se mulţumi să-l poftească pe scaun pe vizitatorul său, politeţe pe care Lancelot crezu că trebuie s-o refuze, căci auzise vorbindu-se de oarecare scaune drăceşti pe care te aşezai fără sfială şi de pe care nu te mai puteai scula. Lancelot îi zâmbi vrăjitorului cu o expresie care

însemna: Degeaba încerci tu să-mi întinzi vreo cursă! Pe mine nu mă prinzi!

Şi-i spuse de ce a venit:

— Iată, zise el, azi dimineaţă a murit un om. Poţi să-l faci să mai trăiască câteva zile?

— Nu, zise hotărât vrăjitorul. Dar de ce a murit acel om?

— Drace! Drace! Făcu Lancelot, încremenit. Nu poţi dar să învii un mort pentru câteva zile… sau pentru cel mult o săptămână?

— Nu. Dar spune-mi din ce pricină a murit omul? S-a sfârşit de vreo boală care descompune un mort şi-l desfigurează îndată după ce şi-a dat sufletul?

— A murit spânzurat. Asta-i toată boala lui!

— Vrei să vorbeşti de Enguerrand de Marigny? Întrebă vrăjitorul ţintindu-l cu privirile.

Bigorne tresări şi făcu vreo câteva cruci.

— Ah! Exclamă el, eşti un adevărat vrăjitor care ghiceşti dintr-o dată… de ce vin să-ţi vorbească.

Vrăjitorul zâmbi şi zise:

— Îmi vorbeşti de un om care a murit azi dimineaţă spânzurat. Ar trebui să fiu stupid ca să nu ghicesc că e vorba de Enguerrand de Marigny.

— Uite frate! Se miră Bigorne.

— Dar să lăsăm asta. Deoarece e vorba de un om mort, fiind în plină putere, nu pot să-i dau chiar viaţa, dar… aparenţa vieţii.

— Drace! Tresări iarăşi Bigorne. Trebuie să-ţi aduc cadavrul? N-ai putea să operezi de departe, prin vrăjitorie?

— E cu neputinţă. Chiar aici trebuie să se facă fermecătoria.

Bigorne se gândi câtva timp, apoi zise:

— Bine, fie! Astă seară, când va înnopta, voi sosi cu cadavrul.

Apoi se tocmiră. Vrăjitorul se arătă îngăduitor şi se mulţumi cu monede de argint, pe care Bigorne i le plăti pe dată.

— Ce bucurie! Se gândi vrăjitorul, când plecă Bigorne, să pot să studiez în voie corpul unui Enguerrand de Marigny. Aş fi plătit eu însumi ce mi-a dat el pentru aşa ceva… Cum o să facă omul ăsta ca să scoată cadavrul din spânzurătoare şi să-l aducă aici? Şi… ce-o fi voind să facă cu el? Ce-mi pasă? Asta nu mă priveşte. Cât despre Bigorne, se duse drept la un zarzavagiu care cultiva un petec de pământ în împrejurimi de Temple şi-i cumpără căruţa cu care îşi transporta legumele şi măgarul care trăgea căruţa.

Capitolul XL Gautier d'Aulnay.

Pesemne că Charles de Valois era grăbit să se scape de prizonierii săi şi, după ce se descotorosise de Marigny şi de Marguerite, voia să se scape şi de Gautier d'Aulnay, căci trecând prin Paris, Bigorne auzi anunţându-se parizienilor că: a doua zi de dimineaţă pe piaţa Martroi-Saint-Jean, vor fi executaţi fraţii d'Aulnay, vinovaţi de înaltă trădare, după propria lor declaraţie, înregistrată de Parlament. Că unul dintre cei doi fraţi, Philippe, senior d'Aulnay, îşi făcuse singur dreptate, omorându-se. Rămânea să fie pedepsit în efigie. Cel care mai trăia va suferi tortura, având-se în vedere că acel care supravieţuia, adică Gautier, al doilea din familia d'Aulnay, va fi jupuit de viu înainte de a fi decapitat şi se vor smulge anumite părţi ale trupului de către călău.

Lumea vorbea că Gautier d'Aulnay va fi condus chiar în seara aceea la piaţa Martroi ca să aştepte acolo ceasul execuţiei. Deci, înainte de a se duce la zarzavagiu unde îşi făcu cumpărătura, Bigorne, intră la grădiniţa cu trandafiri, cu gândul să-i anunţe şi lui Buridan ceea ce aflase. Dar, îl găsi atât de palid şi de deznădăjduit că… înţelese că tânărul aflase mai înainte groaznica veste. Riquet şi cu Guillaume îi întări bănuiala şi Bigorne plecă.

După cum s-a văzut, Buridan ştia că Gautier avea să moară a doua zi, şi ce fel de chin îi era rezervat. Copleşit de durere şi de spaimă, tânărul tot mai păstra o licărire de speranţă în fundul sufletului său. Ziua aceea, îngrozitoare, îi

păru nesfârşit de lungă. Cu toate astea, ea trecu. Se înnoptă şi Riquet Haudryot, trimis ca cercetaş, se întoarse spunând că Gautier d'Aulnay fusese pornit spre piaţa Martroi-Saint-Jean.

— A venit vremea ca să ne mişcăm! Zise Buridan care se înfioră. Elixirul?

— Iată-l, zise Riquet, arătând o sticluţă. M-a costat…

— Nu importă! Du-te… du-te iute! Eşti sigur că o să-l ia?

— N-a băut toată ziua, trebuie să turbeze de sete. O să-l bea, desigur!

În acelaşi timp, Riquet, vărsă conţinutul sticlei într-o oală pe care o umplu cu apă rece. Guillaume asista la acele pregătiri, bombănind de disperare.

Riquet, coborâse la pivniţa, unde era închis Stragildo şi-i dăduse oala cu apă rece, zicându-i:

— Te-am cam uitat astăzi. Nu e vina noastră. A trebuit să ne ocupăm de una din victimele tale.

Fără nici un cuvânt, Stragildo apucă oala şi o goli până la ultima picătură. Apoi îşi reluă acea imobilitate sălbatică pe care o păstra de când era în mâinile duşmanilor săi. Stragildo se ştia condamnat. Totul era să afle… cum o să-l omoare. Ştia că nu putea nădăjdui nici o iertate sau nici o milă din partea lui Buridan. În sfârşit, cum era veşnic legat, pierduse nădejdea de a putea fugi a doua oară. În dimineaţa aceea, ca în toate zilele, de altfel, Haudryot îi adusese de mâncare, şi Stragildo mâncase, ca de obicei, mai bine chiar decât i se păruse. Atâta doar că, după ce se sătură, îi fu sete. El căută oala plină de apă, pe care i-o umpleau de mai multe ori pe zi, dar n-o găsi. Atunci simţi cum setea i se mărea şi băgă de seamă că-i dăduse de mâncare cărnuri sărate. Atunci, omul acela care nu se temuse niciodată de nimic, se înspăimântă. Înţelese că ar fi voit să-l omoare prin sete, care nu era rar pe vremea aceea, şi el se înfricoşă.

Îl apucă o criză de revoltă în care încercă să-şi rupă lanţurile şi ţipă disperat fără să capete vreun răspuns.

Când se înnoptă, Riquet îi aduse apă, el îşi reluă îndată nepăsarea lui sălbatică după ce bău şi-ncepu iar să nădăjduiască.

Poate că n-o să-l omoare?!

Poate că Buridan uita cele ce făcuse, avea să-l şi ierte! Şi iarăşi începu să urzească planuri de răzbunare.

În minutul când Stragildo prinse să simtă renăscând într-însul nădejdea şi pornirea lui de răzbunare, el se clătină. Ochii i se împăienjeniră, simţi că înţepeneşte. Voi să strige şi pricepu că limba-i paralizează…

— M-au otrăvit! Gândi el.

În clipa când i se părea că stă gata să moară, Stragildo fu cuprins de-o durere pe care n-o simţise niciodată. Nu i se părea că o să moară! Dar să moară fără să se răzbune pe Buridan, care era cauza tuturor nenorocirilor lui… asta îi păru cea mai grozavă suferinţă… În minutul acela Buridan apăru. La lumina făcliilor el îl cercetă pe păzitorul fiarelor, apoi întorcându-se spre Haudryot, îi porunci:

— Dezleagă-l!

Riquet se grăbi să taie legăturile prizonierului cu pumnalul. Stragildo mugi de bucurie. El se ghemui şi-şi adună toate puterile. Înainte de a muri va avea mângâierea să strângă de gât pe Buridan! Şi se aruncă asupra tânărului care sta nemişcat. Sau cel puţin, voi să se azvârle. În realitate el făcu doi paşi cu greutate şi se opri. Voi să-şi ridice braţele ca să-l apuce pe Buridan de gât, dar simţi că braţele-i atârnau grele ca de plumb şi că nu le mai putea ridica!

Buridan îl atinse cu degetul. Stragildo se clătină. Un val de furie îi năvăli spre creier şi cum nu putea nici să strige şi nici să scoată vreun cuvânt, căci limba-i paralizase şi nu se mai mişca, furia i se prefăcu în lacrimi, care i se prelinseră pe faţa zăpăcită, înţepenită atât de ciudat…

Stragildo simţea că otrava i se urcă la creier.

Furia, durerea, setea de răzbunare, de crimă… toate sentimentele astea cu care trăise, piereau ca un fum.

Voinţa-i pierea. Încetă chiar de mai plânge, iar gura, care nu-i cunoscuse niciodată decât batjocura insultelor grozave zvârlite nenorociţilor amanţi ai Margueritei, începu să i se lăţească într-un surâs prostesc.

— Urmează-mă! Îi porunci Buridan, care ieşi din pivniţă.

Stragildo îl urmă supus. În sufletul lui, revolta se potolea încet, încet şi dispăru cu totul.

Stragildo urcă scara cu paşii nehotărâţi. Putea să umble încă. În el era o nesimţire generală… o pierdere a voinţei; dar filtrul pe care-l băuse, nu-l împiedica să se mişte şi să-şi dea seama de direcţii. Nu se mai gândea să fugă, nici să se răzbune. Riquet şi Guillaume îi păreau nişte umbre. Nu-i mai recunoştea. După câteva minute simţea învăluindu-l ceva, ca o plăcere ciudată. Pasul i se regla, limba păru că i se uşurează. Înţelese că poate vorbi. Dar acum nu mai simţea nevoia, trăia într-o absolută indiferenţă de ceea ce se întâmpla în jurul lui.

— Cât trebuie să ţină efectul elixirului? Întrebă Buridan pe Haudryot.

— Vreo trei ore. Apoi păcătosul îşi vă regăsi toată puterea. Dacă ai vrea să mă asculţi, ar trebui să profităm de momentul acesta de nesimţire ca să-l omorâm…

— Da, zise Guillaume, şi mizerabilul n-o să se poată plânge de o astfel do moarte. El care i-a aruncat de pe turn pe Philippe şi pe Gautier, el care…

Buridan îl opri:

— Să mă aşteptaţi aici, dacă vin înainte de a se înnopta, bine, dacă nu mă întorc, duceţi-vă la Roule unde i-am scris lui Mabel, ce să facă cu voi.

Guillaume şi Riquet pricepură că Buridan se ducea să încerce iarăşi vreun lucru imposibil. Dar, cum îl ştiau încăpăţânat, cum din experienţă ştiau că niciodată nu renunţă la o hotărâre pe care ar fi luat-o, îl strânseră în braţe fără să-ncerce să-l întoarcă de la cele ce-şi pusese înainte, oricare ar fi fost gândul acela.

Buridan îl luă de braţ pe Stragildo, după ce-l acoperi cu o mantie roşie, a cărui glugă i-o puse peste cap.

Stragildo porni fără să se opună. Străbătură încet o parte a Parisului şi ajunseră la piaţa Martroi-Saint-Jean.

Era o piaţă mică, neregulată, formând un fel de triunghi, ale cărui bază şi capăt erau mărginite de două construcţii de care vom vorbi. Pe cealaltă margine erau case mai mititele, înghesuite una într-alta; unele dintre case erau mai joase ca piaţa şi ajungeau la prăvălii prin nişte trepte care mărgineau laturile pieţii. Dintre acele două construcţii ale pieţei, cea de la baza triunghiului, era închisoarea de la Martois; cealaltă de la capăt, era un stâlp de execuţie! Unul dintre numeroşii stâlpi care împodobeau Parisul şi care se mai văzură dăinuind încă multă vreme.

Ajutoarele lui Capeluche rânduiau eşafodul tocmai în momentul când sosi şi Buridan cu Stragildo. Îl căutaseră pe Capeluche şi nu-l găsiseră, dar dacă-i adevărat că şi fără un sfânt, calendarul nu s-a oprit din mers, e tot atât de adevărat că şi fără un călău, moartea nu poate fi stăvilită.

Treaba mergea şi fără stăpân şi elevii se întreceau cu atât mai mult să arate ce ştiu şi… ce pot.

Vreo douăzeci de curioşi îi priveau pe cei ce lucrau cântând, la lumina făcliilor. La nevoie, curioşii aceia mai dădeau şi câte o mână de ajutor, ridicând şi ducând de colo până colo podinile, căci nu era lucru atât de uşor ridicarea unui eşafod, de acele care se făceau pe vremea aceea, mai ales că trebuiau clădite înalte, ca lumea să poată vedea cât mai bine chinul nenorocitului.

Buridan străbătu piaţa ţinând mereu de braţ pe Stragildo şi se îndreptă spre intrarea închisorii.

— Unde-i căpitanul întrebă el, cu un glas autoritar.

Unul dintre arcaşi se repezi în sala de a doua şi-i făcu semn lui Buridan că putea să intre.

Buridan şi Stragildo intrară.

Lipsit de puterea de a judeca, umblând ca în vis deşi din minutul acela, efectul stupefiantului pe care-l băuse începea

să dispară, avea cunoştinţă de ceea ce se petrecea, cum îţi dai seama prin somn de zgomotele pe care le auzi, fără te poţi deştepta. Ofiţerul îşi aţinti privirile asupra omului învăluit în mantia roşie şi asupra lui Buridan, de parcă ar fi voit să întrebe! Cine sunt?

— Seniore, zise Buridan vin din ordinul regelui.

Ofiţerul care sta jos se sculă în picioare într-o ţinută respectuoasă. Am mai spus în alte rânduri ce putere aveau cuvintele acele: din ordinul regelui!

— Aveţi un prizonier? Întrebă Buridan.

— Da, seniorul d'Aulnay.

— Numele nu interesează! Acest prizonier cunoaşte un secret de stat.

— Cred că am ghicit, zise ofiţerul. De aceea magistratul va fi mâine aici, ca să culeagă ultimele mărturisiri ale osânditului.

Buridan îl ţinea pe Stragildo mereu de braţ, el se aplecă spre ofiţer şi-i şopti:

— Condamnatul nu o să spună nimic magistratului deoarece n-a voit să spună nimic monseniorului de Valois. Omul acesta, seniore, poate singur să smulgă adevărul prizonierului. Din ordinul regelui, căpitane, acest om trebuie pus în contact cu condamnatul. Îl voi urma ca să-i ascult mărturisirile.

— Îmi trebuie un ordin scris.

— Iată-l, zise Buridan, şi aruncă pe masă, cel de-al doilea pergament, pe care-l luase de la Stragildo.

Primul, vă reamintiţi, fusese ars de Valois.

Fu un moment suprem. Ofiţerul desfăcu pergamentul şi-l citi, Buridan, ţeapăn, palid, nu-şi mai simţea inima bătându-i în clipa aceea, căpitanul îşi ridică capul, salută pe Buridan şi strigă:

— Să vină opt oameni ca să coboare la temniţă?

Îi întinse pergamentul lui Buridan, care năbuşindu-şi un strigăt de bucurie, respinse binişor hârtia zicând:

— Am ordin să las în mâinile dumitale acest pergament pe care-l veţi da mâine seniorului Jean de Précy, dar vă fac cunoscut că conversaţia trebuie să fie secretă.

— Oamenii mei n-or să audă nimica! Zise căpitanul. Ofiţerul se îndreptă spre o uşă pe care o deschise. Acolo începea o scară pe care Buridan prinse s-o coboare, ţinându-l pe Stragildo de braţ. Cei opt arcaşi îi urmau.

— Dă-mi facla! Zise Buridan arcaşului care era lângă el şi intră…

Închise uşa, în urma lui, apoi înţepeni făclia într-un colţ al temniţei. Atunci se uită spre fund şi văzu un om culcat pe lespede, cu mâinile şi cu picioarele legate. De-abia îl recunoscu.

Omul acela, cu faţa ca de ceară, îngrozitor de slab, era Gautier. Şedea cu ochii închişi, nepăsători, în aparenţă faţă de tot ce i s-ar fi putut întâmpla.

Buridan îngenunche, puse mâna pe gura lui Gautier ca să-l oprească de a striga, se aplecă până la urechea lui şi şopti:

— Taci! În numele lui Dumnezeu! Dacă vrei să trăieşti, taci! Deschide ochii şi priveşte!

Gautier deschise ochii… Ochii aceia rătăciţi, ochi de om în agonie… în care moartea apropiată îi împăienjeni. Îl văzu pe Buridan! Şi un fel de geamăt slab îi umflă pieptul.

— Nici-o vorbă! Nici-un zgomot! Gemu Buridan… Mă auzi? Mă recunoşti? Mă pricepi?

Gautier făcu semn că, da!

Buridan tăie legăturile cu pumnalul. După câteva clipe Gautier era în picioare, zăpăcit, tremurând, cu faţa atât de înflăcărată, încât Buridan, pentru a doua oară, îi puse mâna peste gură fără să zică un cuvânt. Încetul cu încetul, bucuria aceea nebună care-l tulburase pe Gautier, păru că se potoleşte. El îşi muşcă buzele până la sânge. Apoi, pricepând fără îndoială că momentul era grozav, se rezemă de zid şi închise ochii…

Ca să nu-şi piardă cumpătul, Buridan scoase repede mantia, care-l acoperea pe Stragildo, o azvârli pe umerii lui

Gautier, şi-i puse gluga în cap.

— Poţi să umbli? Îl întrebă el încet.

Drept răspuns, Gautier făcu câţiva paşi şi se rezemă de uşă cu capul între palme, plângând încet.

Buridan răsuflă greu. Năduşise tot, ca şi cum ar fi îndeplinit cine ştie ce muncă grea.

Cu toate astea, era stăpân pe sine.

Atunci îl împinse pe Stragildo în coltul temniţei şi-i puse mâna pe umeri.

— Mă recunoşti? Întrebă el.

Stragildo, fără să facă o sforţare, încet-încet, inteligenţa se deşteptă. El mârâi înăbuşit ca şi cum ar fi vrut să zbiere.

— Sunt Buridan! Urmă tânărul. Ascultă, deci, ultimele mele cuvinte. Ai fost laş şi crud toată viaţa şi te condamnasem la moarte. Cu toate astea, nu te ucid. Îţi rămâne o ultimă scăpare, dacă ţi-e favorabilă, voi crede că te-a iertat Dumnezeu. Cât despre mine, în numele Margueritei, cea trădată de tine, în numele lui Philippe, cel mort, al lui Gautier, pe care ai vrut să-l omori, în numele tuturor acelora pe care i-ai azvârlit de pe turnul Nesle, te iert! Ascultă! Peste câtva timp, într-o oră, poate, vei simţi redeşteptându-ţi judecata… vei putea să umbli şi să vorbeşti. Atunci strigă, cheamă, spune că nu eşti Gautier. Şi când or recunoaşte că nu eşti acela care trebuia să fie chinuit, acuză-mă pe mine de această evadare, reclamă regelui sau contelui de Valois… În sfârşit… e treaba ta! Adio, Stragildo!

Cu ochii zăpăciţi, Stragildo, făcu o sforţare supremă ca să strige sau să-l apuce pe Buridan… dar era încă sub influenţa băuturii. El îl văzu pe Buridan apucând făclia… Îl văzu luându-l pe Gautier de braţ… şi-şi dădea seama că iese din temniţă…

Apoi, zgomotul paşilor se stinse în depărtare şi… nu mai auzi nimic!

Cât putea fi încă zărit din corpul de gardă, Buridan se stăpâni, dar când ajunse cu Gautier în fundul ulicioarelor,

pe unde la ora aceea târzie nu mai trecea nimeni, el i se aruncă în braţe şi, sub înrâurirea zguduirii acelei emoţii violente, pe care şi-o stăpânise până atunci, trebui să-l ţină Gautier la rândul lui.

— Liber! Gâfâia Gautier. Liber şi cu viaţă!

— Da! Zise Buridan. Vom putea fugi. Nişte cai buni ne aşteaptă la Roule. Peste câteva zile, vom trece graniţele regatului.

— Să fugim? Strigă Gautier. Asta nu. Vreau să-mi răzbun fratele, Buridane.

— Să-l răzbuni? Şi împotriva cui?

— Mai întâi… a lui Valois!

— Dacă nu mă înşel, mi se pare că Lancelot Bigorne e pe urmele lui! Gautier, nu mă pot amesteca în pedepsirea tatălui meu! Zise Buridan, cu vocea schimbată.

— Mai e… îndrăcitul acela de Stragildo.

— E în locul tău, în temniţa de la Martroi. Nu l-ai recunoscut?

Gautier îl privi pe Buridan cu admiraţie.

— Ce? Bolborosi el. Nu vezi? Ai făcut tu asta? Da, ai făcut-o şi dacă se găseşte pe lume cineva în stare să făptuiască o astfel de întreprindere atât de îndrăzneaţă, acela nu poţi să fii decât tu, Buridane!

— Vezi dar… că nu mai e nevoie să te ocupi de Stragildo…

— Da, dar mai e Marigny, mai e Marguerite…

— Haide, vino, zise Buridan. Vino să mai prinzi ceva puteri cu o masă bună, care te aşteaptă. Şi, pe când vom mânca, îţi voi povesti ce s-a întâmplat cu Marguerite şi Marigny.

Cât despre Gautier, el se puse la masă şi înghiţi proviziile pe care Riquet, prevăzător ca întotdeauna, le strânsese la timp. Apoi uriaşul adormi un somn greu, care ţinu până a doua zi la amiază şi care fu urmat de o nouă năpustire asupra proviziilor lui Riquet.

Nu mai avem nimic de spus în ceea ce-i priveşte pe aceşti tovarăşi îndrăzneţi, atâta doar că, după patru zile, găsiră

prilejul să plece din Paris şi se îndreptară spre Roule, unde se întâlniră cu Mabel, Myrtille şi Tristan.

Fata plângea… Tristan îi istorisise moartea tatălui ei, dar îi spusese că murise de un atac de apoplexie.

Myrtille nu află niciodată că tatăl ei fusese spânzurat.

În noaptea aceea, tovarăşii lui Buridan se pregătiră de plecare, care fu hotărâtă pentru a doua zi ca să poată veni şi Lancelot Bigorne.

În noaptea aceea, Tristan îl duse pe Buridan la grajd unde fuseseră aduşi mai mulţi cai şi-i arătă câţiva saci.

— Ce-i acolo? Întrebă Buridan.

— Zestrea Myrtillei! Răspunse bătrânul servitor.

Era tezaurul lui Marigny, faimosul tezaur, pe care Valois pusese să-l caute în zadar, în palatul din strada Saint-Martin. Mai târziu Buridan, împărţi în trei averea aceea, pentru care lucru fu împuternicit chiar de nevasta lui: o parte îi rămase Myrtillei, o parte fu întrebuinţată pentru clădirea unei şcoli pentru orfani; şi a treia parte se împărţi între Guillaume, Riquet şi Gautier care, după câţiva ani, făcu să i se reclădească castelul tatălui său, cel asasinat de Marigny. Cât despre Bigorne, ştiam că-l îmbogăţise Tristan mai de mult. Dar, înainte de a termina povestea aceasta, să spunem ce s-a făcut Stragildo şi care era „treaba misterioasă” pe care o avea de îndeplinit eroul tuturor aventurilor acestea, adică Lancelot Bigorne.

Capitolul XLI Chinul fraţilor d'Aulnay.

Stragildo rămăsese singur în temniţa în care, printr-una din cele mai negândite îndrăzneli, îl închisese Buridan în locul lui Gautier. Trecu o oră, până când efectul stupefiantului administrat de Haudryot să se fi risipit, ca să-şi dea seama de cele ce i se întâmplase. Mai întâi, i se păru că nu părăsise pivniţa de la grădiniţa cu trandafiri şi, constatând că nu mai era legat, încercă numaidecât să găsească un mijloc de fugă.

— Am scăpat eu odată, mormăi el, de ce n-aş putea fugi şi acum? Şi… prin aceleaşi mijloace?

Şi cum se gândea astfel, încetul cu încetul, un fel de reamintire se desfăşură în mintea lui şi se precizã. Îşi dădu seama de toropeala care-l cuprinsese. Se văzu leşinat ieşind din închisoarea grădiniţei, străbătând Parisul la braţ cu Buridan şi ajungând la temniţa în care se afla acum. Aici, prin aceleaşi fenomene, îşi reaminti de ultimele cuvinte ale lui Buridan, ca şi cum le-ar fi auzit chiar atunci…

Stragildo pufni de râs şi mormăi:

— Frumoasa păcăleală! I-am luat locul lui Gautier! Dar… pe mine nu mă cheamă Gautier! Eu sunt Stragildo, păzitorul fiarelor regelui. Sunt doar un personaj important în stat. Deci, deoarece Buridan a fost destul de nebun ca să mă pună în locul lui Gautier şi că nu sunt Gautier, n-am decât să strig! Are să vină cineva, care să mă recunoască şi au să-mi dea drumul… Iar atunci o! Atunci, vai de tine, Buridane afurisit!

Creierul îi era încă slăbit şi judeca, fără să-şi dea seama de situaţia înspăimântătoare în care se găsea. Şi începu să lovească cu pumnalul în uşă.

— Hei! Heei! Arcaşi! Deschideţi numaidecât sau… mă plâng reginei!

Nimeni nu deschise, nimeni nu-i răspunse. Stragildo bătu mai tare. În curând, începu să plângă. Pumnii îi sângerară şi furia amestecată cu spaima îl slăbi şi căzu jos sleit de puteri.

Când îşi veni în fire din leşinul acela, Stragildo scoase un răget groaznic. Simţea că i se zbârleşte părul pe cap… fu lovit de spaimă ca de un trăsnet, căci acum îşi venise cu totul în fire… de astă dată îşi reamintea totul! Acum el înţelegea deplin, totul. Cu toate astea îi mai rămânea o speranţă.

— Da! Regele îl ura şi nu-l va ierta niciodată! Dar Valois? O Valois îl va scăpa, deoarece Valois avea încă nevoie de el!

Se sculă, se azvârli asupra uşii şi ore întregi, între uşa aceea nepăsătoare şi omul care nu voia să moară, se dădu o luptă îngrozitoare.

Deodată, Stragildo auzi paşi numeroşi şi zgomot de arme. Atunci se opri şi răsuflă cu putere, era hidos, plin de sânge, cu hainele sfâşiate, cu barba şi părul zbârlit, dar un zâmbet se încrustă pe obrazul acela groaznic. În sfârşit, venea cineva! Putea să scape.

Uşa se deschise. Deodată Stragildo avu viziunea faclelor, a numeroşilor arcaşi, al celor două ajutoare ale călăului şi a unui om îmbrăcat în negru, care spunea:

— Gautier d'Aulnay, ascultă sentinţa care a fost pronunţată împotriva ta şi a fratelui tău…

— Nu sunt Gautier! Urlă Stragildo. Ajutor! Ucigaşii… Conduceţi-mă la seniorul de Valois. Eu sunt Stragildo! Priviţi, priviţi cu toţii… Gautier a fugit cu Buridan!

Urmară câteva clipe de nespusă mirare, apoi izbucniră strigăte de zăpăceală. După asta, Stragildo fu împins în închisoare şi uşa se închise din nou. Se auziră iarăşi urletele lui furioase, dar ele nu-i fură luate în seamă. Un lucru era sigur: anume că Gautier d'Aulnay fugise şi fusese înlocuit prin Stragildo! Omul negru, ajutoarele, mai mulţi arcaşi îl recunoscuseră fără greş pe păzitorul fiarelor… În timpul acesta, ofiţerul care comanda postul se repezise pe piaţa Martroi, care era neagră de lume, cu geamurile înţesate de capete curioase. Mulţimea se înghesuia în străzile vecine. În fund, se vedea stâlpul şi eşafodul în mijloc.

Pe eşafod, se afla un şevalet şi un buştean. Rezemat de buştean, lucea o secure. Şevaletul era pregătit pentru prima parte a chinului. Condamnatul trebuia să fie legat spre a fi jupuit de viu şi a suferi şi alte… chinuri. După aceasta i se tăia capul. Eşafodul, la care te urcai pe o scară largă, de scânduri, era înconjurat de două şiruri de soldaţi înarmaţi; dar, deşi aceşti soldaţi erau în mare parte bărbaţi voinici, înalţi încă prin coifurile lor, înşiruirea lor nu putea împiedica lumea să vadă ce s-ar fi petrecut pe eşafodul aşezat în aşa fel, spre a domina de foarte de sus. La capătul de jos al acestei scări, aşteptau mai multe personaje oficiale, sosite pentru a asista la execuţie sau fiindcă

funcţiile lor le obligau la asta, ori numai pentru că curiozitatea îi adusese acolo. Printre ei se afla starostele Jean de Précy, care dădea explicaţii asupra felului cum se jupoaie un om de viu. Văzându-l venind pe ofiţerul postului, palid şi pierdut, Jean de Précy înţelese că se întâmplase ceva grav. Descălecă şi-l urmă pe căpitan, care, odată ajuns în sala corpului de gardă, care era rezervată, începu să-i povestească cele întâmplate. Şi, ca dovadă, îi arăta pergamentul pe care-l lăsase Buridan. Jean de Précy examină hârtia, apoi dând din cap:

— Ai noroc, Domnule Căpitan, că ai păstrat pergamentul acesta. Fără el, capul Dumitale nu s-ar mai fi ţinut atât de solid pe umerii dumitale, în clipa asta… Dar păcătosul a lucrat în numele regelui, nu-i nimic de făcut… nu-i nimic de zis.

— Păcătos, fie! Spuse aspru căpitanul. Dar un viteaz, şi… vă garantez şi om de inimă! În definitiv, îi datorez viaţa. Putea să plece cu pergamentul. Chiar el m-a sfătuit să-l păstrez, şi, mai mult, mi-a dat ordin s-o fac. Dar, seniore, ce să facem cu Stragildo, acum? Să-i dăm drumul?

— Să-i dăm drumul? Tresări Jean de Précy cu mârâitul unui câine căruia i se ia osul. Ascultaţi, cu privire la Stragildo aveam ordinul să-l caut şi să-l spânzur, căci se pare că bunul nostru stăpân, Louis, a fost grav insultat de păcătosul ăsta!

— E, bine… iată-l găsit gata. Luaţi-l, domnilor, pe Stragildo şi… scăpaţi-mă de el.

— Hm! Va să zică Stragildo, care între noi fie zis, este un mârşav, merită ştreangul, de când s-a născut… acest Stragildo e prins şi cum e condamnat… pe legea mea, nu rămâne decât să-l spânzurăm…

— Spânzură-l, domnule prefect… atârnă-l de crucea de la Tsahoir sau de la Greve… Aici nu e spânzurătoare. Hm! Şi cu toate astea, iată poporul Parisului care începe să se neliniştească şi vrea să vadă… cum se jupoaie oamenii…

— Domnule căpitan, am să pun să-l caute îndată pe afurisitul de Gautier şi pe îndrăzneţul acela de Buridan, care l-a scos din închisoare… N-o să piardă nimeni… nimic dacă o să mai aştepte puţin. Mai cu seamă că avem destule socoteli de reglat cu blestematul de Buridan. Dar e peste putinţă ca să amânăm chinul lui Gautier.

Ofiţerul făcea nişte ochi straşnic de miraţi.

— Dumnezeule, murmură starostele, aceşti militari sunt neînchipuit de mărginiţi… Nu înţelegi nimic?

— Nu, domnule prefect… nu înţeleg, zise căpitanul care nu era prost. N-am dreptul să înţeleg; nu-l am decât pe acela de a mă supune celor… ce ordonaţi!

— Ei bine, dar… Adu-mi pe acel Gautier pe care îl aud urlând de aici. Nu s-a întâmplat nimic, astă noapte, căpitane! Şi dumneata şi eu am risca prea mult să spunem că s-a petrecut ceva.

După aceste cuvinte, prefectul se duse la locul lui, la picioarele scării eşafodului şi dete ordin să-l execute pe Philippe d'Aulnay.

Ajutoarele lui Capeluche apucară un fel de manechin care era pus într-un coş mare, îl aşezară în picioare şi-l arătară mulţimii care începu să râdă şi făcură glume atât de sărate, că nu puteam să le rostim nici… pe departe. Glumele acelea de care se prăpădeau de râs toate cumetrele, vizau, mai cu seamă, acea parte a chinului care era cea mai groaznică mutilare a unui bărbat. Şi, cum se ştia că manechinul nu era aşa de perfect făcut, ca să reprezinte în întregime ce trebuia să figureze, lumea striga:

— Vrem să vedem tot!

— Dezbrăcaţi-l!

Ajutoarele se mulţumiră să pună manechinul pe buştean şi unul din ei îi dete cu securea o lovitură peste gât. Capul se rostogoli îndată.

Un hohot general izbucni, apoi urmă o tăcere tragică… căci, de data asta, trebuia să chinuiască o fiinţă vie!

Toate privirile se îndreptară spre uşa închisorii… În închisoarea aceea, în fundul temniţelor se petrecea o scenă îngrozitoare, pe când sus, pe eşafod, se desfăşura simulacrul caraghios al execuţiei lui Philippe…

Într-adevăr, după convorbirea sa cu prefectul, căpitanul se înapoiase la corpul de gardă, strigând:

— Puneţi mâna pe seniorul d'Aulnay şi duceţi-l la eşafod.

Vreo doisprezece arcaşi porniră să execute ordinul. Ca şi de-ntâia dată, erau urmaţi de două ajutoare ale lui Capeluche şi de omul negru, care, trebuind să citească sentinţa, ţinea cu orice preţ să-şi îndeplinească însărcinarea.

Arcaşii, ajutoarele şi omul negru coborâră. Cei dintâi erau armaţi cu lănci, ceilalţi cu frânghii şi al treilea, ţinându-şi pergamentul în mână.

Uşa se deschise şi Stragildo apăru, ca şi prima dată, la lumina făcliilor, plin de sânge, schimonosit, oribil la vedere. Atunci porni pe galerii un concert straniu, în care urletele lui Stragildo, care nu voia să moară, se amestecau cu chiotele arcaşilor care voiau să pună mâna pe el, cu îndemnurile ajutoarelor, care voiau să-l lege, şi ţipătul omului negru care voia să-i citească sentinţa de moarte…

Sunt comedii tragice şi tragedii comice. Unele hohote ale lui Moliere ne-nfiorează. În unele nenorociri, vezi oameni care hohotesc de râs fără să spună că au înnebunit; sunt disperaţi când râd şi… nu ştiu de ce? Adevărul e că au văzut partea comică a durerii; au văzut-o fără să vrea… poate că vor muri, dar trebuie să râdă; şi în această amestecătură… care este sentimentul omenesc, unde începe partea comică? Unde sunt marginile tragediei? Intrarea plină de urlete şi de gesturi a arcaşilor, a ajutoarelor şi a omului negru, în temniţa lui Stragildo, fu ceva îngrozitor, sinistru, comic şi hidos…

— Dar… vă zic că… eu nu sunt Gautier d'Aulnay! Urla Stragildo.

— Haide, cumetre… lasă-te să te legăm! Ţipau ajutoarele.

— Deci facem cunoscut, numitului Gautier, prinţ d'Aulnay… ţipă omul negru.

— Lua-l-ar ciuma de turbat, care nu vrea să se supună! Zbierau arcaşii.

— Vă spun că… eu mă numesc Stragildo! Zbieră prizonierul.

Toate zgomotele acelea se învălmăşeau ca într-o mormăială. Împins într-un colţ, Stragildo nu mai zbieră de disperare, el se apără. Doborâse cu pumnul doi arcaşi, cu dinţii muşcase mâna unui ajutor… Fiecare din mişcările lui, fiecare gest, era un atac furios. În colţul acela întunecat, cu făcliile răsturnate, se desfăşura o luptă nemaipomenită. Înjurături înăbuşite, urlete scurte, insulte, o zarvă grozavă, a omului care nu vrea să moară. Apoi deodată totul se potoli.

— Aşa, aşa! Gâfâia ajutorul, care era gata să-l lege pe Stragildo.

— Aceşti d'Aulnay, erau nişte ticăloşi straşnici! Îşi dădeau părerea arcaşii, între ei.

—… şi, la urmă, i se va tăia capul! Sfârşea, vorbind pe nas, omul negru, care ştia pe dinafară ce era scris în pergament.

Stragildo nu mai zicea nimic. Îl scoaseră legat cobză… şi când îl închiseră în corpul de gardă, la lumina zilei, băgară de seamă că murise. Avea mai bine de douăzeci de răni, o lovitură de suliţă îi străpunsese gâtul… o lovitură de pumnal îi deschisese burta, faţa îi era plină de răni şi un ochi îi atârna afară din orbite. În schimb, unul dintre doi arcaşi, pe care-l lovise Stragildo, muri peste noapte. Mai erau şi câţiva răniţi.

Trebuie să adăugăm că stârvul păzitorului fiarelor fu dus pe eşafod şi i se aplică chinul anunţat, pentru ca să nu se răzvrătească mulţimea, care venise la acest spectacol, căci pe vremea aceea guvernele nu aveau încă obiceiul să nu ţină seamă de reclamaţiile mulţimii… Astfel, fură torturaţi fraţii d'Aulnay: unul în efigii, celălalt sub forma unui cadavru. Totuşi, istoria afirmă că cei doi fraţi fură executaţi,

în adevăr, dar istoria e plină de greşeli şi, dacă am fi întrebaţi de unde ţinem această versiune, am putea şi noi să întrebăm unde au găsit-o pe a lor, Michel şi Henri Martin şi chiar Dulaure şi Genouillac?

Dar… ne place să spunem adevărul. În viaţa lui Buridan, şi într-o vreme cu mult după supliciu, se găsesc urme de relaţii despre un Gautier d'Aulnay. Deci, Gautier d'Aulnay a supravieţuit celor trei suplicii, care se sfârşiră prin… decapitare. Răspunsul se înţelegea de la sine. Pe de altă parte, găsim urmele supliciului aplicat la doi gentilomi în anul 1314. Se pare că unul din gentilomii aceia fu supliciat în efigie, se pare că, mulţimea, văzând capul celuilalt, arătat de călău, cineva ar fi strigat: „… Acesta-i păzitorul fiarelor regale!” Acelaşi care strigă astfel fu îndată ucis de soldaţi, după un semn pe care-l făcu prefectul.

Capitolul XLII Comoara lui Enguerrand de Marigny.

În dimineaţa zilei când Stragildo pieri, Charles de Valois, guvernatorul de la Temple, primi o vizită ciudată. Trebuie să spunem, mai întâi, că unchiul regelui tocmai atunci se întorcea de la Luvru unde-l găsise pe Louis al X-lea foarte slăbit. Văzând pe rege aşa de prăpădit, Valois îşi frecase mâinile de bucurie, apoi îl puse pe bietul domnitor, pe jumătate mort de dragoste şi de durere să semneze un bon de 20000 livre şi se duse la păzitorul tezaurului regal, ca să ia suma pe care o duse la Temple.

Într-adevăr, păzitorul tezaurului, îi plăti îndată suma, dar plătindu-i-o îi zise lui Valois, cu surâsul acela trist, al tuturor casierilor:

— Seniorul meu, încă vreo două, trei bonuri de acestea şi… voi fi silit să închid lăzile!

— Ei aşi! Tresări Valois, speriat. Stăm atât de prost?

— Ah! Oftă casierul. Pe vremea defunctului rege, n-am fi fost încurcaţi pentru atât de puţin lucru.

— Şi ce-ar fi făcut fratele meu? Spune-mi?! Sfătuieşte-mă!

— Seniorul meu, lămuri casierul, ar fi încercat mai întâi să dovedească parizienilor, că o livră bătută la Tours şi o livră

Paris… sunt una şi aceeaşi monedă. Apoi, ca să-i pedepsească pe parizienii care ar fi cârtit, le-ar fi pus un bir… fie pe brâurile femeilor, fie pe glugile bărbaţilor.

— Bine! Mormăi Valois, poate o să se întâmple şi asta, mai repede decât credeţi…

Apoi, Valois apucă spre Temple, gândindu-se că dacă lăzile regelui erau aproape goale, cum se bizuia mult pe aceste lăzi, ca să deschidă şi să închidă unele guri… la un moment dat, s-ar găsi încurcat. Întors la Temple, Valois, care n-avea nimic de făcut deocamdată, se apucă să-şi socotească propria avere ca să vadă dacă i-ar ajunge la nevoie. Tocmai era adâncit în socoteala asta atât de însemnată când i se anunţă că un om dorea să-l vadă în particular şi chiar în clipa aceea. Omul se numea Tristan.

La auzul numelui de Tristan, Valois sări în sus şi, în loc să dea ordin ca să-l gonească cu lovituri de bici pe obraznicul care pretindea să-i vorbească îndată, dădu ordin să-l lase să intre.

Tristan părea foarte mâhnit.

— Ce vrei să-mi spui? Întrebă cu asprime Valois.

— Monseniore, răspunse Tristan, am aflat că aţi ordonat să mă caute, ca fiind fără îndoială, depozitarul comorilor defunctului meu stăpân.

— E drept. Şi tu ştii bine că ai să fii spânzurat, pentru că n-ai restituit regelui ceea ce îi aparţinea?

— Chiar pentru asta vin la dumneavoastră, monseniore… Nu mai pot trăi… Nu mai îndrăznesc să ies din Paris, de frică să nu fiu arestat. Nu-mi mai vine să ies de acasă. Decât un astfel de trai, mai bine să mă spânzure odată, dar tot nădăjduiesc că… n-am să fiu spânzurat.

— Cum aşa? Întrebă Valois gâfâind.

— Aţi spus-o, monseniore: înapoind regelui ceea ce-i aparţine. Deci, vin să mă supun cu umilinţă, şi cum sunteţi însărcinat cu afacerile Statului, să vă rog să daţi ordin să fiu dus până la rege, căruia îi voi spune unde se află ascunsă comoara stăpânului meu…

Valois îngălbenise, ca în momentul când în aceeaşi sală se întâlnise cu Buridan. De data asta, însă, o altă emoţie îl tulbura.

— Aşadar… există acea comoară? Întrebă el, cu glas înăbuşit.

— V-aţi îndoit vreodată monseniore?

— Şi… cam la ce sumă se urcă?

Tristan îl privi în ochi pe Valois şi răspunse:

— Am încercat s-o număr într-o zi, când stăpânul meu îmi făcuse parte de hotărârea sa de a părăsi Parisul… Am numărat din zori de zi: am pus la rând maldărele de aur şi când se înnoptase tot nu sfârşisem.

Valois se înfioră. Se gândea… cum să pună mâna pe averea aceea uriaşă?

Tristan urmă:

— În schimbul serviciului pe care-l aduc regelui restituindu-i o comoară pe care o puteam păstra, nu cer decât două lucruri.

— Vorbeşte! Zise cu înfocare Valois.

— Mai întâi… să mi se asigure viaţa, şi apoi libertatea de a pleca din Paris…

— Vrei cu orice preţ să nu fii spânzurat? Întrebă Valois, care-l observă atent pe Tristan.

Bătrânul servitor se cutremură şi răspunse tremurând:

— Sunt bătrân, monseniore, dar cufundat veşnic într-o muncă grea, căci stăpânul meu nu era om bun, nu cunosc nimic din viaţă… Dacă Dumnezeu îmi mai dă câţiva ani de trăit, ţin la viaţa aceea!

— Bine! Se gândi Valois. Îi e frică… Totul merge bine… Şi apoi ce mai ceri?

— Apoi, monseniore, dacă regele îmi făgăduieşte viaţa, aş dori să trăiesc câţiva ani liniştiţi şi fără de griji. Cer şase mii de franci, care să mi se dea, în ziua chiar când oi spune unde e comoara.

Valois tăcu puţin, apoi urmă:

— Ştii că regele te socoteşte complice cu Marigny şi că din ordinul lui am pus să te caute în tot Parisul? Ştii că, fără îndoială, n-o să vrea să te ierte? Şi, mai cu seamă, să-ţi dea suma pe care o ceri? În cazul ăsta ce o să faci?

— Dacă-i aşa, monseniore, răspunse hotărât Tristan, Dumnezeu să se milostivească de sufletul meu, căci nu-mi mai voi apăra hârca păcătoasă. Să mă spânzure! La urma urmei, nu e vorba decât de câteva minute de suferinţă. Dacă mă voi duce pe lumea cealaltă să-mi regăsesc stăpânul şi atâta tot.

— Pricep… dar cu comoara, ce te faci?

— Ce vreţi să fac? Dacă regele îmi ia viaţa, sau chiar lăsându-mă să trăiesc nu-mi dă mijloacele de existenţă, ei bine, voi muri cu taina mea, monseniore! Nici regele, nici nimeni altul pe lume, n-o să pună mâna pe această avere uriaşă, strânsă de stăpânul meu în timp de douăzeci de ani de stăpânire fără control. Căci regele poate să dărâme tot Parisul, piatră cu piatră şi n-ar putea găsi comoara! Vă jur, de asta!

Valois râse sălbatic.

— Uiţi jupâne Tristane, că schingiuirile te fac să vorbeşti; la al treilea ciocan sau la primul fier roşu, vei fi fericit să-ţi spui secretul.

Tristan surâse şi clătină din cap.

— Oh! Zise Valois, te crezi tare grozav? Mai tare decât durerea?

— Nu, monseniore! Dimpotrivă! Mă cred slab, atât de slab, încât am prevăzut şi întâmplarea asta… Iată monseniore, pot fi spânzurat sau să fiu chinuit, dar… nu voi suferi…

— Şi pentru ce? Zise Valois mirat.

— Pentru că am asupra mea otravă fulgerătoare, în formă de capsulă, pe care o am chiar în acest moment în gură. Dacă regele refuză să-mi dea ceea ce cer, dacă ordonă să mă chinuiască, sparg capsula între dinţi şi cad mort. Atunci pot face ce vor vrea din mine. Cadavrul meu nu va putea vorbi.

„Cu toate astea el vrea să trăiască! Se gândi Valois.”

— Ascultă, zise dânsul, dacă te trimit la rege, moartea ta e sigură sau că te va spânzura, sau că te vei otrăvi singur. Regele e tânăr. Dispreţuieşte banul. El va renunţa la tezaur, numai să-şi poată satisface ura ce ţi-o nutreşte ţie şi tuturor prietenilor sau slugilor lui Marigny. Dar, eu… fiindcă nu te privesc ca pe un complice al lui, apoi, pentru că el murind şi eu rămânând în locul lui Marigny, ştiu cât sunt de goale tezaurele regale, îmi dau seama cât de necesară ar fi această avere pentru bunul mers al regatului. Dacă vrei să-mi dezvălui secretul îţi voi da voie să ieşi din Paris cu zece mii de livre în loc de şase.

Tristan părea că se gândeşte la propunerea făcută şi Valois îi aştepta răspunsul tremurând.

— Atâta doar, urmă el, că aceasta trebuie să rămână un secret între noi.

Privirile lui Tristan scânteiară o clipă.

— Haide, porunci Valois, hotărăşte-te mai iute!

— Iertaţi-mă, Monseniore, ceea ce-mi spuneţi e foarte grav. Stăpânul meu murind, e natural ca să restitui regelui Franţei aurul care provine din regat. Dar dumneavoastră, Monseniore, nu sunteţi regele!

Valois se apropie de Tristan, îi puse mâna pe umeri şi-i zise:

— Văd că eşti o slugă devotată. Dar… linişteşte-te! Această avere n-o voi lua eu. Chiar stăpânul tău, care cu toate astea mi-a făcu mult rău, mă ştia… om cinstit.

— Într-adevăr! Şopti Tristan.

— Haide… hotărăşte-te.

— Mai e o chestie, Monseniore. Cu regele eram sigur de izbândă.

— De ce te temi? Nu vezi nebunule că interesul meu e să mă ţin de cuvânt? Nu vezi că… dacă te duc înaintea regelui ai cel puţin tot atâtea probabilităţi de a muri?

— Aşadar, monseniore, aţi jura pe cruce?

Valois privi în jurul lui. Şi cum nu văzu nici o cruce, scoase sabia şi o trecu lui Tristan.

— Iată o cruce zise. Îţi jur pe sufletul meu că voi pune să te ducă afară din Paris, împreună cu cele zece mii de livre, partea ta.

— Bine, monseniore, vă cred! Veniţi diseară la intrarea Turnului cel mare al Luvrului şi vă voi duce la comoară. Dar, aţi spus-o singur: lucrul trebuie să rămână secret. Veniţi dar singur sau cel puţin urmat de o mică suită…

— Nu! Nu, zise Valois cu vioiciune. Voi fi singur. Şi trebuie ca şi tu… să fii singur… Acum spune, pe când vrei să ieşi din Paris… şi când vrei să pleci?

— Când? Cât mai iute. Mâine-dimineaţă, în zorii zilei. Pe unde? Am de gând să mă duc la Orleans. Deci voi ieşi pe poarta Bourdelle.

— Bine, zise Valois. Diseară, la ora zece, voi fi la Turnul cel mare al Luvrului. Mâine dimineaţă, la orele şase un om al meu te va aştepta în afară de poarta Bourdelle, cu un cal pe care ţi-l dăruiesc şi cu cele zece mii de livre făgăduite. Acum… pleacă!

Tristan salută şi ieşi încet.

De abia plecase şi Valois îl şi chemă pe căpitanul său de gardă şi-i zise:

— Astă seară mă duc într-o cercetare. Îmi trebuiesc patru oameni siguri, care să mă urmeze la distanţă şi nu se vor apropia decât dacă strig sau fluier. Mâine dimineaţă, în deschiderea porţilor, vei pune în câmpurile de zarzavaturi, care sunt în afară de poarta Bourdelle, doi oameni zdraveni… Pe omul care a ieşit de aici îl cunoşti?

— Tristan. Sufletul blestemat al păcătosului de Marigny.

— Bine! Oamenii tăi trebuie să mă scape de acest om… printr-o lovitură de pumnal. Pentru mai multă siguranţă, să-i îngroape corpul, înainte de a se înapoia. Spune-le că, în caz de izbândă vor primi câte douăzeci de livre, de om. Dacă nu reuşesc… vor fi spânzuraţi.

Se înseră. La ceasul hotărât, Valois ieşi de la Temple şi porni, urmat, la distanţă, de păzitorii săi, gata să-i sară în apărare la primul semnal. El înconjură vechea fortăreaţă, zicându-şi:

— În curând voi domni aici ca stăpânitor…

Inima îi bătea cu putere.

La picioarele Turnului, îl găsi pe Tristan, care-l aştepta.

Tresări. O clipă se îndoise că sluga lui Marigny va veni la întâlnire. Se încredinţă că era singur şi, din clipa aceea, se linişti că visul averii aceleia uriaşe… ar fi putut fi o cursă.

— Unde-i? Întrebă el, răstit.

— Urmaţi-mă, monseniore! Zise Tristan, care coborî pe malul apei.

— Trebuie să trecem apa?

— Da! Zise Tristan care se sui într-o barcă şi începu s-o dezlege.

Valois şovăi un moment. Păzitorii săi nu-l vor putea urma! Sau, dacă se suiau într-una din bărcile legate la mal, Tristan i-ar vedea…

Nu se gândise că acea comoară putea fi pe malul stâng al Senei.

Dar, încredinţându-se în voia întâmplării şi a instinctului păzitorilor săi, se sui în barcă.

Tristan începu să lopăteze. Peste câteva minute, barca ajunse la mal. Valois se-ntoarse, privi peste apă şi văzu că urmaşii săi nu veneau sau că cel puţin nu începuseră să treacă fluviul.

— E departe? Zise el, întorcându-se spre Tristan.

— Nu, monseniore! Am ajuns… Comoara e în Turnul Nesle. Nu-mi mai rămâne decât să vă spun taina care vă îngăduie să ajungeţi la lada unde sunt îngrămădiţi sacii plini cu aur…

Dacă Valois ar mai fi avut vreo nehotărâre, cuvintele care sunau ca aurul, l-ar fi hotărât. Fraza, plină de sunetul galbenilor, l-ar fi făcut pe conte să uite o primejdie chiar adevărată. Dacă-i trecu prin gând o idee, în clipa aceea

când era aşa de fermecat, nu fu decât aceea a admiraţiei pentru Marigny, care avusese inspiraţia să-şi ascundă comoara în Turnul Nesle... singurul loc din Paris, care n-ar fi putut fi bănuit.

El se repezi spre uşa Turnului în faţa căreia ajunsese şi Tristan.

— Intraţi monseniore, zise Tristan care-l salută.

Valois intră, înfiorându-se.

În aceeaşi clipă, Tristan trase uşa de din afară, unde rămăsese şi o închise cu cheia.

Capitolul XLIII Turnul Nesle.

Auzind că se închide uşa, Valois nu-şi dădu seama, deocamdată, de cele se petreceau. Crezu că Tristan intrase în urma lui.

Aşteptă o clipă. Noaptea era adâncă. O tăcere mortuară domnea sub bolţile acelea, care odinioară, răsunaseră de orgiile şi vaietele victimelor lui Stragildo.

— Tristane! Murmură contele de Valois.

Şi cum nimeni nu-i răspunse, începu să bănuiască o cursă.

Valois scoase un strigăt de necaz şi furie. Şi, printr-un fenomen foarte natural, în clipa aceea, când se aştepta să fie atacat, amărăciunea de a fi pierdut comoara îi biruise teama. Era viteaz cum erau mai toţi oamenii de pe vremea lui. Cum fu sigur că fusese atras într-o cursă, se rezemă de uşa închisă, scoase pumnalul, îşi înfăşură braţul cu mantia şi, ghemuit pe loc, aştepta atacul.

Trecură câteva minute.

El cercetă întunericul cu privirea-i arzătoare, dar... bezna era ca un zid negru, de nepătruns. Încetul pe încetul, Valois se linişti, în Turn nu era nimeni. Era vădit că n-o să fie atacat. Urechea, în care i se concentraseră toate puterile vieţii, nu prindea niciunul dintre alunecuşurile uşoare, nici o trosnitură care să dea de veste mersul vreunui duşman, în umbră. Atunci? Pentru ce venise Tristan la dânsul, la Temple? De ce-l adusese acolo? În ce scop şi pentru care interes. Valois sfârşi prin a-şi zice că, poate, se pusese la

cale ceva împotriva fortăreţei de la Temple sau a Luvrului şi că voiseră să-l pună în neputinţă de a se mişca în noaptea aceea.

După atâta socoteală, el amână pe a doua zi răspunsul la întrebările acele care-l chinuiau.

În clipa aceea auzi sunând, în depărtare, orele la un orologiu. Le numără: era ora unsprezece…

Cât despre ieşirea de la Turnul Nesle… era un joc. Cum s-ar lumina de ziuă, Parisul s-ar deştepta, ar bate în uşă până s-ar strânge toţi trecătorii, şi cum ar spune cine e… uşa ar fi sfărâmată pe dinafară. Şi atunci… n-ar mai găsi răgaz, până n-ar pune mâna pe Tristan.

Vremea trecea şi Valois se liniştise cu totul. Îşi pusese pumnalul la loc… Totul era… să treacă noaptea. Dar, atunci, simţi că se înfurie, gândindu-se că fusese gata să pună mâna pe tezaurul lui Marigny sau că, cel puţin, crezuse astfel!

Cu toate astea… comoara exista! Unde se afla?! Şi cine dovedea că Tristan nu spusese o parte de adevăr? Cine putea proba că tezaurul nu era chiar în Turnul Nesle.

În minutul când se gândea astfel, Valois sări în sus: auzise un zgomot, primul zgomot pe care-l prinsese de când era acolo… Un zvon lămurit, care răsună ciudat în tăcerea aceea adâncă… ceva, ca un zăngănit de monede de aur, care cad pe lespede.

Valois simţi că inima îi bate cu putere. În câteva clipe i se năzări o icoană care i se păru un adevăr sigur. Tristan intrase şi el. După ce închisese uşa, Tristan se-ndreptase în tăcere spre comoară! Tristan îşi umplea buzunarele înainte de a-l chema şi pe el…

Unde era comoara?

Cu inima bătându-i, beat de bucurie, Valois înaintă încetişor, spre locul de unde zvonea zăngănitul aurului. Se îndreptă într-acolo ca şi cum ar fi fost atras de o putere magnetică. Din nou se rostogoliră câteva monezi de aur.

— Tristane! Chemă Valois, cu glas înăbuşit.

Fără să bage de seamă, coborî o scară care ducea în pământ. Era scara pe care mai coborâse odată şi care ajungea la temniţa unde Lancelot Bigorne îl închisese şi-n care venise însăşi Louis să-l scape. Dar scara aceea, de l-ar fi dus în Iad şi Valois tot ar fi coborât-o. Ajunse în temniţă, înaintă nehotărât:

— Tu eşti, Tristane? Vino, să te iert, şi-ţi dau voie să-ţi iei partea chiar de îndată.

Tăcerea se lăsă iarăşi, adâncă, o tăcere grozavă, cum trebuie să fie numai în mormânt. Valois se trase înapoi. Deodată, se izbi de ceva. Pipăi cu mâna, căutând uşa pe unde intrase. Nu mai era nici o uşă!

Valois simţi că atinge numai fierăria unei uşi… a unei uşi închise.

Se înfioră, dar nu-şi pierdu curajul. Tristan era acolo! Comoara era acolo!

În clipa aceea, în depărtare, mult mai departe decât adineauri, mai slabe, abia ca pe nişte suspine de suflete de bronz, auzi iarăşi un sunet. Şi numără… Era miezul nopţii…

La a douăsprezecea lovitură, temniţa se lumină, deodată, cu o lumină slabă, care nu se putea ghici de unde vine… Valois recunoscu atunci temniţa în care fusese închis. Nu-i era frică. Nu se gândea decât la comoară. Şi, deodată, se cutremură până în fundul sufletului: comoara! O vedea! În fundul cavoului, era o ladă mare, deschisă; lada era plină cu saci bine legaţi la capăt; pe lespezi, lângă ladă, doi-trei galbeni străluceau; unul dintre saci era desfăcut…

Valois începu să râdă.

Tristan era acolo. Acum era sigur. Orice îndoială era înlăturată. Tristan deschisese sacul şi tot el lăsase să cadă monezile de aur… Dar… unde era Tristan? Acolo! Da, acolo după perdeaua aceea care fâlfâia în dosul lăzii. Valois înaintă, bombănind şi, trase repede perdeaua.

Deodată sări înapoi îngrozit şi rămase împietrit. Părul i se zbârli şi simţi că o spaimă supraomenească îl cuprindea. Căzu în genunchi; toată viaţa sa, toată energia, toată

puterea şi le concentrase ca să-şi întoarcă capul sau să închidă ochii. Dar, nu putu. Privirea lui înspăimântată rămânea aţintită asupra înfăţişării grozavă şi nebunie… Ceea ce vedea Valois era… Enguerrand de Marigny!

Marigny sta pe un jilţ, îmbrăcat cu hainele pe care le purta obişnuit. Faţa lui nu era galbenă ca a cadavrelor, dimpotrivă, era puţin rumenă. Ochii îi erau deschişi, ficşi şi strălucitori. Mâna stângă se rezema pe mânerul săbiei; mâna dreaptă şi-o ţinea pe genunchi. Fotoliul era aşezat pe o estradă destul de înaltă, aşa încât picioarele apariţiei se rezemau pe marginea superioară a lăzii.

În clipa când spaima se strecoară în mintea omului, judecata mai trăieşte câteodată câteva clipe înainte de a se pierde în nebunie, ca o biată corabie care încearcă o ultimă sforţare a pânzelor sale, înainte de a se scufunda în fundul oceanului.

Astfel, Valois păstră nădejdea că era jucăria unei halucinaţii şi că se va deştepta din visul acela înspăimântător. Avu curajul grozav de a se scula şi de a înainta spre apariţie. Tremura. Dinţii îi clănţăneau. Dar îşi zicea: „Am să pun mâna pe această stafie, şi atunci mă voi încredinţa că nu există, că mâna mea n-a atins decât o umbră… şi mâna sa, într-adevăr, atinse mâna lui Marigny. În clipa aceea, răsună ceva, ca un cor sonor şi prelung, un zgomot de ţambal sau de gong… Valois de-abia îl auzi…

Se da înapoi acum… se retrase până în colţul cel mai ascuns al cavoului… Nici nu se mai gândea să se împotrivească groazei. Groaznica realitate îi spulberase ultimele îndoieli.

Mâna aceea, mâna pe care o atinsese, era într-adevăr, îngheţată. Simţise în atingerea ei, impresia unică a lucrului rece, impresie pe care nu o găseşti nicăieri, în apropierea unui alt rece şi care nu este decât… îngheţul morţii – numai el e şi nu în altă parte. Dar această mână îi împrăştiase în toată fiinţa sentimentul frigului îngheţului morţii… Şi cu

toate acestea ceea ce atinsese el, era într-adevăr carne. Nu, nu avea nici o nălucire! Marigny, era acolo, în faţa lui!

Marigny, care fusese spânzurat la Montfaucon, era, acum aşezat în acest jilţ, şi-l privea!

Pentru a doua oară răsună adânc şi sonor ecoul funebru al gongului…

Şi atunci, zgomotul acela răsunător şi trist îi aduse aminte lui Valois, de sunetul cu care Marguerite îşi chema servitorii săi.

În mintea lui se tăiase ca un fel de negură… Şi Marguerite era pe aici?

Întinse mâinile, ca pentru a o respinge şi cu o voce pe care o au numai nebunii, când îi sugrumă groaza, el bolborosi:

— Nu! Nu! Eu nu vreau!

— Blestematule, ai venit deci să mă furi şi după moarte precum voiai să mă furi şi în timpul vieţii?

— Ce spune? Tresări Valois Oh! E adevărat? E posibil să pot atinge culmea grozăviilor?

Un hohot de râs strident izbucni.

— Blestematule, ce ai făcut cu fiul tău, cu Buridan?

— El ştie! Da, el trebuie să ştie tot, pentru că morţii văd totul!

Enguerrand de Marigny vorbea cu o voce înceată, dar distinctivă. Şi Valois, pierdut, nebun de groază, răspundea. Şi el vorbea, de asemeni, dar vorba lui nu era decât o întretăiere de sughiţuri dureroase.

— Blestematule, ce ai făcut cu copila mea, pe care ai denunţat-o ca vrăjitoare?

— Oh! Aceasta cel puţin mi-a scăpat! Linişteşte-te Marigny! În numele fiicei tale, iartă-mă! Oh! Iartă-mă!

Căzu în genunchi, el îşi rezemă fruntea de pietrele pardoselii.

— Să te iert? Eu? Nebunule! Eu care te-am atras aici, pentru ca să te duc în întunecoasele regiuni ale doliului etern?

Valois îşi ridică capul spre spectru. Şi îl văzu făcând o mişcare, încet, el văzu spectrul ridicându-se. Atunci, în mintea sa, izbucni ca un fel de zgomot groaznic, de lucruri care se dărâmă. Se prăbuşi cu faţa la pământ şi rămase nemişcat... zdrobit de groază.

Marigny vorbi din nou. El începu să-i impute lui Valois o sumedenie de crime adevărate sau închipuite, şi dacă contele l-ar fi putut auzi, şi dacă groaza i-ar fi dat răgaz să judece puţin, s-ar fi mirat cu timpul, că stafia aceea era atât de vorbăreaţă.

Dar Valois nu se mai gândea să-l asculte. Leşinase de-a binelea.

Atunci, din dosul jilţului înalt, unde cadavrul îmbălsămat fusese aşezat în poziţia cea mai potrivită, apăru capul palid a lui Lancelot Bigorne, care aruncă o privire neîncrezătoare spre Valois.

— Ai fi murit într-adevăr? Mormăi el, Sfinte Barnabé, ajută-mă! Eu cred că, dacă ar mai trebui să continui, aş muri şi eu de frică.

Se apropie de Valois şi văzu că respiră, încă.

Când îşi dădu seama de asta şi Bigorne era gata să se întoarcă la loc, Valois îşi veni în fire şi se sculă în genunchi.

— Hai! Se gândi Bigorne. O să descopere totul, acum! Cu atât mai rău! O să fiu nevoit să-l ucid.

Dar, sculându-se, Valois părea că nu-l vede, precum nu mai da nici o atenţie cadavrului lui Marigny. El se plimba în lung şi în lat cu paşi solemni; mâna dreaptă, încleştată, îi părea că duce un obiect imaginar, şi oftând adânc, strigă:

— Oameni buni... parizieni... rugaţi-vă pentru sufletul lui Enguerrand de Marigny, cel spânzurat de furcile de la Montfaucon... cu toată nevinovăţia lui.

Apoi bolborosi:

— Aprindeţi-mi iar făclia; nu trebuie să fie stinsă, când voi ajunge la Notre-Dame. Ah! Dar n-o să mai ajung odată?

Şi urlând îngrozitor:

— Pedeapsă! Îndurare! Rugaţi-vă pentru sufletul nevinovatului!

În clipa aceea, Valois era lângă Bigorne, pe jumătate nebun de spaimă şi el.

Bigorne îl privi în ochi şi îşi dădu seama că ochii aceia ai contelui nu mai aveau nici o strălucire, întocmai ca ochii orbilor.

Valois nu era orb… era nebun!

Când Lancelot se încredinţă că contele de Valois înnebunise, nu se mai ocupă de el. Se duse şi îngenunche cu evlavie în faţa cadavrului lui Marigny şi-i ceru iertare de răzbunarea în care îl întrebuinţase. Împăcându-şi conştiinţa, se simţi mai liniştit şi-şi văzu de treabă.

În dosul perdelei pe care Valois o dăduse la o parte, era o groapă pe care Bigorne o făcuse peste zi. El puse cadavrul înăuntru, azvârli pământ peste el, potrivi cele două, trei lespezi, pe care le dase la o parte, apoi, nemaiavând ce face în temniţă, se duse la Valois care se jeluia mereu şi-l luă de mână.

— Mă duci la Notre-Dame? Întrebă Valois. Oh! Du-mă mai iute! Îmi rămâne atât de puţină vreme ca să mă mai pocăiesc!

— Haide, îţi rămâne… o viaţă întreagă pentru asta. Ai răbdare, ce dracu?

Valois îl urmă supus.

Bigorne se înapoie în sala de jos a Turnului, deschise uşa cu cheia pe care o avea la el şi, ţinându-l mereu de mână pe Valois, îl scoase afară. Atunci îi dădu drumul şi-i zise:

— Acum pleacă, monseniore, erai să mă spânzuri… eram să te spânzur. Vezi că unul dintre noi doi trebuia să piară. Mai bine-mi prieşte să pieri tu… E mai drept, şi-apoi acum, când m-am îmbogăţit, vreau să trăiesc…

Valois se îndepărtă. Multă vreme, Bigorne îi auzi vaietele, care se pierdeau în zare.

— Rugaţi-vă pentru sufletul lui Enguerrand de Marigny!

Apoi, când nu i se mai auzi vocea funebră, el privi Turnul cel vechi, tăcut şi posomorât, învăluit în negură şi îngână:

— Adio, Turnule Nesle… locaş întunecat al stafiilor… Ce-ţi lipseşte ca să fii un turn de plăcere, de bucurie şi de lumină? În locul lui Stragildo, doar un Lancelot Bigorne… Dar, să nu mai vorbim de lucrul ăsta. Şi turn blestemat te iert căci nu mai ne temem de tine. Adio Turnule Nesle!

P. S. Lancelot Bigorne şi-a regăsit tovarăşii în cătunul de la Roule. Trupa porni la ora fixată de Buridan.

Ea călători spre Burgundia şi se instală în împrejurimile Dijonului, unde trăiră cu toţii în cea mai strânsă legătură de prietenie ani îndelungaţi.

Buridan se căsători cu fiica lui Marigny.

Pe la anul 1324, mama lui, doamna Anne de Dramans muri, după o bătrâneţe fericită. Atunci Buridan se înapoie la Paris, unde bănuia că toate întâmplările acelea trebuiau să se fi uitat, de mult.

Cât despre nefericitul Louis al X-lea, muri repede după moartea Margueritei, de inimă rea şi, în locul lui, se sui pe tron unul din fraţii săi, cunoscut în istorie, sub numele, mai mult comic, de… Philippe cel Lung.

Concluzie.

În primăvara anului 1325, într-o zi, pe la amiază, mai multe persoane erau strânse într-o cârciumă frumuşică, de pe malul gârlei.

Parizienii aceia sfârşiseră de mâncat o masă bună şi îmbelşugată cum fac călătorii după un drum lung. Masa era pusă într-un tufiş. La picioare le curgea Sena, limpede şi liniştită.

În dreapta, lor se zărea furnicarul turnurilor clopotniţelor şi giruetele Luvrului. În faţă, peste apă, se înălţa acelaşi vechi Turn Nesle.

Călătorii aceia care sosiseră la Paris cu gândul de a se opri acolo, erau Jean Buridan, cu soţia sa Myrtille, Gautier d'Aulnay, Lancelot Bigorne, Bourrasque şi Riquet Haudryot…

Făceau proiecte de viitor. Gautier spunea că se va retrage în domeniile sale; Guillaume şi cu Riquet, nedespărţiţi, vorbeau să plece în lume.

Myrtille, care nu scosese o vorbă până în clipa aceea, spuse cu înduioşare:

— Pentru ce să ne despărţim? Oare soarta nu ne-a apropiat pentru aceleaşi dureri şi aceleaşi bucurii? Şi, apoi, cine ştie dacă nu vom avea nevoie ca… să ne mai ajutăm unii pe alţii? Să nu ne despărţim! Am presimţirea că, în viitor, o să avem necazuri dacă ne distrugem legăturile de prietenie. Ce pot face oamenii stingheri împotriva nenorocirii, pe când cinci, la un loc, numai pentru că au fost strâns legaţi, au putut ţine piept Parisului întreg, unit contra lor?

Se vede că atâta aşteptară şi tovarăşii aceia, ca să rămână. Căci din clipa aceea, fu hotărât să nu se mai despartă.

Cu toate astea, Buridan privea gânditor spre bătrânul turn.

— Jupâne, îl întrebă el, pe cârciumar, pentru ce sunt bătute cu scânduri ferestrele şi uşa Turnului aceluia?

— Ca să nu iasă stafia! Îl lămuri liniştit cârciumarul.

— Care stafie? Făcu Buridan, tresărind.

— Ce? Nu ştiţi? Ah! Da! Dumneavoastră veniţi de departe! Ei bine! Tot Parisul ştie că în turn e o stafie şi regele nu vrea ca stafia să iasă noaptea şi să-i sperie pe iubiţii lui cetăţeni. De aceea sunt astupate toate ieşirile…

— Dar… ce stafie? Repetă Buridan.

— Aceea, a reginei… Marguerite de Bourgogne, a cărei istorie v-o pot povesti, dacă voiţi.

Tovarăşii făcură semn că nu voiau.

— La ce te gândeşti, Buridane? Zise Gautier.

— La teza pe care voiam s-o susţin, altă dată, la Sorbona.

— Şi trata despre?

— Licitum est occidere reginam!

— Hi-han! Făcu Bigorne. Teza era greşită, maestre Buridane! Nu se poate ucide o… Margaretă de Bourgogne.

Şi, vezi bine, chiar când a murit, tot trebuie s-o închizi, ca s-o împiedici de-a face rău oamenilor… Dacă ar fi fost virtuoasă, bună cu semenii ei, de mult nu s-ar fi vorbit de ea… Desfrânată, grozavă şi perversă, ea va fi pomenită totdeauna, chiar după ce se va fi dărâmat şi va fi pierit amintirea vechiului turn!

SFÂRŞIT

1 Am schimbat numele regilor francezi, aşa cum este în ediţia română, din Ludovic, Henric, Carol etc., în: Louis, Henri, Charles etc., aşa cum este în ediţia franceză. (nota lui BlankCd)

2 Regicid – crimă constând în asasinarea unui rege; regicizi – asasini ai regelui.

3 Nunc est bibendum (Horaţiu) – Acum e momentul să bem (să sărbătorim ceva) n.e.e.

4 Cu ghearele şi cu ciocul (lat.). Deviza oraşului Avignon, Franţa (n.e.e.)

5 Diavolul, (provine din germanul: der Teufel).

6 Papa Clément al V-lea.

7 Cu ghearele şi cu ciocul – lat.

8 Văl de doliu.